

KÚRIAI DÖNTÉSEK

BÍRÓSÁGI HATÁROZATOK

2026/07
74. évfolyam

2026. július

TARTALOM

JOGEGYSÉGI PANASZ TANÁCS

A Kúria Jogegységi Tanácsának 2/2026. Jogegységi határozat (Jpe.III.60.003/2025/16. szám) a jogerős ítéletnek csupán az indokolása ellen előterjesztett csatlakozó felülvizsgálati kérelemről	1053
A Kúria Jogegységi Tanácsának 3/2026. JEH (Jpe.IV.60.018/2025/23. szám) a polgári perben hozott jogerős ítéletben megállapított tényállás felülmérlegelésének korlátai tárgyában	1061
A Kúria Jogegységi Tanácsának Jpe.II.60.038/2025/6. számú határozat.....	1069
A Kúria Jogegységi Tanácsának Jpe.II.60.044/2025/14. számú határozat	1076
A Kúria Jogegységi Tanácsának Jpe.I.60.047/2025/10. számú határozat	1083
A Kúria Jogegységi Tanácsának Jpe.I.60.019/2026/4. számú végzés.....	1089

BÜNTETŐ KOLLÉGIUM

126	I. Az elsőbbségi helyzetben, védett úton haladó, egymással versenyző terheltek felelőssége megállapítható a közúti baleset bekövetkezéséért, ha az elsőbbségre kötelezett, balra nagy ívben kanyarodni szándékozó sértett a művelet veszélytelenségéről meggyőződött, azonban a terheltek sebességtúllépése őt megtévesztette és a baleset – amelynek elhárítása érdekében a terheltek semmit nem tettek – még sebességtúllépés mellett is elkerülhető lett volna. II. A Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozattól való eltérésre hivatkozó felülvizsgálat alapja kizárólag a Kúria 2012. január 1. napját követően közzétett határozata lehet [Be. 649. § (6) bek.]. A jogi érvelés alapjául felhozott más bírósági határozatok tekintetében is elvárható, hogy az indítvány létező, ne tartalmilag kreált határozatokra hivatkozzon	1091
127	A Btk. más szabályának megsértése folytán törvénysértő a büntetés, ha a kiszabott szabadságvesztés tartama – a Btk. Általános Részében írt tételkeret-emelő rendelkezések alkalmazhatóságának hiányában – meghaladja a terhelt terhére megállapított bűncselekmény büntetési tételének felső határát. A büntetési tétel kialakítása kapcsán a bűncselekmény-egység lezáró időpontja meghatározásának is jelentősége lehet.....	1098
128	Sikkasztás valósul meg, ha a szerződésben vállalt kötelezettség ellenére a terhelt a meghatározott rendeltetéssel érkezett, a hitel fedezetül szolgáló és a bankot illető befizetéseket nem vagy csak részben teljesíti a projekt számlájára, és ehelyett a	

pénzt a projekt finanszírozására és a cég likviditási nehézségeinek áthidalására fordítja	1100
I. A határidő elmulasztásának következményeit nem lehet alkalmazni, ha a bírósághoz, az ügyészséghez vagy a nyomozó hatósághoz intézett beadványt legkésőbb a határidő utolsó napján elektronikus úton szabályszerűen benyújtották.	
II. A rendbíróság alapjául szolgáló mulasztás vétlenségének igazolására alkalmatlan – még annak fényében is, hogy a törvény külön rendelkezése alapján a bíróság az igazolási kérelmet méltányosan bírálja el –, ha a védő a mulasztását előzetesen nem jelzi, nem igazolja, és – a rendbírásgról rendelkező határozat meghozatalát követően – az okai tekintetében nem valószínűsített igazolási kérelmet nyújt be.	
III. Nincs a rendbíróság összegét befolyásoló jelentősége, hogy a kirendelt védő milyen összegű díjazásban részesül, ahogy annak sem, hogy a védő kirendelés vagy meghatalmazás alapján látja el a feladatát	1106
I. A büntetőjogi fő kérdésben – bűnös-e a vádlott – csak akkor lehet megalapozott döntést hozni, ha a bíróság beszerzett és megvizsgált minden olyan beszerezhető bizonyítékot, amelyből következtetni lehet a terhelő vagy mentő vallomások hitelességére, valamennyi bizonyítékot az észszerű gondolkodás és a logika szabályainak megfelelően, egyenként és összefüggéseikben is értékelte, és erről a tevékenységről olyan indokolást ad, amelyből kitűnik, hogy a bizonyítékok beszerzése és helyes értékelése megtörtént.	
II. A folytatólagosság a vesztegetési cselekmények kapcsán akkor állapítható meg, ha folyamatosan fennálló kapcsolatban ugyanattól a személytől többször kér vagy fogad el előnyt a hivatalos személy. Ugyanez igaz az (aktív) hivatali vesztegetés és a befolyással üzérkedés jogi megítélésére is.....	1110
I. Nem követ el eljárási szabálysértést a másodfokú bíróság, ha az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyező – nem érdemi – határozatát tanácsülés keretében hozza meg még akkor sem, ha ez a döntés egy már kitűzött, de meg nem kezdett nyilvános ülést követően születik. A nyilvános ülésről az alacsonyabb eljárási garanciát jelentő tanácsülésre való visszatérés tilalma – a tanácsülés megtartásának egyéb törvényi feltételeinek megléte mellett – csak a nyilvános ülés megkezdését követően éled fel.	
II. Nem képezheti egy hatályon kívül helyező határozat indokolásának részét egy	

olyan konkrét iránymutatás a megismételt eljárásra vonatkozólag, amely meghatározza, hogy hogyan kell dönteni egy adott bizonyíték törvényességéről.....

1119

POLGÁRI KOLLÉGIUM POLGÁRI SZAKÁG

132 Az Áht. 50. § (1) bekezdés a) pontja alkalmazása körében, a foglalkoztatás-felügyeleti hatóság tevékenységéről szóló 115/2021. (III. 10.) Korm. rendelet 20. § (1) bekezdésének az Alaptörvény 28. cikke szerinti helyes értelmezése alapján a támogatást igénylőnek nem kizárólag a támogatási kérelem benyújtása időpontjában kell megfelelnie a rendezett munkaügyi kapcsolatok követelményének, hanem a támogatásban részesülő személyként a támogatási szerződés teljes fennállása alatt, mindvégig meg kell felelnie a rendezett munkaügyi kapcsolatok követelményére is kiterjedő jogosultsági kritériumoknak.....

1124

133 I. A Pp. alkalmazásában a tény fogalma jelentheti a konkrét történeti tény, a törvényi tényállási elemet és az anyagi jogi tény is. A Pp. 373. § (2) bekezdése szerinti új tény állítása konkrét történeti tényre vonatkozó állításnak minősül.

II. A bíróság közrehatási tevékenységének jogszerűsége önmagában a Pp. 6. §-a alapján nem ítéltető meg: ahhoz azt kell vizsgálni, hogy a Pp. konkrét normái a konkrét helyzetben előírtak-e közrehatási kötelezettséget, ha igen, azt milyen módon és eszközökkel kellett a bíróságnak teljesítenie, és eljárása mindezeknek megfelelt-e.

III. A kereset szerint marasztaló jogerős ítélet ellen előterjesztett felülvizsgálati kérelem alapján a Kúria érdemben nem vizsgálhatja azokkal az anyagi jogi feltételekkel kapcsolatos jogszabálysértéseket, amelyeket a bíróság az ugyanazon jogviszonyból eredő más jogra alapított viszontkeresetet elutasító, első fokon részjogerőre emelkedett ítéletében már érdemben elbírált.....

1130

134 A nem az ügy érdemében hozott jogerős végzések esetén csak kivételként érvényesül a felülvizsgálati kérelem benyújtásának lehetősége, a törvényi taxáció jogalkalmazói bővítésére pedig nincs lehetőség, így a Pp. 406. § (2) bekezdésébe nem tartozó végzések felülvizsgálatára nem kerülhet sor (törvényi jogalap hiányában engedélyezés iránti kérelem előterjesztése esetén sem). Ilyen esetben a Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 415. § (1) bekezdés e) pontja alapján, a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem előterjesztésére tekintet nélkül visszautasítja.....

1138

POLGÁRI KOLLÉGIUM GAZDASÁGI SZAKÁG

135 I. Az üvegházhatást okozó gázok közösségi kereskedelmi rendszerében meghatározott kibocsátási egységek forgalomképessége (átruházhatósága) időben és a személyi kört tekintve egyaránt korlátozott. A kibocsátási egység mint forgalomképes vagyoni értékű jog csak azt követően válik szabadon átruházhatóvá, hogy az állami vagyonból kiosztás vagy árverési értékesítés eredményeként kikerült.

II. A kibocsátási egység átruházásától világosan megkülönböztetett jogi aktus a kibocsátási egység visszaadása, amely a kibocsátási egység elszámolását jelenti a jegyzékkezelő felé az üzemeltető által saját létesítménye hitelesített kibocsátási adatai alapján és azok terhére.....

1141

136 I. Ha a pénzkövetelés érvényesítése iránt a felszámolás kezdő időpontja előtt megindított per tartama alatt közléseszik az alperes felszámolását elrendelő végzést, a magánjogi követelések közjogi úton történő érvényesítésének általános szabályait tartalmazó Pp.-t a fizetéseképtelen adós hitelezőinek kielégítését szabályozó Cstv. szabályaival együttesen értelmezve kell alkalmazni.

II. A Cstv. 37. § (3) bekezdése alapján bekövetkezett jogvesztés kizárja az igény perbeli érvényesítésének a lehetőségét, amit a bíróság – ha az ezzel kapcsolatos adatok a perben rendelkezésre állnak – hivatalból vesz figyelembe. Ebben az esetben – az alanyi jog megszűnése és az igényérvényesítés lehetőségének kizártsága miatt – az alaptalan kereset elutasításának van helye.....

1145

137 Nem állapítható meg az adós fizetéseképtelensége, ha a hitelező szerződésen alapuló követelésének bejelentése előtt már vitatta a követelés jogalapját. A fizetéseképtelenség megállapításának elkerüléséhez nem szükséges, hogy a hitelező újabb intézkedései kapcsán az adós minden esetben megerősítse az egyszer már közölt és vissza nem vont álláspontját.....

1148

POLGÁRI KOLLÉGIUM MUNKÁÜGYI SZAKÁG

138 Az Mt. 208. § (1) bekezdésében foglaltak konjunktív feltételek, amelyek közül bármelyik hiánya azt eredményezi, hogy az adott munkakörben foglalkoztatott munkavállaló nem tekinthető e rendelkezés alapján vezető állásúnak

II. A jogviszony megszüntetésére irányuló jognyilatkozat érvénytelensége esetén az Mt. 82–84. §-ainak szabályait kell alkalmazni, az Mt. 29. § (3) bekezdése (a részleges érvénytelenség szabálya) nem alkalmazható.....

1055

KÖZIGAZGATÁSI KOLLÉGIUM

- [139](#) Az adott kárenyhítési évre vonatkozóan kell vizsgálni, hogy a felperes rendelkezik-e a hozamcsökkenést kiváltó káresemény bekövetkezése előtt megkötött és biztosítási szerződés szerint díjrendezett, az adott növénykultúrára jellemző, e törvény szerinti aszály, belvíz, felhőszakadás, jégeső, mezőgazdasági árvíz, tavaszi fagy, őszi fagy, téli fagy vagy vihar miatt bekövetkező káreseményre kiterjedő hatályú mezőgazdasági biztosítással..... [1161](#)
- [140](#) Az Európai Unió területén gyártott használt gépjármű preferenciális származása az Európai Unió területén kiállított forgalmi engedéllyel és a márkakereskedő által kiállított megerősítő nyilatkozattal igazolható..... [1162](#)
- [141](#) A tételes jogon túl a felperes tisztességes eljáráshoz való joga is sérül, ha a bíróság nem dönt a Kp. 77. § (5) bekezdése szerinti – a védíratra tett – nyilatkozat megtételére nyitva álló határidő elmulasztása miatti igazolási kérelem tárgyában. Ha a védíratra tett felperesi nyilatkozat a keresetlevél benyújtására nyitva álló határidőben előadott kereseti indokokhoz képest új hivatkozást tartalmaz, az elsőfokú bíróságnak vizsgálnia kell, hogy az jogszerű keresetkiterjesztésnek, avagy tiltott keresetváltoztatásnak minősül-e..... [1165](#)
- [142](#) A perben beszerezett szakértői véleményből a jogi következtetések levonása, illetve ennek érdekében az egyértelműség hiányának kiküszöbölése, e körben az esetleges ellentmondások feloldása a bíróság feladata. Ennek szükséges előfeltétele, hogy a felek a szakértői véleményre nyilatkozatot tehessenek és a nyilatkozataikat a bíróság értékelje. Ezek hiányában a jogerős ítélet érdemi felülvizsgálatra nem alkalmas..... [1168](#)
- [143](#) A hulladék veszélyes hulladékká való átsorolása nem eredményezi a hulladék fizikai, kémiai vagy biológiai tulajdonságának megváltoztatását. Visszamenőleges jogalkalmazás nem valósult meg, hiszen az engedély nélkül gyűjtött hulladék már a gyűjtéskor és az ellenőrzéskor is veszélyes volt..... [1170](#)
- [144](#) I. A kijelölt hatóságnál az ügyintézési határidő akkor indul, amikor hozzá a kijelölő végzés megérkezik.
II. Az Ákr. 103. § (4) bekezdése nem a határozathozatali kötelezettséget zárja ki az ügyintézési határidő kétszeresének túllépése jogkövetkezményeként, bizonyított jogsértés esetén a jogsértés tényének megállapítását, továbbá a jogellenes magatartás megszüntetésére vagy a jogszerű állapot helyreállítására való kötelezés alkalmazását kifejezetten előírja..... [1173](#)
- [145](#) I. A település nevének használatára vonatkozóan az önkormányzat rendeltet alkothat.

II. A település jogellenes névhasználatára vonatkozó önkormányzati rendeleti szabályozással alkalmazott szankció célja és a Ptk. névhasználati jogának megsértése miatt alkalmazott sérelemdíj célja eltérő, ezért a Ptk. szabályai nem váltják ki az önkormányzati rendeleti szabályozás lehetőségét..... [1179](#)

EURÓPAI UNIÓ BÍRÓSÁGA
HATÁROZATAI

- [I](#) C-488/24 - Kigas ügyben 2026. május 13-án hozott ítélet..... [1184](#)
- [II](#) C-684/24 és C-685/24 - Across Fiduciaria e a. ügyben 2026. május 21-én hozott ítélet... [1187](#)
- [III](#) C-843/24 - 24.hu ügyben 2026. május 21-én hozott ítélet..... [1200](#)
- [IV](#) C-225/25 - Korfin és Sempiola Invest ügyben 2026. május 13-án hozott ítélet..... [1202](#)
- [V](#) C-286/25 – BRANDL ügyben 2026. május 13-án hozott ítélet..... [1205](#)

FÓRUM

- Boros Dominik: A szoftverfrissítések jogi megítélései..... [1210](#)

CONTENTS

UNIFORMITY PANEL

Decision 2/2026. JEH (Jpe.III.60.003/2025/16.) of the Uniformity Panel of the Curia on a cross petition for cassation filed solely against the reasoning part of a final and binding judgment.....	1053
Decision 3/2026. JEH (Jpe.IV.60.018/2025/23) of the Uniformity Panel of the Curia on the limits of re- examining the facts established in a final and binding judgment rendered in a civil action.....	1061
Decision Jpe.II.60.038/2025/6. of the Uniformity Panel of the Curia.....	1069
Decision Jpe.II.60.044/2025/14. of the Uniformity Panel of the Curia.....	1076
Decision Jpe.I.60.047/2025/10. of the Uniformity Panel of the Curia.....	1083
Order Jpe.I.60.019/2026/4 of the Uniformity Panel of the Curia.....	1089

CRIMINAL CHAMBER

126 I. The liability for driving vehicles on a protected road and competing with one another for the right of way may be established as the cause of a traffic accident if the injured party, who was required to yield the right of way and intended to make a wide left turn, was convinced that the manoeuvre was safe, but the defendants' speeding misled him, and the accident, which the defendants did nothing to prevent, could have been avoided even despite their speeding. II. The basis for a review invoking a deviation from a decision published in the Collection of Court Decisions may be only a decision of the Supreme Court published after 1 January 2012. [649 (6) Section of the Code of Criminal Procedure]. With regard to other court decisions cited as the basis for legal argumentation, the claim is also expected to refer to actual decisions, not ones fabricated for the purposes of justifying an argument.....	1091
127 A sentence is unlawful due to a violation of another provision of the Criminal Code if the duration of the imprisonment imposed, in the absence of the applicability of the provisions in the General Part of the Criminal Code that allow for an increase in the sentencing range, exceeds the upper limit of the sentencing range established for the offense charged against the defendant. In determining the sentencing range, the date on which the criminal unit is deemed to have ended may also be significant	1098

128 Embezzlement occurs when, despite the obligation undertaken in the contract, the defendant fails to make, or makes only partial, payments into the project's account that were intended for a specific purpose and were to serve as collateral for the loan and were due to the bank, and instead uses the money to finance the project and to bridge the company's liquidity difficulties.....	1100
129 I. The consequences of missing a deadline shall not apply if a submission addressed to a court, the public prosecutor's office, or an investigative authority was duly filed electronically no later than the last day of the deadline. II. A defense counsel's failure to give prior notice of the omission - even if, pursuant to a specific provision of law, the court assesses the request for justification with due consideration - is insufficient to establish that the omission was unintentional, does not provide justification for it, and - after the decision imposing the administrative fine has been issued - submits a motion for justification without establishing a prima facie case regarding the reasons for the failure. III. The amount of the administrative fine is not affected by the amount of compensation received by the court-appointed defense counsel, nor by whether the defense counsel performs his or her duties on the basis of a court appointment or a power of attorney ...	1106
130 I. Regarding the central issue in criminal law - whether the defendant is guilty - a well- founded decision can be reached only if the court has obtained and examined all available evidence from which conclusions can be drawn regarding the credibility of incriminating or exculpatory testimony, and has evaluated all such evidence in accordance with the rules of sound reasoning and logic, evaluated each piece of evidence individually and in its context, and provides a rationale for these actions that demonstrates that the evidence was properly obtained and correctly evaluated. II. Continuity in acts of bribery can be established when a public official repeatedly requests or accepts a benefit from the same person within the context of an ongoing relationship. The same applies to the legal assessment of (active) bribery of a public official and trading in influence.....	1110
131 I. The court of second instance does not commit a procedural violation if it issues a decision, not on the merits, setting aside the first-instance judgment during a closed session, even if that decision is made following a public hearing that had already	

been scheduled but not yet begun. The prohibition against reverting from a public hearing to a closed-door session, which offers fewer procedural safeguards, takes effect only after the public hearing has begun, provided that the other statutory conditions for holding a closed-door session are met.

II. A specific guideline regarding the retrial, which specifies how to rule on the admissibility of a particular piece of evidence, cannot form part of the reasoning in a decision setting aside a judgment..... 1119

CIVIL CHAMBER CIVIL DIVISION

- 132 In the context of applying Section 50(1)(a) of the Public Finance Act, based on Section 20(1) of Government Decree No. 115/2021 and in accordance with the correct interpretation of Article 28 of the Basic Law, the applicant must meet the requirement of proper employment relations at the time of submitting their support application. As the support recipient, they must also meet the eligibility criteria, including the requirement of proper employment relations, throughout the support agreement duration. They must continue to meet the eligibility criteria, including the regular employment relationship requirement, at all times..... 1124

- 133 I. In the application of the law, the term 'fact' can refer to a specific historical fact, a legal factual element and a material legal fact. An assertion of a new fact under Section 373(2) of the Code of Civil Procedure constitutes an assertion regarding a specific historical fact. II. The legality of the court's intervention cannot be assessed solely on the basis of Section 6 of the Code of Civil Procedure, to do so, it is necessary to examine whether the specific provisions of the Code of Civil Procedure prescribed an obligation to intervene in the specific situation; if so, in what manner and by what means the court was required to fulfill that obligation; and whether its proceedings complied with all of these requirements. III. According to the lawsuit, the Curia of Hungary cannot examine the legal violations related to the material legal conditions that the court considered in its final ruling on the counterclaim based on the same legal relationship, which was rejected in the first instance and has now become final..... 1130

- 134 In the case of orders not rendered on the merits of the case, the option to file a motion for review applies only as an exception, and there is no possibility of expanding the statutory list through judicial interpretation; thus, orders not covered by Section 406(2) of the Code of Civil Procedure cannot be reviewed (not even if a motion for leave to review is filed in the absence of a statutory

basis). In such cases, the Curia rejects the motion for review pursuant to Section 415(1)(e) of the Code of Civil Procedure, regardless of whether a motion for leave to review has been filed..... 1138

CIVIL CHAMBER COMMERCIAL DIVISION

- 135 I. The transferability of emission allowances defined in the community emissions trading system for greenhouse gases is limited both in terms of time and the circle of persons involved. An emission unit, as a marketable property right, becomes freely transferable only after it has been removed from the state's assets as a result of allocation or auction sale. II. A legal act clearly distinct from the transfer of an emission unit is the surrender of an emission unit, which involves the operator settling the emission unit with the registry administrator based on and against the verified emission data from the operator's own facility 1141
- 136 I. If, during the course of a lawsuit filed prior to the commencement of liquidation to enforce a monetary claim, the Code of Civil Procedure, which contains the general rules for the enforcement of private law claims through public law procedures, must be applied in conjunction with the provisions of the Liquidity Act governing the satisfaction of creditors of an insolvent debtor. II. The forfeiture of rights under Section 37(3) of the Liquidity Act means that the claim cannot be enforced in court. If the relevant information is available during the proceedings, the court will take this into account automatically. In this case, due to the right having expired and the claim being ineligible, the complaint must be dismissed as unfounded..... 1145
- 137 The debtor's insolvency cannot be established if the creditor has already contested the legal basis of the claim prior to filing it under the contract. In order to avoid a finding of insolvency, it is not necessary for the debtor to reaffirm, in connection with the creditor's subsequent actions, the position that has already been communicated and not withdrawn..... 1148

CIVIL CHAMBER LABOUR DIVISION

- 138 The conditions set forth in Section 208 (1) of the Labor Code are cumulative; the absence of any one of them means that an employee working in that position cannot be considered to hold a managerial position under this provision..... 1055

ADMINISTRATIVE DIVISION

- 139 For the relevant mitigation year, it must be determined whether, pursuant to an

	insurance contract concluded and paid for prior to the loss event that caused the yield reduction, the plaintiff has coverage specific to the given crop under this Act for drought, inland flooding, torrential rain, hail, agricultural flooding, spring frost, autumn frost or winter frost, or storm, for the specific crop in question, as defined by this Act.....	1161		unlawful use of the municipality's name differs from the purpose of the damages awarded for infringement of the right to use a name under the Civil Code; therefore, the provisions of the Civil Code do not preclude the possibility of local government regulations	1179
140	The preferential origin of a used motor vehicle manufactured within the European Union may be proven by a registration certificate issued within the European Union and a supporting statement issued by the dealer.....	1162		JUDGMENTS OF THE COURT OF JUSTICE THE EUROPEAN UNION	
141	The plaintiff's right to a fair trial is also violated if the court fails to rule on a motion for relief filed pursuant to Section 77(5) of the Civil Procedure Code regarding the failure to meet the deadline for submitting a statement in response to the answer. If the plaintiff's statement in response to the answer contains new grounds not raised within the time limit for filing the complaint, the court of first instance must determine whether this constitutes a lawful expansion of the claim or a prohibited amendment to the claim.....	1165	I	Judgment of 13 May 2026 delivered in case C-488/24 - Kigas	1184
142	It is the court's responsibility to draw legal conclusions from the expert opinion obtained in the proceedings, to eliminate any lack of clarity for this purpose, and to resolve any contradictions that may arise in this regard. A necessary prerequisite for this is that the parties be able to submit statements regarding the expert opinion and that the court evaluate those statements. In the absence of these, the final judgment is not subject to review on its merits.....	1168	II	Judgment of 21 May 2026 delivered in case C-684/24 and C-685/24 - Across Fiduciaria e a.	1187
143	The reclassification of waste as hazardous waste does not result in a change in the waste's physical, chemical, or biological properties. There was no retroactive application of the law, since the waste collected without a permit was already hazardous at the time of collection and during the inspection	1170	III	Judgment of 21 May 2026 delivered in case C-843/24 - 24.hu	1200
144	I. The administrative deadline at the designated authority begins when the designation order is received by that authority. II. Section 103(4) of the Act on General Public Administration does not preclude the obligation to issue a decision as a legal consequence of exceeding twice the administrative processing deadline; in the event of a proven violation of law, it expressly provides for the determination of the fact of the violation, and it expressly provides for the imposition of an obligation to cease the unlawful conduct or to restore the lawful state of affairs	1173	IV	Judgment of 13 May 2026 delivered in case C-225/25 - Korfin és Sempiola Invest.....	1202
145	I. The local government may issue regulations governing the use of the municipality's name. II. The purpose of the sanctions imposed by local government regulations regarding the		V	Judgment of 13 May 2026 delivered in case C-286/25 – BRANDL	1205
				FORUM	
				Dominik Boros: Legal sustainability assessments of the latest rules on software updates	1210

JOGEGYSÉGI PANASZ TANÁCS

**A Kúria
Jogegységi Tanácsa
2/2026. Jogegységi határozat
(Jpe.III.60.003/2025/16. szám)
a jogerős ítéletnek csupán az indokolása ellen
előterjesztett csatlakozó felülvizsgálati kérelemről**

A Kúria Jogegységi Tanácsa a Kúria P.I. tanácsának előzetes döntéshozatali indítványa alapján meghozta a következő

jogegységi határozatot:

1. Minden esetben vissza kell utasítani a jogerős ítéletnek csupán az indokolása ellen előterjesztett csatlakozó felülvizsgálati kérelmet.
2. A Kúria indítványozó tanácsa a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett Gfv.30.002/2024/10. számú határozattól az 1. pontban érintett jogértelmezési kérdésben eltérhet.
3. A Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett Gfv.30.002/2024/10. számú határozata és más, azonos tartalmú határozatai az 1. pontban érintett jogértelmezési kérdésben a továbbiakban nem hivatkozhatók kötelező erejű döntésként.

Indokolás

I.

- [1] A Kúria előtt Pfv.21.115/2024. számon indult felülvizsgálati eljárásban az eljáró tanács (a továbbiakban: indítványozó tanács) a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 33. § (1) bekezdés b) pontjában biztosított jogkörében eljárva a Bszi. 32. § (1) bekezdés b) pontja alapján előzetes döntéshozatali indítványt terjesztett elő a jogegység érdekében, mert jogkérdésben el kíván térni a Kúria Gfv.30.002/2024/10. számú, a Bírósági Határozatok Gyűjteményében (a továbbiakban: BHGY) közzétett határozatától (a továbbiakban: referenciahatározat).
- [2] Az indítványozó tanács az egységes joggyakorlat biztosítása érdekében annak megválaszolását kérte, hogy minden esetben vissza kell-e utasítani a jogerős ítéletnek csupán az indokolása ellen előterjesztett csatlakozó felülvizsgálati kérelmet.
- [3] Az indítványozó tanács az előtte folyamatban lévő eljárást a Bszi. 32. § (2) bekezdése alapján a jogegységi eljárás befejezéséig felfüggesztette.

II.

- [4] Az előzetes döntéshozatali indítványt előterjesztő indítványozó tanács előtt folyamatban lévő ügyben az elsőfokú bíróság alaposnak ítélte a felperesnek a tulajdonjog elbirtoklás címén történő ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzésének térése iránt előterjesztett keresetét. Megállapította, hogy a felperes az ingatlant a törvény által előírt időtartamban sajátjaként birtokolta, valamint azt, hogy az előzményi perben történtek nem szakították

meg az elbirtoklást, annak nyugvása sem következett be, tehát az elbirtoklási idő eredményesen eltelt.

- [5] A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet megváltoztatva a keresetet elutasította. Egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy az elbirtoklás megszakadása nem következett be, valamint az előzményi per tartama alatt nem is nyugodott, ugyanakkor eljárásjogi okból nem találta megállapíthatónak, hogy az előzményi per alatt a felperes elbirtokolta a tulajdoni hányadot. Erre figyelemmel az előzményi pert követő időszakra vonatkozóan is vizsgálta a sajátkénti birtoklást, és arra a következtetésre jutott, hogy a felperes tekintetében már nem álltak fenn ennek feltételei. A kereset tehát alaptalan, mert az előzményi per megindításáig nem telt el az elbirtoklási idő, a jogerős ítéletet követően pedig már nem valósult meg a szakadatlan, sajátkénti birtoklás.

- [6] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és új határozat hozatalával az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte arra hivatkozva, hogy az elbirtoklás feltételei megvalósultak. Az I. rendű alperes csatlakozó felülvizsgálati kérelmet és felülvizsgálati ellenkérelmet is benyújtott. Csatlakozó felülvizsgálati kérelmet kizárólag a jogerős ítélet indokolása ellen terjesztett elő, annak megváltoztatását, kiegészítését kérte azzal, hogy jogilag nem létező tulajdoni hányadot nem lehet elbirtokolni, nem létező tulajdoni hányad kiszámítását a bíróságok nem végezhetik el, kívülálló nem szerezhet tulajdonjogot elbirtoklás útján, így nem jöhetett létre közös tulajdon, valamint az előzményi per megszakította az elévülést. A csatlakozó felülvizsgálati kérelem előterjesztheségének körében a referenciahatározatra hivatkozott.

III.

- [7] A referenciahatározatban a felülvizsgálati tanács a csatlakozó felülvizsgálati kérelem érdemben történő elbírállhatósága körében mindenekelőtt a Kúria Mfv.10.046/2022/5. számú határozatára hivatkozott. Ebben a határozatában a Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelemmel támadott részében hatályában fenntartotta, míg a csatlakozó felülvizsgálati kérelmet azzal az indokkal utasította vissza, hogy csupán a határozat indokolásával szemben csatlakozó felülvizsgálati kérelem nem nyújtható be a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 405. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó 372. §-a, valamint a 407. § (1) bekezdés c) pontja értelmében. Álláspontja szerint azonban a határozat ezen részének nincs a Bszi. 32. § (1) bekezdés b) pontjában írt kötőereje, mert az csak a Kúriának a BHGY-ban közzétett határozataira terjed ki, a felülvizsgálati és csatlakozó felülvizsgálati kérelmet visszautasító határozat pedig a Bszi. 163. § (1) bekezdése értelmében nem közléteendő a BHGY-ban. Ezért megállapította: a

- Kúria anélkül foglalkozhatott el eltérő álláspontot, hogy előzetes döntéshozatali indítványt kellett volna előterjesztenie.
- [8] A referenciahatározatot hozó tanács szerint a felülvizsgálat korlátaira vonatkozó szabályokból az is következik, hogy amennyiben a másodfokú bíróság az érdemben helyes döntését a felek által hivatkozott jogi indokok közül a helytelenekre alapította a helyesek helyett, az érdemi döntéssel egyetértő, de annak indokait nem osztó fél teljes mértékben az ellenfelének kiszolgáltatót, tehetetlen, garantált pervesztességét eredményező helyzetbe kerülne, ha az ellenfele által benyújtott felülvizsgálati kérelemmel támadott részében csatlakozó felülvizsgálati kérelemmel sem támadhatná a felülvizsgálat tárgyává tett érdemi döntés indokait. Álláspontja szerint ez az eljárásjogi eredmény nem lenne összeegyeztethető a Pp. preambulumban, valamint Magyarország Alaptörvényének (a továbbiakban: Alaptörvény) 28. cikkében foglaltakkal. Hivatkozott továbbá a Kúria Pfv.20.862/2022/11. számú határozatára, amelynek [90]–[91] bekezdéseit a következőképp összegezte: „a jogerős ítéletnek csak az indokolását (és a másodfokú perköltséget) támadó csatlakozó felülvizsgálati kérelem is előterjeszthető és vizsgálható a felülvizsgálati eljárásban, amennyiben van olyan felülvizsgálati kérelem és abban megfogalmazott *petitum*, amellyel összefüggésben, annak velejárójaként lehetséges a kapcsolódó indokolás felülbírlata”.
- [9] Erre figyelemmel a referenciahatározatot hozó tanács rámutatott: a felperes felülvizsgálati kérelme a keresetet elutasító elsőfokú ítéletet helybenhagyó jogerős határozat hatályon kívül helyezésével az elsőfokú ítélet megváltoztatására és a kereset teljesítésére irányult. Erre tekintettel a Pp. 405. § (1) bekezdéséből, 372. §-ából és 407. § (1) bekezdés c) pontjából levezetett formális okból nem hagyhatta figyelmen kívül az alperes által az eljárás során mindvégig hivatkozott és a csatlakozó felülvizsgálati kérelme tárgyává is tett, de a másodfokú bíróság által alaptalannak tekintett védekezését, mivel az összefüggött a felülvizsgálati kérelem *petitumával*, így annak velejárójaként felülbírlható, ahhoz társítható. Ennek alapján tehát a Kúria a csatlakozó felülvizsgálati kérelmet érdemben vizsgálhatónak tekintette, azonban nem találta alaposnak.
- [10] Mindezekre tekintettel a Kúria a referenciahatározat elvi tartalmaként azt állapította meg, hogy a jogerős ítéletnek csak az indokolását támadó csatlakozó felülvizsgálati kérelem is előterjeszthető és vizsgálható a felülvizsgálati eljárásban, amennyiben van olyan felülvizsgálati kérelem és abban megfogalmazott kérelem, amellyel összefüggésben, annak velejárójaként lényeges a kapcsolódó indokolás felülbírlata.
- IV.**
- [11] A Kúria indítványozó tanácsa a referenciahatározatban kifejtett állásponttól el kíván térni. Az előzetes döntéshozatali indítványban kiindulópontként azt állította, hogy a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 2012. szeptember 1-jétől módosított 271. § (1) bekezdés d) pontja szerint nincs helye felülvizsgálatnak a jogerős határozatnak csupán az indokolása ellen. Az indítványozó tanács kiemelte, hogy a régi Pp. polgári gyakorlatában korlátozás nélkül – a jogerős ítélet, a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem egymásra vetített tartalmától függetlenül – érvényesült a régi Pp. 271. § (1) bekezdés d) pontjában írt tilalom: a Kúria a csatlakozó felülvizsgálati kérelmet – egyéb körülmények vizsgálata nélkül – kizárólag azért utasította el hivatalból, mert az a jogerős ítéletnek csupán az indokolása ellen irányult (pl. Pfv.21.240/2019/7. és Pfv.21.510/2021/5. számú végzések).
- [12] Álláspontja szerint ezzel a jogértelmezéssel nem ellentétes a referenciahatározatban hivatkozott Pfv.20.862/2022/11. számú döntés sem, mivel értelmezése szerint e határozat – a referenciahatározat [120] bekezdésében foglaltakkal szemben – nem azt mondta ki, hogy csatlakozó felülvizsgálati kérelemmel támadható a jogerős határozatnak csupán az indokolása. Meglátása szerint a referenciahatározat hivatkozott bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a felülvizsgálat kereteit a felülvizsgálati kérelem határozza meg, így az indokolásnak csak a felülvizsgálati kérelemben megfogalmazottakhoz kapcsolódó része bírálható felül a felülvizsgálat során.
- [13] További érvként hivatkozott arra, hogy a Pp. a régi Pp.-hez képest jelentősen megváltoztatta a felülvizsgálat szabályozását a szabályozási cél és a konkrét rendelkezések vonatkozásában is. A polgári perrendtartásról szóló T/11900. számú törvényjavaslat 417. oldalán írtak szerint az új szabályozás célja a jogerő intézményének erősítése, az annak áttörési lehetőségét biztosító felülvizsgálat szűkítése, valamint a felülvizsgálat jogegységi funkciójának fokozottabb hangsúlyozása volt. A konkrét rendelkezések között a Pp. megváltoztatta a felülvizsgálati kérelemmel érintett határozatnak a csatlakozó felülvizsgálati kérelemmel támadható részének a szabályozását is (vö. Pf.24.933/2022/2., megjelent BH 2023.70. számon). Míg a régi Pp. 273. § (6) bekezdése értelmében alkalmazandó régi Pp. 244. § (1) bekezdése a csatlakozó felülvizsgálati kérelem kizártságát úgy szabályozta, hogy ha a felülvizsgálati kérelem nem érinti a per főtárgyát, akkor nincs helye a per főtárgyára vonatkozóan csatlakozó felülvizsgálati kérelemnek, addig a Pp. 419. § (1) bekezdése értelmében alkalmazandó Pp. 372. § (1) bekezdése szerint csatlakozó felülvizsgálati kérelemmel az ítéletnek csak az a része támadható, amit a felülvizsgálati kérelem érint. A Pp. 372. § (1) bekezdése alkalmazásában tehát nem annak van jelentősége, hogy a felülvizsgálati kérelem a per főtárgyát érinti-e, hanem annak, hogy a felülvizsgálati kérelem a jogerős ítéletnek melyik részét támadja.
- [14] Mindezek alapján megállapítható, hogy a Pp. szűkítette a csatlakozó felülvizsgálati kérelem előterjesztésének a lehetőségét. Ez a szűkítés is abba az irányba mutat, hogy a Pp. 419. § (1) bekezdés második mondata és a 407. § (1) bekezdés c) pontja egyáltalán nem teszi lehetővé csatlakozó felülvizsgálati kérelem előterjesztését a jogerős határozatnak csupán az indokolása ellen.
- [15] Az indítványozó tanács kiemelte azt is, hogy a Kúria Gfv.30.325/2021/6. számú ítéletében (Indokolás [34], [36]), valamint az Mfv.10.046/2022/5. számú

- ítéletében (Indokolás [28], [31]–[32]) a Pp. fenti rendelkezéseire hivatkozással utasította vissza a jogerős ítélet indokolását támadó csatlakozó felülvizsgálati kérelmet. Ezeket meghaladóan a Kúria több olyan – a BHGY-ban közzé nem tett – végzést hozott már, amelyekben a Pp. fenti rendelkezéseire hivatkozva a jogerős ítélet indokolása ellen irányuló csatlakozó felülvizsgálati kérelmet visszautasította (Pfv.21.450/2021/4., Gfv.30.170/2022/5., Pfv.20.169/2023/7., Pfv.20.787/2023/8.).
- [16] Végül arra hivatkozott, hogy a referenciahatározat az eddigi gyakorlattól eltérő jogértelmezését alapvetően két okra alapította: egyrészt arra, hogy ezzel a felülvizsgálati kérelem előterjesztőjének ellenfele kiszolgáltatottá válik, ami ellentétes a Pp. preambulával és az Alaptörvény 28. cikkével, másrészt a Kúria Pfv.20.862/2022/11. számú határozatában foglaltakra. A Kúria Pfv.20.862/2022/11. számú határozatával kapcsolatban állította: a felülvizsgálat alapjául szolgáló ügyben a régi Pp.-t kellett alkalmazni, amelyhez képest a Pp. jelentősen megváltoztatta a felülvizsgálat szabályozását a szabályozási cél és a konkrét rendelkezések vonatkozásában is. Visszautalt továbbá arra, hogy az indítványozó tanács értelmezése szerint – ez a határozat ténylegesen nem tartalmaz olyan jogértelmezést a csatlakozó felülvizsgálati kérelem vonatkozásában, mint amit a referenciahatározat [120] bekezdése határoz meg. Az Alaptörvény 28. cikke szerinti jogértelmezéssel összefüggésben kifejtette: a Pp. értelmezése során nem hagyható figyelmen kívül, hogy a szabályozás normaszövege – bármely kivétel megfogalmazása nélkül – egyértelműen kizárja a felülvizsgálat lehetőségét a jogerős ítéletnek csupán az indokolása ellen [Pp. 407. § (1) bekezdés c) pont], amely így egyaránt vonatkozik a felülvizsgálati kérelemre és a csatlakozó felülvizsgálati kérelemre is [Pp. 419. § (1) bekezdés második mondat]. Felhívta a figyelmet arra is, hogy az Alkotmánybíróság szerint nincs mód arra, hogy a jogalkalmazó a jogszabályi rendelkezésben előírt törvényi feltételek tartalmát bővítse új esetkörrel (3417/2024. (XI. 28.) AB határozat, Indokolás [45]).
- [17] A fentiekben kifejtettek alapján álláspontja szerint minden esetben vissza kell utasítani a jogerős ítéletnek csupán az indokolása ellen előterjesztett csatlakozó felülvizsgálati kérelmet.
- V.**
- [18] A legfőbb ügyész a Bszi. 37. § (2) bekezdése alapján tett nyilatkozatában az indítványozó tanács álláspontjával értett egyet.
- [19] Nyilatkozatában kifejtette, hogy a jogbiztonság elvének biztosítására szolgáló jogerő intézménye csak kivételesen, indokolt esetben, szűk körben törhető át, ezért a Pp. a felülvizsgálat intézményét rendkívüli perorvoslatként szabályozza. Kiemelte: a Pp. normaszövege egyértelműen és kivétel megfogalmazása nélkül kizárja a felülvizsgálat lehetőségét a jogerős ítéletnek csupán az indokolása ellen a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem vonatkozásában is. Álláspontja szerint a Pp. e szabálya nem „formális”, hanem objektív rendelkezés. Erre az egyértelmű jogalkotói akaratra utal az is, hogy kivételesen, külön engedéllyel sem kérhető rendkívüli perorvoslat az indokolás tekintetében, mert az csak a Pp. 408. § és 409. §-ának alkalmazásában értelmezhető.
- [20] Végül utalt a referenciahatározatban hivatkozott Pfv.20.862/2022/11. számú döntésre is, amely álláspontja szerint nem tartalmaz olyan kitélt, hogy a kizárólag a jogerős ítélet indokolása ellen benyújtott felülvizsgálati, illetve csatlakozó felülvizsgálati kérelem megengedett lenne.
- [21] Az I. rendű alperes nyilatkozatában kifejtett álláspontja szerint nem indokolt a referenciahatározattól való eltérés.
- VI.**
- [22] A Kúria Jogegységi Tanácsa az indítványozó tanács által feltett kérdésben, azaz abban, hogy minden esetben vissza kell-e utasítani a jogerős ítéletnek csupán az indokolása ellen előterjesztett csatlakozó felülvizsgálati kérelmet, az alábbiak szerint foglalt állást.
- [23] 1. A Kúria Jogegységi Tanácsa mindenekelőtt az indítványozó tanács által feltett jogkérdés jogszabályi hátterét, valamint az annak mentén kialakult kúriai ítélkezési gyakorlatot vizsgálta.
- [24] Mind az indítványozó tanács előtt folyamatban lévő ügyben, mind a referenciahatározat alapjául szolgáló ügyben a Pp. 2026. január 1. előtt hatályos rendelkezéseit kellett alkalmazni.
- [25] A Pp. 407. § (1) bekezdés c) pontja alapján nincs helye felülvizsgálatnak a jogerős ítéletnek csupán az indokolása ellen. Ebben az esetben tehát a jogalkotó egyértelműen kizárta a felülvizsgálatot. Ennek alapján a jogerős ítélet indokolása önmagában nem, csak azzal a jogerős ítélet rendelkező részében szereplő ítéleti rendelkezéssel együtt támadható felülvizsgálati kérelemmel, amelyhez az indokolás kapcsolódik.
- [26] A Pp. 419. § (1) bekezdés első fordulata szerint a csatlakozó felülvizsgálati kérelem előterjesztésére a csatlakozó fellebbezésre vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni. Ennek alapján, a Pp. 372. § (1) bekezdése értelmében a csatlakozó felülvizsgálati kérelemmel az ítéletnek csak az a része támadható, amit a felülvizsgálati kérelem érint. A Pp. 419. § (1) bekezdés második fordulata alapján csatlakozó felülvizsgálati kérelmet a fél csak akkor terjeszthet elő, ha maga is jogosult lett volna felülvizsgálatot kérni. A Pp. e §-ához fűzött előterjesztői indokolás szerint: „A törvény változatlanul – a törvényi feltételek keretei között – lehetőséget ad csatlakozó felülvizsgálati kérelem benyújtására. A csatlakozó felülvizsgálati kérelem a felülvizsgálatot kérelmező ellenfelének járulékos jognyilatkozata, amelyet a felülvizsgálati kérelem előterjesztésére tekintettel terjeszt elő, ha tehát a felülvizsgálati kérelmet a kérelmező visszavonja, a csatlakozó felülvizsgálati kérelem hatályát veszti. A felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél ellenfele azonban csak akkor terjeszthet elő csatlakozó felülvizsgálati kérelmet, ha maga is jogosult lett volna felülvizsgálatot kérni, azaz vonatkozásában a felülvizsgálati kérelem benyújtásának feltételei önállóan fennállnak. A törvény utaló szabályai egyébként a csatlakozó felülvizsgálat előterjesztésére a csatlakozó fellebbezésre vonatkozó szabályok alkalmazását írják elő.” Ez a szabály azt jelenti, hogy a fél csak akkor, abban a körben terjeszthet elő a jogerős ítélet

- ellen csatlakozó felülvizsgálati kérelmet, ha az érintett körben önálló felülvizsgálati kérelmet is előterjeszthetett volna. Ha tehát a felülvizsgálati kérelem előterjesztése valamely esetkörben kizárt, ebben a körben csatlakozó felülvizsgálati kérelmet sem lehet előterjeszteni.
- [27] A fenti jogszabályhelyek értelmezésével összefüggő kúriai ítélkezési gyakorlat a referenciahatározat meghozataláig egységesnek volt tekinthető. A Kúria számos precedens, a BHGY-ban közzétett határozata tartalmaz csatlakozó felülvizsgálati kérelmet visszautasító rendelkezést a Pp. 415. § (1) bekezdés d) pontja alapján, tekintettel arra, hogy azt a fél csupán a jogerős ítélet indokolása ellen terjesztette elő (például: Gfv.30.325/2021/6., Indokolás [36]; Mfv.10.046/2022/5., Indokolás [32]; Mfv.10.010/2023/5., Indokolás [36]; Pfv.20.881/2023/6., Indokolás [49]). A Kúria Jogegységi Tanácsának álláspontja szerint a referenciahatározat [118] bekezdésében téves az a következtetés, hogy e határozatoknak azért nincs „köttöreje”, mert a csatlakozó felülvizsgálati kérelmet visszautasító határozatot a Bszi. 163. § (1) bekezdése értelmében nem kell közzétenni a BHGY-ban.
- [28] A hivatkozott határozatokban közös, hogy azok nem önállóan, kizárólag a csatlakozó felülvizsgálati kérelem visszautasításáról rendelkeznek, hanem az ügy érdemében hozott döntést is tartalmazzák. A Pp. 415. § (1) bekezdésében meghatározott szabályból kiindulva – miszerint a Kúria a felülvizsgálati kérelmet (így a csatlakozó felülvizsgálati kérelmet is) az eljárás bármely szakaszában visszautasíthatja – semmi sem zárja ki azt, hogy amennyiben a Kúria a visszautasítás okát az általános intézkedési kötelezettség körében előírt harmincnapos határidőn túl, az érdemi eljárása során észleli, ekkor utasítsa vissza a csatlakozó felülvizsgálati kérelmet, akár úgy, hogy erről nem hoz külön végzést, hanem arról az érdemi, befejező határozatban rendelkezik. Tekintettel tehát arra, hogy ebben az esetben a Kúria nem hoz külön határozatot a csatlakozó felülvizsgálati kérelem visszautasításáról, hanem az erről szóló döntést az ügy érdemében hozott határozatba foglalja, e határozatot a Bszi. 163. § (1) bekezdése alapján közzé kell tenni a BHGY-ban. A BHGY-ban történő közzététel során a határozatok egyes rendelkezései, részei nem választhatók szét, a határozatok teljes terjedelmükben – a személyes adatok védelme érdekében elvégzett anonimizálási folyamatot nem számítva – vannak feltöltve a BHGY-ba. Ebből következik az, hogy ezek a határozatok teljes terjedelmükben, így a csatlakozó felülvizsgálati kérelem elbírálása tekintetében is precedensképes határozatnak minősülnek, tehát azok a Kúriára kötelezőek.
- [29] A fentiekben hivatkozott határozatokon kívül természetesen számos alkalommal előfordult, hogy a Kúria még az érdemi döntés meghozatala előtt, külön végzésben rendelkezett a csatlakozó felülvizsgálati kérelem visszautasításáról. Az indítványozó tanács e körben a Kúria Pfv.21.450/2021/4., Gfv.30.170/2022/5., Pfv.20.169/2023/7., Pfv.20.787/2023/8. számú határozatait jelölte meg. E döntésekben a Kúria a csatlakozó felülvizsgálati kérelmet azért utasította vissza, mert az a jogerős ítéletnek csupán az indokolása ellen irányult, határozataiban nem vizsgálta egymásra vetítve a jogerős ítélet, a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem tartalmát. Helyesen jegyezte meg ugyanakkor az indítványozó tanács, hogy e döntések nem precedensek, hiszen azokat a Bszi. 163. § (1) bekezdése alapján a BHGY-ban nem kellett közzétenni.
- [30] A teljesség kedvéért utal a Kúria Jogegységi Tanácsa arra is, hogy a Pp. hatályba lépését követően kialakult, fentiekben bemutatott ítélkezési gyakorlat nem újszerű, ugyanis a Pp. fenntartotta a régi Pp. 2012. szeptember 1-jétől módosított 271. § (1) bekezdés d) pontjában foglaltakat, amely szerint nem volt helye felülvizsgálatnak a jogerős határozatnak csupán az indokolása ellen. Az indítványozó tanács helyesen mutatott rá arra, hogy a régi Pp. polgári gyakorlatában korlátozás nélkül – a jogerős ítélet, a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem egymásra vetített tartalmától függetlenül – érvényesült a régi Pp. 271. § (1) bekezdés d) pontjában írt tilalom: a Kúria a csatlakozó felülvizsgálati kérelmet – egyéb körülmények vizsgálata nélkül – kizárólag azért utasította el hivatalból, mert az a jogerős ítéletnek csupán az indokolása ellen irányult (pl. Pfv.21.240/2019/7., Pfv.21.510/2021/5.). Ettől eltérő jogértelmezést csak a közigazgatási perekben hozott határozatok tartalmazznak a közigazgatási perekben érvényesülő felülvizsgálati szabályokról szóló 3/2013. (IX. 23.) KMK vélemény (a továbbiakban: KMK vélemény) alapján. A KMK vélemény szerint ugyanis nem minősül csupán a jogerős ítélet indokolása ellen benyújtott felülvizsgálati kérelemnek az olyan felülvizsgálati kérelem, amely a jogerős ítélet indokolásának az ügy érdemére kiható megváltoztatására irányul. Az indokolásban azonban hangsúlyozta a Kúria, hogy ez a jogértelmezés a közigazgatási perek specialitásából következik. Erre figyelemmel a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 116. § c) pontja már nem zárja ki a jogerős ítéletnek csupán az indokolása ellen előterjesztendő felülvizsgálati kérelem lehetőségét.
- [31] 2. Az 1. pontban kifejtettek tisztázására azért volt szükség, mert a referenciahatározat [118] bekezdése szerint az eljáró tanács a korábbi joggyakorlattól eltérő álláspontot képvisel. Az eltérés okaként azonban két szempont azonosítható: a Pfv.20.862/2022/11. számú határozat téves, valamint a (csatlakozó) felülvizsgálati kérelemre vonatkozó normaszöveg kiterjesztő értelmezése.
- [32] A referenciahatározat [120] bekezdése szerint abban az esetben, amennyiben a másodfokú bíróság az érdemben helyes döntését a felek által hivatkozott jogi indokok közül a helytelenekre alapította a helyesek helyett, az érdemi döntéssel egyetértő, de annak indokait nem osztó fél teljes mértékben az ellenfelének kiszolgáltatott, tehetetlen, garantált pervesztettségét eredményező helyzetbe kerülne, ha az ellenfele által benyújtott felülvizsgálati kérelemmel támadott részben csatlakozó felülvizsgálati kérelemmel sem támadhatná a felülvizsgálat tárgyává tett érdemi döntés indokait. Az eljáró tanács álláspontja szerint ez az eljárásjogi eredmény nem lenne összeegyeztethető a Pp. preambulumban írt közjónak és józan észnek megfelelő jogalkalmazás eszméjével, sem az anyagi jogok hatékony érvényre juttatásának

követelményével, akadályozná a felet az ugyancsak a preambulumban írt felelős pervitelben. Hivatkozott arra is, hogy az Alaptörvény 28. cikke alapján a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik; a jogszabályok céljának megállapítása során pedig elsősorban a jogszabály preambuluma, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni; továbbá az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak. Megítélése szerint ezzel a megfontolással összhangban foglalt állást a Kúria Pfv.20.862/2022/11. számú határozata [90]–[91] bekezdésében úgy, hogy a jogerős ítéletnek csak az indokolását (és a másodfokú perköltséget) támadó csatlakozó felülvizsgálati kérelem is előterjeszthető és vizsgálható a felülvizsgálati eljárásban, amennyiben van olyan felülvizsgálati kérelem és abban megfogalmazott *petitum*, amellyel összefüggésben, annak velejárójaként lehetséges a kapcsolódó indokolás felülbírlata.

- [33] Az indítványozó tanács helyesen mutatott rá arra, hogy a referenciahatározatban hivatkozott Pfv.20.862/2022/11. számú határozatnak az eljáró tanács eltérő tartalmat tulajdonított. A Kúria ebben az ítéletében a régi Pp. 273. § (6) bekezdése és a 244. § (1) bekezdése, valamint a 271. § (1) bekezdés c) és d) pontjai, továbbá a régi Pp.-t módosító, az igazságügyi és közigazgatási tárgyú törvények módosításáról szóló 2012. évi CXVII. törvény és az Alkotmánybíróság határozatai alapján jutott arra a következtetésre, hogy csatlakozó felülvizsgálati kérelem akkor terjeszthető elő – és vizsgálható érdemben –, ha a fél maga is jogosult lett volna a támadott körben felülvizsgálatot kérni, valamint, hogy a jogerős ítélet indokolása egyedül akkor támadható és vizsgálható felülvizsgálati eljárásban, amennyiben van olyan felülvizsgálati kérelem és abban megfogalmazott *petitum*, amellyel összefüggésben, annak velejárójaként lehetséges a kapcsolódó indokolás felülbírlata (Indokolás [89]–[92]). A Pfv.20.862/2022/11. számú határozat [92] bekezdésének utolsó mondatában a Kúria kifejezetten megállapította, hogy tudatos jogalkotói döntés, hogy a régi Pp. hatálya alatt kizárt önmagában az indokolási rész felülvizsgálata: a pernyertes fél, még ha számára kedvezőtlen is, nem támadhatja a Kúria előtt pusztán a jogerős ítélet indokolását. A Kúria Jogegységi Tanácsa tehát egyetért az indítványozó tanács álláspontjával abban, hogy a Kúria a Pfv.20.862/2022/11. számú határozatában nem azt mondta ki, hogy csatlakozó felülvizsgálati kérelemmel támadható a jogerős határozatnak csupán az indokolása, mint ahogy azt a referenciahatározat [120] bekezdése tartalmazza. A Kúria határozata csak annyit tartalmazott, hogy a felülvizsgálat kereteit a felülvizsgálati kérelem határozza meg, így az indokolásnak csak a felülvizsgálati kérelemben megfogalmazottakhoz kapcsolódó része bírálható felül a felülvizsgálat során.

- [34] Szintén helyesen érvelt azzal az indítványozó tanács, hogy a referenciahatározatban a Kúria az Alaptörvény 28. cikk szerinti jogértelmezésre

hivatkozással a felülvizsgálatra vonatkozó eljárásjogi szabályokat kiterjesztően, a normaszöveg egyértelmű megfogalmazásával ellentétesen értelmezte. A Pp. normaszövege nem tartalmaz olyan kivételszabályt, amelyet a referenciahatározatban a Kúria megállapított, és ilyen kivételes eset megteremtésének a célja sem olvasható ki az előterjesztői indokolásból, de az nem vezethető le a Pp. preambulumban megfogalmazott általános célokból sem. E körben kiemelés érdemel a Pp. 419. § (1) bekezdésének előterjesztői indokolása: „[a] felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél ellenfele azonban csak akkor terjeszthet elő csatlakozó felülvizsgálati kérelmet, ha maga is jogosult lett volna felülvizsgálatot kérni, azaz vonatkozásában a felülvizsgálati kérelem benyújtásának feltételei önállóan fennállnak”, amely kifejezetten kizárja a referenciahatározat szerinti (kivételi) esetkör lehetőségét, ezt pedig az Alaptörvény 28. cikke alapján kötelező figyelembe venni. A kógens perjogi szabályozás lényege ugyanis annak közjogi meghatározása, hogy az anyagi jogból fakadó igényeket milyen módon, milyen eljárásban, milyen eljárási szabályok mellett lehet érvényesíteni. Önmagában a közjóra és a józan észre, valamint a felelős pervitelre és az anyagi jogok hatékony érvényre juttatására vonatkozó általános hivatkozás a kógens közjogi törvény bármely konkrét normájának a formálissá minősítéséhez és felretételéhez is elvezethetne, amely esetben a bíróság felülbírlná a jogalkotó által létrehozott általánosan kötelező magatartási szabályt.

- [35] 3. Megjegyzi a Kúria Jogegységi Tanácsa, hogy a referenciahatározatban felvetett problémakör a Kúria kasszációs jogkörének gyakorlásával megfelelően orvosolható. Előfordulhat, hogy a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem többféle, a jogvita érdemi eldöntése szempontjából releváns hivatkozást tartalmaz, azokat a másodfokú bíróság teljeskörűen elbírlta (egyes hivatkozásokat a pervesztes fél számára kedvezően, másokat kedvezőtlenül), a jogerősen pervesztes fél pedig felülvizsgálati kérelmet terjeszt elő, és az ítéleti rendelkezés mellett annak a számára kedvezőtlen indokait támadja. Ebben a helyzetben ugyan a felülvizsgálati támadás alapos lesz, azonban a jogvita végleges érdemi lezárásához szükség lenne az ítélet indokolásában szereplő egyéb releváns, de a felülvizsgálati támadással nem érintett indokok, jogerős ítéleti jogértelmezések felülbírlatára is, azonban ezek a kérdések nem képezik a felülvizsgálati eljárás tárgyát, mert a felülvizsgálati kérelem előterjesztőjének nem áll érdekében azokat a Kúria elé vinni, az ellenérdekű félnek pedig erre nincs módja, mert nem biztosított számára az önmagában az indokolás elleni csatlakozó felülvizsgálati kérelem előterjesztése.

- [36] Ilyen esetben a Pp. 424. § (3) bekezdése alapján a Kúria akkor jár el helyesen, ha – határozata indokolásában az elé tárt jogkérdésben a jogerős ítélet jogszabálysértő voltát megállapítva, és megadva a helyes jogértelmezést – kasszációs jogkört gyakorol, és a másodfokú bíróságot új eljárásra utasítja azzal, hogy a másodfokú bíróság az új eljárásban a Kúria által megadott jogértelmezés figyelembevételével bírálja el a fellebbezést, és hozzon új érdemi határozatot. Az új jogerős ítélet

ellen viszont, amely már nem alapulhat a korábbi, a Kúria által előzőleg felülbírált indokon, a pervesztes fél számára adott a felülvizsgálati kérelem előterjesztésének lehetősége.

- [37] Végül a Kúria Jogegységi Tanácsa utal a felülvizsgálati eljárásban érvényesülő döntési jogkört érintő legújabb jogalkotási irányra is. A Pp. 424. §-ának 2026. január 1-jétől hatályos (3a) bekezdése szerint, ha az elsőfokú bíróság ítéletét a másodfokú bíróság helybenhagyta, és a Kúria azt állapítja meg, hogy ez a határozat az ügy érdemére kiható módon jogszabálysértő, a Kúria a határozatot részben vagy egészben hatályon kívül helyezi és az első- vagy másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja. A jogalkotó tehát nemhogy tárgította a felülvizsgálat körét, e rendelkezéssel a Kúria reformatórius jogkörét még szűkítette is. Ebből az következik, hogy ha a fentiekben említett esetben lehetőség lenne a csupán az indokolással szembeni csatlakozó kérelem előterjesztésére, a Kúria közvetett módon megkérdőjelezné a Pp. 424. § (3a) bekezdésének értelmét, indokolt voltát is.
- [38] Mindezek alapján az indítványozó tanács által felvetett jogkérdésre az a válasz adható, hogy minden esetben vissza kell utasítani a jogerős ítéletnek csupán az indokolása ellen előterjesztett csatlakozó felülvizsgálati kérelmet. A Kúria Gfv.30.002/2024/10. számú határozata ezzel az állásponttal ellentétes, ezért az és a Kúria más, azonos tartalmú határozatai a továbbiakban nem hivatkozhatók kötelező erejüként az érintett jogértelmezési kérdésben.

VII.

- [39] Mindezekre tekintettel a Kúria Jogegységi Tanácsa a Bszi. 24. § (1) bekezdés c) pontja, 25. §-a, 32. § (1) bekezdés b) pontja, a 33. § (1) bekezdés b) pontja, valamint a 40. § (1) és (2) bekezdései alapján, a bíróságok jogalkalmazása egységének biztosítása érdekében [Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdés] a rendelkező részben foglaltak szerint határozott.
- [40] A Kúria Jogegységi Tanácsa a Bszi. 42. § (1) bekezdése alapján a jogegységi határozatot a Magyar Közlönyben, a BHGY-ban, a bíróságok központi internetes honlapján és a Kúria honlapján közzéteszi.
- [41] A jogegységi határozat a bíróságokra – az indítványozó tanács kivételével – a Magyar Közlönyben történő közzététel időpontjától kötelező.

Budapest, 2026. április 13.

Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Tánczos Rita s.k. előadó bíró, Dr. Varga Zs. András s.k. bíró, Dr. Balogh Zsolt Péter s.k. bíró, Dr. Bartók Levente s.k. bíró, Dr. Csák Zsolt s.k. bíró, Dr. Cseh Attila s.k. bíró, Dr. Darák Péter s.k. bíró, Dr. Domonyai Alexa s.k. bíró, Dr. Döme Attila s.k. bíró, Dr. Dzsula Marianna s.k. bíró, Dr. Gyarmathy Judit s.k. bíró, Dr. Hajdu Edit s.k. bíró, Dr. Harangozó Attila s.k. bíró, Dr. Kalas Tibor s.k. bíró, Dr. Kovács András s.k. bíró, Dr. Kurucz Krisztina s.k. bíró, Dr. Puskás Péter s.k. bíró, Dr. Remes Gábor s.k. bíró, Dr. Sperka Kálmán s.k. bíró

Dr. Döme Attila bíró többségi határozattól eltérő álláspontja

- [42] A Bszi. 41/A. § (3) bekezdésének második mondata alapján a Kúria Jpe.III.60.003/2025. számú ügyében hozott határozatához a Kúria Jogegységi Tanácsának a határozat meghozatala során kisebbségben maradt tagjaként a többségi határozattól eltérő alábbi álláspontomat csatolom a határozat indokolásához.
- [43] A Pp. 407. § c) pontjának és 419. § (1) bekezdés második mondatának együttes nyelvtani értelmezése valóban arra a következtetésre vezet, hogy a jogerős ítéletnek csupán az indokolása ellen nincs helye csatlakozó felülvizsgálati kérelemnek. Az Alaptörvény 28. cikkének első mondata alapján viszont a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény XXVIII. cikkének (7) bekezdése alapján mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslással éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti. Az Alaptörvény 28. cikkében foglalt jogértelmezési követelmény alapján a jogszabályok értelmezése nem vezethet Alaptörvény-ellenes következtetésre. Ez azt jelenti, hogy a jogszabályértelmezés legalacsonyabb szintjének megfelelő nyelvtani értelmezés csak akkor szolgálhat bírói döntés alapjául, ha az nem sért Alaptörvénybe foglalt alapjogot. Ellenkező esetben a jogszabály szövegének csak az Alaptörvénnyel minden tekintetben összhangban lévő értelem tulajdonítható. Amennyiben tehát adód(hat)nak olyan esetek, amikor a jogszabály nyelvtani értelmének megfelelő jogértelmezés alapjogi sérelmet okozna, akkor is felül kell vizsgálni a nyilvánvalónak tűnő interpretációs következtetés helyességét, ha ezek az esetek kivételes jellegűek. Egyetlen esetben sem fogadható el ugyanis az alapjogi sérelem bekövetkezése.
- [44] A fellebbviteli bíróságoknak gazdag tapasztalati tárháza van olyan esetekből, amikor maga az alsóbb fokú bírói döntés helyes, de annak indokai nem azok. Azaz részben vagy egészben eltérő jogi alapon állhat meg a döntés. Amennyiben a felülvizsgálati kérelem egy ilyen döntést támad, megjelölve az annak alapjaként hivatkozott jogszabályokat és vitatva az azokból levont jogi következtetések helyességét, egyúttal említést sem téve azokról a jogszabályokról és azokból levonható jogi következtetésekről, amelyek alkalmasak lennének a döntés jogi megalapozására, a Kúriának úgy kell egy érdemben helyes jogerős ítélet helyett egy érdemben helytelen döntést hoznia, hogy az ellenérdekű fél egyébként hivatkozott a per folyamán a megfelelő jogszabályokra és jogi indokokra, csak azokat nem tehetette felülvizsgálat tárgyává, mert az ő érdekeinek az érdemi jogerős döntés megfelelt, az indokolását pedig nem támadhatta.
- [45] Ilyen helyzetek adódhatnak tipikusan látszólagos keresethalmazatok esetén. Például, amikor a másodfokú bíróság alaptalannak találja a keresetet valamely elsőbb sorban hivatkozott jogi alapon, de alaposnak valamely hátrább sorolt jogi hivatkozás alapján, holott fordítva lenne helyes. Vagy: a bíróság a keresetet elutasítja az ellenkérelem valamely jogi hivatkozását alaposnak találva, holott „csak” másik hivatkozott alapon lenne helye annak. Ez utóbbi

esetben már az a helyzet is problémás, amikor az elsőfokú bíróság döntése nem csak megfelelt a fél kérelmének, de annak indokai is megegyeztek a kérelem indokaival, azonban a másodfokú bíróság csak szűkített indokok alapján hagyta helyben az elsőfokú ítéletet. Ilyen esetben a fél értelemszerűen nem fellebbezett az elsőfokú ítélet ellen, hiszen az megegyezett saját jogi álláspontjával, a másodfokú ítélet azonban – indokait tekintve – már csak részben. A Pp. 407. § (1) bekezdés c) pontjának utolsó fordulata erre az esetre tekintet nélkül zárja ki számára a felülvizsgálati kérelem benyújtásának lehetőségét. Aminek esetleg az lehet a következménye, hogy – mivel a másodfokú bíróság által szűkített indokok alkalmatlanok az érdemi döntés megalapozására – a Kúriának azt hatályon kívül kell helyeznie, és az elsőfokú ítélet megváltoztatásával érdemben helytelen döntést kell hoznia, hiszen a felülvizsgálatnak nem lehet tárgya az elsőfokú ítélet, sem az abban foglalt indokok, ha azok nem szerepelnek a felülvizsgálati kérelemben és nem szerepelhetnek joghatályosan a csatlakozó felülvizsgálati kérelemben sem.

- [46] Ugyanis a Pp. 423. § (1) bekezdése értelmében a Kúria a felülvizsgálat során a felülvizsgálati és csatlakozó felülvizsgálati kérelem korlátai között, az ott megjelölt jogszabályok [...] tekintetében vizsgálja a jogerős ítélet jogszabálysértő [...] voltát [...]. A 424. § (3) bekezdése alapján, ha a határozat az ügy érdemére kiható módon jogszabálysértő [...] a Kúria a határozatot egészben vagy részben hatályon kívül helyezi, és a jogszabályoknak megfelelő új határozatot hoz, egyébként az ügyben eljárt első- vagy másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja. Ez azt jelenti, hogy amennyiben a Kúria a felülvizsgálati vagy csatlakozó felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabálysértéseket (az ott írt okokból) az ügy érdemére kiható módon megsértettnek látja, akkor is köteles egészben vagy részben hatályon kívül helyezni a jogerős határozatot, ha egyébként maga az érdemi döntés más – az eljárás folyamán a felek által joghatályosan hivatkozott, de a másodfokú bíróság által alaptalannak tekintett – jogi alapon helyes lenne. Ebben az értelemben foglalt állást a Kúria a Pfv.20.077/2021/12. számú határozata meghozatalakor is, leszögezve, hogy a felülvizsgálati ellenkérelemben hivatkozott jogszabálysértések nem vizsgálhatók (megjelent BH 2021.258. számon is). Ez következik abból, hogy a Kúria a felülvizsgálat során kizárólag a felülvizsgálati és csatlakozó felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályok [...] tekintetében vizsgálja a jogerős ítélet jogszabálysértő voltát, a felülvizsgálati ellenkérelem nem tágitja a vizsgálat körét.

- [47] A jogegységi határozat indokolása kitér arra, hogy „a régi Pp. polgári gyakorlatában korlátozás nélkül – a jogerős ítélet, a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem egymásra vetített tartalmától függetlenül – érvényesült a régi Pp. 271. § (1) bekezdés d) pontjában írt tilalom: a Kúria a csatlakozó felülvizsgálati kérelmet – egyéb körülmények vizsgálata nélkül – kizárólag azért utasította el hivatalból, mert az a jogerős ítéletnek csupán az indokolása ellen irányult” (Indokolás [30]). A régi Pp. talaján kialakult egységes gyakorlat a hatályos törvény alkalmazásában viszont csak

akkor lehet további indokolás nélkül hivatkozási alap, ha a törvényszövegek – legalábbis tartalmukat tekintve – maradéktalanul egybevágnak. Ez nem mondható el a régi Pp. 275. § (2) bekezdésének és a Pp. 423. § (1) bekezdésének viszonyáról. A régi Pp. 275. § (2) bekezdésének a hatályvesztését megelőző szövege szerint a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül, míg a Pp. 423. § (1) bekezdése alapján a Kúria a felülvizsgálat során a felülvizsgálati és csatlakozó felülvizsgálati kérelem korlátai között, az ott megjelölt jogszabályok tekintetében vizsgálja a jogerős ítélet jogszabálysértő voltát (kiemelés utólag). A Pp. megalkotására irányuló törvényjavaslat végső előterjesztői indokolása szerint a törvény „a korábbi szabályozást pontosítva rögzíti a felülvizsgálati kérelem elbírálásának kereteit, és korlátait. [...] Amennyiben a felek által megjelölt jogszabálysértés nem állapítható meg, a Kúria eljáró tanácsa a felülvizsgálati kérelem és csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretein túllépve, hivatalból nem állapíthat meg más jogszabálysértést, kivéve az abszolút hatályon kívül helyezési okok fennállását.” Ez azt jelenti, hogy amennyiben a másodfokú bíróság egy jogszabályi hivatkozást megvizsgált és alaptalannak találta, a Kúria ezt nem vizsgálhatja felül, amennyiben ennek a jogszabálynak a megsértése nem válik a felülvizsgálat tárgyává. Ha pedig erre a felülvizsgálati kérelemhez csatlakozó felülvizsgálati kérelem sem ad alapot, az bizonyos – kivételes – esetekben az egyébként helyes érdemi döntésben megnyugvó fél számára az ellenfelének kiszolgáltatott, tehetetlen helyzetet, az eljárási szabályrendszerből és nem az ügy körülményeiből fakadóan garantált pervesztességet eredményez.

- [48] Csak egyetlen példával élve: ha a másodfokú bíróság alaptalannak találta a keresetet az elsődlegesen jóerkölcsbe ütközés jogcímre alapítottan, de alaposnak a másodlagosan megjelölt jogalapon, megtévesztésre hivatkozással, és a Kúria ügyben eljáró tanácsának megítélése szerint megtévesztés miatt nem tekinthető érvénytelennek a keresettel támadott szerződés, a Kúriának meg kell állapítania a megtévesztésen alapuló érvénytelenséget megalapozó jogszabályok megsértését, de nem vizsgálhatja a jóerkölcs sérelmén alapuló érvénytelenség fennállását, és a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése mellett keresetet elutasító döntést kell hoznia, akkor is, ha a jóerkölcs sérelme folytán valójában alapos lehetne a kereset. Mindezt pusztán azért, mert a Pp. rendelkezéseiből arra következtetett a Kúria, hogy csatlakozó felülvizsgálati kérelemben sem tehető a felülvizsgálat tárgyává a jóerkölcs sérelmének vizsgálhatósága. Véleményem szerint ez a helyzet az Alaptörvény XXVIII. cikkének (7) bekezdésébe ütközik, mivel a pervesztés fél erre a jogalapra hivatkozással már semmilyen polgári eljárásban nem érvényesítheti az anyagi jogerő miatt ezt az igényét. Ez a jogértelmezés továbbá nem felel meg sem a cikk első bekezdésében és a Pp. preambulumban foglalt eljárási tisztességeség követelményének, sem a XV. cikk (1) bekezdés első mondatába foglalt jogegyenlőségi deklarációnak, sem a perbeli fegyveregyenlőséget megteremtteni kívánó jogalkotói célnak.

- [49] Az ilyen és – a jogérvényesíthetőség szempontjából – hasonló esetek a Pp. 424. § (3) bekezdésének második fordulatóban szabályozott kasszációs jogkör gyakorlásával nem megoldhatók. Hiába helyezné hatályon kívül a Kúria a jogerős ítéletet, megadva a felülvizsgálati kérelemmel érintett részében a helyes jogértelmezést, arra nincs felhatalmazása, hogy a felülvizsgálati kérelem körében általa nem érinthető részben a másodfokú bíróságot a korábbi döntésétől eltérő döntésre utasítsa. Ez a kasszációs jogkör csak azokra az esetekre képes – egyébként meglehetősen körülményes, többfordulós és a perkoncentrációt semmiképpen nem szolgáló – megoldást nyújtani, amikor olyan perbeli hivatkozást talál helyesnek a Kúria, amelyet a másodfokú bíróság érdemben nem vizsgált meg és nem nyilvánított alaptalannak. Minden lehetséges esetre (tipikusan a látszólagos keresethalmazatban elbírált igényekre) tehát nem. Ha pedig így van, akkor nincs kiküszöbölve az alapjogi sérelem lehetősége.
- [50] A jogegységi határozat indokolásának [37] bekezdése utal arra, hogy a Pp. 424. § (3a) bekezdésének a törvénybe iktatásával a jogalkotó tovább szűkítette a Kúria reformatórius jogkörét, amiből a Kúria Jogegységi Tanácsa arra következtetett, „hogy ha a fentiekben említett esetben lehetőség lenne a csupán az indokolással szembeni csatlakozó kérelem előterjesztésére, a Kúria közvetett módon megkérdőjelezné a Pp. 424. § (3a) bekezdésének értelmét, indokolt voltát is”. Nem látom be a következtetés logikai kényszerűségét, hiszen ez a rendelkezés mindössze arról szól, hogy ha az elsőfokú bíróság ítéletét a másodfokú bíróság helybenhagyta, és a Kúria azt állapítja meg, hogy ez a határozat az ügy érdemére kiható módon jogszabálysértő, a Kúria a határozatot részben vagy egészben hatályon kívül helyezi, és az első- vagy másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja. A rendelkezést a Pp.-be iktató 2025. évi XLIX. törvény végső előterjesztői indokolásának a rendelkezéshez fűzött magyarázata szerint „[e] kasszációs jogkör lényege, hogy az egybehangzó határozatokat követő új kúriai jogértelmezés ne járjon a felek jogorvoslathoz való jogának sérelmével, annak vitatására a peres feleknek az eljárás folyamán lehetősége legyen. A Törvény célja nyilvánvalóan az, hogy a Kúria ne hozzon »meglepetés ítéleteket«. A Kúria ugyanis nem határozhat olyan kérdésben, amelyben az eljárt bíróságok még nem döntöttek, hiszen a felülvizsgálati eljárásban csak jogkérdés vizsgálható.” Az én olvasatomban ez nem a Kúria döntési kompetenciájának a kasszáció irányába való elmozdítását jelenti, hanem éppen a felek jogorvoslathoz való jogának a megerősítését. Ebből a nézőpontból pedig ez a törvénymódosítás nem ellene, hanem mellette szól a jogegységi határozattal precedensértékétől megfosztott kúriai határozatnak. Az Alaptörvény 28. cikke a jogszabályok céljának a megállapítása során az elsősorban figyelembe veendőnek minősíti a jogszabály módosítására irányuló javaslat indokolását is.
- [51] Véleményem szerint tehát a jogegységi határozat egyezik ugyan a Pp. felhívott rendelkezéseinek a kézenfekvőnek tűnő nyelvtani értelmezésével, de nem egyeztethető össze az Alaptörvény 28. cikkén alapuló alapjogi követelményekkel, és nincs kellő figyelemmel a csatlakozó felülvizsgálati kérelem perjogi funkciójára sem.
- [52] A felülvizsgálati kérelemtől eltérően a Pp. 376. § (3) bekezdés d) pontjából következően fellebbezés irányulhat „csak” az ítélet indokolása ellen is (következésképpen a csatlakozó fellebbezés sincs ebből kizárva, feltéve, hogy ez az elsőfokú ítéletnek a fellebbezéssel támadott részére vonatkozik). A bírói határozat indokolásának támadhatósága tekintetében a fellebbezés és a felülvizsgálati kérelem közötti jogalkotói különbségtétel alapja a jogorvoslat jellege közötti különbség. Míg a rendes perorvoslathoz a jogkeresőnek Alaptörvényben biztosított alapjogi igénye fűződik, a további, rendkívüli perorvoslat biztosítása már nem az állam alkotmányos kötelezettségén alapul. Azaz a jogalkotó alaptörvénysértés nélkül korlátozhatja a harmadfok igénybevételének feltételeit, és ennek körében dönthet úgy, hogy az igazságszolgáltatás legfelsőbb instanciájának feladata nem a peres felek „l’art pour l’art” igényeinek kielégítése. Ha maga a jogerős érdemi döntés nem sérti az érdekeiket, jogigényük már nem terjed ki veretes jogi okfejtések adresszálására. A lényeg tehát azon van: a Kúriának nem feladata „csupán” a jogerős határozat indokainak helyesbítése, mert ez semmit nem tesz hozzá annak végrehajthatóságához, azaz a jogi érdek érvényesíthetőségéhez.
- [53] Figyelembe veendő az is, hogy a csatlakozó felülvizsgálati kérelem járulékos perorvoslati forma: önmagában nem létezhet, önmagában nem is értelmezhető, mindig csak a felülvizsgálati kérelemmel együtt. Ahhoz azonban úgy „csatlakozik”, hogy a felülvizsgálati kérelemmel ellentétes célzatú. A felülvizsgálati ellenkérelem is ellentétes célzatú a felülvizsgálati kérelemmel, de nem mutat azon túl. Tulajdonképpen a felülvizsgálat szempontjából a felülvizsgálati ellenkérelem nem is bír semmilyen eljárási jogi jelentőséggel, hiszen a Pp. 423. § (1) bekezdése alapján a Kúria a felülvizsgálat során a felülvizsgálati és csatlakozó felülvizsgálati kérelem korlátai között, az ott megjelölt jogszabályok, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérés tekintetében vizsgálja a jogerős ítélet jogszabálysértő, illetve a kúriai határozattól jogkérdésben eltérő voltát, kivéve, ha az eljárást hivatalból megszünteti, vagy ha a határozatot hozó bíróság nem volt szabályszerűen megalakítva, illetve a határozat meghozatalában olyan bíró vett részt, akivel szemben törvény értelmében kizáró ok áll fenn. A felülvizsgálati ellenkérelem tehát nem korlátozza a jogerős ítélet felülvizsgálatának, a csatlakozó felülvizsgálati kérelem viszont igen. Mivel a csatlakozó felülvizsgálati kérelem is a felülvizsgálat korlátozza és természetesen szerint ellentétes irányú a felülvizsgálati kérelemmel, a Kúria döntési mozgásterét a felülvizsgálati kérelemhez viszonyítva valójában tágítva határolja be.
- [54] A hatályos Pp. pertárgyfogalma háromtagú: a harmadik tag a jogalap. A csatlakozó felülvizsgálati kérelem akkor is alkalmas lehet túlmutatni a felülvizsgálati kérelemnél, ha csak a jogalap körében támasztja a Kúria vizsgálati korlátait, és ennyiben is több lehet az ellenkérelemnél. Ha a felülvizsgálati kérelem a jogerős ítélet rendelkező részét is támadja, akkor a kizárólag az indokolás ellen előterjesztett

csatlakozó felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél valójában azt állítja, hogy a felülvizsgálati kérelem eredményessége folytán meghozandó határozat lenne az általa megjelölt jogszabálysértések miatt érdemben helytelen, így az általa állított jogszabálysértés az ügy érdemére is kihatna.

- [55] Ez az Alaptörvény 28. cikkének megfelelő cél szerinti értelmezés nem áll feloldhatatlan ellentétben a nyelvtani értelmezés eredményével. A jogalkotó a felülvizsgálatból kizárt határozatokat felsoroló Pp. 407. § (1) bekezdés c) pontja utolsó fordulatában – a régi Pp. szerinti szóhasználatot fenntartva – a „csupán” határozószót használja hangsúlyozva, hogy olyan felülvizsgálati kérelemnek (csatlakozó felülvizsgálati kérelemnek) nincs helye, amely semmi más, csak a megjelölt indokolási részt támadja. Kívül esik ezen a fogalomkörön az az eset, amikor az indokolás megváltoztatása kihat a jogerős ítélet tartalmára, érdemben érinti azt.
- [56] Nem vitatható, hogy a jogerős ítélet indokolása ellen benyújtott csatlakozó felülvizsgálati kérelmet vissza kell utasítani, ha az valóban az indokolásnak csupán olyan részére vonatkozik, amelyet a felülvizsgálati kérelem nem érint vagy amelynek a megalapozottsága esetén sem változna a határozat rendelkező része. Nem minősül azonban csupán a jogerős ítélet indokolása ellen benyújtott felülvizsgálati kérelemnek az olyan felülvizsgálati kérelem, amely a jogerős ítélet indokolásának az ügy érdemére kiható megváltoztatására irányul.
- [57] Minthogy a Pp. 419. § (1) bekezdése kifejezett jogszabályi tilalmat nem tartalmaz a második fordulatának értelmezése során – az Alaptörvény 28. cikkére is figyelemmel – olyan jogértelmezést kellett volna elfogadnia a Kúria Jogegységi Tanácsának, amely a felek eljárási jogait szükségtelenül nem korlátozza, és hozzájárul a Pp. preambulumban is meghatározott célok eléréséhez. A megfelelő döntés annak kimondása lett volna, hogy a jogerős ítéletnek csupán az indokolása ellen előterjesztett csatlakozó felülvizsgálati kérelmet vissza kell utasítani, kivéve, ha az a jogerős ítéletnek a felülvizsgálati kérelemmel támadott része indokai helyességét a fél által a per folyamán már korábban is kifejtett okból támadja.

Budapest, 2026. április 19.

Dr. Döme Attila s.k.
bíró

Dr. Dzsula Marianna bíró többségi határozattól eltérő álláspontja

- [58] A többségi határozattól eltérő állásponthoz csatlakozom a következő okok miatt.
- [59] Egyetértek azzal a véleménynel, hogy a perrendtartás vizsgált rendelkezéseinek [Pp. 407. § c) pont, 419. § (1) bekezdés második mondat] nyelvtani értelmezésének megfelel a jogegységi határozat rendelkező része, azzal azonban, hogy alkalmas a magánjogi jogviták tisztességes eljárás elvén nyugvó rendezésére és az anyagi jogok hatékony érvényre juttatására, illetve, hogy az Alaptörvény 28. cikke alapján ez áll összhangban a cél szerinti értelmezéssel, nem értek egyet.
- [60] A jogegységi határozat nem ad érdemi választ a perrendtartás alapján látszólagos tárgyi keresethalmazatban álló igények esetén a csatlakozó

felülvizsgálat előterjesztésének kizárása esetén felmerülő problémára, mivel ilyenkor lényegében egy kereseti kérelemről kell a bíróságnak döntenie, eltérő jogalapok megjelölése esetén. A jogegységi határozat [35] bekezdésében javasolt kasszációs jogkör gyakorlásával ez a probléma megfelelően nem orvosolható, ha a látszólagos halmazatban álló kereseteket a felülvizsgálati kérelem nem támadja, figyelemmel a 6/2022. Jogegységi határozatban (Jpe.III.60.027/2022/15.) értelmezett anyagi jogerőhatásra is.

Budapest, 2026. április 19.

Dr. Dzsula Marianna s.k.
bíró

A Kúria Jogegységi Tanácsa 3/2026. JEH

(Jpe.IV.60.018/2025/23. szám)

a polgári perben hozott jogerős ítéletben megállapított tényállás felülmérlegelésének korlátai tárgyában

A Kúria Jogegységi Tanácsa a Kúria G.V. tanácsának előzetes döntéshozatali indítványa alapján meghozta az alábbi

jogegységi határozatot:

1. A Kúria fenntartja azt a következetes gyakorlatát, miszerint a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 279. § (1) bekezdésének megsértése megállapítható, ha a jogerős ítélet tényállása iratellenes vagy ha a bizonyítékok nyilvánvalóan okszerűtlen mérlegelésén alapul, tehát egyértelműen felismerhető, hogy azokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott határozatban megállapított tényállástól eltérő következtetésre lehet jutni. Más esetben a Kúria a felülvizsgálatot a jogerős ítéletben megállapított tényállás alapján végzi el.

2. A Kúria G.V. ítélkező tanácsa a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett Gfv.30.119/2023/9. számú határozatában foglalt jogértelmezéstől eltérhet, az a továbbiakban kötelező erejüként nem hivatkozható.

Indokolás

I.

- [1] A Kúria G.V. tanácsa (a továbbiakban: indítványozó tanács) a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 32. § (1) bekezdés b) pontja és 33. § (1) bekezdés b) pontja szerint előzetes döntéshozatali indítványt terjesztett elő.
- [2] A Kúria Jogegységi Tanácsának eljárását az indítványozó tanács az alábbi jogkérdésben kezdeményezte:
- Megállapítható-e a bizonyítékok mérlegelésének nyilvánvaló okszerűtlensége miatt a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 279. § (1) bekezdésének megsértése, és mód van-e erre tekintettel a Pp. 406. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok felülmérlegelésére abban az esetben, amennyiben a lefolytatott bizonyítási eljárásban beszerzett bizonyítékokból eltérő következtetés is

- levonható mint a jogerős ítélet szerinti következtetés?
- [3] Az indítványozó tanács előtt folyamatban lévő perben a felperes módosított keresetében elsődlegesen azt kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest a jogelődjével szemben vételár címén fennálló 29 718 000 forint tőke és ezen összeg után késedelmi kamat, valamint 14 077 forint behajtási költségátalány megfizetésére.
- [4] Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította. Az elsődleges kereset vonatkozásában a rendelkezésre álló bizonyítékokat mérlegelve arra az álláspontra helyezkedett, hogy az adós nem teljesítette az adásvételi szerződésben foglaltakat, az adásvételi szerződéstől az alperes elállt, amelyet a felperesi jogelőd elfogadott, ezért úgy kell tekinteni, hogy a szerződést a felek meg sem kötötték. Az elállásra tekintettel az eredeti állapot helyreállításának nem volt akadálya, mivel az adásvétel tárgya (műtrágya) nem került az alperes birtokába.
- [5] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság a tényállás kiegészítését követően az elsőfokú bíróság ítéletét – az elsődleges kereset kapcsán eltérő indokolással – helybenhagyta. A jogerős ítéletnek a jogegységi eljárás kezdeményezése szempontjából releváns indokai szerint a másodfokú bíróság az utólagos bizonyítás során csatolt bizonyítékokat a korábban már rendelkezésre álló bizonyítékokkal (így különösen a tanúvallomások, e-mailek, a szállítólevél, tárolási szerződés, számlák) és a peres felek előadásával együttesen értékelve arra a következtetésre jutott, hogy az alperes bizonyítani tudta azt, hogy a tárolási körülmények és a nyilvántartás hiányában az áru birtokba adásának feltételei hiányoztak: nem történt meg sem a dolog birtokának átruházása, sem a dolog tulajdonjogának átszállása és ezzel együtt a dolog későbbi elvesztése, megsemmisülése miatti kárveszély sem szállt át az alperesre.
- [6] A jogerős ítélettel szemben a felperes élt felülvizsgálati kérelemmel, amelyben elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú ítélet megváltoztatásával az elsődleges kereseti kérelemnek helyt adó döntés meghozatalát kérte. Megsértett jogszabályhelyként egyebek mellett a Pp. 279. § (1) bekezdését jelölte meg. Állította egyben, hogy a jogerős ítélet jogkérdésben eltér a Kúria Gfv.30.119/2023/9. (a továbbiakban: referenciahatározat) és Gfv.30.315/2023/10. számú ítéleteiben foglaltaktól.
- [7] A felülvizsgálati kérelem a Pp. 279. § (1) bekezdésének megsértése vonatkozásában kifejtett indokai szerint az eljáró bíróságok a tényállást iratellenesen állapították meg, a rendelkezésre álló okirati bizonyítékokat, tanúvallomásokat, valamint a peres felek személyes előadásait iratellenesen és okszerűtlenül értékelték. A Pp. 279. § (1) bekezdésében foglaltakba ütközően az egyes tanú vallomásainak perdöntő jelentőséget tulajdonítottak, míg más tanú vallomását a folyamatban lévő büntetőeljárásra tekintettel figyelmen kívül hagyták. A tanúk vallomásait az okirati bizonyítékoknál erősebb bizonyítékként értékelték annak ellenére, hogy a meghallgatott tanúk jelen peres eljárásra vonatkozóan közvetlen ismeretekkel nem rendelkeztek. Az eljáró bíróságok továbbá olyan tényállítási elemeket is bizonyítottanak találtak, amelyekre okirati bizonyíték nem állt rendelkezésre, annak beszerzésére bizonyítási indítványt nem terjesztettek elő, vagy amely vonatkozásban a tanúk vallomásai ellentmondásosnak bizonyultak. A felperes szerint az iratellenesen megállapított tényállás következtében az eljáró bíróságok téves jogi következtetést vontak le, ami a peresztességét eredményezte, mindemellett a tényállást annak ellenére is az iratokkal ellentétesen rögzítette a másodfokú bíróság, hogy a jogerős ítélet meghozatalakor már rendelkezésre állt a szinte azonos tényállás mellett meghozott referenciahatározat, amely a tényállásra vonatkozóan is iránymutatást nyújtott.
- [8] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte, részletesen cáfolva a felperes felülvizsgálati kérelmében előadottakat.
- [9] Az indítványozó tanács indítványában rámutatott: a Kúria már a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 206. § (1) bekezdése és a régi Pp. 270. § (2) bekezdésének egybevetésével kialakította azt az álláspontját, amely szerint nem állapíthat meg jogszabálysértést, ha a felülvizsgálati kérelem a bizonyítékok szabad mérlegelését támadja (BH 1994.221., BH 1994.195., BH 1994.86.). Megalapozhatja viszont a régi Pp. 206. § (1) bekezdésének a megsértését a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen mérlegelése (BH 1994.196.), az, ha a bíróság által megállapított tényállás iratellenes, hiányos vagy logikai ellentmondásokat tartalmaz (BH 1994.85., BH 1993.768.). A felülvizsgálati eljárásban tehát a Kúria csak azt vizsgálhatja, hogy a másodfokú bíróság mérlegelési tevékenysége, illetve annak esetleges hiányosságai elérik-e azt a mértéket, amely megvalósítja a régi Pp. 206. § (1) bekezdésének az ügy érdemére kiható sérelmét.
- [10] A Kúria a régi Pp. 206. § (1) bekezdése alkalmazásában kialakult, de a Pp. 279. § (1) bekezdésének azonos szabályozása miatt e rendelkezés alkalmazásában is irányadónak tekintett jogértelmezést fenntartotta. Ennek megfelelően az minősíthető nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek, és akkor állapítható meg ez okból a jogerős ítélet jogszabálysértő volta, ha a bizonyítékokból csak egyfajta, mégpedig kizárólag a felülvizsgálattal támadott határozattól eltérő következtetésre lehet jutni (Pfv.21.474/2011/10., megjelent BH 2013.119. számon is; Gfv.30.675/2016/5.). A Pp. 279. § (1) bekezdésének nyilvánvaló okszerűtlenség, logikátlanság miatti, a Kúria által a felülvizsgálati eljárásban megállapítható megsértése és a felülmérlegelés lehetősége abban az esetben áll fenn, ha a másodfokú bíróság a Pp. 369. § (3) bekezdés a) vagy b) pontja alapján elvégzi a bizonyítékok egyenkénti és a maguk összességében való értékelését, de abból olyan ténybeli következtetésre jut, amely a bizonyítékok alapján egyértelműen kizárt.
- [11] A Pp. 279. § (1) bekezdésének sérelmét jelenti és módot adhat a „felülmérlegelésre” az is, amennyiben a másodfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokat nem teljeskörűen veszi figyelembe, azok közül egy vagy több bizonyítékot kiragad és a többi bizonyítékkal való megfelelő összevetés nélkül

- értékel, és ezért jut a bizonyítékok összességében való értékelése esetén helyes következtetéstől eltérő következtetésre a tényállás megállapítása, illetve az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás módosítása során (Pfv.21.693/2019/6.).
- [12] A fentiekől eltér az az eset, amikor a Pp. 279. § (1) bekezdésének a sérelme oly módon valósul meg, hogy a másodfokú bíróság a tényállás megállapítását és/vagy az annak alapjául szolgáló bizonyítékok mérlegelését és értékelését elmulasztja, amely a felülmérlegelés lehetőségét kizárja, a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat meghozatalára utasítását eredményezi (Pfv.20.202/2020/4.).
- [13] A Kúria a referenciahatározat [57] és [58] bekezdésében azt rótta fel a másodfokú bíróságnak, hogy a jogerős részítélet szerint az elsőfokú bíróság az ítélet alapjául szolgáló tényállást helyesen állapította meg, jogi következtetéseit mégis attól eltérő tényállásra alapította, és a jogerős részítéletben felsorolt okirati bizonyítékokon kívül az összes többi, a felek jogviszonyában releváns becsatolt iratot meg sem említette, így nem állapítható meg, hogy azokat a mérlegelés körébe vonta. A referenciahatározat [59]–[66] bekezdéseiből kitűnően arra a következtetésre jutott, hogy a mulasztás folytán a Kúria a másodfokú bíróság bizonyítékértékelési tevékenységének okszerűtlen volta miatt a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok egybevetését és mérlegelését, a jogerős ítéleti tényállás módosítását minden korlátozás nélkül elvégezheti. Módja van tehát a bizonyítékok felülmérlegelésére és a tényállás módosítására akkor is, ha a perben rendelkezésre álló bizonyítékok nem egybehangzóak, azonban „jelentősebb mértékben” valamelyik fél tényelődását támasztják alá (referenciahatározat, Indokolás [66] és a referenciahatározat elvi tartalma), azaz ha a lefolytatott bizonyítási eljárásban beszerzett bizonyítékokból eltérő következtetés is levonható arra vonatkozóan, hogy a bizonyító fél a perben tett tényállításait bizonyította-e mint a jogerős ítélet szerinti következtetés.
- [14] A Kúria indítványozó tanácsa előtti és a referenciahatározat alapjául szolgáló eljárásban a felperes – akinek a személye azonos a két ügyben – azonos tartalmú szerződéses jognyilatkozatok alapján létrejött jogviszonyokból származó, azonos jogi alapon előterjesztett igényt érvényesít. A jogvita elbírálása során többségében azonos bizonyítékok állnak rendelkezésre és a másodfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján mindkét ügyben azonos ténybeli következtetésre jutott. A felperes mindkét felülvizsgálati eljárásban megjelölte megsértett jogszabályi rendelkezésként a Pp. 279. § (1) bekezdését, arra hivatkozva, hogy a másodfokú bíróság bizonyítékértékelése és a bizonyítékokból levont következtetése okszerűtlen. Álláspontja alátámasztására ez okból az indítványozó tanács előtt folyamatban lévő eljárásban a felperes a referenciahatározatra kiemelten is hivatkozott és kérte a jogerős ítéletben megállapított tényállás felülmérlegelését.
- [15] Az indítványozó tanácsnak a felülvizsgálati eljárásban tehát állást kell foglalnia abban a kérdésben, hogy a másodfokú bíróság mérlegelési tevékenysége, illetve annak esetleges hiányosságai elérik-e azt a mértéket, amely alapján az nyilvánvalóan okszerűtlennek, így a Pp. 279. § (1) bekezdésében foglaltakkal ellentétben állónak, ezáltal a Pp. 406. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálatot megalapozóan jogszabálysértőnek minősül. Ennek során azonban jelentősége van annak, hogy a másodfokú bíróság által mérlegeléssel megállapított tényállás még abban az esetben is, ha a másodfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokat nem teljeskörűen veszi figyelembe – azok közül egy vagy több bizonyítékot kiragad és a többi bizonyítékkal való megfelelő összevetés nélkül értékeli – csak akkor mérlegelhető felül, ha a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott határozattól eltérő következtetésre lehet jutni, vagy akkor is, ha a perben rendelkezésre álló bizonyítékok nem egybehangzóak ugyan, de jelentősebb mértékben a másodfokú bíróság által megállapítottaktól eltérő tényállást támasztanak alá. A Pp. 279. § (1) bekezdésének megsértése és így a nyilvánvaló okszerűtlenség fogalmának, a felülmérlegelés lehetőségének szűkebb vagy tágabb értelmezése eltérő eredményre vezethet. Az indítványozó tanácsnak a felülvizsgálati kérelem elbírálásához valamelyik jogértelmezést megjelenítő kúriai joggyakorlattól mindenképpen el kell térnie, mert állást kell foglalnia abban, hogy milyen esetben van mód a bizonyítékok Kúria általi felülmérlegelésére, ezért a jogegység érdekében lefolytatott jogegységi eljárás nem mellőzhető.
- [16] Erre tekintettel az indítványozó tanács arra kérte a Kúria Jogegységi Tanácsát, hogy határozatában mondja ki: a referenciahatározatban kifejtett jogértelmezés nem tartható fenn, mert az lényegében korlátlan felülmérlegelést tesz lehetővé a Kúria számára, és a Pp. 279. § (1) bekezdésének alkalmazása körében – fenntartva a Kúria következetes gyakorlatát – akként foglaljon állást, hogy a Pp. 279. § (1) bekezdésének megsértése a bizonyítékok nyilvánvalóan okszerűtlen mérlegelésére hivatkozva a felülvizsgálati eljárásban akkor állapítható meg, ha a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott határozattól eltérő következtetésre lehet jutni.
- II.**
- [17] A legfőbb ügyész nyilatkozata szerint a referenciahatározattól való eltérés és a korábbi joggyakorlat fenntartása indokolt, amely szerint a bizonyítékok felülmérlegelésére akkor van lehetőség, ha a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott határozattól eltérő következtetésre lehet jutni.
- [18] A legfőbb ügyész nyilatkozatában rámutatott, hogy a Pp. 263–264. §-aihoz fűzött jogalkotói indokolás lényege szerint a bizonyítás a tényállás szabad megállapításának elvére épül, amely a szabad bizonyítási rendszerben mutatkozik meg. A bizonyítékok mérlegelésének szabadsága nem terjedhet túl a rendelkezésre álló peradatok logika szabályainak megfelelő értékelésén, amelyet az ítélet indokolása mutat be. A mérlegelés a bíróság „perbeli cselekménye”, lényegét tekintve egy következtetési művelet. A mérlegelési tevékenységről a bíróság az indokolásban ad számot, egyúttal az indokolás lehetővé teszi per- és jogorvoslat során a mérlegelés megfelelőségének ellenőrzését. A jogalkotó a

- bizonyítékok értékelését és a tényállás megállapítását az alsóbb fokú bíróságok hatáskörébe utalta. Az elsőfokú bíróság közvetlenül hallgatja meg a feleket és a tanúkat, veszi fel a bizonyítékokat, így a legátfogóbb képpel rendelkezik a tényállásról. A másodfokú bíróság a fellebbezés keretében még korlátozottan felülvizsgálhatja a tényállást és a bizonyítékok értékelését. A Kúria feladata ezzel szemben annak vizsgálata, hogy az alsóbb fokú bíróságok a tényállás megállapítása során helyesen alkalmazták-e a jogszabályokat. A felülvizsgálat ugyanis a jogerős határozat jogkérdésben állított hibájának orvoslására szolgáló rendkívüli jogorvoslat, amelynek tárgya a jogerős döntés jogszabályoknak való megfelelésének vizsgálata a felülvizsgálati kérelemben állított jogsértés körében.
- [19] Mind a régi Pp., mind pedig a Pp. csak az ügy érdemére kiható anyagi jogi vagy eljárási jogszabálysértés fennállása esetén teszi lehetővé a felülvizsgálat lefolytatását. Eljárási jogszabálysértést eredményez, ha az alsóbb fokú bíróságok a tényállást nem a kellő, az ítélethozatalt megalapozó mértékben tárták fel; ha a megállapított tényállás a lefolytatott bizonyítás anyagától eltér, iratellenes, illetőleg ha a bíróság a bizonyítékok egybevetése és értékelése során kirívóan okszerűtlen, logikai ellentmondást tartalmazó következtetésre jutott. A régi Pp. 275. § (1) bekezdése, illetve a Pp. 413. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásban (utólagos) bizonyítás felvételének nincs helye, így a Kúria a rendelkezésre álló iratok alapján dönt, mégpedig a per során közvetlenül rendelkezésre álló bizonyítékokból nyert tényekre alapítottan. A felülvizsgálati eljárásban a Kúria nem végezhet szabad mérlegelést az alsóbb fokú bíróságok helyett, hanem kizárólag a jogszabálysértések vizsgálatára szorítkozhat. Az eljárás során új tényeket és bizonyítékokat nem lehet előterjeszteni, ezért a Kúria a jogerős ítéletben megállapított tényálláshoz kötele van, fő szabály szerint nem vizsgálhatja és értékelheti újra a bizonyítékokat, nem módosíthatja a bíróság által levont ténybeli következtetéseket. Kivételek alól, ha a tényállás hiányos, ellentmondásos vagy nyilvánvalóan okszerűtlen. A diszkrecionális döntések felülvizsgálata korlátozott, mert a mérlegelési jogkörben hozott döntés esetén csak a mérlegelés jogszerűsége értékelhető, és a bíróság nem helyettesítheti a jogerős ítéleti döntésben kifejtett értékelést a sajátjával. A jogszabálysértés vizsgálata során a felülvizsgálat kizárólag arra terjed ki, hogy az alsóbb szintű bíróság megsértette-e valamilyen anyagi jogi vagy eljárásjogi szabályt.
- [20] A legfőbb ügyész hivatkozott a Kúria Pfv.21.417/2013/4. számú ítélete elleni alkotmányjogi panasz tárgyában hozott 3195/2015. (X. 14.) AB határozatra is, amely elvi érrel mutatott rá, hogy „[...] az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdése nem rögzít semmilyen elvárást a bizonyítás rendszerét, szabályait illetően [...]”. A felülmérlegelés tilalma a közvetlenség nem kodifikált, az eljárásjogi szabályokból levezetett elvével hozható összefüggésbe. [...] Sem a felülmérlegelés abszolút tilalma, sem az alól meghatározott körű kivételek léte a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jogból nem vezethető le (30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [83])” (3195/2015. (X. 14.) AB határozat, Indokolás [25])
- [21] A Pp. indokolása szerint a bizonyítás eredményének mérlegelését illetően a törvény csak az okszerűtlen mérlegelés felülbírálatát engedélyezi meg, vagyis a bizonyítás eredményének mérlegelése csak akkor változtatható meg, ha az okszerűtlen, azaz jogszabálysértő, jogszabálysértés megállapítása nélkül a mérlegelés megváltoztatására nincs lehetőség. Ezzel szemben az anyagi jogi mérlegelési jogkör gyakorlása tekintetében a másodfokú bíróságot felülmérlegelésre is jogosítja a törvény. A Gfv.30.254/2023/6. számú határozat (megjelent BH 2024.64. számon is) erre alapítottan tartalmazza, hogy a Pp. a másodfokú eljárásban a régi Pp. szerinti korlátlan felülvizsgálati jogkört leszűkítette, és a felülmérlegelésre csak a bizonyítás eredményének okszerűtlen, jogszabálysértő mérlegelése esetén van lehetőség; e határozatban a Kúria azt is kimondta, hogy a bizonyítás eredményének felülmérlegelésére okot adó nyilvánvalóan okszerűtlen következtetés akkor állapítható meg, ha a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülbírált ítélettől eltérő következtetésre lehetne jutni. Hasonló jogértelmezést tartalmaz a Kúria Gfv.30.250/2021/5. számú ítélete is. Azzal, hogy a jogalkotó a másodfokú eljárásra is kiterjesztette a felülmérlegelés körében a Kúria eljárásai során alkalmazott alapelveket, egyúttal az is következik, hogy az ennél szűkebb, a jogerős határozat jogkérdésben állított hibájának az orvoslására szolgáló rendkívüli jogorvoslatban sem lehet tágabban meghatározni a felülmérlegelés kereteit. Ha a felülmérlegelés lehetőségének a referenciahatározatban írtak szerinti kiterjesztésével lehetőség nyílna a jogerős döntéstől eltérő következtetés megállapítására, úgy a Kúria az alsóbb fokú bíróságok eltérő rendszerű, a felek aktív részvételével zajló, garanciákkal védett eljárása nélkül döntené el véglegesen a jogvitát. Ez azonban sem a jogbiztonság, sem a tisztességes eljárás, sem pedig a közvetlenség alaptörvényi elvével nem egyeztethető össze, és ellentétes a közvetlen bizonyításból levonható bírói meggyőződés követelményével.
- [22] Végül a legfőbb ügyész utalt arra is, hogy a Pp. 424. §-ához fűzött jogalkotói indokolás által is megerősítetten változatlan maradt a korábbi, az indítványban is bemutatott joggyakorlat, így a régi Pp. gyakorlatában kialakult, de a hatályos Pp. esetén is alkalmazott, irányadó joggyakorlat szerint a bizonyítékok okszerű mérlegelése felülvizsgálattal változtatlanul nem támadható. Megalapozatlan azonban a jogerős ítélet abban az esetben, ha a megállapított tényállás a lefolytatott bizonyítás anyagától eltér, iratellenes, illetőleg, ha a bíróság a bizonyítékok egybevetése és értékelése során kirívóan okszerűtlen, logikai ellentmondást tartalmazó következtetésre jutott. A felülmérlegelés tilalmát áttörni engedő hiba, a nyilvánvalóan okszerűtlen következtetés akkor állapítható meg, ha a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülbírált ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni [Pfv.21.017/2022/16., Pfv.21.474/2011/10. (megjelent BH 2013.119. számon is), Pfv.21.965/2018/8. (megjelent BH 2020.324. számon is)].
- [23] A felperes nyilatkozatában az előzetes döntéshozatali indítvány elutasítását és a referenciahatározatban kifejtett jogértelmezés fenntartását kérte.

- [24] A felperes álláspontja szerint abból kell kiindulni, hogy a Pp. 406. § (1) bekezdése alapján a Kúria felülbírálati jogköre kizárólag az ügy érdemére kiható jogszabálysértés, valamint a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérés vonatkozásában állhat fenn. A Kúria felülvizsgálati jogköre így lényegesen szűkebb, mint a másodfokú bíróság felülbírálati jogköre, ugyanakkor ha a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél az ügy érdemére kiható jogszabálysértést megjelöli, a Pp. 406. § (1) bekezdésének helytálló értelmezése alapján a Kúriának a felülvizsgálati kérelemben foglalt jogszabálysértést teljeskörűen vizsgálnia kell. A Pp. hivatkozott §-a ugyanis az ügy érdemére kiható jogszabálysértés megjelölése esetén nem korlátozza tovább a Kúria felülvizsgálati jogkörét, nem köti azt további feltételek teljesüléséhez. Az előzetes döntéshozatali indítvány a Pp. 406. § (1) bekezdésében megjelölt felülvizsgálati jogkör indokolatlan és jogszabályba ütköző szűkítését jelentené, amennyiben a Kúria felülvizsgálati jogkörét tovább szűkítenék azáltal, hogy a Pp. 279. § (1) bekezdésének sérelmére hivatkozás esetén sem vizsgálhatja teljeskörűen a Kúria a másodfokú bíróság által nyilvánvalóan okszerűtlenül megállapított tényállást. Amennyiben a jogerős ítélet nyilvánvalóan jogszabálysértő, a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél pedig erre kifejezetten hivatkozik, azonban a Kúria eljárásjogi önkorlátozás alapján elzárkózik annak érdemi vizsgálatától, akkor a saját felülvizsgálati hatáskörét üresíti ki a Pp. 406. § (1) bekezdésével ellentétesen. A felperes hivatkozott arra is, hogy a felülvizsgálati eljárás ugyan nem az anyagi igazság feltárására, hanem a jogszabálysértések korrekciójára szolgál, az előzetes döntéshozatali indítványban javasolt jogértelmezés azonban a rendkívüli jogorvoslathoz való jogot kiüresíti, és a jogbiztonság sérelmét is eredményezi tekintettel arra, hogy az ügy érdemére kiható jogszabálysértés esetén sem élhet a jogaiban sértett fél a rendkívüli jogorvoslat lehetőségével.
- III.**
- [25] A tényállás megállapításáról, e körben a bizonyítás eredményének mérlegeléséről a Pp. 279. §-a rendelkezik, az (1)–(2) bekezdése a bizonyítékok szabad bírói mérlegelését, a (3) bekezdése a szabad belátás szerinti döntést szabályozza.
- [26] A Pp. 279. § (1) bekezdése szerint „[a] bíróság a perben jelentős tényeket a felek tényállításainak és perben tanúsított magatartásának, valamint a per tárgyalása során megismert bizonyítékoknak és egyéb peradatoknak az egybevetése, egyenként és összességében történő értékelése alapján a meggyőződése szerint állapítja meg”. A (2) bekezdés a fél és képviselője egymással ellentétes nyilatkozatának értelmezésében foglal állást: ha a per során a félnek és képviselőjének tényállításai eltérőek, ezt a bíróság akként értékeli, mintha magának a félnek a tényállításai lennének eltérők.
- [27] A miniszteri indokolás visszautal a régi Pp. 206. §-ára: „[a] törvény a hatályos [régi] Pp. 206. §-ban foglalt, a bizonyítékok szabad mérlegelésének elvén nem változtat, azonban tömörebben foglalja össze a hatályos szabályokat. Emellett a törvény a bizonyítás eredményének mérlegelése szabályai között kezeli azt az esetet, ha a fél és képviselőjének nyilatkozata eltérne egymástól: ezt a bíróság úgy értékeli, mintha a félnek a tényállításai lennének eltérőek. A törvényben rögzített bizonyítékok szabad mérlegelésének elve egyenes következménye a szabad bizonyítás elvének, hiszen a kötetlenség nemcsak az igénybe vehető bizonyítási eszközök terén valósul meg, hanem a bizonyítás eredményének szabad mérlegelése kapcsán is. A bizonyítékok szabad mérlegelése során a bíróság értékeli, hogy a felek tényállításait az általuk rendelkezésre bocsátott bizonyítékok alátámasztották-e vagy sem. A bíróság által meghatározott tényállás akkor felel meg az eljárásjogi jogszabályoknak, ha az összhangban áll a periratokkal, okszerű és helyes következtetéseken nyugszik. [...] A bíróság szabad mérlegelésének korlátját az indokolási kötelezettség alkotja. A bíróság az ítéletben, illetve más határozatában köteles megjelölni a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett körülményeket, különösen azokat az okokat, amelyek miatt valamely tényt nem talált bizonyítottnak, vagy amely miatt több bizonyíték közül egyeseket figyelmen kívül hagyott, míg másoknak jelentős bizonyító erőt tulajdonított. Összefoglalóan: a bizonyító adatokat a bíróság egyenként és összességükben is értékeli, megvizsgálja és összehasonlítja bizonyító erejüket, figyelembe veszi összefüggéseiket és ellentmondásaikat, és ennek eredményeként alakítja ki a saját meggyőződését, melyet ténymegállapítások formájában rögzít a határozata indokolásában”.
- [28] A felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok szabad mérlegelésére vonatkozó előírást a Kúria felülbírálati hatáskörével, a tényállás megállapítása körében a Pp. 422. §-a (a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye), a Pp. 423. §-a (a felülvizsgálat a jogerős ítélet meghozataláig bekövetkezett és a jogerős ítélettel elbírált tényekre terjedhet ki), illetve a Pp. 424. § (1) és (3) bekezdésével együttesen kell értelmezni.
- [29] A miniszteri indokolás a Pp. 422. §-a és 423. §-a rendelkezését a kérelemhez kötöttség alapelvére és a felülvizsgálati eljárás rendkívüli perorvoslati jellegére vezeti vissza: a felülvizsgálat csak a jogerős ítélet meghozataláig bekövetkezett és a jogerős ítélettel elbírált tényekre terjedhet ki, azaz a felülvizsgálati eljárás jellege szerint a döntés korlátja maga a jogerős ítélet, és az abban foglaltak.
- [30] Ebből következik a Pp. 424. § (1) és (3) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárásban meghozható döntés tartalma: „[h]a a felülvizsgálni kért határozat a jogszabályoknak megfelel, vagy olyan eljárási szabálysértés történt, amelynek az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása nem volt, illetve a határozat jogkérdésben nem tért el a Kúria hivatkozott, közzétett határozatától, a Kúria a megtámadott határozatot hatályában fenntartja”, illetve, „[ha] a határozat az ügy érdemére kiható módon jogszabálysértő, illetve jogkérdésben eltér a Kúria hivatkozott, közzétett határozatától a Kúria a határozatot egészen vagy részben hatályon kívül helyezi, és a jogszabályoknak megfelelő új határozatot hoz, egyébként az ügyben eljárt első- vagy másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja”. „A törvény elfogadva a kialakult és a joggyakorlat által visszaigazolt szabályozást, fenntartja a felülvizsgálat során hozható határozatok típusának, jellegének és joghatásának szabályait. A

törvény szerint a Kúriának továbbra is lehetősége lesz hatályában fenntartani a megtámadott határozatot az ügy érdemére ki nem ható jogszabálysértés esetében. [...] Az ügy érdemére kiható eljárási jogszabálysértés eseteit a bírói gyakorlat kidolgozta, annak megítélése függ az adott ügy sajátosságától, az eljárási körülményektől. Ezen okokat sokféleségük miatt az eljárási törvénybe tételesen felsorolni lehetetlen, ezért a törvény csak az alapvető eljárási elvet rögzíti. Amennyiben a Kúria eljáró tanácsa azt állapítja meg, hogy a felülvizsgálat oka fennáll, érdemi döntése attól függ, hogy a megfelelő határozat meghozatalához rendelkezésre állnak-e a szükséges adatok és tények. Abban az esetben, amennyiben ezek rendelkezésre állnak, akkor a jogerős határozat részbeni vagy teljes hatályon kívül helyezése mellett (az elbírált határozattól függően ítélettel vagy végzéssel) a jogszabályoknak megfelelő új határozatot hozhat. [...]” (Pp. miniszteri indokolása).

IV.

- [31] A Pp. a tényállás megállapítása körében lényegében változatlan tartalommal és szövegezéssel vette át a korábbi szabályokat, amelyeket a 2018. január 1. előtt indult perekben a régi Pp. 206. §-a tartalmazott.
- [32] A régi Pp. 206. § (1) bekezdése szerint „[a] bíróság a tényállást a felek előadásának és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak egybevetése alapján állapítja meg; a bizonyítékokat a maguk összességében értékeli, és meggyőződése szerint bírálja el”. A régi Pp. 206. § (2) bekezdése szerint „[a] per adataival egybevetett mérlegelés alapján a bíróság azt is meggyőződése szerint ítéli meg, hogy milyen jelentőséget kell tulajdonítani annak, ha a személyes megjelenésre idézett fél nem jelent meg, vagy a fél vagy képviselője valamely felhívásnak nem tett eleget, a hozzáintézett kérdésre nem felelt, vagy kijelentette, hogy valamely tény valóságáról nincs tudomása, vagy arra nem emlékszik”. A régi Pp. miniszteri indokolása szerint „[a] 206. § a bizonyítási eljárás eredményének, valamint a felek perbeli magatartásának és nyilatkozatának szabad mérlegelését biztosítja.”
- [33] A Legfelsőbb Bíróság, majd a Kúria felülvizsgálati hatásköréről ezekben az ügyekben a régi Pp. többször módosított XIV. Fejezete rendelkezett.
- [34] A régi Pp. 1993. január 1-jén hatályba lépett, a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvényben és az ehhez kapcsolódó jogszabályokban a felülvizsgálati eljárás megteremtéséről szóló 1992. évi LXVIII. törvény 15. §-ával megállapított 275. § (1) bekezdése a rendelkezésre álló iratok, illetve benyújtott okiratok mellett lehetőséget adott további okiratok csatolására vagy bemutatására, ezt meghaladóan bizonyítás felvételének nem volt helye. A Pp. 275/A. § (1) bekezdése szerint „[h]a a felülvizsgálni kért határozat a jogszabályoknak megfelel, vagy olyan eljárási szabálysértés történt, amelynek az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása nem volt, a Legfelsőbb Bíróság a megtámadott határozatot hatályában fenntartja”. A Pp. 275/A. § (1) bekezdése szerint „[h]a a határozat – az (1) bekezdésben foglalt eljárási szabály megsértésének kivételével – jogszabályt sért, és a döntéshez szükséges tények megállapíthatóak, a Legfelsőbb Bíróság a jogszabálysértő határozat

helyett a jogszabályoknak megfelelő új határozatot hoz, egyébként a jogszabálysértő határozatot egészben vagy részben hatályon kívül helyezi, és az ügyben eljárási első- vagy másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.” Az 1992. évi LXVIII. törvény 15. §-ához fűzött miniszteri indoklás kifejezetten kitért a jogszabálysértésen alapuló perorvoslati jelleg miatti korlátozott bizonyításra: „a törvényjavaslat [...] a felülvizsgálati eljárásban csak okirati bizonyítást enged, további bizonyítási eszközöket itt már nem lehet igénybe venni. Az okirati bizonyítás keretében a Legfelsőbb Bíróság a feleket felhívhatja további okiratok csatolására vagy bemutatására, egyébként a Legfelsőbb Bíróság a rendelkezésére álló iratok alapján dönti el, hogy a felülvizsgálati kérelemmel megtámadott határozat megfelel-e a jogszabályoknak. [...] A jogerő intézménye a jogállamiság részeként alkotmányos követelmény. A jogerős határozatok megváltoztathatatlanságához és irányadó voltához alapvető érdek fűződik. Ez indokolja azt, hogyha a felülvizsgálati kérelemmel megtámadott határozat a jogszabályoknak megfelel, vagy olyan eljárási szabálysértés történt, amelynek az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása nem volt, a Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati vagy csatlakozó felülvizsgálati kérelmet elutasítva a megtámadott határozatot hatályában fenntarthassa [Pp. 275/A. § (1) bekezdés]. Ha a jogszabálysértés súlya következtében a törvényességhez fűződő érdek háttérbe szorítja a jogerőhöz fűződő érdeket, a Legfelsőbb Bíróság kasszációs vagy reformációs jogkörében eljárva orvosolja a jogszabálysértést [Pp. 275/A. § (2) bekezdés]. A törvényjavaslat szerint a Legfelsőbb Bíróság kasszációs jogköre tehát jobban kifejezésre juttatja, hogy a felülvizsgálati eljárás nem második fellebbezési eljárás. A Legfelsőbb Bíróság mind az első, mind a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasíthatja, ha ennek a törvényjavaslatban meghatározott feltételei fennállnak. [...] A perek ésszerű időn belüli befejezését – amit nemzetközi kötelezettségvállalásunk is előír – az segíti elő, ha a Legfelsőbb Bíróságnak nemcsak kasszációs, hanem reformációs jogköre is van. A reformációs jogkör biztosítása esetén a Legfelsőbb Bíróság – ha a megfelelő adatok rendelkezésre állnak – a pert befejezheti azzal, hogy a jogszabályoknak megfelelő határozatot hoz”.

- [35] A régi Pp. 1998. január 1-jén hatályba lépett, a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény módosításáról szóló 1997. évi LXXII. törvény 25. §-ával megállapított 275. § (1) bekezdése megszüntette a további okiratok benyújtásának lehetőségét és egyértelműen kimondta, hogy „[a] felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs. A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló iratok alapján dönt”. A törvény 25. §-ához fűzött miniszteri indoklás szerint „[a] régi Pp.] 275. § (1) bekezdésének módosításával a törvény egyértelművé teszi: a felülvizsgálati eljárás jogkérdések elbírálására korlátozódik, ezért ténybeli bizonyítás felvételének helye nincs. Ezen eljárás nem szolgálhat a felek korábbi, a bizonyítási eljárás során elkövetett mulasztásainak pótlására (különösen nem diszkriminatívan: csak az írásbeli bizonyíték adható

jelenleg elő). Ha a felülvizsgálni kért határozat jogerőre emelkedése után szerez a fél új tényekről tudomást, az irányadó szabályok szerint perújítást kezdeményezhet.”

- [36] A Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény módosításáról szóló 2005. évi CXXX. törvény 14. §-ával megállapított 275. § (1) bekezdése érdemi változást nem jelentett, a 14. §-hoz fűzött miniszteri indokolás szerint „a törvény pontosítja a [rég]i Pp. 275. §-a (3) bekezdésének szövegét, valamint – tekintettel arra, hogy a jövőben pusztán jogszabálysértésre is lehet alapozni a kérelmet – felhatalmazza a Legfelsőbb Bíróságot, hogy az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással nem bíró eljárás szabálysértés esetén is hatályában fenntartsa a támadott határozatot.”

V.

- [37] A Kúria Jogegységi Tanácsa abból indul ki, hogy sem a Pp. 424. § (1) és (3) bekezdése, sem a régi Pp. 275. § (3)–(4) bekezdése [korábban 275/A. § (1)–(2) bekezdése] kifejezetten nem korlátozza a Kúriát abban, hogy az ügy érdemére kiható jogszabálysértés esetén – ha a döntéshez szükséges tények megállapíthatók – reformatórius eljárásban az első- vagy másodfokon hozott határozat helyett a tényállás megváltoztatásával új határozatot hozzon. A felülvizsgálati eljárásban ugyanis a Kúria a jogerős ítéletben megállapított tényálláshoz – eltérően a büntetőeljárásról [a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (Be.) 650. § (2) bekezdés] – nincs kötve. A felülvizsgálati eljárás lehetőségeinek korlátai – ahogyan arra a Pp. indokolása is utal – a felülvizsgálati eljárás sajátosságaira tekintettel a bírósági gyakorlatban alakultak ki. Ezt támasztja alá a Pp. 422. §-a és a Pp. 423. § (2) bekezdése, amely kizárja a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítást, illetve az utóbb felmerült tények figyelembevételét.
- [38] A Pp. 406. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálatot jogszabálysértésre (ideértve azt az esetet is, amikor a jogszabálysértés a Kúria közzétett határozatában kifejtett jogértelmezésből adódik) hivatkozással lehet kérni, és a Kúria a Pp. 424. § (3) bekezdése alapján – összevetve a Pp. 424. § 2026. január 1-jétől hatályos (3a) bekezdésében foglaltakkal is – abban az esetben élhet reformatórius jogkörével, ha a határozat az ügy érdemére kiható módon jogszabálysértő (ideértve azt az esetet is, ha jogkérdésben eltér a Kúria közzétett határozatától). Ebből okszerűen következik az is, hogy ha a tényállás megállapítása körében az ügy érdemére kiható jogszabálysértés nem történt, a Kúria a jogerős ítéletben megállapított tényálláshoz kötve van.
- [39] A Legfelsőbb Bíróság, majd a Kúria a régi Pp. 206. § (1) bekezdésére, illetve a Pp. 279. § (1) bekezdésére alapított felülvizsgálati kérelmek tárgyában több száz határozatot hozott, és több tucat határozatot a Kúriai Döntések (korábban: Bírósági Határozatok) című folyóiratban is megjelentetett. Ennek a széles körű bírósági gyakorlatnak az alapjait a felülvizsgálati eljárás törvénybe iktatását követő néhány évben közzétett határozatok vetették meg, és a későbbi gyakorlat az ekkor kialakultak mentén egységesült.
- [40] A Legfelsőbb Bíróság a Pfv.20.433/1993. számú ügyben hozott határozatában (megjelent BH 1994.86. számon) ugyancsak elvi élel mondta ki: „[h]a a felülvizsgálati kérelem a jogerős ítélettel megállapított tényállást, vagyis azt sérelmezi, hogy a bíróság a tényállást a Pp. 206. § megsértésével állapította meg, a Pp. 275/A. §-a (2) bekezdése alkalmazásának akkor van helye, ha a tényállás iratellenes, illetőleg a bíróság a bizonyítékokat – azok egybevetése során – nem a maguk összességében értékelte, s ennél fogva a megállapított tényállás nyilvánvalóan okszerűtlen, vagyis lényeges logikai ellentmondást tartalmaz”.
- [41] A Legfelsőbb Bíróság a Pfv.20.976/1993. számú ügyben hozott határozatában (megjelent BH 1993.507. számon) kimondta, hogy az adott perben a bizonyítékok eltérő mérlegelésére csak akkor lett volna lehetőség, „ha olyan iratellenes vagy a bizonyítékok logikai egységével össze nem férő megállapítást, illetőleg a bizonyítás lefolytatására vonatkozó szabályt sértő eljárási cselekményt észlelt volna, amely a jogi következtetésre is kiható tényállásbeli változást eredményezhetett volna”.
- [42] A Legfelsőbb Bíróság a Pfv.20.975/1993. számú ügyben hozott határozatában (megjelent BH 1994.76. számon) már elvi élel mondta ki, hogy „[a] bizonyítékok mérlegelése, a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglalt szabályok megsértése azonban általában csak olyan kivételes esetekben szolgálhat alapul a felülvizsgálathoz, amikor a bíróság iratellenes, ellentmondó, a per adataiból okszerűen nem következő megállapítást tett, vagy a bizonyítási eljárás lefolytatására vonatkozó lényeges szabályok megsértésével helytelen ténybeli következtetésre jutott”. (Hasonlóképpen foglalt állást a Pfv.20.166/1994. számú ügyben, megjelent BH 1995.103. számon.)
- [43] A Legfelsőbb Bíróság a Pfv.20.708/1993. számú ügyben hozott határozatában (megjelent BH 1994.195. számon) rámutatott: „[a] felülvizsgálati eljárás keretében a bíróság mérlegelése körébe tartozó kérdés általában nem vizsgálható, és nincs lehetőség a bizonyítás adatainak újabb egybevetésére és értékelésére. A felülvizsgálat csak arra szorítkozhat, hogy a mérlegelés körébe vont adatok, tények értékelésénél nincsen nyilvánvalóan helytelen következtetés. [Pp. 270. § (1) bekezdés, 206. § (1) bekezdés]. [...] A felülvizsgálati eljárás keretében a bíróság mérlegelése körébe tartozó kérdés általában nem vizsgálható, és nincs lehetőség a bizonyítás adatainak újabb egybevetésére és értékelésére. A Legfelsőbb Bíróság azt vizsgálhatja, hogy a mérlegelés körébe vont adatok értékelésénél nincsen-e nyilvánvalóan helytelen következtetés.”
- [44] A Legfelsőbb Bíróság a Pfv.20.716/1993. számú ügyben (megjelent BH 1994.196. számon) úgy fogalmazott, hogy „[a] felülvizsgálati eljárás keretében a bíróság mérlegelése körébe tartozó kérdés általában nem vizsgálható és nincs lehetőség a lefolytatott bizonyítás adatainak szembeállítására, újabb összehasonlításra. Vizsgálhatja azonban a Legfelsőbb Bíróság azt, hogy a mérlegelés eredményét meghatározó indokok tarthatók-e, nincsen-e bennük nyilvánvalóan helytelen következtetés”. A bizonyítékok kirívóan okszerűtlen mérlegelése pedig azt jelenti, hogy „a bizonyítékok egybevetéséből, azok összességükben való értékelésükből [...] egyértelműen megállapítható” volt az a tény, amelynek fennálltát a jogerős ítélet nem látta megállapíthatónak.

- [45] A Legfelsőbb Bíróság a Pfv.21.261/1993. számú ügyben hozott határozatában (megjelent BH 1994.247. számon) kiemelte: „[a] bizonyítás eredményének a mérlegelésére vonatkozó jogszabály sérelméről [...] csak akkor lehet szó, ha a bíróság által megállapított tényállás az iratok tartalmával ellentétes (iratellenes), illetőleg a bíróság a bizonyítékok egybevetése és összességükben való értékelése során nyilvánvalóan helytelen, logikailag ellentmondó következtetésre jutott”.
- [46] A Legfelsőbb Bíróság a Pfv.20.016/1995. számú ügyben hozott határozatában (megjelent BH 1997.340. számon) úgy foglalt állást, hogy „a felülvizsgálati eljárás keretében a bíróság mérlegelése körébe tartozó kérdés általában nem vizsgálható, és nincs lehetőség a lefolytatott bizonyítás adatainak szembeállítására, újabb összehasonlításra. Vizsgálhatja azonban a Legfelsőbb Bíróság azt, hogy a mérlegelés eredményét meghatározó indokok tarthatók-e, nincse bennük nyilvánvalóan helytelen következtetés. Ez a vizsgálat akkor végezhető el, ha a jogerős ítélet indokolása megfelel a Pp. 221. §-a (1) bekezdésének. A felperes marasztalása a felülvizsgálat keretében azért jogszabálysértő [Pp. 270. § (1) bekezdés], mert az ítélet az indokolásában nem utal azokra a bizonyítékokra, amelyek a megállapított tényállás alapul, nem tér ki azokra az okokra, amelyek alapján a felperesnek az alperes viszonykeresetével szemben előterjesztett védekezését elbírálta, következésképpen a Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati eljárásban nem volt abban a helyzetben, hogy állást foglaljon arról: a jogerős ítélet a támadott részében a Pp. 206. § megfelelően értékelte-e a per bizonyítékait”.
- [47] A Legfelsőbb Bíróság a Pfv.23.142/1997. számú ügyben hozott határozatában (megjelent BH 1999.261. számon) úgy ítélte, hogy mivel „az I. r. alperes olyan új bizonyítékokat jelölt meg, amelyek alkalmasak lehetnek a perbeli tényállításai igazolására, s a bizonyítási eljárás kiegészítését követően lehetőség nyílhatott volna arra, hogy a másodfokú bíróság a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően a bizonyítékok együttes mérlegelése alapján állapítsa meg az irányadó tényállást. Miután a másodfokú bíróság a védekezésében foglaltak bizonyításától az I. r. alperest elzárta, ítélete megalapozatlan és ez okból jogszabályt sért”.
- [48] A Kúria Pfv.21.474/2011. számú ügyben hozott határozata (megjelent BH 2013.119. számon is) szerint „[a] felülvizsgálat mint rendkívüli perorvoslat szabályainak egységes értelmezése szerint a bizonyítékok felülmérlegelésének nincs helye, kivéve, ha a támadott határozat iratellenes vagy logikai ellentmondást tartalmaz, avagy a bíróság nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésén alapszik. Ehhez képest a Kúria kiemeli: amiatt nem minősül nyilvánvalóan okszerűtlennek a felülvizsgálati kérelemmel támadott ítélet, hogy az egyes bizonyítékokból eltérő következtetés is levonható lett volna. Csak az minősíthető nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek, amikor a bizonyítékokból csak egyfajta, mégpedig a támadott ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni”.
- [49] Amint arra mind az indítványozó tanács, mind a legfőbb ügyész – a joggyakorlatra, illetve a Pp. indokolására alapítottan – hivatkozott, a régi Pp. 206. § (1) bekezdésére alapított felülvizsgálat kapcsán kialakult joggyakorlat – a szabályozás lényegi változatlanlanságára tekintettel – a Pp. 279. § (1) bekezdésére alapított felülvizsgálat körében is fenntartandó. Ezt megerősíti a Kúria Gfv.30.037/2021/3. számú határozata (megjelent BH 2022.18. számon is), valamint számos további határozat (például: Pfv.21.213/2021/5., Gfv.30.190/2022/5., Pfv.20.585/2023/5., Pfv.20.512/2023/10., Pfv.20.256/2024/5., Pfv.20.077/2025/9.).
- [50] A Legfelsőbb Bíróság, majd a Kúria a felülmérlegelés tilalmát alapvetően abból vezette le, hogy a régi Pp. 206. § (1) bekezdése, illetve a Pp. 279. § (1) bekezdése szerint a tényállást a bíróság a meggyőződése szerint állapítja meg; erre a Pp. javaslatának miniszteri indokolása „a bizonyítékok szabad bírói mérlegelése” kifejezéssel utal. Ebből ugyanis az következik, hogy nem jogszabálysértő a tényállás megállapítása önmagában amiatt, hogy a bíróság a Pp. 279. § (1) bekezdése szerint eljárva más következtetésre jut, mint amire a Kúria eljáró tanácsa a saját „meggyőződése szerint” jutna; jogszabálysértés hiányában pedig a támadott határozat hatályon kívül helyezésének vagy megváltoztatásának nincs helye. A Legfelsőbb Bíróság, majd a Kúria gyakorlata a régi Pp. 206. § (1) bekezdésének, illetve a Pp. 279. § (1) bekezdésének megsértését tehát azokban az esetekben állapította meg, amikor a bizonyítékok, a felek nyilatkozatai, perbeli magatartása és az egyéb peradatok (a továbbiakban együtt: peradatok) „egybevetése, egyenként és a maguk összességében történő értékelése” követelmény azért sérült, mert egyértelműen felismerhető volt, hogy a jogerős ítéletet hozó bíróság a peradatokot nem valóságghú módon vette figyelembe (iratellenesség), vagy azok értékeléséből a megállapított tényállás nem következhetett (nyilvánvalóan okszerűtlen mérlegelés). A nyilvánvalóan okszerűtlen mérlegelés tartalmi értelmezése körében a peradatok és az azokból az ítéleti tényállás megállapítása során levont következtetés összhangját vizsgálta.
- [51] A fentiekre tekintettel a Kúria Jogegységi Tanácsa a korábbi legfelsőbb bírósági és kúriai gyakorlattal összhangban úgy ítélte meg, hogy a felülmérlegelés tilalmából az következik, hogy a Pp. 279. § (1) bekezdése megsértése megállapítható, ha a jogerős ítélet tényállása iratellenes vagy egyértelműen felismerhető módon nyilvánvalóan okszerűtlen mérlegelésen alapul. Nyilvánvalóan okszerűtlen mérlegelésnek pedig az minősíthető, amikor a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott határozatban megállapított tényállástól eltérő következtetésre lehet jutni. Nem minősül tehát nyilvánvalóan okszerűtlennek a felülvizsgálati kérelemmel támadott ítéletben megállapított tényállás, ha egyéb bizonyítékokból eltérő következtetés is levonható lett volna. A Kúria ilyen esetekben a felülvizsgálatot a jogerős ítéletben megállapított tényállás alapján végzi el.
- VI.**
- [52] A Kúria a referenciahatározatban – az indokolás [59] bekezdéséből kitűnően – arra az álláspontra helyezkedett, hogy az adott perben „[a] másodfokú

bíróság részéről csak egyes bizonyítékok egyenkénti értékelése valósult meg és a bizonyítékok összességében történő értékelése elmaradt”. Ez volt az alapja annak, hogy a Kúria a Pp. 279. § (1) bekezdésének sérelmét megállapította, és a tényállást megváltoztatva hozta meg az ítéletét. Ez a megállapítás – a fentiekből is kitűnően – nem tér el a Legfelsőbb Bíróság és a Kúria irányadó gyakorlatától, amely ilyen esetben – tehát amikor a peradatok egybevetése elmaradt – megállapította a régi Pp. 206. § (1) bekezdésének, illetve a Pp. 279. § (1) bekezdésének sérelmét.

- [53] A Kúria eljáró tanácsa döntésének elvi tartalmaként azonban azt állapította meg, miszerint „[a] perben rendelkezésre álló bizonyítékok bár nem egybehangzóak, de jelentősebb mértékben abba az irányba mutatnak, hogy az adós teljesítése megtörtént, [...] A teljesítés hiányát az alperes az ítéleti bizonyossághoz szükséges szinten nem tudta bizonyítani, ezért a másodfokú bíróság bizonyítékértékelési tevékenysége okszerűtlen volt.” Ez a felülmérlegelés alapjául szolgáló következtetés a kialakult ítélkezési gyakorlattal és a Kúria közzétett határozataival ellentétes, túlmutat a nyilvánvalóan okszerűtlen mérlegelés tartalmi értelmezésén és a felülmérlegelés kereteit a jogszabályi korlátot meghaladóan kitágítja.
- [54] A Kúria Jogegységi Tanácsa a fentiekre tekintettel – a kötelező jogértelmezés megállapítása mellett – kimondta, hogy a Kúria Gfv.30.119/2023/9. számú határozata a továbbiakban kötelező erejűként nem hivatkozható.

VII.

- [55] Mindezekre tekintettel a Kúria Jogegységi Tanácsa a Bszi. 24. § (1) bekezdés c) pontja, 25. §-a, 32. § (1) bekezdés b) pontja, 33. § (1) bekezdés b) pontja, valamint a 40. § (1) és (2) bekezdései alapján, a bíróságok jogalkalmazása egységének biztosítása érdekében [Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdés] a rendelkező részben foglaltak szerint határozott.
- [56] A Kúria Jogegységi Tanácsa a Bszi. 42. § (1) bekezdése alapján a jogegységi határozatot a Magyar Közlönyben, a Bírósági Határozatok Gyűjteményében, a bíróságok központi internetes honlapján és a Kúria honlapján közzéteszi. A jogegységi határozat a bíróságokra – az indítványozó tanács kivételével – a Magyar Közlönyben történő közzététel időpontjától kötelező.

Budapest, 2026. április 20.

Dr. Varga Zs. András s.k. a tanács elnöke, Dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. bíró, Dr. Csák Zsolt s.k. bíró, Dr. Farkas Katalin s.k. bíró, Dr. Gyarmathy Judit s.k. bíró, Dr. Kalas Tibor s.k. bíró, Dr. Magyarfalvi Katalin s.k. bíró, Dr. Márton Gizella s.k. bíró, Molnár Ferencné dr. s.k. bíró, Nyíróné dr. Kiss Ildikó s.k. bíró, Salamonné dr. Piltz Judit s.k. bíró, Dr. Simonné dr. Gombos Katalin s.k. bíró, Dr. Somogyi Gábor s.k. bíró, Dr. Suba Ildikó s.k. bíró, Dr. Sugár Tamás s.k. bíró, Dr. Stark Marianna s.k. bíró, Dr. Tóth Kincső s.k. bíró, Dr. Vitál-Eigner Beáta s.k. bíró

A Kúria Jogegységi Tanácsának Jpe.II.60.038/2025/6. számú határozata

Rendelkező rész

A Kúria az alperes jogegységi panaszát elutasítja.

Indokolás

A jogegységi panasz alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes 2024. április 26-án e-mailben közérdekű adat megismerése iránti igényt nyújtott be az alpereshez, amelyben kérte, hogy az alperes küldje meg részére a *cég neve1* és a *cég neve2* által alkotott konzorciummal 2019. december 20-tól az adatkérés napjáig megkötött vállalkozási keretszerződésekhez kapcsolódó médiamixet és médiatervet, médiavásárlást, kampány-nyomonkövetést, optimalizálást, utóértékelést, hatékonyságvizsgálatot, médiakutatást úgy, hogy megállapítható legyen, hogy azok mely vállalkozási keretszerződésekhez kapcsolódnak. A felperes az adatigénylést oly módon kérte teljesíteni, hogy az alperes a másolatokat és egyéb igényelt adatokat a feladó e-mail címére küldje meg, vagy ha nem lehet e-mailben megküldeni, akkor azokat az alperes a *honlap neve* oldalra töltsse fel.
- [2] Az alperes 2024. május 13-án arról tájékoztatta a felperest, hogy a kért adatok jelentős terjedelmére tekintettel az adatigénylésnek a betekintési jog biztosításával áll módjában eleget tenni, továbbá közölte, hogy melyik e-mail címen keresztül tud időpontot egyeztetni a betekintéssel kapcsolatban. A felperes úgy nyilatkozott, hogy az adatigénylés betekintés útján történő teljesítését nem fogadja el, a NAIH-5114-2/2023. számú ügyben hozott állásfoglalására hivatkozással kifejtette: az információs szabadság aránytalan korlátozását jelenti, ha a felperes kizárólag betekintési lehetőséget biztosít.
- [3] Az alperes válaszelevelében arról tájékoztatta a felperest, hogy az adatigényléssel érintett adatmennyiség több mint 6000 oldal, ezen felül az adatigénylés tárgyát képező, a megjelenést alátámasztó támpéldányok mennyisége megbecsülhetetlen, azokat külön dobozokban tárolják. Az alperes hivatkozott az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 30. § (7) bekezdésére, amelyre tekintettel rögzítette, hogy a közfeladatot ellátó szerv gazdálkodásának átfogó, számlaszintű, illetve tételes ellenőrzésére irányuló adatmegismerés kívül esik az Infotv. hatályán. Kifejtette továbbá, hogy – az Infotv. 1. §-ára figyelemmel – nem lehet olyan adatigénylést benyújtani, amely az adatkezelő számára pontosan meg nem határozható, nagyszámú adat kiadására irányul, az joggal való visszaélést valósít meg. Mindezek ellenére továbbra is fenntartotta, hogy a kért adatokat a felperes betekintés útján megismerheti. A felperes ismételtlen jelezte, hogy továbbra sem fogadja el az adatigénylés teljesítéseként a betekintési lehetőség felajánlását. Kifejtette: a betekintés lehetőségét kizárólag a kiadni kért adatok mennyiségének esetleges csökkentése érdekében tudja elfogadni azzal, hogy az alperes

- biztosítja a fotókészítés, valamint az elektronikusán tárolt iratokról történő másolat készítését.
- [4] A felperes keresetében Magyarország Alaptörvényének (a továbbiakban: Alaptörvény) VI. cikk (2) bekezdése és 39. cikk (1)–(3) bekezdései, valamint az Infotv. 3. § 5. pontja, 26. § (1)–(2) bekezdése és a 28. § (1) bekezdése alapján a pert megelőző kérelmével azonos adatok kiadására kérte kötelezni az alperest azzal, hogy az adatokat az alperes elektronikus úton, a felperes által megjelölt e-mail címre küldje meg.
- [5] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Előadta, hogy az adatigényléssel érintett adatokat összesen 450 db doboz tartalmazza, az adatoknak csak egy kis része található elektronikus formátumban. Az alperes egyrészt azzal érvelt, hogy az adatigénylés teljesítése az Infotv. 30. § (7) bekezdésébe ütközik, másrészt hivatkozott a joggal való visszaélés tilalmára, megjelölve a Kúria Pfv.20.137/2013/6. számú határozatát, amely alapján – álláspontja szerint – ilyen nagy mennyiségű iratanyag esetén a perben irányadó rövid törvényi határidők alatt érdemi védekezés nem készíthető el, valamint a bíróság sem képes az iratanyagot megismerni és megalapozott döntést hozni. Kifejtette továbbá, hogy az Infotv. 30. § (2) bekezdése alapján az adatkezelőnek van lehetősége az adatigénylő által meghatározott teljesítési módtól eltérni. Kitért arra is, hogy az alperes által felajánlott betekintés lehetőségével a felperes a közérdekű adatok megismeréséhez való jogát korlátlanul gyakorolhatja.
- [6] A felperes az alperes ellenkérelmének ismeretében az Infotv. 30. § (7) bekezdése szerinti megtagadási ok kapcsán állította, hogy kérelme nem jár az alperes működésének számlaszintű ellenőrzésével, mert az adatigénylés tárgya egyetlen konzorciummal kötött szerződések iratanyaga. Az alperes érvelésével szemben arra is hivatkozott, hogy amennyiben az adatokat – a mennyiség okán – elektronikus formában előállítani lehetetlen, tőle sem lehet elvárni azt, hogy több munkatársával, megszámlálhatatlanul sok munkaórával csak megtekintés útján vizsgálhassa meg ezeket az adatokat, illetve memorizálja azokat.
- [7] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül a felperes által igényelt közérdekű adatokat tartalmazó dokumentumok közül azokat, amelyek papíralapon rendelkezésre állnak, a felperes számára a megtekintés lehetőségének biztosításával tegye megismerhetővé, míg azokat, amelyek elektronikusan rögzített adat formájában állnak rendelkezésre, a felperes részére másolatban, adathordozón adja át; egyebekben a keresetet elutasította.
- [8] Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában mindenekelőtt megállapította: a perben nem volt vitatott, hogy a felperes által igényelt adatok közérdekű adatok az Infotv. 3. § 5. pontja értelmében, az alperes pedig adatkezelőnek minősül.
- [9] Ezt követően az elsőfokú bíróság rámutatott: az Infotv. 30. § (7) bekezdése sem általában, sem a jelen perben nem alkalmas arra, hogy az adatigénylés teljesítésének megtagadását megalapozza. Álláspontja szerint e jogszabályhely még tételes, számlaszintű ellenőrzésre irányuló adatigénylés esetén sem teszi automatikussá az adatigénylés teljesítésének megtagadását, hanem – az iratlev
- helyett az adatelvet követve – lehetővé teszi, hogy az adatkezelő az adatigénylést a kérelemtől eltérően, a törvényben írt adatokra korlátozva teljesítse: iratmásolat helyett elegendő, ha a jogviszony alanyait, típusát, tárgyát, a szolgáltatás és ellenszolgáltatás mértékét és a teljesítés időpontját közli. Kifejtette továbbá, hogy perbeli esetben a bíróság a rendkívüli adatmennyiség és a kérelemmel érintett, közel négy és fél éves időtartam mellett is arra az álláspontra helyezkedett, hogy a megjelölt konzorciumra és az alperes által ellátott közfeladatok korlátozott körére vonatkozó adatigénylés nem irányul az alperes gazdálkodásának – akár adott időszaki – átfogó, számlaszintű, tételes ellenőrzésére.
- [10] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes joggyakorlása nem minősül rendeltetésszerűnek vagy visszaélésszerűnek. Egyetértett a bíróság azzal az alperes által is hivatkozott töretlen bírói gyakorlattal, amely szerint az adatigénylés oka és célja általánosságban közömbös, a közérdekű adatok megismerése és terjesztése önmagában alapjog, és a felperest igazolhatóan nem vezette sem személyes motiváció, sem vélt vagy valós konfliktus retorziója.
- [11] Nem joggal való visszaélésnek, hanem a feleket terhelő igazmondási kötelezettség [a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 4. § (3) bekezdés] megsértésének tekintette azt, hogy a felperes a perben azt állította: nem volt tisztában az adatigénylése tárgyával és terjedelmével. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felperes a pert megelőzően arról tudott, hogy a kért adatok kezelése papíralapon történik, elektronikus adat nem áll rendelkezésre, tisztában volt a papíron rögzített adatmennyiséggel, a pert megelőző kérelmét mégsem módosította az adatok kiadásának módja tekintetében, és a keresetét is ezzel azonosan terjesztette elő.
- [12] Az adatigénylés teljesítésének módjával összefüggésben megállapította: az adatigénylő a teljesítés módját a pert megelőzően megjelölte, az adatokat elektronikus formában kérte megküldeni. Hangsúlyozta: a felperes nem korábban nem létező, azaz minőségileg új adatok előállítását és kiadását kérte az adatkezelőtől, hanem olyan adatkiadási formát határozott meg, amely szükségessé tette a más formában rögzített és tárolt adatok újrarögzítését és az így létrehozandó elektronikus adatokról történő másolatkészítést. Ehhez képest az alperes az adatigénylés teljesítésének módját eltérően határozta meg, amelyre az Infotv. 30. § (2) bekezdése lehetőséget biztosít. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az elektronikus újrarögzítéssel együttjáró teljesítés aránytalan nehézségét az adatmennyiség nagy terjedelme okozza, ezért a betekintés biztosítása önmagában megfelel az adatigénylés kérelemtől eltérő módon történő teljesítésének. Érvelés szerint a teljes adathalmaz lemásolásának elmaradása a felperes Alaptörvényben foglalt jogát nem sérti, mivel a betekintés nem zárja el a felperest attól, hogy a teljes, papíralapon kezelt adathalmazt megismerje, az adatokat – jegyzetelés útján – maga rögzítse, ezáltal a felperes költségek felmerülte nélkül jusson hozzá az adatokhoz.
- [13] Figyelemmel arra, hogy az alperes a papíralapú adatkezelés mellett arra is hivatkozott, hogy az adatok kis része pendrive-on áll rendelkezésre, de ezen adatmennyiség ismeretlen, így annak e-mail

- útján való megküldhetősége is bizonytalan, ezért az elsőfokú bíróság a pendrive-on tárolt, az adatigényléssel érintett adatok adathordozón történő átadására kötelezte a felperest.
- [14] A felperes és az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és kötelezte az alperest, hogy az elsőfokú bíróság által megjelölt határidőben, az ítéletben meghatározott valamennyi adatot elektronikus adathordozón adja ki a felperesnek.
- [15] A másodfokú bíróság ítélete indoklásában kifejtette: az Infotv. 30. § (7) bekezdése szerinti számlaszintű ellenőrzés körében az elsőfokú bíróság helytálló következtetést vont le, arra a másodfokú bíróság visszautalt.
- [16] Az alperesnek a joggal való visszaélésre való hivatkozása körében rámutatott arra a másodfokú bíróság, hogy a felperes az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdésében biztosított alapjogát érvényesítette, amikor kiemelkedő összegű közpénz felhasználásával kapcsolatos teljesítésekre vonatkozó adatokat kívánt megismerni. Kiemelte: nem tekinthető joggal való visszaélésnek az, hogy a felperes által igényelt adatok nagy mennyiségűek.
- [17] Ezt követően abban a kérdésben foglalt állást a másodfokú bíróság, hogy az alperesnek milyen módon kell teljesítenie a megismerési igényt, elégséges-e a betekintés biztosítása vagy ezen megismerési mód korlátozása az információszabadság érvényesülését. Álláspontja szerint éppen az alperes által hivatkozott adatmennyiség indukálja azt, hogy önmagában a betekintés nem eredményezi az információszabadság valóságos érvényesülését. Ennélfogva az Infotv. 29. § (3) bekezdése szerinti főszabálynak szükséges érvényesülnie, amely szerint a felperes másolatot kaphat az általa igényelt adatokról, ezért szükséges volt az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatása.
- [18] A továbbiakban arról döntött a másodfokú bíróság, hogy az Infotv. 30. § (2) bekezdése szerinti főszabálytól – amely szerint a felperes által kívánt formában kell eleget tenni az adatközlésnek – való eltérés indokolt-e, mivel a közlés ezen formában való teljesítése aránytalan nehézséget okoz az alperes számára. A másodfokú bíróság hangsúlyozta: nem azt vizsgálta, hogy az adatközlés megtagadható-e az aránytalan munkateherre hivatkozással, hanem azt, hogy az alperesnek papíralapon vagy elektronikus formában kell közölnie az adatokat az alperessel.
- [19] Álláspontja szerint a másoláshoz képest a papíralapú iratok digitalizálása a technika jelenkori fejlettsége folytán ténylegesen többlet munkaterhet és így aránytalan nehézséget nem okozhat az alperes számára, továbbá az költségtakarékosabb megoldás is, ezért elektronikus formában történő adatközlésre kötelezte az alperest valamennyi perbeli adat vonatkozásban. E körben azonban figyelemmel volt arra, hogy a közlendő adatok mennyisége okán az e-mail útján való megküldés aránytalan munkateherrel sújtaná az alperest, ezért elektronikus adathordozón való közlésre kötelezte.
- [20] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését kérte, elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatásával és a kereset elutasításával, másodlagosan az elsőfokú ítélet helybenhagyásával.
- [21] Az elsődleges felülvizsgálati kérelmében az alperes megsértett jogszabályhelyként a Pp. 279. § (1) bekezdését, a Pp. 346. § (5) bekezdését, az Infotv. 30. § (2) és (7) bekezdését, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 1:5. §-át jelölte meg.
- [22] Az alperes az elsődleges felülvizsgálati kérelme indokaként elsőként arra hivatkozott, hogy az első- és a másodfokú ítélet sérti az Infotv. 30. § (7) bekezdését. Álláspontja szerint a felperes adatigénylése tételes ellenőrzésre irányult: egy jelentős vállalkozási keretszerződés teljesítésének teljes körű dokumentációjára, amely négyévnnyi terjedelemben foglalja magában a teljesítés során keletkezett valamennyi adatot. Ezeknek az adatoknak a felperes elismerten a birtokában van, erre tekintettel ezek ismételt közlésére az alperest nem lehet kötelezni, így a kereset elutasításának lett volna helye.
- [23] Az alperes álláspontja szerint tévedett az első- és a másodfokú bíróság abban is, hogy nem tekintette a felperes keresetét a Ptk. 1:5. § (1) bekezdése alapján joggal való visszaélésnek. A felperes visszaélt az eljárás kezdeményezési jogával, amikor a kirívóan nagy mennyiségű adat kiadása érdekében nem külön-külön szakaszolta, hanem egyetlen eljárást kezdeményezett az alperessel szemben. Ennek következtében az alanyi jog gyakorlása jogellenes, amelyet alátámaszt az elsőfokú bíróság megállapítása is, amely szerint a felperes magatartása sérti a Pp. alapelveit.
- [24] Az alperes továbbá rámutatott: a jogerős ítéletnek az a megállapítása, amely szerint nem jár bénító hatással a felperes adatigénylésének teljesítése, figyelemmel arra is, hogy „milyen jellegű közigazgatási szerv az alperes” (másodfokú ítélet, Indokolás [49]), sérti a Pp. 279. § (1) bekezdését és a Pp. 346. § (5) bekezdését. A másodfokú bíróság az általánosság szintjét sem elérő kijelentést tett vele kapcsolatban, azt azonban nem mutatta be, hogy valójában mit kell érteni a másodfokú bíróság részéről neki tulajdonított jellegén, az miben áll és milyen logikai összefüggésben van az adatigénylés teljesíthetőségével kapcsolatban.
- [25] Az alperes a másodlagos felülvizsgálati kérelmével kapcsolatban arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet sérti az Infotv. 30. § (2) bekezdését. Kifejtette: a Kúria a Pfv.22.360/2017/11. számú határozatában kifejezetten úgy foglalt állást, hogy ha érdemi okból kivitelezhetetlen az adatigénylés teljesítése, akkor a felperes nem ragaszkodhat az általa követelt teljesítési módhoz és ez nem tekinthető az alapjoga gyakorlása korlátozásának. Hivatkozott továbbá a Kúria Pfv.20.502/2024/6. számú határozatára, amely szerint az adatigénylést elsősorban az igénylő által kért formában kell teljesíteni, de az Infotv. 30. § (2) bekezdése lehetőséget ad az igénynek olyan módon való teljesítésére, hogy az adatkezelő a kért adat nyilvános elérhetőségét biztosítja. Álláspontja szerint a másodfokú bíróságnak az adatkiadás módjára vonatkozó általános és ezért kifejezéstelen „technika jelenkori fejlettségére” hivatkozással tett megállapításai sértik az Infotv. 30. § (2) bekezdését.
- [26] A felperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

- A Kúria jogegységi panasszal támadott határozata**
- [27] A Kúria Pfv.20.302/2025/7. számú ítéletével (a továbbiakban: támadott határozat) a jogerős ítéletet részben hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és az alperest a megtekintés lehetőségének biztosításával a teljesítést igazoló támpéldányok megismerhetővé tételére kötelezte; ezt meghaladóan a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [28] A Kúria a támadott határozat indokolásában megállapította: a másodfokú bíróság helytállóan ítélte meg, hogy a felperes keresete nem irányul az alperes tételes ellenőrzésére, azaz a jogerős ítélet nem sérti az Infotv. 30. § (7) bekezdését. A támadott határozat indokolása szerint a felperes adatigénylése kizárólag egy konkrét vállalkozási keretszerződés teljesítésével kapcsolatos adatok megismerésére vonatkozik. Önmagában amiatt, hogy az adatmegismerés iránti igény jelentős mennyiségű irat kiadásával teljesíthető, nem minősül az Infotv. 30. § (7) bekezdése alapján a közfeladatot ellátó szerv gazdálkodására vonatkozó, külön törvényben az alperes ellenőrzésére feljogosított szerv adatmegismerésének. Az alperes védekezése körében ugyanis konkrétan azt nem jelölte meg, hogy a felperes kérelme az ellenőrzésére törvény által feljogosított melyik szerv eljárásának feleltethető meg, csupán általános tényállításokat fogalmazott meg ezzel kapcsolatban. Ezért a Kúriának e körben a megismerni kért adatkör terjedelmét nem kellett vizsgálnia.
- [29] A Kúria az alperes joggal való visszaélésre vonatkozó érvelésére tekintettel rámutatott: a Kúria jelen ügyben is irányadó, a közérdekű adatmegismerés iránti igény tárgyában adott jogértelmezése szerint joggal való visszaélésnek minősül személyes motivációval, mintegy vélt konfliktus miatti retorzióként igényelni speciális információkat, amelyeknek érdemi közérdekű adattartalmuk alig van. Az ilyen motivációjú, személyes érdek által vezérelt joggyakorlás nem felel meg az alanyi jog fentiekben részletezett társadalmi rendeltetésének. A Ptk. 1:5. §-a ugyanis nem határozza meg a joggal való visszaélés fogalmát, nem kapcsolja kifejezetten össze a joggal való visszaélés tilalmát a rendeltetésszerű joggyakorlás követelményével (Pfv.20.130/2024/7., Pfv.20.557/2024/6., Pfv.20.861/2022/7.). A felperes adatigénylése az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdésében nevesített, több milliárd forint összegű közpénz felhasználására vonatkozik. Ebből következően a Kúria jogértelmezése szerint a felperesnek az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdésén, a 39. cikk (2) bekezdésén és az Infotv. 26. § (1) bekezdésén alapuló közérdekű adatigénye és a perindítása – a fent kifejtettek alapján – semmilyen szempontból nem minősül (minősíthető) joggal való visszaélésnek.
- [30] A Kúria megállapítása szerint az alperes érvelésével szemben a jogerős ítélet nem sérti a Pp. 279. § (1) bekezdését és a 346. § (5) bekezdését. A jogerős ítélet megfogalmazása alapján megfelelően alátámasztott a másodfokú bíróságnak az a jogértelmezése, hogy az alperes számára az adatigény teljesítése közfeladatot ellátó szerv jellege miatt nem jár bénító hatással.
- [31] Ezt követően a Kúria az alperes másodlagos felülvizsgálati kérelmében előadottakat, vagyis azt vizsgálta, hogy a jogerős ítélet szerinti teljesítési mód meghatározása sérti-e az Infotv. 30. § (2) bekezdését.
- [32] A Kúria ebben az ügyben is irányadónak tartott, közzétett határozatában kifejtett jogértelmezése szerint az adatkezelő alperesnek alapvetően az igénylő felperes által kért és a jogszabály által megengedett módon kell az adatigénylést teljesíteni. A betekintés felajánlása érdemben akkor minősül joghatályos teljesítésnek, ha az igénylő az eredetileg kért közlési mód helyett azt kifejezetten elfogadja. A felperes jogosult ragaszkodni az általa igényelt teljesítési módhoz, kivéve, ha az érdemi okból kivitelezhetetlen (Pfv.22.360/2017/11.). Az Infotv. 30. § (2) bekezdése alapján az igénylő által meghatározott teljesítési módtól eltérő teljesítés akkor lehetséges, ha az igénylő által meghatározottak szerinti teljesítés aránytalan nehézséget okoz. Ezért a másodfokú bíróságnak az a megállapítása, hogy kizárólag a felperes hozzájárulása esetén lehetséges a kérelemtől eltérően – akár betekintés biztosításával – az adatigény teljesítése, sérti az Infotv. 30. § (2) bekezdését, ellentétes a Kúria közzétett határozatában kifejtett jogértelmezéssel.
- [33] A másodfokú bíróság – érvelt a Kúria – jogerős ítéletében nem indokolta meg, hogy a teljesítési mód meghatározásánál miért hagyta figyelmen kívül a zártan csatolt iratok tartalmát. A Kúria megvizsgálta az alperes által zártan kezelt iratként csatolt 24 doboz iratanyagot és megállapította, hogy 17 dobozban több százas nagyságrendben kizárólag a hirdetések megjelenését alátámasztó támpéldányok (különböző sajtókiadványok) találhatók. A csatolt iratok vizsgálata alapján megállapította, hogy a teljesítést igazoló támpéldányoknak teljes terjedelemben történő elektronikus rögzítése az Infotv. 29. § (2) bekezdése szerinti 15 napos, de a 15 nappal meghosszabbított határidőn belül is aránytalan nehézséget okoz az alperesnek. Ezen túlmenően a több ezer oldal sajtótermék (a teljesítés igazolása mellett ugyanis más tartalmat is hordoznak) teljes terjedelmű digitalizációja nem felel meg az Infotv. 30. § (2) bekezdése értelmezése körében az Alaptörvény 28. cikkében meghatározott értelmezési szempontoknak, mivel nem felel meg a józan észnek és a közjónak, nem gazdaságos célt szolgál.
- [34] A Kúria megítélése szerint e körülmények miatt az alperes jogszerűen teljesítheti a teljesítést igazoló támpéldányok megismerését azok megtekintésének biztosításával. Ezért a másodfokú bíróság e vonatkozásban az Infotv. 30. § (2) bekezdését megsértve kötelezte az alperest a támpéldányok elektronikus másolat kiadásával történő teljesítésre. A Kúria kiemelte, hogy a támpéldányok esetén a megtekintés biztosítása nem jelenti az információs szabadsághoz való jog korlátozását, ugyanis az igénylő megtekintés útján is meggyőződhet a teljesítés megtörténtéről, akár az elektronikus adathordozón kiadott egyéb dokumentumok tartalmával összevetve.
- A jogegységi panasz és az ellenérdekű fél nyilatkozata**
- [35] A támadott határozat ellen az alperes (a továbbiakban: panaszos) nyújtott be jogegységi panaszt a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról

- szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 41/B. § (2) bekezdésére alapítottnak. A panaszos kérte a támadott határozat hatályon kívül helyezését, és a Kúria felülvizsgálati tanácsának új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását.
- [36] A panaszos elsőként a Kúria Pfv.22.104/2015/4. számú határozatát jelölte meg, amelyben az alperes kizárólag általánosságban hivatkozott az Infotv. 30. § (7) bekezdésének első fordulatra, ellenkérelmében és perbeli védekezésében, majd a felülvizsgálati kérelmében egyáltalán nem jelölte meg, hogy a felperes kérelme az alperes ellenőrzésére törvény által feljogosított melyik szerv eljárásának feleltethető meg. Ebben az ügyben a Kúria ettől függetlenül érdemben megvizsgálta, hogy az adatigénylés az Infotv. 30. § (7) bekezdésébe ütközik-e és megállapítása igenlő volt, a felülvizsgálati kérelmet e részében (is) alaposnak találta.
- [37] Ehhez képest – érvelése szerint – a Kúria támadott határozatának tartalma az, hogy általánosságban nem lehet hivatkozni az Infotv. 30. § (7) bekezdésének első fordulatra, hanem az adatkezelő alperesnek a védekezése körében konkrétan meg kell jelölnie, hogy a felperes kérelme az ellenőrzésére törvény által feljogosított melyik szerv eljárásának feleltethető meg, ezzel kapcsolatban nem elég csupán általános tényállításokat megfogalmaznia. Ennek hiányában a megismerni kért adatkör terjedelmét nem kell a bíróságnak vizsgálnia, vagyis az alperes védekezése (és adott esetben a felülvizsgálati kérelme) ebben az esetben érdemben nem bírálható el (támadott határozat, Indokolás [31]).
- [38] A fentieket a panaszos úgy összegezte, hogy a Kúria a támadott határozatával az Infotv. 30. § (7) bekezdésére való hivatkozása érdemi vizsgálatához perdöntő, a korábbi kúriai gyakorlat által e védekezés sikerességéhez (a kereset elutasítását eredményező érdemi döntéshez) meg nem követelt többletkövetelményt fogalmazott meg, amelynek szükségességét sem indokolta meg, majd döntésében ennek az általa hozzátársított indokolásnak a hiányát kérte számon az alperesen.
- [39] A panaszos hivatkozott a Kúria Pfv.20.137/2013/6. számú határozatra is, amelyben a Kúria arra a megállapításra jutott, hogy általában helytálló az a felfogás, hogy az adatigénylés indoka közömbös, és az adatigénylő nem köteles számot adni arról, hogy mely okból kívánja a közérdekű adat vagy a közérdekből nyilvános adat kiadását. Ettől függetlenül az alanyi jog gyakorlása nem ütközhet a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 5. §-ába, azaz a jog gyakorlásának rendeltetésszerűnek kell lennie.
- [40] Sérlemelte, hogy a Kúria ezzel szemben a támadott határozatával azt mondta ki, hogy „a Kúria jelen ügyben is irányadó, a közérdekű adatmegismerés iránti igény tárgyában adott jogértelmezése szerint joggal való visszaélésnek minősül személyes motivációval, mintegy vélt konfliktus miatti retorzióként igényelni speciális információkat, amelyeknek érdemi közérdekű adattartalmuk alig van. Az ilyen motivációjú, személyes érdek által vezérelt joggyakorlás nem felel meg az alanyi jog fentiekben részletezett társadalmi rendeltetésének. A Ptk. 1:5. §-a ugyanis nem határozza meg a joggal való visszaélés fogalmát, nem kapcsolja kifejezetten össze a joggal való visszaélés tilalmát a rendeltetésszerű joggyakorlás követelményével.” (Indokolás [37])
- [41] Alláspontja szerint a Kúria egyrészt a korábbi határozatára hivatkozással irányadónak tartja, hogy a közérdekű adatigénylés megfeleljen a társadalmi rendeltetésének, másrészt egyszerre ezzel ellentétesen arra is hivatkozik, hogy a Ptk. 1:5. §-a alapján nem lehet ezt a követelményt figyelembe venni.
- [42] A panaszos megítélése szerint egyrészt ellentmondásos, hogy a Kúria szerint a közérdekű adatigénylés bizonyos esetekben még jelenleg – tehát a Ptk. hatálybalépését követően – is ellentétes lehet a társadalmi rendeltetésével, miközben más esetekben ezt a Ptk. 1:5. §-a alapján kizártnak tartja. Ez utóbbi megállapításával másrészt a panaszos szerint a Kúria eltért a korábban közzétett határozatának azon kategorikus megállapításától, amely szerint a közérdekű adatigénylésnek mint alanyi jog gyakorlásának egyben rendeltetésszerűnek is kell lennie.
- [43] Az ellenérdekű fél nyilatkozatában elsődlegesen a jogegységi panasz elutasítását kérte arra tekintettel, hogy a Kúria közzétett határozatától a támadott határozatban a panaszos által felvetett jogkérdés vonatkozásában eltérés nem történt. Másodlagosan, amennyiben a Kúria Jogegységi Tanácsa a jogkérdésben való eltérést megállapítaná, kérte a támadott határozat hatályában való fenntartását, figyelemmel arra, hogy az eltérés indokolt volt.
- A Kúria Jogegységi Tanácsának döntése és annak jogi indokai**
- [44] A jogegységi panasz nem alapos.
- [45] A Bszi. 41/B. § (1) bekezdése alapján jogegységi panasznak van helye a Kúriának az eljárási törvény alapján további felülvizsgálati kérelemmel nem támadható határozata ellen, ha a felülvizsgálati kérelemben a Kúria 2012. január 1. után hozott és a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre már hivatkoztak, és a Kúria az eltéréssel okozott jogsértést határozatában nem orvosolta. E § (2) bekezdése alapján jogegységi panasznak van helye akkor is, ha a Kúria ítélező tanácsa jogkérdésben – jogegységi eljárás kezdeményezése nélkül – úgy tér el a Kúria közzétett határozatától, hogy az adott eltérésre az alsóbb fokú bíróságok határozatában nem került sor.
- [46] A Kúria előjáróban utal arra, hogy a jogegység követelményét az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése tartalmazza, kimondva, hogy „[a] Kúria biztosítja a bíróságok jogalkalmazásának egységét.” A Kúria e feladatát az ítélezése során akkor teljesíti, ha a közzétett kúriai döntéseiben elfogadott jogértelmezés elvi tartalmát (ún. *ratio decidendi*) az azonos ügyekben követi (Jpe.II.60.027/2021/8., Jpe.I.60.003/2022/9., Jpe.I.60.009/2022/10., Jpe.II.60.054/2022/14., Jpe.I.60.003/2023/16., Jpe.II.60.060/2023/7.).
- [47] A jogegységi panasz eljárás egy rendkívüli, a jogerő utáni, a jogegységet célzó, a Bszi. külön szabályozásán alapuló *sui generis* eljárás, amely nem a per folytatása, hanem a jogrendszer belső koherenciájának a megteremtését szolgálja (Jpe.I.60.005/2021/5.). A jogegységi panasz

- eljárásban ezért a Kúria nem bírálja felül a jogerős határozatot, hanem kizárólag azt vizsgálja, hogy a jogegységi panasz beadványban kifejezetten megjelölt, közzétett kúriai határozatoktól való eltérés bekövetkezett-e és ha igen, akkor az eltérés indokolt volt-e vagy sem. A jogegységi panasz eljárás során a Kúria tehát a fél által megjelölt keretben, az általa hivatkozott eltérések tekintetében vizsgálja a panasz megalapozottságát (Jpe.II.60.040/2022/7., Jpe.I.60.041/2022/12., Jpe.II.60.040/2023/8.). A jogegységi panasz eljárás előzőekben említett kereteit kijelölik egyfelől azok a közzétett kúriai határozatok, amelyekről való eltérésre a panasz előterjesztője a jogegységi panaszában hivatkozott, másrészt az a jogkérdés, amelyben a panaszos eltérést állít (Jpe.II.60.060/2023/7.).
- [48] A jogegységi panasz eljárásban eljárási kérdésekben is lehet jogegységi panasszal élni. (Jpe.I.60.011/2021/3.) Nyilvánvalóan eltérően kell vizsgálni az ügyszabályság fennállásának feltételeit eljárási jogkérdések esetén, figyelemmel arra, hogy előfordulhat, hogy ugyanazon eljárásjogi rendelkezéseket eltérő ténybeli és anyagi jogi alapon elbírálandó ügyekben kell azonosan alkalmazni. E körben tehát annak kell jelentőséget tulajdonítani, hogy az alkalmazott eljárási rendelkezés azonos-e, és az összehasonlítandó ügyekben az alkalmazott normával összefüggésben felvetett absztrakt jogkérdés azonos vagy eltérő módon került megválaszolásra (Jpe.II.60.044/2025/14.).
- [49] A Kúria Jogegységi Tanácsa már több döntésében (pl. Jpe.I.60.019/2025/11., Indokolás [46]) elvi élel fejtette ki, hogy a jogegységi panasz jogintézménye nem a panaszosnak a per tárgyává tett jog- és érdeksérelmének kiküszöbölésére szolgál. Erre az eljárási törvények által szabályozott rendes és rendkívüli jogorvoslatok többirányú lehetőséget biztosítanak. A jogegységi panasz eljárás, mint ahogy a nevéből is tükröződik, a közzétett határozattól eltérés feloldását, a jogegység biztosítását célozza, nem pedig újabb jogorvoslati fórumot nyit a panaszosnak, a megelőző eljárások során szükségszerűen már érvényesített jog- és érdeksérelm orvoslására (Jpe.I.60.001/2021/2., Indokolás [13]). Ugyancsak e körben mutatott rá a Kúria Jogegységi Tanácsa arra is, hogy a jogegységi panasz eljárás a Bszi.-n alapuló, rendkívüli, jogerő utáni, jogegységet célzó *sui generis* eljárás. Más megfogalmazásban: a jogrendszer belső koherenciájának megeremtését szolgáló önálló eszköz. Jogorvoslati eljárás ugyan, de nem a per folytatása. Nem jelentheti a felülvizsgálati eljárás megismétlését, továbbá az abban szereplő indokolás felülmérlegelését. Nem működhet továbbá kvázi „szuper-felülvizsgálatként” sem (Jpe.I.60.011/2021/3., Indokolás [20]).
- [50] A panaszos a Bszi. 41/B. § (2) bekezdésére alapítva kérte a támadott határozat hatályon kívül helyezését, és a felülvizsgálati tanács új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását. A jogegységi panaszban a Kúria két olyan közzétett határozatát jelölte meg, amelyről álláspontja szerint a támadott határozat jogkérdésben indokolatlanul eltért: a Pfv.22.104/2015/4. és a Pfv.20.137/2013/6. számú határozatokat.
- [51] Elsőként arra hivatkozott a panaszos, hogy a Kúria a támadott határozatban eltért a Pfv.22.104/2015/4. számú ítélettől. A panaszos szerint a jogegységi panasz eljárásban vizsgálendő egyik jogkérdés az, hogy milyen mélységben köteles megindokolni az adatkezelő alperes az Infotv. 30. § (7) bekezdésére alapított védekezését. A panaszos álláspontja szerint a vizsgálendő kérdés alapvetően eljárási és nem anyagi jogi, erre tekintettel kisebb jelentőséget tulajdonított a hivatkozott referenciahatározat tényállásának.
- [52] A panaszos érvelésével szemben a Kúria Jogegységi Tanácsa a támadott határozat és a Pfv.22.104/2015/4. számú határozat közötti ügyszabályságot nem találta megállapíthatónak az alábbi indokok alapján. Mindenekelőtt kiemelendő, hogy a panaszos által megjelölt jogkérdés – állításával ellentétben – nem eljárásjogi, hanem anyagi jogi eredetű: a panaszos által megjelölt jogkérdés az Infotv. 30. § (7) bekezdésének alkalmazására, azaz anyagi jogi rendelkezésre vonatkozik. A hivatkozott anyagi jogi szabályt nem transzformálja eljárásjogivá az a panaszos által megjelölt szempont, miszerint az alperesnek az e jogszabályhelyre alapított védekezésének mire kell kiterjednie, mennyire kell részletesnek lennie, minek az előadását követeli meg a bíróság ezzel kapcsolatban, éppen ellenkezőleg: mindez az anyagi jogi szabály konkrétabb értelmezésére irányul.
- [53] Ebből következik, hogy a Kúria Jogegységi Tanácsa nem értett egyet a panaszos azon kijelentésével, amely arra utalt, hogy ebben az ügyben az ügyszabályság szempontjából kisebb jelentősége lenne a tényállás vizsgálatának. Nem hagyható figyelmen kívül ugyanis az, hogy a Pfv.22.104/2015. számú ügy tényállása szerint a felperes és az alperes önkormányzatok 2012. január 1. és 2012. december 31. közötti időtartamra – amelyet a felek 2013. december 31-ig meghosszabbítottak – az egészségügyi alapellátáshoz csatlakozó, háziiorvosi tevékenység ellátására Központi Egészségügyi Ügyleti Szolgálatot Fenntartó Társulás (a továbbiakban: Társulás) jött létre. Az alperes által a Társulás 2012. évi gazdálkodásával kapcsolatban kiállított számlát a felperes vitatta, és a részletes elszámolás érdekében a 2012. évre vonatkozó összes számla, szerződés, bizonylat másolatának megküldését kérte az alperestől. A perbeli adatigény tehát a felek által létrehozott Társulás egy évre vonatkozó gazdálkodásának ellenőrzésére, a felek között keletkezett elszámolási vitában lényegében az alperes számadására való kötelezésére vonatkozott (Pfv.22.104/2015/4., Indokolás [16]–[17]). Ehhez képest a támadott határozattal elbírált ügy tárgyát képező adatigénylés nemhogy nem az alperes gazdálkodásának átfogó, számlaszintű, illetve tételes ellenőrzésére irányult, de annak még a tárgyát sem képezte számviteli információra vonatkozó adat.
- [54] A két ügy tényállása közötti különbség tehát szembetűnő: az adatigénylés tárgya az egyik ügyben kifejezetten a felek közötti elszámolási vitában az alperes számadására való kötelezésére, azaz pénzügyi információkra vonatkozott, a másik ügyben pedig egy konkrétan megjelölt vállalkozási keretszerződéshez kapcsolódó média- és kommunikációs anyagokra irányult. Az ügyek tényállásának összevetése során pedig annak nincs jelentősége, hogy az alperes védekezéseként, az adatigénylés teljesítése megtagadásának okaként az

- Infotv. 30. § (7) bekezdésére hivatkozott az eljárás során. Ahogy azt a Kúria a támadott határozat [31] bekezdésében is kifejtette: önmagában amiatt, hogy az adatmegismerés iránti igény jelentős mennyiségű irat kiadásával teljesíthető, nem minősül az Infotv. 30. § (7) bekezdése alapján a közfeladatot ellátó szerv gazdálkodására vonatkozó, külön törvényben az alperes ellenőrzésére feljogosított szerv adatmegismerésének.
- [55] Tévesen állította a panaszos azt is, hogy a Kúriának mindegyik ügyben részben abban kellett állást foglalnia, hogy az alperesnek az Infotv. 30. § (7) bekezdése e fordulatára alapított védekezése érdemben elbírálandó-e, ha erre az alperes csak általánosságban hivatkozott, vagy meg kell követelnie a bíróságnak annak előadását is, hogy a felperes kérelme az ellenőrzésére törvény által feljogosított melyik szerv eljárásának feleltethető meg. A Kúria Jogegységi Tanácsának álláspontja szerint a panaszos által megjelölt jogkérdésben a referenciahatározatként megjelölt Pfv.22.104/2015/4. számú határozatban a Kúria nem foglalt állást, de még a támadott határozatban sem döntött erről a jogkérdésről.
- [56] A Pfv.22.104/2015. számú ügyben – a panaszos érvelésével ellentétben – az alperes felülvizsgálati kérelmében az Infotv. 30. § (7) bekezdése mellett hivatkozott arra is, hogy a felperest mint a Társulás tagját a célszerűségi és gazdasági szempontú elszámoltatásra a perbeli időszakban hatályos, a helyi önkormányzatok társulásairól és együttműködéséről szóló 1997. évi CXXXV. törvény jogosította fel. A felperes az önkormányzattól elkülönítetten működő és gazdálkodó Társulásnak egy teljes évre vonatkozó valamennyi szerződését, számláját, könyvviteli és egyéb bizonylatai kiadását kérte, amely számlaszintű, tételes ellenőrzésre irányuló adatmegismerésnek minősül (Pfv.22.104/2015/4., Indokolás [10]). A referenciahatározatban a Kúria – tekintettel a felperes adatigénylésének tárgyára – kifejtette, hogy a közfeladatot ellátó szervek gazdálkodásának célszerűségét, eredményességét, valamint törvényességét érintő ellenőrzések lefolytatására külön törvényben meghatározott szervek jogosultak és nem az Infotv. szerinti adatigénylő (Pfv.22.104/2015/4., Indokolás [14]), valamint rámutatott, hogy az Állami Számvevőszékről szóló 2011. évi LXVI. törvény 5. § (2) bekezdése értelmében a helyi önkormányzat társulása gazdálkodását az Állami Számvevőszék az államháztartás gazdálkodásának ellenőrzése keretében ellenőrzi (Pfv.22.104/2015/4., Indokolás [18]). Mindezek alapján állapította meg a Kúria, hogy az adott esetben a Társulás tevékenységének egy évre vonatkozó teljes körű a számlaszintű, tételes ellenőrzésre irányuló adatmegismerési igény teljesítését az Infotv. 30. § (7) bekezdésének rendelkezése kizárja (Pfv.22.104/2015/4., Indokolás [19]). Mindebből az következik, hogy ebben az ügyben a Kúria egyáltalán nem vizsgálta azt a panaszos által megjelölt jogkérdést, hogy az alperes érvelésének mire kell kiterjednie az Infotv. 30. § (7) bekezdésére alapított védekezés során, az adatigénylés tárgyköre alapján döntött.
- [57] A támadott határozat esetén a Kúria szintén nem a panaszos által felvetett jogkérdésben döntött. A Kúria – ebben az ügyben is az adatigénylés tárgykörét megvizsgálva – egyetértett az eljárás bíróságok álláspontjával abban a kérdésben, hogy az alperes által megkötött, közpénz felhasználását érintő vállalkozási keretszerződés teljesítésével kapcsolatos adatok megismerése iránti igény nem minősül az alperes feladatai ellátásával kapcsolatos, a teljes gazdálkodását érintő tételes ellenőrzésének, az ugyanis kizárólag egy konkrét vállalkozási keretszerződés teljesítésével kapcsolatos adatok megismerésére vonatkozik. Kifejezetten rámutatott arra is, hogy önmagában amiatt, hogy az adatmegismerés iránti igény jelentős mennyiségű irat kiadásával teljesíthető, nem minősül az Infotv. 30. § (7) bekezdése alapján a közfeladatot ellátó szerv gazdálkodására vonatkozó, külön törvényben az alperes ellenőrzésére feljogosított szerv adatmegismerésének (támadott határozat, Indokolás [31]). E gondolatmenet lezárását követően – melyet a panaszos is kiemelt – a Kúria kifejtette: „az alperes védekezése körében ugyanis konkrétan azt nem jelölte meg, hogy a felperes kérelme az ellenőrzésére törvény által feljogosított melyik szerv eljárásának feleltethető meg, csupán általános tényállításokat fogalmazott meg ezzel kapcsolatban. Ezért a Kúriának e körben a megismerni kért adatkör terjedelmét nem kellett vizsgálnia”. Ezzel azonban a Kúria – a panaszos jogértelmezésével ellentétben – nem arra utalt, hogy az alperes által előadott védekezést érdemben nem vizsgálta meg, mivel konkrétan nem jelölte meg, hogy a felperes kérelme melyik szerv eljárásának feleltethető meg, hanem arra, hogy mivel az alperes hivatkozása csak általános tényállításokat tartalmazott, további vizsgálatnak nem volt indoka. Az alperes védekezése tehát nem azért volt sikertelen, mert csak általános tényállításokat fogalmazott meg, hanem azért, mert az adatigénylés tárgyát képező adatok nem alkalmasak az alperes gazdálkodásának átfogó, számlaszintű, illetve tételes ellenőrzésére.
- [58] A panaszos referenciahatározatként megjelölte a Kúria Pfv.20.137/2013/6. számú határozatát is. Előadta: a Kúria e határozatában arra a megállapításra jutott, hogy általában helytálló az a felfogás, hogy az adatigénylés indoka közömbös, és az adatigénylő nem köteles számot adni arról, hogy mely okból kívánja a közérdekű adat vagy a közérdekből nyilvános adat kiadását. Ettől függetlenül az alanyi jog gyakorlása nem ütközhet a régi Ptk. 5. §-ába, azaz a jog gyakorlásának rendeltetésszerűnek kell lennie. Ehhez képest a Kúria a támadott határozatával pedig azt mondta ki, hogy „a Kúria jelen ügyben is irányadó, a közérdekű adatmegismerés iránti igény tárgyában adott jogértelmezése szerint joggal való visszaélésnek minősül személyes motivációval, mintegy vélt konfliktus miatti retorzióként igényelni speciális információkat, amelyeknek érdemi közérdekű adattartalmuk alig van. Az ilyen motivációjú, személyes érdek által vezérelt joggyakorlás nem felel meg az alanyi jog fentiekben részletezett társadalmi rendeltetésének. A Ptk. 1:5. §-a ugyanis nem határozza meg a joggal való visszaélés fogalmát, nem kapcsolja kifejezetten össze a joggal való visszaélés tilalmát a rendeltetésszerű joggyakorlás követelményével” (támadott határozat, Indokolás [37]).

- [59] A Kúria Jogegységi Tanácsa e referencialhatározattal összefüggésben is hangsúlyozza: az ügyek összevethetősége során kiemelt jelentőséget kell tulajdonítani az adatigénylés tárgykörének, az ügyszakosság nem állapítható meg pusztán abból kifolyólag, hogy mindkét ügy tárgya közérdekű adat kiadása volt, valamint annak okán, hogy az alperes perbeli védekezéseként mindkét esetben hivatkozott a joggal való visszaélés tilalmára is. Lényeges különbség ugyanis a két határozat között, hogy a támadott határozattal elbírált ügyben az alperes a joggal való visszaélésre alapított védekezése körében a rendkívüli adatmennyiségre és a peres eljárásban meghatározott rövid törvényi határidőkre hivatkozott. Ezzel szemben a referencialhatározatban a Kúria a felperesek közérdekű adatigénylése mögött rejlő személyes motivációra figyelemmel ítélte joggal való visszaélésnek a felperesek joggyakorlását. Egyértelműen megállapítható volt ugyanis, hogy a felperesek nem közérdekből, hanem a közérdek érvényesülése céljából, hanem a konkrét ügyüket tárgyaló bíróval keletkezett vélt konfliktusuk miatt, mintegy retorzióként kérték a rendkívül egyedi és a bíróság tevékenységére vonatkozóan érdemi információval alig-alig szolgáló speciális adatok kigyűjtését és kiadását. Kifejezetten személyes érintettség, ezen belül személyes sértettségük miatt kívánták az alanyi jogukat gyakorolni, amely nem fér össze az adatmegismerés Alaptörvényben, illetve az Infotv.-ben biztosított rendeltetésével. Az ilyen motivációjú személyes érdek által vezérelt joggyakorlás nyilvánvalóan nem felel meg az alanyi jog társadalmi rendeltetésének, azaz az ilyen joggyakorlás joggal való visszaélésnek minősül. Ilyen jellegű személyes motivációt, érintettséget, sértettséget jelen ügyben a bíróságok nem azonosítottak, arra a panaszos sem hivatkozott, ahogy arra sem, hogy a felperes által kiadni kért adatok ne lennének közérdekűek vagy olyanok, amelyeket a felperes nem a közérdek érvényesülése céljából igényelt.
- [60] Mindezek alapján a Kúria Jogegységi Tanácsának álláspontja szerint nem állapítható meg a panaszos által eltérő döntésként megjelölt Pfv.20.137/2013/6. számú határozat és a támadott határozat közötti ügyszakosság, ebből következően az sem vizsgálható, hogy a támadott határozat eltért-e a hivatkozott referencialhatározattól. A teljesség kedvéért azonban megjegyzi a Kúria Jogegységi Tanácsa, hogy a támadott határozat a joggal való visszaéléssel összefüggésben kialakított gyakorlattal megegyezően, a referencialhatározatként is megjelölt Pfv.20.137/2013/6. számú határozat panaszos által is idézett rendelkezéseit megerősítő kúriai ítélezési gyakorlatra vonatkozó hivatkozást (Pfv.20.130/2024/7., Pfv.20.557/2024/6., Pfv.20.861/2022/7.) tartalmaz.
- [61] A fentiekből tehát az következik, hogy a támadott határozat és a panaszos által megjelölt két referencialhatározat között ügyszakosság nem áll fenn, így értelemszerűen nem állapítható meg a támadott határozat eltérése, és emiatt nem vizsgálható az eltérés indokoltsága sem. Erre figyelemmel a panaszos e körben előadott hivatkozásait a Kúria Jogegységi Tanácsa nem vizsgálhatta.
- [62] Mindezekre tekintettel nem állapítható meg, hogy a Kúria a panaszos által hivatkozott referencialhatározatokban kifejtett jogértelmezéstől jogkérdésben eltért volna, ezért a Kúria Jogegységi Tanácsa a jogegységi panaszt – mint alaptalant – a Bszi. 41/D. § (3) bekezdése alapján elutasította.

Elvi tartalom

- [63] Közérdekű adat kiadása iránti perekben hozott határozatok esetén az ügyek összevethetőségének vizsgálata során kiemelt jelentőséget kell tulajdonítani az adatigénylés tárgykörének. Az ügyszakosság nem állapítható meg pusztán amiatt, hogy az összevetendő ügyek tárgya egyaránt közérdekű adat kiadása volt, vagy éppen azért, mert a referencialhatározatként megjelölt ügyben és a jogegységi panasz alapjául szolgáló határozattal elbírált ügyben az adatkezelő alperes a perbeli védekezését azonos jogszabályhelyre alapította.

Záró rész

- [64] Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 50. § (1) bekezdésében meghatározott jogegységi panasz eljárási illeték – figyelemmel a panaszos részére az Itv. 5. § (1) bekezdés c) pontjában biztosított teljes személyes illetékmentességre – a Bszi. 41/C. § (2) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 102. § (6) bekezdése alapján az állam terhén marad.
- [65] A jogegységi panasz elbírálásával összefüggésben költség nem merült fel, ezért arról rendelkezni nem kellett.
- [66] A Kúria Jogegységi Tanácsa a jogegységi panaszt a Bszi. 41/C. § (8) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.
- [67] A határozat ellen sem a Bszi., sem más jogszabály nem biztosít jogorvoslatot.

Budapest, 2026. május 4.

Dr. Varga Zs. András s.k. a tanács elnöke,
Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. előadó bíró,
Dr. Csák Zsolt s.k. bíró, Dr. Varga Zs. András s.k. a tanács elnöke az aláírásban akadályozott Dr. Farkas Katalin bíró helyett, Dr. Gyarmathy Judit s.k. bíró,
Dr. Gimesi Ágnes Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Kalas Tibor s.k. bíró, Dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Magyarfalvi Katalin s.k. bíró, Dr. Márton Gizella s.k. bíró, Molnár Ferencné dr. s.k. bíró, Nyíróné dr. Kiss Ildikó s.k. bíró, Salamonné dr. Piltz Judit s.k. bíró, Dr. Varga Zs. András s.k. a tanács elnöke az aláírásban akadályozott Dr. Simonné dr. Gombos Katalin bíró helyett, Dr. Somogyi Gábor s.k. bíró, Dr. Suba Ildikó s.k. bíró, Dr. Sugár Tamás s.k. bíró, Dr. Tóth Kincső s.k. bíró, Dr. Vitál-Eigner Beáta s.k. bíró

**A Kúria
Jogegységi Tanácsának
Jpe.II.60.044/2025/14. számú
határozata**

Rendelkező rész

A Kúria a III–V. rendű felperesek jogegységi panaszait elutasítja.
Kötelezi a III–V. rendű felpereseket, hogy 15 napon belül fizessenek meg az alperesnek személyenként

55 000 (ötvenötezer) forint jogegységi panasz eljárásban felmerült költséget.

Indokolás

A jogegységi panasz alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az ügy felperesei közötti táblák kihelyezésével és útburkolati jelek festésével foglalkozó gazdasági társaságok. Az alperes a felperesekkel és más eljárás alá vont vállalkozásokkal szemben 2015. március 16-án versenyfelügyeleti eljárást indított, mivel észlelése szerint a vizsgált 2011 és 2015 közötti időszakban közbeszerzési és egyéb versenyeztetési eljárásokon az ajánlati árakra, a nyertes vállalkozás személyének meghatározására, valamint a munkákkal kapcsolatos kompenzációkra vonatkozó előzetes egyeztetéseket folytattak.
- [2] Az alperes a 2023. szeptember 14-én hozott VJ/3-1107/2015. számú határozatában (a továbbiakban: Határozat) megállapította, hogy a II. rendű felperes 2012 szeptembere és 2014 júliusa, a *cég neve1* mint az *cég neve2* jogutódja 2013 februárja és 2014 júliusa, az I. rendű felperes pedig 2012 szeptembere és 2014 szeptembere között a forgalomtechnikai tevékenységeket, azaz a közúti táblák kihelyezését és az útburkolati jelek festését érintő, a közép-magyarországi régióra vonatkozó, a *status quo* (piaci részesedések) fenntartására irányuló, a piac, illetőleg az egyes tenderek felosztása, az árak egyeztetése és az árakra vonatkozó érzékeny információk megosztása révén megvalósuló, versenykorlátozó célú egységes, folyamatos és összetett jogsértést tanúsított, megsértve ezáltal a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tptv.) 11. § (2) bekezdés a) és d) pontját, valamint az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 101. cikk a) és c) pontját (Határozat I. pont).
- [3] Továbbá megállapította, hogy az V. rendű felperes 2011 februárja és 2015 márciusa között az I. pont szerinti magatartás nyugat-magyarországi régió tekintetében történő tanúsításával (Határozat II. pont); a IV. rendű felperes 2012 májusa és 2014 októbere között az I. pont szerinti magatartás kelet-magyarországi régió tekintetében történő tanúsításával az I. pontban foglalt jogsértést valószínűsített meg (Határozat III. pont). A versenytanács azt is megállapította, hogy a *cég neve3* és a *cég neve4* is részese volt a II. rendű felperes, a *cég neve1*, az I. rendű felperes, a *cég neve5*, az V. rendű felperes, a *cég neve6*, a *cég neve7*, a IV. rendű felperes, valamint a *cég neve8* részvételével létrejött, a *cég neve9* 2013. évi országos útburkolati jel festési tendere (30. számú tender) kapcsán az egyes résztenderek felosztására vonatkozó, versenykorlátozó célú megállapodásnak, amely a fenti I–III. rendelkezéssel is érintett eljárás alá vontak esetén az egyes regionális szintű egységes és folyamatos jogsértések részét képezi (Határozat IV. pont).
- [4] Az alperes azt is megállapította, hogy a *cég neve10* a Magyar Köztársaság Igazgatóságának forgalomtechnikai eszközök szállítása tárgyú tendere (2014. július) kapcsán a tender felosztására irányuló, versenykorlátozó célú magatartást tanúsított azáltal, hogy a IV. rendű felperessel egyeztetett ajánlatadói magatartásukat, árait, megsértve ezáltal a Tptv. 11. § (2) bekezdés a) és d) pontját, valamint az EUMSZ 101. cikk a) és c) pontjait (Határozat V. pont).
- [5] A megállapított jogsértések miatt az alperes az I. rendű felperessel szemben 21 950 000 forint, a II. rendű felperessel szemben 76 720 000 forint, a III. rendű felperessel szemben 5 860 000 forint, a IV. rendű felperessel szemben 46 500 000 forint, míg az V. rendű felperessel szemben 59 620 000 forint versenyfelügyeleti bírságot szabott ki (Határozat VII. pont).
- [6] Határozata indokolásában az alperes ismertette a 2011 és 2015 közötti időszakban az országos és megyei közúthálózaton, az önkormányzati kezelésű helyi közutakon és az egyéb utakon megvalósítandó forgalomtechnikai munkálatokra kiírt versenyeztetési eljárásokkal kapcsolatos tendereket, ahol a rendelkezésre álló bizonyítékokra tekintettel az eljárás alá vontak részéről a jogsértő egyeztetések tényét bizonyíthatónak találta. Megállapította, hogy a vállalkozások az általuk kötött megállapodásokkal és az ennek alapján meghozott döntéseikkel lényegében kizárták a magatartásuk autonóm, egymástól független jellegét. Az eljárás alá vontak közül az I–II. és a IV–V. rendű felperesek egy országos, valamint a II. rendű felperes öt, a III. rendű felperes tizenkettő, a IV. rendű felperes tizennyolc, az V. rendű felperes harminckettő helyi jogsértő egyedi tenderben vett részt. A jogsértés kezdetét az adott vállalkozás részvételével megvalósult első bizonyíthatóan jogsértő tender időpontjához igazította.
- [7] Az eljárás alá vont vállalkozások közül az I–V. rendű felperesek közigazgatási pert indítottak az alperes határozatával szemben. A Fővárosi Törvényszék a 2025. április 10-én kelt 105.K.703.615/2023/75. számú ítéletével a felperesek keresetét a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 88. § (1) bekezdés a) pontja alapján elutasította. A felperesek eljárásjogi jogsértésekre, az alperes tényállás tisztázási kötelezettségének megsértésére való hivatkozásai kapcsán részletesen kifejtette, hogy az egyes egyéni tenderek esetén miért volt alapos a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a jogsértés megállapítása. Hangsúlyozta a határozat megfelelőségét a Kúria Kfv.37.288/2022/13. számú ítélete és az Alkotmánybíróság 30/2014. (IX. 30.) AB határozata bizonyításra vonatkozó követelményeket és mércét kijelölő részeire figyelemmel. A Kúria joggyakorlatára tekintettel kiemelte, hogy az egységes, folyamatos jogsértésben való részvétel bizonyításának a Kúria által meghatározott három feltétele megállapítható volt az alperes határozata alapján. Azt állapította meg, hogy az alperes a bizonyítékok egyenkénti és összességükben történő értékelésére alapítottan, okszerű következtetéseket levonva állapította meg a tényállást és az eljárás alá vont vállalkozások által elkövetett jogsértéseket.
- [8] Az ügyintézési határidő túllépésével kapcsolatos kereseti érvelések kapcsán megállapította a jogerős ítélet, hogy megalapozatlan az az érvelés, amely szerint az alperes nem szabhatott volna ki bírságot, ha határozatát határidőben hozza meg. Hangsúlyozta a Kúria gyakorlata alapján, hogy a határidő észszerűségét az eljárás típusa, összetettsége és az eljárás alá vontak száma kontextusában kell vizsgálni. A törvényszék a határozat

- megsemmisítését indokoló szakszerűtlenséget nem állapított meg, arra is tekintettel, hogy az alperes a büntetőbíróóság ítéletéhez kötve volt, a nagy méretű iratanyagnak az áttekintése sok időt vett igénybe, igazgatási szünet is volt a vitatott időszakban és a versenytanács tagjainak személyében is történt változás.
- [9] Rámutatott a következőkre: önmagában az, hogy a Kúria Kf.37.959/2018/14. számú ítéletétől eltérően a Jpe.I.60.019/2022/9. számú határozatra figyelemmel nem állapította meg a bírságolási jognak a határidő túllépése miatti automatikus elenyészését, nem tekinthető a felperesekre hátrányosabb jogszabály alkalmazásának. A III–V. rendű felperesek állításával szemben az alperes nem a saját félróható magatartásával szerzett előnyként, hanem a Tptv. 78. §-a szerint szabta ki a bírságot. Azt is részletesen elemezte, hogy a bírság mértékének körében az alperes mérlegelése okszerű volt, az arányosítás követelményének az alperes eleget tett, valamint enyhítő körülményként értékelte az eljárás elhúzódását is.
- [10] A jogerős ítélet ellen a II., valamint a III., IV. és V. rendű felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. A II. rendű felperes a befogadás körében a Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont ad) alpontjával összefüggésben állította, hogy az elsőfokú bíróság megsértette a Kp. 85. § (5) bekezdését, a Tptv. 78. § (3) bekezdését, valamint a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 279. § (1) bekezdését és 346. § (5) bekezdését. A Kp. 118. § (1) bekezdés b) pontjának vonatkozásában pedig azzal érvelt, hogy a jogerős ítélet a 4/2023. Jogegységi határozat (a továbbiakban: JEH) [64]–[65] bekezdésétől, valamint a Kúria Kfv.38.235/2021/9. számú határozatának [63] bekezdésétől jogkérdésben eltér.
- [11] A III., IV. és V. rendű felperes egyaránt a Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont ab), ad) alpontjára és a b) pontra hivatkozott. Az ab) alpont vonatkozásában kifejtették, hogy az eljárás során az alábbi elvi jelentőségű jogkérdések merültek fel: irányadó-e a *nemo suam* jogelv a közigazgatási hatósági eljárásban, illetve mi minősül előnynek a *nemo suam* fogalomrendszerére szerint, konkrétan a hatóság számára előnynek minősül-e a bírságolási jogkör helyreállása. A jogkérdés társadalmi jelentőségét szerintük az adja, hogy a hatóságok az általuk elkövetett jogsértések nyomán adott esetben kedvezőbb helyzetbe kerülhetnek. Az ilyen mulasztások jogkövetkezményeinek meghatározásához jelentős társadalmi érdek fűződik. A jogbiztonság és a közigazgatásba vetett közbizalom egyaránt erősödhet, ha a hatóságok mulasztásainak jogkövetkezményeit a Kúria „precedensértékű” határozatában tisztázza.
- [12] Az ad) alpont körében a III. rendű felperes a Pp. 346. § (4)–(5) bekezdése, a IV. és V. rendű felperes pedig a Pp. 279. § (1) bekezdése és a 346. § (4)–(5) bekezdései megsértésére hivatkozott. A IV. és V. rendű felperes a Pp. 279. § (1) bekezdés megsértésével összefüggésben előadta, hogy a törvényszék íratellenesen megállapított tényállásra alapítottna a rendelkezésre álló bizonyítékokból helytelen következtetést vont le, amely kihat az ügy érdemére is. Előadták, hogy a jogerős ítélet „több ponton mellőzte az indokolást”, érdemi reflexió nélkül hagyta az érveiket, vagy fogadta el az alperes megközelítését. E körben a törvényszék nem fejtette ki, hogy miért nem tekinthető előnynek a bírságolási jogkör megalapozása a *nemo suam* fogalomrendszerében, különös tekintettel arra, hogy az Alkotmánybíróság absztraktabb célokat is előnyként kezel (15/2019. (IV. 17.) AB határozat [65] pont), és nem fűzött indokolást ahhoz, hogy miért nem kellett az alperesnek feltárnia a kiírói közrehatás mértékét az egyes tenderek kapcsán, amikor az értelemszerűen a verseny korlátozásának lényeges tényállási elemét képezi. Utaltak ezzel kapcsolatban a 2/2024. (XII. 3.) KK vélemény 5. pontjához fűzött indoklásra is.
- [13] A III–V. rendű felperesek a b) pont körében azzal érveltek, hogy a határozat a Kf.39.062/2020/4. számú kúriai határozat [47] bekezdésében foglalt jogértelmezésnek nem felel meg. A két határozat közötti azonosság a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 50. § (1) bekezdésének értelmezésére vonatkozik. A hivatkozott határozat megjelölt bekezdése arról foglalt állást, hogy egy adott tényállási elem bizonyítatlanságának terhét a versenyfelügyeleti eljárásban melyik félnek kell viselnie, közelebbről a versenyfelügyeleti eljárás büntetőjogias karaktere mennyiben befolyásolja a bizonyítási teher allokációját. Álláspontjuk szerint a Kf.39.062/2020/4. számú határozat egyértelművé teszi, hogy a Ket. 50. § (1) bekezdésének alkalmazása során nem lehet bizonyítatlan tényeket az eljárás alá vont vállalkozás terhére értékelni. Az alperes nem tudta bizonyítani, hogy a feleken kívül még legalább két vállalkozás is részt vett az egyes jogsértésekben, bizonyítatlan tényért értékelt a terhükre, ezért az ítélet [169] bekezdése eltér Kf.39.062/2020/4. számú határozattól. A IV. rendű felperes e körben még előadta, hogy az alperes a jogsértés kezdő időpontját nem tudta feltárni, de azt a IV. rendű felperesre hátrányos időpontban határozta meg, amit a törvényszék ítélete [131] bekezdésében elfogadott. A törvényszék az ítélete [135] bekezdésében szintén bizonyítatlan tényért értékelt a terhére, mert úgy foglalt állást, hogy a korábbi években nem vizsgált tendereken sem fogadható el, hogy azokon a IV. rendű felperes nem követett el jogsértést és ezért az árai a versenytárat tükrözik.
- A Kúria jogegységi panasszal támadott határozata**
- [14] A Kúria Kfv.37.427/2025/2. számú végzésével (a továbbiakban: támadott határozat) a felülvizsgálati kérelmek befogadását megtagadta, mivel a II., III., IV. és V. rendű felperes által előadottak vizsgálata alapján a rendkívüli perorvoslati eljárás lefolytatását nem látta indokoltnak.
- [15] Az indokolásban kifejtette, hogy a Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont ab) alpontja (a felvetett jogkérdés különleges súlya, társadalmi jelentősége) körében a III–V. rendű felperesek a felülvizsgálati kérelmükben mindösszesen arra hivatkoztak, hogy a jelen ügyben a *nemo suam* jogelv értelmezése merült fel, az alperes mulasztásának jogkövetkezményeit a jogbiztonság és a közigazgatásba vetett közbizalom erősödése érdekében le kell vonni, e mulasztások

- meghatározásához jelentős társadalmi érdek fűződik. Rámutatott, hogy az ügyintézési határidő versenyszerűségi általi túllépésével kapcsolatban van iránymutató gyakorlat (Kfv.37.759/2021/9., Kfv.38.235/2021/9., Kfv.37.026/2022/8.), továbbá a Kúria Jogegységi Tanácsa is – az Alkotmánybíróság vonatkozó határozataira tekintettel – foglalkozott a kérdéssel, ezt a gyakorlatot pedig a törvényszék idézte és követte. Utalt arra, hogy e befogadási ok esetén az egyéni jogsérelem megjelölése nem elegendő, a befogadáshoz az szükséges, hogy a döntés legalább áttételesen a társadalom szélesebb körére is hatást gyakoroljon, az túlmutasson a felülvizsgálati kérelemmel támadott határozaton, ilyen hatást a Kúria nem találhat azonosíthatónak.
- [16] A Kp. 118. § (1) bekezdés *a*) pont *ad*) alpontjának vizsgálata kapcsán a Kúria hangsúlyozta, hogy a IV. és V., valamint a III. rendű felperesek által hivatkozott jogszabálysértések nem szolgálhattak a befogadás okául. A IV. és V. rendű felperes a Pp. 279. § (1) bekezdés megsértésére egyaránt hivatkozott, kifejtve, hogy az elsőfokú bíróság „iratellenes tényállás nyomán vizsgálta” a kereset pontjait és a rendelkezésre álló bizonyítékokból helytelen következtetést vont le. A Kúria a befogadás körében ezzel összefüggésben azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság az ítélete [158] bekezdésében az ezzel kapcsolatos előadásokra reagált. Az V. rendű felperes azzal is érvelt, hogy az elsőfokú bíróság a jogsértés súlyát kifejező arányszámok egyediesítésének hiányára vonatkozó kifogásait nem egészében merítette ki. A per adatai alapján ezzel szemben megállapította, hogy az eljáró bíróság e kereseti érvekre az ítélet indokolása [193]–[194] bekezdésében részletesen is kitért.
- [17] Továbbá a III., IV. és V. rendű felperes Pp. 346. § (4)–(5) bekezdésére való hivatkozása vonatkozásában a Kúria a periratok alapján megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az ügyintézési határidő alperes általi elmulasztásának kérdését és ennek a felperesek bírságfizetési kötelezettségével való kapcsolatát részletesen vizsgálta a [174]–[182] és a [185]–[188] bekezdésekben, vagyis a keresetben foglaltakat megválaszolta, a kiírói közrehatás alperes általi értékelésével összefüggő álláspontját pedig az ítélet [193] bekezdésében fejtette ki. Emellett utalt arra is, hogy „a Kúria következetes gyakorlata szerint az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás és a figyelembe vett bizonyítékok értékelésének felülmérlegelésére kirívó iratellenesség vagy okszerűtlenség, illetve súlyos eljárási szabályszegés hiányában nincs lehetőség (Kfv.I.35.316/2021/2., Kfv.III.37.028/2022/2., Kfv.VII.37.037/2022/2., Kfv.III.37.768/2022/2., Kfv.V.37.686/2023/3.)” (támadott határozat, Indokolás [37]). Hangsúlyozta, hogy ezen befogadási ok megállapíthatóságához a felülvizsgálati kérelmekben előterjesztett indokolásnak olyan kétséget kell ébresztenie a felülvizsgálni kért jogerős határozat helytállósága tekintetében, hogy az további érdemi vizsgálat nélkül ne legyen megítélhető (Kfv.35.472/2022/3., Kfv.45.269/2022/2., Kfv.35.285/2023/2., Kfv.35.129/2024/2.). Ennek hiányában a felülvizsgálati kérelmek befogadása a Kp. 118. § (1) bekezdés *a*) pont *ad*) alpontja alapján nem volt lehetséges.
- [18] A felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felperesek ugyancsak hivatkoztak a Kp. 118. § (1) bekezdés *b*) pontjára. A II. rendű felperes e körben előterjesztett hivatkozását a Kúria érdemben nem vizsgálta, mivel a támadott és a hivatkozott határozatok közötti ügyszabálysértést nem mutatta be, az egyéniesítés nélkül a határozatokból kiemelt bekezdésrészek idézése e befogadási ok alátámasztására nem voltak alkalmasak. A III–V. rendű felperesek a felülvizsgálati kérelmükben azzal érveltek, hogy a jogerős ítélet [169] bekezdésben szereplő jogértelmezése a Kúria Kf.39.062/2020/4. számú határozata [47] bekezdésétől eltér, valamint a IV. rendű felperes ezzel összefüggésben az elsőfokú ítélet [135] bekezdését is megjelölte. A Kúria egyrészt megállapította, hogy a Kf.39.062/2020/4. számú ítélet általános megállapításai az elsőfokú bíróság ítéletének megjelölt bekezdéseivel nem összevethetők, másrészt a befogadás körében előadottak az elsőfokú bíróság által elvégzett mérlegelés felülmérlegelését célozzák, amelyre a korábban már kifejtettek szerint kirívó okszerűtlenség valószínűsítésének hiányában nincs lehetőség. A Kúria mindezek alapján a felülvizsgálati kérelmek Kp. 118. § (1) bekezdés *b*) pontjára alapítottan történő befogadását sem tartotta indokoltnak.
- [19] A fentiekre tekintettel a felülvizsgálati kérelem befogadását a Kúria a Kp. 118. § (2) bekezdését alkalmazva megtagadta.
- A jogegységi panasz és az ellenérdekű fél nyilatkozata**
- [20] A támadott határozattal szemben a III., IV. és V. rendű felperesek külön-külön terjesztettek elő jogegységi panaszt, amelyek tárgyi összefüggésére tekintettel (mind a három jogegységi panaszt ugyanazzal a határozattal szemben nyújtották be) a Kúria Jogegységi Tanácsa Jpe.II.60.044/2025. számú eljárásához egyesítette a Jpe.II.60.045/2025. számú és a Jpe.II.60.046/2025. számú jogegységi panasz eljárásokat.
- [21] A III–V. rendű felperesek panaszai tartalmilag azonos érveléssel arra irányultak, hogy a Kúria Jogegységi Tanácsa a bíróságok szervezetről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 41/D. § (2) bekezdése alapján a támadott határozatot helyezze hatályon kívül és a Kúriát utasítsa a felülvizsgálati eljárás lefolytatására. A panaszban három tárgykörben állítottak eltérést a Kúria közzétett joggyakorlatához képest, referenciahatározatként megjelölve a Kfv.37.172/2025/2. számú végzést (a továbbiakban: referenciahatározat1.), a Jpe.II.60.002/2023/5. számú határozatot (a továbbiakban: referenciahatározat2.), valamint a Kf.39.062/2020/4. számú ítéletet (a továbbiakban: referenciahatározat3.).
- [22] Az első eltérés kapcsán kifejtették, hogy a Kúria a támadott határozatban a Kp. 118. § (1) bekezdés *a*) pont *ad*) alpontja körében nem a korábban közzétett határozatban szereplő tesztet alkalmazta, ezért az ellentétes a referenciahatározat1.-gyel. Az ügyszabálysértés fennállása kapcsán utaltak a Kúria Jogegységi Tanácsának gyakorlatára (Jpe.I.60.002/2021/7.), előadva, hogy eljárásjogi kérdésekben az ügyszabálysértést eltérően kell

megítélni, annak kell jelentőséget tulajdonítani, hogy az alkalmazott eljárásjogi rendelkezések azonosak-e és az absztrakt jogkérdést azonosan vagy eltérően választották-e meg (Jpe.II.60.002/2023/5.). Érvelésük szerint a Kúria a támadott határozatban nem, illetve nem a referenciahatározatok szerinti tartalommal alkalmazta a Pp. 346. § (4)–(5) bekezdéseit. A Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont ad) alpontját eljárási jellegű kérdésként azonosították, amelyet a Kúria mind a támadott határozatban, mind a referenciahatározat1.-ben alkalmazott, erre a tényre alapították az ügyazonosság fennállását. Kifejtették, hogy az absztrakt jogkérdést a két határozat eltérően választja meg, mivel a referenciahatározat1. szerint a fenti befogadási ok körében az vizsgálendő, hogy a bíróság indokolási kötelezettsége az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre teljesült vagy sem. Ezzel szemben a támadott határozatban a Kúria a felülmérlegelés tilalmára utalt, összemosva a Pp. 279. § (1) bekezdésének és a Pp. 346. § (4)–(5) bekezdéseinek sérelmét. Álláspontjuk szerint a Kúria által elfogadott indokolás e körben a joggyakorlatból fakadó követelményekkel ellentétes, azt kellett volna vizsgálnia, hogy az a mélységű indokolás nem sérti-e a Pp. 346. § (4)–(5) bekezdéseit. Arra hivatkoztak, hogy ezért a támadott határozat [131] bekezdése (helyesen: [37] bekezdése) is eltér a referenciahatározat1.-től, amely szerint a lényeges kérdésekre vonatkozó indokolás meglete vizsgálendő a befogadás körében.

- [23] A második állított eltérés a Kp. 118. § (1) bekezdés b) pontjával kapcsolatos, a III–V. rendű felperesek értékelése szerint a támadott határozat nem követte a Kúria gyakorlatát az ügyazonosság megítélésében. Ezzel szemben álláspontjuk szerint a felülvizsgálati kérelemben is megjelölt referenciahatározat3. és az elsőfokú ítélet egyaránt eljárási szabály, a Ket. 50. § (1) bekezdés értelmezésével foglalkozik. Mivel ezt az ügyazonosságot a befogadás okaként nem állapította meg a Kúria a támadott határozatban, ezért az eltér a Határozat2. [40] bekezdésében és elvi tartalmában megállapított jogértelmezéstől abban a kérdésben, hogy az ügyazonosság megállapításához elégséges-e az azonos eljárási szabályok alkalmazása eltérő jogértelmezés esetén.

- [24] Harmadik pontban az *in dubio pro reo* elv versenyügyekben való értelmezésének eltérését jelölték meg a III–V. rendű felperesek a Bszi. 41/B. § (1) bekezdésére hivatkozással, miszerint a felülvizsgálati kérelemben már hivatkoztak jogkérdésben való eltérésre a referenciahatározat3. vonatkozásában és a Kúria az eltéréssel okozott jogsértést a támadott határozatban nem orvosolta. Kifejtette, hogy a referenciahatározat3. [48] bekezdése szerint a kétséget kizáróan nem bizonyítható tény nem értékelhető az eljárás alá vontak terhére, ezzel szemben a jelen ügyben hozott és felülvizsgálattal támadott jogerős ítélet [169]–[170] bekezdésében az alperes álláspontját fogadta el, miszerint nem bizonyítható, hogy kettőnél több vállalkozás vett részt a jogsértésekben, ezt azonban a felperesek előre láthatták. A IV. rendű felperes esetén a jogerős ítélet [131] bekezdése is a fenti jogelvvvel ellentétesen fogadta el, hogy az első jogsértő cselekmény időpontját – bizonyítottság hiányában – a legkorábbi lehetséges időponthoz kötötte az

alperes. A jogegységi panaszban kifejtettek szerint fennáll a jogerős ítélet és a referenciahatározat3. között az ügyazonosság, mivel mindkettő a Ket. 50. § (1) bekezdése mint eljárásjogi szabály értelmezésével kapcsolatban tartalmaz – ellentétes – iránymutatást. Ezen körülmény az ügyazonosság megállapításához a Határozat2. szerint elégséges, mivel annak lényege, hogy azonos absztrakciós szinten kell vizsgálni a tényállásokat. Ugyan a jogerős ítélet nem mondja ki, hogy az *in dubio pro reo* nem alkalmazandó versenyfelügyeleti eljárásokban, de szerintük tartalmilag ez olvasható ki az ítéletben alkalmazott bizonyítási szenderdekből, amelyek mint implicit módon megjelenő normatartalom a Kúria Jogegységi Tanácsának gyakorlata (Jpe.II.60.072/2023/13.) szerint a jogegységi panasz tárgyává tehetők. Ezt az eltérést – érveltek – nem orvosolta a jelen panasszal támadott határozat.

- [25] Az ellenérdekű fél (az alapügy alperese) mindhárom jogegységi panasz tekintetében benyújtott, azonos tartalmú nyilatkozataiban a jogegységi panaszok elutasítását kérte, hivatkozással arra, hogy azok megalapozatlanok. Allította, hogy a támadott határozat nem tért el a referenciahatározat1.-től, a támadott határozat [37] bekezdése tartalmazza a vitatott kérdésben való indokolást. A panaszosok szerinte iratellenesen állítják azt, hogy a Kúria a felülmérlegelés tilalmára hivatkozással tagadta meg a befogadást, mivel a Kúria a támadott határozatban utalt a jogerős ítélet vonatkozó bekezdésére, és nem alkalmazott eltérő jogi tesztet a befogadás vonatkozásában. A második támadott kérdéskör, a referenciahatározat2.-től való eltérés tekintetében az alperes hangsúlyozta, hogy a Kúria a támadott határozat [41] bekezdésében kifejtette, hogy a hivatkozott referenciahatározat3. általános megállapításai nem vethetőek össze a jogerős ítélet megjelölt konkrét bekezdéseivel. A két ítélet összevetéséből álláspontja szerint nem állapítható meg eltérő jogértelmezés, a két ügy érdemében sem született eltérő döntés. A panaszban megjelölt harmadik elem, a referenciahatározat3.-tól való eltérés körében kifejtette, hogy nem állapítható meg ügyazonosság, de ha fenn is állna, nincs eltérés a két határozat között. Rámutatott, hogy a törvényszék a jogerős ítéletben részletesen levezette a bizonyítékok alapján, hogy a felperesek miből láthatták észszerűen azt, hogy a szélesebb körű egyeztetési folyamat részesei. Az volt az álláspontja, hogy a hivatkozott és a támadott határozatban a jogértelmezés azonos, az ügyek érdemi elbírálása is azonos volt.

A Kúria Jogegységi Tanácsának döntése és annak jogi indokai

- [26] A jogegységi panaszok az alábbiak szerint nem alaposak.
- [27] Magyarország Alaptörvényének (a továbbiakban: Alaptörvény) 25. cikk (3) bekezdése kimondja, hogy a Kúria biztosítja a bíróságok jogalkalmazásának egységét. A Kúria a jogegység biztosításának alaptörvényi követelményét akkor teljesíti, ha a közzétett kúriai döntéseiben elfogadott jogértelmezés elvi tartalmát az azonos ügyekben követi (Jpe.I.60.002/2021/7., Jpe.II.60.008/2023/10., Jpe.II.60.028/2024/8.). A jogegység biztosítása érdekében a Bszi. 41/B. § (1) és (2) bekezdéseiben

- meghatározott esetekben a felülvizsgálati kérelem előterjesztésére jogosultak jogegységi panaszt terjeszthetnek elő a Kúriánál.
- [28] A jogegység fogalmát nem az eljárásjogi törvények határozzák meg, azt a bírói gyakorlat alakította ki. A jogegységet – illetve annak hiányát – nem absztrakt módon, hanem a konkrét ügyhöz, jogértelmezéshez kapcsolódva lehet vizsgálni. A jogegység a társadalom olyan, a bíróságokkal szemben támasztott elvárása, amely megkívánja, hogy a bíróságok azonos vagy hasonló ügyeket ugyanolyan jogértelmezés szerint, ugyanolyan tartalommal döntsenek el, azaz az azonos jogkérdést felvető ügyekben a jogértelmezés azonos legyen. Ez a követelmény szükségyszerűen megköveteli az ügyek összehasonlítását, az ügyazonosság vizsgálatát.
- [29] A jelen jogegységi panasz eljárás alapjául szolgáló jogegységi panaszokban az alapügy III–V. rendű felperesei (a továbbiakban együtt: panaszosok) három okból támadták a támadott határozatot, részben a Bszi. 41/B. § (1) bekezdésére, részben a Bszi. 41/B. § (2) bekezdésére hivatkozással.
- [30] A Bszi. 41/B. § (1) bekezdése szerint jogegységi panaszban van helye – a pervezetésre vonatkozó végzés kivételével – a Kúriának az eljárási törvény alapján további fellebbezéssel, felülvizsgálati kérelemmel vagy felülvizsgálati indítvánnyal nem támadható határozata ellen, ha a felülvizsgálati kérelemben a Kúria 2012. január 1. után hozott és a Bírósági Határozatok Gyűjteményében (a továbbiakban: BHGY) közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre már hivatkoztak, és a Kúria az eltéréssel okozott jogsértést – lehetőség ellenére – határozatában nem orvosolta.
- [31] A Bszi. 41/B. § (2) bekezdése szerint jogegységi panasz abban az esetben is benyújtható, ha a Kúria ítélező tanácsa jogkérdésben – jogegységi eljárás kezdeményezése nélkül – úgy tér el a Kúria közzétett határozatától, hogy az adott eltérésre az alsóbb fokú bíróságok határozatában nem került sor.
- [32] A panaszosok elsőként a Bszi. 41/B. § (2) bekezdésére hivatkozással azt állították, hogy a támadott határozat azért sérti a jogegységet, mert a Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont ad) alpontja szerinti befogadási ok vizsgálata során alkalmazott szempontok, vizsgálati teszt eltér a referenciahatározat1.-től. A panaszosok állították, hogy a referenciahatározat1. szerint az indokolási kötelezettség megsértésére való hivatkozás esetén a befogadhatóság vizsgálata során meg kell vizsgálni az indokolást, míg a támadott határozat [37] bekezdése a felülmérlegelés tilalmára hivatkozott. Az ügyazonosságot a Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont ad) alpontjának eljárásjogi jellegére alapították.
- [33] A Kúria Jogegységi Tanácsa kiemeli, hogy a jogegységi panasz eljárás *sui generis* eljárás, nem tekinthető a peres eljárás folytatásának. A Kúria Jogegységi Tanácsa az ítélező tanács által tett ténymegállapítások felülbírálatára nem jogosult (Jpe.I.60.002/2021/7., Indokolás [24]). A Kúria a panaszosok Pp. 346. § (4)–(5) bekezdéseire történt hivatkozása kapcsán a támadott határozat indokolásának [37] bekezdésében a periratok vizsgálata alapján megállapította, hogy az elsőfokú bíróság részletesen kitért a panaszosok által hiányolt kérdésekre, megjelölve, hogy a jogerős ítélet mely pontjai foglalkoznak a *nemo suam* kérdésével, valamint az ügyintézési határidő elmulasztásának következményeivel. Ezen logikai egység (bekezdés) végén utalt a Kúria a felülmérlegelés tilalmára, amelyet a panaszosok – tévesen – eltérő tesztként értékelték.
- [34] A Kúria Jogegységi Tanácsa a fentiekre tekintettel a referenciahatározat1. és a támadott határozat között a panaszosok által állított eltérést nem tartotta megállapíthatónak, ugyanis a Kúria azokban egyaránt elvégezte a felülvizsgálati kérelemben állított indokolási kötelezettség megsértésének vizsgálatát. Az, hogy a panaszosok nem értenek egyet a Kúriának az indokolási kötelezettség megtartására vonatkozó értékelésével – vitatják, hogy elegendő volt-e a jogerős ítéletben foglalt indokolás, annak milyenségét és terjedelmét támadják –, nem szolgálhat alapul a jogkérdésben való eltérés megállapítására.
- [35] A Kúria Jogegységi Tanácsa továbbá hangsúlyozza, hogy a közzétett kúriai határozatok és a jogegységi panasszal támadott határozat közötti eltérésre vonatkozó jogi érvelés nem lehet kontextus nélküli, nem szorítkozhat egy-egy mondat kiragadására a szöveggörnyezetből, az azt megelőző megállapítások, jogértelmezések értékelése nélkül. Az ügyazonosság megállapítása és a jogértelmezések összevetése nem alapulhat ún. „cherry-picking” szerint kiválasztott viszonyítási pontokon és érveken.
- [36] A jogegységi panaszban megjelölt második eltérés kapcsán az alábbiakat állapította meg a Kúria Jogegységi Tanácsa.
- [37] A panaszosok a Bszi. 41/B. § (2) bekezdésének alkalmazásával azt állították, hogy a Kúria eljárás tanácsa akként tért el a referenciahatározat2.-től, hogy arra az alsóbb fokú bíróság határozatában nem került sor. Az eltérés az ügyazonosság kérdését érintette, mivel a támadott határozat [41] bekezdésében a Kúria nem állapított meg ügyazonosságot a Kp. 118. § (1) bekezdés b) pontja szerinti hivatkozásuk kapcsán. Állították, hogy az eljárásjogi kérdések tekintetében az ügyazonosság megállapításához az azonos eljárásjogi szabályok is alapul szolgálhatnak, ezzel ellentétesen minősítette a Kúria a referenciahatározat3.-at és a Fővárosi Törvényszék jogerős ítéletét nem összevethetőnek a támadott határozatban.
- [38] A Kúria Jogegységi Tanácsának gyakorlata az ügyazonosság kérdésében a Jpe.I.60.002/2021/7. számú határozatban kifejtetteken alapul, azoktól a Kúria Jogegységi Tanácsa a jelen ügyben sem kíván eltérni. A Jpe.I.60.002/2021/7. számú határozat [22] bekezdése szerint sajátos kérdés közigazgatási perekben a hatósági és a bírósági eljárás lényeges szabályainak megsértése, és e jogsérelem érdemi döntésre való kihatásának, illetve a tisztességes hatósági ügyintézéshez és tisztességes bírósági eljáráshoz való jog talaján történő megítélése. Az eljárásjogi jogkérdés egységes értelmezése érdekében részletes elemzést igényel a vonatkozó eljárási szabályok közötti egyezés.
- [39] Ugyanezen határozatban a Kúria Jogegységi Tanácsa kimondta, hogy a közigazgatási perben szigorúan kell venni – a kérelemhez kötöttség és a közigazgatási ügy tárgya által meghatározott vizsgálat miatt – a hatósági döntés, a kereseti és a felülvizsgálati kérelem ténybeli és jogi azonosságot befolyásoló elemeit (Indokolás [20]). Kifejtette azt

- is, hogy a jogegységi panaszt előterjesztő féltől elvárható, épp a jogintézmény sajátos jellege és a kötelező jogi képviselt okán, hogy a támadott döntés és a közzétett kúriai döntés(ek) közötti ügyszabadságot bemutassa, annak fennállását részletesen indokolja, a jogkérdésben való eltérést pontosan megjelölje, és panaszában állítson fel párhuzamot a jogkérdés szempontjából releváns tények, alkalmazandó jogszabályok, az eljárás kereteit meghatározó kérelmi elemek hasonlóságára utalva, továbbá mutassa be, hogy a közzétett döntésekben milyen elvi megállapítás került rögzítésre, ugyanezen jogkérdésben milyen álláspontot fogadott el az ítélező tanács és indokolja meg, miben látja a közzétett és támadott kúriai döntés közötti eltérést (Indokolás [25]).
- [40] A Kúria Jogegységi Tanácsa ugyanakkor az eljárásjogi kérdések speciális jellemzői kapcsán utal arra, hogy ezek vizsgálata során annak kell jelentőséget tulajdonítani, hogy az alkalmazott eljárási rendelkezés azonos-e, és az összehasonlítandó ügyekben az alkalmazott normával összefüggésben felvetett absztrakt jogkérdés azonos vagy eltérő módon került megválaszolásra (Jpe.II.60.027/2021/8., Indokolás [27]). Nem elegendő tehát az eljárási szabály azonosságára való hivatkozás, az is szükséges, hogy annak értelmezése és alkalmazása alapján valóban eltérést lehessen megállapítani.
- [41] A Kúria Jogegységi Tanácsának gyakorlata szerint tehát önmagában elvileg nem kizárt eljárási kérdésben is – eltérő jogértelmezésre hivatkozással – jogegységi panasz előterjesztése, de ez esetben az ügyszabadságnak az összemérhetőség szintjéig történő kimunkálása még részletesebb elemzést kíván a panasz előterjesztőjétől, mint egy jól körülhatárolható anyagi jogi kérdés felmerülésénél (Jpe.I.60.014/2021/5., Indokolás [18]).
- [42] A panaszosok által megjelölt referenciahatározat2.-ben is kiemelte a Kúria Jogegységi Tanácsa, hogy ha a jogegységi panasz előterjesztője arra hivatkozik, hogy a jogerős ítélet eljárási szabályt sért, az csak akkor vezethet eredményre, ha megjelöl olyan közzétett kúriai határozatot, amely szerint a Kúria ugyanilyen eljárási helyzetben az ügy érdemében eltérő döntést hozott (Indokolás [25], továbbá Jpe.II.60.004/2023/7.).
- [43] A fentiek alapján az ügyszabadság megállapításához eljárásjogi kérdések esetén sem elégséges pusztán az alkalmazott eljárásjogi rendelkezés azonosságának állítása, szükséges az összevethetőség igazolása is. A kérelmezőnek azt is be kell mutatnia, hogy a tényállásbeli hasonlóságok mellett került az eljárásjogi rendelkezés eltérő értelmezésére és alkalmazására sor, ki kell térni érvelésében a releváns tények lényegi hasonlóságára (Jpe.I.60.009/2022/10., Indokolás [44]–[45]). A jogegység követelményén belül az az elvárás, hogy ugyanazon jogkérdést felvető ügyekben (ügyszabadság) a jogértelmezés is azonos legyen. Ha nincs meg az ügyek közötti azonosság, mert eltérő háttérűek a bírói döntések, akkor sem jogilag, sem tágabb értelemben nem értelmezhető a jogegység (Jpe.II.60.027/2021/8., Indokolás [24]).
- [44] A panaszosok felülvizsgálati kérelmükben a referenciahatározat3. megállapításainak és a jogerős ítélet jogértelmezésének eltérését állították, kérve erre tekintettel a felülvizsgálati kérelem befogadását. Ugyanakkor a referenciahatározat3. hivatkozott bekezdése csupán a Ket. 50. § (1) bekezdésének általánosságban megfogalmazható értelmezését tartalmazza. A Kúria Jogegységi Tanácsának ügyszabadság terén kialakult gyakorlata értelmében az általános jogértelmezés nem szolgálhat alapul az ügyszabadság megállapításához, nem elég az absztrakt jogelvek bemutatása, az szükséges, hogy a konkrét tényállás mellett az eljárásjogi rendelkezés alkalmazása eltérő eredményre vezessen (Jpe.II.60.027/2021/8., Jpe.II.60.008/2022/8., Jpe.II.60.030/2023/11., Jpe.I.60.009/2022/10.). Ezt a körülményt a III–V. rendű felperesek felülvizsgálati kérelmükben nem támasztották alá, nem mutatták be az elvárt részletességgel a határozatok és a jogértelmezések összevethetőségét, csupán általános jogelvekre hivatkoztak, ezért az eljárási tanács az ügyszabadságot nem találta megállapíthatónak.
- [45] Mindezekből következően a Kúria a támadott határozatban nem tért el a referenciahatározat2. elvi tartalmától, a panaszosok hivatkozásával ellentétben nem értelmezte eltérően az ügyszabadság kérdését eljárásjogi kérdések esetén, ezért a Kúria Jogegységi Tanácsa nem állapított meg eltérést.
- [46] A panaszosok jogegységi panaszuk harmadik elemeként a Bszi. 41/B. § (1) bekezdésére utalással azt állították, hogy a Kúria nem orvosolta a jogerős ítéletnek a referenciahatározat3.-tól való eltérését, erre vonatkozó felülvizsgálati hivatkozásuk ellenére.
- [47] Amint a jelen határozat [27] bekezdése is tartalmazza, a jogegységi panasz eljárás célja az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése szerinti jogegység biztosítása. Nem válhat ugyanakkor egyfajta szuper-felülvizsgálatná, nem lehet a per folytatása akkor sem, ha jogorvoslati funkciója is van. A jogegységi panasz eljárás nem jelentheti a felülvizsgálati eljárás megismétlését, továbbá az abban szereplő indokolás felülmérlegelését, nem működhet kvázi szuper-felülvizsgálatként (Jpe.I.60.001/2024/4.). Nem szolgálhat arra sem, hogy a panaszosok az alapeljárásban el nem fogadott jogértelmezésüket érvényesítsék, erre a jogegységi panasz eljárásban nincs mód (Jpe.I.60.043/2024/8., Indokolás [46]).
- [48] A referenciahatározat3. kapcsán az eljárási kúriai tanács vizsgálta az ügyszabadság és a joggyakorlattól való eltérés kérdését, amely alapján az ügyszabadság hiányát állapította meg, így az eltérést a továbbiakban nem vizsgálta. A panaszosok referenciahatározat2.-re való hivatkozása körében a Kúria Jogegységi Tanácsa megállapította, hogy az eljárási kúriai tanács ezen értékelése a joggyakorlatnak megfelelt, az azonos jogértelmezési elvek mentén történt, mint amelyeket a referenciahatározat2. támaszt. Az eljárási tanács a támadott határozatban a referenciahatározat3. és a jogerős ítélet ügyszabadsági szempontú összevetését elvégezte, a Kúria Jogegységi Tanácsának értékelése szerint a kialakult joggyakorlatnak megfelelő módon, ez alapján ügyszabadságot és a felülvizsgálati kérelem befogadásra alkalmasságát nem találta megállapíthatónak.
- [49] A Kúria Jogegységi Tanácsa hangsúlyozza, hogy ügyszabadság hiányában nincs lehetőség további érdemi vizsgálatra, az eltérés megállapítására. Ugyancsak nincs mód a támadott határozat

indokolásának felülmérlegelésére, érdemi helyességének vizsgálatára, ekként a támadott határozat megállapításait a Kúria Jogegységi Tanácsa nem írhatja felül.

- [50] A fentiekből kifolyólag a panaszosok jogegységi panaszát a Kúria Jogegységi Tanácsa a Bszi. 41/D. § (3) bekezdése alapján – mint alaptalant – elutasította.

Elvi tartalom

- [51] A jogegységi panasz eljárás nem jelentheti a felülvizsgálati eljárás megismétlését, továbbá az abban szereplő indokolás felülmérlegelését, nem működhet kvázi szuper-felülvizsgálatként.
- [52] Ügyazonosság hiányában az eltérés érdemben nem vizsgálható. Eljárásjogi kérdések esetén sem elégséges csupán az általános jogértelmezésre hivatkozni, ez esetben annak kell jelentőséget tulajdonítani, hogy az alkalmazott eljárási rendelkezés azonos-e, és az összehasonlítható ügyekben az alkalmazott normával összefüggésben felvetett absztrakt jogkérdés azonos vagy eltérő módon került megválaszolásra.

Záró rész

- [53] A Kúria Jogegységi Tanácsa a panaszt a Bszi. 41/C. § (8) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el, mivel tárgyalás tartását nem találta indokoltnak.
- [54] A panaszosok a jogegységi panasz eljárás illetékét megfizették, azt a jogegységi panaszok elutasítására tekintettel viselni kötelesek.
- [55] A jogegységi panaszok elutasítására tekintettel a Kúria Jogegységi Tanácsa a panaszosokat kötelezte a Bszi. 41/C. § (2) bekezdésére figyelemmel a Pp. 87. § (2) bekezdésének megfelelően az alperes költségének megtérítésére a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi és kamarai jogtanácsosi költségről szóló 17/2024. (XII. 9.) IM rendelet 3. § (5) és 3. § (2) bekezdései alapján.
- [56] A határozat ellen sem a Bszi., sem más jogszabály nem biztosít jogorvoslatot.

Budapest, 2026. április 20.

Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Sugár Tamás s.k. előadó bíró, Dr. Csák Zsolt s.k. bíró, Dr. Farkas Katalin s.k. bíró, Dr. Gyarmathy Judit s.k. bíró, Dr. Kalas Tibor s.k. bíró, Dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Márton Gizella s.k. bíró, Molnár Ferencné dr. s.k. bíró, Nyíróné dr. Kiss Ildikó s.k. bíró, Salamonné dr. Piltz Judit s.k. bíró, Dr. Simonné dr. Gombos Katalin s.k. bíró, Dr. Somogyi Gábor s.k. bíró, Dr. Suba Ildikó s.k. bíró, Dr. Stark Marianna s.k. bíró, Dr. Tóth Kincső s.k. bíró, Dr. Vitál-Eigner Beáta s.k. bíró

**A Kúria
Jogegységi Tanácsának
Jpe.I.60.047/2025/10. számú
határozata**

Rendelkező rész

A Kúria a felperes jogegységi panaszát elutasítja.

Indokolás

A jogegységi panasz alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az alperes 2010. december 2. napjától az *adós neve* (a továbbiakban: adós) önálló képviselőre jogosult

vezető tisztségviselője volt. A felperes jogelődje által az adóssal 2018 és 2019 években kötött értékesítési megállapodásból a felperesnek az adóssal szemben 329 962 854 forint összegű követelése keletkezett, amelyet az adós nem fizetett ki. A 2020. január 23-án előterjesztett kérelem alapján a Fővárosi Törvényszék elrendelte az adós felszámolását, a felszámolás kezdő időpontja 2020. november 5. napja. A felperes határidőben bejelentett hitelezői igényét a felszámoló a felszámolási eljárásban nyilvántartásba vette, a felperes az adós hitelezője. Az adós 2020. június 11-én kiadott kompenzációs nyilatkozatában a *cég neve*-vel szemben fennálló 176 541 455 forint követelését beszámította az ugyanezen társasággal szemben fennálló és ugyanolyan mértékű tartozásába. Az adós képviselőjében eljáró felszámoló keresetet terjesztett elő, amelynek alapján a bíróság jogerős ítéletével megállapította, hogy a kompenzációs értesítő elnevezésű jognyilatkozat érvénytelen, annak tárgya a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 40. § (1) bekezdés c) pontjába ütközik, és az érvénytelenség jogkövetkezményének levonása körében kötelezte a *cég neve*-t 176 541 455 forint adós részére történő megfizetésére.

- [2] A felperes keresetében a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése alapján annak megállapítását kérte, hogy az alperes az adós vezető tisztségviselőjeként a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezését követően a vezetői feladatait nem a hitelezők érdekeinek a figyelembevételével látta el, és ezzel okozati összefüggésben az adós vagyona 176 541 455 forinttal csökkent. A fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet időpontját 2019. év elejében, a vezetői felelősséget megalapozó magatartást pedig a kompenzációs nyilatkozat megtételében jelölte meg. Az alperes a kereset elutasítását kérte.

- [3] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította figyelemmel arra, hogy a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésére alapított perben az alperes felelősségének megállapításához az ott meghatározott valamennyi tényállási elemnek teljesülnie kell, de a perbeli esetben az adós vagyonsökkenése nem következett be, így a további tényállási elemeket már érdemben nem is kellett vizsgálnia. Nem volt vitatott az alperes vezetői pozíciója és az sem, hogy a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet 2020 januárjában már fennállt, de nem kellett vizsgálni, hogy az alperes felróhatóan járt-e el, mert a beszámítás önmagában nem jár vagyonsökkenéssel, mivel a beszámító fél azonos összegű kötelezettségétől is szabadul és a bíróság külön perben már meg is állapította a kompenzációs nyilatkozat érvénytelenségét. A jognyilatkozat tehát nem váltott ki joghatást, így akkor sem csökkenthette az adós vagyonát, ha egyébként a teljesezésbe menetele ilyen hatással járt volna. Az adós a nyilatkozat megtétele előtt és jelenleg is követeléssel rendelkezik a *cég neve*-vel szemben, a párhuzamos perben hozott jogerős ítélet folytán még kedvezőbb helyzetbe is került, mert a pénzkövetelése végrehajthatóvá vált, az állított vagyonsökkenés tehát nem következett be.

- [4] A felperes és a felperesi beavatkozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság

ítéletét helybenhagyta. Kiemelte, hogy a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésére alapított kereset alapján az alperes felelőssége megállapításához az adott törvényi rendelkezés valamennyi tényállási elemének teljesülnie kell, a felperes pedig a vagyonszőkkenést eredményező magatartásként a kiadott kompenzáciási nyilatkozatra hivatkozott. A bíróság azonban megállapította a nyilatkozat érvénytelenségét és az eredeti állapot helyreállítása körében a cég neve-t a megjelölt összeg megfizetésére is kötelezte, így a vagyonszőkkenés mint tényállási elem nem áll fenn. Ennek hiányában a többi tényállási elem fennállásának, köztük a felróhatóságának, illetve a Cstv. 33/A. § (5) bekezdésében írt bizonyítási szabály alkalmazhatóságának a vizsgálata szükségtelen. A felperes által hivatkozott eseti döntések sem cáfolják a vagyonszőkkenés hiányának megállapíthatóságát, mert azok bár e körben tartalmazznak megállapításokat, eltérő tényállásokon alapulnak. Tévesen hivatkozott ugyanis a felperes arra, hogy a vagyonszőkkenés az ügylet érvénytelenségétől függetlenül bekövetkezett, mert nem hagyható figyelmen kívül a lefolytatott per eredménye és az, hogy valójában mindez azt eredményezte, hogy a nyilatkozatot a megtételének az időpontjára visszaható hatállyal úgy kell tekinteni, mintha az meg sem történt volna, ahhoz joghatás és jogkövetkezmény nem fűződik. A felszámolási vagyonba ilyen módon „visszakerült” követelés miatt sem az adós vagyonában bekövetkezett csökkenés, sem emiatt az alperest terhelő kárfelelősség nem állapítható meg. Álláspontja szerint nem kizárt ugyan, hogy a vagyonszőkkenés beszámítás esetén is bekövetkezzen, ezért vizsgálni kell a beszámítás körülményeit, de mivel a perbeli esetben a nyilatkozat nem váltott ki joghatást, ez sem volt szükséges.

- [5] A jogerős ítélettel szemben a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, egyebek mellett arra hivatkozva, hogy a jogerős ítélet jogkérdésben eltért a Kúria Gfv.30.380/2023/4., Gfv.30.054/2022/5., Gfv.30.517/2018/6. és Gfv.30.325/2021/6. számú határozataitól. Érvélese szerint a másodfokú bíróság téves jogi álláspontot foglalt el a vagyonszőkkenés körében, eltért a megjelölt határozatoktól, mert a Cstv. fogalomrendszerében a beszámítás eredményeként a követelés kikerülésével az adós aktív vagyona csökkent, mert azt nem ellentételezte új aktívum. Ennek oka az, hogy az adós követelésével szembeállított másik beszámított követelés az adós mérlegének forrás oldalán szerepel. Részletezte a Cstv. 40. §-a és a 33/A. § (1) bekezdése közötti perek célja és lehetséges eredménye közötti különbségeket, és e tekintetben is hivatkozott a Gfv.30.054/2022/5. számú határozattól való eltérésre a vagyonszőkkenés értelmezésében, valamint a megállapítási per és a marasztalási per törvényes kereteinek, egyben az egyes pertípusokra vonatkozó kérdések meghatározásában való eltérésre is. Álláspontja szerint a jogerős ítélet a vagyonszőkkenés fogalmát kiterjesztően, a Gfv.30.054/2022/5. és Gfv.30.325/2021/6. számú határozatoktól eltérően értelmezte. A vagyonszőkkenést objektív módon kell értelmezni, a beszámítás joghatása pedig az aktívumokat csökkentő eredményre vezet, vagyonszőkkenést valósít meg. E körben hivatkozott a

Gfv.30.325/2021/6., Gfv.30.380/2023/4. és Gfv.30.517/2018/6. számú határozatoktól való eltérésre is. Az eljáró bíróságok a döntésüket arra alapították, hogy utóbb a jogügylet érvénytelenségét a bíróság a Cstv. 40. § (1) bekezdése alapján megállapította és jogkövetkezményként az eredeti állapot helyreállítását alkalmazta, ezért nem teljesül a vagyonszőkkenés mint tényállási elem. A helyes jogértelmezés azonban ezzel szemben a felperes álláspontja szerint az, hogy a vagyonszőkkenés megvalósult, a beszámítás joghatása nyomban bekövetkezett, a kompenzáciási nyilatkozat csökkentette az adós Cstv. 3. § (1) bekezdés e) pontjában foglalt vagyonát.

A Kúria jogegységi panasszal támadott határozata

- [6] A Kúria a Gfv.30.281/2024/4. számú ítéletével (a továbbiakban: támadott határozat) a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Indokai szerint a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti tényállás kártérítési jellegű, a másodfokú bíróság pedig azért találta alaptalannak a keresetet, mert az adósnál vagyonszőkkenés nem következett be, mivel a felperes által az alperes vezetői felelősségét megalapozó intézkedésként megjelölt jognyilatkozat az érvénytelensége miatt alkalmatlan volt a joghatás kiváltására és így az adós aktív vagyonának csökkenését nem idézhette elő. Az ilyen jellegű perben maga a káresemény minősül ténynek, a kár megítélése jogi értékelés eredménye. A Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében szabályozott kártérítési jellegű tényállásnál tehát nem magát a kár bekövetkeztét és az okozati összefüggést mint anyagi jogkérdéseket kell bizonyítani, hanem az ennek alapjául állított konkrét történeti tényeket. A perbeli esetben ezek nem voltak vitatottak, a jogerős ítélet azon alapult, hogy az adósnál aktív vagyonszőkkenés – mint az alperes kártérítési felelősségét megalapozó tényállási elem – nem következett be és ezért nem állapítható meg az alperes felelőssége.
- [7] A támadott határozat indokolása szerint nem tért el e körben a másodfokú bíróság a Gfv.30.054/2022/5. számú határozattól, mert az abban megállapított tényállás lényege szerint az adósnál bekövetkezett vagyonszőkkenés mértéke 46 341 980 forint volt, míg a pert indító hitelező bejelentett és meg nem térült hitelezői igénye ennél kevesebb, 8 700 674 forint. Az abban az ügyben eljáró másodfokú bíróság álláspontja szerint abból, hogy a vezetői felelősség a hitelezők érdekeit figyelmen kívül hagyó magatartással okozott kár mértékéig áll fenn, nem volt megállapítható a vezetői tisztségviselő felelőssége a magatartásával okozott teljes vagyonszőkkenésért, mert a felelősségének korlátját jelentette a felszámolási eljárásban bejelentett és meg nem térült hitelezői igény összege, azaz a pert indító hitelező követelése. A Kúria a hivatkozott határozatában ezt a jogértelmezést tartotta tévesnek és jutott arra a következtetésre, hogy a Cstv. 33/A. §-ában intézményesített pertípus kétlépcsős struktúrájára, a megállapítási és a marasztalási per törvényes kereteire figyelemmel a felszámolási eljárásban bejelentett hitelezői követelés tényleges összegét, megtérülését jogsértő módon vette figyelembe a megállapítási perben a másodfokú bíróság, mert ez a kérdés már a marasztalási perre tartozott. A jelen perben azonban ez a jogkérdés nem

- merült fel, hiszen a felperesnek eleve lényegesen magasabb összegű követelése áll fenn az adóssal szemben, mint amekkora vagyonsökkenést a keresetében állított, a másodfokú bíróság pedig nem erre tekintettel döntött a kereset elutasításáról.
- [8] A Kúria rámutatott továbbá arra, hogy más körben sem tért el a másodfokú bíróság a Gfv.30.054/2022/5. számú határozattól, ahogyan az 1/2013. (II. 28.) Polgári jogegységi határozattól sem, mert a másodfokú bíróság nem hagyta figyelmen kívül a Cstv. 33/A. § szerinti pertípus kétlépcsős struktúráját. A Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében szabályozott tényállás kártérítési jellege miatt a törvényben meghatározott konjunktív tényállási elemek együttes megvalósulása az, amely megalapozza a felszámolás alá került gazdálkodó szervezet vezető tisztségviselőjének kártérítési felelősségét. A másodfokú bíróság a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésének első fordulatán alapuló kereset alapján jutott arra a következtetésre, hogy a konjunktív tényállási elemek közül a vagyonsökkenés nem teljesült, ezért nem áll fenn az alperes kártérítő felelőssége. A felperes azt nem tette vitássá a felülvizsgálati kérelmében, hogy bármelyik szükséges törvényi feltétel hiánya, így az adósnál bekövetkező vagyonsökkenés hiánya önmagában is a kereset elutasításához vezet, felülvizsgálati kérelmében az általa megjelölt anyagi jogi szabályok kapcsán pedig arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet téves jogi álláspontot tartalmaz a vagyonsökkenés fogalmát illetően és e körben tért el a Kúria közzétett határozataitól. Vagyonsökkenés alatt az adós Cstv. 3. § (1) bekezdés e) pontja szerinti vagyonának a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben bekövetkező csökkenését kell érteni, mert a gazdálkodó szervezet vagyonának az minősül, amit a gazdálkodó szervezetre vonatkozó számviteli jogszabály befektetett eszköznek vagy forgóeszköznek minősít. A vagyonsökkenés fogalma tehát az adósnak a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet alatti aktív vagyonához kötődik. A Cstv. 33/A. § (1) bekezdése ennek az aktív adósi vagyonnak a védelmét kívánja biztosítani és az e vagyon csökkenését eredményező, a hitelezői érdekeket figyelmen kívül hagyó vezetői magatartást szankcionálja. Mindezek értelmében tehát a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében írt vagyonsökkenés akkor is megállapítható, ha a hitelezői érdekeket figyelmen kívül hagyó magatartás visszterhes szerződés teljesítéseként jelentkezik, például ha a vezető tagi kölcsön visszafizetéséről dönt, vagy engedményezés, beszámítás történik. Nem mentesülhet a vezető tisztségviselő a felelősség alól arra hivatkozással, hogy az egyébként a hitelezői érdekeket figyelmen kívül hagyó magatartással megkötött, kirívóan kockázatos, az adós számára előnytelen szerződés visszterhes volt, vagy maga a szolgáltatás visszterhes szerződésen alapult, így az adós tartozásának egyidejű megszűnése miatt formálisan nem következett be vagyonsökkenés.
- [9] A Kúriának az volt az álláspontja, hogy a másodfokú bíróság a vagyonsökkenés – Cstv. 33/A. § (1) bekezdése alkalmazásánál irányadó – fogalmát a jogszabályi rendelkezések megsértése és a hivatkozott kúriai döntésektől való eltérés nélkül állapította meg és nem valamiféle utólagos megtérülés vagy a párhuzamos perben történt kötelezés miatt vonta le ezt a következtetést. A másodfokú bíróság – mutatott rá – annak tulajdonított jelentőséget, hogy a másik perben a bíróság megállapította a kifogásolt nyilatkozat érvénytelenségét, így ahhoz a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:108. § (1) bekezdése alapján joghatás nem fűződhet, ezért az már a megtételének időpontjában sem eredményezhetett vagyonsökkenést az adósnál. A „vagyonváltozás”, az adós aktív vagyonának a csökkenése tehát nem volt megállapítható, az adóst megillető követelés mint aktív vagyonelem, az érvénytelen nyilatkozattól függetlenül annak megtétele előtt és után is az adós vagyonát képezte.
- A jogegységi panasz és az ellenérdekű fél nyilatkozata**
- [10] A támadott határozat ellen a felperes (a továbbiakban: panaszos) terjesztett elő a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 41/B. § (1) bekezdése alapján jogegységi panaszt, amelyben állította, hogy a Kúria az általa a felülvizsgálati kérelmében is megjelölt, a Bírósági Határozatok Gyűjteményében (a továbbiakban: BHGY) közzétett Gfv.30.054/2022/5., Gfv.30.325/2021/6., Gfv.30.380/2023/4. és Gfv.30.517/2018/6. számú határozatoktól indokolatlanul tért el jogkérdésben. Kérte ezért, hogy a Kúria Jogegységi Tanácsa a jogerős ítéletet helyezze hatályon kívül, és utasítsa a Kúriát új eljárásra és új határozat hozatalára.
- [11] Álláspontja szerint a támadott határozat a hitelezői igények megtérülésének értékelése vonatkozásában eltért a Gfv.30.054/2022/5. számú referenciahatározattól. Kifejtette, hogy eltérőek a határozatok a Cstv. 33/A. § foglalt, vezető tisztségviselő felelősségének megállapítása iránti per, valamint a marasztalási per törvényes kereteinek és ehhez kapcsolódóan a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti vagyonsökkenő magatartásként megjelölt jogügylet, Cstv. 40. § (1) bekezdése szerinti érvénytelenséggel összefüggésben felmerült kérdések tekintetében és ezek vizsgálatának szempontrendszerében. A támadott határozat [52] és [53] bekezdésére hivatkozva előadta, hogy a Gfv.30.054/2022/5. számú referenciahatározat közzétett tartalma szerint a Cstv. szabályozási logikájának fókuszában a hitelezői igények kielégítésére szolgáló mérleg eszközoldalán kimutatott vagyon áll, ezért a 3. § (1) bekezdés e) pontjában generális jelleggel, a törvény egészére egységesen értelmezi, a számvitelről szóló 2000. évi C. törvényben (a továbbiakban: Számviteli törvény) szabályozott mérleg eszközoldalához rendeltlen a vagyon, ezáltal a vagyonsökkenés fogalmát. A Cstv. 33/A. § (1) bekezdése alapján indított megállapítási perben a felszámolás alá került gazdálkodó szervezet vezető tisztségviselőjével szemben, felelőssége érvényesítéséhez első lépcsőben az alperes vezetői felelőssége megállapításához szükséges elemeket és a felelősség terjedelmét kell tisztázni a bíróságnak, a hitelezői igények tényleges megtérülése a megállapítási perben nem – a feltárt vagyonsökkenéssel összefüggésben sem – értékelhető, hanem csak azt követő, az alperes felelősségének realizálására indított marasztalási

- perben vehető figyelembe. A Gfv.30.054/2022/5. számú referenciahatározat részletezi, hogy az aktív vagyon csökkenése vagyoncsökkenést jelent, a hitelezői követelés megtérülése pedig nem értékelhető a Cstv. 33/A. § szerinti kétlépcsős rendszer megállapítási perszakaszában. Utalt itt a Gfv.30.054/2022/5. számú referenciahatározat [37] és [38] bekezdésében foglaltakra.
- [12] Álláspontja szerint tehát abban tér el a támadott határozat a Gfv.30.054/2022/5. számú referenciahatározattól, hogy más módon értékeli a hitelezői követelés megtérülésének tekinthető bírósági döntés alapján alkalmazandó jogkövetkezményeket a Cstv. 33/A. § (1) bekezdés szerinti felelősség megállapítási perszakaszában. Az eltérés a panaszos álláspontja szerint a tényállástól függetlenül is releváns. Utalt eközben a Kúria Polgári Kollégiuma Joggyakorlat-elemző Csoportjának 2016.El.II.JGY.G.2. számú véleményére is, amely vélemény álláspontja szerint összhangban áll a Gfv.30.054/2022/5. számú referenciahatározatban foglaltakkal. Az érvénytelenségi per célja a felszámolási vagyon növelése, azaz a követelések megtérülése, míg a Cstv. 33/A. § (1) bekezdés szerinti per célja a vezető tisztségviselői felelősség terjedelmének a megállapítása. Valóban *ex tunc* hatállyal érvénytelen a vezető tisztségviselő beszámítást tartalmazó nyilatkozata, de ez nincs hatással a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése alapján megállapítható vezető tisztségviselői felelősség terjedelmének meghatározására. Ezzel azonosan foglalt állást a Gfv.30.054/2022/5. számú referenciahatározat is, amely szerint a felelősség megállapítási perszakaszban nem vehető figyelembe a követelés bármilyen módon történő megtérülése vagy annak lehetősége. A megtérülés keretében értékelhető ugyanis nemcsak a Gfv.30.054/2022/5. számú referenciahatározatban foglalt tényállás szerinti megtérülés, hanem általánosan bármely hitelezői igény megtérülése vagy annak lehetősége. Ezzel szemben a Kúria a támadott határozatában csak az érvénytelenségi per anyagi jogerő hatását vette figyelembe. A Gfv.30.054/2022/5. számú referenciahatározatban és a jelen ügyben felmerülő jogkérdés tehát azonos és az eltérés megállapítható. Az eredeti állapot helyreállítására nincs mód, így a Ptk. 6:113. § (1) bekezdése alapján elszámolásnak volt helye az érvénytelenségi perben, amely alapján a cég neve a beszámítást tartalmazó nyilatkozatban foglalt követelések megfizetésére volt köteles. Az érvénytelenségi perben alkalmazott jogkövetkezményre tekintettel az érvénytelen jogügylet Ptk. 6:108. § (1) bekezdés szerinti jogkövetkezménye sem értékelhető, az csak az alperes felelősségének a realizálására indított marasztalási perben vehető figyelembe, azaz a támadott döntésében a Kúria figyelmen kívül hagyta a kétlépcsős perjogi struktúrát. A vagyoncsökkenés adott időpontban történt bekövetkezése a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében foglalt vagyoncsökkenésnek mint tényállási elemnek tekinthető, azaz a támadott beszámítást tartalmazó nyilatkozat létrejötté időpontjában joghatásában az adós társaság vagyonát csökkentő jogügyletnek minősült.
- [13] A beszámítás a teljesítés egyik módja és így a kompenzációs nyilatkozat csökkentette az adós társaság Cstv. 3. § (1) bekezdés e) pontjában foglalt vagyonát és ez a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében foglalt megállapítási per szempontjából azt eredményezte, hogy ez által megvalósult a vagyoncsökkenés mint tényállási elem, amivel ellentétes a támadott ítélet [68] bekezdésében foglalt azon megállapítás, amely szerint az érvénytelen beszámítást tartalmazó nyilatkozat mint jogügylet semmilyen változást nem idézhetett elő az adós társaság vagyonában, azaz a vagyonból a cég nevével szemben fennálló követelés ki sem került, az érvénytelen beszámítási nyilatkozat a követelés megszűnését nem idézhette elő.
- [14] A panaszos szerint mind a négy referenciahatározattól eltér a támadott határozat a vagyoncsökkenő magatartás időpontjának értékelése vonatkozásában. A Gfv.30.325/2021/6. számú referenciahatározat [40] bekezdése szerint vagyoncsökkenésnek a vagyonnak a fizetési képtelenséggel fenyegető helyzetben bekövetkező csökkenését kell érteni, a vagyoncsökkenés fogalma tehát az adósnak a fizetési képtelenséggel fenyegető helyzet alatti aktív vagyonához kötődik, vagyis a 33/A. § (1) bekezdésében szabályozott felelősségi tényállás első fordulata a hitelezői követelések fedezetét jelentő aktív adósi vagyon védelmét kívánja biztosítani, illetőleg az e vagyon csökkenését eredményező, a hitelezői érdeket figyelmen kívül hagyó vezető magatartást kívánja szankcionálni. A Gfv.30.054/2022/5. számú referenciahatározat értelmében a Cstv. szabályozási logikájának fókuszában a hitelezői igények kielégítésére szolgáló, a mérleg eszközoldalán kimutatott vagyon áll, amelyet a törvény generálisan, a törvény egészére értelmez és a Számviteli törvényben a szabályozott mérleg eszköz oldalához aktívan rendeltlen értelmezi a vagyon és ezáltal a vagyoncsökkenés fogalmát. A Gfv.30.380/2023/4. számú határozat szerint az engedményezés a Cstv. 3. § (1) bekezdés e) pontjának tükrében egyértelműen vagyoncsökkenést eredményezett, hiszen az átruházott követelés a társaság aktív vagyonelemei közül kikerült és a vagyon így bekövetkezett csökkenését nem ellentételezte új aktívum. A Gfv.30.517/2018/6. számú határozatban a Kúria azt fejtette ki, hogy az adott pertípusban a Cstv. 3. § (1) bekezdés e) pontjában írt fogalom meghatározó szabály alkalmazásával a gazdálkodó szervezet aktív vagyona változását kellett vizsgálni, amelynek csökkenése a hitelezői kielégítés alapjának meghiúsulásával járhatott, a Cstv. rendelkezése definiálja az adós vagyonát a Számviteli törvényben befektetett, illetve forgóeszköznek minősített aktív vagyonban. A panaszos álláspontja szerint ezekről a közzétett döntésektől való eltérés lényege abban áll, hogy a vagyoncsökkenő magatartás a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében foglalt tényállás keretein belül, annak bekövetkeztekor vizsgálandó.
- [15] Álláspontja szerint tehát nem a vagyoncsökkenés Cstv. szerinti fogalmának eltérő értelmezésére tekintettel tért el a támadott határozat a referenciahatározatoktól, hanem a vagyoncsökkenés értékelésének időpontja, illetve a vagyoncsökkenő magatartás hitelezői érdekeket sértő volta tekintetében. Kifejtette, hogy a vezető tisztségviselői felelősség nem járulékos jellegű, nem mögöttesen áll fenn az alapjogviszonyban származó követelésért a

hitelezővel szemben, hanem önálló, *sui generis* deliktális kárfelelősség, a vezető tisztségviselő kártérítés címén felel az alapjogviszonytól elkülönült, felróható magatartásával összefüggésben az adós gazdálkodó szervezetnél keletkezett vagyoni hátrányért, kárért. A perbeli esetben a bíróságok a szerződés érvénytelenségének jogcímén mentesítették a vezető tisztségviselőt a felelősség alól, ami nem lehetett a jogalkotó célja és ez a jogsértő jogértelmezés nincs összhangban a referenciahatározatokba foglalt vagyonsökkenés értelmezéssel. Az adós Cstv. 33/A. § (1) bekezdésébe foglalt vagyonsökkenése megvalósul a társaság aktív, Cstv. 3. § (1) bekezdés e) pontja szerinti vagyonának csökkenésével. Ellenkező értelmezés esetén a vezető tisztségviselő felelősségét nem lehetne fogalmilag megállapítani a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben kötött, akár üzletileg indokolt, akár indokolatlan, turpis, észszerőtlen, visszerhes jogügylet megkötése, illetve beszámítás útján történő teljesítése miatt. A hitelezői követelések kielégítésére szolgáló felszámolási vagyon védelme nem érvényesülne, amelynek oka, hogy kötelezettségek, passzívák nem eredményezhetik a hitelezői követelések kielégítésének alapját. A jogszabályi rendelkezés célja a hitelezők védelme érdekében a felszámolási vagyont csökkentő magatartások szankcionálása és végül a felszámolás befejezésével kielégítetlenül maradó hitelezői követelések vagyonsökkenéshez mért teljesítésére kötelezés. A Kúria tehát a támadott határozatában jogkérdésben tért el a vagyonsökkenés értelmezése és a felelősség megállapítása körében a közzétett határozatoktól, mert a beszámítás mint a teljesítés speciális módja eredményeként magával a beszámítás megtételével nyomban bekövetkezett a kívánt joghatás, azaz az érintett adósi követelés megszűnt, az adott időpillanatban az aktív vagyon csökkent.

- [16] Az ellenérdekű fél nyilatkozatában kifejtette, hogy a támadott határozat nem tér el jogkérdésben a megjelölt referenciahatározatoktól, azoktól nem is térhetett el, mert a referenciahatározatok más jogkérdéseket rendeztek, ezért a jogegységi panasz elutasítását kérte. Álláspontja szerint a panaszos nem vette figyelembe, hogy a támadott határozat alapjául szolgáló ügyben a pertípus kétlépcsős struktúráját, illetve azt, hogy a felelősségi perben nem értékelhető a megtérülés, az eljáró bíróságok megtartották, csak a vagyonsökkenés mint tényállási elem hiánya miatt el se jutottak a jogellenesség vizsgálatához. A jelentősen eltérő tényállások alapján meghozott referenciahatározatok alapjául szolgáló ügyekben a jogellenességet tisztázták, míg ebben az ügyben az adós vagyonából pénz nem került ki, csak követelés, amit viszont az érvénytelenség jogkövetkezményeként úgy kell tekinteni, mintha az sose került volna ki az adós vagyonából. Szerinte a panaszos ennek alapján tévesen véli úgy, hogy a támadott határozatban a bíróságok az érvénytelenséget a vagyoni hátrány megtérülése körében értékelték volna, mert az érvénytelenség nem jelent megtérülést. Álláspontja szerint a panaszos perlésének célja az, hogy a kompenzáció összegét kétszeresen fizettesse meg, egyszer a cég neve-vel, egyszer pedig vele.

A Kúria Jogegységi Tanácsának döntése és annak jogi indokai

- [17] A jogegységi panasz nem alapos.
- [18] A Bszi. 41/B. § (1) bekezdése alapján van helye jogegységi panasznak akkor, ha a fél a felülvizsgálati kérelmében már hivatkozott a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre, és a Kúria ezt a jogsértést határozatában nem orvosolta. Ennek megfelelően vizsgálni kellett azt, hogy a jogegységi panaszban megjelölt referenciahatározatok megfelelnek-e a Bszi. 41/B. § (1) bekezdésében meghatározott feltételeknek. A referenciahatározatokat a Kúria 2012. január 1. napja után hozta és közzétette a BHGY-ban, az azoktól való eltérésre a panaszos már a felülvizsgálati kérelmében is hivatkozott, így a hivatkozott határozatoktól a jogkérdésben való eltérés a jogegységi panasz eljárásban vizsgálható volt. (Jpe.I.60.055/2022/10.)
- [19] A jogegység követelményét Magyarország Alaptörvényének 25. cikk (3) bekezdése mondja ki: ennek értelmében a Kúria biztosítja a bíróságok jogalkalmazásának egységét, a Kúria Jogegységi Tanácsának gyakorlata szerint pedig a Kúria e feladatát az ítélezése során akkor teljesíti, ha a közzétett kúriai döntéseiben elfogadott jogértelmezést, elvi megállapítást, a *ratio decidendi* az azonos ügyekben követi (Jpe.I.60.005/2021/5., Indokolás [29]; Jpe.II.60.030/2022/8., Indokolás [40]). A jogegységi panasz jogintézménye azonban nem a panaszosnak a per tárgyává tett jog- és érdeksérelmének a kiküszöbölésére, a Kúria által meghozott ítélet elleni ismételt jogorvoslatra, felülvizsgálatára szolgál (Jpe.I.60.001/2024/4.). Erre a bírósági eljárási törvények által szabályozott rendes és rendkívüli jogorvoslati eljárások biztosítanak lehetőséget. A jogegységi panasz eljárás kifejezetten a közzétett határozattól való esetleges eltérés feloldását és ezáltal a jogegység biztosítását célozza, de nem nyit újabb jogorvoslati fórumot a panaszosnak. A jogegységi panasz eljárás egy, a Bszi.-n alapuló, a jogerő utáni jogegységet célzó *sui generis* eljárás, amely a jogrendszer belső koherenciáját kívánja megteremteni. A jogegységi panasz eljárás során nem vizsgálható tehát a jogegységi panasszal támadott kúriai határozat jogszerűsége, hanem – a Bszi. által meghatározott keretben – a támadott és a panaszos által referenciaként megjelölt határozatok között kell vizsgálni a jogkérdésben való eltérést (Jpe.II.60.025/2021/14., Indokolás [39]; Jpe.II.60.018/2022/6., Indokolás [25]; Jpe.I.60.055/2022/10., Indokolás [25]–[27]).
- [20] A határozatokban kifejtett jogértelmezések összehasonlítása nem lehet absztrakt, mivel a Kúria azokban egyrészt a konkrét tényállások vonatkozásában értelmezte az alkalmazott jogszabályokat, másrészt pedig ezt csak az adott ügyben előterjesztett kérelmek keretei között tehették meg. Ennek megfelelően nem a teljes tényállás azonosság, hanem az érintett határozatoknak az azokkal elbírált tény- és jogkérdésekre vonatkozó lényegi összevethetősége az, ami megkövetelhető. A jogegység követelményén belül az az elvárás, hogy az ugyanazon jogkérdést felvető ügyekben (ügyszabotás) a jogértelmezés is azonos legyen.

- Amennyiben nincs meg ez az ügyek közötti azonosság, akkor vonatkozásukban mint eltérő háttérű bírói döntések között, sem jogilag, sem tágabb értelemben nem értelmezhető a jogegység (Jpe.I.60.005/2021/5., Indokolás [30]; Jpe.II.60.030/2022/8., Indokolás [43]; Jpe.I.60.055/2022/10., Indokolás [28]–[29]).
- [21] A támadott határozat és a Gfv.30.054/2022/5. számú referenciahatározat lényeges tényállási elemek tekintetében és a felmerült, a perben vitatott – és így a Kúria által elbírált – jogkérdés tekintetében is eltért. A referenciahatározat alapjául szolgáló tényállás szerint az alperes ügyvezetők az I. rendű alperes által képviselt cég által kibocsátott számlát a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően befogadták és készpénzben kifizették, ennek következtében az adós cég vagyonában megállapítón csökkenés következett be. A jogerős ítéletet a felperes az okból támadta, hogy annak megállapítása szerint a vezetői felelősség a hitelezők érdekeit figyelmen kívül hagyó magatartással okozott kár mértékéig áll fenn, így nem volt megállapítható az I. rendű alperes felelőssége a magatartásával okozott teljes vagyonszőkenésért, az ügyben korlátját jelentette az I. rendű alperes felelősségének a felszámolási eljárásban bejelentett és meg nem térült hitelezői igény nagysága, azaz a felperes alacsonyabb összegű követelése.
- [22] Az eltérő jogkérdés folytán a Gfv.30.054/2022/5. számú referenciahatározat [36] bekezdésében a Kúria arra tért ki, hogy a Cstv. 3. § (1) bekezdés e) pontjából és a 33/A. § (1) bekezdéséből együttesen következik, hogy a felperes által bizonyítandó vagyonszőkenés az ügyben releváns és vizsgált tényállási elemek közül önmagában az adós aktív vagyonát csökkentő kifizetéssel megvalósult. A megállapítással szemben az alperesek perbeli védekezése az volt, hogy a kifizetés megtörtént ugyan, de a jogügylet valós volt, a számla mögött teljesítés állt. A támadott határozat alapjául szolgáló ügyben ugyanakkor az alperes perbeli védekezése ettől eltérően az volt, hogy semmilyen kifizetés nem történt és nem is történhetett.
- [23] A panaszos hivatkozásával ellentétben a támadott határozatban a Kúria nem vitatta a Gfv.30.054/2022/5. számú referenciahatározat [37] bekezdésében foglalt azon megállapítást, hogy a Cstv. 33/A. §-a szerinti pertípus kétlépcsős struktúrájú, a felülvizsgálati eljárásban a Kúria kifejezetten vizsgálta is a másodfokú bíróság ennek megfelelő eljárását és az [53] bekezdésben foglaltak szerint arra a következtetésre jutott, hogy a Kúria ezen jogértelmezését a másodfokú bíróság nem hagyta figyelmen kívül, azt megtartotta, eltérő jogértelmezés tehát e tekintetben nem volt megállapítható.
- [24] A Kúria a referenciahatározat [38] bekezdésében a támadott határozathoz hasonlóan írja elő azt, hogy mit kell vizsgálni a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése alapján a felszámolás alá került gazdálkodó szervezet vezető tisztségviselőjével szemben, felelőssége érvényesítéséhez elsőként a megállapítási perben és mint a második lépcsőben a marasztalási perben. Nem mond ellent ennek a támadott határozatban a Kúria akkor, amikor azt fejt ki, hogy a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében szabályozott törvényi tényállás kártérítési jellegű (támadott határozat, [42] bekezdés), majd a [43] bekezdésben megállapítja, hogy ez esetben nem magát a kár bekövetkeztét és az okozati összefüggést – mint végső soron anyagi jogkérdéseket – kell bizonyítani, hanem az ezek alapjául állított konkrét történeti tényeket. A Kúria ezek alapján jutott ugyanis arra a következtetésre, hogy a konjunktív törvényi tényállás egyik eleme, az adós aktív vagyonszőkenése az adott tényállás mellett nem teljesült, így a kereset nem volt alapos. (támadott határozat, Indokolás [55]) Nem állított olyat a Kúria a támadott határozatában, hogy a hitelezői követelés megtérülését vagy annak lehetőségét kellett, vagy lehetett volna itt figyelembe venni, hanem az adós aktív vagyonának a csökkenését mint a Cstv. 33/A. § (1) bekezdés első fordulata szerinti tényállási elem fennállását vizsgálta, és kifejezetten erre tett megállapítást akkor, amikor kifejtette, hogy az alperes által az adós képviselőtében tett és sérelmezett jognyilatkozat eredményeként a felelősségi tényállás szempontjából releváns időszakban (sem) csökkent az adós aktív vagyona. (támadott határozat, Indokolás [63]) A panaszos tehát tévesen összemosta a hitelező(k) adóssal szembeni követelésének a kielégítésére szolgáló adósi vagyonból való megtérülését, illetve ennek a lehetőségét és az adós vagyonszőkenésének a hiányát. Utóbbi tényállási elem értelmezését viszont a referenciahatározatok nem tartalmazzák. Azt a felülvizsgálati eljárásban a panaszos maga sem tette vitássá, hogy a Cstv. 33/A. § (1) bekezdés első fordulata alapuló keresete folytán, ha valamelyik konjunktív tényállási elem – így a vagyonszőkenés – nem teljesül, akkor az alperes kártérítési felelőssége nem állapítható meg. A Kúria támadott határozata ezen a megállapításon alapult, ettől eltérő jogértelmezést pedig a más tényálláson alapuló és más jogkérdésekkel foglalkozó referenciahatározat nem tartalmaz.
- [25] A fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően a Gfv.30.325/2021/6. számú ügy alapjául szolgáló tényállás szerint az alperes ügyvezető által képviselt adós cég visszafizette az alperes ügyvezető által a cégnek adott kölcsönt, a Gfv.30.380/2023/4. szám alatti ügyben az alperes ügyvezető elidegenítette az adós cég vagyonát, míg a Gfv.30.517/2018/6. szám alatti esetben az alperes ügyvezető elmulasztotta, majd utóbb tette letétbe és tette közzé az adós cég éves beszámolóit, mérlegeit, amelyek szerint a cég vagyona jelentősen lecsökkent. Ezekben a referenciahatározatokban tehát – csak úgy, mint a már ismertetett Gfv.30.054/2022/5. számú referenciahatározatban – a Kúria lényegesen eltérő tényállás, teljesebben ment jogügyletek alapján állapította meg a vagyonszőkenés bekövetkeztét. A támadott határozat esetében ezekkel szemben a már kifejtetteknek megfelelően éppen az volt a Kúria álláspontja, hogy a vagyonszőkenés a hivatkozott jogügylet folytán nem következett be, az *ex tunc* hatállyal érvénytelen volt, amit a bíróság meg is állapított, tényleges pénzmozgás nem történt. Ebből következően a Kúria a támadott határozatában a vagyonszőkenés értékelésének időpontja, illetve a vagyonszőkenés magatartás hitelezői érdekeket sértő volta tekintetében nem juthatott eltérő következtetésre, mint a referenciahatározatokban, mert el sem jutott odáig, hogy ilyen körülményeket értékelhessen.

- [26] A panaszos kérelme tehát e tekintetben nem alapos, mert a támadott határozat kifejezetten azon a megállapításon alapult, hogy a sérelmezett jognyilatkozat eredményeként az adós aktív vagyona nem csökkent. Arról, hogy ilyen tényállás mellett a vagyonsökkenést meg kellett volna állapítani vagy sem, a referenciahatározatok nem tartalmaznak semmilyen megállapítást, jogértelmezést, így nem is lehet eljutni azokból olyan következtetésre, amely ellentétes lenne a támadott határozattal. A referenciahatározatokból a panaszos által kiemelt részek sem állnak ellentétben a támadott határozat megállapításaival, a panaszos pedig a kérelmében maga is előadta, hogy nem a vagyonsökkenés Cstv. szerinti fogalmának az eltérő értelmezésére alapítja a kérelmét.
- [27] Az előzőekben kifejtetteknek megfelelően a jelen eljárás keretein belül a Kúria Jogegységi Tanácsa kizárólag azt vizsgálta és vizsgálhatta, hogy van-e jogkérdésben való eltérés a támadott és a referenciaként megjelölt határozatok között. Eltérő döntések, azaz a jogegység megbomlásának hiányában nincs lehetőség a jogegységi panasz eljárásban arra, hogy a Kúria Jogegységi Tanácsa kifejtse az álláspontját arra vonatkozóan, hogy helyesnek tartja-e a támadott határozat által a panaszos ügyében felvetett jogkérdésben elfoglalt álláspontot. A panaszos kérelme azon alapult, hogy úgy véli a beszámítással már önmagában kikerült az adós aktív vagyonából a beszámított összeg, azaz a vagyonsökkenés bekövetkezett, a konjunktív törvényi tényállási feltételek fennálltak, ezért meg kellett volna állapítani az alperes felelősségét, azaz a vagyonsökkenés értelmezését tette kérdésessé. A referenciahatározatok azonban ezzel a jogkérdéssel kapcsolatban jogértelmezést nem tartalmaztak, ott ez a kérdés ilyen módon nem is volt vitatott, azok az ügyek ezt a jogkérdést már csak az eltérő tényállásaik, a teljesedésbe ment jogügyletek folytán sem vetették fel. E jogértelmezés helyes voltát ezért a Jogegységi Tanács nem vizsgálta, így nem értékelhette a panaszos azon hivatkozásait, amelyek szerint a támadott határozat ezen megállapítása téves. A jogegységi panasz eljárás nem a Kúria támadott határozatának a felülbírálatára szolgál, ebből következik, hogy a Kúria Jogegységi Tanácsa a további, a támadott határozat panaszos szerint nem helytálló érveivel – mint például a beszámítást tartalmazó nyilatkozattal, annak joghatásával vagy az eredeti állapot helyreállításával – kapcsolatos indokokat nem vizsgálta.

Elvi tartalom

- [28] Nem alapos a jogegységi panasz, ha ügyszonosság hiányában fel sem merül a jogkérdésben való eltérés.

Záró rész

- [29] A panaszos a jogegységi panasz eljárás illetékét megfizette, azt a jogegységi panasz elutasítására figyelemmel viselni köteles.
- [30] A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 81. § (1) bekezdése szerint a fél a perköltsége megtérítését annak felszámításával kérheti; a felszámítás módját a Pp. 81. § (2) bekezdése határozza meg. Tekintettel arra, hogy az ellenérdekű fél alperes részéről a fenti jogszabályi rendelkezésnek megfelelő felszámítás

nem történt, perköltség iránti igényt nem terjesztett elő, a Kúria Jogegységi Tanácsa az eljárási költség megállapítását mellőzte.

- [31] A határozat ellen sem a Bszi., sem más jogszabály nem biztosít jogorvoslatot.

Budapest, 2026. április 27.

Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Puskás Péter s.k. előadó bíró, Dr. Varga Zs. András s.k. bíró, Dr. Bartók Levente s.k. bíró, Dr. Csák Zsolt s.k. bíró, Dr. Cseh Attila s.k. bíró, Dr. Darák Péter s.k. bíró, Dr. Domonyai Alexa s.k. bíró, Dr. Döme Attila s.k. bíró, Dr. Gyarmathy Judit s.k. bíró, Dr. Hajdu Edit s.k. bíró, Dr. Harangozó Attila s.k. bíró, Dr. Kalas Tibor s.k. bíró, Dr. Kovács András s.k. bíró, Dr. Kurucz Krisztina s.k. bíró, Dr. Remes Gábor s.k. bíró, Dr. Tanczos Rita s.k. bíró

**A Kúria
Jogegységi Tanácsának
Jpe.I.60.019/2026/4. számú
végzése**

Rendelkező rész

A Kúria a perújító alperes jogegységi panaszát visszautasítja.

Indokolás

- [1] A perújító alperes (a továbbiakban: panaszos) a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 41/B. §-ára utalva a Kúria Pkf.24.997/2025/2. számú, a panaszosnak a fellebbezési határidő elmulasztása miatt előterjesztett igazolási kérelmének helyt adó és az ítéletábra végzését helybenhagyó végzésével (a továbbiakban: támadott határozat) szemben nyújtott be jogegységi panaszt.
- [2] A jogegységi panasz érdemben nem bírálható el.
- [3] A Bszi. 41/C. § (6) bekezdés b) pontja szerint a Kúria Jogegységi Tanácsa – hiánypótlási felhívás kiadását mellőzve – a jogegységi panaszt visszautasítja, ha azt jogi képviselő közreműködése nélkül nyújtották be.
- [4] A panaszos a jogegységi panaszt jogi képviselő közreműködése nélkül, személyesen, papír alapon nyújtotta be. A jogegységi panasz előterjesztésére és a jogegységi panasz eljárásban való képviseletre vonatkozó meghatalmazást a jogegységi panaszhoz nem csatolt.
- [5] A jogegységi panasz eljárásban a polgári perrendtartásról szóló törvény szerinti jogi képviselet kötelező [Bszi. 41/C. § (4) bekezdés]. A Kúria korábbi határozataiban kimondta, hogy a jogegységi panasz eljárás olyan rendkívüli, a jogerő utáni, a jogegységet célzó *sui generis* eljárás, amely a jogrendszer belső koherenciájának megteremtését szolgálja, jogorvoslati eljárás ugyan, de nem a per folytatása. Az alapeljárás során adott meghatalmazás hatálya ezért önmagában, automatikusan nem terjed ki a jogegységi panasz eljárásra. A jogegységi panasz eljárásban való képviselethez megfelelő meghatalmazást csatolni kell a jogegységi panaszhoz. A jogegységi panasz eljárásban a meghatalmazás hiánya, hiányossága miatt hiánypótlásnak nincs helye. (Jpe.II.60.060/2025/3., Indokolás [5])

- [6] A fentiekre tekintettel a Kúria Jogegységi Tanácsa a jogegységi panaszt a Bszi. 41/C. § (6) bekezdés b) pontja alapján visszautasította.
- [7] A Kúria Jogegységi Tanácsa rámutat arra, hogy a jogegységi panasz visszautasítását egyetlen, törvényben rögzített visszautasítási ok is indokolta teszi [Jpe.II.60.060/2025/3., Indokolás [7]], így a jogegységi panasz érdemi elbírálásának akadályát képező további visszautasítási okok vizsgálatát mellőzte.

Elvi tartalom

- [8] A jogegységi panasz eljárásban a polgári perrendtartásról szóló törvény szerinti jogi képviselet kötelező. Jogi képviselő közreműködésének hiányában a jogegységi panasz visszautasításának van helye a Bszi. 41/C. § (6) bekezdés b) pontja alapján.

Záró rész

- [9] Az eljárás a jogegységi panasz visszautasítására tekintettel az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 57. § (1) bekezdés a) pontja alapján illetékmentes.
- [10] A végzés ellen sem a Bszi., sem más jogszabály nem biztosít jogorvoslatot.

Budapest, 2026. április 13.

Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Varga Zs. András s.k. bíró, Dr. Balogh Zsolt Péter s.k. bíró, Dr. Bartók Levente s.k. bíró, Dr. Csák Zsolt s.k. bíró, Dr. Cseh Attila s.k. bíró, Dr. Darák Péter s.k. bíró, Dr. Domonyai Alexa s.k. bíró, Dr. Döme Attila s.k. bíró, Dr. Dzsula Marianna s.k. bíró, Dr. Gyarmathy Judit s.k. bíró, Dr. Hajdu Edit s.k. bíró, Dr. Harangozó Attila s.k. bíró, Dr. Kalas Tibor s.k. bíró, Dr. Kovács András s.k. bíró, Dr. Kurucz Krisztina s.k. bíró, Dr. Puskás Péter s.k. bíró, Dr. Remes Gábor s.k. bíró, Dr. Sperka Kálmán s.k. bíró, Dr. Tánczos Rita s.k. bíró

BÜNTETŐ KOLLÉGIUM

126I. Az elsőbbségi helyzetben, védett úton haladó, egymással versenyző terheltek felelőssége megállapítható a közúti baleset bekövetkezéséért, ha az elsőbbségre kötelezett, balra nagy ívben kanyarodni szándékozó sértett a művelet veszélytelenségéről meggyőződött, azonban a terheltek sebességtúllépése őt megtévesztette és a baleset – amelynek elhárítása érdekében a terheltek semmit nem tettek – még sebességtúllépés mellett is elkerülhető lett volna [1/1975. (II. 5.) KPM–BM együttes rendelet (KRESZ) 26. § (1) bek. a) pont ad) alpont, 29. § (1) bek.; Btk. 235. § (1) bek.; 6/1998. BJE.].

II. A Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozattól való eltérésre hivatkozó felülvizsgálat alapja kizárólag a Kúria 2012. január 1. napját követően közzétett határozata lehet [Be. 649. § (6) bek.]. A jogi érvelés alapjául felhozott más bírósági határozatok tekintetében is elvárható, hogy az indítvány létező, ne tartalmilag kreált határozatokra hivatkozzon [Be 648. § d) pont, 649. § (6) bek.].

- [1] A járásbíróság ítéletével az I. r. terhelte, valamint a II. r. terhelte bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett közúti veszélyeztetés büntetésében [Btk. 234. § (1) bek., (2) bek. b) pont]. Ezért az I. r. terhelte 3 év 6 hónap böfcxrtön fokozatú szabadságvesztésre 6 év közúti járművezetéstől eltiltásra és 4 év közügyektől eltiltásra ítélte, azzal, hogy a szabadságvesztés büntetésből legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra, a II. r. terhelte 4 év börtön fokozatú szabadságvesztésre 6 év 6 hónap közúti járművezetéstől eltiltásra és 4 év közügyektől eltiltásra ítélte, azzal, hogy a szabadságvesztés büntetésből legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.
- [2] A védelmi fellebbezések nyomán eljáró törvényszék mint másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta, a terheltek terhére rótt társtettesként elkövetett közúti veszélyeztetés büntetését [Btk. 234. § (1) bek., (2) bek. b) pont] közúti baleset okozása vétségének [Btk. 235. § (1) bek., (2) bek. a) pont] minősítette. Az I. r. terhelttel szemben kiszabott szabadságvesztést 1 év 8 hónapra, a közúti járművezetéstől eltiltást 4 évre enyhítette, mellőzte a 4 év közügyektől eltiltás büntetését. A II. r. terhelttel szemben kiszabott szabadságvesztést 1 év 8 hónapra, a közúti járművezetéstől eltiltást 4 év 6 hónapra enyhítette, mellőzte a 4 év közügyektől eltiltás büntetését. A szabadságvesztés végrehajtási fokozata mindkét terhelte esetében fogház. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [3] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen az I. r. terhelte védője, valamint a II. r. terhelte védője terjesztett elő az I. r., illetve a II. r. terhelte javára felülvizsgálati indítványt, amelynek alapjaként mindketten a Be. 649. § (1) bekezdés a) pontját és a Be. 648. § d) pontját jelölték meg.

- [4] A felülvizsgálati indítványok indokolása, érvelése nem csupán tartalmilag, hanem túlnyomórészt szó szerint is megegyezik.
- [5] A védők álláspontja szerint mind a járásbíróság, mind a törvényszék tévesen állapította meg az I. r. és a II. r. terhelte büntetőjogi felelősségét.
- [6] Ennek oka – szerintük – részben az volt, hogy a megállapított tényállás részben iratellenes, mivel a baleseti szituációt vizsgáló igazságügyi szakértő szakvéleménye ellentétes a fizikai törvényszerűségekkel, szakmaiatlan és kompetenciakörét túllépve félrevezető, 1. számú tanú tanúvallomása iratellenes és a 2. számú tanú tanúvallomását a bíróságok kritika nélkül fogadták el, a tanúvallomásban foglalt ellentéteket nem tárták fel. Mind a nyomozás, mind az elsőfokú eljárás hiányossága, hogy világítástechnikai szakértőt és szemészorvos szakértőt sem rendeltek ki.
- [7] Kifejtették, hogy a megemelt sebességű haladást az I. r. és a II. r. terhelte sem vonta kétségbe. Szabálysértést követtek el a megengedett 50 kilométer/óra sebesség lényeges túllépésével, de ez nem jelent veszélyhelyzetet, és ez önmagában nem jelenti bűncselekmény elkövetését.
- [8] Ennek alátámasztására a védők idézték a Kúria Bfv.II.16/2019. szám alatt hozott határozatában foglaltakat, miszerint „ha a balesetben szereplő mindkét jármű vezetője közlekedési szabályt sért, a balesetért az a felelős, aki a veszélyhelyzetet létrehozta”.
- [9] Szerintük a jogdogmatika nemleges választ adott arra a kérdésre, hogy önmagában az igen jelentős sebességtúllépés megvalósíthat-e bűncselekményt, így a jelentős mértékű és többször megvalósult sebességtúllépés közvetlen veszély okozása nélkül nem valósítja meg a közúti veszélyeztetés büntetését.
- [10] Érveltek a védők azzal is, hogy a Legfelsőbb Bíróság Bfv.II.421/2011. számú döntésében kimondta, hogy az elsőbbségadásra kötelezett nem hivatkozhat arra, hogy nem ismerte föl a védett úton közlekedő megtévesztő sebességét. Ha nincs kellő információja az elsőbbségi helyzetben közlekedő sebességéről, így nem tud megalapozottan dönteni a manőver megkezdéséről vagy arról való lemondásról. Bizonytalan helyzetben nem dönthet a veszély vállalása mellett, így büntetőjogi felelősség terheli.
- [11] Ehhez képest – a védők álláspontja szerint – a jogerős ítéletben nem esik szó a sértetti gépkocsit vezető személy (1. számú sértett) közlekedési magatartásáról, holott az ő figyelmetlen vezetése hozta létre a veszélyhelyzetet. Egy figyelmes vezető fényes nappal, ideális látási viszonyok között a tőle balra érkező gépkocsinak 2–3 háznyi távolságból megadja az elsőbbséget. 1. számú sértettől elvárható lett volna, hogy felmérje a pontos távolságot, meggyőződjön a manővere veszélytelenségéről, ami akár több másodpercet is igénybe vehet. Nagyon valószínű, hogy 1. számú sértett nem győződött meg manővere veszélytelenségéről, az elsőbbségadási kötelezettségének pedig nem tett eleget.

- [12] A jogerős ítélet a védők megállapítása szerint sok felsőbbbíróági ítélettel is ütközik, mivel a Legfelsőbb Bíróság Bfv.36/2009. számú határozatában elmarasztalta a belterületi úton 80-90 kilométer/óra sebességgel bukósícsak nélkül közlekedő motorkerékpáros elé balra nagy ívben a védett útra kanyarodó figyelmetlenül közlekedő személygépkocsi vezetőjét.
- [13] Hivatkoztak a Legfelsőbb Bíróság Bfv.302/2010. szám alatt hozott határozatára is, amely helybenhagyta a jogerős ítéletet, ahol a terhelt egy település belterületén, jó látási viszonyok mellett figyelmetlenül kanyarodott a védett úton 100–110 kilométer/óra sebességgel közlekedő motorkerékpáros elé.
- [14] Megjelölték a Legfelsőbb Bíróság Bfv.27/2007. számú határozatát is, amely felmentette a védett úton jelentős sebesség túllépésével közlekedő I. r. terheltet, mert a II. r. terhelt kellő körülmények hiánya idézte elő a veszélyhelyzetet.
- [15] Ugyancsak hivatkoztak a Legfelsőbb Bíróság Bfv.II.669/2007. számú döntésére, amely a felülvizsgálati eljárásban felmentette a terheltet, mert a másodfokú bíróság a Legfelsőbb Bíróság következetes gyakorlatától eltérően, törvénysértően állapította meg a terhelt bűnösségét. Megállapította, hogy a veszélyhelyzetet a sértett közlekedési szabályszegése idézte elő.
- [16] Álláspontjuk igazolásaként utaltak a Kúria BH 2013.215. számon közzétett határozatára is, amely megállapította, hogy a felismerési távolság egy gépkocsivezetőnek az előtte lévő eseményről 117,4 méter távolságról 89–95 kilométer/óra sebesség mellett élettanilag lehetséges és lassító fékezéssel a baleset elkerülhető. A műszaki szakértő szakvéleményében állítja, hogy az Opel gépkocsi főútra haladásakor a terhelték által vezetett gépkocsik attól kb. 74 méter távolságra voltak.
- [17] Mindezen határozatokból következően szerintük a veszélyhelyzet kezdetét illetően téves jogi álláspontra helyezkedett mind a járásbíró, mind a törvényszék. Ezt támasztja alá álláspontjuk szerint a 2. számú törvényszék másodfokú ítélete is, amely a veszélyhelyzetnek azt a helyzetet tekintette, amikor az elsőbbségadásra kötelezett a hozzá közelebb eső forgalmi sáv közepét érte el. Ebből azt a következtetést vonták le, hogy a veszélyhelyzet nem a védett útra való felhaladással kezdődik. A veszélyhelyzet meghatározása valóban a bíróság feladata, azonban a veszélyhelyzet kezdete a hivatkozott törvényszéki ítélettel összhangban az, amikor az 1. számú sértett által vezetett gépjármű vezetője elérte a hozzá közelebb eső forgalmi sáv felét. (A helyszíni szemle jegyzőkönyv szerint ezen út forgalmi sávjai 4 méter szélesek.) Ez pedig szinte megegyezik az egyik szakértő által meghatározott értékkel. A hivatkozott törvényszéki állásponttal egyező az 1. számú ítéletábra harmadfokú eljárásban hozott végzésében kifejtett álláspont is.
- [18] Ebből a szempontból nem annak van jelentősége, hogy okirati bizonyítéknak vagy igazságügyi szakértői véleménynek minősül-e a hivatkozott szakértői vélemény, hanem annak, hogy az abban foglalt számítások szerint még 50 kilométer/óra sebességgel sem lehetett volna megállni lassító fékezéssel az ütközési pontig.
- [19] Mindezek alapján a védők arra tettek indítványt, hogy a Kúria a jogerős ítéletet helyezze hatályon kívül, és az I. r. terheltet, valamint a II. r. terheltet bűncselekmény hiányában mentse fel.
- [20] A Legfőbb Ügyészség átirata szerint a tényállás felderítetlenségére, iratellenességére, tényből további tényekre vont téves következtetésekre visszavezethető megalapozatlanságára, illetve a bizonyítékok téves bírói mérlegelésére hivatkozó részeiben a felülvizsgálati indítványok valójában az irányadó tényállást támadják, amely azonban a felülvizsgálati eljárás keretei között törvényi tilalom folytán nem vizsgálható.
- [21] Kifejtette, hogy a Kúria Bíróági Határozatokban közzétett döntéseitől való eltérés azért nem alapozza meg az érdemi felülvizsgálatot, mert a felülvizsgálati indítványok nem jelöltek meg a Kúria által közzétett egyetlen ilyen precedenshatározatot sem.
- [22] Érdemi felülvizsgálatot alapoz meg ugyanakkor szerinte a felülvizsgálati indítványoknak a terhelték bűnösségére vont téves következtetéssel összefüggő anyagi jogi érvelése, amely részükben azonban alaptalanok.
- [23] Álláspontja szerint a tényállásban rögzített adatok egyértelműen alkalmasak annak alátámasztására és megjelenítésére, hogy az adott útszakaszon hosszú idő óta közlekedő, kiváló helyismerettel rendelkező sértett az esti szürkület és mesterséges fényviszonyok között, annak ellenére, hogy észlelte az útkereszteződés felé közeledő I. r. terhelti járművet – de kizárólag csak azt –, miért nem értékelte valós veszélyhelyzetként ezt a forgalmi szituációt, és kezdte meg az útkereszteződésbe történő behaladását.
- [24] Rámutatott, hogy az alapügyben eljáró bíróságok helytálló jogkövetkeztetése szerint ugyanis a sértett a behaladást megelőzően kellően meggyőződött manővere veszélytelenségéről, amelyben azért tévedett, mert a terhelték jelentős sebességtúllépése számára nem volt észlelhető, e vonatkozásban a terhelték által szándékosan megvalósított KRESZ szabályszegő magatartás mint jogosult szándékos szabályszegés őt megtévesztette. Ebben az esetben pedig a 6/1998. számú BJE jogegységi határozat 1. pontjában írtak érvényesülnek, amely az elsőbbségre jogosultak kizárólagos büntetőjogi felelősségének a megállapítását kellett, hogy maga után vonja.
- [25] Kifejtette azt is, hogy az alapügyben eljáró bíróságok a tényállásból helytálló következtetést vontak a terhelték bűnösségére, de a bűncselekményeket kizárólag a törvényszék másodfokú ítélete minősítette a büntető anyagi jog szabályainak megfelelően.
- [26] A Legfőbb Ügyészség mindezek alapján arra tett indítványt, hogy a Kúria a Be. 662. § (1) bekezdés alapján a sérelmezett határozatokat mindkét terhelt tekintetében hatályában tartsa fenn.
- [27] A védők a Legfőbb Ügyészség átiratára tett észrevételükben a felülvizsgálati indítvány érveit részben megismételve az indítványaikat fenntartották.
- [28] A felülvizsgálati indítványok alaptalanok.
- [29] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a Be. 648. §-a értelmében kizárólag a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen, és a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárási okokból vehető igénybe. A felülvizsgálati okok törvényben

- meghatározott köre nem bővíthető, az ott meghatározottakon kívül más okból felülvizsgálatnak nincs helye.
- [30] Felülvizsgálatnak a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt helye van [Be. 648. § a) pont]. A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján felülvizsgálati ok, ha a bíróság a jogerős ügydöntő határozatában a terhelt büntetőjogi felelősségét a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg.
- [31] A Be. 650. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható. Ennek megfelelően a Be. 659. § (1) bekezdése rögzíti, hogy a felülvizsgálati eljárásban a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó, a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye.
- [32] A felülvizsgálatban irányadó tényállás lényege a következő:
- A terheltek által a cselekménykor vezetett személygépkocsiknál a balesettel összefüggésbe hozható műszaki hiba nem volt megállapítható, a terheltek a cselekmény időpontjában megfelelő egészségi állapotban voltak.
 - 2021. augusztus 8-án 20 óra 30 perc körüli időben az I. r. terhelt az 1. számú személygépkocsit, míg a II. r. terhelt a 2. számú személygépkocsit vezetve közlekedett a település lakott területén.
 - Ebben a napszakban az időjárási, látási és útviszonyokat az alábbiak jellemezték: esti szürkület, mesterséges fényviszonyok. Száraz idő, gyengén felhős égbolt, csapadék nélkül, +24 Celsius fok hőmérséklet. Lakott területen belüli, száraz, aszfalt borítású, egyenes vonalvezetésű, útburkolati jellel ellátott, töredezett-egyenetlen felületű úttest. Gyér járműforgalom.
 - Az 1. számú sértett által igénybe vett utca forgalma „Elsőbbségadás kötelező” jelzőtáblával van alárendelve a terheltek által használt út forgalmának.
 - A terheltek a balesetet megelőző percekben egymással versenyezve, nagy – legalább 101 kilométer/óra – sebességgel részben egymás mellett haladva közlekedtek a belterületen, a későbbi baleset helyszínétől visszább 1,6 kilométerrel. Ekkor még nem történt baleset. Mind a két terhelt esetében a sebességtúllépés mértéke jelentős volt, a baleset helyszínét megelőző útszakaszon is más gépjárműveket, és egymást is folyamatosan előzték.
 - A terheltek gépkocsijukkal 20 óra 30 perc körüli időben a főút városi szakaszán haladtak. Ezen az útszakaszon 50 kilométer/óra volt a megengedett sebesség. A terheltek továbbra is egymással versenyezve, egymás mellett megtevéstően nagy sebességgel haladva az úttestet teljes szélességben elfoglalták, ezáltal veszélyhelyzetet hoztak létre.
 - Ugyanekkor 1. számú sértett a személygépkocsit vezetve az alárendelt utcában közlekedett a főút irányába. Az ott kihelyezett „Elsőbbségadás kötelező” jelzőtábla miatt ő volt az elsőbbségadásra köteles. Az 1. számú sértett észlelte a neki balról érkező I. r. terhelt által vezetett gépjárművet, és a felhaladás előtt meggyőződött manővere veszélytelenségéről, amelyben azért tévedett, mert helyismerete, tapasztalata szerint a védett úton haladó jármű távolsága alapján a kanyarodást biztonságosan be lehetett volna fejezni, a jelentős sebességtúllépés számára nem volt észlelhető. Az 1. számú sértett a kereszteződésben balra nagy ívben kanyarodott a főút úttestére.
 - Amikor az 1. számú sértett a védett útra a felhaladást megkezdte, akkor a terheltek gépkocsijai egymás mellett, a későbbi ütközési ponttól 74 méterre, míg az 1. számú sértett gépkocsijától 80 méterre haladtak, az ütközésig 2,8 másodpercre haladtak, azaz az adott útszakaszra engedélyezett 50 kilométer/óra sebesség betartása esetén a terheltek járművei mind intenzív, mind lassító fékezést figyelembe véve féktávolságon kívül voltak.
 - A megengedett 50 kilométer/óra sebesség féktávolsági adatai intenzív fékezés esetén 30 méter, illetve lassító fékezésnél 36,6 méter.
 - Az adott útszakaszon érvényes sebesség jelentős túllépése miatt az I. r. terhelt legalább 102 kilométer/óra sebességgel, a II. r. terhelt legalább 95 kilométer/óra sebességgel érdemi fékezés és irányváltoztatás nélkül az egymás mellett haladó gépkocsijukkal egyidőben – 0,03 másodperc eltéréssel – nekiütköztek az 1. számú sértett által vezetett személygépkocsi bal oldalának.
 - Az I. r. terhelt az általa vezetett személygépkocsival az út vonalvezetésével közel párhuzamos helyzetben a bal elejével ütközött az 1. számú sértett által vezetett személygépkocsi bal hátsó oldali résznek, amely hatására a bal hátsó ajtó kisebb mértékben sérült, a bal hátsó futómű azonban kiszakadt. Majd 0,03 másodperccel később a II. r. terhelt az általa vezetett, az út vonalvezetésével közel párhuzamos, azonban kissé jobbra tartó helyzetben lévő személygépkocsival a terelővonal közelében az elejével ütközött a sértett által vezetett gépkocsi elejének. A járművek ütközésekor a sértetti gépkocsi az út vonalvezetésével közel 40 fokos szöget bezárva helyezkedett el az úton úgy, hogy az eleje már áthaladt a terelővonalon. A II. r. terhelt által vezetett jármű az ütközés után jobbra lehaladt az út mellé, ahol a jármű bal oldalával nekiütközött egy távvezeték tartó betonoszlopnak és a vízelvezető árokban állt meg. Az 1. számú sértett által vezetett személygépkocsi az ütközéseket követően a szándékolt haladási irányával ellentétes irányban a főút bal oldalára sodródott és kerékpárút mellett állt meg. Az I. r. terhelt a baleset után a menetiránya szerinti bal oldalon állt meg.
 - A baleset következtében a sértetti személygépkocsit vezető 1. számú sértett enyhe fokú agyrázkódást, a mellkas bőrvérzéssel, bőr alatti bevérvéssel járó zúzódását, a szegycsonttest törését, a tüdők alsó lebenyeinek zúzódását, a háti IX–X. csigolyák törését (a csigolyák közti tér ék alakban megnyílt, a jobb oldalon a degeneratív folyamat során keletkezett csontösszenövés „kapocs” törését, továbbá a IX. csigolya tövisnyúlványának törését), a bal lábszár középső harmadának lágyrész zúzódását és nyílt sérülését, a bal láb zúzódását és nyílt sebet és a bal alkar feszítő felszínén a könyök vetületének zúzódását és nyílt sebet szenvedte el.
 - Az enyhe fokú agyrázkódás gyógytartama 8 napon belüli. A mellkas zúzódásának gyógytartama önmagában 8 napon belüli, a szegycsonttest törésével együttesen 8 napon túli, a tényleges gyógytartam 6 hét. A háti IX–X. csigolyák töréseinek tényleges

gyógytartama 8 hét. Az alsó lebenyeket érintő tüdőzúródások gyógytartama 8 napon túli, a tényleges gyógytartam 4 hét. A bal lábszár, a bal láb hát és bal alkar sérüléseinek gyógytartama 8 napon belüli.

– A sértetti személygépkocsiban utasként tartózkodó 2. számú sértett a bal arccsontnak az arcból bevezetésével járó törését, többszörös bordatörést (bal oldalon V–XII–IX–X. között ablakos sorozattal bordatörések), légmellkast, a lép hasúri vérzéssel járó szakadását, mely életmentő műtétes vérzescsillapítást, lépeltávolítást igényelt, a máj májtok alatti vérzéssel járó sérülését, a jobb csípőlapát fölött traumás hasfali sérvet, a bal oldali ficamos bokatörést a külboka (szárkapocscsont), a sípcsont belboka nyúlványa és hátsó pereme (Volkmann háromszög) törésével, felső ugróizületi ficammal, bokaszalagok szakadásával, valamint testszerte zúzott sebeket szenvedett.

– Az arc és az orr zúródásának gyógytartama 8 napon belüli. A bal arcfél kiterjedt zúródásának gyógytartama önmagában 8 napon belüli, a kísérő, többszörös bordatörésekkel és a légmellel együtt 8 napon túli, a gyógytartama 8 hét. A lép traumás szakadásának gyógytartama 8 napon túli, a gyógytartama 4 hét. A hasfali zúródások gyógytartama önmagukban 8 napon belül gyógyuló sérülések, a kísérő májsérüléssel és májtok alatti vérzéssel együttesen 8 napon túli, a tényleges gyógytartam 3 hét. A medence zúródásának és a lábszárak lágyrész zúródásának és felületes nyíl sérüléseinek gyógytartama egyenként és összességükben is 8 napon belüli. A bal boka ficamos törésének gyógytartama 8 napon túli, a tényleges gyógytartam 12 hét.

– 2. számú sértett esetében a sérüléseiből eredően átmeneti – 2 hónapos időtartamú, intenzív kezelést indokló – súlyos egészségromlás alakult ki, beleértve a traumás lépszakadás okozta hasúri elvezéres shockos folyamatot, az elhúzó keringési elégtelenséget, keringési zavart, az általános vérmérgeződést, septicus állapotot, heveny veseelégtelenséget.

– 2. számú sértett esetében a bal boka ficamos törése (8%), lépszakadás miatti lépeltávolítás (5%), lépszakadás okozta vérvesztés okán kialakult agyi keringési zavar, mely bal oldali felső végtagi gyengeséget, valamint látásromlást és látótérkiesést idézett elő (20%) és a hasfali zúródás miatt kialakult hasfali sérv (8%) tekintetében maradandó fogyatékoság alakult ki.

– 2. számú sértett esetében a baleseti eredetű össz-szervezeti egészségkárosodás 35%.

– A sértetti gépjárműben utasként tartózkodó kiskorú 3. számú sértett mindkét oldali homlokcsont és a bal halántékcsontról többszörös, darabos, helyenként benyomattal járó töréseit, mindkét oldalon a homloklebenyben és a bal fali lebenyben az agyállomány zúródásait, a jobb kulcsont középső harmadában kis elmozdulással járó törést, valamint mindkét alsó végtag többszörös horzsolásos-zúródásos sebeit szenvedte el.

– A koponyacsontok többszörös törésével kísért homlok- és fali lebeny zúródásai okán súlyos agyvizenyő alakult ki, mely sürgős idegsebészeti beavatkozást tett szükségessé, ami a homlokcsontok eltávolítását indokolta. A későbbiek során ezen

sérüléssel összefüggésben agyvíz elvezetési zavar jött létre, mely koponyaúri nyomásfokozódást eredményezett, amiatt állandó, agyvízelvezető eszköz beültetésére került sor. A kiskorú sértett esetében 2022. január 28-án az eltávolított homlokcsont pótló műtetre került sor.

– A kiskorú sértett rehabilitációs kezelése során közepes fokú anomikus afáziát találtak. A homloklebeny érintettsége miatt a figyelem- és viselkedésszabályozásában sérült, mely kihat a tanulási és emlékezőképességeire, viselkedésében előfordulhatnak nem a helyzethez illő reakciók. A sérülés a későbbiekben kihatással lehet a személyiségfejlődésére, a szociális életére, társas kapcsolataira, tanulmányaira, valamint a pályaválasztására.

– A homloklebeny és a bal fal lebeny zúródásaival összefüggésben epilepsia alakult ki, amely megelőző gyógyszeres terápia mellett több alkalommal négy végtagra kiterjedő görcstevékenységet okozott.

– A kiskorú sértett esetében az alsó végtagok felületes hámhorzsolásai és zúródásai önmagukban és együttesen is 8 napon belül gyógyuló sérülések. A jobb kulcsont középső harmadának törése önmagában 8 napon túl gyógyuló sérülés, a gyógytartam 4 hét. A koponyacsontok többszörös törésével kísért homlok- és fali lebeny zúródásai önmagukban és összességükben is 8 napon túl gyógyuló sérülések, a tényleges gyógytartam 5 hónap.

– A kiskorú sértett esetében a többszörös koponyatöréssel szövődött agyzúródással összefüggésben maradandó fogyatékoság alakult ki.

– A kialakult epilepszia betegség várhatóan élethosszig fennmarad, gyógyszeres terápiát tesz szükségessé, emiatt súlyos egészségromlás alakult ki.

– A baleset következtében a II. r. terhelt által vezetett gépjárműben utasként tartózkodó 2. számú tanú a mellkas zúródásos sérülését szenvedte el, mely sérülés gyógytartama 8 napon belüli.

– Az I. r. terhelt a baleset következtében a hasfal zúródását szenvedte el, mely sérülés gyógytartama 8 napon belüli.

– A baleset következtében a II. r. terhelt által vezetett gépjármű jobbra lehaladt az út mellé, ahol nekiütközött egy távvezeték tartó betonoszlopnak és a vízelvezető árokban állt meg.

– A kormányhivatal határozatával az I. r. terheltre nézve a vezetési jogosultsága szüneteléséről határozott, egyúttal vezetői engedélyét visszavonta, illetve határozatával a II. r. terhelt esetében szintén a vezetési jogosultsága szüneteléséről határozott, amivel egyidejűleg vezetői engedélyét visszavonta.

– Az I. r. terhelt vezetői engedélyét 2022. szeptember 1-jén, míg a II. r. terhelt a vezetői engedélyét 2022. szeptember 22-én adta le az illetékes kormányablak osztálynál.

- [33] A Be. 648. § d) pontja önállóan, önmagában a Kúria Birósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától való eltérés miatt lehetővé teszi a felülvizsgálatot, azonban a törvény – az eltérés tényén túl – további feltételként határozza meg, hogy az eltérés a büntető anyagi jog szabályainak a Be. 649. § (1) bekezdésében meghatározott megsértését eredményezze vagy a Be. 649. § (2) bekezdésében

- meghatározott eljárási szabálysértést eredményezzen [Be. 649. § (6) bek.].
- [34] E perjogi szabályozás következménye, hogy a közzétett bírósági határozattól való eltérésen alapuló felülvizsgálat mindig két felülvizsgálati ok egyidejű megvalósulását feltételezi; a közzétett határozattól való eltérés mellett jelen kell lennie a felülvizsgálatot megalapozó anyagi [Be. 649. § (1) bek.] vagy eljárásjogi [Be. 649. § (2) bek.] törvénysértésnek is.
- [35] A Kúria jogértelmezésétől való indokolatlan – a Be. 649. § (1) és (2) bekezdésében meghatározott eljárásjogi vagy anyagi jogi szabálysértést eredményező – eltérés megalapozottságának az arra jogosult általi vitatását, új felülvizsgálati okként a Be. 2020. április 1-jével hatályba lépett módosítása teremtette meg.
- [36] A Be. 649. § (6) bekezdése szerinti felülvizsgálati ok alapja – összhangban a Be. 648. § d) pontjával – a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozattól való eltérés.
- [37] A Bírósági Határozatok Gyűjteménye nem összetévesztendő az 1952 óta kiadott Bírósági Határozatok (2013-tól: Kúriai Döntések), 2022. január 1. napja óta online elérhető folyóirattal, mely jelenleg a Kúria, azt megelőzően pedig utoljára a HVG-ORAC Lap és Könyvkiadó Kft. szabad felhasználású kiadványa, célja pedig az, hogy – a szerkesztőbizottság által kiválasztott bírósági döntések felhasználásával – biztos tájékoztató pontot nyújtson az ügyszakok szerint fejezetbe szerkesztett legfontosabb kúriai döntések, jogegységi iránymutatások, az Európai Unió Bíróságának határozatai, továbbá a „Fórum” rovatban megjelenő szakirodalmi írások közzétételével.
- [38] A Bírósági Határozatok Gyűjteménye a Bszi. által létrehozott, annak 163–165. §-aiban szabályozott, online bárki által elérhető és kereshető hivatalos gyűjtemény, ami a törvényben meghatározott bírósági határozatokat anonimizált formában, de egyebekben változtatás nélkül és a törvényben előírt körben teljesskörűen tartalmazza.
- [39] A Be. 649. § (6) bekezdése szerinti okon alapuló felülvizsgálatnak kizárólag a Bírósági Határozatok Gyűjteményében – nem pedig más módon – közzétett határozattól való eltérésre hivatkozással van helye. Ekként nem alapozza meg a felülvizsgálatot (a kizárólag) a Bírósági Határozatok (Kúriai Döntések) című folyóiratban közzétett bírósági határozattól való eltérés.
- [40] További követelmény, hogy az eltérés alapjául hivatkozott határozatot a Kúria hozza meg. A Kúriát a 2012. január 1. napján hatályba lépett Alaptörvény 25. cikk (1) bekezdése határozta meg – történelmi elnevezését helyreállítva – a legfőbb bírósági szervként.
- [41] Ekként tehát a Be. 649. § (6) bekezdése szerinti felülvizsgálat alapja – az ott írt egyéb feltételektől függetlenül – csak a Kúria által 2012. január 1. napja után hozott és a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozat lehet [Kúria Bfv.II.473/2022/2. (BH 2022.320.)].
- [42] Jelen esetben a védők által megjelölt határozatok – egy kivétellel – kizárólag 2012. január 1. napja előttiak, azokat nem a Kúria hozta meg, így a határozatok fogalmilag, már a meghozatala időpontjára és az eljáró bíróságokra tekintettel sem hivatkozhatók a Be. 648. § d) pontja – Be. 649. § (6) bekezdése szerinti eltérés – alapjaként.
- [43] Az indítványok akként fogalmaztak, hogy a jogerős ítélet sok felsőbbbírósági ítélettel ütközik. Megjelölték a Legfelsőbb Bíróság Bfv.36/2009. számú határozatát (helyesen Bfv.II.36/2009/2.), amelynek tárgya vámmorgazdaság büntette, kelte 2009. január 22., a Bfv.302/2010. számú határozatát (helyesen Bfv.II.302/2010/7.), melynek tárgya közúti baleset okozásának vétsége, kelte 2010. szeptember 9., a Bfv.27/2007. számú határozatát (helyesen Bfv.III.27/2007/2.), melynek tárgya rablás büntette, kelte 2007. január 15., a Bfv.II.669/2007. számú határozatát (helyesen Bfv.II.669/2007/6.), tárgya közúti baleset okozásának vétsége, kelte 2008. január 10. A megjelölt határozatok nem csupán a keltezésükre tekintettel nem képezhetik felülvizsgálat alapját, hanem a tárgyuokra figyelemmel köszönőviszonyban sincsenek a felülvizsgálati indítvány tartalmi ismertetésével. Ugyanez igaz a védők által hivatkozott BH 2013.215. számú jogesetre, amelynek alapja a valóságban a Kúria Pfv.IV.21.092/9. számú határozata, amit nem melleseleg adásvételi szerződés semmisségének megállapítása iránt indult ügyben hozott a Kúria. Szintén a Kúria hozta a felülvizsgálati indítványban hivatkozott Bfv.II.421/2011/8. számú határozatot, ennek kelte 2011. október 27. Ezen határozat tárgya ittas járművezetés büntette és nem tartalmazza a védők által a megtévesztő sebességről idézett megállapítást.
- [44] Mindezek mellett rögzíti a Kúria azt is, hogy a kifejtettekből következően a 2. számú törvényszék, az 1. számú ítélőtábla és a 2. számú ítélőtábla határozata sem adhat okot érdemi felülvizsgálatra.
- [45] A védők egy, a Kúria által 2012. január 1-jét követően hozott határozattól való eltérésre is hivatkoztak. Ez a Bfv.II.16/2019/7. számú határozat.
- [46] Rámutat a Kúria arra, hogy a Be. 652. § (1) bekezdése meghatározza a felülvizsgálati indítvány azon alapvető tartalmi követelményeit, amelyek az elintézéshez nem mellőzhetők.
- [47] Ennek megfelelően az indítványozónak, ha a felülvizsgálatot a Be. 649. § (6) bekezdésére alapítja, a felülvizsgálati indítványban meg kell jelölnie a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatát és annak azt a részét, amelytől a felülvizsgálattal támadott ügydöntő határozat eltér. Ez utóbbi magában foglalja az ügyszakosságot és a jogi megítélés eltérő elbírálásának bemutatását, azaz azon jogilag releváns tények megjelölését, amelyek a hivatkozott és a támadott határozat alapjául szolgáló tényállásban, illetve az eljárás során azonosak, majd annak kifejtését, hogy ezen azonos tényeket a bíróság a két határozatban mennyiben bírálta el eltérően. További törvényes elvárás és ekként követelmény az indítványban annak a megjelölése is, hogy a támadott határozatnak a közzétett határozattól való eltérése miként eredményezte az anyagi jog szabályainak a Be. 649. § (1) bekezdésében meghatározott megsértését vagy a Be. 649. § (2) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértést eredményezett (Kúria Bfv.II.746/2021/9.).
- [48] A jelen ügyben a felülvizsgálati indítványaikban a védők, azon túl, hogy a Be. 648. § d) pontját rögzítették, egy, a Kúria által 2012. január 1-jét követően hozott határozatot hivatkoztak annak egyes

- részeit idézve, de pontosan nem konkretizálták, hogy a határozat mely részében és miben látják az eltérést, valamint, hogy az eltérés a büntető anyagi jog szabályainak milyen, a Be. 649. § (1) bekezdésében meghatározott megsértését eredményezte. Ez akkor is az indítvány érdemi elbíráhatatlanságát eredményezné, ha az nem lenne eleve – tárgyi okból – kizárt.
- [49] A hivatkozott Bfv.II.16/2019/7. számú határozat idézett része a Bfv.II.1158/2016/6. számú ügy védő általi idézésére utal, amelyről a Kúria a jelen ügyben hivatkozott Bfv.II.16/2019/7. számú határozatában pont azt állapította meg, hogy ellentétes tényálláson alapul. Az a hivatkozott és a jelen ügy összehasonlításának eredményeként is megállapítható, hogy teljesen eltérő ténybeli alapokon állnak. A hivatkozott ügy tényállásában fel sem merült a sebességtúllépés, így értelemszerűen annak megtevesztő hatása sem.
- [50] Mindezek alapján a Kúria Bíróági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától való eltérés miatt, a Be. 649. § (6) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásnak nincs helye.
- [51] A Be. 649. § (1) bekezdés *a)* pont *aa)* alpontja alapján valóban felülvizsgálati ok, ha a bíróság a terheltek büntetőjogi felelősségét – ahogy arra a védők a felülvizsgálati indítványaikban hivatkoztak – a büntető anyagi jogi szabályok megsértésével állapította meg.
- [52] Az indítványok szerint a terheltek büntetőjogi felelősségének megállapítása az eljáró bíróságok részéről azért téves, mert részben a tényállás téves megállapítására került sor, részben a balesetet eredményező veszélyhelyzet létrehozójának személyét is tévesen határozták meg, ebből következően pedig tévesen jutottak arra következtetésre, hogy a baleset bekövetkezése a terheltek és nem a sértett szabályszegésével van okozati összefüggésben.
- [53] A védők érvelését a Kúria nem találta alaposnak.
- [54] A Kúria rögzíti, hogy a felülvizsgálati indítvány azon megállapításai, amelyek a tényállás helyességére, az ítélet megalapozottságára, a bizonyítékok értékelésére vonatkoznak, vagyis a tényállást támadják, törvényben kizártak.
- [55] A védők ugyan hivatkoztak arra, hogy a járásbíróság ítéletének – törvényszék által kiegészített – tényállása nem támadható, azonban a tényállás hiányosságainak taglalásával, a bizonyítékok, így többek között a tanúk vallomásának elfogadásával, az igazságügyi műszaki szakértői vélemény és a magánszakértői értékelésének sérelmezésével, ebből eredően a nem megfelelő tényállás megállapításának sérelmezésével pont ezt tette.
- [56] Az indítvány nem irányulhat arra, hogy a Kúria a bizonyítékok eltérő értékelésével a jogerős ítéletben foglalttól eltérő tényállást állapítson meg, és ezáltal hozzon a terheltek büntetőjogi felelősség vagy az alkalmazott jogkövetkezményeket érintően kedvezőbb döntést vagy ennek érdekében helyezze hatályon kívül a jogerős határozatot.
- [57] Ebből következően közömbös az a védői érvelés, hogy az igazságügyi műszaki szakértői véleménye ellentétes a fizikai törvényszerűségekkel, szakmaiatlan, hiszen mérést nem végzett, bizonyítási kísérletet nem kezdeményezett. Nem került sor fénysűrűség mérésre, nem voltak be látásélettannal foglalkozó szakembert és a jogerős ítéletben szó sem esik 1. számú sértett közlekedési magatartásáról. A védők álláspontja szerinti hiányok sérelmezése kizárólag a tényállás törvényben kizárt támadásként értékelhetők.
- [58] A jogerős ítélet tényállásának alapulvételével a felülvizsgálat tárgyát képezheti, hogy a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megfelelően állapította-e meg a terheltek büntetőjogi felelősségét; azaz – közúti baleset okozása esetén – az, hogy a terheltek szegtek-e közlekedési szabályt, és az okozati összefüggésben áll-e a balesettel, illetve annak eredményével. Ekként a védők indítványa alapján a felülvizsgálatnak helye van, azonban az abban felvetett jogkérdést – álláspontjuk szerint a terheltek büntetőjogi felelősségének megállapítására az anyagi jogi szabályok sérelmével került sor – a jogerős ítéleti tényállás alapulvételével kell elbírálni, ugyanakkor a tényálláshoz kötöttség követelményéből eredően nem vizsgálható olyan kifogás, amely a tényállásból valamely tény vagy adat hiányát, illetve téves voltát sérelmezi.
- [59] A közúti baleset okozása bűncselekmény jogi tárgya a közúti közlekedés körében más vagy mások életének, testi épségének, egészségének védelme, elkövetési magatartása a közúti közlekedés szabályainak megszegése, amely mind tévessel, mind mulasztással, illetve ezek kombinációjával is megvalósulhat.
- [60] A tényállás az elkövetési magatartás meghatározására tekintettel kerettényállás, a keretkitöltő alapvető szabályok egyike a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM–BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ), mely a közúti közlekedés biztonságos és zavartalan működésének biztosítását célzandó állapítja meg – különösen – a közlekedésben részvétel személyi és egyéb feltételeit, a közúti jelzéseket és a jármű közlekedésére vonatkozó szabályokat.
- [61] A KRESZ 29. § (1) bekezdése szerint, aki járművel irányt változtat (terelővonalat, az úttest szélét vagy képzeletbeli felezővonalát átlépi, forgalmi sávot változtat, másik útra bekanyarodik, főútvonalról vagy szilárd burkolatú útról letér stb.) köteles az azonos irányban vagy szemben haladó, irányt nem változtató járműveknek elsőbbséget adni.
- [62] Az elsőbbség: továbbhaladási jog a közlekedés más résztvevőjével szemben. Azt a járművet, amelynek elsőbbsége van, az elsőbbségadásra kötelezett nem kényszerítheti haladási irányának vagy sebességének hirtelen megváltoztatására [KRESZ 1. számú melléklet III. függelék *b)* pont].
- [63] A 6/1998. számú BJE jogegységi határozat a közúti közlekedés szabályai körében az elsőbbségi szabályok kapcsán arra mutat rá, hogy bár a közúti közlekedés rendjét meghatározó egyes speciális közlekedési szabályok nem állnak egymással „hierarchikus” viszonyban, mégis vannak olyanok, amelyek megtartása különösen azért jelentős a közlekedés biztonsága szempontjából, mivel a megszegésük számos esetben idéz elő súlyos közlekedési balesetet; az elsőbbségadási szabályok éppen ide tartoznak.
- [64] Az egységes ítélkezési gyakorlatra utalva a jogegységi határozatban a Legfelsőbb Bíróság ebben a körben kifejtette, hogy az elsőbbségadásra kötelezett nem mentesülhet a felelősség alól abból az

- okból, hogy az elsőbbségre jogosult is megszegett valamilyen közlekedési szabályt, így például túllépte a megengedett sebességet. Csak az mentesítheti a felelősség alól, ha éppen az elsőbbségre jogosult szabályszegése nem tette lehetővé, hogy észlelje az elsőbbségadási kötelezettsége szempontjából jelentős körülményeket, illetve hogy helyesen értékelje ezeket a körülményeket (pl. az elsőbbségre jogosult jelentősen túllépte a megengedett sebességet, és ezzel megtevesztette az elsőbbségadásra kötelezettet az elsőbbségre jogosult jármű távolságát illetően).
- [65] Hangsúlyozta, hogy mielőtt az elsőbbségadásra kötelezett ténylegesen megkezdte azt a műveletet, amellyel kapcsolatban elsőbbséget kell adnia (pl. elindulás, áthaladás, irányváltás, bekanyarodás), meg kell győződnie ennek a műveletnek a veszélytelenségéről, és a megengedettnél nagyobb sebességgel közeledő elsőbbségre jogosult jármű részére is biztosítania kell az elsőbbséget.
- [66] Rámutatott, hogy emellett értékelni kell azt is, ha az elsőbbségre jogosult szabályszegése, a sebesség túllépése is közrehatott a közúti baleset előidézésében, feltéve, hogy az az ő szabályszegésével okozati összefüggésben következett be, ugyanakkor az okozati összefüggés nem állapítható meg akkor, ha a baleset az elsőbbségre jogosult járművének megengedett sebessége mellett is bekövetkezett volna. A szabályszegő, elsőbbségre jogosult terheltek védői ezen utóbbi mentesülési okra hivatkoztak a tényálláson kívüli, azzal ellentétes állításaikkal, amit magánszakértői véleményekkel igyekeztek igazolni.
- [67] A jelen ügyben az irányadó tényállás rögzítette, hogy a terheltek a balesetet megelőző percekben egymással versenyezve, nagy – legalább 101 kilométer/órás – sebességgel részben egymás mellett haladva közlekedtek a baleset helyszíne felé. Mind a két terhelt esetében a sebességtúllépés mértéke jelentős volt, a baleset helyszínét megelőző útszakaszon is más gépjárműveket, és egymást is folyamatosan előzték.
- [68] A helyszínen végig 50 kilométer/óra volt a megengedett sebesség. A terheltek továbbra is egymással versenyezve, egymás mellett megtevesztően nagy sebességgel haladva az úttestet teljes szélességben elfoglalták, ezáltal veszélyhelyzetet hoztak létre.
- [69] Ugyanekkor 1. számú sértett az általa igénybe vett utcán közlekedett személygépkocsijával a baleset helyszíne irányába. Az ott kihelyezett „Elsőbbségadás kötelező” jelzőtábla miatt ő volt az elsőbbségadásra köteles.
- [70] A sértett észlelte a neki balról érkező I. r. terhelt által vezetett gépjárművet, és a felhaladás előtt meggyőződött manővere veszélytelenségéről, amelyben azért tévedett, mert helyismerete, tapasztalata szerint a védett úton haladó jármű távolsága alapján a kanyarodást biztonságosan be lehetett volna fejezni, a jelentős sebességtúllépés számára nem volt észlelhető. A sértett a kereszteződésben balra nagy ívben kanyarodott a főút úttestére.
- [71] Amikor a sértett a védett útra a felhaladást megkezdte, akkor a terheltek gépkocsijai egymás mellett, a későbbi ütközési ponttól 74 méterre, míg a sértett gépkocsijától 80 méterre haladtak, az ütközésig 2,8 másodpercre haladtak, azaz az adott útszakaszra engedélyezett 50 kilométer/óra sebesség betartása esetén a terheltek járművei mind intenzív, mind lassító fékezést figyelembe véve féktávolságon kívül voltak.
- [72] Az adott útszakaszon érvényes sebesség jelentős túllépése miatt az I. r. terhelt legalább 102 kilométer/óra sebességgel, a II. r. terhelt legalább 95 kilométer/óra sebességgel érdemi fékezés és irányváltás nélkül az egymás mellett haladó gépkocsijukkal egyidőben – 0,03 másodperc eltéréssel – nekiütköztek az 1. számú sértett által vezetett személygépkocsi bal oldalának.
- [73] A védői hivatkozás szerint nem vitatott, hogy a terheltek a megengedett haladási sebességet túllépték és ezzel megsértették a KRESZ 26. § (1) bekezdés a) pont ad) alpontjában írt közlekedési szabályt, ezzel a szabályszegéssel azonban nem hoztak létre közvetlen veszélyhelyzetet.
- [74] A veszélyhelyzet helye és időpontja – egyetértve a törvényszék álláspontjával – pontosan meghatározható. Az alárendelt útról a védett útra behaladni szándékozó, elsőbbségadásra kötelezett sértett számára, – a terheltekhez hasonlóan – a veszélyhelyzet kezdetének helye és időpontja az volt, amikor a sértett az útkereszteződés metszéspontját átlépve megkezdte a behaladást a védett út úttestére. Ez az a helyzet, amikor az elsőbbségadásra kötelezett az útkereszteződésbe behaladását megelőzően még eleget tud tenni ezen kötelezettségének.
- [75] Amikor pedig a sértett a védett útra a felhaladást megkezdte, akkor a terheltek gépkocsijai a sértett gépkocsijától 80 méterre haladtak. A tényállás pedig azt rögzíti, hogy az adott útszakaszra engedélyezett 50 kilométer/óra sebesség betartása esetén a terheltek járművei mind az intenzív, mind a lassító fékezés figyelembevételével féktávolságon kívül haladtak, vagyis az ütközési pontig megállíthatóak lettek volna. Ugyanis a megengedett 50 kilométer/óra sebességhez tartozó féktávolság intenzív fékezés esetén 30 méter, lassító fékezés esetén 36,6 méter. Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy az egymás mellett haladó terheltek 102 kilométer/óra és 95 kilométer/óra sebességgel, érdemi fékezés és irányváltás nélkül 0,03 másodperc eltéréssel ütköztek a sértett által vezetett személygépkocsinak.
- [76] A 6/1998. számú BJE jogegységi határozat 2. pontja szerint az az elsőbbségre jogosult, aki a megengedett sebességet túllépte, az elsőbbségadási kötelezettség megszegésével összefüggő közúti balesetért ugyancsak felelősséggel tartozik, kivéve, ha a baleset a jármű megengedett sebessége mellett is bekövetkezett volna.
- [77] A terheltek szándékos közlekedési szabályszegése [KRESZ 26. § (1) bek. a) pont ad) alpont] ok-okozati kapcsolatban áll a balesettel, és ebből következően annak eredményével is.
- [78] Ennek alapja pedig az, hogy a gyorsajtó a baleset-elhárítási kötelezettségét azért nem tudja teljesíteni, mert a sebességtúllépéssel önhibájából olyan helyzetbe hozza magát, hogy kötelezettségének nem tud eleget tenni.
- [79] A 6/1998. számú BJE jogegységi határozat értelmében mindig a konkrét forgalmi helyzethez és a közlekedés résztvevőinek a magatartásához képest kell megállapítani, hogy az adott esetben melyik közlekedési szabályszegésnek volt jelentősége a

- baleset bekövetkezésében, és milyen mértékben. A Kúria Bfv.1.656/2016/7. számú határozatában ([32] bekezdés) kifejtette, hogy a közlekedési bűncselekmények elbírálása körében a sebességtúllépés „megtévesztő” jellege megítélésakor nem lehet kizárólag annak a mértékét figyelembe venni, a sebességtúllépésnek az adott közlekedési helyzetben betöltött szerepe a döntő.
- [80] A 6/1998. számú BJE jogegységi határozat 1. pontja szerint a közúti közlekedés szabályai szerint az elsőbbségadásra kötelezett általában akkor is felelősséggel tartozik az elsőbbségadási szabályok megszegéséért, ha az elsőbbségre jogosult a megengedett sebességet túllépte. Kizárhatja a felelősségét, ha az elsőbbségadási kötelezettsége szempontjából jelentős körülményeket az elsőbbségre jogosult szabályszegése következtében nem észlelhetett, vagy ha e körülményekre nézve az elsőbbségre jogosult megtévesztette.
- [81] Jelen ügyben a tényállás szerint pontosan ez történt. Az I. számú sértett észlelte a neki balról érkező I. r. terhelt által vezetett gépjárművet (csak azt), és a felhaladás előtt meggyőződött manővere veszélytelenségéről, amelyben azért tévedett, mert helyismerete, tapasztalata szerint a védett úton haladó jármű távolsága alapján a kanyarodást biztonságosan be lehetett volna fejezni, a jelentős sebességtúllépés számára nem volt észlelhető.
- [82] Mindezekből következően az I. r. és a II. r. terhelt büntetőjogi felelősségét a büntető anyagi jog szabályaival összhangban állapította meg a bíróság.
- [83] A Kúria – egyetértve a Legfőbb Ügyészséggel – utal arra, hogy a felülvizsgálati indítványok ugyan a cselekmények minősítését nem érintették, azonban szükséges annak hangsúlyozása, hogy a törvényszék a Kúria következetes gyakorlatának megfelelően állapította meg, hogy önmagában a közlekedési szabályok szándékos megszegéséből nem vonható következtetés az azzal okozati összefüggésben kialakult közvetlen veszélyre kiterjedő szándékosságra. Ebből következően az I. r. és a II. r. terhelt cselekményének – másodfokú bíróság által megváltoztatott – minősítése is törvényes.
- [84] A Kúria a Be. 649. § (2) bekezdése szerinti olyan további felülvizsgálati okot, melynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles, nem észlelt.
- [86] Ekként a terheltek védői által benyújtott felülvizsgálati indítványokat elbírálva a Be. 660. § (1) bekezdésének megfelelően tartott tanácsülésen, a Be. 655. § (1) bekezdése szerinti összetételben eljárva, a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.
- [1] A járásbíróság – perújítási eljárásban – ítéletével a korábbi büntetővégzését hatályon kívül helyezte és a terheltet folytatólagosan elkövetett járművezetés az eltiltás hatálya alatt vétsége [Btk. 239/B. § (1) bek.] miatt 1 év 2 hónap, fogházban végrehajtani rendelt szabadságvesztésre és 1 év 10 hónap közötti járművezetéstől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtását 2 év próbaidőre felfüggesztette azzal, hogy a terhelt a kiszabott szabadságvesztésből – a végrehajtás elrendelése esetén – legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.
- [2] Az ítélet ellen a jogosultak nem jelentettek be fellebbezést, így az a kihirdetése napján jogerőre emelkedett.
- [3] A jogerős ügydöntő határozat ellen a Legfőbb Ügyészség terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjának második fordulója szerinti felülvizsgálati okra való hivatkozással, a terhelt javára.
- [4] Indítványában áttekintette, hogy a perújítás eredményeként hozott, támadott határozattal elbíralt négy részcsелеkmény közül három részcsелеkmény elbírálása már a perújítás alapügyében meghozott büntetővégzéssel megtörtént, míg a negyedik részcsелеkmény elkövetése a korábbi ügyben történt vádemelés utáni. Mivel azonban a Btk. 6. § (3) bekezdése a negyedik részcsелеkmény elkövetésének időpontjában, 2022. február 18-án még nem lépett hatályba, ezért az elkövetéskor hatályos Btk. alapján a folytatólagosság egységét még nem a vádemelés, hanem a jogerős ítélet meghozatala zárta le. Ez pedig azt jelenti, hogy az elkövetéskori Btk. alapján mind a négy részcsелеkmény a folytatólagosság egységébe olvad, ellenben az elbíráláskor hatályos büntetőtörvény alapulvételével az alapügyben történt vádemelés után elkövetett negyedik részcsелеkmény már nem, azaz e szabályok mentén a terhelt terhére rótt cselekmények folytatólagosan elkövetett járművezetés az eltiltás hatálya alatt vétségeként és ezzel halmazatban járművezetés az eltiltás vétségeként minősülnének. Ez azonban a terhelt számára hátrányosabb elbírálást eredményezne, ezért alkalmazását a Btk. 2. § (2) bekezdése kizárja. Ekként a jogerős ítélet törvényesen minősítette a terhelt terhére rótt cselekményeket egy rendbeli, folytatólagosan elkövetett járművezetés az eltiltás hatálya alatt vétségeként [Btk. 239/B. § (1) bek.].
- [5] A törvény azonban a járművezetés az eltiltás hatálya alatt vétsége miatt legfeljebb egy évi szabadságvesztés kiszabását teszi lehetővé, ezért a jogerős ítélettel a terhelttel szemben kiszabott, a büntetési tételkeret felső határát meghaladó, 1 év 2 hónap tartamú szabadságvesztés büntetés törvénysértő.
- [6] Indítványozta ezért, hogy a Kúria a támadott ítéletet változtassa meg, és hozzon a törvénynek megfelelő határozatot, a szabadságvesztést a büntetési tételkeret felső határának megfelelő egy évre enyhítve.
- [7] A felülvizsgálati indítvány alapos.
- [8] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a Be. 648. §-a alapján csak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen, és kizárólag a Be. 649. §-ában tételesen felsorolt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe. A felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető, ezért az azon kívül eső

(Kúria Bfv.II.702/2025/13)

127 A Btk. más szabályának megsértése folytán törvénysértő a büntetés, ha a kiszabott szabadságvesztés tartama – a Btk. Általános Részében írt tételkeret-emelő rendelkezések alkalmazhatóságának hiányában – meghaladja a terhelt terhére megállapított bűncselekmény büntetési tételének felső határát. A büntetési tétel kialakítása kapcsán a bűncselekmény-egység lezáró időpontja meghatározásának is jelentősége lehet [Btk. 239/B. § (1) bek.; Be. 649. § (1) bek. b) pont].

- anyagi vagy eljárásjogi kérdések a felülvizsgálatban közömbösek.
- [9] A Be. 649. § (1) bekezdés *b)* pont *ba)* alpontja szerint felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt (első fordulat), illetve a Btk. más szabályának megsértésével (második fordulat) szabott ki törvénysértő büntetést. A felülvizsgálati indítvány e törvényhely második fordulatára hivatkozott, ezért az alapján a felülvizsgálatnak helye van.
- [10] A második fordulat szerinti felülvizsgálati okra történő hivatkozásának a Legfőbb Ügyészség magyarázatát is adta, kifejtve, hogy a cselekmény minősítését érintő törvénysértés nem valósult meg, azaz, a kiszabott büntetés éppen azért törvénysértő, mert a jogerős ítélettel elbírált cselekmények – magasabb büntetési tételkeretet eredményező – eltérő minősítése nem indokolt.
- [11] A Legfőbb Ügyészség okfejtésével a Kúria is egyetértett.
- [12] Az ügyiratokból kitűnően a járásbíróság a 2023. március 30-án kihirdetett korábbi ítéletével a támadott ítélet 1–2. és 4. tényállási pontjában foglalt, 2021. augusztus 3-án, szeptember 28-án és 2022. február 18-án elkövetett cselekményeket elbírálv a terhelttel szemben 3 rendbeli járművezetés az eltiltás hatálya alatt vétsége [Btk. 239/B. § (1) bek.] miatt marasztaló határozatot hozott. A járásbíróság ítélete ellen bejelentett ügyészi fellebbezés folytán eljáró törvényszék mint másodfokú bíróság a 2023. október 19-én meghozott végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és a terhelttel szemben 3 rendbeli járművezetés az eltiltás hatálya alatt vétsége miatt indított büntetőeljárást megszüntette. A végzés indokolásában kifejtette, hogy a járásbíróság a járási ügyészség által 2022. január 24-én emelt vád alapján a 2022. április 21-én jogerőre emelkedett büntetővégzésével a terhelttel szemben – az általa 2021. december 19-én elkövetett (támadott ítélet 3. tényállási pont) – járművezetés az eltiltás hatálya alatt vétsége [Btk. 329/B. § (1) bek.] miatt büntetést szabott ki. A korábbi ítéletben írt cselekmények pedig a jogerősen elbírált e cselekménnyel a folytatólágosság törvényi egységébe [Btk. 6. § (2) bek.] tartoznak, ami azt jelenti, hogy abban az ítéletben a bíróság olyan cselekmények miatt marasztalta a terheltet, amelyek – a törvényi egység okán – jogerősen elbíráltak tekintendők.
- [13] A vármegyei főügyészség perújítási indítványa nyomán ugyanakkor a törvényszék perújítást rendelt el a járásbíróság büntetővégzése ellen. Az elrendelt perújítás alapján pedig a járásbíróság a felülvizsgálati indítvánnyal támadott jogerős ítéletében az 1–4. pontbeli cselekményeket folytatólágosan elkövetett járművezetés az eltiltás hatálya alatt vétségeként minősítve jogerős marasztaló határozatot hozott a terhelttel szemben.
- [14] Nem bűnhalmazat, hanem folytatólágosan elkövetett bűncselekmény az, ha az elkövető ugyanolyan bűncselekményt, egységes elhatározással, azonos sértett sérelmére, rövid időközönként többször követ el [Btk. 6. § (2) bek.].
- [15] Ugyan a járművezetés az eltiltás hatálya alatt vétségének passzív alanya (sértettje) nincs, az azonos sértett sérelmére történő elkövetés hiánya az egyéb törvényi feltételek meglétében – a 4/2004. Büntető jogegységi határozat II. pontjában írtakra figyelemmel – nem zárja ki a folytatólágosság megállapítását. Ekként a folytatólágosság megállapítása szempontjából csak a Btk. 6. § (2) bekezdésében felsorolt további feltételeknek: az ugyanolyan (így szükségszerűen azonos jogi tárgyat sértő) bűncselekménynek a többszöri, egységes elhatározásból való véghezvitelének van jelentősége.
- [16] A folytatólágosság törvényi ismérvei pedig a jogerős ítélet 1–4. pontjában írt cselekmények tekintetében hiánytalanul teljesülnek.
- [17] Kérdésként így – a Legfőbb Ügyészség átiratában írtakkal egyezően – csak az merülhet fel, hogy az 1–3. pontbeli cselekmény elkövetése után, 2022. január 24-én történt vádemelés (a járásbíróság büntetővégzéssel befejezett ügyében) lezárta-e a törvényi egységet. Azaz, az ítéleti tényállás 4. pontjában szerepeltetett, 2022. február 18-án elkövetett részcsselekmény is egységbe vonható-e az 1–3. pontbeli részcsselekményekkel.
- [18] A Btk. 2022. március 1-jétől hatályba lépett 6. § (3) bekezdése ugyanis akként rendelkezik, hogy amennyiben az elkövető több vagy tartós cselekménye egy bűncselekményt valósít meg, vagy több bűncselekménye e törvény rendelkezése alapján egy bűncselekményt valósít meg, és e bűncselekmény miatt az elkövetővel szemben vádemelésre került sor, az elkövető által a vádemelést követően elkövetett újabb ugyanolyan bűncselekmény önálló bűncselekményként bírálendő el.
- [19] Az elkövetéskor ekként e törvényi rendelkezés nem volt hatályban. Ennek megfelelően a Btk. 2. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó, az elkövetéskor hatályos büntetőtörvény szerinti minősítést a Btk. utóbb hatályba lépett 6. § (3) bekezdésének szabályai nem érintik. Ekként a 2022. március 1-jét megelőzően elkövetett cselekmények tekintetében a 6/2009. Büntető jogegységi határozaton alapuló bírói gyakorlat alapján a cselekményegységet nem a vádemelés, hanem a jogerős ítélet zárja le. Erre tekintettel pedig a Btk. 2. § (1) bekezdését alkalmazva az 1–4. pontbeli cselekmények a folytatólágosság egységébe olvadva valóban egy rendbeli járművezetés az eltiltás hatálya alatt vétségeként minősülnek.
- [20] Ehhez képest az elbíráláskori büntetőtörvény alapulvételével a 2022. január 24-én történt vádemelés a törvényi egységet az 1–3. pontbeli cselekmény elkövetése után lezárná, és az így megállapítható, folytatólágosan elkövetett járművezetés az eltiltás hatálya alatt vétsége mellett, azzal halmazatban kellene – további egy rendbeli járművezetés az eltiltás hatálya alatt vétségeként – felróni a terhelttel szemben a 4. pontbeli cselekményt. Ez a halmazati büntetékiszabás [Btk. 81. § (1)–(3) bek.] szabályaira tekintettel a büntetés súlyosabb (egy évig terjedő szabadságvesztés helyett egy év hat hónapig terjedő szabadságvesztésben meghatározott) büntetési tétel keretei között történő kiszabását eredményezné, a terhelt számára hátrányosabb jogkövetkezmények azonban a főszabálytól való eltérést, azaz az elkövetéskori büntetőtörvény helyett az elbíráláskori törvény alkalmazását kizárta teszik [Btk. 2. § (2) bek.].
- [21] A jogerős ítélet ezért valóban törvényesen minősítette a terhelt 1–4. pontban írt cselekményeit –

- egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő – folytatólagosan elkövetett járművezetés az eltiltás hatálya alatt vétségeként [Btk. 239/B. § (1) bek.].
- [22] A büntetőjog más szabályának törvénysértő büntetés kiszabását eredményező megsértése miatt mindazon büntető anyagi jogi szabály megszegése felülvizsgálati okot képez, amelynek alkalmazását a büntetés kiszabása körében a törvény az ítéldbíró számára korlátok közé szorítva biztosítja, és elvételé miatt a Be. XCIV. Fejezete nem nyújt jogorvoslati lehetőséget. Ilyen esetben a büntetés nem felel meg a törvénynek, mert joghátrányt ebben a formában a törvény nem tesz lehetővé [BH 2020.9. (Bfv.III.1.559/2018/10.)].
- [23] Az alapügyben eljáró bíróság által kiszabott szabadságvesztés 1 év 2 hónapban történt meghatározása ekként a Btk. 239/B. § (1) bekezdésében meghatározott, mérlegelést nem tűrő szabályba ütközik, mert a járművezetés az eltiltás hatálya alatt vétsége miatt kiszabható szabadságvesztés törvény által meghatározott legmagasabb tartamát – egy évet – meghaladja, miközben a Btk. Általános Részében írt, a büntetési tétel kereteit emelő törvényi rendelkezések alkalmazására nincs alap.
- [24] A Btk. más szabályának megsértésével kiszabott törvénysértő büntetés orvoslásának főszabálya a jogerős határozat megváltoztatását és a törvénynek megfelelő határozat hozatalát írja elő [Be. 662. § (2) bek. b) pont].
- [25] A törvényi maximumot meghaladó tartamban kiszabott büntetés miatt a törvénynek megfelelő határozat hozatala a kiszabott büntetés törvényes keretek közé illesztését igényli, azaz, a szabadságvesztés olyan tartamban való megállapítását, amely miatt a mérlegelést nem tűrő szabály már nem szenved sérelmet. Ennek megfelelően a Kúria következetes gyakorlata, hogy a törvényi büntetési tételkeret felső határát meghaladó tartamú szabadságvesztés a büntetési tételkeret felső határának megfelelő tartamú szabadságvesztésre történő enyhítésével orvosolható (Bfv.1460/2025/11., Bfv.1168/2024/9.).
- [26] Ekként a Kúria az alapügyben megvalósított törvénysértést kiküszöbölve a terhelttel szemben kiszabott szabadságvesztést 1 évre enyhítette, amely immár megfelel a Btk. 239/B. § (1) bekezdésében szabott, eltérést nem engedő törvényi rendelkezéseknek.
- [27] A kifejtett érvek mentén a Kúria – mivel nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a felülvizsgálati indítványnak – a Be. 660. § (1) bekezdése szerint tanácsulésen, a Be. 655. § (1) bekezdése szerinti összetételben eljárva – helyt adott, és megtámadott határozatot a Be. 662. § (2) bekezdés b) pontja alapján megváltoztatva maga hozott a törvénynek megfelelő határozatot, egyebekben pedig a jogerős ítéletet a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.
- (Kúria Bfv.II.6/2026/10.)
- 128** Sikkasztás valósul meg, ha a szerződésben vállalt kötelezettség ellenére a terhelt a meghatározott rendeltetéssel érkezett, a hitel fedezetül szolgáló és a bankot illető befizetéseket nem vagy csak részben teljesíti a projekt számlájára, és ehelyett a pénzt a projekt finanszírozására és a cég likviditási nehézségeinek áthidalására fordítja [Btk. 372. § (1) bek.].
- [1] A törvényszék ítéletével az I. r. terheltet bűnösnek mondta ki folytatólagosan, társtettesként elkövetett tartozás fedezetének elvonása büntetében [Btk. 405. § (1) és (3) bek.], 174 rendbeli sikkasztás büntetében [Btk. 372. § (1) bek., (2) bek. b) pont bc) alpont, 1 esetben (6) bek. b) pont, 74 esetben (5) bek. b) pont, 87 esetben (4) bek. b) pont, 12 esetben (3) bek. b) pont], költségvetési csalás büntetében [Btk. 396. § (1) bek. a) pont, (4) bek. a) pont] és 2 rendbeli folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségében (Btk. 345. §). Az I. r. terheltet 26 rendbeli sikkasztás büntetékének [1978. évi IV. tv. 317. § (1) bek., (2) bek. c) pont, 6 esetben (7) bek. b) pont, 18 esetben (5) bek. b) pont, 2 esetben (3) bek. b) pont], csődbűncselekmény büntetékének [1978. évi IV. tv. 290. § (1) bek. a) pont, (3) bek.], valamint társtettesként elkövetett közokirat hamisítás büntetékének [1978. évi IV. tv. 274. § (1) bek. c) pont] vádja alól felmentette, a vele szemben 3 rendbeli sikkasztás vétsége [Btk. 372. § (1) bek., (2) bek. b) pont bc) alpont] miatt indított büntetőeljárást megszüntette. Az I. r. terheltet – halmazati büntetésül – 5 év börtön fokozatban végrehajtandó szabadságvesztésre, 5 év gazdasági társaság vezető tisztségviselői foglalkozástól eltiltásra és 5 év közügyektől eltiltásra ítélte. Rendelkezett a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról, az I. r. terhelt által előzetes fogvatartásban és házi őrizetben töltött idő beszámításáról, a magánfelek által bejelentett polgári jogi igény egyéb törvényes útra utasításáról, a lefoglalt tárgyakról és a bűnügyi költség viseléséről.
- [2] Az ellentétes irányú fellebbezések alapján eljáró ítéltábla mint másodfokú bíróság az ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét I. r. terhelt vonatkozásában megváltoztatta, az I. r. terhelt vagyon elleni bűncselekményeit 175 rendbeli sikkasztás büntetékének [Btk. 372. § (1) bek. 1. ford., (2) bek. b) pont bc) alpont, 13 esetben (3) bek. b) pont, 86 esetben (4) bek. b) pont, 75 esetben (5) bek. b) pont, 1 esetben (6) bek. b) pont], a költségvetési csalás büntetét a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 3. fordulat, (5) bekezdés b) pont 2. fordulata szerint minősítette. Helyesbítette az I. r. terhelt által előzetes fogvatartásban töltött idő beszámítására vonatkozó rendelkezést. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyta azzal, hogy az I. r. terhelt terhére megállapított gazdálkodás rendjét sértő bűncselekmény megnevezése helyesen társtettesként, folytatólagosan elkövetett tartozás fedezetének elvonása büntette, és az I. r. terheltet gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól tekintette eltöltottnak.
- [3] Az elsőfokú bíróság által megállapított és a másodfokú bíróság által kiegészített, helyesbített tényállás II/a. és II/b. pontjának lényege a következő.
- [4] II/a. tényállás: A megjelölt ingatlan megvásárlásához az 1. számú Zrt. a Bank Nyrt.-vel kötött különböző hitelszerződéseket, mely alapján kölcsönöket vett fel. I. r. terhelt irányította a lakópark projektet az általa vezetett, illetve tulajdonolt cégekkel. A cégek minimális önerővel rendelkeztek, ezen beruházást

128 Sikkasztás valósul meg, ha a szerződésben vállalt kötelezettség ellenére a terhelt a meghatározott rendeltetéssel érkezett, a hitel fedezetül szolgáló és a bankot illető befizetéseket nem

- szinte teljes egészében a cég hitelből kívánta megvalósítani. A projektre a Bank 6 686 126 263 forint hitelt folyósított az alábbiak szerint:
- [5] A Bank Nyrt. szerződéssel a társasház első ütemének, azaz 130 darab lakás, 98 darab teremgarázs, 51 darab parkoló és 23 darab üzlethelyiség megépítésének finanszírozása nyújtott 1 417 964 000 forint hitelkeretet. A szerződés III.2.h. pontja alapján az 1. számú Zrt. tudomásul vette, hogy meghatározott együttes hitelösszeg 50%-át meghaladó folyósításhoz a projekt lakásai, parkolói és garázshelyei, valamint üzlethelyiségei, összterülete és nettó értéke 33%-ának a hitelösszeg 75%-át meghaladó folyósításához a projekt lakásai, parkolói és garázshelyei, valamint üzlethelyiségei összterülete és nettó értéke 50%-ának értékesítése szükséges. Értékesítés alatt olyan adásvételi szerződést értettek a felek, amely alapján az egyes lakások vevői a vételár legalább 10%-ának megfelelő foglaló befizetését teljesítették a projekt betéti számlára.
- [6] A szerződés III.2.k. pontja alapján az 1. számú Zrt. vállalta, hogy a vevőkkel kötött szerződésben szerepelteti azt a rendelkezést, mely szerint a vevők az általuk teljesített befizetéseket kizárólag a projekt betéti számlára teljesíthetik, az adós, vagyis az 1. számú Zrt. köteles a vevőkkel kötött szerződések, valamint az azok időközi módosításainak tervezetét a bank részére jóváhagyás végett bemutatni. A szerződés III.1.n. pontja alapján az 1. számú Zrt. a vevői adásvétel előszerződés szerződésmintáját a banknak bemutatta, azt a bank elfogadta és a vevők a vételár legalább 10%-ának megfelelő foglalót a projekt betéti számlára befizették. A hitelszerződés VII.1. pontja alapján további biztosítéki szerződések megkötését vállalta az 1. számú Zrt., így keretbiztosítási jelzálogszerződést, engedményezési szerződést és óvadéki szerződést. Ezen túlmenően az 1. számú Zrt. tudomásul vette, hogy az ingatlanokon jelzálog jogfedezet alapítására kerül sor, és ennek elvonása vagy elidegenítése bűncselekménynek minősül, illetve az 1. számú Zrt. köteles volt a banknak átadni a projekt megkezdésétől számított negyedévente a főkönyvi kivonatokat, illetve a bankszámla kivonatokat és pénzforgalmi kimutatást.
- [7] Ezt követően a Bank Nyrt. a telekingatlan megvásárlására egy másik szerződéssel (2. számú szerződés) nettó 5 125 000 CHF-nek megfelelő összegű hitelt nyújtott a fenti biztosítéki kerettel. Mindezt követően a Bank Nyrt. további hitelkeretet biztosított az 1. számú Zrt. részére.
- [8] A két és fél évvel megkötött szerződés (szerződés3) III.2.j.ii. alpontja alapján az 1. számú Zrt. vállalta azt is, hogy a projekt betéti számlán, mely kamatozó zárolt számla, kerülnek jóváírásra az általa értékesített lakások, üzlethelyiségek és parkolók vételár részletei. A szerződés III.2.k. pontja szerint vállalta ugyancsak a cég, hogy a vevőkkel kötött szerződésekben szerepelteti azt, mely szerint a vevők a befizetéseket kizárólag a projekt betéti számlára teljesíthetik, illetve köteles a vevőkkel kötött szerződések, valamint azok időközi módosításainak tervezetét a bank részére jóváhagyás végett bemutatni.
- [9] A hitelszerződések több esetben módosításra kerültek, mely módosítások oka a rendelkezésre állás és visszafizetési határidő megváltozása volt. A hitelszerződések egyebek mellett azt is tartalmazták, hogy a projekt megvalósításával kapcsolatban az 1. számú Zrt. szerződéses jogviszony keretében alkalmazta a bank által elfogadott Kft. műszaki szakértőt mint műszaki ellenőrt, aki jogosult volt a hitel teljes futamideje, illetve a projekt megvalósulása ideje alatt korlátlan műszaki ellenőrzést folytatni a hitel jogszerű és célszerű felhasználása céljából. A fenti szerződésekben rögzítésre került, hogy az 1. számú Zrt. a projekt teljes tartama alatt kizárólag a Bank Nyrt.-nél vezethet bankszámlát, a bank által rendelkezésre bocsátott hitelösszeget kizárólag a projekt költségeinek finanszírozására fordíthatja, a hitelszerződés időbeli hatálya alatt más banknál, pénzintézetnél csak a Bank Nyrt. előzetes írásbeli engedélye mellett nyithat számlát, és ezen a projekten kívül egyéb beruházást, befektetést vagy egyéb tárgyi eszköz beszerzést csak a bank előzetes írásbeli engedélyével lehet eszközölni. Rögzítették azt is, hogy súlyos szerződésszegésnek minősül az, ha a bank tudomására jut, hogy az 1. számú Zrt. a bank által jóváhagyott vevőszerződésektől eltérő tartalmú vevőszerződést köt, illetve a már meglévő szerződéseit a bank tudta és beleegyezése nélkül módosította, s melyek alapján a vevő fizetéseit nem a III.2.j/ii. pontban rögzített számlára utalja.
- [10] A 2. számú hitelszerződést a Bank Nyrt. részéről 1. számú, valamint 2. számú ügyfélmenedzser írták alá, az 1. számú Zrt. részéről I. r. terhelt és egy másik igazgatósági tag. Zárókötelezettként is ugyancsak ez a két személy írták alá.
- [11] A projekt kezdetétől fogva azonban előfordult, hogy az egyes vevők nem a fenti szerződésekben foglalt projekt betéti számlára fizették be egyes befizetéseiket, illetve vételár részleteiket, hanem az 1. számú Zrt. irodájában.
- [12] A projekt megvalósulása során annak finanszírozása körében az 1. számú Zrt. nehéz helyzetbe került, figyelemmel arra, hogy a 2. számú Zrt. által teljesített alvállalkozói teljesítményt pusztán a Bank Nyrt. által folyósított kölcsönökből nem tudta finanszírozni. Ez részben azért alakult ki, mert az akkori gazdasági válsághelyzet miatt a Bank Nyrt. által nyújtott kölcsönök kamatai a lakások iránti kereslet lecsökkenésével egyidejűleg megemelkedtek, továbbá az I. r. terhelt az 1. számú Zrt. által épített lakásokkal számos, a jelen ügy tárgyát időben megelőző építési projektben alvállalkozói szerepet betöltő személy irányába fennálló tartozást is kiegyenlített.
- [13] A Bank Nyrt. megyei vezetése tisztában volt azzal, hogy az 1. számú Zrt. a projekt betéti számlára nem minden esetben teljesíti a hozzá készpénzben vételár címén befolyó összegeket, azonban annak érdekében, hogy az építkezés tovább folyjon, a szerződésszegés miatt nem intézkedtek, sőt annak érdekében, hogy az eljárás tárgyát képező összegek projekt betéti számlára való megérkezését igazolják, számos esetben valótlan tartalmú okiratokat állítottak ki.
- [14] Az 1. számú Zrt. részéről az I. r. terhelt további kölcsönt igényelt a Bank Nyrt.-től annak érdekében, hogy a projekt betéti számla feltöltését lehetővé tegye, az ez irányú tárgyalások igen előre haladtak voltak, azonban a Bank Nyrt. felsővezetése további

- kölcsön folyósítását megtagadta, így erre már nem került sor.
- [15] Az I. számú Zrt. és az egyes vevők között létrejött szerződések jelentős része tartalmazta, hogy a vevők a lakás vételárát, illetve az egyes részleteket az ott megjelölt számú projekt betéti számlára kötelesek teljesíteni, illetve azt a kitéltet is tartalmazták, hogy az I. számú Zrt. a szerződésben vállalt 15 – néhány esetben 90 – napon belül a cég részére készpénzben megfizetett összeget továbbítja a projekt betéti számlára.
- [16] A vádiratban állítottakkal ellentétben a Bank Nyrt. képviselőjében eljáró jogi szakemberek, illetve az nyrt. vezetése is tisztában volt azzal, hogy a szerződések tartalmazták a készpénzes befizetésekre vonatkozó kitételeket, az ellen kifogást nem emeltek.
- [17] Az I. r. terhelt rendelkezése nyomán az 1–111., 113–125., 127–132., 134–143., 146–172., 174–181., 183–187., 189–191. és a 193–214. alpontokban foglalt esetekben, és sértettek vonatkozásában az általuk befizetett vételár, illetve vételár részletek nem vagy csak részben kerültek a Bank Nyrt. projekt betéti számlájára befizetésre.
- [18] II/b. tényállás: Az I. r. terhelt a Bank Nyrt.-hez 2009. május 1. és 2010. szeptember 30. napja közötti időszakban összesen 154 darab vételi ajánlatot nyújtott be, amely a még eladatlan ingatlanokra vonatkozó operatív lízingkonstrukció tárgyában készült a lakóparkban. A vételi ajánlatok közül 99 darab fiktív személyek adatait tartalmazta, illetve a vételi ajánlatot nem az ajánlaton szereplő személy írta alá.
- [19] Ezáltal az I. r. terhelt további hitelhez kívánt jutni, azonban az ehhez szükséges eljárás nem indult meg. Ezek a fiktív ajánlatok bankhoz történő benyújtásával az I. r. terhelt valótlan okiratokat használt fel.
- [20] A II/a. tényállási pontban foglalt azon esetekben, amikor az ingatlan teljes vételára nem került a projekt betéti számlára, vagy a befizetést a bank nem tudta azonosítani, ennek következtében a Bank Nyrt. az adott sértettek tulajdonjogának bejegyzéséhez nem járult hozzá, keretbiztosítéki jelzálogjogát érvényesíteni kívánta, ezáltal a sértettektől további pénzösszegek befizetését követelte.
- [21] Az I. r. terhelt által a projekt betéti számlára be nem fizetett összegeket az I. r. terhelt – ezt cáfoló kétséget kizáró adat hiányában – a projekt finanszírozására és a cég likviditási nehézségeinek áthidalására fordította.
- [22] Az egyes sértettek által az előszerződés vagy szerződéskötés napján befizetett összegek javarésze foglalként került befizetésre. A készpénzes fizetési gyakorlatot a lakópark projektet megelőzően épített lakópark megvalósítása során, illetőleg a jelen projekt megkezdésekor az I. r. terhelt mellett az akkor okiratszerkesztőként eljáró ügyvéd alakították ki, melyről a Bank Nyrt. tudomással bírt, az ellen nem tiltakozott, ellenőrzési és azonosítási kötelezettségének elmulasztásával, illetőleg több esetben hamis adatszolgáltatásával hozzájárult a projekt betéti számla fenti hiányának kialakulásához.
- [23] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen I. r. terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjára és b) pontjára hivatkozással.
- [24] Indokai szerint a jogerős ítélet a vevők befizetéseinek minősítését illetően anyagi jogszabályt sértő, hiszen azok a polgári jog szabályai szerint a cég részére való befizetéssel a cég – és nem I. r. vádlott magánszemély – saját pénzeszközeivé váltak, és így nem maradtak idegen dolgok. A tulajdonjog átruházással történő megszerzésével kapcsolatban hivatkozott az elkövetéskor hatályban volt Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: korábbi Ptk.) 117–119. §-ában foglaltakra.
- [25] Kifejtette, hogy a tulajdonjog megszerzése a dologra vonatkozó tulajdoni jogviszony létrejöttét jelenti, és a tulajdonost a megszerzés időpontjától kezdődően illetik meg a tulajdonjogból folyó jogosítványok (birtoklás, használat, hasznoszedés és rendelkezés joga) és terhelik őt a dolog fenntartásával, használatával stb. együtt járó kötelezettségek, illetve viseli azokat a károkat, amelyek másra át nem ruházhatóak. Utalt arra is, hogy átruházással való szerzés esetében a főszabály az, hogy a tulajdonjogot csak a dolog tényleges tulajdonosától lehet megszerezni, mely alól ugyanakkor a korábbi Ptk. több kivételt is megfogalmaz.
- [26] Érvelése szerint az I. r. terhelt vagyon elleni cselekményei alapján törvényi tényállási elem hiányában bűncselekmény nem valósulhatott meg.
- [27] Ezért indítványozta, hogy a Kúria a jogerős ítéletet változtassa meg, I. r. terheltet mentse fel a terhére rótt vagyon elleni bűncselekmények vádjá alól, és a vele szemben jogszabálysértő módon kiszabott, kirívóan súlyos büntetést enyhítse.
- [28] A jogerős ítélet ellen I. r. terhelt is felülvizsgálati indítványt terjesztett elő a Be. 648. § a) pontjára és a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjára és a b) pont ba) alpontjára hivatkozással.
- [29] Indokolása szerint az ítéletábró tévesen állapította meg, hogy a vevők által befizetett vételárrészletek tulajdonjoga nem szállt át az eladóra, hanem a vevőké maradt. Ehelyett a vádbeli időszakban hatályos polgári jogi szabályok alapján arra kell következtetni, hogy mivel a keretet biztosító jogügylet adásvételi szerződés volt, az átadás jogcíme pedig vételárrészlet-megfizetés, az átadás a pénzösszegek tulajdonjogának eladóra történő átszállását eredményezte. Az átadott összegeket az eladónak haladéktalanul be kellett volna fizetnie a betéti számlára, ennek elmulasztása azonban legfeljebb szerződésszegésnek minősíthető, ami nem büntetőjogi, hanem polgári jogi kategória.
- [30] Álláspontja szerint az adásvételi szerződések olyan értelmezése, amely alapján az érintett vételárrészletek rábízottnak tekinthetők, automatikusan nem vonja maga után azok büntetőjogi értelemben véve rábízott, egyúttal idegen voltát.
- [31] Nem vitatta, hogy a finanszírozó bankkal megkötött hitelszerződésben az eladó I. számú Zrt. vállalta, hogy a vevők által a részére megfizetett foglaló-, illetve vételárrészlet-fizetéseket befizeti a Bank Nyrt.-nél vezetett letéti számlára, azonban egyrészt a bankkal a hitelszerződést követő időszakban történt szóbeli szerződésmódosítás következtében ezt már maga a bank sem kérte, másrészt azt saját tulajdonként fizette volna be, amit a bankkal kötött hitelszerződésben ő maga mint adós korlátozott

- akként, hogy az biztosítésként szolgáljon a hitelező számára.
- [32] Mivel az eladó a polgári jog szabályai szerint tulajdonjogot szerzett az átadott pénzekben, azok a könyvelésében is megjelentek, hiányzik a sikkasztás törvényi tényállásának megvalósulásához szükséges „idegen dolog”.
- [33] Kiemelte, hogy az eladó a hitelszerződés előírásait csak akkor tudta teljesíteni, ha a vevővel kötendő adásvételi szerződés időpontjában, a szerződést ellenjegyző ügyvéd jelenlétében átveszi a vevőtől legalább az ingatlan bruttó vételára 10%-ának megfelelő összegű készpénzt, azaz a foglalót. Felhívta a figyelmet arra is, hogy a Bank Nyrt. a közjegyzői okiratokban minden esetben azt a nyilatkozatot tette, hogy a vevői önerő befizetése az óvadéki számlára megtörtént, és a bank a vevőktől a későbbiekben sem kérte további összeg befizetését, a lakásaik tehermentesen kerültek a nevükre.
- [34] Hivatkozott az 1. számú Zrt. és a Bank Nyrt. között szóban létrejött – és ráutaló magatartással megerősített – hitelszerződés-módosításra, továbbá részletesen bemutatta, hogy 2005. és 2011. között a projekt kapcsán végzett rendszeres ellenőrzések szabálytalanságot nem tártak fel.
- [35] Indítványozta, hogy a Kúria a jogerős ítéletet változtassa meg, és a terhére rótt vagyon elleni bűncselekmények miatt emelt vád alól mentse fel, egyúttal jelentősen enyhébb büntetést szabjon ki vele szemben. Indítványt tett a jogerős ítéletben kiszabott büntetés félbeszakítására is.
- [36] A Legfőbb Ügyészség átiratában az I. r. terhelt védőjének felülvizsgálati indítványát alaptalannak tartotta.
- [37] Kifejtette, hogy a jogerős ítéleti tényállás szerint az I. r. terhelt döntött a sértettek által eszközölt befizetések sorsáról, illetve arról, hogy a projekt betéti számlájára történő befizetésükre nem vagy csak részben került sor. Így az I. r. terhelt volt az, akinek a döntése folytán a sértettek által befizetett pénzeszegek végleg kikerültek a sértettek rendelkezéséből, azokat az I. r. terhelt véglegesen elvonta a sértettek birtokából. Az átvett pénzeszegek az átadás időpontjáig az I. r. terhelt számára idegen dolgot képeztek, az átvétel időpontjától pedig rábizott dologgá váltak, amit a sértettek meghatározott célból, a szerződés szerint a projekt befizetési számlára történő befizetés érdekében bíztak az I. r. terhelt cégére.
- [38] Rámutatott arra, hogy a létrejött szerződések polgári jogi minősítése büntetőjogi szempontból közömbös, mivel – amint azt a BH 2013.86. számú eseti döntés is megállapítja – a sikkasztás tekintetében az eltulajdonítás, a sajátjaként rendelkezés jogellenessége abban áll, hogy annak nincs törvényes jogcíme. Hangsúlyozta, hogy a sértettek és az I. r. terhelt által irányított cég közötti szerződés eleve kizárta, hogy a beruházó zrt. a befizetéseken tulajdont szerezzen, mivel azok egy hitelszerződés fedezetétől szolgáltak, e befizetések eleve a Bank Nyrt.-t illették, így nem lehetett szó az összegeknek az I. r. terhelt, illetve a beruházó cég részére történő átruházásáról. Az I. r. terhelt által képviselt beruházó cég a befizetéseket birtokosként köteles lett volna a projekt betéti számlára haladéktalanul befizetni, azonban a befizetések az I. r. terhelt utasítása alapján elmaradtak, és ugyancsak az ő utasítása alapján került sor e befizetések más célra történő felhasználására.
- [39] Ennek alapján az eljáró bíróságok törvényesen állapították meg, hogy az I. r. terhelt a terhére rótt sikkasztási cselekményeket elkövette és a kiszabott büntetés is törvényes.
- [40] A Legfőbb Ügyészség átiratában az I. r. terhelt felülvizsgálati indítványát részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta.
- [41] A védői érveléssel egyező hivatkozásokra nézve a korábbi átiratban foglaltakat fenntartotta. Kifejtette, hogy az I. r. terhelt a jogerős ítéleti tényállásban foglaltaktól eltérően állította, hogy az 1. számú Zrt. és a Bank Nyrt. között szóbeli megállapodás jött létre a vevői befizetések felhasználásáról, melyben a bank jóváhagyta ezen összegeknek a projekt céljára fordítását. Ezzel szemben a vevői befizetések a hitel fedezetét képezték, az I. r. terhelt a hitel összegét fordíthatta a projekt céljaira, azonban a bankot illető befizetéseket nem.
- [42] Kiemelte, hogy az elsőfokú ítélet [343] bekezdése szerint azokban az esetekben, amikor az ingatlan teljes vételára nem került a projekt betéti számlájára, vagy a befizetést a bank nem tudta azonosítani, a bank az adott sértettek tulajdonjogának bejegyzéséhez nem járult hozzá, keretbiztosítéki jelzőlogóját érvényesíteni kívánta, ezáltal a sértettektől további pénzeszegek befizetését követelte. E ténymegállapításból következően hiába fizette be a sértett a kizárólag a bankot illető vételár-részletet az 1. számú Zrt. számlájára vagy pénztárába, amennyiben annak továbbítására nem került sor, a sértett a már egyszer kifizetett összeg ismételt megfizetésére kényszerült.
- [43] Érvelése szerint az elsőfokú ítélet [60] bekezdésében foglalt megállapítások nem jelentik az írásban megkötött szerződés szóbeli módosítását.
- [44] Az I. r. terhelt védője a Legfőbb Ügyészség átiratára tett észrevételében a felülvizsgálati indítványában foglaltakat fenntartotta.
- [45] Kiemelte, hogy az általa hivatkozott kógens polgári jogi norma a befizetés pillanatában *ipso iure* az I. r. terhelt ügyvezetése alatt álló gazdasági társaság tulajdonává minősíti a befizetett pénzeszközöket, így az I. r. terhelt szerződésszegést és nem sikkasztást követett el azzal, hogy a pénzt a banknak történő befizetés helyett az építkezésre fordította.
- [46] Az I. r. terhelt a Legfőbb Ügyészség mindkét átiratára észrevételt tett.
- [47] Nem értett egyet azzal, hogy a szerződések polgári jogi minősítése büntetőjogi szempontból közömbös, ugyanis a tényállási elemek vizsgálatakor, köztük az idegen dolog megállapításakor döntő jelentősége van annak, hogy milyen szerződés jött létre a felek között. Jelen esetben az átadott összegek tulajdonjoga az eladóra szállt át.
- [48] Érvelése szerint hitelszerződések fedezetétől a hitelfelvevő saját tulajdona szokott szolgálni, az pedig, hogy a betéti számlára befizetett összegek az elszámolás időpontjában a bank tulajdonává váltak volna, nem jelenti azt, hogy az eladó ezt megelőzően ne szerezhetett volna azon tulajdont.
- [49] Hangsúlyozta, hogy a kérdéses pénzeszegeket nem vonta el a vevők birtokából, azokat a vevők önként adták át neki, hiszen ezt a hitelszerződés is megkövetelte.

- [50] A „rábízott dolog” és az „idegen dolog” vonatkozásában utalt arra, hogy a gazdasági büntetőjognak háttérjoga a polgári jog, és nem fordítva, ezért először a polgári jog alapján kellett volna megállapítani, hogy az átadott pénzeszegek idegen dolgok voltak-e, és azokat a vevők a terheltre bízták-e. Okfejtése szerint nem lehet úgy eljárni, hogy ha egy jogszerű, tulajdonátruházással járó szerződés a szerződési szabadság alapján valamilyen megbízás jellegű feltételt is tartalmaz, akkor azt eleve büntetőjogi rábízásnak tekintik és ebből kiindulva tagadják a polgári jogi tulajdonjogváltozást.
- [51] Kiemelte, hogy a szerződésmódosítással kapcsolatos érvelése nem a tényállás támadása, hanem a helytelen jogi értékelés vitatása. Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet [60]–[63] bekezdései alátámasztják, hogy a bank felsővezetése tisztában volt ezzel a gyakorlattal és azt – mivel már előzetesen jóváhagyta – hosszú időn át elfogadta, mely körülmények szóban és ráutaló magatartással a szerződés módosítását jelentik. Szintén a módosítás valóságát támasztja alá, hogy több, mint 60 alkalommal került sor a projekthitel további folyósítására, amelyet ellenőrzés előzött meg. Szerződésmódosítás hiányában a bank felsorolt munkatársainak intézkedniük kellett volna a további hitelezés felfüggesztése iránt és ebben az esetben nem állítottak volna ki valótlán okiratokat az összegek betéti számlára való megérkezéséről.
- [52] Rámutatott arra, hogy a foglaló készpénzben való átadása ugyan szövegszerűen nem szerepel a szerződésben, azonban az akkor hatályos jogszabályok alapján ez volt az egyedüli törvényes mód, mellyel a bank is tisztában volt és elfogadott.
- [53] Tévesnek tartotta az elsőfokú ítélet [343] bekezdésének megállapítását, hiszen a hitelfelvevők vagy CSOK-ot igénylők további összeg megfizetése nélkül szereztek tehermentes tulajdonjogot.
- [54] Az I. r. terhelt felülvizsgálati indítványa részben törvényben kizárt, részben alaptalan, az I. r. terhelt védőjének felülvizsgálati indítványa alaptalan.
- [55] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a Be. 648. §-a szerint csak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen, kizárólag a Be. 649. §-ában tételesen felsorolt anyagi és eljárásjogi okok alapján vehető igénybe. A felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.
- [56] A Be. 659. § (5) bekezdése alapján a Kúria a jogerős ügydöntő határozatot – a (6) bekezdésben meghatározott kivétellel – csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül.
- [57] Az I. r. terhelt és védőjének felülvizsgálati indítványa a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjára alapítottan kifogásolta az I. r. terhelt bűnösségének kimondását sikkasztás büntetében, ugyanakkor a terhére megállapított további bűncselekményeket nem sérelmezte.
- [58] A megjelölt okból felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét.
- [59] E felülvizsgálati ok akkor valósul meg, ha a jogerős ítélet tényállásában leírt cselekmény nem bűncselekmény, vagy a bíróság a tényállásban egyértelműen rögzített büntethetőséget kizáró vagy büntethetőséget megszüntető ok ellenére állapította meg a terhelt bűnösségét.
- [60] A felülvizsgálat a jogerős ügydöntő határozat jogi – és nem ténybeli – a hibájának orvoslására szolgál, ezért a Be. 650. § (2) bekezdése alapján a tényálláshoz kötöttség érvényesül, tehát a felülvizsgálati indítványban a jogerős ítéletben megállapított tényállás nem támadható. A Be. 659. § (1) bekezdése alapján nincs helye a bizonyítékok ismételt és eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének; a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.
- [61] A tényállás megalapozottsága tehát a felülvizsgálatban nem vizsgálható, a büntető anyagi jog szabályainak megsértése az alapeljárásban megállapított tényállás alapján bírálendő el akkor is, ha a tényállás hiányos, nem kellően felderített, és ellentétes az iratok tartalmával, tehát függetlenül attól, hogy az adott tényállás megalapozott-e vagy sem.
- [62] A felülvizsgálati eljárásban nem csak a tényállásban írtakkal ellentétes, hanem az abban nem szereplő, az eljáró bíróságok által meg nem állapított tényekre sem lehet hivatkozni.
- [63] Jelen esetben az irányadó tényállás nem tartalmaz az I. számú Zrt. és a Bank Nyrt. közötti szóbeli szerződésmódosítás megtörténte és annak tartalmára vonatkozó megállapításokat, így az I. r. terhelt erre alapított érvelése – mivel a Be. 650. § (2) bekezdésébe és a Be. 659. § (1) bekezdésébe ütközik – felülvizsgálati eljárásban nem vizsgálható. Ugyancsak kívül esik a felülvizsgálaton az I. r. terhelt arra vonatkozó hivatkozása, miszerint a tényállás [343] bekezdésében rögzített téves megállapítások helyett melyek az általa helyesnek tartott ténymegállapítások.
- [64] A Btk. 372. § (1) bekezdése szerint sikkasztást követ el az aki a rábízott idegen dolgot jogtalanul eltulajdonítja vagy azzal sajátjaként rendelkezik.
- [65] Idegennek az a dolog tekintendő, ami – a rábízáskor és az elkövetési magatartás kifejtésekor is – nem az elkövető, hanem más (természetes vagy jogi személy) tulajdonában áll. Rábízottá pedig akkor válik az ilyen dolog, ha a rábízás folytán annak birtokba vétele, átvétele, illetve a dolog feletti tényleges hatalom megszerzése megtörténik. A rábízással a dolog tulajdonosa az őt megillető egyik részjogosítványt, a birtoklás jogát ruházza át más személyre. A sikkasztás az ingó dolog feletti tényleges, s egyébként jogszerű hatalom (birtoklás) kihasználása, visszaélés a tulajdonos bizalmával (Kúria Bfv.III.1.019/2018/5., indokolás [10]–[12] bekezdés).
- [66] A sikkasztás tényállásszerűségéhez megkívánt rábízás nem a dolog tulajdonjogának átruházását jelenti; a jogszerű rábízó a tulajdonjog gyakorlásának egyes részjogosítványait engedi át annak, akire a dolgot rábízta. Így a dolog birtokba adásával átengedi a birtoklás jogát, ezen túlmenően pedig – saját rendelkezési jogából fakadóan, és annak terjedelmét meg nem haladóan –, amennyiben szándékában áll, a használat és a rendelkezés jogát is átruházhatja. Az átengedett részjogosítványok körét és kereteit azonban – azaz azt, hogy akire a dolgot rábízták, mit tehet azzal – mindig a rábízó határozza meg, mivel a dolog másra bízásakor az átadott dolog

- feletti rendelkezés jogának ő a jogszerű jogosultja [Kúria Bfv.III.1.143/2016/5. (BH 2017.214.I.)].
- [67] A sikkasztás elkövetési magatartása a jogtalan eltulajdonítás vagy a sajátkénti rendelkezés. Jogtalan eltulajdonítás esetében az elkövető a dolog feletti rendelkezési jogot olyan módon gyakorolja, hogy annak következtében az eredeti tulajdonállapot megszűnik és egy új jön létre. Lényeges feltétel, hogy az elkövetőt erre jogszabály vagy az arra jogosult rendelkezése nem jogosítja fel.
- [68] Ehhez képest a sajátkénti rendelkezés akkor valósul meg, ha az elkövető a rábízott, számára idegen dolog vonatkozásában a jogosult felhatalmazása nélkül olyan magatartást tanúsít, amelyre csak a tulajdonos vagy az ő felhatalmazása alapján más, erre feljogosított személy lenne jogosult. Ekként a birtoklás jogán túl egyéb tulajdonosi részjogosultságokat gyakorol anélkül, hogy az a dolog tulajdonjogában végleges változást eredményezne. A sajátkénti rendelkezés megvalósulhat a használat, a hasznok szedése vagy az olyan rendelkezés jogosultságának gyakorlásával, amely nem jár a tulajdonjogban történő változással, a dolog elidegenítésével (Bfv.I.982/2020/7., Bfv.III.745/2022/10., Bfv.II.411/2023/15.).
- [69] A sikkasztás megvalósulása szempontjából a rábízás időtartama közömbös, az történhet rövidebb időre is.
- [70] A pénz mint helyettesítő dolog átadása esetében – amennyiben az kölcsön címén történik – sikkasztásról nem lehet szó, ez esetben ugyanis a kölcsönösszeg tulajdonba megy át. Ha azonban az átadott pénz nem kölcsön, akkor annak eltulajdonítása, azzal sajátkénti rendelkezés sikkasztást valósíthat meg. Ilyennek minősül a célzott felhasználásra átadott, befizetett pénzüsszeg (BH 2013.86.).
- [71] Az irányadó tényállás tartalmazza az I. r. terhelt irányítása alatt álló 1. számú Zrt. és a Bank Nyrt. között létrejött hitelszerződések releváns rendelkezéseit, köztük azt, hogy az 1. számú Zrt. vállalta a vevőkkel kötött szerződésekben annak feltüntetését, hogy a befizetéseiket kizárólag a projekt betéti számlára teljesíthetik.
- [72] A tényállás szerint azonban előfordult, hogy az egyes vevők nem a fenti szerződésekben foglalt projekt betéti számlájára teljesítették az egyes befizetéseiket, illetve a vételárreszleteiket, hanem azokat az 1. számú Zrt. irodájában adták át. E vonatkozásban az 1. számú Zrt. és az egyes vevők között létrejött szerződések jelentős része – a projekt betéti számlára teljesítés mellett – azt is tartalmazta, hogy a cég részére készpénzben megfizetett összeget a gazdasági társaság 15 – néhány esetben 90 – napon belül továbbítja a projekt betéti számlára.
- [73] Ebből következően egyértelműen megállapítható, hogy az 1. számú Zrt. irodájában befizetett pénzüsszegek az I. r. terhelt által irányított gazdasági társaság számára idegen dolognak minősültek, melyeket jogszerűen, a szerződésben meghatározottak szerint és rendeltetéssel vett birtokba. A rábízás nem változtatta meg a vevők által befizetett összegek tulajdonjogát, azok felett I. r. terheltnek, illetve a gazdasági társaságnak rendelkezési joga nem volt. A szerződésben vállalt kötelezettség ellenére az I. r. terhelt döntése nyomán a meghatározott rendeltetéssel érkezett, a hitel fedezetét szolgáló és a Bank Nyrt.-t illető, a tényállásban részletezett befizetések a projekt számára nem vagy csak részben történtek meg, az I. r. terhelt ehelyett a pénzt a projekt finanszírozására és a cég likviditási nehézségeinek áthidalására fordította.
- [74] Mindezek alapján szó sincs tehát arról, hogy ezek az összegek a tulajdonjog átszállása folytán az 1. számú Zrt. saját pénzeszközeivé váltak volna, és a tényállásban leírt esetekben nem bűncselekmény, hanem csupán polgári jogi következménnyel járó szerződésszegés valósult meg. Az ítélezési gyakorlat számtalan példát szolgáltat arra, hogy a polgári jogi ügyletek képeiben megjelenő magatartások különböző bűncselekmények – így sikkasztás, csalás, hűtlen kezelés, intellektuális közöklírat-hamisítás stb. – megállapítását eredményezhetik, tehát polgári jogi keretek között bűncselekmények elkövetésére kerül sor. Ha pedig akár polgári jogi ügylet keretében, akár anélkül, valamely bűncselekmény elemei megvalósulnak, akkor annak következményeit – a törvényes vád alapján eljáró bíróságoknak – érvényesíteniük kell (BH 2011.188., indokolás).
- [75] Az irányadó tényállás II/a. és II/b. pontja alapján az eljáró bíróságok törvényesen állapították meg az I. r. terhelt bűnösségét 175 rendbeli sikkasztás bűntettében.
- [76] Az I. r. terhelt és a védő által is megjelölt Be. 649. § (1) bekezdés b) pontja alapján felülvizsgálati okot jelent, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, illetve a Btk. más szabályának megsértésével szabott ki törvénysértő büntetést vagy alkalmazott törvénysértő intézkedést.
- [77] A felülvizsgálati indítvány benyújtását követően, 2025. szeptember 1-jei hatállyal az igazságügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2025. évi XLIX. törvény 211. §-a módosította a Be. 649. § (1) bekezdés c) pontját; a korábbi c) pont pedig d) pontra módosult. A Be. 649. § (1) bekezdés c) pontja szerint a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő akkor is, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt szabott ki olyan büntetést, illetve alkalmazott olyan intézkedést, amely a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozat szerint irányadó büntetési tételkerettől eltérő, törvényes büntetési tételkeretre figyelemmel aránytalanul súlyos vagy aránytalanul enyhe.
- [78] A végső előterjesztői indokolás szerint „a módosítás egy új felülvizsgálati ok bevezetésével egyértelművé teszi, hogy a bűncselekmény törvénysértő minősítése esetén felülvizsgálat abban az esetben is lehetséges, ha a bűncselekmény korábbi, utóbb törvénysértőnek minősített jogi minősítése helyett egy olyan törvényes minősítést kell megállapítani, amely következtében a büntetés kiszabására eltérő – a Különös Részen meghatározott – törvényes keretek között kell sort keríteni. Ez a feltétel az új felülvizsgálati ok objektív feltétele. Emellett a felülvizsgálathoz szükséges az is, hogy a törvényes minősítés alapján megállapítandó tételkerethez képest a korábban kiszabott büntetés már „aránytalan” legyen. Az „aránytalan” szó és annak az eltérő minősítés változásából következő eltérő tételkerethez kötése azt jelenti, hogy ilyen esetben a büntetést a Kúria nem önmagában, a cselekmény és az elkövető társadalomra veszélyességére, a felmerült enyhítő és súlyosító körülményekre – tehát

- a büntetéskiszabás általános elvárásaira – figyelemmel bírálhatja felül, hanem kizárólag azért, ha az eltérő büntetési tételkeret olyan eltérő büntetéskiszabási koordináta rendszert alakított ki, amely keretei között a korábban irányadó, a jogerős döntést hozó bíróság által értékelt büntetéskiszabási körülmények torzra, arányvesztetté váltak.”
- [79] A módosítás a Be. 649. § (1) bekezdés b) pontját nem érintette, e felülvizsgálati okot illetően az indokolás ugyanakkor rögzítette, hogy ennek alapján „a továbbiakban felülvizsgálatra csak akkor kerülhet sor, ha a törvénysértő büntetés objektív törvénysértő, tehát a bűncselekmény tételkereteire figyelemmel törvényesen kiszabható büntetésen kívüli, attól törvénysértő módon lefelé vagy felfelé eltérő büntetés kiszabását eredményezte. Lényeges továbbá, hogy továbbra is a hatályos b) pont szerinti felülvizsgálati ok keretei között értékelhető a Btk. más szabályainak megsértése. Ezekben az esetekben kizárólag az objektív törvénysértés, tehát a tételes anyagi jogi szabállyal ellentétes büntetés felülvizsgálatára nyílik lehetőség. E szabály – és nem az új c) pont szerinti, kifejezetten a különös részi tételkeretek változásához kötött felülvizsgálati ok – keretei között értékelhető a Btk. általános részében, a büntetéskiszabási szabályok között szereplő enyhítő szakasz törvénysértő alkalmazása is”.
- [80] A felülvizsgálat indítványok tartalmi vizsgálata alapján az állapítható meg, hogy az I. r. terhelt és a védő ugyan megjelölte a Be. 649. § (1) bekezdés b) pontját, azonban az I. r. terhelt terhére megállapított bűncselekmények jogi minősítését egyáltalán nem vitatták, arra vonatkozó anyagi jogi kifogást nem adtak elő, hogy a cselekmények téves minősítése miben nyilvánult meg. A felülvizsgálati indítványban meg kell jelölni az indítvány előterjesztésének okát is [Be. 652. § (1) bek.], ebből következően valamely felülvizsgálati ok pusztá megemlítése nem ad alapot érdemi felülvizsgálati eljárás lefolytatására (BH 2018.42.).
- [81] A büntetőjog más szabályának törvénysértő büntetés kiszabását eredményező megsértése miatt mindazon büntető anyagi jogi szabály megszegése felülvizsgálati okot képez, amelynek alkalmazását a büntetés kiszabása körében a törvény az ítélelőbíró számára korlátok közé szorítva biztosítja, és elvételé miatt a Be. XCIV. Fejezete nem nyújt jogorvoslati lehetőséget. Ilyen esetben a büntetés nem felel meg a törvénynek, mert joghátrányt ebben a formában a törvény nem tesz lehetővé [Kúria Bfv.III.1.559/2018/10. (BH 2020.9.)].
- [82] Az I. r. terhelt és a védő ilyen törvénysértésre úgyszintén nem hivatkozott.
- [83] Amennyiben pedig a felülvizsgálattal érintett cselekmények elbírálásához kapcsolódó anyagi jogszabálysértés nem valósult meg, a büntetés önálló vizsgálatára nincs törvényes lehetőség. Így nem értékelhető, hogy a bíróságok a büntetéskiszabás során a büntetés célját (Btk. 79. §), a büntetéskiszabás elveit (Btk. 80. §), illetőleg a büntetéskiszabási tényezőkről szóló 56. számú BK véleményt miként vették figyelembe [Kúria Bfv.I.1134/2018/21. (BH 2019.158.II.), Bfv.I.415/2016/7. (BH 2016.264.II.)].
- [84] Mindezek alapján a felülvizsgálati eljárás érdemi lefolytatása a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjában és a c) pontjában írt okból is kizárt.
- [86] Mindezek alapján a Kúria – miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a megtámadott határozatot – a Be. 660. § (1) bekezdésének főszabálya szerinti tanácsülésen, a Be. 655. § (1) bekezdése szerinti összetételben eljárva – a Be. 662. § (1) bekezdése alapján az I. r. terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.
- (Kúria Bfv.I.26/2025/15.)
- 129^{I.}** A határidő elmulasztásának következményeit nem lehet alkalmazni, ha a bírósághoz, az ügyészéhez vagy a nyomozó hatósághoz intézett beadványt legkésőbb a határidő utolsó napján elektronikus úton szabályszerűen benyújtották [Be. 116. § (4) bek., 139. § (2) bek.; 14/2002. (VIII. 1.) IM rend. (Büsz.) 75/C. § (5b) bek.; 17/2014. (XII. 23.) OBH utasítás (Beisz.) 62. § (4) bek.].
- II.** A rendbírság alapjául szolgáló mulasztás véltenségeinek igazolására alkalmatlan – még annak fényében is, hogy a törvény külön rendelkezése alapján a bíróság az igazolási kérelmet méltányosan bírálja el –, ha a védő a mulasztását előzetesen nem jelzi, nem igazolja, és – a rendbírságról rendelkező határozat meghozatalát követően – az okai tekintetében nem valószínűsített igazolási kérelmet nyújt be [Be. 139. § (3) bek. 1. mondat, 140. § (2) bek.].
- III.** Nincs a rendbírság összegét befolyásoló jelentősége, hogy a kirendelt védő milyen összegű díjazásban részesül, ahogy annak sem, hogy a védő kirendelés vagy meghatalmazás alapján látja el a feladatát [Be. 127. § (2)–(4) bek.].
- [1] A törvényszék az ítéletével a III. r. terhelt bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett kábítószer-kereskedelem büntetében [Btk. 176. § (1) bek. IV. ford. és (3) bek.], valamint társtettesként elkövetett új pszichoaktív anyaggal visszaélés büntetében [Btk. 184. § (1) bek. IV. ford. és (2) bek. a) pont]. Ezért őt – halmazati büntetésül – 4 év, fegyház fokozatú szabadságvesztés büntetésre, 300 napi tétel pénzbüntetésre és 4 év közügyektől eltiltás mellékbüntetésre ítélte. Az egy napi tétel összegét 1000 forintban állapította meg. Megállapította, hogy a pénzbüntetést meg nem fizetése esetén fegyházban végrehajtandó szabadságvesztés büntetésre kell átváltoztatni. Megállapította, hogy a III. r. terhelt legkorábban szabadságvesztés büntetése kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Az III. r. terhelttel szemben 608 000 forint erejéig vagyonekobzást rendelt el. Rendelkezett az előzetes fogvatartásban töltött időnek a szabadságvesztés büntetésbe történő beszámításáról, a lefoglalt dolgokról és a bűnügyi költség viseléséről is.
- [2] A védelmi fellebbezések alapján eljáró ítéletábra mint másodfokú bíróság III. r. terhelt vonatkozásában az ügyet elkülönítette, tekintettel arra, hogy védője a folytatólagos nyilvános ülésen, 2025. november 4. napján szabályszerű szóbeli idézés ellenére nem jelent meg és távolmaradását nem mentette ki.
- [3] Az ítéletábra a 2025. november 11. napján meghozott végzésével III. r. terhelt védőjét a Be. 127. § (1)

- bekezdése alapján 100 000 forint rendbírsággal sújtotta és rendelkezett annak meg nem fizetése esetére irányadó szabályokról. A végzés indokolása szerint a III. r. terhelt védője a szabályszerű idézés ellenére a nyilvános ülésen nem jelent meg, helyettesítéséről nem gondoskodott, magát sem akkor, sem azóta nem mentette ki; ezzel az eljárási kötelezettségét megszegte.
- [4] A III. r. terhelt védője 2025. november 12. napján – tartalma szerint a Be. 139. § (1) bekezdése szerinti – igazolási kérelmet terjesztett elő, amelyben előadta, hogy 2025. november 4. napján hirtelen megbetegedett, így előre nem látható okból, önhibáján kívül nem tudott eleget tenni az idézésnek, amelyre korábban sosem volt példa. Előadta, hogy helyettesítéséről gondoskodni kívánt, az ülés reggelén több kollégáját is megkereste, azonban nem járt sikerrel.
- [5] Az ítélőtábla a 2025. november 26. napján meghozott végzésével a III. r. terhelt védőjének igazolási kérelmét a Be. 140. § (3) bekezdés a) és b) pontjára utalással elutasította. Indokolása szerint a védő igazolási kérelmét 2025. november 13. napján, tehát a 8 napos igazolási határidő leteltét követően, elkésve terjesztette elő. Kifejtette továbbá, hogy a védő nem valószínűsítette a mulasztás vétlenségét sem, betegsége tényét orvosi igazolással nem támasztotta alá és nem teljesítette azt a minimálisan elvárható kötelezettségét sem, hogy mulasztásáról a nyilvános ülés megkezdése előtt tájékoztassa a bíróságot, jöllehet ebben igazolási kérelmének tartalma alapján semmi nem akadályozta.
- [6] Az ítélőtábla mint másodfokú bíróság a 2025. december 11. napján tartott nyilvános ülésen a III. r. terhelttel szemben ügydöntő határozatot hozott.
- [7] Az ítélőtábla 2025. november 11. napján meghozott (rendbírságot kiszabó) és a 2025. november 26. napján meghozott (igazolási kérelmet elutasító) végzése ellen a III. r. terhelt védője a jogorvoslati határidőben fellebbezést terjesztett elő, a két ügyet a Kúria végzésével, célszerűségi okból egyesítette.
- [8] A III. r. terhelt védője a rendbírságot kiszabó végzés elleni fellebbezésében megismételte a 2025. november 4. napján jelentkező akkut megbetegedéséről, és a helyettesről való gondoskodás kapcsán az igazolási kérelmében írtakat. Hangsúlyozta, hogy önhibáján kívül mulasztotta el a nyilvános ülést, valamint minden tőle telhetőt megtett a következmények elhárítása érdekében, nem volt célja a bíróság munkájának akadályozása. Úgy érvelt, hogy olyan előre nem ismert, elháríthatatlan akadály merült fel, amely kivételt képez a Be. 42. § (4) bekezdés e) pontja szerinti helyettesítési kötelezettség alól.
- [9] Álláspontja szerint a kiszabott rendbírság összege is aránytalanul magas, mind a mulasztás következményeit, mind a kirendelt védői díjat tekintve, utóbbi kapcsán kiemelte még, hogy kirendelt védőként jelentős anyagi és személyes áldozatvállalással látja el tevékenységét. A bírói gyakorlatra utalással megjegyezte, hogy mivel első alkalommal mulasztott, a rendbírság kiszabása a fokozatosság elvének sem felel meg, amennyiben ugyanis a védő mulasztása nem ismétlődő, és az eljárás elhúzódása nem jár jelentős következményekkel, úgy a védő kérelmére a rendbírság mellőzése vagy mérséklése
- „rendszeresen sor kerül”. Rámutatott, hogy a Be. 127–128. §-ai értelmében, valamint a bírói gyakorlat szerint a rendbírság kiszabása nem lehet automatikus, annak a konkrét körülmények mérlegelésén kell alapulnia, az övéhez hasonló helyzetben (első, önhibán kívüli mulasztás esetében) a rendbírság kiszabása nem megszokott. Ezért a vele szemben alkalmazott rendbírságot méltánytalannak és funkciójával összeegyeztethetetlennek tartotta. Mindezek alapján fellebbezésében elsődlegesen a rendbírságról rendelkező végzés hatályon kívül helyezését, másodlagosan a rendbírság mérséklését indítványozta.
- [10] Az ítélőtábla igazolási kérelmet elutasító végzése ellen előterjesztett fellebbezésében a III. r. terhelt védője előadta, hogy igazolási kérelmét nem elkésztetten terjesztette elő, miután azt 2025. november 12. napján elektronikus úton benyújtotta az ítélőtáblához. Az erről rendelkezésére álló gépi igazolást csatolta.
- [11] A mulasztását eredményező, hirtelen fellépő betegsége kapcsán előadta, hogy az nem volt sem előre látható, sem elhárítható, a helyettesítéséről való gondoskodáshoz pedig nem állt elegendő idő a rendelkezésére.
- [12] Hangsúlyozta, hogy a Be. 139. § (3) bekezdése a mulasztás okának és a vétlenség körülményeinek valószínűsítését írja elő, és nem követeli meg kötelezően orvosi igazolás csatolását. Kiemelte, hogy a jogszabály szövege alapján az igazolási kérelem elbírálása során a bíróság feladata az előadott körülmények életszerűségének, logikai koherenciájának és valószínűségének mérlegelése. Ennek kapcsán kifejtette, hogy betegsége rövid lefolyású, heveny, vírusos megbetegedés volt, amelynek tünetei másnapra jelentősen enyhültek, így orvosát nem látta szükségesnek felkeresni. Rámutatott még, hogy korábban határidőt, határnapot nem mulasztott és kifejtette, hogy a szankció célja nem a büntetés, hanem az eljárási rend fenntartása, és annak alkalmazása csak akkor indokolt, ha a mulasztás visszatérő, súlyos vagy az eljárás menetét ténylegesen érdemben veszélyezteti. Mindezek alapján az igazolási kérelmének való helytadást és az ítélőtábla végzésének is a hatályon kívül helyezését indítványozta.
- [13] A Legfőbb Ügyészség átiratában a III. r. terhelt védőjének fellebbezéseit alaptalannak tartotta, ezért az ítélőtábla végzéseinek helybenhagyására tett indítványt.
- [14] Kifejtette, hogy az ítélőtábla a III. r. terhelt védőjét szabályszerűen idézte a 2025. november 4. napján tartott nyilvános ülésre, így a védő tisztában volt megjelenési kötelezettségével és mulasztása következményeivel. Álláspontja szerint a védőnek tudnia kellett azt is, hogy a bíróság erre a nyilvános ülésre a terheltek utolsó szó jogán történő felszólalását és a határozat kihirdetését tervezte, a védő mulasztása folytán azonban a III. r. terhelt esetében a másodfokú eljárás nem fejeződhetett be, a bíróságnak az eljárás vele szemben történő elkülönítéséről és elnapolásáról kellett határoznia. Nem tartotta relevánsnak a védőnek a rendbírság összege és a kirendelt védői díj közötti aránytalansággal kapcsolatos érveit. Kifejtette, hogy a törvény megadja a kiszabható rendbírság kereteit, azon belül a konkrét összeg meghatározásakor a

- kiszabására okot adó magatartás súlyára és következményeire, így különösen a büntetőeljárás elhúzódásában való közrehatására, valamint annak ismétlődő jellegére kell figyelemmel lenni. A Legfőbb Ügyészség szerint ezért sem a védő személyi körülményei, sem a kirendelt védői díj mértéke nem befolyásolhatja az alkalmazott rendbírság összegét. Mindezek alapján – és mert álláspontja szerint a védő mulasztása súlyos – a rendbírság alkalmazását és összegét megalapozottnak és jogszerűnek tartotta.
- [15] Az igazolás kérelem kapcsán egyetértett a III. r. terhelt védőjével abban, hogy az nem késett el. Kifejtette ugyanakkor, hogy az igazolási kérelemben előadottak észszerű kételyre adnak alapot, mivel a védő állítása szerint több kollégáját is megkereste a mulasztott nyilvános ülés reggelén, a bíróságot mégsem tájékoztatta az állapotáról. Rámutatott, hogy a védő igazolási kérelmet csak a rendbírságról szóló végzés kézhezvétele után terjesztett elő, és sem abban, sem fellebbezéseiben nem jelölt meg egyetlen ügyvédet sem, akit megkeresett volna a helyettesítése érdekében, és ebbéli igyekezetét semmilyen más módon sem igazolta. Kifejtette, hogy mivel a védő betegsége másnapra enyhült, semmi nem akadályozta volna igazolási kérelme előterjesztésében. Hangsúlyozta, hogy betegségét nem csupán orvosi igazolással támaszthatta volna alá, hanem azzal is, ha az ülést megelőzően, esetleg azt röviddel követve jelezte volna mulasztását és annak okát a bíróság felé akár telefonon, akár elektronikus formában. Mivel ilyen tényre utaló adatot a védő nem tudott megjelölni sem az igazolási kérelmében, sem a fellebbezéseiben, így a mulasztása okát nem tartotta valószínűsíthetőnek. Mindezek alapján az igazolási kérelmet elutasító végzést is megalapozottnak és jogszerűnek tartotta.
- [16] A III. r. terhelt védőjének fellebbezése – mindkét támadott végzés vonatkozásában – alaptalan.
- [17] A védő mulasztása tárgyában hozott két nem ügydöntő végzés egymással szorosan összefügg, mivel amennyiben a védő igazolási kérelme alapos, abban ez esetben a vele szemben kiszabott rendbírság jogalapja is hiányzik. Ennek megfelelően a Kúria mindenekelőtt az igazolási kérelmet elutasító végzést bírálta felül.
- [18] A védő és a Legfőbb Ügyészség álláspontja helyes abban, hogy a III. r. terhelt védőjének igazolási kérelme nem késett el.
- [19] Az igazolási kérelmet az elmulasztott határnaptól számított nyolc napon belül lehet előterjeszteni. Ha a mulasztás később jutott a mulasztó tudomására, vagy az akadály később szűnt meg, az igazolási kérelem határideje a tudomásszerzéssel, illetve az akadály megszűnésével kezdődik. Három hónapon túl igazolási kérelmet nem lehet előterjeszteni [Be. 139. § (2) bek.].
- [20] A 2025. november 4. napján tartott nyilvános ülés elmulasztása miatti igazolási kérelmet 2025. november 13. napján lajstromozták az ítéletáblán. Ugyanakkor a védő által csatolt kézbesítési igazolás szerint „Az Ön [...] KR érkeztetési számú Urlap egyben beadvány benyújtásához (OBHGEP1_B23) megnevezésű beadványát a bíróságok informatikai rendszere 2025.11.12. 16:05:19-kor érkeztette, a beadvány bírósági érkeztetési azonosítója: [...]”
- [21] Megállapítható az is, hogy a bírósági elektronikus lajstrom (BIIR) vonatkozó adatai ezzel egyezők (KR szám és az érkezés dátuma).
- [22] Ha a büntetőeljárásban a kapcsolattartás elektronikus úton történik, a napokban, munkanapokban, hónapokban vagy években megállapított határidő esetén a határidő elmulasztásának következményeit nem lehet alkalmazni, ha a bírósághoz, az ügyészséghez vagy a nyomozó hatósághoz intézett beadványt legkésőbb a határidő utolsó napján elektronikus úton szabályszerűen benyújtották [Be. 154. § (1) bek., Kúria Bpkf.I.139/2023/3. (BH 2023.123.)].
- [23] Azt, hogy a beadvány mikor minősül az informatikai követelményeknek megfelelően előterjesztettnek, a bírósági ügyvitel szabályairól szóló 14/2002. (VIII. 1.) IM rendelet (Büsz.) 75/C. § (5b) bekezdése határozza meg. Eszerint a beadványt akkor kell benyújtottnak tekinteni, ha az informatikai rendszer befogadás-visszaigazolást küldött, és adathordozón történő benyújtás esetén az adathordozót törvény által meghatározott határidőben nyújtották be. Ezzel egyezően tartalmazza a bíróságok egységes iratkezelési szabályzatáról szóló 17/2014. (XII. 23.) OBH utasítás (Beisz.) 62. § (4) bekezdése, hogy a központi kézbesítési rendszeren keresztül érkezett küldemény érkezésének időpontja az az időpont, amelyről a bíróság informatikai rendszere befogadás visszaigazolást küldött [Kúria Kpkf.VII.39.205/2020/3. (BH 2021.94.), BDT 2024.4769.].
- [24] A Be. 139. § (2) bekezdése alapján a védő az igazolási kérelmet legkésőbb 2025. november 12. napján terjeszthette elő, amelynek ezen napon, elektronikus úton eleget tett. Ezért az igazolási kérelme elkésettnek nem tekinthető, függetlenül attól, hogy az elektronikus lajstromkönyvben (BIIR) csak a következő napi dátummal jelent meg.
- [25] Ebből következően az ítéletábla az igazolási kérelem érdemi vizsgálatára volt köteles, amelyet – az igazolási kérelem elkésettnek értékelése ellenére – ténylegesen el is végzett, indokolási kötelezettségének e körben is eleget téve. Ezért a végzés érdemi felülbírálatra alkalmas, ebből következően a végzés hatályon kívül helyezésére nem volt alap.
- [26] A felülbírálat keretében a Kúria megállapította, hogy a védő határidőben előterjesztett igazolási kérelme a mulasztás utólagos kimentésére alkalmatlan, az ítéletábla által döntően helyesen kifejtett indokok mentén.
- [27] A Be. 139. § (3) bekezdés 1. mondata szerint az igazolási kérelemben elő kell adni a mulasztás okát és azokat a körülményeket, amelyek a mulasztás véltenségét valószínűsítik.
- [28] A III. r. terhelt védője által sem vitatottan az ítéletábla szabályszerűen idézte a 2025. november 4. napján tartott nyilvános ülésre, amelyen a védő nem vett részt.
- [29] A Be. 44. § a) pontja alapján az eljárásban a védő részvétele kötelező volt, ezért a védő távollétében az eljárási cselekmény megtartása akadályba ütközött, ezen túl a 2025. november 4-i nyilvános ülés a III. r. terhelt vonatkozásában kizárólag a védő mulasztása miatt nem volt megtartható. Emiatt az ítéletábla a III. r. terhelt vonatkozásában az eljárást befejezni nem tudta, az ügyet vele szemben elkülönítette, majd több

- mint egy hónappal később, 2025. december 11. napján hozott ügydöntő határozatot, immár a védő jelenlétében.
- [30] A Be. 42. § (4) bekezdés e) pontja szerint a védő akadályoztatása esetén köteles – az előre nem ismert elháríthatatlan akadály felmerülését kivéve – a helyettesítéséről gondoskodni, egyidejűleg az akadályoztatás tényéről az eljáró bíróságot, az ügyészéget vagy a nyomozó hatóságot tájékoztatni. Ezen, a törvény által előírt védői intézkedések a nyilvános ülés kapcsán – szintén nem vitatottan – elmaradtak.
- [31] A védő a mulasztását előre nem jelezte, nem igazolta, ezen túl – csak a rendbírásról rendelkező határozat meghozatalát követően – a mulasztás okai tekintetében nem valószínűsített igazolási kérelmet nyújtott be. Mindez a rendbírás alapjául szolgáló mulasztás véltenségeinek (az előre nem látható elháríthatatlan akadályok) az igazolására teljességgel alkalmatlan, még annak fényében is, hogy a törvény külön rendelkezése alapján a bíróság az igazolási kérelmet méltányosan bírálja el [Be. 140. § (2) bek.].
- [32] A Kúria rámutat, hogy egészségügyi ok esetén a mulasztás igazolására orvosi igazolás bemutatásával, csatolásával általában lehetőség van. Az adott esetben a védő által hivatkozott megbetegedésre vonatkozóan az orvosi vizsgálat és erről igazolás kérése akadályba nem ütközött, és ezt érintő akadályra a védő maga sem hivatkozott. Nyilvánvalóan nem ilyen ok, hogy a tünetei a következő napra enyhültek, hiszen az orvosi ellátás alapja a tünetek jelentkezése, így azt akár az adott napon, akár azt követően is igénybe vehette volna.
- [33] A helyettesítő védő állítása kapcsán a védő arra hivatkozott, hogy „számos” ügyvéddel felvette a kapcsolatot, de az egy esetben sem volt eredményes.
- [34] A Be. 42. § (3) bekezdés e) pontjának helyes értelmezése alapján egy, a határnapon hirtelen fellépő betegség okán (ami „előre nem ismert elháríthatatlan akadály”-nak minősül) a védőtől nem elvárható és nem is kötelessége helyettes védő állítása, mivel a megfelelő felkészülés legfeljebb kis tárgyi súlyú ügyben lehetséges ilyen rövid időn belül.
- [35] Ugyanakkor – a már kifejtettek szerint – a mulasztás véltenségét valószínűsítő ok (a védő hirtelen betegsége) a jelen ügyben pusztán a védő által állított, de semmilyen módon nem valószínűsített körülmény; ebből következően a helyettes védő állítása kapcsán sem fogadható el előre nem látható egyben elháríthatatlan akadályként. Ellenkező esetben a jelenlét (akár helyettes útján történő) biztosítását szolgáló szabályok kiüresednének.
- [36] A védő igazolási kérelme nem tartalmazott indokolást arra vonatkozóan sem, hogy az eljáró bíróságot miért nem értesítette a távolmaradásáról már a határnapon, azaz az akadály felmerülésekor nyomban. Ennek nyilvánvalóan nem volt egészségi akadály, figyelemmel arra is, hogy helyettesítése céljából több ügyvédet is a megkeresett ezen napon.
- [37] Nem foghat helyt a védő azon hivatkozása sem, hogy az eljárásban korábban nem mulasztott, mivel az eljárási szabályok meg nem tartása miatti szankció nem az ismételt megsértésükhöz kapcsolódik, vagyis arra akár egy alkalommal megvalósult eljárási szabálysértés is alapot ad. A védő eljárásban tanúsított korábbi magatartása csak a rendbírás összegének meghatározásakor juthat szerephez.
- [38] A fentiek alapján a Kúria az ítéletábra határozatát érdemben helyesnek találta azzal, hogy a Be. 140. § (3) bekezdés a) és b) pontjára utalást az indokolásból mellőzte, mivel e törvényhelyek az igazolási kérelem érdemi indokolás nélküli elutasítására vonatkoznak. Ezen túl az elmulasztott cselekmény védő általi pótlásának elmulasztása mint elutasítási ok [Be. 140. § (3) bek. b) pont] a jelen ügyben nem értelmezhető, lévén az a másodfokú nyilvános ülés volt.
- [39] A Be. 116. § (3) bekezdése szerint, ha a védő az idézés ellenére nem jelenik meg és helyettesítéséről nem gondoskodik, rendbírással sújtható, valamint az okozott büntügyi költség megtérítésére kell kötelezni. A Be. 116. § (4) bekezdése utólagos kimentési lehetőséget szabályoz, amely szerint a jogkövetkezmények abban az esetben nem alkalmazhatók, ha a védő mihamarabb az akadály a tudomására jut, haladéktalanul kimentí magát, vagy ha ez nem lehetséges, a mulasztását az akadály megszűnése után nyomban, alapos okkal igazolja. A kimentés tehát kizárólag olyan, a védő önhibáján kívül bekövetkező körülmények esetén alkalmazható, amelyek ténylegesen akadályozták a megjelenést és a helyettes állítását is. Más szóval, amennyiben a védő a mulasztását – előzetes kimentés vagy igazolási kérelem útján – alappal igazolni nem tudja, vele szemben rendbírás kiszabásának van helye.
- [40] A mulasztás miatt rendbírásot kiszabó végzés elleni fellebbezés elbírálásakor a másodfokú bíróság a kiszabás jogalapjának és a rendbírás összezszerűségének a helyességét is vizsgálhatja (BH 2016.32.).
- [41] A Be. 127. § (2) bekezdés b) pontja szerint a védő vonatkozásában a rendbírás összege 20 000 forinttól 1 000 000 forintig terjedhet. A rendbírás összegének megállapításakor a kiszabásra okot adó magatartás súlyát és következményeit, így különösen – de nem kizárólagosan – a büntetőeljárás elhúzódtásában való közrehatását, valamint annak ismétlődő jellegét kell figyelembe venni [Be. 127. § (3) bek.]. Az anyagi jellegű megfontolások azonban – ahogy a Legfőbb Ügyészség is rámutatott – a mérlegelésben nem játszanak szerepet (Kúria Bpkf.III.1062/2025/3.).
- [42] A törvény nyomtatékosítja az eljárás időszerűségének védelmét azáltal, hogy amennyiben a rendbírás kiszabására okot adó magatartás a büntetőeljárás egy hónapnál hosszabb ideig tartó elhúzódtását okozta, a rendbírásot kötelezően ki kell szabni [Be. 127. § (4) bek.].
- [43] A védői mulasztás következtében a büntetőeljárás egy hónapot meghaladó tartamban húzódott el, figyelemmel arra, hogy a másodfokú bíróság az ügyet a III. r. terhelt tekintetében elkülönítette, és újabb nyilvános ülést 2025. december 11. napján tartott, amelyen az eljárást befejezte. Következésképpen a mulasztó védővel szemben a rendbírás kiszabása kötelező volt.
- [44] Az ítéletábra a törvényi minimumhoz közelítő összegben határozta meg a rendbírás összegét, amely ekként méltányosnak tekinthető, a fokozatosság elvét sem sérti, így további enyhítése fel sem merülhet. A Kúria gyakorlata szerint a rendbírás összege alacsonyabb összegben akkor

- állapítható meg, ha az arra okot adó mulasztás nem eredményezte az eljárás elhúzódsát (Kúria Bpkf.III.1411/2020/3.).
- [45] A védői érveléssel szemben annak nincs a rendbíróság összegét befolyásoló jelentősége, hogy a kirendelt védő milyen összegű díjazásban részesül, ahogy annak sem, hogy a védő kirendeléssel vagy meghatalmazás alapján látja el a feladatát.
- [46] Ekként a rendbíróság kiszabása mind jogalapja, mind mértéke tekintetében törvényes, a mulasztás súlyával és következményével összhangban áll, annak összege eltúlzottnak nem tekinthető. A rendbírásgról rendelkező végzésnek a rendbíróság elzárásra történő esetleges átváltoztatására vonatkozó rendelkezése is törvényes.
- [47] Az igazolási kérelmet elutasító végzés jogorvoslati része és indokolása ugyanakkor tévesen tartalmazza, hogy a végzés elleni fellebbezést az ítéltábla bírálja el, mert az ítéltábla hatáskörébe tartozó ügyekben másodfokon a Kúria jár el [Be. 614. § (3) bek. b) pont].
- [48] A Kúria mindezek alapján az ítéltábla fellebbezéssel támadott végzéseit – a Be. 614. § (4) bekezdése szerint tanácsulésen, a Be. 605. § (1) bekezdése alapján – helybenhagyta.

(Kúria Bpkf.I.1.624/2025/4.)

130 I. A büntetőjogi fő kérdésben – bűnös-e a vádlott – csak akkor lehet megalapozott döntést hozni, ha a bíróság beszerzett és megvizsgált minden olyan beszerezhető bizonyítékot, amelyből következtetni lehet a terhő vagy mentő vallomások hitelességére, valamennyi bizonyítékot az észszerű gondolkodás és a logika szabályainak megfelelően, egyenként és összefüggéseikben is értékelte, és erről a tevékenységéről olyan indokolást ad, amelyből kitűnik, hogy a bizonyítékok beszerzése és helyes értékelése megtörtént [Be. 593. § (1)–(2) bek.].

II. A folytatólágosság a vesztegetési cselekmények kapcsán akkor állapítható meg, ha folyamatosan fennálló kapcsolatban ugyanattól a személytől többször kér vagy fogad el előnyt a hivatalos személy. Ugyanez igaz az (aktív) hivatali vesztegetés és a befolyással üzérkedés jogi megítélésére is [Btk. 293. § (1) bek., 299. § (1) bek.].

- [1] A törvényszék ítéletével az I. r. vádlottat az ellene 2 rendbeli hivatali vesztegetés büntette [Btk. 293. § (1) bek. és (2) bek.], míg a II. r. vádlottat az ellene 2 rendbeli befolyással üzérkedés büntette [Btk. 299. § (1) bek., (2) bek. a) pont] miatt emelt vád alól felmentette. Rendelkezett továbbá arról, hogy az eljárás során felmerült 468 310 forint bűnügyi költség az állam terhén marad.
- [2] Ügyészi fellebbezés alapján eljárva az ítéltábla mint másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét mindkét vádlott tekintetében megváltoztatta.
- [3] Az I. r. vádlottat bűnösnek mondta ki 2 rendbeli hivatali vesztegetés büntetében [Btk. 239. § (1) bek., (2) bek. 1. ford.], a II. r. vádlottat pedig 2 rendbeli befolyással üzérkedés büntetében [Btk. 299. § (1) bek., (2) bek. a) pont].
- [4] Ezért az I. r. vádlottat – halmazati büntetésül – 6 hónap szabadságvesztésre ítélte, amelynek végrehajtását 1 év próbaidőre felfüggesztette. Az II. r. vádlottat – szintén halmazati büntetésül – 1 év 6 hónap szabadságvesztésre és 200 napi tétel, napi tételenként 1000 forint, így összesen 200 000 forint pénzbüntetésre ítélte. A szabadságvesztés büntetés végrehajtását 2 év próbaidőre felfüggesztette. Mindkét vádlott vonatkozásában megállapította, hogy a velük szemben kiszabott szabadságvesztést – annak végrehajtása esetén – börtönben kell végrehajtani, és ez esetben a vádlottak legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsáthatóak feltételes szabadságra. Mindkét vádlottat előzetes mentesítésben részesítette. Rendelkezett arról, hogy az eljárás során felmerült bűnügyi költségből az I. r. vádlott 200 000 forintot külön köteles, míg a vádlottak 13 184 forintot egyetemlegesen kötelesek megfizetni, a fennmaradó bűnügyi költség pedig az állam terhén marad.
- [5] A másodfokú bíróság ítélete ellen a fellebbviteli főügyészség a II. r. vádlott terhére a kiszabott büntetés súlyosítása, vagyonek Kobzás elrendelése és az előzetes mentesítés mellőzése érdekében, az I. r. és a II. r. vádlottak védői pedig az ellentétes döntést is sérelmezve felmentés végett jelentettek be fellebbezést.
- [6] A fellebbviteli főügyészség fellebbezésének írásbeli indokolása szerint az elsőfokú bíróság ítéletének megalapozatlanságát az ítéltábla az irányadó gyakorlatnak megfelelően, törvényesen küszöbölte ki, az ekként megállapított tényállásból okszerű következtetést vont a II. r. vádlott bűnösségére, és a cselekmények minősítése is törvényes.
- [7] Ugyanakkor a II. r. vádlottal szemben eltúlzottan enyhé büntetést szabott ki, amely nem megfelelően tükrözi a terhére rótt bűncselekmények tárgyi súlyát, és nincs összhangban a büntetés kiszabása körében értékelendő körülményekkel.
- [8] Hivatkozott arra, hogy a II. r. vádlottra irányadó közép mérték 7 évben határozható meg. Ehhez képest az ítéltábla nagyobb jelentőséget tulajdonított az enyhítő körülményeknek, ugyanakkor nem vette figyelembe, hogy a bűnhalmazatot képező, igencsak elszaporodott korrupciós bűncselekmények megvalósításával a II. r. vádlott több millió forinttal gazdagodott. Ezért a büntetés enyhítésére vonatkozó rendelkezések alkalmazásának nincs helye, a feltárt bűnösségi körülmények alapján a törvényi minimum szerinti, 2 év szabadságvesztés sem tekinthető túl szigorúnak. Álláspontja szerint a II. r. vádlottal szemben a büntetés célja kizárólag hosszabb tartamú és próbaidejű szabadságvesztés-büntetés kiszabásával érhető el.
- [9] Kifejtette, hogy a büntetőjogi felelősségét mindvégig tagadó, tettének súlyával nem számoló II. r. vádlott vonatkozásában semmilyen olyan adat, különös méltánylást érdemlő körülmény nem állapítható meg, ami őt az előzetes mentesítésre érdemessé tenné.
- [10] Utalt rá, hogy az ítéltábla téves okfejtés alapján mellőzte a vagyonek Kobzást a II. r. vádlottal szemben, ez ugyanis jelen ügyben a törvény kötelező rendelkezésein alapszik. Az intézkedés lényege a bűnös úton szerzett vagyon elvonása, az irányadó tényállás pedig rögzíti, hogy a II. r. vádlott két ízben vett át 2 000 000 forintot az I. r. vádlottól, arra vonatkozóan pedig a bizonyítás során nem merült fel adat, hogy az átvett pénzből ténylegesen bármekkora összeget adott volna az általa hivatkozott hivatalos személynek.

- [11] A Legfőbb Ügyészség átiratában a fellebbviteli főügyészség fellebbezését – annak indokaival egyetértve – fenntartotta.
- [12] Álláspontja szerint azonban a vádlottak terhén megállapított bűncselekmények az irányadó ítélkezési gyakorlat szerint a folytatólágosság egységébe tartoznak. Ennek indoka, hogy a vádlottak ugyan két konkrét intézkedés érdekében adtak, illetve kértek előnyt, azonban ez egy adóigazgatási eljárásra figyelemmel, egy folyamatosan fennálló kapcsolatban történt.
- [13] A vagyoneklobzással összefüggésben hivatkozott arra, hogy az irányadó tényállás szerint az I. r. vádlott csak a II. r. vádlottnak adott a jogtalan előnyból, és arra vonatkozóan sem merült fel adat, hogy az előnyt a II. r. vádlott megosztotta volna. Az adott vagyoni előnyt pedig attól kell elvonni, akihez került, aki azt kapta.
- [14] Az I. r. vádlott védője által bejelentett védelmi fellebbezést annyiban alaposnak tartotta, hogy álláspontja szerint e vádlott vonatkozásában a büntetés további enyhítése, pénzbüntetés kiszabása indokolt lehet. Ezt a hatóság előtt addig ismeretlen és a terhelti vallomás nélkül nyilvánvalóan rejtve maradó bűncselekmény feltárása, valamint az önmagát is terhelő vallomás következetes fenntartásán át is megnyilvánuló őszinte megbánása alapozza meg.
- [15] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a másodfokú bíróság ítéletét akként változtassa meg, hogy az I. r. vádlott terhére rótt cselekményeket folytatólágosan elkövetett hivatali vesztegetés büntetnének minősítse, őt pénzbüntetésre ítélje, egyúttal a halmazati büntetésre és az előzetes mentesítésre utalást mellőzze. A II. r. vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztést súlyosítsa, a próbaidő tartamát emelje fel, vele szemben 4 000 000 forint vagyoneklobzást rendeljen el, és az előzetes mentesítésre vonatkozó rendelkezést vele kapcsolatban is mellőzze. Egyebekben a másodfokú bíróság ítéletét hagyja helyben.
- [16] Az I. r. vádlott védője a fellebbezés indokolásában kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást hiánytalanul lefolytatta, valamennyi releváns bizonyítékot gondosan és körültekintően értékelte, az indokolási kötelezettségének maradéktalanul eleget tett, világosan és nyomon követhetően adott számot arról a mérlegelési folyamatról, amelynek eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy a vád tárgyává tett korrupciós bűncselekmények elkövetése kétséget kizáróan nem bizonyítható. Ekként álláspontja szerint a felmentés nem mérlegelési hiányosság, hanem a bizonyítékok következetes és szabályszerű értékelésének szükségszerű következménye volt.
- [17] A törvényszék ugyanis helyesen rögzítette, hogy a vádlottak közötti pénzátutalások és azok célja nem volt bizonyítható, nem volt megállapítható a passzív vesztegető személye, és az sem, hogy a vádlottak között egyáltalán felmerült volna az adóhatósági eljárás érdemi befolyásolásának kérdése. Álláspontja szerint ezek a megállapítások nem hiányosak, nem felderítetlenek, hanem éppen ellenkezőleg, a bizonyítékok kimerítő értékelésének az eredményei.
- [18] Ezzel szemben a másodfokú bíróság bizonyítást nem vett fel, az általa megállapított tényállást nem új bizonyítékra, hanem eltérő és spekulatív következtetésekre alapozta, és olyan bizonyítottsági szintet fogadott el, amely nem felel meg az *in dubio pro reo* elvének. Az I. r. vádlott önmagát terhelő korábbi vallomását emelte döntő bizonyítékká figyelmen kívül hagyva, hogy az elsőfokú bíróság ezt jogszerűen nem tekintette hitelt érdemlőnek. Az ítélőtábla ezzel valójában nem megalapozatlanságot küszöbölt ki, hanem az elsőfokú bíróság mérlegelési jogkörét vonta el, és annak helyébe saját eltérő bizonyítékértékelését állította. Olyan körülményekből vont következtetéseket az I. r. vádlott bűnösségére, amelyek önmagukban legfeljebb motivációt feltételeznek, de a bűncselekmény törvényi tényállási elemeit nem pótolják.
- [19] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria az I. r. vádlottat az ellene emelt vád alól mentse fel.
- [20] A II. r. vádlott védője fellebbezésének írásbeli indokolásában kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás megalapozott, melyet álláspontja szerint a felülbírálat során az ítélőtábla is elismert. Ezzel szemben a felülmérlegelés tilalma ellenére, bizonyítás felvétele nélkül hozta meg az ítéletét, az elsőfokú bírósági eljárás során elfogadott bizonyítékokat nem fogadta el hitelesnek, nem azokat vette alapul, így a logika szabályainak ellentmondó ténybeli következtetéseket tett.
- [21] Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló, általa elfogadott bizonyítékok alapján állapította meg a tényállást, amely nem volt felderítetlen, mivel a törvényszék a felmerült ellentmondásokat ellenőrizte, szakértőket rendelt ki, illetve szembesítést is folytatott. Mindezen bizonyítékok alapján logikailag helyes megállapításokra jutott, amelyek nem voltak ellentétesek az iratok tartalmával.
- [22] A másodfokú bíróság álláspontjával szemben kifejtette, hogy az I. r. vádlott vallomásai nem voltak következetesek, így nem volt szavahihető abban a kérdésben, hogy rendelkezésére állt-e a 4 000 000 forint. Arra vonatkozóan sem tudott nyilatkozni, hogy melyik cégének a számlájáról vette fel a pénzt, és hogy azt kinek adta át. Márpedig, ha nem állt rendelkezésére ez az összeg, akkor nem volt mit átadni; ha nem volt bizonyítható, hogy mikor adták át, akkor nem bizonyítható az sem, hogy kinek, milyen céllal adták át, és ha nem lehet tudni, hogy kinek a jelenlétében történt mindez, akkor nem bizonyítható az átadás ténye sem.
- [23] Hivatkozott arra, hogy az ítélőtábla iratellenesen állapította meg, hogy a II. r. vádlott vallomása és az egyéb bizonyítékok nem alkalmasak arra, hogy az I. r. vádlott beismerő vallomását megcáfolják.
- [24] Kiemelte, hogy nem helytálló az ítélőtábla azon megállapítása, hogy az I. r. vádlott motivációja jelen eljárásra is vonatkoztatható, hiszen tudata az önfeljelentés megtételekor még nem fogta át, hogy folyik és még folyni fog ellene büntetőeljárás. Önfeljelentése ténylegesen csak azt szolgálta, hogy korlátlan enyhítést kapjon az esetlegesen ellene irányuló eljárásokban, hiszen korábban 5 év végrehajtandó szabadságvesztést kapott, és nem akart visszamenni a börtönbe. A feljelentés megtételekor még nem tudhatta, hogy mi lesz az eljárások sorsa, azonban az nem vitás, hogy volt vele szemben eljárás, illetve reális esélye volt további eljárások megindulásának is.

- [25] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a II. r. vádlottat az ellene emelt vád alól mentse fel.
- [26] A Kúria a másodfellebbezéseket a Be. 620. § (1) bekezdésének zárófordulata szerint nyilvános ülésen bírálta el.
- [27] A nyilvános ülésen a Legfőbb Ügyészség képviselője a nyilatkozatában írtakkal egyezően szólalt fel.
- [28] Az I. r. vádlott védője a perbeszédében a fellebbezése írásbeli indokolásának megfelelően nyilatkozott.
- [29] A II. r. vádlott védője a nyilvános ülésen szintén a fellebbezése írásbeli indokolásának megfelelően szólalt fel. Kiemelte, hogy az eljárás során nem merült fel olyan adat, amely azt támasztaná alá, hogy az I. r. vádlott egyáltalán rendelkezett a vesztegetésre szánt pénzüsszeggel. A beszerzett számlakivonatnak ennek tényét egyértelműen cáfolják, hiszen ezekből nyomon követhető, hogy amit az egyik cégből kivett, azt egy másik cég számlájára befizette. Hivatkozott arra is, hogy az ítéletábrla tévedett az I. r. vádlott motivációjának kérdésében, az ugyanis egyértelműen az volt, hogy az ellene folyamatban lévő, illetve jövőbeni eljárásokban a büntetés korlátlan enyhítését érje el.
- [30] Az ügyészség által bejelentett fellebbezés a következők szerint alapos, az I. r. vádlott védőjének és a II. r. vádlott védőjének fellebbezése nem alapos.
- [31] A másodfellebbezés alapján harmadfokú eljárásnak van helye. Az elsőfokú bíróság ügydöntő határozata elleni fellebbezés jogát a Be. 579. § (1) bekezdése általánosságban – a Be. 580. §-ában foglalt szűk körű kivételekkel, további feltétel előírása nélkül – biztosítja. Ezzel szemben a Be. 615. § (1) bekezdése a másodfokú bíróság ügydöntő határozata elleni fellebbezés lehetőségét kizárólag a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bírósággal ellentétes döntése esetén biztosítja.
- [32] A jogorvoslati, felülbírálati és a döntési jogkör összefügg. A jogorvoslati terjedelmének korlátozottsága kihat a felülbírálat terjedelmére, és maga után vonja a döntési jogkör meghatározottságát. Ugyanakkor a döntési jogkör fogalmilag nem lehetséges felülbírálati jogkör nélkül.
- [33] A Be. 615. § (1) bekezdése és (2) bekezdése – a (2a) bekezdésben írt korlátok között – meghatározza a másodfellebbezés törvényi okát, a (3) bekezdése pedig a másodfellebbezés törvényi jogát.
- [34] A Kúria mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy a bejelentett fellebbezések alapján helye van-e harmadfokú eljárásnak.
- [35] A Be. 615. § (1) bekezdése szerint a másodfokú ítélet ellen (másod)fellebbezésnek van helye, ha a másodfokú bíróság döntése az elsőfokú bírósággal ellentétes.
- [36] A Be. 615. § (2) bekezdés a) pont első fordulata értelmében ellentétes a döntés, ha a másodfokú bíróság olyan vádlott bűnösségét állapította meg, akit az elsőfokú bíróság felmentett.
- [37] Jelen ügyben az elsőfokú bíróság az általa megállapított tényállás alapján az I. r. vádlottat az ellene 2 rendbeli hivatali vesztegetés büntette [Btk. 293. § (1) bek. és (2) bek.], míg a II. r. vádlottat az ellene 2 rendbeli befolyással üzérkedés büntette [Btk. 299. § (1) bek., (2) bek. a) pont] miatt emelt vád alól felmentette.
- [38] Ezzel szemben a másodfokú bíróság az I. r. vádlottat bűnösnek mondta ki 2 rendbeli hivatali vesztegetés büntetésében [Btk. 239. § (1) bek., (2) bek. 1. ford.], a II. r. vádlottat pedig 2 rendbeli befolyással üzérkedés büntetésében [Btk. 299. § (1) bek., (2) bek. a) pont].
- [39] Ezért a másodfokú bíróság döntése mindkét vádlottat érintően értelemszerűen ellentétes az elsőfokú bíróság ítéletével [Be. 615. § (2) bek. a) pont].
- [40] Az ellentétes rendelkezés mint a másodfellebbezés törvényi okának rendeltetése az, hogy lehetőség nyíljon az ellentétet, illetve eltérést eldöntő új eljárási fokra.
- [41] Nem önmagában az eltérés, ellentét (objektíve), hanem annak sérelmezése (szubjektíve) adja ki együtt a harmadfokú eljárás megnyitását.
- [42] Utóbbiról rendelkezik a Be. 615. § (3) bekezdése, amely a másodfellebbezés törvényi joga, s ehhez kötődik a felülbírálat Be. 618. § szerinti szabályozása.
- [43] Ennek lényege, hogy az ellentétes döntés elengedhetetlen, de nem eleve, feltétlen (hivatalból), hanem csak akkor jelent harmadfokú eljárásra jogot, ha az ilyen, avagy azzal összefüggő rendelkezést a jogosult sérelmezi. Tehát nem automatikusan van helye harmadfokú eljárásnak, hanem csak akkor, ha a jogosult (Be. 616. §) a törvény adta jogával élve, valamely törvényi okból sérelmezi a másodfokú határozatot.
- [44] Jelen ügyben a másodfellebbezés törvényi jogával az ügyészség, illetve a vádlottak védői egyaránt éltek.
- [45] Az ügyészség másodfokú nyilvános ülésen bejelentett fellebbezése joghatályos.
- [46] A Be. 615. § (3) bekezdés a) pontja szerint a fellebbezés sérelmezheti az ellentétes döntést, illetve – a Be. 2021. január 1. napjától hatályos szövegének – b) pontja szerint kizárólag az ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálatból eredő, a Be. 583. § (3) bekezdésében meghatározott rendelkezést vagy indokolást.
- [47] Az ügyészség II. r. vádlott terhére bejelentett fellebbezése a Be. 615. § (3) bekezdés b) pontja szerinti, a büntetés súlyosítására irányult, míg a védők másodfellebbezései a Be. 615. § (3) bekezdés a) pontján alapultak, az ellentétes döntést is sérelmezve a vádlottak felmentését célozták. Ebből következően a felülbírálat jelen ügyben teljeskörű. Ez jelenti tehát a tényállás megalapozottságának vizsgálatát, így a felülbírálat tény- és jogkérdést is érintő [Be. 618. § (1) és (2) bek.].
- [48] Ez tehát jelen ügyben a harmadfokú fellebbezési jogból és felülbírálati okból következő döntési jogkör levezetése, és annak elvi tartalma. Ekként biztosított a jogosultak jogorvoslati jogának érvényesítése [melyet az Alaptörvény 28. cikk (7) bekezdése garantál, s egyben a Be. 2. § (3) bekezdése által védett].
- [49] A joghatályos fellebbezések alapján a Kúria – első körben – a Be. 618. § szerinti terjedelemben felülbírált a megtámadott másodfokú ítéletet, valamint az azt megelőző első- és másodfokú eljárást.
- [50] A felülbírálat tárgya főszabályként először az eljárási szabályok – azon belül a feltétlen, majd az ún. relatív hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabályok – megtartása, ezt követően pedig az ellentétes döntéssel érintett tényállás megalapozottsága.
- [51] A Kúria a felülbírálat során nem észlelt olyan – a Be. 607. § (1) bekezdése, illetve a Be. 608. § (1)

- bekezdése szerinti – eljárási szabálysértést, amely feltétlen hatályon kívül helyezési okot képez, az ügy érdemi elbírálását kizárná [Be. 625. § (1) és (2) bek.].
- [52] Az első- és másodfokú bíróság az eljárást a perjogi szabályokat betartva folytatta le.
- [53] Az ítéletábra álláspontja szerint relatív eljárási szabályt vétett az elsőfokú bíróság azzal, hogy a tárgyaláson történt első kihallgatás alkalmával nem biztosította az I. r. vádlottnak, hogy a vádra vonatkozó, a védekezését is magába foglaló vallomását összefüggően adhassa elő. A Kúria egyetértett azzal, hogy ez az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezéséhez nem vezethetett.
- [54] Mindezek előrebocsátásával (és sorrendjében) a Kúria a felülbírálat során nem észlelt olyan – a Be. 607. § (1) bekezdése, illetve a Be. 608. § (1) bekezdése szerinti – eljárási szabálysértést, amely feltétlen hatályon kívül helyezési okot képez, az ügy érdemi elbírálását kizárná [Be. 625. § (1) és (2) bek.]. Ilyenre egyébként a felek sem hivatkoztak.
- [55] A felülbírálat ezt követő szempontja, hogy a másodfokú ítélet tényállása megalapozott-e.
- [56] A harmadfokú bíróság a határozatát akkor alapíthatja a másodfokú ítélet alapját képező tényállásra, ha az további bizonyítás felvétele nélkül is megalapozott, vagy az iratok alapján azzá tehető, ekként a helyes tényállás megállapítható, avagy a helytelen ténybeli következtetés kiküszöbölhető (Be. 619. §).
- [57] A harmadfokú bíróság e körben értelemszerűen azt vizsgálja, hogy a másodfokú bíróság által – az általa tett kiegészítésekkel és helyesbítésekkel – irányadónak tartott tényállás megalapozott-e. Ezalatt értendő az elsőfokú ítélettel megállapított, és a másodfokú bíróság által módosítás nélkül is megalapozottnak tartott tényállás, valamint a másodfokú bíróság általi módosítás.
- [58] Főszabályként a másodfokú bíróság a határozatát az elsőfokú ítélettel megállapított tényállásra alapítja [Be. 591. § (1) bek.].
- [59] A tényálláshoz kötöttség elvi indokát változatlanul a bizonyítás főszabálya adja, miszerint a Be. 167. § (3) bekezdése és (4) bekezdése értelmében a bizonyítékoknak nincs törvényben előre meghatározott bizonyító ereje; a bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben, szabadon értékeli, és a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése alapján állapítja meg.
- [60] Ezáltal biztosított a bizonyítékok hitelt érdemlőségének meggyőződés szerinti, szabad értékelése, és védett a mikénti mérlegelése, ami a bizonyíték bizonyító ereje felülmérlegelésének főszabály szerinti tilalmát, a közvetlen bizonyítékvizsgálat, bizonyítékkal szembesülés tiszteletben tartását jelenti.
- [61] Ugyanakkor a másodfokú bíróságnak lehetősége van arra, hogy
- a tényállást kiegészítse vagy helyesbítse, vagy
 - eltérő tényállást állapítson meg, és ez alapján határozzon (Be. 593. §).
- [62] Ennek elsődleges és általános feltétele, hogy a tényállás nem megalapozott, ezért e kérdésben a bíróságnak egyértelműen rögzítenie kell az álláspontját.
- [63] Jelen ügyben a másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy az elsőfokú ítéletnek a Be. 592. § (1) bekezdés a) és b) pontjai szerinti teljes megalapozatlansága nem áll fenn, mivel a törvényszék a tényállás felderítésére és megállapítására vonatkozó kötelezettségét teljesítette.
- [64] Ugyanakkor a tényállást valamennyi, azaz a Be. 592. § (2) bekezdés a), b), c) és d) pontjában megjelölt okból részben megalapozatlannak tekintette. E körben kifejtette, hogy az elkövetési magatartás tekintetében az ítéleti tényállás hiányos, részben felderítetlen, ellentétes a lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalmával, továbbá álláspontja szerint a törvényszék a megállapított tényekből további tényre helytelenül következtetett.
- [65] Indokai szerint az elsőfokú ítélet részbeni megalapozatlansága arra vezethető vissza, hogy a törvényszék a személyi és tárgyi bizonyítékok összevetése során iratellenes és téves következtetésekre jutott, és különösen az I. r. vádlott szavahihetőségének, a terhelő vallomása hitelességének értékelésekor számos logikai hibát vétett.
- [66] Ezt kiküszöbölendő az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma és ténybeli következtetés útján az elsőfokú bíróság által megállapított tényállástól eltérő tényállást állapított meg, és a Be. 593. § (1) bekezdés c) pontja alapján az elsőfokú bíróság által felmentett vádlottak bűnösségét állapította meg.
- [67] A másodfokú bíróság az így megállapított tényállásból tehát eltérő jogi következtetésre jutott, ekként az egyik ítélet szerint a vádlottak nem követtek el a terhükre rótt bűncselekményt, a másik szerint viszont igen.
- [68] A másodfokú ítélet felülbírálatára kapcsán kérdés, hogy a másodfokú bíróság megtehetette-e eljárásjogilag azt, amit tett, illetve helyesen tette-e azt, amit egyébként megtehetett.
- [69] A másodfokú bíróság helyesen tekintette az elsőfokú ítéletet részben megalapozatlannak, azonban tévedett abban, hogy e megalapozatlanság milyen okra vezethető vissza. Nem helytálló ugyanis az a megállapítása, hogy az elsőfokú bíróság ítélete valamennyi, a Be. 592. § (2) bekezdés a), b), c) és d) pontjában megjelölt okból részben megalapozatlan.
- [70] Ez egyértelműen kitűnik az általa megállapított tényálláshoz vezető tényjavító tevékenység mikéntjéből, melynek során az ítéletábra valójában nagyrészt az elsőfokú bíróság által megállapított tényekből vont immár helyes ténybeli következtetést, illetve – kisebb részben – a további tényekre vont következtetés alapjául szolgáló, elsőfokú bíróság által megállapított közvetett tényeket javította az iratellenesség kiküszöbölésével. Ez pedig azt jelenti, hogy az elsőfokú ítélet részbeni megalapozatlanságának oka helyesen az, hogy az elsőfokú bíróság az általa megállapított tényekből további tényre helytelenül következtetett [Be. 592. § (2) bek. d) pont].
- [71] A másodfokú bíróság valójában kétségtelenül törvényesen járt el akkor, amikor a tényállás részbeni megalapozatlanságának kiküszöbölése érdekében az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő okiratok tartalma, illetve ténybeli következtetés útján az elsőfokú bíróság által megállapított tényállástól eltérő tényállást állapított meg. Helytelen ténybeli alapokra helyezve ugyanis nincs megnyugtató jogkövetkeztetés.

- [72] Az iratoknak megfelelő, a rendelkezésre álló bizonyítékokon nyugvó megalapozott tényállás nélkül a büntetőjogi felelősségre vonatkozó eltérő jogi értékelésnek nincs meg a ténybeli alapja.
- [73] Ez valójában nem más, mint a megalapozott, valóságghú tényállás iránti igény, mely alapján a megfelelő jogkövetkeztések levonhatóak. A bíróság ítélete pedig akkor törvényes és igazságos, ha a tényállás megállapítása igaz.
- [74] A másodfellebbezések ténybeli kérdésben, a ténymegállapító tevékenység körében kifogásolták a másodfokú bíróság ítéletét. Lényegét tekintve arra hivatkoztak, hogy az ítélet tábla a rendelkezésre álló bizonyítékok felülmérlegelésével, illetve helytelen ténybeli következtetéssel állapította meg a döntése alapjául szolgáló – eltérő – tényállást.
- [75] E kifogások nem helytállóak az alábbiak szerint.
- [76] Eldöntendő kérdés, hogy
- az elsőfokú bíróság valóban hiánytalanul vette-e számba a bizonyítási eljárás során beszerzett bizonyítékokból származó közvetlen és közvetett (további ténybeli következtetés alapjául szolgáló) tényeket;
 - a közvetett tényekből valóban helyesen, azaz a logika szabályainak megtartásával következtetett-e a további tényekre;
 - és mindebből valóban a logika szabályainak megfelelően állapította-e meg a tényállást, vagyis vont következtetést arra, hogy valójában mi történt.
- [77] A másodfokú bíróság e kérdéseket nem teljesen válaszolta meg.
- [78] Mindezzel összefüggésben a Kúria előrebocsátja a következőket.
- [79] A tényből tényre vont (azaz ténybeli) következtetés is ténymegállapító tevékenység.
- [80] A tényből vont jogi következtetés az, ami már nem ténymegállapítás, hanem valamely jogtétel (így törvényi tényállási elem) igazolása, azzal való megfeleltetés, ekként jogi értékelés.
- [81] Különböző tehát, amikor a bíróság a bizonyítékokat méri össze, mérlegeli, s annak eredményeként tényt, tényállást állapít meg, és amikor a már megállapított tényt (a bizonyítéktól, illetve annak forrásától függetlenül) veti össze a törvénnyel. Előbbi a ténymegállapító tevékenység, aminek eredménye a tényállás; utóbbi a jogkövetkeztető (valójában a döntéshozó) tevékenység, aminek eredménye a rendelkezés.
- [82] A tudati tényekre vonatkozó ténymegállapítási tevékenység szükségképpen közvetett bizonyítás eredménye.
- [83] Közvetett a bizonyíték, ha nem vonatkozik eleve, egyenesen, nyíltan (kifejezetten) és perdöntő módon a bizonyítandó tényre, hanem csupán másik – egy vagy több, közbeeső, kisegítő – tényre mutat, ami azonban releváns, mert következtetés vonható belőle a bizonyítandó (perdöntő) tényre.
- [84] A közvetett bizonyíték alapján megállapított ténynek arra kell alkalmasnak lennie, hogy önmagában vagy más közvetett bizonyítékból nyert ténnyel együtt olyan további tényre adjon következtetési lehetőséget, aminek révén a bizonyítandó tény is megállapítható.
- [85] A közvetett bizonyítás valójában tényből tényre következtetés. Közvetett bizonyíték esetében hangsúly a bizonyíték mibenlétének, hanem a más bizonyítékhoz kötődésnek van. Ehhez képest, amíg közvetlen bizonyíték esetében csupán a hitelt érdemlőség a ténymegállapítás feltétele, közvetett bizonyíték esetében vizsgálendő a ténybeli következtetés helyessége is.
- [86] Ilyenkor ugyanis a következtetés, illetve annak eredménye pótolja a közvetlen bizonyíték érzékelésen, észleleten alapuló (hitelt érdemlőnek tartott) tartalmát. A bizonyítandó tényre vonatkozó megállapítás lényege ténybeli következtetés. Ezért eredményez a téves következtetés megalapozatlanságot [Be. 592. § (2) bek. d) pont].
- [87] A következtetés tényyszerűsége azt jelenti, hogy az adott közvetett bizonyíték, bár nem a bizonyítandó, viszont olyan tény észleletén alapul, ami mint alapadat hitelt érdemlő, észszerű érveléssel indokolt, igazolt, és okszerű következtetés levonására alkalmas.
- [88] A Kúria itt jegyzi meg, hogy tény- és tárgyszerűség hiányában a közvetett bizonyítás csupán következtetésben merül ki, ami elégtelen ahhoz, hogy eredménye a közvetlen bizonyítással egyező bizonyosságerejű legyen. A közvetett bizonyítás lényege, hogy nem kizárólag vélemény, feltevés alapú (spekuláció), és a bizonyítandó tény tárgyi oldalához is kötődő (Kúria Bhar.III.956/2023/11. számú határozat [92]–[95] bekezdés, [103]–[108] bekezdés).
- [89] Számos ügy sajátossága (miként az jelen eljárásban is történt), hogy közvetlen bizonyítékként két egymással ellentétes vallomás áll a bíróság rendelkezésére.
- [90] Ilyen helyzetben az észszerű gondolkodás és az ítélezési gyakorlat szerint különös gonddal kell vizsgálni, hogy a közvetlen bizonyítékokat képező vallomásokon kívül megszerezhető bizonyítékok megerősítik vagy gyengítik-e a terhelő vagy mentő vallomást tevők szavahihetőségét, vallomásaik bizonyító erejét, s csak ezek után lehet megalapozottan dönteni arról, hogy a mentő vallomások kétségesek-e a terhelő vallomások hitelességét, vagyis megfelelnek-e azok a valóságnak.
- [91] Mindez azt jelenti, hogy a fő kérdésben – bűnös-e a vádlott – csak akkor lehet megalapozott döntést hozni, ha a bíróság beszerzett és megvizsgált minden olyan beszerezhető bizonyítékot, amelyből következtetni lehet a terhelő vagy mentő vallomások hitelességére, valamennyi bizonyítékot az észszerű gondolkodás s a logika szabályainak megfelelően, egyenként és összefüggéseikben is értékelte, s erről a tevékenységről olyan indokolást ad, amelyből kitűnik, hogy a bizonyítékok beszerzése és helyes értékelése megtörtént (Legfelsőbb Bíróság Bf.III.2.449/1998/4. számú határozat).
- [92] Ilyenkor valóban fennáll a felülmérlegelés tilalma, hiszen e mérlegelési folyamat minden eleme helyes: helyes – hiánytalan bizonyítékértékelésből származó – ténybeli alapokból, az okszerűség szabályainak betartásával, helyes további ténybeli következtetések vonhatók le.
- [93] Ha viszont e folyamat bármelyik eleme hibás, a végeredmény szükségképpen téves; hibás (nem teljes) ténybeli alapokból kiinduló, okszerűtlenül elvégzett gondolkodás hibás ténybeli következtetéshez vezet.

- [94] Helyesen utalt a másodfokú bíróság az irányadó ítélkezési gyakorlatra, mely szerint a bizonyítékok felülmérlegelésének tilalma [Be. 593. § (2) bek.] nem a megalapozatlanság kiküszöbölését korlátozza, hanem az első fokon lefolytatott bizonyítást védi.
- [95] A tényállás hiányosságának pótlása, felderítetlenségének megszüntetése, az iratellenesség kiküszöbölése, avagy a téves helyett a helyes ténybeli következtetés levonása az elfogadott bizonyítékból nem esik a felülmérlegelés tilalma alá, hanem az éppen a megalapozatlanság orvoslásának törvényes eszköze, amelyet a Be. 593. § (1) bekezdés c) pontja kifejezetten alkalmazni rendel arra az esetre is, ha az így módosított eltérő tényállás a felmentett vádlott bűnösségének megállapításához vezet.
- [96] A bizonyítékok felülmérlegelésének tilalma tehát annyit jelent, hogy a fellebbviteli bíróság nem dönthet másként egy bizonyíték hitelességéről, mint ahogyan azt az elsőfokú bíróság tette. Így nem mondhatja például azt egy, az elsőfokú bíróság által elfogadott tanúvallomásra, hogy azt nem fogadja el, és az annak alapján megállapított tényeket mellőzi a tényállásból, illetve nem egészítheti ki vagy módosíthatja az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást egy általa el nem fogadott tanúvallomás vagy vallomásrész alapján.
- [97] A másodfokú bíróságnak tehát az elsőfokú bíróság által elfogadott bizonyítékokat kell alapul vennie; attól – megalapozott tényállás esetén – akkor sem térhet el, ha saját meggyőződése esetlegesen eltérő. A tényállás módosítása (ide értve: az eltérő tényállás megállapítását is) csak az elsőfokú bíróság által elfogadott bizonyítékok alapján történhet.
- [98] Az elsőfokú bíróság által megállapított bizonyítást érintő ügyiratok alapján a tényállás módosítása valójában nem más, mint ugyanazon bizonyíték alapján olyan további, az elsőfokú bíróság által nem megállapított ténynek a megállapítása, amit az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyott, azonban a vádlott büntetőjogi felelőssége szempontjából releváns (ide nem értve azt, ha az elsőfokú bíróság kifejezetten rögzítette, hogy az adott tény tekintetében a szóban lévő bizonyítékot nem fogadja el). Az iratellenesség kiküszöbölése azt jelenti, hogy az elsőfokú bíróság nem a valós (az ügyiratokban rögzített) tartalma szerint vette figyelembe a bizonyítékot, és ezt javítja ki a fellebbviteli bíróság az ügyiratok szerinti tartalom alapulvételével. Téves ténybeli következtetés esetén pedig az elfogadott bizonyítékból történő, a logika szabályainak meg nem felelő ténykövetkeztetést helyesbíti a jogorvoslat tárgyában elbíráló bíróság. Minden esetben azonban a tényállás módosításának alapja az elsőfokú bíróság által elfogadott bizonyíték (Kúria Bhar.III.1.436/2018/8. számú határozat [52], [54]–[57] bekezdés, EBH 2019.B.9.).
- [99] Mindebből következően a felülmérlegelés tilalma kizárólag azt az értékelő-mérlegelő tevékenységet védi, amely valós és hiánytalan ténybeli alapokon, a logika szabályainak megtartásával történik.
- [100] Ebben az esetben a másodfokú bíróság valóban nem juthat az első fokon eljáró bíróságtól eltérő következtetésre. Ha ugyanis a bizonyítási eljárás lefolytatását követően minden (valós) tény az elsőfokú bíróság rendelkezésére állt, és azokat a logika szabályainak megfelelően vetette össze, eltérő következtetésre szükségképpen csak akkor juthatna a másodfokú bíróság, ha a megállapított tényeket eltérően értékeli. Erre pedig még felmentés érdekében sincs lehetősége.
- [101] A Kúria rámutat, hogy ez utóbbi eset értelemszerűen nem azonos azzal, ha valamely tényből (közvetett tényből) a logika szabályai szerint is kétféle következtetést lehet levonni. Erre vonatkozik ugyanis az *in dubio pro reo* elve, vagyis ilyenkor a vádlott javára kell döntenie [Be. 7. § (4) bek.].
- [102] Ehhez képest jelen ügyben az is rögzítendő, hogy a közvetlen bizonyítékok közül az eljárás megindulásakor az I. r. vádlottnak egy önfeljelentést is tartalmazó vallomása állt rendelkezésre, ez alapján indult meg az eljárás, amely vallomásában – védője jelenlétében – mindenre kiterjedő, saját bűnösségére vonatkozó és vádlott-társára nézve is terhelő tartalmú beismerő vallomást tett. Ezt a vallomását a bíróság előtt az előkészítő ülésen is – a váddal egyezően – fenntartotta, bűnösségét beismerte, megbánta és a beismerése – ennek ténybeli, perdöntő részét érintő körében – az eljárás során sem változott.
- [103] Jelen ügyben a másodfokú bíróság helyesen észlelte az elsőfokú bíróság ténymegállapító és – ebből adódóan – mérlegelési tevékenységének hibáját az alábbiak szerint.
- [104] Helyesen mutatott rá, hogy az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló iratok tartalmával ellentétes megállapítást tett, amikor azt rögzítette, hogy alappal merült fel a II. r. vádlott és védője részéről, hogy az I. r. vádlott az önmagát és vádlott-társát is terhelő feljelentését egy ellene folyamatban lévő másik büntetőeljárásban azért tette, hogy abban az eljárásban előnyhöz jusson.
- [105] Ezzel szemben, miként az ítéletábra helyesen ismerte fel, hogy az iratok alapján egyértelműen az állapítható meg, hogy az I. r. vádlott nem folyamatban lévő büntetőeljárásban kívánt bármilyen előnyhöz jutni az önfeljelentésével, terhelő vallomásával, hanem éppen az indítandó büntetőeljárásban kívánta elérni a cselekménye enyhébb megítélését. Ezt támasztja alá az a tény, hogy a terhelő bejelentés megtételekor már több, mint egy éve jogerősen befejeződött a vele szemben csődbűncselekmény miatt indított büntetőeljárás, a bűnügyi nyilvántartás adatai szerint pedig más eljárás nem volt vele szemben folyamatban.
- [106] Nem tévedett az ítéletábra abban sem, hogy az elsőfokú bíróság helytelenül, iratellenesen rögzítette azt a tényt, hogy az I. r. vádlott vallomása csak abban az egy kérdésben volt következetes, hogy a szövetkezettel szembeni NAV által folytatott hatósági ellenőrzés befolyásolása céljából, azaz korrupciós céllal adott át kétszer 2 000 000 forint készpénzt a II. r. vádlottnak (elsőfokú ítélet [17] bekezdés).
- [107] Ezzel szemben az ítéletábra helytállóan rögzítette, hogy a beszerzett iratok igazolják a cselekmény előzményei kapcsán tett azon állítását, mely szerint a szövetkezettel szemben adóellenőrzési eljárás indult, amely adóhiány megállapításával és adóbírság kilátásba helyezésével zárult, majd később ennek megfelelő tartalmú adóhatósági határozat született. Az I. r. vádlott az eljárás kezdetétől következetesen vallotta, hogy a II. r. vádlott ezen adóhatósági eljárás kapcsán ajánlotta fel a segítségét abban, hogy 2 000 000 forintért a NAV-nál dolgozó ismerőse elintézi az eljárás kedvező lezárását, miként

- egybehangzóan nyilatkozott arról is, hogy később elfogadta a II. r. vádlott arra vonatkozó ajánlatát is, hogy újabb 2 000 000 forintért az ismerőse intézkedni fog a támogatási előleget érintő inkasszó elkerülése érdekében.
- [108]Helyes az ítéletábra arra vonatkozó megállapítása is, hogy az elsőfokú bíróság teljesen figyelmen kívül hagyta azt, hogy az I. r. vádlott nem csupán terhelő vallomást tett, hanem önként tárta fel a korrupciós cselekményeket, amelyekről a hatóságok addig semmilyen információval nem rendelkeztek.
- [109]Ezek valójában olyan lényeges – az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítás eredményéből származó – közvetett bizonyítékokból eredő tények, amelyek további ténybeli következtetés alapjául szolgálhatnak.
- [110]A másodfokú ítélet indokolásának hibája azonban, hogy nem tudta egyértelműen azonosítani a jelen ügyben megállapítható megalapozatlansági okot, illetve az elsőfokú bíróság ténymegállapító tevékenységének hibáját a szavahihetőség kérdésében történt téves állásfoglalásával azonosította. A kettő azonban nem ugyanaz, előbbi a ténymegállapítás, az utóbbi pedig az értékelő-mérlegelő tevékenység része.
- [111]Jelen ügyben ez valójában az elsőfokú bíróság hibás ténymegállapító tevékenységének eredményeként megállapított tényállás Be. 592. § (2) bekezdés d) pontja szerinti megalapozatlansági okát jelentette.
- [112]Az elsőfokú bíróság bizonyítékokat értékelő, mérlegelő tevékenységének tehát elsődleges hibája az, hogy a releváns tények megállapításának alapjául szolgáló tények körében hibás következtetésre jutott.
- [113]Ez azonban – miként a Kúria fentebb részletesen kifejtette – arra vezethető vissza, hogy ezen állásfoglalását – a közvetett bizonyítékok körében – részben nem valós ténybeli adatokra alapította, részben pedig jelentős tényeket, a logika szabályait és az okszerűség követelményét is figyelmen kívül hagyta.
- [114]E tevékenység viszont már nem a felülmérlegelés tilalmának körébe tartozó, épp ellenkezőleg, javítandó.
- [115]A rendelkezésre álló iratok alapján tény ugyanis, hogy az I. r. vádlott által vezetett szövetkezet vonatkozásában a vád tárgyává tett időszakban a NAV ellenőrzést végzett a korábbi bevallásokat érintően. Tény az is, hogy az adóigazgatási eljárás adóhiány megállapításával, adóbírság kiszabásával fenyegetett, mint ahogy az utóbb meg is történt. Ezekből csak az a következtetés vonható, hogy a bűncselekmény elkövetésének idején az I. r. vádlottnak érdeke volt a bírság, illetve az esetleges további következmények (inkasszó elkerülése egy pályázati támogatási előleget érintően, illetve a szövetkezet elhíttetésének) elkerülése.
- [116]Az ítéletábra helyesen mutatott rá, hogy az I. r. vádlott mindvégig következetes vallomást tett arra vonatkozóan, hogy az adóhatósági eljárás kapcsán a II. r. vádlott ajánlotta, hogy tud az ügyben segíteni, és 2 000 000 forintot kért tőle azzal, hogy a pénz egy részét a kedvező döntéshozatal érdekében a NAV-nál dolgozó ismerősenek adja, és arról is, hogy a II. r. vádlott később felajánlotta, hogy további 2 000 000 forintért elintézi, hogy a szövetkezet a bankszámlájára érkező kb. 43 000 000 forint pályázati támogatási előleget a NAV ne inkasszozza.
- [117]Ugyancsak helyes az ítéletábra ténybeli következtetése abban a kérdésben, hogy mi motiválta az I. r. vádlottat az önmagát és vádlott-társát is terhelő feljelentés megtételekor.
- [118]E körben nem maradhat figyelmen kívül az a másodfokú bíróság által immár helyesen rögzített tény, hogy a feljelentés megtételekor az I. r. vádlottal szemben már nem volt folyamatban más büntetőeljárás, így logikailag kizárt annak a lehetősége, hogy a feljelentéssel egy másik eljárásban kívánt előnyhöz jutni. Az elsőfokú bíróság erre vonatkozó következtetése tehát valójában helytelen tényeken alapszik. Ugyancsak jelentős tény az is, hogy a feljelentett bűncselekménnyről a hatóságok semmilyen információval nem rendelkeztek.
- [119]E tényekből – az elsőfokú bíróságtól eltérően – helyesen vont következtetést az ítéletábra arra, hogy az I. r. vádlott motivációja feltárható, amely – mint ahogyan egyébként az I. r. vádlott maga is elmondta – nem más, mint hogy az ügyet le kívánta zárni, és a feljelentés alapján indítandó (jelen) ügyben kívánta elérni a cselekmény enyhébb megítélését.
- [120]Az ítéletábra részletesen kifejtette azt is, hogy e tényeket a rendelkezésre álló bizonyítékok nem cáfolják, hanem megerősítik. Az e körben tett megállapításaival a Kúria is egyetértett.
- [121]A másodfokú bíróság ténymegállapító tevékenysége a megalapozatlansági hiba kiküszöbölésén túl kiterjedt azon további – a vád keretei közé illeszkedő – ténymegállapításra is, hogy a bűncselekmény elkövetésének idején az I. r. vádlott a más személy által képviselt, de ténylegesen általa irányított I. számú Kft. tervezett pályázatait kapcsán egyeztetéseket folytatott a pályázati tanácsadással foglalkozó II. r. vádlottal, illetőleg az annak ismerőse által vezetett 2. számú Kft.-vel, amely gazdasági társaságot a 2017. március 30-án megkötött szerződésben az 1. számú Kft. pályázat-előkészítési tanácsadó, szakértői tevékenységgel bízott meg.
- [122]Ez utóbbi megállapítás a lefolytatott bizonyítás tartalmával szintén összhangban álló, ezért helyes.
- [123]Ekként a másodfokú bíróság tényjavító tevékenysége a kifejtettek szerint nem jelentette a bizonyítékok felülmérlegelését, hanem a téves ténybeli következtetést az elfogadott bizonyítékok köréből történő, a logika szabályainak megfelelő következtetések levonásával javította, illetve a tényállást az elfogadott bizonyítékokból származó tényekkel egészítette ki.
- [124]Ebből viszont az is következik, hogy a harmadfokú bíróság számára sincs törvényi alap a másodfokú bíróság által ily módon – immár helyes folyamat eredményeként – megállapított tényállás megváltoztatására, és ez nem is szükséges.
- [125]Ezért a másodfokú bíróság által megállapított tényállás irányadó volt a harmadfokú eljárásban is [Be. 619. § (1) bek.]. Ez a tényállás a következő:
A Nemzeti Adó- és Vámhivatal megyei adó- és vámigazgatósága adóigazgatási eljárás keretében ellenőrizte az I. r. vádlott mint igazgató elnök által képviselt szövetkezet korábbi adóbevallásait, és a revíziós jegyzőkönyvben 30 849 000 forint adóhiányt állapított meg, amely kapcsán adóbírság kiszabását is kilátásba helyezte.
Az I. r. vádlott az adóigazgatási eljárás megkezdését követően, de még az adóhiány megállapítását

megelőzően, 2017 tavaszán – pontosan meg nem határozható időpontban – tájékoztatta a II. r. vádlottat a folyamatban lévő adóellenőrzésről és annak lehetséges kimeneteléről. A II. r. vádlott 2 000 000 forintot kért az I. r. vádlottól azért, hogy – a saját közvetítői díja levonása mellett – a pénzösszeg pontosabban meg nem határozott nagyobb részét átadja a Nemzeti Adó- és Vámhivatalnál dolgozó hivatalos személy ismerősének, aki segíthet abban, hogy az eljárás kedvezőbb, a szervezetet működésének ellehetetlenülését nem eredményező adóhatósági megállapítással záruljon. Ebben az időszakban az I. r. vádlott a más személy által képviselt, de ténylegesen általa irányított 1. számú Kft. tervezett pályázatait kapcsán egyeztetéseket folytatott a pályázati tanácsadással foglalkozó II. r. vádlottal, illetőleg az annak ismerőse által vezetett 2. számú Kft.-vel, amely gazdasági társaságot a 2017. március 30-án megkötött szerződésben az 1. számú Kft. pályázatelőkészítési tanácsadó, szakértői tevékenységgel bízott meg.

Az I. r. vádlott ezt követően, 2017 tavaszán – pontosabban meg nem határozható időpontban – a II. r. vádlott részére készpénzben átadta a kért 2 000 000 forintot a korábbiakban megbeszélte vesztegetési céllal.

Az adóhiány megállapítására sor került, ennek ellenére a II. r. vádlott 2017 nyarán – pontosabban meg nem határozható időpontban – történt találkozásuk során már azt ajánlotta az I. r. vádlottnak, hogy a Nemzeti Adó- és Vámhivatalnál dolgozó ismerőse útján újabb 2 000 000 forintért elintézi, hogy az adóhatóság esetleges inkasszója ne érintse a foglalkoztatási támogatásra benyújtott pályázatukból a szervezetet által várt 42 839 525 forint összegű támogatási előleget, amely 2017. augusztus 2-án meg is érkezett a szervezetet bankszámlájára. Az I. r. vádlott 2017 augusztusában a II. r. vádlottnak – az állítólagosan a Nemzeti Adó- és Vámhivatalnál dolgozó, ismeretlenül maradt személy jelenlétében – átadta a kért 2 000 000 forintot azért, hogy a Nemzeti Adó- és Vámhivatal dolgozója az adóigazgatási eljárást a szervezetet számára kedvező módon befolyásolja.

Az elsőfokú adóhatóságként eljáró Nemzeti Adó- és Vámhivatal megyei adó- és vámigazgatósága határozatában 30 849 000 forint adóhiányt állapította meg, és 15 424 000 forint adóbírságot szabott ki, továbbá 1 249 000 forint késedelmi pótlékot számított fel. Az elsőfokú határozatot a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága helybenhagyta.

[126]A vádlottak bűnösségére vont következtetés alapját nyilvánvalóan az irányadónak tekintett tényállás képezi. A tényállás alapján a másodfokú bíróság okszerűen következtetett mindkét vádlott bűnösségére.

[127]Ezt követően az eldöntendő kérdés az irányadó tényállás szerinti vádlotti magatartások minősítése, ami anyagi jogi kérdés.

[128]A Btk. 293. § (1) bekezdése alapján hivatali vesztegetést követ el, és büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, aki hivatalos személyt a működésével kapcsolatban neki vagy rá tekintettel másnak adott vagy ígért jogtalan előnnyel befolyásolni törekszik. A (2) bekezdés alapján egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel

büntetendő a vesztegető, ha a jogtalan előnyt azért adja vagy ígéri, hogy a hivatalos személy a hivatali kötelességét megszegje, a hatáskörét túllépje, vagy a hivatali helyzetével egyébként visszaéljen.

[129]A Btk. 299. § (1) bekezdése értelmében, aki arra hivatkozással, hogy hivatalos személyt befolyásol, a maga vagy más számára jogtalan előnyt kér, a jogtalan előnyt vagy ennek ígértét elfogadja, illetve a rá tekintettel harmadik személynek adott vagy ígért jogtalan előny kéréssel vagy elfogadással egyetért, befolyással üzérkedés büntette miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. A (2) bekezdés a) pontja akként rendelkezik, hogy a büntetés két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ha az elkövető azt állítja vagy azt a látszatot kelti, hogy hivatalos személyt veszteget.

[130]A vádban felrótt cselekmények mikénti minősülése körében a törvényi tényállásszerűséget érintően anyagi jogi kifogás nem merült fel, a másodfokú bíróság jogi érvelését az ítélete indokolásában rögzítette (másodfokú ítélet [93]–[98] bekezdés). Ezzel a Kúria egyetértett, mint ahogy helyes a másodfokú bíróság által az alkalmazott büntetőtörvény megválasztása is.

[131]A Legfőbb Ügyészség szerint ugyanakkor a vádlottak terhére rótt cselekmények folytatólagosan elkövetettnek minősülnek. Ez az álláspont helytálló.

[132]A Btk. 6. § (2) bekezdése értelmében nem bűnhalmazat, hanem folytatólagosan elkövetett bűncselekmény az, ha az elkövető ugyanolyan bűncselekményt, egységes elhatározással, azonos sértett sérelmére, rövid időközönként többször követ el.

[133]Az irányadó ítélkezési gyakorlat szerint a folytatólagosság a vesztegetési cselekmények kapcsán akkor állapítható meg, ha folyamatosan fennálló kapcsolatban ugyanattól a személytől többször kér vagy fogad el előnyt a hivatalos személy (Kúria Bfv.I.1351/2016/6. számú határozat, BH 2017.213.). Ugyanez igaz az (aktív) hivatali vesztegetés, és a befolyással üzérkedés jogi megítélésére is (Kúria Bhar.II.1.039/2023/12. számú határozat [54] bekezdés, BH 2024.225.).

[134]A másodfokú bíróság által megállapított tényállás rögzíti, hogy a vádlottak közötti találkozókra több alkalommal, 2017 tavaszán–nyarán került sor. A II. r. vádlott ezen időszak alatt két alkalommal kért és kapott alkalmanként 2 000 000 forintot az I. r. vádlottól azért, hogy a pénz egy részét a szervezet ellen indított ugyanazon hatósági eljárás kedvező kimenetelének érdekében a NAV-nál dolgozó ismerősének átadja. Ebből következően közöttük egy korrupciós kapcsolat volt.

[135]Ez pedig a folytatólagos elkövetés megállapítását [Btk. 6. § (2) bek.] mindkét vádlott tekintetében megalapozza.

[136]Mindezek alapján az I. r. vádlottnak felrótt cselekmény ekként helyesen folytatólagosan elkövetett hivatali vesztegetés büntetettének [Btk. 293. § (1) bek., (2) bek. 1. ford.], a II. r. vádlott terhére rótt bűncselekmény pedig folytatólagosan elkövetett befolyással üzérkedés büntetettének [Btk. 299. § (1) bek., (2) bek. a) pont] minősül.

[137]A Kúria ezt követően azt vizsgálta, hogy a vádlottakkal szemben milyen büntetés kiszabása szükséges.

- [138]A törvény meghatározza a büntetés célját és a büntetiskiszabás elveit [Btk. 79. §, 80. § (1) bek.].
- [139]A Btk. 79. §-ában írtak szerint a büntetés célja a társadalom védelme érdekében annak megelőzése, hogy akár az elkövető, akár más bűncselekményt kövessen el. A büntetés kétségtelenül joghátrány, a büntetés kiszabása ekként joghátrány okozása, vagyis az elkövetőre vonatkozó rosszallás megtestesítése. Az elkövetett bűncselekmény viszont nyilvánvalóan szintén rosszat jelent.
- [140]Éhhez képest a büntetés lényege – hagyományosan – a rosszra (a bűnre) adott olyan válasz, amiben testet ölt az elkövetőre vonatkozó, a számára rossz, azaz joghátrány (szabadságelvonás, jogkorlátozás stb.) okozása.
- [141]A másodfokú bíróság a büntetés kiszabása során minkét vádlott vonatkozásában súlyosító körülményként értékelte a korrupciós bűncselekmények elszaporodottságát, illetve az I. r. vádlott tekintetében azt, hogy a bűncselekményt egy másik büntetőeljárás hatálya alatt követte el.
- [142]Mindkét vádlott javára nyomatékos enyhítő körülményként értékelte a közel nyolcéves időmúlást, ezen belül külön is a büntetőeljárás jelentős elhúzódtását.
- [143]Ezen felül az I. r. vádlott vonatkozásában enyhítő körülményként vette figyelembe
- a bűncselekmény felderítését lehetővé tevő önfeljelentését,
 - a bűnösségre is kiterjedő, feltáró jellegű beismerő vallomását,
 - a megbánását,
 - a büntetés elviselését megnehezítő pszichés betegségét,
 - illetve büntetlen előéletét, hiszen a korábbi, csődbűncselekmény miatti elítélését a bűnügyi nyilvántartás már nem tartalmazza.
- [144]Az ítéletábra a II. r. vádlott javára további enyhítő tényezőként értékelte:
- a büntetlen előéletét,
 - a betegségét,
 - a tanulmányokat folytató nagykorú gyermeke eltartásáról való gondoskodását.
- [145]Az ítéletábra a büntetés kiszabása során alapvetően helyesen vette figyelembe az enyhítő és súlyosító körülményeket, azonban az annyiban pontosításra szorul, hogy az I. r. vádlott nem minősül büntetlen előéletűnek pusztán azért, mert egy korábbi elítélését a bűnügyi nyilvántartás adatai már nem tartalmazzák (Kúria Bfv.III.647/2025/18. számú határozat [35] bekezdés).
- [146]Éhhez képest a Kúria rögzíti, hogy az I. r. vádlott büntetett előéletű, hiszen a járásbíróság – a törvényszék ítéletével – jogerős ítéletével csődbűncselekmény büntette miatt 1 év 6 hónap börtönbüntetésre ítélte, mely büntetés végrehajtását 3 év próbaidőre felfüggesztette, valamint a városi bíróság – a megyei bíróság határozatával – jogerős ítéletével sikkasztás büntette és más bűncselekmények miatt 5 év börtönbüntetésre és 5 év közügyektől eltiltásra ítélte.
- [147]E megállapítás törvényi alapja a Btk. 97. § (3) bekezdésének egyértelmű rendelkezése.
- [148]A vádlottak javára értékelendő a másodfokú határozat meghozatalától eltelt további időmúlás.
- [149]Mindezek alapján a Kúria úgy ítélte meg, hogy az I. r. vádlottal szemben szabadságvesztés büntetés kiszabása nem szükséges, a büntetés enyhítésének feltételei adottak, így őt a Btk. 82. § (3) bekezdése alapján pénzbüntetésre ítélte, egyben a szabadságvesztés kiszabását mellőzte.
- [150]A pénzbüntetés napi tételeinek számát a bűncselekmény konkrét tárgyi súlyához igazítottan 200 napi tételben, az egy napi tétel összegét az I. r. vádlott vagyoni viszonyai figyelembevételével az elkövetéskor hatályos törvény szerinti minimum összegben, 1000 forintban határozta meg [Btk. 50. § (3) bek.]. Mivel az I. r. vádlott személyi körülményeihez viszonyítottan ez jelentős elvonás, a Btk. 50. § (4) bekezdése alapján rendelkezett arról, hogy a pénzbüntetést az I. r. vádlott részletekben köteles megfizetni.
- [151]Az I. r. vádlottal szemben meghatározott joghátrány kapcsán a Kúria utal rá, hogy az ítélkezési gyakorlat szerint a Btk. 50. § (1) bekezdésén alapuló pénzbüntetés kiszabásának a megfelelő kereset, jövedelem vagy vagyon megléte nem általános feltétele (Kúria Bfv.II.538/2014/9. számú határozat, BH 2015.25.I., Kúria Bfv.II.1523/2014/10. számú határozat, Kúria Bfv.III.29/2025/13. számú határozat [20] bekezdés).
- [152]A II. r. vádlott esetében a szabadságvesztés büntetés súlyosítására nincs ok, ezt a büntetlen előélete, a jelentős időmúlás, és az a tény is indokolja, hogy azóta vele szemben nem indult újabb büntetőeljárás.
- [153]A II. r. vádlottal szemben kiszabott jogkövetkezmények meghatározásakor ugyanakkor az ítéletábra téves indokokkal mellőzte a vagyonelkobzást.
- [154]A Legfőbb Ügyészség helytállóan mutatott rá arra, hogy az irányadó tényállásból az a következtetés vonható, hogy a II. r. vádlott az I. r. vádlott által neki átadott összesen 4 000 000 forintból nem továbbított az általa hivatkozott adóhatósági ügyintézőnek, a vesztegetés tényleges megvalósulására tehát nincs ténymegállapítás. Ebből pedig az következik, hogy a szóban forgó teljes összeggel ő maga gazdagodott. A vagyonelkobzás célja pedig éppen a bűnös úton elért vagyongyarapodás elvonása [Btk. 74. § (1) bek. a) pont]. A vagyonelkobzás alkalmazását jelen ügyben a Btk. 74. § (1) bekezdés f) pontjában írt ok is egyértelműen indokolja, mely szerint vagyonelkobzást kell elrendelni arra a vagyonra, amely az adott vagy ígért vagyoni előny tárgya volt.
- [155]Erre figyelemmel a Kúria a II. r. vádlottal szemben 4 000 000 forint vagyonelkobzást alkalmazott, mely összeg a korrupciós cselekményből származó jogtalan előnnyel azonos.
- [156]Ügyszintén tévedett az ítéletábra abban, hogy a II. r. vádlottat a Btk. 102. § (1) bekezdése alapján előzetes mentesítésben részesítette, ugyanis esetében nincs olyan körülmény, amely az erre való érdemességét alátámasztaná. A bűncselekmény korrupciós jellege az érdemességet általában véve nem igazolja, ennek ellenében ható nyomós ok a II. r. vádlott esetében pedig nem merült fel.
- [157]A Kúria megállapította, hogy a másodfokú bíróság ítéletének egyéb rendelkezései törvényesek, azok megváltoztatására nincs szükség.
- [158]Ekként a Kúria az ügyészség, illetve az I. r. és a II. r. vádlottak védői által bejelentett másodfellebbezéseket elbírálvá az ítéletábra ítéletét a Be. 624. § (1) bekezdése értelmében a megváltoztatta, egyebekben a másodfokú bíróság

ítéletét mindkét vádlott tekintetében a Be. 623. §-a alapján helybenhagyta.

(Kúria Bhar.III.1.243/2025/14.)

131 I. Nem követ el eljárási szabálysértést a másodfokú bíróság, ha az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyező – nem érdemi – határozatát tanácsülés keretében hozza meg még akkor sem, ha ez a döntés egy már kitűzött, de meg nem kezdett nyilvános ülést követően születik. A nyilvános ülésről az alacsonyabb eljárási garanciát jelentő tanácsülésre való visszatérés tilalma – a tanácsülés megtartásának egyéb törvényi feltételeinek megléte mellett – csak a nyilvános ülés megkezdését követően éled fel [Be. 598. § (1) bek. d) pont, (2) bek., 608. § (1) bek. d) pont].

II. Nem képezheti egy hatályon kívül helyező határozat indokolásának részét egy olyan konkrét iránymutatás a megismételt eljárásra vonatkozólag, amely meghatározza, hogy hogyan kell döntenie egy adott bizonyíték törvényességéről.

- [1] A törvényszék ítéletével az I. r. vádlottat felbujtóként elkövetett költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bek. a) pont, (5) bek. b) pont], 3 rendbeli felbujtóként elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége, amelyből 2 rendbelit folytatólagosan követett el (Btk. 345. §), bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bek. a) pont, (4) bek. b) pont], bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége (Btk. 345. §), bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bek. a) pont, (3) bek. b) pont], bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége (Btk. 345. §), 2 rendbeli bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bek. a) pont, (4) bek. b) pont], 2 rendbeli bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége (Btk. 345. §), bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bek. a) pont, (5) bek. b) pont], 2 rendbeli bűnsegédként, 1 esetben folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége (Btk. 345. §), bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bek. a) pont, (3) bek. b) pont], bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége (Btk. 345. §), vesztegetés elfogadásának büntette [Btk. 291. § (1) bek.], bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bek. a) pont, (3) bekezdés b) pont], bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége (Btk. 345. §), vesztegetés elfogadásának büntette [Btk. 291. § (2) bek. a) pont, (3) bek. b) pont], bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bek. a) pont, (4) bek. b) pont], 3 rendbeli bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége (Btk. 345. §), bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bek. a) pont, (4) bek. b) pont],

bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége (Btk. 345. §), közzetett tettesként elkövetett költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bek. a) pont, (4) bek. b) pont] és 13 rendbeli közzetett tettesként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége (Btk. 345. §) miatt halmazati büntetésként 6 év börtönben végrehajtandó szabadságvesztés büntetésre és 6 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy legkorábban a szabadságvesztés büntetés kétharmad részének a kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Rendelkezett az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról, a bűnjelekről, valamint a bűnügyi költség viseléséről.

- [2] Kétirányú fellebbezések alapján eljárva az ítéletábra mint másodfokú bíróság végzésével az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására utasította.
- [3] A hatályon kívül helyező végzés indokai szerint az elsőfokú bíróság a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontjában írt abszolút hatályú eljárási szabálysértést vétett, mert a tárgyalást olyan személy távollétében tartotta meg, akinek a jelenléte a törvény értelmében kötelező.
- [4] Az ítéletábra kifejtette, hogy az egymással érdekellentétben lévő V. r. és XIX. r. vádlott védelmét ugyanaz a védő látta el, így – mivel az eljárás során a védelem kötelező volt – az olyan védő jelenlétében megtartott tárgyalás, aki a vádlott védelmét nem láthatta volna el, feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértést valósít meg, ami miatt a bizonyítási eljárás teljes megismétlése vált szükségessé.
- [5] Emellett a törvényszék az eljárása során több – az I. r. vádlottat érintő – olyan relatív szabálysértést is vétett, ami a Be. 609. § (1) és (2) bekezdés a) pontja alapján akadályát képezte az érdemi felülbírálatnak.
- [6] Mindezek alapján az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét az I. r. vádlott – és valamennyi érintett terhelt – esetében mind abszolút, mind pedig relatív okból, azaz a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja, valamint a Be. 609. § (1) bekezdése alapján – utalva a Be. 609. § (2) bekezdés a) pontjára – hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította.
- [7] A másodfokú bíróság hatályon kívül helyező végzése ellen az I. r. vádlott védője a másodfokú végzés hatályon kívül helyezése és az ítéletábra új másodfokú eljárás lefolytatására utasítása érdekében jelentett be fellebbezést.
- [8] A fellebbezésének indokolásában eljárási szabálysértésként kifogásolta, hogy a másodfokú bíróság nyilvános ülést tűzött ki a fellebbezések elbírálására, amelyet elhalasztott azzal, hogy új határnapot hivatalból tűz, majd – anélkül, hogy értesítette volna őt – tanácsülésein rendelkezett az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezéséről.
- [9] Hangsúlyozta az I. r. vádlott védője, hogy az ítéletábra hatályon kívül helyező végzésének rendelkező részével egyetért, a végzés indokolását pedig annyiban kifogásolja, hogy a hatályon kívül helyezés indokai közül kimaradt egy – általa döntőnek ítélt – szempont, amit az ítéletábra nem értékelt és nem vett figyelembe. Ennek lényege az volt, hogy az írásbeli jegyzőkönyvek a gyanúsítottak vallomásaként azokat a mondatokat tartalmazzák, amelyeket ténylegesen az eljáró ügyész mondott, ekként az érintett terheltek tényleges nyilatkozatai és

- a jegyzőkönyvben rögzítettek nem fedik egymást. Mindezt azonban a másodfokú határozat indokolása nem tartalmazza, így az ítéletábra e körben iránymutatást sem adott az elsőfokú bíróság részére a megismételt eljárásra vonatkozólag.
- [10] Ez alapján indítványozta, hogy a Kúria az ítéletábra végzését a Be. 630. § (2) bekezdése alapján helyezze hatályon kívül, és a másodfokú bíróságot utasítsa új eljárás lefolytatására.
- [11] A Legfőbb Ügyészség átiratában kifejtette, hogy a Be. 627. § (4) bekezdés szerint nem jogosult fellebbezésre a (3) bekezdés alapján az, aki az ítélet ellen annak hatályon kívül helyezése és a bíróság új eljárásra utasítása érdekében jelentett be fellebbezést, ha a hatályon kívül helyezésre a fellebbezésben foglalt okból került sor. Emiatt – álláspontja szerint – az I. r. vádlott védőjének fellebbezését már az ítéletábrának el kellett volna elutasítania.
- [12] Megítélése szerint az ítéletábra eljárása abszolút eljárási szabálysértéssel nem érintett, mivel a nyilvános ülést vagy a tárgyalást nem kezdte meg, így nem volt akadálya a fellebbezés tanácsulésen történő elbírálásának.
- [13] Mindezek alapján az I. r. vádlott védője fellebbezésének elutasítását indítványozta.
- [14] Az I. r. vádlott védője az észrevételében a fellebbezését fenntartotta.
- [15] Az I. r. vádlott védőjének fellebbezése nem alapos.
- [16] A Be. Tizenhetedik Része szerinti eljárásban a jogorvoslat tárgya kizárólag a másodfokú vagy a harmadfokú bíróság hatályon kívül helyező végzése, és a fellebbviteli bíróság ahhoz vezető eljárása. Az eljárás célja pedig annak vizsgálata, hogy a megtámadott végzés törvénysértő-e.
- [17] A támadott (hatályon kívül helyező) rendelkezés ugyanis nem az ügy eldöntését vagy az eljárás lezárását, hanem az eljárás újrakezdését jelenti. Ehhez képest a fellebbezéssel támadott hatályon kívül helyező és új eljárásra utasító rendelkezés tartalma nem az, hogy miért jó vagy nem jó ez a döntés, hanem az, hogy miért nem volt hozható érdemi döntés, illetve miért nem eredményezett ilyen (érdemi) döntésre alkalmas helyzetet a lefolyt eljárás. Nyitva hagyja azonban az eljárás tárgyában hozható jövőbeni döntés lehetőségét, mibenlétét (ide nem értve a hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárásban érvényesülő súlyosítási korlátokat). Erdemi döntés esetében a döntés (tehát a jogkövetkeztetés) és annak ténybeli alapja közötti viszony a vizsgálat tárgya; a hatályon kívül helyezés felülbírálati során azonban ez a viszonyítás nem végezhető el. A hatályon kívül helyező végzés elleni fellebbezés elbírálásakor ugyanis éppen azt kell megítélni, hogy az érdemi határozathozatal feltételeinek hiányáról – és ezért a hatályon kívül helyezésről – a másodfokú vagy a harmadfokú bíróság helyesen vagy indokolatlanul rendelkezett-e.
- [18] Nyilvánvaló, hogy minden felülbírálat a tárgynak – jelen esetben a hatályon kívül helyezés – a rendeltetéséhez igazodik. Ehhez képest a hatályon kívül helyező végzés elleni fellebbezés elbírálása valójában nem ügy-, nem irat-, hanem túlnyomórészt határozatvizsgálat.
- [19] Így, amennyiben a hatályon kívül helyezés indoka a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértés, úgy vizsgálendő, hogy a megjelölt feltétlen eljárási szabálysértés valóban megvalósult-e; ha pedig a Be. 609. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértés, akkor az eljárási szabálysértés megvalósulásán túl vizsgálendő az is, hogy e szabálysértés lényeges hatással volt-e az eljárás lefolytatására, a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására, illetve az intézkedés alkalmazására, és ha igen, az orvosolható lett volna-e a másodfokú eljárásban.
- [20] A Be. 611. § (1) bekezdése szerint a hatályon kívül helyező végzés indokolása tartalmazza a hatályon kívül helyezés okát, továbbá a másodfokú bíróságnak a megismételt eljárásra vonatkozó iránymutatását. A Kúria jelen eljárásában valójában e törvényi előírás, elvárás a felülbírálat szempontja és kerete.
- [21] A harmadfokú bíróságnak az első- és a másodfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyező, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasító végzése ellen fellebbezésnek van helye a Be. 627. § (1) bekezdés a) pontja alapján akkor, ha a hatályon kívül helyezésre a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértés; a Be. 627. § (1) bekezdés b) pontja alapján, ha a Be. 609. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértés; a Be. 627. § (1) bekezdés c) pontja alapján, ha a Be. 592. § (1) bekezdése szerinti teljes megalapozatlanság; míg a Be. 627. § (1) bekezdés d) pontja alapján, ha a 625. § (4) bekezdésében meghatározott ok miatt került sor.
- [22] Jelen ügyben a másodfokú bíróság a végzésében a hatályon kívül helyezés okaként a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontját, illetve – a Be. 609. § (2) bekezdés a) pontjára utalva – a Be. 609. § (1) bekezdését jelölte meg; ekként a végzés ellen – a Be. 627. § (1) bekezdés a) és b) pontja alapján – fellebbezésnek helye van.
- [23] A Be. 627. § (2) bekezdése értelmében a másodfokú és a harmadfokú bíróság hatályon kívül helyező végzése ellen fellebbezésnek van helye akkor is, ha a hatályon kívül helyező végzés meghozatalára a 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel került sor.
- [24] A Be. 627. § (3) bekezdés c) pontja szerint a másodfokú bíróság hatályon kívül helyező végzése ellen fellebbezésre jogosult a védő.
- [25] A Be. 627. § (4) bekezdése kimondja, hogy nem jogosult fellebbezésre a (3) bekezdés alapján az, aki az ítélet ellen annak hatályon kívül helyezése és a bíróság új eljárásra utasítása érdekében jelentett be fellebbezést, ha a hatályon kívül helyezésre a fellebbezésben foglalt okból került sor.
- [26] A Legfőbb Ügyészség álláspontja szerint az I. r. vádlott védője a Be. 627. § (4) bekezdése alapján jelen ügyben nem jogosult fellebbezésre, mivel a hatályon kívül helyezésre az általa az elsőfokú határozat elleni fellebbezésben foglalt okból került sor, ekként részére az ítéletábra tévesen biztosított fellebbezési jogot.
- [27] A Kúria mindenekelőtt rámutat, hogy a fellebbezés a másodfokú bírósági eljárás – az I. r. vádlott védője által vélt – feltétlen eljárási szabálysértéssel érintettsége miatt is előterjesztett, ekként első körben e részben bírálandó el [Be. 627. § (2) bek.].
- [28] Ennek vizsgálata jelen ügyben az alábbiakat jelenti.
- [29] A fellebbezés elintézésének eljárási formái a tárgyalás, a nyilvános ülés, illetve a tanácsulés. A Be. 600. § (1) bekezdés szerint a másodfokú bíróság

- tárgyalást tart, ha a) az ügy tanácsülésen nem intézhető el, b) bizonyítás felvétele szükséges, c) a tanácsülésre vagy a nyilvános ülésre tartozó ügyet a tanács elnöke tárgyalásra tűzte ki. A Be. 599. § (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy a másodfokú bíróság a fellebbezés elintézésére nyilvános ülést tart, kivéve, ha az ügy tanácsülésen intézhető el, vagy tárgyalást kell tartani.
- [30] A Be. 598. § (1) bekezdése taxatív felsorolja azokat az eseteket, amikor a másodfokú bíróság tanácsülésen határoz. Ezen esetekben nem a fellebbezés érdemében kerül sor határozathozatalra, vagy az nem érinti a terhelt büntetőjogi felelősségét.
- [31] E törvényi rendelkezéshez fűzött miniszteri indokolás szerint tanácsülésen dönt a bíróság a fellebbezés formai okokból, érdemi vizsgálat nélkül történő elutasításáról, egyesítésről, elkülönítésről, az ügy áttételéről vagy felfüggesztéséről. Ha az ügyiratok alapján abszolút hatályon kívül helyezési ok állapítható meg és akár az eljárás megszüntetésének, akár az elsőfokú eljárás megismétlésének van helye, a fellebbezés elbírálására tanácsülésen kerülhet sor, hiszen a fennálló eljárási hiba következtében az elsőfokú határozat rendelkezéseinek további, tartalmi vizsgálata szükségtelenné válik.
- [32] Tanácsülésen van lehetőség a fellebbezés elbírálására, ha annak eredményeként a másodfokú bíróság a fellebbezéssel érintett, illetve nem érintett terhelt felmentéséről vagy vele szemben az eljárás megszüntetéséről határoz. Ilyen esetben a fellebbezés tartalmi elbírálására sor kerül, azonban ezen esetek eredményezik a terhelt számára a lehető legkedvezőbb döntést, így értelemszerűen kizárható, hogy az eljárási garanciák – tárgyaláshoz való jogának, illetve védekezésének szabad előadásához fűződő jogának – csorbulása tényleges jogsérelem előidézéséhez vezetne. A fellebbezés tartalmi elbírálására tanácsülésen sor kerülhet akkor is, ha a fellebbezés kizárólag az egyszerűsített felülvizsgálattal, szülői felügyeleti joggal, polgári jogi igényrel kapcsolatos rendelkezés vagy az elsőfokú bíróság nem ügydöntő végzése elleni fellebbezés felülbírálatára irányul, ha az nem igényli bizonyítás felvételét.
- [33] Ettől azonban eltérő helyzet, amikor a másodfokú bíróság a Be. 598. § (2) bekezdése alapján járhat el tanácsülésen. Ekkor ugyanis a bejelentett fellebbezés alapján az ügy érdemében dönt a bíróság.
- [34] A Be. 598. § (2) bekezdése alapján a másodfokú bíróság tanácsülésen határoz akkor is, ha az ítélet ellen a vádlott terhére nem jelentettek be fellebbezést és a tényállás megalapozott, vagy a vádlott terhére bejelentett fellebbezés kizárólag a szankció mértékére vagy kizárólag az indoklásra vonatkozik, és nyilvános ülés vagy tárgyalás kitűzését az ügyész, a vádlott, a védő vagy a fellebbező nem indítványozta, azaz – többletgaranciaként – a tanácsülésen történő elbírálásra csak akkor kerülhet sor, ha a tanács elnökének ez irányú tájékoztatása ismeretében az érdekeltek egyike sem kéri nyilvános ülés vagy tárgyalás tartását.
- [35] Miután a nyilvános ülés és a tárgyalás a tanácsüléshez képest egyaránt több garanciát magában foglaló eljárási forma, ennek megfelelően biztosít lehetőséget a törvény a – Be. 598. § (3) bekezdése alapján – tanácsülésen meghozható döntések nyilvános ülésen vagy tárgyaláson való meghozatalára. Ezzel ellentétben a bíróság kötelessége az ügy nyilvános ülésre vagy tárgyalásra tűzése, ha azt észleli, hogy a tanácsülés megtartásának törvényi feltételei hiányoznak, illetve, ha bizonyítás felvétele vagy a felek meghallgatása szükséges [Be. 600. § (1) bek.].
- [36] A másodfokú eljárásban a megkezdett tárgyalásról, avagy a nyilvános ülésről a tanácsülésre áttérni nem lehet. A másodfokú tanács elnöke – a tanácsülés helyett – a magasabb eljárási garanciákat tartalmazó eljárási formát, nevezetesen tárgyalást vagy a nyilvános ülést választhatja, azonban a megkezdett tárgyalásról, avagy nyilvános ülésről az alacsonyabb formára, a tanácsülésre nem térhet vissza; ha visszatér, eljárási szabályt sért (EBH 2003.934.).
- [37] A Be. 597. § (5) bekezdése értelmében, ha a tanács elnöke a (2) bekezdésben meghatározott esetben hivatalból nem tűzött ki nyilvános ülést vagy tárgyalást, a (4) bekezdés szerinti tájékoztatás kiterjed arra is, hogy az észrevétel előterjesztésére rendelkezésre álló határidő alatt nyilvános ülés vagy tárgyalás kitűzése indítványozható.
- [38] Jelen ügyben a másodfokú bíróság eljárási formájának megválasztása a Be. 598. § (1) bekezdés d) pontján alapult, nem pedig az 598. § (2) bekezdésén.
- [39] A felidézett rendelkezések összevetéséből tehát nyilvánvaló, hogy a fellebbezésben hivatkozott tájékoztatási kötelesség elmulasztása jelen esetben fel sem merülhet. Értelemszerű ugyanis, hogy a Be. 598. § (5) bekezdése a (2) bekezdés szerinti esetkorre vonatkozó.
- [40] Jelen ügyben a másodfokú bíróság az ügydöntő határozat hatályon kívül helyezéséről rendelkezett, tehát nem hozott érdemi határozatot. Az ítéletábla 2024. december 18. napján nyilvános ülést tűzött ki 2025. április 10. napjára, amelyre megidézte az I. r. vádlott védőjét, míg a határnapról a vádlottakat és az ügyészt értesítette.
- [41] 2025. április 7. napján a nyilvános ülést elhalasztotta azzal, hogy új határnapot hivatalból tűz, majd 2025. június 25. napján az ítéletábla tanácsülésen hozta meg végzését.
- [42] A fentiek alapján a Kúria megállapította, hogy a másodfokú bíróság nem követett el eljárási szabálysértést azzal, hogy a határozatát tanácsülés keretében hozta meg, még akkor sem, ha a döntés egy már kitűzött, de meg nem kezdett nyilvános ülést követően született. Ennek oka, hogy egyrészt a magasabb eljárási garanciát jelentő nyilvános ülésről tanácsülésre való visszatérés tilalma csak a nyilvános ülés megkezdését követően éled fel, másrészt a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a Be. 598. § (1) bekezdés d) pontja szerint eljárva a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja alapján helyezte hatályon kívül.
- [43] Az I. r. vádlott védőjének – a Be. 627. § (2) bekezdésére alapított, a másodfokú bíróság eljárása miatt bejelentett – fellebbezése tehát nem alapos.
- [44] Ezt követően a Kúria azt vizsgálta, hogy az I. r. vádlott védője által előterjesztett fellebbezés egyéb részében joghatályos-e [Be. 627. § (1) bek. a) és b) pont].
- [45] A másodfokú bíróság támadott végzése az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése abszolút törvényi okaként a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontját, valamint a Be. 609. § (2) bekezdés a) pontjában

- rögzített relatív eljárási szabálysértéseket jelölte meg.
- [46] Az ítéletábra az I. r. vádlott védőjének fellebbezésével egyező tartalmú döntést hozott. Az I. r. vádlott védője fellebbezésének, valamint a hatályon kívül helyező végzés indokolásának egybevetésével az alábbiak állapíthatók meg.
- [47] Az ítéletábra a védelmi kifogásokkal egyezően mutatott rá, hogy az I. r. vádlottat és védőjét a bíróság a 2021. április 14. és 2021. április 16. napján megtartott előkészítő ülésről nem értesítette, ezáltal nem biztosította számukra a részvétel jogát, mindemellett az üléseken a telekommunikációs eszköz használatára törvénysértően került sor, és az egyezségek elfogadása is jogszerűtlen volt.
- [48] Az ítéletábra a telekommunikációs eszköz használatára vonatkozó rendelkezések megsértését nem csak a fenti két előkészítő ülés, de az érdemi tárgyalások tekintetében is megállapította.
- [49] A másodfokú bíróság – szintén az I. r. vádlott védője hivatkozásának megfelelően – rögzítette azt is, hogy azon vádlottakat, akik tekintetében az elsőfokú bíróság az egyezséget jóváhagyta, és a továbbiakban tanúkénti kihallgatásukra került sor, azok során a bíróság az egyszerűsített telekommunikációs jelenletre, a kép- és hangfelvétel rögzítésére vonatkozó szabályokat is megsértette (személyazonosságukat, személyes adataikat nem egyeztetette; nem ellenőrizte; nem minden esetben állapította meg az elkülönített helyszín címét, az ott tartózkodók személyét).
- [50] Mindezek alapján az ítéletábra – az I. r. vádlott védője védője álláspontjával egyezően – rögzítette, hogy az eljárás résztvevői számára nem volt biztosítva az elkülönített helyszíneken történetekre történő teljeskörű rálátás, az ott történetek követése nem volt biztosított.
- [51] A másodfokú bíróság – az I. r. vádlott védője által sérelmezett relatív eljárási szabálysértéseken túl – a 2024. április 24. napján megtartott tárgyalást érintő jegyzőkönyvezési szabálytalanságokat is megállapította.
- [52] Az ítéletábra – szintén az I. r. vádlott védője kifogásával egyezően – részletesen kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság az I. r. vádlott tárgyaláson való jelenlét jogáról lemondását, valamint a 2021. december 15. és 2022. február 25. napján megtartott tárgyalásokat érintően milyen eljárási szabálysértéseket követett el.
- [53] A másodfokú bíróság a hatályon kívül helyező végzés indokolásában a fellebbezésben felhozott abszolút és relatív eljárási szabálysértéseket vette számba elsődlegesen, minthogy ezek vizsgálata megelőzi a megalapozatlansági okok vizsgálatát. A hatályon kívül helyező végzés meghozatala során pedig – minthogy nem az ügy érdemében történik a döntés – nyilvánvalóan nem lehet a másodfokú bíróság abban a helyzetben, hogy állást foglaljon egyes bizonyítékok törvényességét illetően, ugyanis ez a megismételt eljárásra tartozóan az elsőfokú bíróság mérlegelési tevékenységének a részét kell, hogy képezze, mint ahogyan az is, hogy döntsön a védőnek arról a bizonyítási indítványáról, hogy milyen további bizonyítási cselekmények elvégzése szükséges.
- [54] Az I. r. vádlott védője e körben azt kifogásolta, hogy egy általa megjelölt ok vizsgálata kimaradt, vagyis az, hogy egyes gyanúsítottak egyezségkötése kapcsán készített videofelvétel tartalma nem egyezik az írásbeli jegyzőkönyvek tartalmával, és erre nézve a hatályon kívül helyező végzés indokolása nem tartalmaz iránymutatást a megismételt eljárásra vonatkozóan.
- [55] A Kúria ehhez kapcsolódóan rámutat, hogy – az I. r. vádlott védője értelmezésével ellentétben – nem jelent az elsőfokú ítélet ellen benyújtott fellebbezésben megjelöltekhez képest újabb hatályon kívül helyezési okot az I. r. vádlott védője másodfellebbezésében hangsúlyozott kifogás. Nem képezheti ugyanis egy hatályon kívül helyező határozat indokolásának részét egy olyan konkrét iránymutatás a megismételt eljárásra vonatkozólag, amely meghatározza, hogy hogyan kell dönteni egy adott bizonyíték törvényességéről. Az I. r. vádlott védője a megismételt eljárásra vonatkozó iránymutatáson túlmenő, valójában mérlegelésre vonatkozó elvárást fogalmazott meg, ami a megismételt elsőfokú eljárást folytató bíróság érdemi döntésének részét kell képezze. Ezért a hatályon kívül helyező végzés elleni fellebbezés ebben a részében – amint arra a Legfőbb Ügyészség helyesen utalt – törvényben kizárt.
- [56] A hatályon kívül helyezés azt jelenti, hogy nem lehet, illetőleg a bíróság nem tud dönteni. Ehhez képest az iránymutatásban a döntés meghozatalának lehetőségét kell segíteni, nem pedig a döntés irányát megszabni (Kúria Bfv.III.456/2020/33. számú határozat [94] bekezdés).
- [57] A Kúria az I. r. vádlott védőjének fellebbezését a másodfokú bíróság abszolút eljárási szabálysértését kifogásoló részében tehát érdemben vizsgálta, és azt alaptalannak találta, ugyanakkor a fellebbezés a további részében a Be. 627. § (4) bekezdése alapján kizárt volt.

(Kúria Hkf.III.1.602/2025/9.)

POLGÁRI KOLLÉGIUM

POLGÁRI SZAKÁG

132 Az Áht. 50. § (1) bekezdés a) pontja alkalmazása körében, a foglalkoztatás-felügyeleti hatóság tevékenységéről szóló 115/2021. (III. 10.) Korm. rendelet 20. § (1) bekezdésének az Alaptörvény 28. cikke szerinti helyes értelmezése alapján a támogatást igénylőnek nem kizárólag a támogatási kérelem benyújtása időpontjában kell megfelelnie a rendezett munkaügyi kapcsolatok követelményének, hanem a támogatásban részesülő személyként a támogatási szerződés teljes fennállása alatt, mindvégig meg kell felelnie a rendezett munkaügyi kapcsolatok követelményére is kiterjedő jogosultsági kritériumoknak [2011. évi CXCV. törvény (Áht.) 50. § (1) bek.; 115/2021. (III. 10.) Korm. r. 20. § (1) bek. a) pont].

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes üzemelteti a perbeli éttermet. A felperes az alperes mint továbbadott támogatást kihelyező szerv által 2021. szeptember 27-én kiadott – 6/2021. (IX. 27.) számú GINOP közleménye a GINOP-5.3.17.-21-KKV kapacitásbővítő támogatási konstrukcióról (a továbbiakban: Közlemény) – támogatási konstrukcióra 2021. október 16-án támogatási kérelmet nyújtott be. Az így indult eljárás eredményeképpen az alperes 2022. március 25-én támogatói okiratot állított ki, amely alapján a felperesnek 15 417 864 forint vissza nem térítendő támogatást juttat.
 - [2] A felperes a támogatói okirat szerint arra vállalt kötelezettséget a támogatás elnyerése érdekében, hogy a meglévő munkavállalói létszámhoz képest további 4 fő munkavállalót fog foglalkoztatni akként, hogy a támogatott összegből ezt a 4 főt 8+8 hónap időtartamban teljes munkaidőre vonatkozó munkaviszonyban foglalkoztatja. A támogatási időszak kezdő napja 2022. március 28., annak záró dátuma 2023. július 27. volt.
 - [3] A felperesnek három részletben került kifizetésre a támogatás. Így 2022. március 31-én 6 852 384 forintot, a jogosultsági vizsgálatok lefolytatását követően előbb 2022. augusztus 25-én 4 568 256 forintot, majd 2023. május 12-én 3 511 145 forintot utalt az alperes a felperesnek. A felperes a továbbfoglalkoztatási kötelezettségének eleget téve 2023. július 31-én benyújtotta a záró elszámolását.
 - [4] Ezt követően az alperes 2023. október 12. napján 386 513 forint visszafizetésére kötelezte a felperest. Utóbbi 2023. október 16-án kelt kifogására is figyelemmel az alperes megállapította a felperes visszafizetési kötelezettségét, a támogatói okirat visszavonásáról döntött és a felperest 17 104 625 forint visszafizetésére kötelezte. Döntését azzal indokolta, hogy a felperesnél 2023. március 1-jén tartott adóhatósági vizsgálat megállapította, hogy egy munkavállaló aznapra nem került bejelentésre, ezért a rendezett munkaügyi státusz megszűnt.
 - [5] A felperes a támogatási kérelme benyújtását megelőző két évben rendezett munkaügyi kapcsolatokkal, státusszal rendelkezett.
- ### A kereseti kérelem és az alperes védekezése
- [6] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy a támogatói okirat felülvizsgálatáról szóló döntés jogellenes és a támogatói jogviszony fennáll. Hivatkozott a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 1:3. § (1) bekezdésére, 6:34. §-ára, 6:58. §-ára, 6:62. § (1) bekezdésére, 6:64. §-ára, 6:137. §-ára és 6:213. §-ára. Kifejtette, hogy az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.) 48/A. § (1) bekezdése szerint a támogatói okirattal kapcsolatos jogviszony polgári jogi jogviszony. A 2014–2020. programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 272/2014. Korm. rendelet) 1. számú mellékletének 63.6. pontja szerint a támogatást igénylő ajánlatának támogató általi elfogadásával jön létre kölcsönös egybehangzó akaratnyilatkozatként a támogatói jogviszony, amely atipikus kötelmi jogviszonyra a Ptk. szerződésekre vonatkozó rendelkezései irányadók.
 - [7] Állította, hogy a támogatást jogosultan használta fel, mert a támogatói okiratban vállalt kötelezettségének – a foglalkoztatás és a továbbfoglalkoztatás tekintetében is – maradéktalanul eleget tett. Az Áht. 50. § (1) bekezdés a) pontja szerint megfelelt a rendezett munkaügyi kapcsolatok követelményének, mivel a rendezett munkaügyi kapcsolatokat definiáló, a foglalkoztatás-felügyeleti hatóság tevékenységéről szóló 115/2021. (III. 10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Hatósági rendelet) 20. § (1) bekezdés b) pontja szerint a támogatás igénylésének időpontját megelőző két éven belüli időszakban nem lehet a támogatást igénylő terhére foglalkoztatásra irányuló jogviszony létesítésével összefüggő bejelentési kötelezettség elmulasztása okán bírságot kiszabni. Hivatkozott arra, hogy a jogszabály szövege szerint kizárólag a támogatási igény előterjesztését megelőző két évet lehet vizsgálni a rendezett munkaügyi kapcsolat tekintetében, mivel a jogszabályi definíció egyértelműen ezt az időszakot teszi vizsgálat tárgyává. Ezen időszakot azonban a jogszabályi rendelkezések szerint az alperes a támogatási időszak alatt bármikor és „akárhányszor” vizsgálhatja.
 - [8] Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Egyebek mellett arra is hivatkozott, hogy a rendezett munkaügyi kapcsolatoknak a teljes támogatási időszakban fenn kell állnia, ami az Áht. 50. § (1) bekezdéséből és a támogatói okirat részét képező Közlemény 7. pontjából is következik. Utalt e körben az egyes továbbadott támogatások kihelyezésének részletes szabályairól szóló

187/2019. (VII. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 187/2019. Korm. rendelet) 54/L. §-ára és a 272/2014. Korm. rendeletre azzal, hogy a jogszabályi rendelkezések cél szerinti értelmezése folytán a rendezett munkaügyi kapcsolatoknak a teljes támogatási időszakban fennállónak kell lennie. Érvelése szerint ennek hiányában az előírt ellenőrzési kötelezettségek logikátlanok lennének.

Az első- és a másodfokú ítélet

- [9] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes 2023. december 20. napján kelt értesítése a záró elszámolás döntés felülvizsgálatáról, a támogatási jogviszony megszüntetéséről, a támogatói okirat visszavonásáról és visszafizetési kötelezettség megállapításáról tárgyú döntése (elállása), valamint a 2023. január 26. napján kelt kifogás elutasításáról szóló döntése jogellenes. Megállapította, hogy a peres felek között 2022. március 25. napján kelt támogatói okirat kibocsátásával létrejött támogatási jogviszony fennáll.
- [10] Határozatának indokolása szerint a megállapítási keresetnek a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXIII. törvény (a továbbiakban: Pp.) 172. § (3) bekezdésében meghatározott törvényes feltételei fennállnak.
- [11] Az ügy érdemét illetően abból indult ki, hogy jogkérdésben kellett döntenie, mivel a felek a jogvita alapjául szolgáló tényállást egyezően adták elő, közöttük csak az volt vitás, hogy a Hatósági rendelet 20. § (1) bekezdés a) pontját milyen időszak vonatkozásában lehet, illetve kell alkalmazni. Ezért abban kellett döntést hoznia, hogy az Áht. 50. § (1) bekezdés a) pontja szerinti rendezett munkaügyi kapcsolatok követelményét milyen időintervallum tekintetében kell az alperesnek vizsgálnia.
- [12] Idézte a Hatósági rendelet 20. § (1) bekezdés a) pontját, amely szerint az Áht. alkalmazása szempontjából nem felel meg a rendezett munkaügyi kapcsolatok követelményének az, akit az állami adóhatóság vagy a foglalkoztatás-felügyeleti hatóság az adózás rendjéről szóló törvényben vagy az egyszerűsített foglalkoztatásról szóló törvényben meghatározott foglalkoztatásra irányuló jogviszony létesítésével összefüggő bejelentési kötelezettség elmulasztása miatt a költségvetési támogatás igénylésének időpontját megelőző két éven belül végleges – közigazgatási per esetén a bíróság jogerős ítéletével elbírált – és a végrehajtható, nyilvánosságra hozott közigazgatási határozatban bírsággal sújtott.
- [13] Kiemelte, hogy a bíróság a jogvita eldöntésére alkalmazandó norma szövegének értelmezése során elsődlegesen a jogszabály szövegét veszi figyelembe, amit a magyar nyelv szabályainak megfelelően értelmez, amely nyelvtani értelmezés a legfontosabb jogszabály-értelmezési módszer. Utalt arra, hogy a többi értelmezési módszer (rendszeri, történeti, cél szerinti) csak kiegészítő, kivételes eszköz a jogalkalmazó bíróságok számára, ugyanis ezek a norma szövegszerű jelentéséhez képest jelentős eltérést is eredményezhetnek. A jogszabályi rendelkezések nyelvtani értelmezést meghaladó további értelmezését akkor tartotta volna szükségesnek, ha a tényállásra vetítve a magyar nyelv szabályai szerint az adott normát nem lehet kétségmentesen alkalmazni. A kétségmentes alkalmazás, értelmezés kritériuma pedig nem a peres felek által előadott nyilatkozatok, értelmezési szándékok és jogalkalmazói gyakorlatuk, hanem – megítélése szerint – a magyar nyelv.
- [14] Kiemelte, hogy a perben az alkalmazandó norma a Hatósági rendelet 20. § (1) bekezdése. Ezt a jogalkotó – az elsőfokú bíróság megítélése szerint – a magyar nyelv szabályainak megfelelően akként kodifikálta, hogy az különösebb értelmezést nem igényel, hiszen egyértelműen a jogalkalmazók tudomására hozza azt az időszakot, amikor a munkaügyi kapcsolatoknak rendezettnak kell lennie, hiszen a rendelet szövege meghatározza az időszak kezdő és végpontját is. Az ettől való – az alperes által előadott – eltérés szinte olyan kiterjesztő értelmezést jelentene, ami a jogszabály szövegéből nem vezethető le. Kifejtette: mivel a jogszabály egy időintervallumot jelöl meg, bármely eltérés ezen időintervallum sérelmével járna, a jogszabály szövegszerű rendelkezéseit lerontó értelmezésre azonban a bíróság nem jogosult. Ezért az elsőfokú bíróság akként foglalt állást, hogy az alkalmazandó jogszabályok szövege szerint a felperes rendezett munkaügyi kapcsolatokkal rendelkező személynek minősült, mert a támogatás igénylésének időpontját megelőző két évben – nem vitásan – rendezett munkaügyi kapcsolatokkal rendelkezett.
- [15] Az alperes által hivatkozott jogalkotói cél szerinti értelmezés kapcsán utalt arra, hogy abban „felfedezhető logika”. De a felperes ezzel kapcsolatos érvelését is helytállónak tartotta, hiszen a jogrendszer működésének időigényes jellege folytán elképzelhetőnek tartotta, hogy a támogatási időszakban válik olyan határozat véglegessé, ami a támogatási időszakot megelőző két évben megállapított szabálytalanságot szankcionál. A cél szerinti értelmezést – annak magasfokú hipotetikus jellegére tekintettel – az értelmezési lehetőségek közül az elsőfokú bíróság a legutolsónak tartotta, amit megelőz a nyelvtani, rendszeri, történeti értelmezés. A perbeli esetben azonban az alkalmazandó jogszabály olyan egyértelmű rendelkezést tartalmaz, ami szerinte nem teszi indokolttá a nyelvtani értelmezésen túlmutató lehetőségek alkalmazását. Utalt arra is, hogy az érintett rendelkezés szövege a kihirdetése óta változatlan és nyilván nem a perbeli az egyetlen eset, amelynek során ez alkalmazást nyerhet. Ennek ellenére a jogalkotó az alperes által elvárt értelemmel kapcsolatos módosítást nem kezdeményezett, amiből az elsőfokú bíróság arra következtetett, hogy a jogalkotó maga sem tartotta szükségesnek a „jogszabály értelmének és alkalmazhatóságának pontosítását”. Mindezek alapján a keresetet alaposnak találta.
- [16] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet megváltoztatta és a keresetet elutasította.
- [17] A jogerős ítélet indokolásában a másodfokú bíróság kiemelte, hogy a peres felek jogviszonyának tartalmát a pályázati kiírás, azaz a Közlemény, a támogatói okirat és az irányadó jogszabályok együttesen határozzák meg. Egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a jogvita tárgyát az képezte, hogy hogyan kell értelmezni a Hatósági rendelet 20. § (1) bekezdés a) pontjának rendelkezését. E jogszabályhely azonban a másodfokú bíróság

- megítélése szerint az elsőfokú ítélettől eltérően nem tekinthető egyértelmű, kizárólag nyelvtani értelmezéssel megítélhető rendelkezésnek, azt a jogviszony tartalmát meghatározó valamennyi okirat tükrében, a jogalkotó célját is figyelembe véve kell értelmezni és alkalmazni.
- [18] Rámutatott, hogy az Alkotmánybíróság 3179/2018. (VI. 08.) AB határozatában is hangsúlyozta, hogy az ügyben alkalmazandó jogszabályoknak pusztán a nyelvtani értelmezése nem felel meg az indokolt bírói döntéssel szemben támasztott alkotmányos követelményeknek, mert az Alaptörvény 28. cikke azt a kötelezettséget rója a bíróságokra, hogy a jogszabályokat azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék. Kiemelte: a bírói jogalkalmazás folyamatában a jogszabályok értelmezése egy olyan komplex indokolást igényel, amely a szintaktikai mellett a teleologikus és a rendszertani értelmezés szempontjait is felismeri, értékeli és egymásra tekintettel ütközteti. Kifejtette, hogy a jogértelmezés ezen, bíró által érvényesített komplex folyamatában az irányadó jogi normákat a rendszertani értelmezés keretében nemcsak egymásra tekintettel, hanem a jogalkotó céljára és az Alaptörvényre figyelemmel is értékelni kell.
- [19] Erre figyelemmel a másodfokú bíróság az alperes helytállónak tartott fellebbezési érvelésének megfelelően az elsőfokú bíróság által kizárólagosan alkalmazott nyelvtani értelmezés mellett nem tartotta mellőzhetőnek a további, a jelen ügyben kiemelt jelentőségűnek minősített teleologikus értelmezést sem.
- [20] Hangsúlyozta, hogy a Hatósági rendelet végső előterjesztői indokolása értelmében a foglalkoztatás-felügyeleti hatósági ellenőrzés során kiemelt jelentőségű annak garantálása, hogy a munkaerőpiaci támogatásban részesülők hozzájáruljanak a gazdaságfehérítés céljának megvalósulásához, és biztosítsák a foglalkoztatásuk során az alapvető munkajogi szabályok érvényesülését. A foglalkoztatás-felügyeleti hatóság foglalkoztatást elősegítő támogatásban részesülő foglalkoztatónál az állami foglalkoztatási szolgálat erre vonatkozó tájékoztatása alapján ellenőrzi különösen a támogatás célját szolgáló foglalkoztatás megvalósulásának és szabályszerűségének tényét. A munkaerőpiaci szervezet ezzel teljeskörűen biztosítja, hogy a támogatásban részesülő foglalkoztatók ténylegesen betartsák a foglalkoztatási szabályokat. A rendezett munkaügyi kapcsolatok feltételeinek nem felelnek meg azok a vállalkozások, amelyek megsértik az alapvető foglalkoztatási szabályokat.
- [21] A másodfokú bíróság ismertette, hogy a támogatói okirat záró rendelkezése értelmében a támogatást igénylő a támogatás felhasználása során köteles a vonatkozó jogszabályok, így különösen az Áht., az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet, a 272/2014. Korm. rendelet és a Közlemény rendelkezéseinek a megtartására. Utalt arra, hogy a támogatói okiratban nem szabályozott kérdésekben ezen jogszabályokban és szabályozóban foglaltak is irányadók. Idézte a Közlemény 7. pontját, amely értelmében pedig nem támogatható olyan vállalkozás, amely nem felel meg az Áht. 50. § (1) bekezdése szerinti követelménynek. A Közlemény 14. és 15. pontjai szerint az első és második időközi kifizetésre a jogosultsági kritériumok fennállásának ellenőrzését követően kerül sor, és a 16. pont értelmében a záró elszámolás ellenőrzése során a jogosultsági kritériumok fennállásának ellenőrzése, valamint a benyújtott igazolások ellenőrzését követően, az igazolt továbbfoglalkoztatási kötelezettség teljesítésének ellenőrzése történik meg. Következtetése szerint tehát a Közlemény fenti pontjai értelmében a jogosultsági kritériumokat az első és a második időközi kifizetést megelőzően és a záró elszámolás ellenőrzése során is ellenőrizni kell.
- [22] Mindezekre figyelemmel a másodfokú bíróság megítélése szerint a felek jogviszonyának tartalmát meghatározó okiratok és az alkalmazandó jogszabály nyelvtani és teleologikus együttes értelmezése alapján nem vonható le olyan következtetés, hogy a felperesnek kizárólag a támogatási kérelem benyújtása időpontjában kell megfelelnie a rendezett munkaügyi kapcsolatok követelményének, hanem a támogatásban részesülő személynek a támogatási szerződés teljes fennállása alatt, mindvégig meg kell felelnie a jogosultsági kritériumoknak, az Áht. 50. § (1) bekezdés a) pontja szerinti, a Hatósági rendelet 20. § (1) bekezdésében részletesen meghatározott követelményeknek.
- [23] Mivel a felperes a teljes támogatási jogviszony fennállása alatt nem felelt meg a rendezett munkaügyi kapcsolatok követelményének, ezért a másodfokú bíróság megállapította, hogy az alperesnek a perben támadott döntései jogszerűek voltak, azaz jogszerűen határozott a támogatói okirat visszavonásáról, ami a támogatási jogviszony megszűnését eredményezte. Emiatt a keresetet alaptalannak találva az elsőfokú ítéletet megváltoztatta.
- A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem**
- [24] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Allította, hogy a jogerős ítélet sérti az Áht. 50. § (1) bekezdés a) pontját, a Hatósági rendelet 20. § (1) bekezdés a) pontját és a Pp. 346. § (5) bekezdését.
- [25] Álláspontja szerint a másodfokú bíróság nem megfelelően értelmezte az Áht. és a Hatósági rendelet hivatkozott rendelkezését, így helytelenül következtetett arra, hogy a per tárgyát képező támogatási jogviszony vonatkozásában nem felel meg az Áht. 50. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott rendezett munkaügyi kapcsolatok követelményének. Álláspontja szerint ugyanis megfelelt e feltételnek, ezért az alperes e jogszabályi rendelkezésre alapított elállása nem volt jogszerű, aminek jogkövetkezményeként jogellenesen vonta vissza a támogatói okiratot. A fentiek miatt a jogerős döntésben foglalt téves jogértelmezés szerinte az ügy érdemére kihatóan jogszabálysértő. Okfejtése szerint amennyiben a másodfokú bíróság a fenti jogszabályi rendelkezéseket helyesen értelmezte volna, akkor arra a következtetésre jutott volna, hogy az alperesnek a támogatói okirat visszavonásáról szóló döntései jogsértőek, ennél fogva a felek között a támogatási jogviszony jelenleg is fennáll.
- [26] Érvelése szerint súlyos eljárási szabálysértés történt, mivel a másodfokú bíróság az indokolási kötelezettségének nem megfelelően tett eleget, mivel

- a jogerős ítélet jogi indokolása nem tartalmazza az alapjául szolgáló jogszabályok – azaz az Aht. 50. § (1) bekezdés a) pontjának és a Hatósági rendelet 20. § (1) bekezdés a) pontjának – értelmezését. Ennek oka, hogy nem foglalt állást abban, hogy az utóbbi alapján mi minősül a költségvetési támogatás igénylése időpontjának és így az Aht. 50. § (1) bekezdése szerinti rendezett munkaügyi kapcsolatok követelményét milyen időszak vonatkozásában kell alkalmazni. Ez, az általa állított súlyos eljárási szabálysértés szerinte az ügy érdemére kihatott, mivel a jogvita tárgyát, így az ügy érdemi eldöntését éppen az képezte, hogy a felperes megfelelt-e az Aht. 50. § (1) bekezdése szerinti rendezett munkaügyi kapcsolatok követelményének.
- [27] Egyetértett az eljárt bíróságok azon egyező álláspontjával, hogy a perben abban a jogkérdésben kellett döntenie, hogy az Aht. 50. § (1) bekezdés a) pontja szerinti rendezett munkaügyi kapcsolatok követelményét az alperesnek milyen időintervallum tekintetében kell vizsgálnia, vagyis a Hatósági rendelet 20. § (1) bekezdés a) pontját milyen időszak vonatkozásában lehet, illetve kell alkalmazni. Emiatt a felperes a felülvizsgálati jogi érvelését ezen eldöntendő jogkérdés kapcsán adta elő. Ennek körében részletesen előadta, hogy álláspontja szerint a jogerős ítéletben hivatkozott jogértelmezési módszerek tükrében hogyan kell értelmezni a Hatósági rendelet 20. § (1) bekezdésének azon rendelkezését, amely mintegy értelmező rendelkezésként meghatározza az Aht. 50. § (1) bekezdés a) pontja szerinti rendezett munkaügyi kapcsolatok definícióját.
- [28] A jogértelmezés során az eldöntendő kérdés szerinte az volt, hogy mi minősül a költségvetési támogatás igénylése időpontjának, hiszen a törvényi definíció értelmében az azt megelőző két évre vetítetten szükséges megvizsgálni, hogy az adott szervezetet bírsággal sújtották-e. A költségvetési támogatás igénylése időpontja meghatározásának tehát – álláspontja szerint – azért van az ügy érdemét determináló jelentősége, mert kizárólag ennek ismeretében ítéltethető meg, hogy az adott szervezet megfelel-e a rendezett munkaügyi kapcsolatok követelményének, hiszen ezen időpontot megelőző két évben szükséges, hogy az adott szervezet bírságolástól mentes legyen. Felülvizsgálati kérelmében a különböző jogértelmezési módszerek bemutatásával értelmezte a Hatósági rendelet 20. § (1) bekezdését.
- [29] Véleménye szerint a „költségvetési támogatás igénylésének időpontja” a nyelvtani értelmezés alapján kizárólag a támogatási kérelem benyújtásának időpontját jelentheti, hiszen ez felel meg az igénylés szó nyelvtani értelmének, míg az időpont a nyelvtani értelmezés alapján kizárólag rövid, meghatározható időpillanatként, „egymozzanatú szakaszként” értelmezhető. Ezt az értelmezést támasztja alá szerinte a Hatósági rendelet által értelmezett norma, azaz az Aht. 50. § (1) bekezdés a) pontjának nyelvtani értelmezése is. Érvelése szerint ezért az eljárt bíróságok közül az elsőfokú bíróság mutatott rá helyesen arra, hogy az értelmezendő norma jelentése a magyar nyelv szabályai szerint kétségmentesen megállapítható, ezért a perbeli esetben nincs is szükség további jogértelmezési szabályok alkalmazására.
- [30] Az érintett normaszöveg rendszertani értelmezése kapcsán kifejtette, hogy az Aht. 48. § (3) bekezdése kifejezetten rögzíti, hogy a támogatási igény formája pályázat vagy a kérelem. Ennélfogva – összhangban a nyelvtani értelmezéssel – kizárólag azt a következtetést tartotta levonhatónak, hogy a támogatás igénylésének időpontja a pályázat vagy kérelem benyújtásának az időpontja, de semmiképp sem lehet későbbi, mint a támogatói okirat létrejötte. A támogatói okirat kibocsátása ugyanis már a támogatási igény, azaz a pályázat vagy a kérelem elbírálásának az eredménye. Ez szerinte azt jelenti, hogy fogalmilag kizárt, hogy a támogatás igénylése, azaz a pályázat vagy a kérelem benyújtása a támogatói okirat kibocsátásával létrejövő támogatási jogviszonyt jelentse, hiszen az igénylés időpontja nem lehet későbbi, mint az igénylésről szóló döntés. Vagyis szerinte a támogatás igénylése kizárólag a támogatói okirat kibocsátását megelőzően a támogatási kérelem benyújtásaként értelmezhető, amit az Aht. 50. §-a is alátámaszt. Részletesen kifejtette, hogy a rendszertani értelmezés alapján – mind horizontális, mind vertikális relációban – is arra a következtetésre lehet jutni, hogy a költségvetési támogatás igénylésének időpontja a támogatási kérelem benyújtása, így a rendezett munkaügyi kapcsolatok követelményének az a szervezet felel meg akit a támogatási kérelem benyújtását megelőző két évben nem sújtottak a Hatósági rendelet 20. § (1) bekezdés a) pontja szerinti bírsággal. Vagyis megítélése szerint ő a felülvizsgálati kérelem alapját képező támogatási jogviszonyban megfelelt a rendezett munkaügyi kapcsolatok követelményének.
- [31] Álláspontja szerint a szabályozás funkciója és így a jogalkotó célja, hogy közpénzek felhasználására csak olyan szervezetek váljanak jogosulttá, amelyek a támogatási kérelem benyújtásakor átláthatóan és a jogszabályoknak megfelelően működnek. Utalt arra, hogy erre a funkcióra mutatott rá a Kúria a Kfv.35.631/2013/8. számú precedens határozatában is, amikor meghatározta, hogy a rendezett munkaügyi kapcsolatok követelménye „[...] a közpénzek felhasználásának átláthatóságát garantálja. Konkrétabban azt, hogy csak olyan szervezetek használhassanak fel közfeladatok teljesítése érdekében közpénzt, amelyek a jogi keretek megtartása tekintetében igazolhatóan "feddhetetlenül" működnek. A közpénzt felhasználó munkáltató foglalkoztatási viszonyait tekintve maradéktalanul meg kell feleljen a jogszabályoknak.” Kifejtette, hogy a Kúria által megfogalmazott cél, azaz a közpénzek felhasználásának átláthatósága ugyanis a támogatás odaítélésének pillanatában tud realizálódni. Ennek alapján a jogalkotó célja és a szabályozás funkciója szerinte egyértelműen az előzetes jogosultsági megfelelés volt, így a rendezett munkaügyi kapcsolatoknak való megfelelés vizsgálatának időpontja kizárólag a támogatási kérelem benyújtásának időpontjára vonatkozhat. Ennélfogva a felperes nem értett egyet a jogerős ítélet [47] bekezdésében foglaltakkal.
- [32] Az Alaptörvény 28. cikkében megfogalmazott jogértelmezési szabállyal kapcsolatban elsődlegesen arra hivatkozott, hogy az Alaptörvény is a nyelvtani értelmezés primátusa mellett foglal állást. Megjegyezte, hogy sem az Aht. preambulumból és

- indokolásából, sem a Hatósági rendelet indokolásából nem vonható le olyan következtetés, amely azt alapozná meg, hogy neki nem kizárólag a támogatási kérelem benyújtása során kellett volna megfelelnie a rendezett munkaügyi kapcsolatok követelményének, tehát ezen indokolások és a preambulum is a nyelvtani értelmezés eredményét támasztja alá.
- [33] Részletezte továbbá a jogerős ítélet [46]–[48] bekezdéseiben foglaltakkal kapcsolatos álláspontját. Ennek körében kifejtette, hogy az indokolás hiányos, mert abból nem derül ki, hogy a másodfokú bíróság milyen jogi érvek mentén és milyen logikai láncolatot követve jut el a [46] bekezdésben foglaltakból a [47]–[48] bekezdésekben megjelenő jogi következtetésre, azaz nem indokolja meg, hogy a Közlemény hivatkozott pontjai alapján miért jut arra a következtetésre, hogy a felperes nem felelt meg a rendezett munkaügyi kapcsolatok követelményének. Azzal érvelt, hogy a másodfokú bíróság feltehetően a Közlemény 14–16. pontjai alapján vonta le azt a következtetést, hogy a teljes támogatási jogviszony időtartama alatt nem felelt meg az Áht. 50. §-a szerinti rendezett munkaügyi kapcsolatok követelményének. Ez szerinte azt jelenti, hogy döntését nem jogszabályra, azaz az Áht. és a Hatósági rendelet rendelkezéseire alapította, hiszen nem ezek alapján vonta le ezt a következtetést, hanem a Közlemény hivatkozott pontjaiból. Ugyanakkor álláspontja szerint a Közlemény bírósági döntés alapjául nem szolgálhat, mert nem rendelkezik jogi kötéserővel, az csupán az alperes mint állami szerv által kiadott tájékoztatásnak minősül. Részletesen kifejtette azt is, hogy a Közlemény lényegében általános szerződési feltételnek minősül. Ennek tartalmát azonban – a Ptk. 6:78. § (2) bekezdése és 6:86. § (2) bekezdése szerint értelmezve – rá kedvezőbb értelmezéssel kell elfogadni, ami egyértelműen az, hogy a rendezett munkaügyi kapcsolatoknak való megfelelést a támogatási kérelem benyújtásának időpontjára vetítetten szükséges vizsgálni.
- [34] Arra is hivatkozott, hogy a támogatási jogviszonyokat mint polgári jogi jogviszonyokat vizsgálva, maga a jogrendszer és a polgári jogi szabályozási logika is azt támasztja alá, hogy az Áht. 50. § (1) bekezdés a) pontja szerinti rendezett munkaügyi kapcsolatok követelményét a támogató bármikor is vizsgálja, az mindig csak a támogatási kérelem benyújtásának időpontjára vonatkozhat. Ez szerinte azt jelenti, hogy amennyiben az adott szervezetet a támogatási kérelmének benyújtását megelőző két évben nem sújtották a Hatósági rendelet 20. § (1) bekezdés a) pontja szerinti bírsággal, úgy megfelel a rendezett munkaügyi kapcsolatok követelményének, vagyis a támogatási jogviszony fennállása alatt, így például a fenntartási időszakban elkövetett jogsértésnek ezen feltétel teljesülése szempontjából nincs és nem is lehet relevanciája. A másodfokú bíróság álláspontjának elfogadása – miszerint a rendezett munkaügyi kapcsolatok követelményét a teljes támogatási jogviszony alatt újra és újra vizsgálni kell – felveti a jogbiztonság sérelmét, mert álláspontja szerint a jelen eljárás tárgyát képező vitatott jogértelmezés közvetlenül befolyásolja, hogy az Áht. és a Hatósági rendelet hivatkozott §-ai előreláthatóságát és kiszámíthatóságát. Hivatkozott arra, hogy a másodfokú bíróság álláspontja kiterjesztő értelmezést jelent az Áht. és a Hatósági rendelet szabályaihoz képest.
- [35] Megismételte azt az érvelését is, hogy a jogerős ítéletben foglalt jogértelmezés elfogadása azt jelentené, hogy amennyiben az adóhatóság a Hatósági rendelet 20. § (1) bekezdés a) pontjára figyelemmel a támogatási jogviszony fennállásának időtartama alatt bármikor bírsággal sújtaná az adott szervezetet, akkor annak a teljes támogatást vissza kellene fizetnie a támogatási jogviszony időtartamától függetlenül. Azzal érvelt, hogy ez egyrészt aránytalan jogkövetkezménnyel sújtaná az adott szervezetet, másrészt a jogsértés szankcionálása azért is feltűnően aránytalan lenne, mert annak eredményeként kétszeres szankció sújtaná, hiszen a visszafizetési kötelezettségén túl újabb támogatási kérelmet sem nyújthatna be a következő két évben. A jogalkotó célja szerinte erre semmiképpen nem irányulhatott, figyelemmel arra is, hogy ez egy időben és súlyában is meghatározatlan szankciót jelentene a gyakorlatban, ami szintén a jogbiztonság sérelmét eredményezné, egyúttal a szerzett jogok sérelmével járna. A kifejtettek alapján a felperes álláspontja szerint a jogerős ítéletben foglalt értelmezés az előreláthatóság és kiszámíthatóság követelményét sérti, mivel az alapján utóbb, visszamenőlegesen foszthatja meg a jogalkotó egy már megszerzett jogosultságtól a támogatást elnyert kedvezményezettet. Kiemelte: a jogbiztonság elvéből fakadóan a foglalkoztatási szabályszegés jogkövetkezménye kizárólag a jövőben keletkező jogviszonyait érintheti, a folyamatban lévő jogviszonyok érintetlenül hagyása mellett.
- [36] A felperes összegzett álláspontja szerint a kérelmező akkor felel meg az Áht. 50. § (1) bekezdés a) pontjában előírt rendezett munkaügyi kapcsolatok követelményének, ha a költségvetési támogatás igénylésének időpontját, azaz a támogatási kérelem benyújtását megelőző két évben nem sújtották a Hatósági rendelet hivatkozott §-a szerinti bírsággal. Ez szerinte azt jelenti, hogy a támogató bármikor is vizsgálja a rendezett munkaügyi kapcsolatok követelményének való megfelelést, az mindig csak a támogatás igénylésének időpontját megelőző két éves időtartamra korlátozódhat. Szerinte bármely más értelmezés jogszabályokkal szembeni, „*contra legem*” értelmezést eredményez. Mindezek alapján a másodfokú bíróság a Hatósági rendelet 20. § (1) bekezdés a) pontját – megítélése szerint – tévesen értelmezte, és helytelenül következtetett arra, hogy a felperes a per tárgyát képező támogatási jogviszony vonatkozásában nem felel meg az Áht. 50. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott rendezett munkaügyi kapcsolatok követelményének, következésképp az elállása is jogszerűtlen volt.
- [37] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.
- A Kúria döntése és jogi indokai**
- [38] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.
- [39] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 423. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, és a felülvizsgálati eljárás eredményeként

- azt állapította meg, hogy az a felperes által megjelölt okokból nem jogszabálysértő.
- [40] A Kúria előrebocsátja, hogy a felülvizsgálat rendkívüli perorvoslat, a felülvizsgálati eljárás nem egyenes folytatása a jogerősen lezárt pernek. Tárgya a jogerős ítélet [Pp. 406. § (1) bekezdés], ebből következően a felülvizsgálati kérelemnek a jogerős ítéletben kifejtettekkel szemben kell érvelést tartalmaznia, mégpedig a Pp. 413. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott tartalommal.
- [41] A Kúria következetes gyakorlata szerint a jogerős ítélet csak olyan kérdésben, olyan jogi állásponttal összefüggésben támadható felülvizsgálati kérelemmel, amely az első- és a másodfokú eljárásnak is tárgya volt [Kúria Pfv.20.797/2016/11. (BH 2017.232.), Gfv.30.373/2022/4., Pfv.20.179/2023/9., Pfv.20.722/2024/4.]. Új tény, bizonyíték nem jelölhető meg a felülvizsgálati kérelem alapjaként (Kúria Pfv.20.670/2022/5.). A felülvizsgálati kérelmet nem lehet olyan új körülményre alapítani, amelyre a fél az első- és a másodfokú eljárás során nem hivatkozott. A felülvizsgálati kérelemben nem jelölhető meg olyan új jogszabálysértés, amelyre a fél korábban nem hivatkozott és amelyre vonatkozóan a jogerős határozat nem tartalmazott döntést (Kúria Pfv.20.640/2023/8.).
- [42] Az előzőekben kifejtettekre figyelemmel nem volt érdemben vizsgálható a felperes felülvizsgálati kérelme abban a részében, ami a megelőző eljárási szakaszokban fel nem merült, csak a felülvizsgálati kérelmében előadott azon új hivatkozást jelentette, hogy a Közlemény lényegében általános szerződési feltételnek minősül, aminek a tartalmára nézve a felperesre kedvezőbb értelmezést kell elfogadni a Ptk. 6:78. § (2) bekezdése és 6:86. § (2) bekezdése alapján. A felperes az általa csak a felülvizsgálati kérelemben előadott ezen érvelésre az eljárás korábbi szakaszaiban egyáltalán nem hivatkozott. Ezért a felülvizsgálati kérelmében előadott új hivatkozását az eljárás bíróságok nem is vizsgálták, vizsgálhatták. Következésképp a Ptk. 6:78. § (2) bekezdése és 6:86. § (2) bekezdése megsértésének vizsgálata a felülvizsgálati eljárásnak sem képezhetette a tárgyat a kifejtetteknek megfelelően.
- [43] [43] A felülvizsgálati eljárásban a Kúriának a per érdemét tekintve kizárólag abban a jogkérdésben kellett állást foglalnia, hogy az Áht. 50. § (1) bekezdés a) pontja szerinti rendezett munkaügyi kapcsolatok követelményének a felperesnek milyen időszakban kell megfelelnie a Hatósági rendelet 20. § (1) bekezdés a) pontjában foglaltak alapján. Ennek körében pedig konkrétan arról, hogy a másodfokú bíróság helyesen értelmezte-e ezen jogszabályi rendelkezéseket, és helyesen jutott-e arra a megállapításra, hogy a felperesnek mint támogatást igénylő és abban részesülő félnek nem kizárólag a támogatási kérelem benyújtása időpontjában kell megfelelnie a rendezett munkaügyi kapcsolatok követelményének, hanem a támogatási szerződés teljes fennállása alatt, mindvégig meg kell felelnie a rendezett munkaügyi kapcsolatok követelményére is kiterjedő jogosultsági kritériumoknak.
- [44] A Kúria ebben a kérdésben az ügyben eljáró és eltérő álláspontot elfoglaló első- és másodfokú bíróságok közül a másodfokú bíróság által kifejtett jogi állásponttal értett egyet.
- [45] A másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal szemben helyesen mutatott rá arra, hogy a konkrét esetben a jogvita eldöntése szempontjából alapvető jelentőséggel bíró, az Áht. 50. § (1) bekezdésében nevesített rendezett munkaügyi kapcsolatok követelménye, az ennek fogalmát a fennállásának szükséges időszakát is magában foglalóan meghatározó törvényi kritériuma önmagában a Hatósági rendelet érintett rendelkezése, vagyis annak 20. § (1) bekezdése – mint a peres felek jogviszonyára irányadó rendelkezés – nem volt egyedül a nyelvtani módszer alkalmazásával egyértelműen értelmezhető.
- [46] A másodfokú bíróság helyesen indult ki abból is, hogy a peres felek jogviszonyának tartalmát pályázati kiírásként a Közlemény, a támogatói okirat és az irányadó jogszabályok rendelkezései együttesen határozzák meg. Mindez azonban – a téves felülvizsgálati érveléssel szemben – nem jelenti azt, hogy a másodfokú bíróság a döntését nem a jogszabályi rendelkezések értelmezéseire alapította volna, hiszen a jogerős ítélet egyértelműen rögzítette, hogy a kérdéses jogszabályi rendelkezés nyelvtani értelmezésének módszerén túl az Alaptörvény 28. cikke által lehetővé tett teleologikus módszert alkalmazta, figyelemmel volt azonban a jogviszony tartalmát meghatározó okiratoknak szintén a jogalkotói célt tükröző tartalmára is.
- [47] Ennek körében pedig helytállóan tulajdonított alapvető jelentőséget a Hatósági rendelet végső előterjesztői indokolásában foglaltaknak, amelyből – az Alaptörvény 28. cikkének megfelelően – a perben releváns normaszöveg céljára vonható le egyenes és adekvát következtetés. Ennek megfelelően a jogalkotó alapvető jelentőséget tulajdonított annak a garantálásának, hogy a munkaerőpiaci támogatásban részesülők hozzájáruljanak a gazdaságfehérítés céljának megvalósulásához, és biztosítsák a foglalkoztatásuk során az alapvető munkajogi szabályok érvényesülését. A jogalkotó azt is egyértelműsítette, hogy a rendezett munkaügyi kapcsolatok követelményével, annak definíciójával azt kívánta teljeskörűen biztosítani, hogy a támogatásban részesülő foglalkoztatók ténylegesen be is tartsák a foglalkoztatási szabályokat, vagyis a rendezett munkaügyi kapcsolatok feltételeinek nem felelnek meg azok a vállalkozások, amelyek megsértik az alapvető foglalkoztatási szabályokat.
- [48] Lényegében ugyanerre a következtetésre jutott a Kúria éppen a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott Kfv.35.631/2013/8. számú precedens határozatában is. Ott is azt hangsúlyozta már, hogy a rendezett munkaügyi kapcsolatok követelménye a közpénzek felhasználásának átláthatóságát garantálja, vagyis azt, hogy csak olyan szervezetek használhassanak fel közfeladatok teljesítése érdekében közpénzt, amelyek a jogi keretek megtartása tekintetében igazolhatóan „feddhetetlenül” működnek. A közpénzt felhasználó munkáltató foglalkoztatási viszonyait tekintve maradéktalanul meg kell feleljen a jogszabályoknak. A Kúria által ennek megfelelően már korábban is azonosított jogalkotói cél, azaz a közpénzek felhasználásának átláthatósága azonban a téves felülvizsgálati érveléssel ellentétben nem kizárólag „a támogatás odaítélésének pillanatában

- tud realizálódni”. Ellenkezőleg, ennek alapján a jogalkotó célja és a szabályozás funkciója egyértelműen és kétségmentesen az volt, hogy az Aht. alkalmazása körében a Hatósági rendelet 20. § (1) bekezdésének – az Alaptörvény 28. cikke szerinti helyes értelmezése – alapján a támogatást igénylőnek nem csupán a támogatási kérelem benyújtása időpontjában kell megfelelnie a rendezett munkaügyi kapcsolatok követelményének, hanem a támogatásban részesülő személyként a támogatási szerződés teljes fennállása alatt, mindvégig meg kell felelnie a rendezett munkaügyi kapcsolatok követelményére is kiterjedő jogosultsági kritériumoknak.
- [49] A Kúria ezért maradéktalanul egyetértett a Hatósági rendelet 20. § (1) bekezdés a) pontjának a jogerős ítéletben szereplő – a fentiekkel megegyező – értelmezésével. A Kúria álláspontja szerint is ez a jogértelmezés felel meg a Hatósági rendelet előterjesztői indoklásában írtaknak, valamint az Alaptörvény 28. cikke szerinti józan észnek és közjónak megfelelő értelmezés elvének. Helyesen mutatott rá a másodfokú bíróság arra is, hogy ugyanezt a jogértelmezést támasztják alá a peres felek jogviszonyának tartalmát meghatározó okiratoknak a jogerős ítéletben hivatkozott rendelkezései is.
- [50] A fenti értelmezéssel szemben nem vezethetnek ellentétes következtetésre a felperes által a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott további értelmezési módszerek sem, az azzal kapcsolatos érveléssel a Kúria nem értett egyet. Ennek körében ugyanis annak kellett alapvető jelentőséget tulajdonítani – ahogyan arra a Kúria a Pfv.20.924/2020/6. számú precedens határozatában is rámutatott – annak, hogy az Alaptörvény 28. cikke szerinti jogértelmezési szabály az elsődleges, ami nem zárja ugyan ki az egyéb jogértelmezési módszerek alkalmazását, de ezek eredményét össze kell vetni a jogszabály céljával és az Alaptörvénnyel.
- [51] A Kúria ezért nem értett egyet a felperes felülvizsgálati kérelmében is fenntartott azon érvelésével, amelyben a Hatósági rendelet 20. § (1) bekezdés a) pontjában szereplő „a költségvetési támogatás igénylésének időpontját” a támogatási kérelem benyújtásának időpontjával azonosította, mert az ellentétben állt a fenti értelmezéssel. Az érintett normaszövegnek a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott rendszertani értelmezéséből sem lehet ilyen következtetést levonni, mert a Kúria megítélése szerint éppen a jogerős ítéletben foglalt értelmezést támasztja alá az irányadó norma rendszertani értelmezése is. Helyesen érvelt ugyanis az alperes azzal, hogy a támogatás igénylése kifejezés alatt már csak azért sem lehet csupán a támogatási kérelem benyújtását érteni, mert maga a 187/2019. Korm. rendelet sem csupán az utóbbit szabályozza a „támogatás igénylése” jogintézménye körében, hanem a „kifizetés igénylését” is konkrétan ide sorolja (54/I. § vagy 27/H. alcímében). Ebből következően pedig a „támogatás igénylése” sem azonosítható a támogatási kérelem benyújtásának egyetlen mozzanatával, annak időpillanatával, hanem az alapvetően egy, a támogatási szerződés fennállásának teljes időtartamában fennálló, több eseményből álló folyamat, ami magában foglalja – többek között – az egyes konkrét kifizetések igénylését, de magát a záróelszámolás előterjesztését is, ami végső soron az „igénylés” befejező aktuusa. Ugyanezt támasztja alá továbbá a 187/2019. Korm. rendelet 1. § o) pontja is, amely a támogatást igénylő fogalmi meghatározása körében a kérelem benyújtója mellett a támogatásban részesülő személyt is szerepelteti.
- [52] Ezért nem értett egyet a Kúria azzal a felperes álláspontjával abban, hogy a rendezett munkaügyi kapcsolatoknak való megfelelés vizsgálatának időpontja kizárólag a támogatási kérelem benyújtásának időpontjára vonatkozhat.
- [53] A felperes álláspontjának elfogadása azt jelentené, hogy a támogatásban részesülő foglalkoztatók (amilyen a felperes) csak addig kell, hogy megfeleljenek a támogatási feltételeknek, azaz csak addig kell, hogy betartsák a foglalkoztatási szabályokat, amíg a támogatói okirat aláírására sor kerül. Ezt követően azonban a támogatási időszak alatt már nem kelleme betartaniuk még az alapvető foglalkoztatási szabályokat sem, vagyis a felperes felülvizsgálati kérelmében elő is adottak szerint a „fenntartási időszakban elkövetett jogsértések a rendezett munkaügyi kapcsolat fennállásának követelménye szempontjából irrelevánsak”. A Kúria megítélése szerint éppen a Hatósági rendelet 20. § (1) bekezdés a) pontjának az ilyen jellegű értelmezése az, amely nem felel meg az érintett jogszabályhely céljának, valamint az Alaptörvény 28. cikke szerinti józan észnek és közjónak megfelelő értelmezés elvének, hiszen ez az értelmezés abszurd, a jogvita elbírálása szempontjából elfogadhatatlan eredményre vezetne. A felperes által hivatkozott értelmezés ugyanis teljes mértékben ellentétes lenne azzal, a fentiekben már azonosított jogalkotói céllal, hogy a rendezett munkaügyi kapcsolatok követelményének definíciója azt kívánja teljeskörűen biztosítani, hogy a támogatásban részesülő foglalkoztatók ténylegesen betartsák a foglalkoztatási szabályokat, vagyis a rendezett munkaügyi kapcsolatok feltételeinek nem felelnek meg azok a vállalkozások, amelyek megsértik az alapvető foglalkoztatási szabályokat.
- [54] A kifejtettek alapján a másodfokú bíróság által elfogadott és a jogerős ítéletben kifejtett értelmezés nem minősül kiterjesztőnek, és az a felülvizsgálati érveléssel ellentétben nem veti fel a jogbiztonság sérelmét sem.
- [55] Alaptalanul állította a felperes végül a Pp. 346. § (5) bekezdésének a megsértését is. A jogerős ítélet indoklásában (annak [47] és [48] bekezdésében) ugyanis egyértelműen állást foglalt abban, hogy a támogatásban részesülő személynek a támogatási szerződés teljes fennállása alatt, mindvégig meg kell felelnie a jogosultsági kritériumoknak, az Aht. 50. § (1) bekezdés a) pontja szerinti, a Hatósági rendelet 20. § (1) bekezdésében részletesen meghatározott rendezett munkaügyi kapcsolatok követelményének is. Érthető és logikusan levezetett indokát adja annak, hogy a másodfokú bíróság megítélése szerint a konkrét esetben, az elsőfokú bíróság álláspontjától eltérően az általa alkalmazott teleologikus értelmezési módszer alapján miért jutott erre a jogkövetkeztetésre, és miért nem volt megállapítható a felperes által hivatkozott normatartalom. A felperes felülvizsgálati érvelésével szemben a jogerős ítélet indoklása [41], [43] és [47] bekezdéseiben

kifejezetten kitért arra is, hogy a kérdéses jogszabályi rendelkezés nyelvtani értelmezés módszerén túl az Alaptörvény 28. cikke által lehetővé tett teleologikus módszert alkalmazta, figyelemmel volt azonban a jogviszony tartalmát meghatározó okiratoknak szintén a jogalkotói célt tükröző tartalmára is. Maradéktalanul tartalmazza azt is, hogy a másodfokú bíróság szerint miért ezt az értelmezést találta az Alaptörvény 28. cikkével összhangban állónak. A felperes felülvizsgálati érvelése szerint azért is állította az indokolási kötelezettség megsértését, mert ezzel a jogi következtetéssel nem értett egyet. Ez ugyanakkor az ügy érdemére tartozó kérdés, de a Pp. 346. § (4)–(5) bekezdéseinek a sérelmét fogalmilag sem eredményezheti. A Kúria megítélése szerint ezért a jogerős ítélet indokolása nem szenved olyan tartalmi hiányosságban, amely az ügy érdemi elbírálására kiható lényeges eljárási szabálysértést jelentene, az indokolás maradéktalanul megfelel a Pp. 346. § (4) és (5) bekezdésében foglaltaknak.

[56] Ezzel kapcsolatban a Kúria hangsúlyozza azt is, hogy a peres eljárások tekintetében a bíróságok indokolási kötelezettségére nézve számos alkotmánybírói határozat állást foglalt már. Az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján az indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye azt a minimális elvárás fogalmazza meg a bírói döntésekkel szemben, hogy a bírósági eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és annak értékeléséről határozatában számot adjon. Az Alkotmánybíróság a 3354/2020. (X. 14.) AB határozat [25] pontjában és a 3169/2019. (VII. 10.) AB határozat [32] pontjában kifejtette, a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolásának kötelezettsége, különösen nem a szubjektív elvárásaikat is kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása.

[57] A kifejtettek értelmében a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem jogszabálysértő. Ezért a Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

(Kúria Pfv.III.21.171/2025/7.)

133I. A Pp. alkalmazásában a tény fogalma jelentheti a konkrét történeti tény, a törvényi tényállási elemet és az anyagi jogi tény is. A Pp. 373. § (2) bekezdése szerinti új tény állítása konkrét történeti tényre vonatkozó állításnak minősül.

II. A bíróság közrehatási tevékenységének jogszerűsége önmagában a Pp. 6. §-a alapján nem ítéltető meg: ahhoz azt kell vizsgálni, hogy a Pp. konkrét normái a konkrét helyzetben előírtak-e közrehatási kötelezettséget, ha igen, azt milyen módon és eszközökkel kellett a bíróságnak teljesítenie, és eljárása mindezeknek megfelelt-e.

III. A kereset szerint marasztaló jogerős ítélet ellen előterjesztett felülvizsgálati kérelem alapján a Kúria érdemben nem vizsgálhatja azokkal az anyagi jogi feltételekkel kapcsolatos jogszabálysértéseket, amelyeket a bíróság az ugyanazon jogviszonyból eredő más jogra alapított viszontkereset elutasító, első fokon részjogerőre emelkedett ítéletében már érdemben elbírált [2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 6. §,

7. § (1) bek., 183. § (1) bek., 184. §, 214. §, 266. §, 237. § 360. § (1) bek., 373. §, 406. §].

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az alperes mint haszonbérő 2014. március 4-én mezőgazdasági földhaszonbérleti szerződést kötött (a továbbiakban: haszonbérleti szerződés) a Magyar Állam tulajdonában álló földterületekre, köztük a perbeli két földre. A haszonbérleti szerződés 2016. október 16-tól 2036. október 15-ig tartó határozott időre szól (2.1.). A szerződés szerint a haszonbérő köteles a földet művelési ága szerint hasznosítani, termőképességének fenntartásáról gondoskodni, művelését, használatát rendeltetésszerűen, a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvénynek (a továbbiakban: Tfv.) megfelelően köteles végezni (4.1., 4.9.). A haszonbérleti szerződés törvényen alapuló megszűnésének egyik esetköre szerint a Nemzeti Földalapról szóló 2010. évi LXXXVII. törvény (a továbbiakban: Nfatv.) 19. § (1a) bekezdés a) pontja alapján a haszonbérleti szerződés megszűnik a szerződő fél felszámolását elrendelő végzés jogerőre emelkedését követő napon (5.5.). A haszonbérleti szerződés megszűnése esetén a haszonbérő köteles a haszonbérbeadónak a földet olyan állapotban visszaadni, hogy azon a művelési ágának megfelelő gazdálkodás azonnal folytatható legyen (7.1.). A haszonbérleti szerződés megszűnésének napján a haszonbérő köteles a földet a haszonbérbeadónak birtokba adni, amelyről a haszonbérbeadó jegyzőkönyvet vesz fel (7.4.). A haszonbérő köteles a haszonbérbeadónak bejelenteni, ha ellene felszámolási eljárást kezdeményeztek (9.1.).

[2] Az alperes felszámolását elrendelő bírósági végzés 2020. november 27-én jogerőre emelkedett. A haszonbérbeadó képviselője 2021. január 27-én tájékoztatta az alperes felszámolóját (a továbbiakban: felszámoló) a haszonbérleti szerződés törvény erejénél fogva az Nfatv. 19. § (1a) bekezdés a) pontja alapján történt megszűnéséről. Tájékoztatta a felszámolót arról, hogy erre figyelemmel az alperes a továbbiakban mezei leltárt (a tárgyévben a növénytermelés befejezetlen termeléseként előállított eszközértéket) nem képezhet, valamint arról, hogy a földek birtokának visszavételéről gondoskodni fog.

[3] A felszámolás elrendelését követően az alperes számláját a felszámoló kezelte, akinek minden kiadásra és bevételre rálátása volt. Az alperes költségei áramdíjból és biztosítási díjból álltak, munkavállalója nem volt. A felszámoló csak 2021. június 29-én adott meghatalmazást egy jogi képviselőnek, aki azonban ezt megelőzően, 2021. március 2-án arról tájékoztatta a haszonbérbeadó képviselőjét, hogy az alperes törekszik a működés helyreállítására, a haszonbérleti szerződés egyoldalú megszüntté nyilvánítását nem fogadja el, a földek egy részén őszi kalászos gabonát vetett el, másik részén pedig tavaszi kapáskultúrát vetését készítette elő.

[4] Az egyik perbeli föld egy részén, valamint a másik perbeli földön 2021. áprilisában szója került elvetésre.

[5] A Nemzeti Földügyi Központ mint megbízó a felperessel mint megbízottal 2021. június 11-én termőfölddel kapcsolatos hasznosítási kötelezettség

- teljesítésére irányuló megbízási szerződést kötött (a továbbiakban: megbízási szerződés) a perbeli földek Nfatv. 18. § (1) bekezdése szerinti hasznosításáig, az Nfatv. 18. § (4)–(5) bekezdéseiben szabályozott módon [2]. Ebben a megbízó megbízta a felperest a Tfv. 5. § (1) bekezdésében meghatározott, a földhasználót terhelő hasznosítási kötelezettség teljesítésével [3]. A felperes a megbízást elfogadta azzal, hogy a törvényben biztosított választási lehetőségével élve a perbeli földeket a művelési ágnak megfelelő termeléssel hasznosítja (hasznosítási kötelezettség teljesítése), amit saját költségére és kockázatára, ingyenesen vállalt [4, 8]. A felperes köteles a megbízást úgy teljesíteni, hogy biztosítsa a Tfv. 5. §-a szerinti hasznosítási kötelezettség teljes körű, gazdaságos és hatékony elvégzését [9]. A felperes tudomásul vette, hogy a megbízási szerződés szerinti földhasználat nem jelent haszonbérleti jogviszonyt [12]. A megbízási szerződés a felek aláírásának napjával lép hatályba [30], a felperes pedig a szerződés hatálybalépésének napján lép a földek birtokába [16]. A megbízási szerződés határozott időre, 2023. október 15-ig szól azzal, hogy a felperes az egyes földek vonatkozásában a termés betakarításáig, de legkésőbb 2023. október 15-ig köteles gondoskodni a földhasznosítási kötelezettség teljesítéséről [20]. Súlyos szerződésszegésnek minősül különösen, ha a felperes földhasznosítási kötelezettségét nem teljesíti [28]. A felperes a birtokba lépés napjától a megbízási szerződés megszűnésének napjáig köteles használati díjat fizetni [33]. A felperes tudomásul vette, hogy a korábbi földhasználóval a mezei leltár, valamint az értéknövelő beruházások tekintetében köteles elszámolni [35].
- [6] A megbízási szerződés megkötését követően a felperes határszemlét tartott, és ekkor értesült arról, hogy a terület szójával van bevetve. A felperes 2021. június 21-i levelében tájékoztatta az alperes felszámolóját a megbízási szerződés megkötéséről, felhívta, hogy senki ne végezzen munkálatokat a perbeli földeken, valamint vállalta, hogy az alperessel elszámol a mezei leltárról, ezért kérte az azzal kapcsolatos számlák 15 napon belül történő megküldését. A felszámoló által megbízott jogi képviselő 2021. július 6-i levelében arról tájékoztatta a felperest, hogy a haszonbérleti szerződés felmondását nem fogadja el, mert arról nem értesült, vitatta a megbízási szerződést, nem ismerte el a felperes földhasználati jogát, valamint felszólította a felperest, hogy tartózkodjon bármilyen birtoksértő magatartástól, mert az alperes van birtokban. Az alperes nem küldött a mezei leltár felvételéhez szükséges számlákat a felperesnek. A felperes megkeresésére a megbízó 2021. július 7-én arról tájékoztatta a felperest, hogy a megbízási szerződés alapján a földhasználat a felperes részére biztosított, birtokvédelmet pedig a jegyzőtől kérhet. A felperes birtokvédelmi kérelmét azonban a jegyző 2021. augusztus 3-án elutasította, mert a birtokláshoz való jogosultság kérdésében nem dönthet. A földhasználati lap szerint a felperes volt jogosult a perbeli földek használatára megbízási szerződés alapján 2021. június 11-től 2023. október 15-ig. A felperes 2021. július 25-én tudta birtokba venni az egyik perbeli földön az alperes által bevetetlenül hagyott 7 ha területet, amit felszántott.
- [7] A bíróság 2021. augusztus 8-án jogerőre emelkedett végzésével az alperes egyezségi javaslata szerinti egyezséget jóváhagyta és a felszámolási eljárást befejezte, amellyel az alperes működése helyreállt.
- [8] A felperes 2021. szeptember 9-i levelében közölte az alperessel, hogy jogcím nélkül rosszhiszeműen használta a perbeli földeket, és azokon önhatalmulag terményt vetett. Tájékoztatta az alperest arról, hogy az elvetett termény tulajdonjoga őt illeti meg, annak betakarítására kizárólag ő jogosult. Felszólította, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 5:50. § (2) bekezdése alapján a termények értékét a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint térítse meg, valamint tartózkodjon minden olyan magatartástól, amellyel az ő földhasználati jogát sértené, tartózkodjon a termény betakarításától. Az alperes 2021. szeptember 23-i levelében arról tájékoztatta a felperest, hogy haszonbérleti szerződése fennáll, jogszerűen van birtokban, vitatta a megbízási szerződést és a felperes földhasználati jogát, valamint felszólította a felperest, hogy tartózkodjon a birtoksértő magatartástól. Az alperes pert indított a megbízási szerződés hatálytalanságának megállapítása iránt, de a bíróság az eljárást megszüntette a keresettől való elállás miatt. Az alperes a jegyző előtt birtokvédelmi eljárást is indított, de a jegyző a kérelmet elutasította, majd a jegyző birtokvédelmi határozatának megváltoztatása iránt keresetet terjesztett elő, de attól elállt, így az eljárást megszüntették.
- [9] 2021. október 2-án a felperes és az alperes is kivonult aratni, amelynek során több balesetveszélyes incidens történt a felek között. Végül mindketten arattak oly módon, hogy a felperes összesen 14,22 ha-on aratott, 3,4 t/ha hozammal, míg az alperes 20,52 ha-on aratott 4,2 t/ha hozammal. 2021 őszén az alperes az egyik perbeli földön 3 ha-on, valamint a másik perbeli föld teljes egészén őszi búzát vetett, amit azonban végig a felperes gondozott, majd 2022 nyarán ő aratta le.
- [10] A volt haszonbérbeadó 2022. január 19-én jegyzőkönyvet állított ki arról, hogy az alperessel együtt megállapították, a haszonbérleti szerződés 2020. november 29-én megszűnt, és a jegyzőkönyv keltezésével egyidejűleg birtokba vette a perbeli földeket. A felperes megkeresésére ugyanakkor 2022. június 7-én azt nyilatkozta, hogy a megbízási szerződés alapján a felperes mint megbízott jogosult a perbeli földek jogszerű birtoklására 2021. június 17-től.
- A kereset és a viszontkereset, valamint az azokkal kapcsolatos védekezés**
- [11] A felperes első keresetében az alperesi birtokháborítás megállapítását kérte. Második keresetében az alperest mint rosszhiszemű jogalap nélküli birtokost kérte kötelezni elsődlegesen a Ptk. 5:11. § (1) bekezdése alapján a perbeli földek meglévő hasznainak – 86,18 t szójának – a kiadására, másodlagosan a Ptk. 5:11. § (3) bekezdése alapján az elfogyasztott hasznok értékének – 18 086 143 forintnak – a megfizetésére, harmadlagosan a Ptk. 5:11. § (3) bekezdése és a 6:519. §-a alapján 18 086 143 forint kártérítés megfizetésére.
- [12] Az alperes ellenkérelmében kérte a kereset elutasítását.

- [13] Indokolása szerint az első keresetet a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 172. § (3) bekezdése alapján el kell utasítani, mert nem állnak fenn a megállapítási kereset feltételei.
- [14] A második kereset elutasítását arra hivatkozva kérte, hogy a szóját 2021 áprilisában vetette el, amikor a felperes még nem volt birtokban, mert a megbízási szerződést csak 2021 júniusában kötötték meg. A felperes a perbeli földeket csak 2021. október 2., a betakarítás után vette ténylegesen birtokba. A perbeli földeket nem a felperes használta, nem ő vetette be, nem ő művelte, azok az alperes használatában voltak, amit az a tény is igazol, hogy a földalapú támogatást is ő kapta meg 2021-re. A volt haszonbérbeadó az általa 2022. január 19-én kiállított jegyzőkönyv szerint 2022. január 19-én vette birtokba a perbeli földeket, így eddig az időpontig ő volt azok birtokában, ezért köteles volt a jó gazda gondosságával gondozni, művelni. Eljárása jóhiszemű volt, ezért a termés nem képezheti a felperes tulajdonát. Ha a felperes szerezne a termés felett tulajdonjogot, azzal kvázi jogalap nélkül gazdagodna, mert annak előállításába semmilyen munkát és tőkét nem fektetett. Ő a saját szójáját aratta le jogszerűen. Haszonbérleti szerződése alapján köteles volt a perbeli földeket a jó gazda gondosságával megművelni, termőképességüket szinten tartani, amit nem tudott volna teljesíteni, ha 2020 novemberétől nem művelte volna a földeket. A Ptk. 5:50. § (3) bekezdése szerint az elválással tulajdonjogot szerzett a terményen. A 2021 áprilisi vetéskor nem tudta, hogy földhasználati joga megszűnt. A földhasználati lapról az ő adatait 2021. június 29-én törölték, így eddig az időpontig jóhiszeműen eljárva vetette el a szóját. A megbízási szerződés semmis, mert azt jogszabály megkerülésével kötötték és a jóerkölcsbe ütközik.
- [15] Az alperes viszontkeresetében kártérítési igényt érvényesített a felperessel szemben, mert 15,9 ha területen betakarította az általa elvetett szóját. Ő a teljes mennyiség harmadik személy részére történő előállítására már korábban szerződéses kötelezettséget vállalt, így kénytelen volt a felperes által learatott mennyiségben szóját vásárolni, amelyből többletkiadása keletkezett. Annak ellenére, hogy ő jóhiszeműen vetette el a szóját 2021 tavaszán, a felperes a mezei leltárral nem számolt el, valamint rosszhiszeműen járt el akkor, amikor 2021 októberében 15,9 ha területen learatta a szóját. Ezzel kárt okozott, mert ő ezen a területen a felperes magatartása miatt nem tudott betakarítani.
- [16] Ezt meghaladóan 2021 ősztől a 2022. január 19-i birtokba adásig általa elvégzett munkákkal összefüggésben költségei keletkeztek, így a felperest jogalap nélküli gazdagodásként kérte e költségek összegének a megfizetésére kötelezni. 2022 júliusában a felperes aratta le a búzát, ugyanakkor a földművelés költségét ő viselte.
- [17] A felperes ellenkérelmében kérte a viszontkereset elutasítását.
- Az első- és a másodfokú ítélet**
- [18] Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest 18 086 143 forint megfizetésére, ezt meghaladóan a keresetet és a viszontkeresetet elutasította.
- [19] Indokolása szerint a Ptk. 5:7. § (1) bekezdése alapján tilos önhatalom esetén a birtokos az eredeti birtokállapot helyreállítását vagy a zavarás megszüntetését – nem pedig a birtokháborítás megállapítását – kérheti a bíróságtól, ezért az első keresetet elutasította.
- [20] A felek egymással szembeni dologi jogi és kártérítési igényeinek az elbírálásához azt vizsgálta, hogy az alperes rosszhiszemű jogalap nélküli birtokos volt-e egyrészt a megbízási szerződés megkötésekor és a felperes erre alapított birtokba lépési szándéka idején, másrészt akkor, amikor 2021 ősztén közösen learatták a perbeli földekre elvetett szóját. A haszonbérleti szerződés 5.5. pontja és az Nfatv. 19. § (1a) bekezdés a) pontja alapján a felszámolást elrendelő végzés jogerőre emelkedését követő napon a haszonbérleti szerződés a törvény erejénél fogva megszűnt, így 2020 novemberétől az alperes csak jogcím nélkül lehetett a perbeli földek birtokában. A birtoklás jogcíme szempontjából irreleváns, hogy az alperes ismerte-e a haszonbérleti szerződést, valamint jogi lépéseket tett a megbízási szerződés hatálytalanságának megállapítása érdekében, továbbá irrelevánsnak tekintette azt is, hogy az alperes a működését helyre akarta állítani. Az alperes a felszámolás jogerős elrendelésétől a felszámolási eljárás 2021. augusztus 8-i befejezéséig a perbeli földeket nem művelhette meg, azok birtokában sem lehetett. A felszámoló tanúkénti meghallgatása során a felszámolási eljárás teljes iratanyagát magával hozta, és a bíróság kérdéseire azokból válaszolt. Vallomása szerint 2021 januárját követően kapta meg az iratokat, felszólította az alperest a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 31. §-ában előírt kötelezettségei teljesítésére. Az alperesnek nem volt munkavállalója, költsége és kiadása minimális volt, a felszámolónak az alperes minden kiadására és bevételére rálátása volt. Az alperes gazdálkodási naplót nem mutatott be, ezért a felszámoló abban a hiszemben volt, hogy az alperes nem végez mezőgazdasági tevékenységet. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, az alperes nem bizonyította, hogy ő vetette el 2021 áprilisában a szóját, ezért sem tudott a mezei leltár elkészítéséhez számlákat bemutatni. Hivatkozott egy tanú vallomására, amely szerint valószínűleg az alperes ügyvezetője a saját vagyonából gazdálkodott a perbeli földeken. Ennek a felek elszámolásában is jelentősége van, hiszen nem áll perben az alperes ügyvezetője magánszemélyként vagy más olyan személy, aki elvethette a szóját.
- [21] A felperes a közhiteles földhasználati nyilvántartás szerint megbízás jogcímén 2021. június 11-től volt jogosult a birtoklásra. Az alperes a fentiek szerint hiába hivatkozott arra, hogy ő művelte a földet, ezért a felperes ténylegesen nem kerülhetett birtokba. A felperes a perbeli földek használatára jogi értelemben jogosult volt a megbízási szerződés szerinti birtokátruházás alapján, függetlenül a tényleges birtokállapottól. A 2021. október 2-i közös aratáskor saját elismerése szerint is az alperes volt az, aki jogalap nélküli birtokosként eljárva a dolog hasznait részben beszédte és elfogyasztotta, értékesítette, valamint akkor is jogalap nélküli birtokosként járt el, amikor 2021. október 19-én elvetette az őszi búzát.

- [22] Az alperesnek tehát nem sikerült bizonyítania, hogy ő vetette el a szóját, azonban az megállapítható volt, hogy részben ő aratta le és ő is értékesítette. A haszonbérleti szerződés megszűnésével megszűnt az a jogviszony, amely alapján az alperes jogosult volt a birtoklásra, ezért a birtok visszaadására volt köteles; tilos önhatalmat, ennél fogva birtokháborítást valósít meg, ha a dolgot továbbra is birtokban tartja. A dolog kiadására a birtokos a jogalap nélkül birtoklás (Ptk. 5:9–5:12. §) szabályai szerint köteles.
- [23] Vizsgálta, hogy az alperes jóhiszemű vagy rosszhiszemű jogalap nélküli birtokos volt-e. A Kúria Pfv.VI.20.653/2020/4. számú határozatára hivatkozva abból indult ki, rosszhiszemű a birtokos akkor, ha tudja, vagy az adott helyzetben általában elvárható gondosság mellett tudnia kellene, hogy nincs jogosultsága a birtoklásra. A felszámolás elrendelésével jogszabály által szűnt meg a haszonbérleti szerződés, felmondásra nem volt szükség. A haszonbérbeadó kifejezetten tájékoztatta a felszámolót a haszonbérleti szerződés megszűnéséről, valamint arra is felhívta az alperest, hogy ne képezzen mezei leltárt, azaz hagyjon fel a földek művelésével. A haszonbérleti szerződés megszűnésével ugyanis az alperesnek megszűnt a művelési kötelezettsége is. A haszonbérleti szerződés 7.4. pontja alapján a szerződés megszűnésének napján köteles volt a haszonbérlet területet a haszonbérbeadónak birtokba adni. Az, hogy erről nem készült a haszonbérleti szerződés szerinti jegyzőkönyv, nem jelentette azt, hogy a jegyzőkönyv felvételéig az alperes birtokban maradhat. A felszámoló a haszonbérbeadó levelét tovább küldte az alperes törvényes képviselőjének. A közös aratás és az őszi búza elvetésének 2021. októberi időpontjában vizsgálva az alperes rosszhiszeműségét megállapítható, hogy ebben az időpontban már a felperes is írásban tájékoztatta az alperest a megbízási szerződésről, valamint kérte a birtokba bocsátást. Az, hogy az alperes a haszonbérleti szerződés megszűnését vitatta, valamint törekedett a működés helyreállítására, nem tette az alperest jóhiszeművé. Az adott helyzetben általában elvárható gondosság mellett tudnia kellett, hogy nincs jogosultsága a birtoklásra, felhívták arra is, hogy mezei leltárt ne képezzen, azaz mindennemű tevékenységgel hagyjon fel. Az alperes magatartása abban a tekintetben is rosszhiszemű volt, hogy a felszámolásról nem értesítette a haszonbérbeadót, úgy nyilatkozott, hogy ő vetette el a szóját annak ellenére, hogy a felszámolás alatt nem végezhetett mezőgazdasági tevékenységet, a felszámolási eljárás alatt és azt követően nem fizetett haszonbért. Mindezek alapján az alperes rosszhiszemű jogalap nélküli birtokos volt.
- [24] A felperes mint jogos, valamint az alperes mint rosszhiszemű jogalap nélküli birtokos közötti elszámolás szabályait a Ptk. 5:9. §-a és az 5:11. §-a szabályozzák. A felperesnek mint jogcímmel rendelkező birtokosnak joga keletkezett a Ptk. 5:11. §-a alapján a dolog meglévő hasznainak kiadását követelni, illetve a beszedett és elfogyasztott hasznok helyébe lépett érték pénzbeli megtérítését kérni, mert a termény értékesítése miatt a dolognak meglévő kiadható haszna már nem volt. A felperest a Ptk. 5:11. § (1) bekezdése alapján megillette volna a lábon álló termény, azonban azt az alperes rosszhiszemű jogalap nélküli birtokosként eljárva részben learatta és értékesítette. Az elsőfokú bíróság ezért nem találta alaposnak azt a keresetet, amely a dolog meglévő hasznainak a kiadására irányult. A lefolytatott bizonyítás alapján az alperes által betakarított és értékesített szója ellenértékét 18 086 143,32 forintban állapította meg. Rögzítette, hogy az alperes 55. sorszám alatti előkészítő iratában hivatkozott első alkalommal a megbízási szerződés semmisségére, a bíróság pedig tájékoztatta, hogy ha erre az érdemi tárgyalási szakban akar hivatkozni, akkor ellenkérelem-változtatás iránti kérelmet kell előterjesztenie. A bíróság felhívása ellenére az alperes ilyen kérelmet nem terjesztett elő, hanem arra hivatkozott, hogy a bíróságnak a semmisséget hivatalból kell figyelembe vennie. Az elsőfokú bíróság a Pp. 237. § (3) bekezdése alapján tájékoztatta a feleket, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján nem észlelt olyan semmisségre okot adó tény, amit hivatalból kellene figyelembe vennie. Az Nfatv. 18. § (5) bekezdése lehetővé teszi a megbízási szerződés megkötését, ezért a felek a szerződést nem a jogszabály megkerülésével és nem jóerkölcsbe ütköző módon kötötték meg. Mindezek alapján az alperest a Ptk. 5:11. § (1) és (3) bekezdése alapján 18 086 143 forint megfizetésére kötelezte.
- [25] Az elsőfokú bíróság az alperes viszontkeresetét alaptalannak ítélte. Az alperes eltérő jogi álláspontja miatt úgy vélte, hogy a perbeli földeken 2021. október elején lábon álló termény teljes egészében őt illeti meg, ezért a felperes azzal a magatartásával, hogy részben learatta a szóját, neki kárt okozott. A fenti indoklás szerint azonban a termény a felperest illette volna meg a Ptk. 5:11. § (1) bekezdése szerint, ezért a felperes magatartása nem volt jogellenes, így a Ptk. 6:519. §-a szerinti szerződésen kívüli kártérítési felelőssége sem áll fenn. Az alperes az őszi búza elvetésével kapcsolatos költségeire a megbízás nélküli ügyvitel szabályai szerint – a Ptk. 5:9. § (3) bekezdése folytán alkalmazandó 6:585. § (3) bekezdése és a jogalap nélküli gazdagodás Ptk. 6:579. § (1) bekezdése és 6:580. §-a alapján – tarthatott volna igényt. A viszontkeresetéhez csatolt számlákkal azonban nem tudta igazolni, hogy a számlában foglalt költségek valóban a perbeli földekkel kapcsolatban merültek fel, figyelemmel arra is, hogy az alperes számos más földet is megművelt az adott időszakban. A bíróság ezért a viszontkereset összecszerűségére szakértői bizonyítást folytatott le, de az nem vezetett eredményre, így az elsőfokú bíróság ebben a vonatkozásban is elutasította a viszontkeresetet.
- [26] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét fellebbezett részében helybenhagyta.
- [27] Indoklása szerint az alperes fellebbezésében nem sérelmezte viszontkeresetének elutasítását. A fellebbezést a megbízás nélküli ügyvitel kapcsán előadott részében meg nem engedett ellenkérelem-változtatásnak minősítette és azt külön végzéssel elutasította a Pp. 373. § (1) bekezdése alapján, mert az alperes az elsőfokú eljárás során erre a jogintézményre nem hivatkozott, védekezése, érvelése arra nem terjedt ki.
- [28] Az elsőfokú bíróság a fellebbezésben kifogásolt részében a tényállást helyesen állapította meg, azt

azonban a másodfokú bíróság pontosította annak megjelölésével, hogy a felszámolást elrendelő végzés mikor emelkedett jogerőre, valamint az alperes felszámolója mikor adott meghatalmazást a jogi képviselőnek.

- [29] A másodfokú bíróság rámutatott, hogy a haszonbérleti szerződés az Nfatv. 19. § (1a) bekezdés a) pontja alapján a felszámolást elrendelő végzés jogerőre emelkedését követő napon a törvény erejénél fogva megszűnt minden további jogi aktus nélkül, függetlenül attól, hogy ezt az alperes tudomásul vette-e. A felszámolás kezdő időpontjától a Cstv. 34. § (2) bekezdése szerint a gazdálkodó szervezet vagyonával kapcsolatos jognyilatkozatot csak a felszámoló tehet. A felszámolás kezdő időpontja után az adós által kötött szerződés – a felszámoló utólagos jóváhagyásának hiányában – létre nem jött szerződésnek tekintendő, ahhoz joghatályok nem fűződhetnek. A felszámolás kezdő időpontja után tehát a termeléssel való hasznosításra a felszámoló engedélyével kerülhetett volna sor, a 2021. áprilisi szójavetésről azonban a felszámolónak nem volt tudomása, az alperes könyveiben azzal kapcsolatban kiadásokat nem tüntettek fel, számlák nem álltak rendelkezésre. A vetés finanszírozása tehát ismeretlen vagyonból történt, nem az alperes felszámolási vagyonából, függetlenül attól, hogy a vetést fizikailag ki végezte olyan személy utasítására, akinek nem volt rendelkezési joga; a terményre az alperes tehát nem tarthat igényt. Azt sem lehetett megállapítani, hogy az alperes ügyvezetője érvényes megbízást adhatott költségelőlegezés és utólagos elszámolás mellett egy kft.-nek (a továbbiakban: az alperes megbízottja), így a vetés finanszírozása az alperes megbízottja vagyonából történt: a már kifejtettek szerint a felszámolási eljárás alatt, a felszámoló utólagos jóváhagyása nélkül ez a szerződés létre nem jött szerződésnek minősül; az alperes ügyvezetőjének a gazdálkodó szervezet vagyonával kapcsolatos rendelkezéseihez ebben az időszakban joghatályok nem fűződhetek. Tévesen jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, az alperes nem bizonyította, hogy ő vetette el 2021 áprilisában a szóját, ezt ugyanis a felperes valóban nem vitatta. A fent kifejtettek miatt ugyanakkor felesleges lett volna az alperesnek bizonyítania, hogy a vetést és a növényápolást az alperes megbízottja útján végezte el, így szükségtelen az ezzel kapcsolatos anyagi pervezetés is. Emiatt nem volt alapos indok az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére.
- [30] Miután a haszonbérbeadó 2021. január 27-én értesítette a felszámolót, hogy az alperes földhasználati jogviszonya a törvény erejénél fogva megszűnt, a továbbiakban mezei leltárt nem képezhet, az alperes kötelezettsége a Tfv. alapján legfeljebb az lett volna, hogy a termelés folytatása nélkül a talajvédelmi előírások betartása mellett megakadályozza a gyomnövények megtelepedését, de az már nem, hogy a földet bevesse, termeléssel hasznosítsa. Ez felelt volna meg a haszonbérbeadó érdekének és akarátának, de ezt is csak a felszámolási vagyon terhére tehetné volna meg a felszámoló rendelkezése alapján.
- [31] Tévesnek ítélte az alperesnek azt az álláspontját, hogy a megbízási szerződés semmisségére való hivatkozás nem minősül ellenkérelem-

változtatásnak. A szerződés semmisségére hivatkozás ugyanis önálló anyagi jogi kifogás, amelyre az alperes az érdemi tárgyalási szakban előterjesztett 55. sorszámú beadványát megelőzően nem hivatkozott, így az a Pp. 7. § (1) bekezdés 4. a) pontja értelmében ellenkérelem-változtatás. Erre az elsőfokú bíróság felhívta az alperes figyelmét, de ellenkérelem-változtatásra irányuló kérelmet nem nyújtott be. A másodfokú bíróságnak ezért a megbízási szerződés semmisségével kapcsolatos fellebbezési érvelést figyelmen kívül kellett hagynia.

- [32] Az októberi aratás a felszámolási eljárás megszűnését követően történt, amikor az alperes ügyvezetőjének képviseleti rendelkezési joga „feléledt”, így ő adhatott utasítást a termény betakarítására, ezért nincs ellentmondás annak bizonyítottsága vonatkozásában.
- [33] A felperes jogalap nélküli gazdagodásával kapcsolatban utalt arra, hogy a felperes 2021. június 21-i levelében vállalta a mezei leltár tekintetében az elszámolást, kérte, hogy az alperes juttassa el számára az ezzel kapcsolatos számlákat, amelyek azonban az alperes nem tett eleget: nem bizonyította, hogy a beruházás az alperes vagyonából történt, ha gazdagodott is a felperes, nem bizonyított, hogy ezt az alperes kárára tette.
- [34] Arra helytállóan következtetett az elsőfokú bíróság, hogy az alperes a felszámolás kezdő időpontjától jogalap nélküli birtokos volt, majd 2021. január 27. után – amikor a felszámolót erről a haszonbérbeadó tájékoztatta – rosszhiszeművé is vált, mert tudta, illetve tudnia kellett, hogy a birtoklásra nincs jogcíme. A Ptk. 5:50. § (3) bekezdése szerint ezért elválással nem szerezhetett a terményre tulajdonjogot. A Ptk. 5:10. § (2) bekezdése alapján a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint követelhetne megtérítést, ha a vetést nem ismeretlen vagyonból, hanem saját vagyonából fedezte volna. Az alperes azonban az 5:11. § (3) bekezdése szerint köteles az elvitt termény értékét megfizetni.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [35] Az alperes felülvizsgálati kérelmében kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és elsődlegesen a kereset teljes elutasítását, másodlagosan a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását. A felülvizsgálati kérelem szerint a jogerős ítélet – egyebek mellett – sérti a Pp. 7. § (1) bekezdés 1. és 4. pontját, a 373. § (2) bekezdését, a 6. §-át, a 237. §-át, a 369. § (4) bekezdését, a 370. § (4) bekezdését, a 373. § (4) bekezdését, a 384. § (2) bekezdését, a 266. § (1) bekezdését és a 279. § (1) bekezdését.
- [37] Az eljárási jogszabálysértések indoklása körében az alperes az alábbiakra hivatkozott.
- [38] A Pp. 7. § (1) bekezdés 1. és 4. pontját, valamint a 373. § (2) bekezdését azzal sértette meg a másodfokú bíróság (III.1./), hogy a megbízás nélküli ügyvitel kapcsán a fellebbezésben előadottakat külön végzéssel – a Pp. 373. § (1) bekezdése alapján – elutasította, mint meg nem engedett ellenkérelem-változtatást. A megbízás nélküli ügyvitel kapcsán előadottak nem minősülhetnek ellenkérelem-változtatásnak, mert az erre történő hivatkozás tényállítás, nem pedig jogállítás. A Ptk. 6:2. § (1) bekezdése kötelelemkeletkeztető tényként szabályozza a megbízás nélküli ügyvitelt, amely tényállításnak

minősül. Fellebbezésében azt a tényállítást tette, nem lehetett jogcím nélküli földhasználó, mivel a földet megbízás nélküli ügyvivőként művelte, amelyből kötelelem keletkezett közte és a földtulajdonos között még akkor, amikor a felperesnek nem volt jogcíme a perbeli földek használatára. A Pp. 373. § (2) bekezdése megengedi az új tényállítás előterjesztését akkor is, ha az a fél számára korábban ismert volt, de alappal feltételezte, hogy arra nem szükséges hivatkozni. Az elsőfokú ítélet meghozataláig alappal feltételezte, hogy az elsőfokú bíróság elfogadja azt a felperes által elismert tény, hogy ő művelte meg a perbeli földeket, így az elsőfokú bíróság a Ptk. 5:9. § (3) bekezdése alapján őt megbízás nélküli ügyvivőnek tekinti. Nem ez történt, ezért volt kénytelen új tényállításként a fellebbezésben hivatkozni erre, amit a Pp. 373. § (2) bekezdése lehetővé tesz, így szó sem lehetett meg nem engedett ellenkérelem-változtatásról. A másodfokú bíróság jogszabálysértő módon tekintette ezt az új tényállítást ellenkérelem-változtatásnak, és jogszabálysértő módon hagyta azt figyelmen kívül.

- [39] A Pp. 6. §-ának, a 237. §-ának, a 369. § (4) bekezdésének, a 370. § (4) bekezdésének, a 373. § (4) bekezdésének, valamint a 384. § (2) bekezdésének a megsértése körében előadta (III.2./), a Pp. 6. §-a és annak indokolása alapján a bíróság közrehatási tevékenysége azonos az anyagi pervezetéssel. A másodfokú bíróság a Pp. 6. §-ában rögzített alapelvet azzal sértette meg, hogy nem gyakorolta közrehatási tevékenységét, nem tájékoztatta őt arról, a jogvita érdemi eldöntéséhez szükséges lenne tisztázni, hogy ki, milyen jogviszony alapján végezte a perbeli földeken a szójavetést és a növénygondozást, hiszen fellebbezésében kifogásolta az elsőfokú bíróság elmaradt anyagi pervezetését. Ezt a hiányt a másodfokú bíróság azonban nem pótolta, hanem mindenféle tényadat ismerete nélkül tett az alperes megbízottja kapcsán a jogvita érdemére kiható ténymegállapításokat úgy, hogy észrevételében tájékoztatta a másodfokú bíróságot arról, hogy az alperes és megbízottja közötti megállapodás még a felszámolás elrendelését megelőző időszakban született. A másodfokú bíróság anélkül, hogy ezzel a kérdéssel kapcsolatban lehetővé tette volna a bizonyítást, úgy tett ebben a körben megállapításokat, hogy semmiféle tényadat nem állt rendelkezésére. Az alperes megbízottjával a felszámolás elrendelését megelőzően kötött megbízási szerződést a perbeli földek megművelésére és gondozására, így szó sem lehet álképviseléről vagy létre nem jött szerződésről. A felszámolás elrendelését megelőzően létrejött szerződéseket a Cstv. 47. §-a szerint a felszámoló jogosult felmondani, erre azonban nem került sor. A megbízás nélküli ügyvitel (a szója vetése és az elvetett növények gondozása) bár a felszámolás ideje alatt történt, de az nem jognyilatkozat, nem szerződés, hanem reálaktus, a kötelemkeletkeztető tény miatt ex lege létrejött kötelelem, amelyből jogok és kötelezettségek fakadnak. A betakarítás idejére pedig a felszámolási helyzet is visszaállt. A másodfokú bíróság szerint a vetés ismeretlen vagyonból történt, holott fellebbezésében kifejtette, megbízottja útján művelte meg a földeket, amely megbízási szerződés a felszámolás elrendelését megelőzően jött létre és a betakarítással ért véget,

ugyanakkor ezzel kapcsolatban az elsőfokú bíróság nem végzett anyagi pervezetést. Eppen ezt a hiányosságot kifogásolta fellebbezésében, egyúttal új tényállításként kifejtette, hogy miként történt a gyakorlatban a vetés és a növénygondozás. Ezen új tényállítás alapján a másodfokú bíróságnak pótolnia kellett volna az elsőfokú bíróság által elmulasztott anyagi pervezetést, és lehetőséget kellett volna biztosítani arra, hogy a Pp. 373. § (4) bekezdése alapján a másodfokú eljárásban bizonyítási indítványt terjesszen elő. Az alperes megbízottjával kötött megbízási szerződés alapján megbízottja anyagi és gépi eszközeivel és költségelőlegezése mellett műveltette meg a földeket oly módon, hogy a betakarított terménnyel számoltak el egymás között. Ebben csak akkor történt volna változás, ha a felszámoló ezt a szerződést felmondta volna, de ez nem történt meg. A másodfokú bíróság a megjelölt eljárási jogszabályhelyek megsértésével elzárta őt attól, hogy a másodfokú eljárás során bizonyíthassa az alperesi megbízott által történt tevékenységet, amely alapján jogosult volt a megbízás nélküli ügyvivő jogállása alapján a terményt betakarítani.

- [40] A Pp. 266. § (1) bekezdésének a megsértése körében arra hivatkozott (III.3./), ha a másodfokú bíróság egyetértett azzal, nem vitatottnak kell tekinteni, hogy ő vetette el a szóját, de kételye merült fel azzal kapcsolatban, hogy azt ki, mikor létrejött, milyen jogviszony alapján, milyen források igénybevitelével végezte el, akkor anyagi pervezetést kellett volna alkalmaznia, hogy ezt a kérdést tisztázhassák. Ez nem történt meg, így a másodfokú bíróság megsértette a Pp. 266. § (1) bekezdését.
- [41] A Pp. 279. § (1) bekezdésének a megsértését arra alapította (III.4./), hogy a másodfokú bíróság okszerűtlen és iratellenes bizonyítékmérlegelési tevékenységet valósított meg: anélkül állapított meg tényállást és vont le jogi következtetést a jogvita érdemi eldöntésére kihatóan, hogy lehetőséget biztosított volna az alperes megbízottjának szerepét és jogviszonyát érintően a bizonyításra, így részben fiktív tényállás alapján hozott döntést.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [55] A felülvizsgálati kérelemben előadott eljárási jogszabálysértéseket (III.) a Kúria az alábbiak szerint vizsgálta.
- [56] A másodfokú bíróság jogerős ítéletében a megbízás nélküli ügyvitelre vonatkozó fellebbezési hivatkozást meg nem engedett ellenkérelem-változtatásnak értékelte és azt elutasította a Pp. 373. § (1) bekezdése alapján ([6]). Az alperes ezzel szemben felülvizsgálati kérelme III.1./ pontjában arra hivatkozott, hogy a megbízás nélküli ügyvitel kötelemkeletkeztető tény a Ptk. 6:2. § (1) bekezdése szerint, így az arra történő fellebbezési hivatkozás új tény állításának minősül a Pp. 373. § (2) bekezdése alapján, a jogerős ítélet ezért sérti a Pp. 7. § (1) bekezdés 1. és 4. pontját, valamint a 373. § (2) bekezdését.
- [57] A Pp. 373. § (2) bekezdése a fellebbezésben való „új tény” állítását szabályozza, a Ptk. 6:2. § (1) bekezdése pedig „kötelemkeletkeztető tény”-ként rendelkezik – egyebek mellett – a megbízás nélküli ügyvitelről. Magyarország Alaptörvénye 28. cikke alapján azonban a jogalkalmazás során a

- jogszabályok szövegét nem lehet kizárólag nyelvtanilag értelmezni. A cél szerinti jogértelmezés nem mellőzhető nyelvtanilag egyértelmű jogszabályi rendelkezés esetén sem (Kúria Pfv.III.20.924/2020/6., megjelent: BH 2021.335. [21]; Kúria Pfv.I.20.612/2021/3. [33], Pfv.I.21.275/2025/4. [13]). Erre figyelemmel az egyes jogszabályi rendelkezések normaszövegében alkalmazott tény és tényállítás fogalmak nem feltétlenül bírnak ugyanazzal a tartalommal.
- [58] A tény fogalmát a Pp. nem határozza meg, azonban egyes rendelkezéseiben valójában eltérő tartalommal szabályozza, mert az egyes rendelkezéseknek eltérő a szabályozási célja. A Pp. értelmezése során abból kell kiindulni – ahogy azt a Kúria már több határozatában, legutóbb Pfv.I.20.454/2025/11. számú határozatának [43] bekezdésében kifejtette –, hogy a kereset egy anyagi jogszabály (tárgyi jog) által biztosított valamely jog (alanyi jog) érvényesítését jelenti: a felperes állítja, hogy a valóságban megtörtént konkrét történeti tények megvalósítják az alanyi jogot tételező anyagi jogi normában meghatározott törvényi tényállási elemeket, így az alanyi jog megnyílt, amely feljogosítja őt a megjelölt anyagi jogszabályban meghatározott igény támasztására (Kúria Gfv.I.30.270/2022/10. [27], Pfv.I.20.378/2022/6. [23], Pfv.I.20.215/2023/4. [20], Pfv.I.20.559/2023/7. [34], Gfv.I.30.120/2023/8. [62]). A keresetlevélben előterjesztett kereset ezért tartalmazza az érvényesíteni kívánt alanyi jogot [Pp. 7. § (1) bekezdés 11. pont] az azt létrehozó anyagi jogi norma (jogalap) megjelölésével [Pp. 7. § (1) bekezdés 8. pont], az ez alapján előterjeszthető kereseti kérelmet, valamint a jogot és a kereseti kérelmet megalapozó konkrét (történeti) tényeket [Pp. 170. § (2) bekezdés a), b), c) pont]. Az eljárásjog szabályozása azon alapul (Kúria Pfv.I.21.249/2022/13. [19]–[20], Gfv.I.30.120/2023/8. [53]), hogy a felperesnek a keresetlevélben [Pp. 170. § (2) bekezdés c) és e) pont], az alperesnek az ellenkérelemben [Pp. 199. § (2) bekezdés b) pont bc) alpont] kell előadnia az érvényesíteni kívánt jogot és a kereseti kérelmet, valamint az érdemi védekezést megalapozó (konkrét történeti) tényeket és azok bizonyítékait. A bíróság a felek által állított, bizonyítás nélkül nem megállapítható (Pp. 266. §), a per eldöntéséhez szükséges (releváns) tények megállapítása végett rendel el bizonyítást [Pp. 276. § (1) bekezdés], majd annak eredményének mérlegelése alapján állapítja meg az ítélet alapjául szolgáló tényállást [Pp. 279. § (1) bekezdés]. A bizonyítás tárgya ezért a fél által állított és az ellenfél által tagadott [Pp. 183. § (1) bekezdés] olyan konkrét történeti tény, amelynek valósága esetén a kereset vagy a védekezés alapos (Kúria Pfv.I.21.222/2020/9. [34], Pfv.I.20.281/2021/6. [38], Pfv.I.20.442/2021/7. [35], Pfv.I.20.656/2021/4. [35], Pfv.I.20.418/2022/9. [32]). Ha a kereset tárgyát képező érvényesített jog egy magatartáshoz kapcsolódik, akkor a magatartás megtörténtének tényként való megállapítása, valamint e magatartás anyagi jogon alapuló értékelése a jogvita elbírálásának egymástól elkülönülő lépései: a bíróság a bizonyítékok értékelése alapján először megállapítja a per eldöntéséhez szükséges, a perben jelentős tényeket [Pp. 276. § (1) bekezdés, 279. § (1) bekezdés], majd az így megállapított tényekre az anyagi jogot alkalmazva dönt a per érdemében [Pp. 340. § b) pont]. Egy magatartás megvalósulásának – ezen belül például az ingatlanhasználat idejének, mértékének és módjának – a tényként való megállapítása bizonyítékértékelésen alapuló ténykérdés, azonban e magatartás – így például a ténylegesen megvalósult ingatlanhasználat – értékelése, minősítése nem bizonyítékértékelésen alapuló ténykérdés, hanem a megállapított tényekből levont anyagi jogi következtetés, anyagi jogkérdés (Kúria Pfv.I.20.685/2024/5. [29], Pfv.I.20.006/2025/10. [39], Pfv.I.20.140/2025/13. [40]).
- [59] A fentiek alapján a jogvita kereteit meghatározó perfelvételi nyilatkozatok [Pp. 183. § (1) bekezdés] közül a tényre vonatkozó állítás főszabályként konkrét történeti tény állítását jelenti. Ez alóli kivételnek minősül az állítási szükséghelyzet (Pp. 184. §): ekkor a fél a jogállítás részeként állítja valamelyik törvényi tényállási elem megvalósulását, de ennek alapjául nem tud határozott (konkrét történeti) tényeket állítani. Ha a bíróság megítélése szerint valóban fennáll az állítási szükséghelyzet [Pp. 184. § (1) bekezdés], akkor az azzal érintett törvényi tényállási elemet fogadhatja el valósnak [Pp. 184. § (2) bekezdés]. A bíróság ekkor nem is tudna konkrét történeti tényről valósnak elfogadni, hiszen ilyet a fél nem is állított. A tény állítása tehát főszabályként konkrét történeti tényre vonatkozó állítást jelent, ugyanakkor állítási szükséghelyzet esetén a „szükséghelyzettel érintett tényállítás” [Pp. 184. § (2) bekezdés] törvényi tényállási elem jelentéssel bír.
- [60] A tény fogalmának harmadik esetköre a Pp. 237. § (3) bekezdés b) pontjában szabályozott olyan tény, amit hivatalból kell figyelembe venni. Míg a hivatalból figyelembe veendő konkrét történeti tényekről a bíróságnak a Pp. 266. § (4) bekezdése alapján kell tájékoztatnia a feleket, addig a Pp. 237. § (3) bekezdés b) pontja szerint hivatalból figyelembe veendő tény például a szerződés semmisségének az észlelése [Ptk. 6:88. § (1) bekezdés] (Kúria Pfv.I.20.480/2022/5., Pfv.III.20.611/2022/10., Pfv.V.20.744/2021/6.). A szerződés létrejötte, valamint a létrejött szerződés értelmezése és minősítése (Kúria Gfv.III.30.235/2024/7., Gfv.I.30.099/2024/6., Pfv.I.20.792/2023/6., Gfv.III.30.178/2023/7., Gfv.I.30.013/2023/7., Pfv.I.20.281/2021/6.), továbbá a szerződés semmissége (Kúria Pfv.IX.20.317/2019/13.) nem bizonyítékértékelésen alapuló ténykérdés, hanem a bizonyítás eredményeként megállapított (konkrét történeti) tényekből levont anyagi jogi következtetés, így anyagi jogkérdés. A hivatalból észlelt és a felek tudomására hozandó semmisség [Ptk. 6:88. § (1) bekezdés, Pp. 237. § (3) bekezdés b) pont] tehát nem konkrét történeti tény, nem törvényi tényállási elem, hanem anyagi jogi tény.
- [61] Mindezek alapján a Pp. alkalmazásában a tény fogalma jelentheti a konkrét történeti tény, a törvényi tényállási elemet és az anyagi jogi tény is.
- [62] A Pp. által szabályozott háromtagú pertárgyfogalomnak megfelelően a kereset tartalmazza az érvényesíteni kívánt jogot, az ebből eredő kereseti kérelmet, valamint a jogot és a kereseti

- kérelmet megalapozó (konkrét történeti) tényeket [Pp. 170. § (2) bekezdés a), b), c) pont]. Ezzel összhangban a korábbi szabályozás szerint keresetváltoztatásnak (és ellenkérelem-változtatásnak) minősült a tényállítás megváltoztatása, a jogállítás megváltoztatása és a kereseti kérelem megváltoztatása, továbbá az ezek közötti összefüggés levezetésére vonatkozó jogi érvelés [Pp. 170. § (2) bekezdés d) pont] megváltoztatása is. 2021. január 1. óta azonban az eltérő vagy további (konkrét történeti) tény állítása már nem keresetváltoztatás és nem ellenkérelem-változtatás [Pp. 7. § (1) bekezdés 4. és 12. pont], de az érdemi tárgyalási szakban már csak feltételekkel lehet előterjeszteni [Pp. 214. § (2)–(4) bekezdés], amely ugyanakkor keresetváltoztatást és ellenkérelem-változtatást is megalapozhat [Pp. 215. § (1) bekezdés a) pont, 216. § (1) bekezdés a) pont]. A Pp. 373. § (2) bekezdésének módosítása – dogmatikailag, valamint a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXIX. törvény módosításáról szóló 2020. évi CXIX. törvény javaslatának 48. §-ához fűzött indokolásában megfogalmazott célja szerint is – a Pp. 214. §-ában szabályozott, konkrét történeti tényekre vonatkozó új tényállítással van tartalmi összefüggésben. A Pp. 373. § (2) bekezdése szerinti új tény állítása tehát konkrét történeti tényre vonatkozó állításnak minősül.
- [63] A Ptk. 6:2. §-a a kötelemkeletkeztető tényeket szabályozza. Az eljárásjog szempontjából ezek – a fent kifejtettek szerint – olyan anyagi jogi tények, amelyek konkrét történeti tényeken alapulnak: a perben állított és szükség esetén bizonyított konkrét történeti tényekből, valamint az adott kötelemkeletkeztető tényre vonatkozó anyagi jogszabályi rendelkezésekből levont anyagi jogi következtetés útján állapítható meg, hogy az anyagi jogi értékelés alapján megvalósult-e az adott anyagi jogi kötelemkeletkeztető tény.
- [64] Az alperesnek az írásbeli ellenkérelem érdemi részében kell anyagi jogi kifogását előadnia a jogalap megjelölése útján [Pp. 199. § (2) bekezdés b) pont *ba*) alpont]. Anyagi jogi kifogásnak minősül minden olyan érdemi védekezés, amelyben az alperes olyan – a keresettel érvényesített jogtól eltérő – anyagi jogi jogszabályi rendelkezésre hivatkozik, amely a keresettel érvényesített jog érvényesíthetőségét kizárja, megszünteti vagy gátolja [Pp. 7. § (1) bekezdés 1. és 8. pont]. Anyagi jogi kifogás tehát, ha a rosszhiszemű jogalap nélküli birtoklásra alapított keresettel [Ptk. 5:11. § (3) bekezdés] szemben az alperes arra hivatkozik, hogy nem volt rosszhiszemű jogalap nélküli birtokos, mert megbízás nélküli ügyvivőként [Ptk. 6:2. § (1) bekezdés, 6:583–6:585. §] jogcímmel rendelkezett a birtoklásra (113. sorszámú fellebbezés II.14./ pont). Ha az alperes ezt az anyagi jogi kifogást fellebbezésében terjeszti elő, akkor az a fellebbezésben előadott ellenkérelem-változtatás [Pp. 7. § (1) bekezdés 4. a) pont, 373. § (1) bekezdés], nem pedig új tény állítása [Pp. 373. § (2) bekezdés].
- [65] Mindezek alapján a jogerős ítélet nem sérti a Pp. 7. § (1) bekezdés 1. és 4. pontját, valamint a 373. § (2) bekezdését.
- [66] Az alperes felülvizsgálati kérelme III.2./ pontjában az anyagi pervezetés hiányával kapcsolatban megsértett jogszabályhelyként több jogszabályi rendelkezést is megjelölt [Pp. 6. §, 237. §, 369. § (4) bekezdés, 370. § (4) bekezdés, 373. § (4) bekezdés, 384. § (2) bekezdés], ezek normaszövegét is idézte, de a jogszabálysértést csak a Pp. 6. §-a és a 373. § (4) bekezdése vonatkozásában indokolta. A Pp. 237. §-a esetében még megsértett konkrét jogszabályhelyet, az általa megsértettként állított jogszabályi rendelkezés konkrét bekezdését sem jelölte meg (Kúria Gfv.I.30.099/2024/6. [25], Pfv.II.20.783/2022/7. [20]). A Kúria ezért érdemben csak a Pp. 6. §-ának és a 373. § (4) bekezdésének a megsértését vizsgálhatta.
- [67] Ahogy a Kúria Pfv.I.20.807/2023/5. számú, BH 2024.184. számon is közzétett határozatának [61] bekezdésében már kifejtette, a bíróság alapelveként megfogalmazott közrehatási tevékenységének (Pp. 6. §) konkrét normában való egyik megfogalmazása az anyagi pervezetés (Pp. 237. §). Ez aktív közreműködési kötelezettséget telepít a bíróságra a felek magánautonómiából fakadó önrendelkezési joga érvényesülésének hatékony elősegítése érdekében. Az anyagi pervezetés olyan bírói aktivitást jelent, amelynek közvetlen vagy közvetett hatása van a peranyagra, a bíróság ugyanakkor nem avatkozhat bele olyan kérdésekbe, amelyek a felek magánautonómiájába tartoznak (T/11900. számú törvényjavaslat a polgári perrendtartásról 245. és 355. o.). Ha az anyagi pervezetés alkalmazásának feltételei fennállnak, akkor akár az első-, akár a másodfokú bíróságnak anyagi pervezetést kell alkalmaznia [Pp. 237. §, 369. § (4) bekezdés]. E feltételek megvalósulása hiányában viszont a bíróság nem avatkozhat bele a polgári perrendtartásról 245. és 355. o.). Ha az anyagi pervezetés alkalmazásának feltételei fennállnak, akkor akár az első-, akár a másodfokú bíróságnak anyagi pervezetést kell alkalmaznia [Pp. 237. §, 369. § (4) bekezdés]. E feltételek megvalósulása hiányában viszont a bíróság nem avatkozhat bele a polgári perrendtartásról 245. és 355. o.). Ha az anyagi pervezetés alkalmazásának feltételei fennállnak, akkor akár az első-, akár a másodfokú bíróságnak anyagi pervezetést kell alkalmaznia [Pp. 237. §, 369. § (4) bekezdés].
- [68] A bíróság közrehatási tevékenységét alapelveként szabályozó Pp. 6. §-a szerint a bíróság a Pp.-ben meghatározott módon és eszközökkel járul hozzá ahhoz, hogy a felek eljárási kötelezettségeiket teljesíthessék. A bíróság közrehatási tevékenységének jogszerűsége tehát önmagában a Pp. 6. §-a alapján nem ítéltető meg: ahhoz azt kell vizsgálni, hogy a Pp. konkrét normái a konkrét helyzetben előírtak-e közrehatási kötelezettséget, ha igen, azt milyen módon és eszközökkel kellett a bíróságnak teljesítenie, és a bíróság eljárása mindezeknek megfelelt-e. Az alperes felülvizsgálati kérelmében azonban csak a Pp. 6. §-ának a megsértését indokolta, nem adta elő, hogy a másodfokú bíróságnak milyen konkrét jogszabályi rendelkezés alapján milyen okból kellett volna közrehatási tevékenységét gyakorolnia. Felülvizsgálati kérelmében a megbízás nélküli ügyvitelre hivatkozott, amit a fentiek szerint a másodfokú bíróság jogszabálysértés nélkül hagyott figyelmen kívül.
- [69] A felülvizsgálati kérelemben hivatkozott Pp. 373. § (4) bekezdése nem anyagi pervezetési kötelezettséget ír elő a másodfokú bíróságnak, hanem a fél számára biztosítja a kereset- és ellenkérelem-változtatásnak, valamint az utólagos bizonyítás felajánlásának a lehetőségét. Egyebekben az alperes felülvizsgálati kérelmében azt sem adta elő, hogy a Pp. 373. § (4) bekezdésének törvényben meghatározott három

- alkalmazási feltétele közül a jelen ügyben pontosan melyik és milyen módon valósult meg.
- [70] Mindezek alapján a jogerős ítélet nem sérti a Pp. 6. §-át és a 373. § (4) bekezdését.
- [71] A felülvizsgálati kérelem III.3./ pontjában megsértettként megjelölt Pp. 266. § (1) bekezdése a bizonyítás nélkül megállapítható tények négy esetkörét szabályozza: a bíróság ezekben az esetekben bizonyítás nélkül is valósnak fogadhatja el a fél (konkrét történeti) tényállítást. A másodfokú bíróság jogerős ítéletében valósnak fogadta el azt a felperes által nem vitatott alperesi tényállítást, hogy a szóját az alperes vetette el 2021 áprilisában ([14]), így alkalmazta ezt a jogszabályi rendelkezést. Az alperes felülvizsgálati kérelmében a Pp. 266. § (1) bekezdésének a megsértését arra alapította, hogy a másodfokú bíróságnak anyagi pervezetést kellett volna alkalmaznia, ennek mellőzése okozta a jogszabályi rendelkezés megsértését. A megsértettként megjelölt Pp. 266. § (1) bekezdése azonban nem szabályoz anyagi pervezetési kötelezettséget, így annak elmulasztása nem sértheti ezt a jogszabályi rendelkezést.
- [72] Az alperes felülvizsgálati kérelme III.4./ pontjában a Pp. 279. § (1) bekezdésének a megsértését arra alapította, a másodfokú bíróság anélkül állapított meg tényállást és vont le jogi következtetést a jogvita érdemi eldöntésére kihatóan, hogy lehetőséget biztosított volna az alperes megbízottjának szerepét és jogviszonyát érintően a bizonyításra, így részben fiktív tényállás alapján hozott döntést. Az alperes ténylegesen tehát a másodfokú bíróság anyagi pervezetési kötelezettségének elmulasztását sérelmezte, amely a fentiek szerint nem állapítható meg. A megsértettként megjelölt Pp. 279. § (1) bekezdése nem szabályoz anyagi pervezetési kötelezettséget, így annak elmulasztása nem sértheti ezt a jogszabályi rendelkezést. A Pp. 279. § (1) bekezdése a már rendelkezésre álló bizonyítékok és egyéb peradatok értékelésének követelményét, nem pedig az azok rendelkezésre bocsátásának folyamatát, az azzal kapcsolatos eljárásjogi kötelezettségeket szabályozza. A jogerős ítélet ezért nem sérti a Pp. 279. § (1) bekezdését.
- [94] Mindezekre tekintettel a jogerős ítélet nem sérti a felülvizsgálati kérelemben érdemi vizsgálatra alkalmas módon megjelölt jogszabályokat, ezért azt a Kúria hatályában fenntartotta.

(Kúria Pfv.I.20.403/2025/11.)

134 A nem az ügy érdemében hozott jogerős végzések esetén csak kivételként érvényesül a felülvizsgálati kérelem benyújtásának lehetősége, a törvényi taxáció jogalkalmazói bővítésére pedig nincs lehetőség, így a Pp. 406. § (2) bekezdésbe nem tartozó végzések felülvizsgálatára nem kerülhet sor (törvényi jogalap hiányában engedélyezés iránti kérelem előterjesztése esetén sem). Ilyen esetben a Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 415. § (1) bekezdés e) pontja alapján, a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem előterjesztésére tekintet nélkül visszautasítja [2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 406. § (1)–(2) bek., 407. §, 415. § (1) bek. e) pont].

- [1] A felperes a járásbíróság ítélete ellen fellebbezést nyújtott be.

- [2] A törvényszék végzésével a fellebbezést visszautasította. Határozatának indoklásában kifejtette, hogy a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 351. § (4) bekezdése és a Pp. 608. § (1) bekezdése értelmében a járásbíróság szabályszerűen kézbesítette a felperesnek papíralapon az írásba foglalt ítéletet a határozathirdetés napján. A fellebbezési határidőt e naptól kezdődően kell számítani. A felperes fellebbezését a Pp. 365. § (6) bekezdése szerinti 15 napos határidőn túl, elkésztetten terjesztette elő, ezért azt a Pp. 366. § (1) bekezdése alapján, Pf.8. sorszámu végzésével visszautasította.
- [3] A fellebbezést visszautasító végzés ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést.
- [4] Az ítéletábra a végzést helybenhagyta. Rámutatott, hogy a Pp. 351. § (4) bekezdése és a Pp. 608. § (1) bekezdése alapján a járásbíróság szabályszerűen kézbesítette papíralapon az elsőfokú ítéletet a felperesnek, és helyesen állapította meg, hogy a felperes fellebbezése elkésztett, ezért a Pp. 366. § (1) bekezdésére alapozva helytállóan határozott a fellebbezés visszautasításáról. Mindezek alapján az ítéletábra a Pp. 389. §-a alapján alkalmazandó 383. § (2) bekezdése alapján – annak helyes indokaira tekintettel – helybenhagyta a törvényszék végzését.
- [5] A jogerős végzés ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését és a törvényszék fellebbezése érdemi elbírálására utasítását kérte.
- [6] A felperes felülvizsgálati kérelme érdemben nem bírálható el.
- [7] A Pp. 406. §-a a felülvizsgálat alapját és tárgyait rendező szabálya. A felülvizsgálat tárgyait a Pp. két lépcsőben határozza meg: főszabályként a jogerős ítélet és az ügy érdemében hozott jogerős végzés felülvizsgálható, továbbá kivételesen a 406. § (2) bekezdésében tételesen megjelölt, keresetlevelet visszautasító és eljárást megszüntető jogerős végzések ellen is van helye felülvizsgálati kérelem benyújtásának [Pp. 406. § (1)–(2) bekezdés]. A Pp. 406. § (1) bekezdése értelmében a jogerős ítélet vagy az ügy érdemében hozott jogerős végzés felülvizsgálatát lehet kérni a Kúriától – a törvényben előírt egyéb feltételek teljesülése mellett – az ügy érdemére kiható jogszabálysértésre, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre hivatkozással. Ezen kívül a Pp. 406. § (2) bekezdése lehetővé teszi a fenti főszabály szerinti kategóriák egyikébe sem eső, a keresetlevelet visszautasító és az eljárást megszüntető jogerős végzések néhány fajtája [176. § (1) bekezdés a)–i) pontjai és a 176. § (2) bekezdés b)–c) pontjai alapján hozott végzések] elleni felülvizsgálatot.
- [8] Azt a Kúria már korábban tisztázta, hogy a Pp. 406. § (2) bekezdésében taxatív jelöléssel meg a felülvizsgálat tárgyát képező (felülvizsgálati kérelemmel támadható) végzéseket, azaz a fenti körbe nem tartozó végzések köre jogértelmezéssel és analógia útján sem bővíthető, mert a perrendi szabályok eltérést nem engedő természete az ilyen kiterjesztő jogértelmezés alkalmazását kizárja [ezzel tartalmilag egyezően: Kúria Pfv.I.20.656/2019/2., megjelent: BH 2019.277.]. Az adott ügyben a másodfokú bíróság végzésében az elsőfokú bíróság olyan végzését hagyta helyben, amely nem szerepel a Pp. 406. § (2) bekezdésében felsorolt végzések

- között. Ebből következően a fellebbezést visszautasító végzés elleni fellebbezést elbíráló jogerős végzés nem tartozik a felülvizsgálattal támadható végzések körébe, ezért ellene nincs helye felülvizsgálatnak.
- [9] A Pp. 2026. január 1. napjától hatályos módosításáról rendelkező 2025. évi XLIX. törvény [16]–[18] preambulumbekkezdése és a törvényjavaslat indokolása alapján a módosítás célja a Kúria jogegységesítő funkciójának bővítése volt, és e cél érdekében terjesztette ki a felülvizsgálat lehetőségét (annak tárgyát) minden polgári peres és nemperes ügyre. A módosítás azonban nem érintette a Pp. 406. § (1)–(2) bekezdéseit, ezért annak változatlan szabályai továbbra is alkalmazandók, ez pedig azt jelenti, hogy csak az ott megjelölt jogerős határozatokkal szemben van helye felülvizsgálati kérelem benyújtásának.
- [10] A módosított szabályozással beiktatott Pp. 406. § (3) bekezdés c) pontja szerint van helye felülvizsgálatnak a végzésekkel szemben, ha azt a Kúria a törvényi feltételek fennállása esetén engedélyezi. A felülvizsgálat engedélyezése mint szűrőrendszer azonban nem általános kisegítő mechanizmus, hanem a normaszöveg szerint kizárólag arra az esetre korlátozódik, ha a felülvizsgálatnak a 407. § e) vagy f) pontja alapján nincs helye; ezt a 409. § (1)–(3) bekezdései, a 412. § (2) bekezdése és a 415. § (1) bekezdés e) pontja egyaránt ehhez a két kizáró okhoz köti [Pp. 407. § e)–f) pont; 409. § (1) bekezdés a)–d) pont, (2)–(3) bekezdés; 412. § (2) bekezdés; 415. § (1) bekezdés e) pont].
- [11] E szabályok együttes értelmezéséből következik, hogy miután a törvény a Pp. 406. § (2) bekezdésének hatálya alá nem tartozó, azaz az itt taxatív felsoroltakon kívül eső végzéseket eleve nem vonja be a felülvizsgálható határozatok körébe, ilyen esetben az engedélyezés iránti kérelem benyújtása szóba sem kerülhet [Pp. 406. § (1)–(2) bekezdés; 409. § (1) bekezdés a)–d) pontok, (2)–(3) bekezdés; 412. § (2) bekezdés; 415. § (1) bekezdés e) pont].
- [12] A Pp. 415. § tartalmaz szabályokat arra vonatkozóan, hogy a felülvizsgálati kérelem visszautasítására mely esetekben kerülhet sor. A Pp. 415. § (1) bekezdés e) pontja értelmében a Kúria a felülvizsgálati kérelmet az eljárás bármely szakaszában visszautasítja, ha felülvizsgálatnak nincs helye a 407. § e) vagy f) pontja alapján és a fél nem kéri a felülvizsgálat engedélyezését. A Pp. 407. §-a határozza meg azokat a határozatokat, amelyek a felülvizsgálatból kizártak. A Pp. 407. § f) pontja értelmében nincs helye felülvizsgálatnak abban az esetben, ha azt törvény kizárja.
- [13] A Pp. 2026. január 1-jétől hatályos módosított rendelkezéseihez fűzött jogalkotói indokolás szerint a Pp. 410–415. §-ai a felülvizsgálati kérelemmel szemben támasztott követelményeket, illetve ezek meg nem tartásának jogkövetkezményeit fogalmazzák meg. E körben a jogalkotó átvezeti a Pp. normaszövegén azt az alapvető szemléletváltást, hogy a jogerős határozatok ellen főszabály szerint kizárt a felülvizsgálat, ugyanakkor a korábban kizárt ügyekben is lehetőség van felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem benyújtására.
- [14] A Pp. idézett rendelkezéseinek szerkezetéből, azok logikai sorrendjéből, ezek egymásra is tekintettel történő szisztematikus értelmezéséből, továbbá a megváltozott szabályozás dogmatikai funkcióját a jogalkotói akaraton keresztül tükröző indoklásából – az Alaptörvény 28. cikkének értelmezési szabályára is figyelemmel – az a következtetés vonható le, hogy a nem az ügy érdemében hozott jogerős végzések esetén csak kivételként érvényesül a felülvizsgálat lehetősége, a törvényi taxáció jogalkalmazói bővítésére pedig nincs lehetőség. Mindebből következően a Pp. 406. § (2) bekezdésébe nem tartozó végzések felülvizsgálatára nem kerülhet sor (törvényi jogalap hiányában engedélyezés iránti kérelem előterjesztése esetén sem).
- [15] A fentiekől elhatárolható kérdésként merül fel azoknak a határozatoknak a köre, amelyeket a jogalkotó – valamely jogpolitikai indok alapján – kizár a felülvizsgálatból. Ebben az esetben arról van szó, hogy a Pp. 406. §-ának két lépcsőben érvényesülő főszabálya szerint helye lehetne a felülvizsgálatnak, azonban a jogalkotó döntése alapján a felülvizsgálatot a Pp. vagy más törvény kizárja. Ez a kizárás jogbiztonsági okokból csak expressis verbis jogszabályi rendelkezés alapján állapítható meg. A felülvizsgálatból ilyen speciális szabállyal kizárt határozatokra vonatkozó szabályozást már tartalmazott a Pp. 2025. december 31-ig hatályos normaszövege, és a hatályos rendelkezések között is található ilyen, továbbá külön törvényi előírások is tartalmaztak és tartalmaznak jelenleg is [pl. a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény (Ctv.) 71/A. § (6) bekezdés; 124/B. § (7) bekezdés] ilyen előírásokat. A 2026. január 1. napján hatályba lépett módosító rendelkezések jogalkotói indoklásából az tűnik ki, hogy ezekre a korábban is kizárt tárgykörökre vonatkozóan kívánta a jogalkotó lehetővé tenni a felülvizsgálatot, azaz ilyen esetekben a megváltozott szabályozás jogpolitikai indoka alapján lehetővé kívánta tenni, hogy kivételesen olyan határozatok felülvizsgálatára is sor kerülhessen engedélyezés iránti kérelem alapján (elsősorban a jogegység biztosítása érdekében), amelyek valamely törvény rendelkezése folytán a felülvizsgálat alól kizártak. A felülvizsgálati szabályok rendszerszintű megváltozását hozó módosítás – a jogalkotói indoklásból következően – két irányban kívánt változást hozni: egyrészt főszabállyá tette, hogy a jogerős határozatok ellen kizárt a felülvizsgálat, ugyanakkor meg kívánta teremteni a lehetőséget a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem benyújtására, ennek eredményessége esetén pedig a Kúria eljárását olyan határozatok esetén, amelyekkel szemben a korábban a kizárt ügycsoportok miatt nem kerülhettek ügyek a Kúria elé.
- [16] Az egyértelmű jogalkotói szándék jogtechnikai megfogalmazása azonban dogmatikailag következetlen, mert nem tesz különbséget az eltérő jogi helyzetek között, önálló visszautasítási okot nem jelöl meg a fentebb körülírt helyzetekre. A Pp. 415. § (1) bekezdés e) pontja azonban többféle értelmezésre is lehetőséget ad. Abból szószерinti értelemben következhet ugyan olyan, abszurd, a jogalkotói szándéknak, a józan észnek és a Pp. rendkívüli jogorvoslati szabályainak ellentmondó értelmezés is, hogy a Pp. 406. §-ába ütköző felülvizsgálati kérelem elbírálásánál a szűrőként ekkor ténylegesen nem is

alkalmazható feltétel figyelembe vételével a törvény által kizárt felülvizsgálat esetén a felülvizsgálati kérelem visszautasítására csak abban az esetben kerülhet sor, ha engedélyezés iránti kérelmet a fél nem terjesztett elő. Ez az értelmezés azonban a fentebb hivatkozott jogértelmezési elveknek nem felel meg, mert a jogalkotó nyilvánvaló akarata az olyan tárgykörökbe tartozó, törvény által a felülvizsgálatból kizárt jogerős határozatokkal szemben kívánta – a korábbi szabályozáshoz képest – engedélyezés iránti kérelem előterjesztése esetén lehetővé tenni a felülvizsgálatot, amelyek korábban tárgyuknál fogva nem kerülhettek a Kúria elé. Ellenkező jogértelmezés arra vezetne, hogy valamennyi pervezető vagy akár fellebbezéssel nem támadható határozat is megfelelné e követelménynek, azaz megkérdőjeleződne a felülvizsgálat rendkívüli és kivételes jogorvoslati jellege.

- [17] Összgezőként kimondható, hogy a Pp. 406. § (2) bekezdésén kívüli végzéseknél nem az engedély hiánya, hanem a felülvizsgálható határozat hiánya a döntő szempont. Emiatt a Pp. 409. §-a szerinti engedélyezési mechanizmus ezekre fogalmilag nem aktiválódik. Mindezek alapján a Kúria álláspontja szerint az a jogértelmezés a helyes, hogy a Pp. 406. § (3) bekezdés c) pontja szerinti engedélyezési helyzet csak akkor állhat elő, ha a felülvizsgálatot *expressis verbis* valamely törvényi rendelkezés zárja ki az ügy tárgyára és nem a határozat fajtájára tekintettel. Ilyen esetben a két norma együttes szabályából következik az engedélyezés jogalapja. Ugyanakkor az olyan, nem az ügy érdemében hozott jogerős végzések ellen, amelyek nem tartoznak a Pp. 406. § (2) bekezdése szerint felülvizsgálati kérelemmel támadhatónak minősített körbe, minden körülmények között kizárt a felülvizsgálat lehetősége, azaz a törvényi szabályozás miatt fogalmilag kizárt, ezért nem értelmezhető az engedélyezés iránti kérelem, annak hiányzik a jogalapja. Ha pedig dogmatikai okokból engedélyezés iránti kérelem előterjesztése esetén sem lehetséges a felülvizsgálatot engedélyezni, akkor ilyen esetben a Pp. 415. § (1) bekezdés e) pontja alapján az ilyen tárgyú felülvizsgálati kérelmet akkor is szükséges visszautasítani, ha a fél engedélyezés iránti kérelmet előterjesztett.
- [18] Mindezek alapján a Kúria a felülvizsgálati kérelmet visszautasította.

(Kúria Pfv. VI.20.339/2026/2.)

POLGÁRI KOLLÉGIUM

GAZDASÁGI SZAKÁG

135I. Az üvegházhatást okozó gázok közösségi kereskedelmi rendszerében meghatározott kibocsátási egységek forgalomképesége (átruházhatósága) időben és a személyi kört tekintve egyaránt korlátozott. A kibocsátási egység mint forgalomképes vagyoni értékű jog csak azt követően válik szabadon átruházhatóvá, hogy az állami vagyonból kiosztás vagy árverési értékesítés eredményeként kikerült [az Európai Parlament és a Tanács 2003. október 13-i 2003/87/EK irányelve (a továbbiakban: irányelv) az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei Közösségen belüli kereskedelmi rendszerének létrehozásáról és a 96/61/EK tanácsi irányelv módosításáról, a Bizottság 2019. március 12-i (EU) 2019/1122 felhatalmazáson alapuló rendelete a 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek az uniós kibocsátási egységforgalmi jegyzék működése tekintetében történő kiegészítéséről (Rendelet) 9. cikk, 56.cikk].

II. A kibocsátási egység átruházásától világosan megkülönböztetett jogi aktus a kibocsátási egység visszaadása, amely a kibocsátási egység elszámolását jelenti a jegyzékkezelő felé az üzemeltető által saját létesítménye hitelesített kibocsátási adatai alapján és azok terhére [2012. évi CCXVII. törvény (Ügkr.tv.) 2. § 33. pont, 24. §, 28. §; 410/2012. (XII. 28.) Korm. rendelet (Ügkr.Vhr.) 15/A. § (1) bek.; 2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:579. § (1) bek.].

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes az üvegházhatású gázok kibocsátására vonatkozó engedéllyel és ennek megfelelően üzemeltetői számlával rendelkező gazdasági társaság; az Európai Parlament és a Tanács 2003. október 13-i 2003/87/EK irányelve (a továbbiakban: irányelv) az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei Közösségen belüli kereskedelmi rendszerének létrehozásáról és a 96/61/EK tanácsi irányelv módosításáról, a Bizottság 2019. március 12-i (EU) 2019/1122 felhatalmazáson alapuló rendelete a 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek az uniós kibocsátási egységforgalmi jegyzék működése tekintetében történő kiegészítéséről (a továbbiakban: Rendelet) szerinti üzemeltető.
- [2] A felperes 2023. április 12-i kezdő időponttal felszámolás hatálya alá került.
- [3] A felperes korábban meghatalmazott képviselője és a felperes üzemeltetői számlájával kapcsolatos folyamatok kezdeményezésére így jogosult (a továbbiakban: volt képviselő) 2023. április 26-án kérte az alperes NKH a felperes zárolt üzemeltetői számláján lévő összes kibocsátási egység visszaadásának elvégzését.
- [4] Az alperes a kérelmet teljesítette, és 29 619 darab kibocsátási egység visszaadását elvégezte az uniós kibocsátási egység-elvétési alszámlára.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

- [5] A felperes módosított keresetében elsődlegesen 29 619 darab kibocsátási egység forgalmi jegyzék számlájára történő visszaadására, másodlagosan a kibocsátási egységek értékeként megjelölt 997 458 188 forint megfizetésére kérte kötelezni az alperest, elsősorban a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 34. § (2) bekezdése, 49. § (1) bekezdése, illetve a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:14. §-a, 6:579. §-a, másodsorban a Cstv. 34. § (2) bekezdése, 49. § (1) bekezdése és a Ptk. 6:95. §-a, 6:112. § (1) bekezdése alapján.
- [6] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az első- és a másodfokú határozat

- [7] Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította.
- [8] A felperes fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [9] A jogerős ítélet indokolása első között rögzítette, hogy a felszámolás alá került felperes keresetének elbírálására a Cstv. mellett alkalmazni kellett a kibocsátási egységekre vonatkozó jogkérdésekben az európai uniós és a hazai ágazati jogszabályokat, amelyek közjogi és magánjogi rendelkezéseket egyaránt tartalmaztak. Ide tartozott az irányelv és a Rendelet, az üvegházhatású gázok közösségi kereskedelmi rendszerében és az erőfeszítés-megosztási határozat végrehajtásában történő részvételtől szóló 2012. évi CCXVII. törvény (a továbbiakban: Ügkr.tv.) és az üvegházhatású gázok közösségi kereskedelmi rendszerében és az erőfeszítés-megosztási határozat végrehajtásában való részvételtől szóló 2012. évi CCXVII. törvény végrehajtásának egyes szabályairól szóló 410/2012. (XII. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Ügkr.Vhr.).
- [10] A másodfokú bíróság kiemelte, hogy felszámolás alá került gazdasági társaság kibocsátási egysége – amelyet az Ügkr.tv. 12. § (1) bekezdése dematerializált, immateriális, forgalomképes vagyoni értékű jogként definiál, a 28. § pedig az átruházhatóságát mondja ki – része a felszámolási vagyonnak, a felszámolási eljárásban értékesíthető, ha azt jogi korlát vagy hatósági intézkedés nem gátolja. Az ügyet specializálta azonban az a tényállási elem, hogy a perbeli kibocsátási egységek a felperes zárolt számláján voltak. A számla zárolásával korlátozotttnak minősült a rendelkezési jog a felszámolási eljárásban is a Rendelet 56. cikke, a 9. cikk (1) és (2) bekezdése szerint. A zárolt számlán nyilvántartott kibocsátási egységek visszaadására közjogi szabályok szerint került sor.
- [11] A másodfokú bíróság a Cstv. 34. § (2) bekezdésének és a Rendelet 20., 21., 22. cikkeinek összevetésével

- arra következtetett, hogy mivel az üzemeltető számlája fellelti rendelkezési jog gyakorlására szigorú eljárásrend betartásával válhat jogosulttá üzleti meghatalmazott, és a számlainformációban bekövetkezett változás bejelentésére szolgáló tíz napos határidőn belül a felszámoló nem kezdeményezte a meghatalmazás megszüntetését, a felperes korábbi meghatalmazottjának jogállása megmaradt: a volt képviselő nem volt álképviselőnek tekinthető, jogosult volt a keresettel vitássá tett visszaadási kérelem benyújtására. Megjegyezte ugyanakkor a másodfokú bíróság, hogy a felperes keresetével szemben az álképviselőből levonható következtetés nem az érvénytelenség és nem a hatálytalanság, hanem az, hogy az álképviselő által tett nyilatkozat nem fejthet ki joghatást. Az álképviselő kérelmére tett intézkedés tekintetében a nemzeti képviselő pedig megbízás nélküli ügyvivőnek minősülne.
- [12] Abból a tényből, hogy a felperes kibocsátási számlájának jogi státusza zárt volt, a másodfokú bíróság a Rendelet 9. cikk (1) és (2) bekezdéseire figyelemmel leszögezte, hogy a zárt számláról a 22., a 31. és az 56. cikkeken írtak kivételével nem kezdeményezhető folyamat. Az ügyben az 56. cikk merült fel. A 22. cikk ugyanis a számlaadatok és a meghatalmazott képviselőkre vonatkozó információk aktualizálását tartalmazza, a 31. cikk a hitelesítés szabályait rendezi, és az 56. cikk vonatkozik a kibocsátási egységek leadására. Megállapítható volt ezért az ügyben, hogy a felperes zárt számlájával kapcsolatosan a meghatalmazott képviselő eljárásának megfelelő kérelem volt egyedül előterjeszthető: a felperes csak a kibocsátási egységek leadásáról rendelkezhetett, melynek eredményeként a kibocsátási egységek az üzemeltető számlájáról az uniós elvetési számlára kerültek átvezetésre. A kibocsátási egységek másra nem voltak felhasználhatók, mint az üzemeltető visszaadási kötelezettsége egy részének jóváírására.
- [13] Mindebből következően a másodfokú bíróság álláspontja szerint az tette végső soron alaptalanná a Ptk.-ban szabályozott magánjogi jogcímekre alapított keresetet, hogy a vizsgált jogviszony közjoginak minősült. Mind a kibocsátási egységek kiosztása, mind a leadása közjogi aktusnak minősül, nem tekinthető magánjogi jogviszonynak.
- [14] A felperes megalapozatlanul érvelt az előzőekkel ellentétesen úgy, hogy az alperes intézkedésével magánjogi átruházási szerződés jött létre, amely beleütközött a Cstv. 49. §-ába. Hangsúlyozta a másodfokú bíróság, hogy a Rendelet 56. cikke szerint szabályozott kibocsátási egységek leadásával a kibocsátási egységek tulajdonjoga visszakerül az Európai Unióhoz. A közjog által szabályozott visszaadásra nem irányadók a Cstv. 49. §-a szerinti átruházás szabályai. A zárt számlán lévő vagyoni értékű joggal a felszámoló számára sem állt nyitva más lehetőség, mint annak visszaadása, figyelemmel arra is, hogy a Rendelet 58. cikkében biztosított jogorvoslattal nem élt, a tévedésből kezdeményezett és már véglegesített folyamat visszavonását nem kérte.
- [15] A másodfokú bíróság a jogalap nélküli gazdagodás szabályaira alapított keresetet azért tekintette megalapozatlannak, mert az alperes nem jutott vagyoni előnyhöz a kibocsátási egységek leadásával.
- Az ügybeli 29 619 darab kibocsátási egység a leadás eredményeként az Európai Unió tulajdonában álló uniós elvetési számlára került.
- Felülvizsgálati kérelem, ellenkérelem**
- [16] A jogerős ítélettel szemben a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, egyben a felülvizsgálat engedélyezésére irányuló kérelmet. Felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a jogszabályoknak megfelelő új határozattal – tartalma szerint – az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a keresetnek helyt adó döntés meghozatalát kérte.
- [17] Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet a Cstv. 4. § (1) bekezdésébe, 34. § (2) bekezdésébe, 49. § (1) bekezdésébe, a Ptk. 6:14. §-ába, 6:579. § (1) bekezdésébe, 6:95. §-ába, 6:112. §-ába, 6:110. §-ába, 6:115. §-ába, az Alaptörvény 28. cikkébe, az Ügkr.tv. 2. § 15. pontjába, 12. § (1) bekezdésébe, 28. §-ába, 2. § 33. pontjába, 30. § (3) bekezdésébe, az Ügkr.Vhr. 1. § (1a) bekezdésébe, 5. §-ába, a Rendelet 3. cikk 2. és 3. pontjába, 4. cikk (2) bekezdésébe, valamint a fizetésképtelenségi eljárásról szóló (EU) 2015/848 rendelet 7. cikk (2) bekezdés c) pontjába és a Rendelet 20. cikk (1) bekezdésébe ütközően jogszabálysértő.
- [18] Álláspontja szerint a jogerős ítélet a Cstv. 4. § (1) bekezdésével, 34. § (2) bekezdésével, 49. § (1) bekezdésével, továbbá az Ügkr.tv. 2. § 15. pontjával, 12. § (1) bekezdésével és 28. §-ával ellentétesen vizsgálta a jogügylet közjogi-magánjogi jellegét. Abból ugyanis, hogy a kibocsátási egység forgalomképes vagyoni értékű jog, megállapíthatóan lehet magánjogi jogügyletek tárgya, a felszámolási vagyona tartozik, és kizárólag a felszámoló jogosult róla rendelkezni. A vagyoni értékű jog átruházását célzó jognyilatkozat és annak elfogadása kizárólag a Ptk. és a Cstv. keretei között értelmezhető, azok hatálya alól nem volt kivonható. Nem következik más a nemzeti jegyzékező alperes közjogi hatásköréből sem, amely egyedül a visszaadásra irányuló – a vagyonelem átruházásával teljesezésbe menő – jogügylet elmaradása esetén illeti meg.
- [19] A másodfokú ítéletnek a felszámolás alatti képviseleti joggal kapcsolatos – szerinte a fizetésképtelenségi eljárásról szóló (EU) 2015/848 rendelet 7. cikk (2) bekezdés c) pontját és a Cstv. 34. § (2) bekezdését sértő – megállapításaival szemben előadta, hogy mivel a felszámolás kezdő napjától a felszámoló lett jogosult a felperes képviseletére, a volt képviselő képviseleti joga a jogszabály erejénél fogva megszűnt. A volt képviselő álképviselőként tett nyilatkozatot a felperes képviseletében a felszámolás kezdő napja után. A jogerős ítélet az álképviselő (Ptk. 6:14. §) és a jogalap nélküli gazdagodás (Ptk. 6:579. §) irányadó szabályait tévesen nem látta alkalmazandónak. Jogi álláspontja sérti a Rendeletnek a képviselő lehetséges jogosultságait szabályozó 20. cikk (1) bekezdését is, hiszen Zs. I. az ellenkérelemhez csatolt A/2 melléklet szerint egyedül folyamat jóváhagyó jogkörrel bírt, az eljárás kezdeményezésére nem volt joga.
- [20] Az érvénytelenség jogkövetkezményét tekintve arra hivatkozott, hogy a másodfokú bíróság tévesen értelmezte a jogállítást. A keresete nem arra irányult, hogy az álképviselő eljárásának eredményeként kerüljenek alkalmazásra az érvénytelenség jogkövetkezményei. A másodfokú

- ítélet jogszabálysértő módon nem látta alkalmazhatónak a Ptk. 6:95. §-át, a 6:112. §-át és a 6:110. §-át, a 6:115. §-át.
- [21] A jogalap nélküli gazdagodással összefüggésben azért hivatkozott a jogerős ítélet eredményeként az Ügkr.tv. 2. § 33. pontjának, 30. § (3) bekezdésének és az Ügkr.Vhr. 1. § (1a) bekezdésének, 5. §-ának sérelmére, mert a kibocsátási egység visszaadása a jegyzékkezelő felé történő elszámolást jelenti, a jegyzékkezelő pedig a nemzeti tisztviselő, vagyis az alperes szervezeti egységeként működő NKH. Ebből következően a kibocsátási egységek visszaadásából eredő gazdagodás az alperesnél jelentkezik. Hivatkozott továbbá arra is, hogy a Rendelet 3. cikk 2. pontja és 4. cikk (2) bekezdése szerint a nemzeti tisztviselő a valamely tagállam joghatósága alá tartozó ügyfélszámláknak az uniós kibocsátási egység-forgalmi jegyzékben a tagállam nevében való kezeléséért felelős személy, és az uniós kibocsátási egység-forgalmi jegyzék biztosítja a nemzeti tisztviselők és a számlatulajdonosok számára a Rendeletben előírt folyamatok keretét. Az alperes szervezeti egységeként működő NKH tartozik ezért nemzeti tisztviselőként felelősséggel az uniós kibocsátási egység-forgalmi jegyzék kezeléséért. A felperes számlatulajdonosként a kibocsátási egységek kezelése kapcsán a jegyzékkezelő alperessel és nem az Európai Unióval van kapcsolatban. Az Alaptörvény 28. cikkének megfelelő értelmezéssel a kibocsátási egységek visszaadása iránti igényét az alperessel szemben érvényesítheti.
- [22] Felülvizsgálati kérelmét a 2026. május 19-én azzal a további két hivatkozással egészítette ki, hogy az ügyben elsődlegesen alkalmazandó Cstv. rendelkezéseire figyelemmel az alperes helyzetére irányadó az is, hogy nem tehető különbség az adós közjogi és magánjogi jogalanynak minősülő hitelezői között. Allította továbbá, hogy a Cstv. 34. § (2) bekezdésén túl további jogcímet nem kellett megjelölnie a keresete jogalapjául.
- [23] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában fenntartására irányult, egyetértett annak indokaival.
- A Kúria döntése és annak jogi indokai**
- [24] A Kúria a felülvizsgálatot a Gfv.III.30.241/2025/2. számú végzésével a Pp. 409. § (2) bekezdés b) pontjára tekintettel engedélyezte. Az a jogkérdés ugyanis, hogy a kibocsátási egységekkel való jogügyletek közjogi vagy magánjogi jellegűek, illetve, hogy emiatt milyen korlátok között értelmezhetők, különleges súlyára és társadalmi jelentőségére tekintettel túlmutatott az egyedi ügyön, ítélezési gyakorlatában ugyanakkor ebben a jogkérdésben a Kúria még nem foglalt állást, a jogegység érdekében viszont az állásfoglalás indokolt. A további engedélyezési okok, így a joggyakorlat egységének és továbbfejlesztésének biztosítása [Pp. 409. § (2) bekezdés a) pont] tekintetében a Kúria a felülvizsgálatot megtagadta.
- [25] A jogerős ítéletet a Kúria a Pp. 423. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem korlátain belül vizsgálta felül, és az ott megjelölt okokból nem találta jogszabálysértőnek.
- [26] A felülvizsgálati eljárás lényegét és korlátait illetően – egyben a felülvizsgálati eljárás kereteinek tisztázásához – előrebocsátja, hogy a felülvizsgálati eljárás nem folytatása a jogerős határozattal befejezett eljárásnak. A felülvizsgálat – a törvényben tételesen megnevezett egyéb végzéseken felül – a jogerős ítélet, illetve az ügy érdemében hozott jogerős végzés ellen igénybevehető rendkívüli perorvoslat, amiből nemcsak az következik, hogy a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, és nem lehet tárgya sem olyan tény-, sem pedig jogkérdés, amely a megelőző eljárásban nem merült fel, de következik az is, hogy felülbírálati jogkörét a Kúria az adott ügyben nem irányadó, három kivételtől eltekintve, a felülvizsgálati kérelem korlátján belül, a törvényes határidőben érkezett perorvoslati kérelemben előadott jogszabálysértések, illetve a kúriai határozattól jogkérdésben való eltérés vizsgálatával gyakorolhatja, amennyiben a felülvizsgálati kérelem hivatkozásai tartalmilag is megfelelnek a Pp. követelményeinek [Pp. 406. § (1) bekezdés, 413. § (1) bekezdés, 423. § (1) bekezdés].
- [27] A jogerős határozat több rendelkezését támadó, avagy több egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozó felülvizsgálati kérelemnek valamennyi hivatkozás tekintetében rendelkeznie kell a törvényben meghatározott, egymással szoros logikai és perjogi kapcsolatban álló kötelező tartalmi kellékekkel. A felülvizsgálati kérelemnek a kötelező tartalmi, egyben fogalmi elemekkel a benyújtására nyitva álló határidőn belül kell rendelkeznie. A felülvizsgálatot kérő félnek az általa hivatkozott jogszabálysértéssel összefüggésben a megsértett jogszabályhelyet konkrétan, a jogforrás, a paragrafusszám, az esetleges bekezdések és pontok számának megadásával kell meghatároznia, követelmény továbbá az is, hogy az így megjelölt jogszabályhely megfeleljen a jogszabálysértés szöveges körülírásának.
- [28] A fentiekből következő alapvető elvárás egyben a felülvizsgálati kérelemmel szemben – érdemi elbíráláshoz és eredményességéhez –, hogy hivatkozásai a fenti tartalommal megfelleltethetők legyenek a jogerős határozatnak: a felülvizsgálatot kérő félnek a felülvizsgálni kért határozat indokaival, érveivel szemben, azok cáfolatára kell az ellenérveit megfogalmaznia. A jogerős határozat abban a részében, amelyet a felülvizsgálati kérelem nem vagy úgy támad, hogy kérelme az adott körben nem rendelkezik maradéktalanul a Pp.-ben előírt tartalmi elemekkel, nem bírálható felül a felülvizsgálati eljárásban.
- [29] A felülvizsgálatot kérő felperes több körülhatárolható okból támadta a jogerős ítéletet. A felülvizsgálati kérelem azonban – a következőkben részletezettek szerint – nem valamennyi hivatkozás tekintetében felelt meg az érdemi elbíráláshoz szükséges követelményeknek.
- [30] Tartalmi hiányossága zárta ki a felülvizsgálati kérelem érdemi elbírálását az érvénytelenségi keresetet érintő részében. A felperes az általa szövegesen előadottak szerint alapvetően eljárási okból – a keresete tartalomtól eltérő elbírálása és emiatt lényegében a ki nem merítése miatt – támadta a jogerős ítéletet a vonatkozó részében, de anélkül, hogy a szövegesen így előadott eljárási szabálysértésekkel összefüggésben megjelölte volna a Pp. adekvát rendelkezését a Pp. 341. § (1) bekezdése vagy az általa sértettnek tartott egyéb

- szabálya szerint. Figyelemmel arra is, hogy a felperes az érvénytelenségi keresetre tartozóan a Ptk. felülvizsgálati kérelemben megjelölt rendelkezéseinek (Ptk. 6:95. §, 6:112. §, 6:110. §, 6:115. §) megsértését nem önálló jogszabálysértésként – nem a normatartalomtól eltérő értelmezésük miatt –, hanem az előadott eljárási szabálysértéssel összefüggésben állította, a felülvizsgálati kérelem már részletezett hiányos tartalmára tekintettel nem volt felülvizsgálható a jogerős ítélet az érvénytelenségi keresetet elbíráló részében.
- [31] A felülvizsgálati eljárás ismertett szabályai miatt nem volt figyelembevehető a felülvizsgálati kérelem hivatkozása a felperes nevében eljáró meghatalmazott korlátozott – a jóváhagyó jogkörben kimerülő – képviseleti jogára és emiatt a Rendelet 20. cikk (1) bekezdésének megsértésére sem. Ez a kérdés nem volt tárgya az eljárás megelőző szakaszainak, minderre a felperes a keresetét nem alapította.
- [32] Elkészttsége miatt nem vizsgálható továbbá a felperesnek a 2026. május 19-i felülvizsgálati tárgyaláson előadott további két hivatkozása, amellyel a felülvizsgálati kérelmét kiegészítette: sem az, hogy az alperes helyzetére irányadóan nem tehető különbség az adós közjogi és magánjogi jogalanyak minősülő hitelezői között, sem az, hogy a felperesnek a Cstv. 34. § (2) bekezdésén túl további jogcímet nem kellett megjelölnie a keresete alapjául.
- [33] A felülvizsgálati eljárásban érdemben vizsgálható jogszabálysértést illetően a Kúria egyetért a másodfokú bíróság jogi álláspontjával. A jogerős ítélet helytálló indokainak megismétlése nélkül a következőkre mutat rá.
- [34] Leszögezi elsőként, hogy a felülvizsgálati kérelem nem támadta a jogerős ítéletet sem abban a részében, amely a felperes üzemeltetőként vezetett számlájának zárolt jellegére – annak tényére és mibenlétére – vonatkozott, sem pedig azt illetően, hogy a felperes zárolt számláján nyilvántartott kibocsátási egységek visszaadási (leadási) kötelezettség alá tartoztak. A felperes a kibocsátási egységekről ezért egyedül azok leadásával rendelkezhetett jogszerűen, a felszámolási eljárás alatt is.
- [35] A Kúria kiemeli a kibocsátási egységeknek a Rendeletből, az irányelvből, az Ügkr.tv.-ből, valamint az Ügkr.Vhr.-ből kitűnő mechanizmusával és rendeltetésével kapcsolatosan, hogy a kibocsátási egységek forgalomképessége (átruházhatósága) időben és a személyi kört tekintve egyaránt korlátozott. A kibocsátási egység mint forgalomképes vagyoni értékű jog csak azt követően válik szabadon átruházhatóvá, hogy az állami vagyonból kiosztás vagy árverési értékesítés eredményeként kikerült. Meghatározott ezen felül a kibocsátási egység átruházhatóságának lehetséges alanyi köre is. A kibocsátási egység szabad átruházhatósága az EGT-megállapodásban részes államokban lakóhellyel rendelkező természetes személyek, székhellyel rendelkező jogi személyek, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek között, illetve a kibocsátási egységeket a törvénynek megfelelően elismerő harmadik állambeli természetes és jogi személyek, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek között determinált [irányelv 12. cikk (1) bekezdés a) és b) pont, Ügkr.tv. 28. §]. Az irányadó uniós és hazai szabályozói környezet tehát semmiképpen nem tekinti értelmezhetőnek a kibocsátási egység átruházását a kibocsátási egységekkel kapcsolatban tagállami feladatokat ellátó alperes vonatkozásában.
- [36] A kibocsátási egység előzőek szerint körülhatárolt átruházásától világosan megkülönböztetett jogi aktus a kibocsátási egység visszaadása, amely a kibocsátási egység elszámolását jelenti a jegyzékkezelő felé az üzemeltető által saját létesítménye hitelesített kibocsátási adatai alapján és azok terhére [Ügkr.tv. 2. § 33. pont]. Az üzemeltető részére a kibocsátási időszak elején kiosztott kibocsátási egység-mennyiség ugyanis előzetes jellegű, amellyel az üzemeltetőnek a tényleges kibocsátására vetítetten utóbb, évente el kell számolnia. Az üzemeltetőnek a nyomon követett és hitelesített tárgyevi kibocsátásának megfelelő mennyiségű kibocsátási egységet, azaz az előzetesen részére megállapított kibocsátási egységből a tényleges éves kibocsátásnak megfelelő nagyságú részt vissza kell adnia a jegyzékkezelő alperesnek a tárgyévét követő év szeptember 30-ig [Ügkr.tv. 24. §, Ügkr.Vhr. 15/A. § (1) bekezdés].
- [37] Az Ügkr.Vhr. utóbbi szabálya az irányelv 30e. cikk (2) bekezdésének feleltethető meg, amely előírja a tagállamok számára annak biztosítását, hogy a szabályozott jogalany minden évben visszaadjon egy olyan mennyiségű, e fejezet hatálya alá tartozó kibocsátási egységet, amely egyenlő a szabályozott jogalany összes kibocsátásával. A tagállamoknak gondoskodni kell továbbá arról is, hogy az így visszaadott kibocsátási egységeket ezt követően töröljék.
- [38] A Kúria hangsúlyozza a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel nem támadott, ezért a felülvizsgálati eljárásban is irányadó álláspontja szerint a felperes zárolt, ezáltal korlátozott rendelkezési joggal hozzáférhető számlájáról (az ügyben nem releváns számlaadat-aktualizálást és a kibocsátási adatok hitelesítést nem érintve) egyedül a kibocsátási egységek leadása volt kezdeményezhető, ahogy az az ügyben ténylegesen meg is valósult (Rendelet 9. cikk, 56. cikk).
- [39] Mindebből együttesen megállapítható, hogy mivel a keresettel visszajuttatni (jóváírni) kért kibocsátási egységek visszaadási kötelezettség alá estek, nem voltak a továbbiakban értékesíthetők. A kibocsátási egységek a felperes részére előzetesen megállapított kibocsátási egységből a felperes ténylegesen megvalósult kibocsátásának már megfeleltetett, ennél fogva visszaadandó és törlendő részt jelentettek. A továbbiakban a már felhasznált kvótának megfelelő üvegházhatású gáz mennyiségével nem volt a környezet (újból) megterhelhető.
- [40] Az előzőeket a felülvizsgálati eljárásban érdemben vizsgálható jogalap nélküli gazdagodás szabályaira vonatkoztatva megállapítható, hogy annak konjunktív feltételei nem teljesültek: az alperes nem jutott vagyoni előnyhöz a visszaadott – újra nem értékesíthető, törlésre váró – kibocsátási egységekkel (ezen felül a felperes fennálló visszaadási kötelezettsége és a kibocsátási egységek átadásának ebben elismert jogalapja miatt az állított vagyoneltolódás nem volt jogcím nélküli aktusnak sem tekinthető) [Ptk. 6:579. § (1) bekezdés].

- [41] Mindebből következően az eljárás bíróságok a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabálysértés nélkül következtettek az elsődleges kereset megalapozatlanságára.
- [42] A Kúria rámutat, hogy a fent részletezettek egyben szükségtelenné tették a felülvizsgálati kérelem további, az álképviselő szabályaival kapcsolatos hivatkozásainak a vizsgálatát.
- [43] A kifejtettek értelmében a Kúria a Pp. 424. § (4) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

(Kúria Gfv.III.30.241/2025/10.)

136I. Ha a pénzkövetelés érvényesítése iránt a felszámolás kezdő időpontja előtt megindított per tartama alatt közzéteszik az alperes felszámolását elrendelő végzést, a magánjogi követelések közjogi úton történő érvényesítésének általános szabályait tartalmazó Pp.-t a fizetésektelen adós hitelezőinek kielégítését szabályozó Cstv. szabályaival együttesen értelmezve kell alkalmazni.

II. A Cstv. 37. § (3) bekezdése alapján bekövetkezett jogvesztés kizárja az igény perbeli érvényesítésének a lehetőségét, amit a bíróság – ha az ezzel kapcsolatos adatok a perben rendelkezésre állnak – hivatalból vesz figyelembe. Ebben az esetben – az alanyi jog megszűnése és az igényérvényesítés lehetőségének kizártsága miatt – az alaptalan kereset elutasításának van helye [1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 28. § (2) bek. f) pont, 38. § (2) bek., 37. § (3) bek.; 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 240. § (1) bek. a) pont, 176. § (1) bek. i) pont, 340. § b) pont].

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes mint megrendelő és az alperes mint vállalkozó 2018. január 18-án vállalkozási szerződést kötöttek egymással. A vállalkozói díj összegét 580 000 000 forint egyösszegű átalányárban határozták meg (10.1) azzal, hogy a vállalkozói díj kötött, többletmunka utólagos elszámolására nincs lehetőség, a vállalkozói díj tartalmazza a vállalkozónak a szerződés teljesítésével kapcsolatos összes költségét (10.2), azon felül az alperes semmilyen jogcímen nem érvényesíthet többletköltséget (10.4). A felek a szerződést csak közös megegyezéssel, írásban módosíthatják (14.1.1).
- [2] A felperes 598 778 287 forint vállalkozói díjat fizetett meg az alperesnek. Az alperes 2020. december 29-én kiállított 54 030 498 forint összegű számláját a felperes vitatta. Az alperes 2021. január 26-án egyenlegközlő levelet küldött a felperesnek, a rendezetlen tartozás összegét 73 252 211 forintban jelölte meg, amelynek részét képezte a fenti számla. Az alperes kérelmére a bíróság végzésével megállapította a felperes fizetésektelenségét és főeljárásban elrendelte a felszámolását. A felperes az alperesnek 2022. június 14-én 22 734 180 forintot megfizetett, ezért a bíróság 2022. június 15-én a felszámolási eljárást megszüntette és a felszámolást elrendelő végzést hatályon kívül helyezte.
- [3] Az alperes 2024. április 26-tól felszámolás alatt áll.

A kereset és az alperes védekezése

- [4] A felperes keresetében 41 512 467 forint megfizetésére kérte kötelezni az alperest a Polgári

Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:252. § (1) bekezdése, 6:34. §-a, 6:137. §-a, 6:142. §-a, 6:532. §-a és 6:527. § (1) bekezdése, valamint a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 27. § (2c) bekezdése alapján.

- [5] Indokolása szerint az alperes a munka elvégzését 580 000 000 forint átalányár ellenében vállalta, számlát azonban 604 624 187 forintból állított ki, amelyből 598 778 287 forintot megfizetett. Ő tehát 18 778 287 forinttal többet fizetett meg a szerződésben meghatározott díjhoz képest. Az alperes 2020. december 29-én kiállított számláját vitatta, de a felszámolás elkerülése érdekében a Cstv. 26. § (3b) bekezdése alapján 2022. június 14-én 22 734 180 forintot megfizetett. Az alperesi túlszámlázás és a felszámolási eljárás miatt összesen 41 512 467 forint túlfizetése keletkezett, amelynek visszatérítésére köteles az alperes kártérítés címén. Az alperes károkozó magatartását abban jelölte meg, hogy a szerződésben meghatározott átalánydíj összegét meghaladóan díjazást követelt tőle.
- [6] Az alperes kérte elsődlegesen az eljárás megszüntetését a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 240. § (1) bekezdés a) és e) pontja alapján, érdemben pedig a kereset elutasítását.
- [7] Indokolása szerint a kiviteli terveket módosítani kellett, ezért a projekt összköltsége megemelkedett a többletalapozási munkák miatt. A vállalkozói díj módosulásából eredő különbözetet a megrendelő a fővállalkozónak megfizette, ahogyan a fővállalkozó is megfizette azt a felperesnek, ugyanakkor a felperes a vállalkozói díjat nem fizette meg neki.

Az első- és a másodfokú ítélet

- [8] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította.
- [9] Indokolása szerint az alperes pótmunkát végzett, amelynek díját a felperes köteles megfizetni. A felperes nem bizonyította, hogy az alperes szerződést segezt, mert a felperes utasításának megfelelően végzett pótmunkát, amelynek ellenértékére igényt tarthat. A felperesnek nem keletkezett kára, mert az alperes a pótmunka ellenértékének díját számlázta ki szerződés szerűen, a felperes az összeget a szerződés teljesítéseként fizette meg az alperesnek.
- [10] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [11] Indokolásában kiegészítette a tényállást azzal, hogy az alperes 2024. április 26-tól felszámolás alatt áll. A kiegészített tényállás alapján az elsőfokú bíróság döntésével egyetértett, de nem osztotta annak jogi indokait.
- [12] Rögzítette, hogy az alperes által a fellebbezési eljárásban előadott, a Cstv. 37. § (3) bekezdése szerinti jogvesztésre irányuló hivatkozás a Pp. 7. § (1) bekezdés 4. pontja szerinti ellenkérelem-változtatásnak minősül, ami a Pp. 373. § (1) bekezdése alapján főszabályként nem lehetséges. Az ellenkérelem-változtatás alapjául szolgáló körülményre – az alperessel szembeni felszámolás elrendelésére – vonatkozóan a felperes tett tényelőadást fellebbezésében a Pp. 373. § (2) bekezdése szerint az alperes jogi képviselője szabályszerűségének vitatása érdekében azzal, hogy a felszámolásról a fellebbezés elkészítésekor értesült.

- A felperes által a fellebbezésben felhozott új tényre tekintettel a Pp. 373. § (3) bekezdése alapján az alperes e tényrel összefüggésben ellenkérelmét megváltoztathatta, így azt a másodfokú bíróság érdemben vizsgálta.
- [13] Az alperes a Cstv. 28. § (2) bekezdés f) pontja, 38. § (2) bekezdése és 37. § (3) bekezdése alapján alappal hivatkozott arra, a felperes igényérvényesítését eleve kizárja az a körülmény, hogy követelését a felszámolási eljárásban a felszámolás közzétételétől számított 180 napon belül nem jelentette be, mivel e határidő elmulasztásához a Cstv. 37. § (3) bekezdése a jogvesztés jogkövetkezményét fűzi. A bírósági gyakorlat szerint a pénzkövetelés érvényesítése céljából a felszámolás kezdő időpontja előtt indított eljárás a hitelezőt nem mentesíti igénye bejelentésére vonatkozó kötelezettsége alól. Ha a hitelező a kötelezettel szembeni felszámolási eljárásban a Cstv. szerinti határidőn belül nem jelenti be igényét, e határidő elmulasztása a kötelezettel szemben jogvesztéssel (a követelés megszűnésével) jár, ez pedig a kereset elutasítását vonja maga után (BDT 2009.2098., BDT 2010.2316., BH 2014.249.). A felperes a bíróság ezzel kapcsolatos kérdésére az igénybejelentés megtörténtét nem állította és nem igazolta. A keresetet ezért önmagában a bejelentés elmulasztása miatt el kellett utasítani.
- [14] A másodfokú bíróság megjegyezte, hogy a kereset a megjelölt jogcímen akkor sem lenne teljesíthető, ha a felperes követelését a felszámolási eljárásban határidőn belül bejelentette volna. A felperes keresetét a Ptk. 6:142. §-a alapján, szerződésszegéssel okozott kár megtérítéseként terjesztette elő. A felperes tényelőadása ugyanakkor a szerződésszegés és az okozati összefüggés megállapításához sem elegendő. A felperes kártérítési igényét arra az alperesi szerződésszegésre alapította, hogy a szerződésben meghatározott átalánydíjhoz képest nagyobb összegről állított ki számlákat, illetve nagyobb összeget követelt. Az alperes azonban arra tekintettel állította ki számláit, hogy álláspontja szerint pótmunkát végzett, amelyért többletdíjazásra vált jogosulttá. A felek között tehát vita alakult ki a ténylegesen elvégzett munka jogi jellegét és ennél fogva a vállalkozói díj összegét illetően. A jogvita elbírálásához a bíróságnak nem kellett érdemben állást foglalnia arról, hogy az alperes által a vállalkozói tevékenység körében végzett alapozási munkálatok többletmunkának vagy pótmunkának minősülnek-e. Mindezek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét – eltérő indokok mellett – helybenhagyta.
- A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem**
- [15] A felperes felülvizsgálati kérelmében kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és elsődlegesen a kereset teljesítését, másodlagosan az ügyben eljáró másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását. A felülvizsgálati kérelem szerint a jogerős ítélet sérti a Pp. 2. §-át, 3. §-át, 6. §-át, 110. § (3) bekezdését, 216. §-át, 217. §-át, 218. §-át, 279. § (1) bekezdését, 342. § (1) bekezdését, 237. § (1) bekezdését, 237. § (3) bekezdés a) pontját, 237. § (4) bekezdését, 369. § (4) bekezdését, 370. § (1) és (4) bekezdését, 373. § (2), (3) és (5) bekezdését, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény 50. § (1) bekezdését, a Ptk. 6:142. §-át, 6:191. §-át, 6:244. §-át és 6:245. § (1) bekezdését, valamint az építőipari kivitelezési tevékenységről szóló 191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet 3. § (1) bekezdését.
- [16] A másodfokú bíróság felülbírálati jogkörének túllépésével kapcsolatban a Pp. 2. §-ának, 203. § (2) bekezdésének, 216–218. §-ának, 342. § (1) és (3) bekezdéseinek és 370. § (1) bekezdésének a megsértését állította. Indokolása szerint az alperes az elsőfokú eljárásban nem hivatkozott a Cstv. 37. § (3) bekezdése szerinti jogvesztésre. Csak – a hatályon kívül helyezésre irányuló fellebbezési kérelemre előterjesztett – fellebbezési ellenkérelmében tett ezzel összefüggésben tény- és jogelőadást, ugyanakkor a másodfokú tárgyaláson kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy az nem minősül ellenkérelem-változtatásnak, hanem olyan fellebbezési ellenkérelemnek, amelyben a fellebbezésre reflektál. A másodfokú bíróság ezért ezt az alperesi nyilatkozatot még a Pp. 110. § (3) bekezdése alapján sem minősíthette ellenkérelem-változtatásnak, mert az sérti a rendelkezési jogot és a kérelemhez kötöttséget (Pp. 2. §). A hatályon kívül helyezésre irányuló fellebbezési kérelmét visszavonta, így nem volt olyan új tényállítása, amely megnyitotta volna az alperes számára az ellenkérelem-változtatás lehetőségét. A másodfokú bíróság ezért nem vehette volna figyelembe az alperes által a Cstv. 37. § (3) bekezdése körében előadottakat, kizárólag a megváltoztatásra irányuló fellebbezési nyilatkozatokat értékelhette volna. A másodfokú bíróság olyan tény- és jogállításhoz, anyagi jogi kifogásra alapította ítéletét, ami nem volt a felülbírálat tárgya, ezzel túllépte felülbírálati jogkörének korlátját. Ha az ellenkérelem-változtatás megengedett lett volna, akkor azt el kellett volna utasítani, mert az alperes nem terjesztett elő a Pp. 216–218. §-ai szerinti engedélyezési kérelmet.
- [17] Az érdemi döntéssel kapcsolatban a Pp. 2. §-a, 279. § (1) bekezdése és 342. § (1) bekezdése, továbbá a megjelölt anyagi jogszabályi rendelkezések megsértését állította. Indokolásában megismételte a keresetlevelében (2.G.40.322/2022/1.), fellebbezésében (2.G.40.322/2022/45.) és a fellebbezési ellenkérelemre tett észrevételében (Gf.6.) előadottakat, hangsúlyozva, hogy nem osztja a másodfokú bíróságnak a jogerős ítéletben tett – jogalappal és jogcímmel kapcsolatos – megjegyzését.
- [18] A másodfokú bíróság anyagi pervezetési kötelezettségének megsértésével kapcsolatban a Pp. 3. §-ának, 6. §-ának, 237. § (1) bekezdésének, 237. § (3) bekezdés a) pontjának, 237. § (4) bekezdésének, 369. § (4) bekezdésének, 370. § (4) bekezdésének és 373. § (5) bekezdésének a megsértését állította. E jogszabályhelyek normaszövegének idézését követően kifejtette, a másodfokú bíróság nem tájékoztatta a feleket arról, hogy a felektől és az elsőfokú bíróságtól eltérő anyagi jogi álláspontot képvisel, anyagi pervezetést egyáltalán nem végzett, ezért nem tudott keresetváltogatást előterjeszteni. Tájékoztatás hiányában alapos okkal feltételezhette, hogy keresete a megjelölt jogalapon teljesíthető.
- [19] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

- A Kúria döntése és jogi indokai**
- [20] A Pp. 413. § (1) bekezdése és 423. § (1) bekezdése alapján a Kúria a jogerős határozatot a felülvizsgálati kérelemben megjelölt megsértett jogszabályhely, az ott előadott jogszabálysértés, valamint a kérelem jogi indokai által meghatározott keretek között vizsgálhatja felül.
- [21] A felperes felülvizsgálati kérelmében eljárási jogszabálysértésként elsődlegesen arra hivatkozott, hogy az alperes saját nyilatkozata szerint nem terjesztett elő ellenkérelem-változtatást a követelések bejelentésére meghatározott jogvesztő határidő elmulasztása miatt; arra csak fellebbezési ellenkérelmében hivatkozott, amely viszont hatálytalanná vált az elsődleges fellebbezési kérelem visszavonásával. A másodfokú bíróság ezért felülbírálati jogköre korlátain belül nem vizsgálhatta volna a Cstv. 37. § (3) bekezdése szerinti jogvesztést.
- [22] A felperes felülvizsgálati kérelmét tehát arra alapította, hogy a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét túllépve értékelte a jogvesztést. Magával a jogvesztés bekövetkezésével kapcsolatban azonban jogszabálysértést nem állított, a másodfokú bíróság által e körben feltüntetett ([38]) és alkalmazott jogszabályhelyek [Cstv. 28. § (2) bekezdés f) pont, 38. § (2) bekezdés, 37. § (3) bekezdés] megsértését nem állította, azokat megsértett jogszabályhelyként nem jelölte meg. A Kúria ezért a jogvesztés bekövetkezését nem vizsgálhatta, hanem a jogvesztés jogkövetkezményének másodfokú bíróság általi alkalmazásáról kellett állást foglalnia.
- [23] A felszámolási eljárás célja (vö. Kúria Pfv.I.21.333/2022/4. [33]–[37]), hogy a fizetése képtelen adós jogutód nélküli megszüntetése során a hitelezők a Cstv.-ben meghatározott módon kielégítést nyerjenek [Cstv. 1. § (3) bekezdés]. A hitelezői igénybejelentés a követelés, a hitelezőt megillető alanyi jog érvényesítését jelenti, az igénybejelentési határidő – a jogintézmény természeténél fogva – anyagi jogi határidőnek minősül (Kúria Gfv.VII.30.201/2018/4. [13]), amelyen belüli igényérvényesítés hiánya a követelés megszűnésére vezet (Kúria Gfv.VII.30.677/2017/3. [23]). A fenti gyakorlat alapjául szolgáló 1/2010. PJE jogegységi határozat indokolásának III. pontja szerint a Cstv. 37. § (3) bekezdése a jogvesztés tartalmát, anyagi jogi jogkövetkezményeit nem határozza meg, ugyanakkor azt a joggyakorlat és a jogirodalom egységesen úgy értelmezi, hogy a jogvesztés az alanyi (anyagi) jog, a követelés végleges megszűnését (elenyészését) jelenti, vagyis a követelés még naturális obligációként sem marad fenn. Mindezek alapján, ha a hitelező a felszámolás közzétételétől számított 180 napon belül – igénybejelentési kötelezettsége ellenére – nem jelenti be követelését, akkor a határidő utolsó napjának elteltével alanyi joga – és az abból eredő követelése – véglegesen megszűnik, követelése még természetes kötelemként sem marad fenn. Ez a jogkövetkezmény független a felszámolási eljárás későbbi eredményétől, annak befejezési módjától, mert az anyagi jogi természetű határidő elmulasztásának jogkövetkezménye a határidő utolsó napjának elteltével beáll.
- [24] A kereset egy anyagi jogszabály (tárgyi jog) által biztosított jog (alanyi jog) érvényesítésének elsődleges eljárásjogi eszköze (Kúria Gfv.I.30.270/2022/10. [27], Pfv.I.20.378/2022/6. [23], Pfv.I.20.215/2023/4. [20], Pfv.I.20.559/2023/7. [34], Gfv.I.30.120/2023/8. [62], Pfv.I.20.454/2025/11. [43]). A polgári per így az alapvetően diszpozitív magánjog által létrehozott alanyi jogok érvényre juttatásának általános lehetőségét biztosítja egy kógens közjogi törvény – a Pp. – által szabályozott eljárásrendben. A Cstv. szintén alapvetően kógens közjogi rendelkezésekkel (vö. Kúria Gfv.III.30.010/2024/5. [33]) szabályozza a hitelezők követelésének kielégítését abban a speciális esetben, amikor a fizetése képtelen adós jogutód nélküli megszüntetése van folyamatban. A felszámolás megindulása miatti speciális helyzetben az igényeket a Cstv. rendelkezései szerint kell érvényesíteni: a felszámolás megindulása korlátozza a követelések érvényesítésére vonatkozó rendes szabályok érvényesülését, azok csak a Cstv. szabályaival együttesen értelmezve alkalmazhatók (Kúria Gfv.VII.30.677/2017/3. [22]).
- [25] A Cstv. szabályozása alapján a pénzkövetelés érvényesítése iránt a felszámolás kezdő időpontját megelőzően indult peres eljárások ugyan folytatódnak, de ettől még a hitelezőnek – a felszámolás közzétételétől számított legkésőbb 180 napon belül – követelését be kell jelentenie a felszámolónak, ennek hiányában követelése véglegesen megszűnik. A perben érvényesített követelés bejelentése ahhoz szükséges, hogy azt a felszámoló a felszámolás körébe tartozó vagyon tartozásaként nyilvántartásba vegye, és erre figyelemmel később – a hitelező pervesztessége vagy pernyertessége, továbbá a Cstv.-ben előírt kielégítési sorrend figyelembevételével – intézkedjen [vö. Cstv. 38. § (2) bekezdés, 57–58. §]. A követeléseket – és ezeken belül a perben érvényesített követelést is – azért kell bejelenteni, hogy a felszámoló felmérhesse a gazdálkodó szervezet vagyoni helyzetét és a vele szemben támasztott követeléseket, valamint erre figyelemmel tervezhesse meg és folytathassa le a fizetése képtelen adós tevékenységének befejezését, jogutód nélküli megszüntetését és a hitelezők követeléseinek kielégítését [Cstv. 46. § (1)–(2) bekezdés]. A Cstv. külön szabályozza azokat a speciális követeléseket, amiket a felszámoló igénybejelentés nélkül is nyilvántartásba vesz és kielégít [Cstv. 27. § (1a) bekezdés, 37. § (4) bekezdés]. Az e speciális körbe nem tartozó, ugyanakkor a felszámolást elrendelő végzés közzétételétől számított 180 napon túl bejelentett követelést a felszámoló azonban akkor sem veszi nyilvántartásba, ha azt jogerős bírósági ítélet tartalmazza [vö. Cstv. 46. § (5) bekezdés b)–c) pont]. A hitelezők nyilvántartásának jelentősége, hogy a hitelezői választmány megalakítása vagy a hitelezői képviselő megválasztása céljából a nyilvántartásba vett hitelezőket kell összehívni [Cstv. 39. § (1) bekezdés], a felszámolási eljárás megszüntetéséhez is az szükséges, hogy az adós valamennyi nyilvántartásba vett, elismert vagy nem vitatott tartozásának a megfizetése megtörténjen [Cstv. 45/A. § (1) bekezdés], továbbá a hitelezők igényeinek a kielégítése is a hitelezők nyilvántartása szerint történhet meg [Cstv. 50. §, 57–58. §]. Mindezek alapján, ha a pénzkövetelés érvényesítése iránt a felszámolás kezdő időpontja előtt megindított per tartama alatt közzéteszik az alperes felszámolását

elrendelő végzést, akkor a magánjogi követelések közjogi úton történő érvényesítésének általános szabályait tartalmazó Pp.-t a fizetése képtelen adós hitelezőinek kielégítését szabályozó Cstv. fenti szabályaival együttesen értelmezve kell alkalmazni. E szabályok szerint pedig a perben érvényesített követelést is be kell jelenteni a felszámolóban, amelynek hiánya jogvesztéssel jár.

- [26] A követelés bejelentésére a Cstv.-ben előírt határidő elmulasztása miatt bekövetkezett jogvesztés a fentiek értelmében egyrészt anyagi jogi jogvesztést jelent, mert az alanyi jog véglegesen megszűnik. Másrészt azonban a jogvesztés az igényérvényesítés lehetőségének a kizártságát is okozza, amit főszabályként hivatalból kell figyelembe venni, ahogy azt az 1/2010. PJE jogegységi határozat indokolásának IV. és VI. pontja is rögzíti. Az 1/2010. PJE jogegységi határozat a Ptk. eltérő rendelkezése miatt [vö. Ptk. 6:417. § (4) bekezdés, 6:420. § c) pont] ugyan nem irányadó a Ptk. alkalmazása során [1/2014. PJE jogegységi határozat indokolás V.1.a) pont], de ez nem érinti a 2009. szeptember 1-jétől változatlan Cstv. 37. § (3) bekezdésének értelmezésével kapcsolatban kifejtett indokok helyességét. A polgári perre alkalmazandó Pp. nem tartalmaz kifejezett rendelkezést erre az esetre, ugyanakkor a Pp. normaszövege a perakadályként szabályozott keresetindítási határidő elmulasztása [Pp. 176. § (1) bekezdés i) pont] esetén sem mondja ki szövegszerűen, hogy a szabályozás egyrészt melyik típusú határidőre vonatkozik, másrészt melyik típusú határidő esetén kell annak elmulasztását hivatalból figyelembe venni. Ezeket a kérdéseket is jogértelmezéssel kell megválaszolni, amit az 1/2017. PJE jogegységi határozat szerint megfelelően irányadó 4/2003. PJE jogegységi határozat tartalmaz.
- [27] A Pp. követelések érvényesítésére vonatkozó általános eljárásjogi rendelkezéseinek a Cstv. speciális szabályaival történő együttes értelmezése arra az eredményre vezet, hogy a Cstv. 37. § (3) bekezdése alapján bekövetkezett jogvesztés kizárja az igény perbeli érvényesítésének a lehetőségét is, amit a bíróság – ha az ezzel kapcsolatos adatok a perben rendelkezésre állnak – hivatalból veszi figyelembe. Magyarország Alaptörvénye 28. cikke alapján ez az értelmezés áll összhangban a Cstv. és a Pp. szabályozási céljával. A Cstv. speciális szabályozásának célja a hitelezői érdekek védelme, a hitelezők követelésének kielégítése a Cstv.-ben meghatározott módon [Cstv. preambulum, Cstv. 1. § (3) bekezdés]. E cél elérése érdekében főszabályként kötelező bejelenteni minden olyan követelést, amelynek kielégítését kéri az adós jogutód nélküli megszüntetése során, így a már peresített követelést is. A bejelenteni elmulasztott követelésekre jogvesztés következik be, azok teljesen megszűnnek, azokat már semmilyen módon nem lehet az adóssal szemben érvényesíteni, az igényérvényesítés lehetősége kizárta válik. A Pp. – preambulum szerint – a közjónak és a józan észnek megfelelő jogalkalmazás eszméjétől vezérelve, az anyagi jogok hatékony érvényre juttatása érdekében szabályozza az alanyi jogok érvényesítésének elsődleges (általános) eljárásjogi eszközét. Ha a speciális jogszabályban előírt bejelentési kötelezettség elmulasztása miatt az alanyi jog megszűnik és

egyúttal az igényérvényesítés minden lehetősége kizárta válik, úgy nem tartható fel olyan – a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos – cél, amely azt indokolná, hogy a köz által finanszírozott bíróság egy olyan jogvitát folytasson tovább és bíráljon el, amelynek tárgya ténylegesen már megszűnt, amellyel kapcsolatban kizárt az igényérvényesítés lehetősége és a követelés kielégítése. Ebben az esetben a felperes nem a keresetindítási határidőt, hanem a követelés speciális nemperes eljárásban való – határidőben történő – érvényesítését mulasztotta el, ezért nem az eljárás megszüntetésének [Pp. 176. § (1) bekezdés i) pont, 240. § (1) bekezdés a) pont], hanem – az alanyi jog megszűnése és az igényérvényesítés lehetőségének kizártsága miatt – az alaptalan kereset elutasításának van helye [Pp. 340. § b) pont].

- [28] A fentiek szerint – a megállapítási kereseti kérelem törvényes feltételeinek fennállásához hasonlóan (vö. Kúria Pfv.I.20.215/2023/4., megjelent: BH 2024.13. [26]) –, ha az azzal kapcsolatos adatok rendelkezésre állnak, akkor a Cstv. 37. § (3) bekezdése szerinti jogvesztést hivatalból kell figyelembe venni, ezért az független a felek perfelvételi nyilatkozatai által meghatározott jogvita kereteitől [Pp. 183. § (1) bekezdés], így arra az érdemi döntés korlátai sem vonatkoznak [Pp. 342. § (1) és (3) bekezdés], ezért kívül esnek a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörének korlátain is (Pp. 370. §). A jogvesztés másodfokú bíróság általi észlelése és értékelése a közjogi törvények alkalmazásán alapul, így nem jelent érdemi (anyagi jogi) felülbírálatot [Pp. 369. § (3) bekezdés]; továbbá nem minősül az elsőfokú eljárás szabályszerűsége felülbírálatának [Pp. 369. § (1) bekezdés] sem, mert a másodfokú bíróság nem az eljárás szabályszerűségét, hanem a felperes igényérvényesítési lehetőségének kizártságát értékeli. A fellebbezés – főszabály szerinti – teljes átszarmaztató hatálya miatt ezt a másodfokú bíróságnak is hivatalból kell vizsgálnia, függetlenül a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem tartalma által meghatározott felülbírálati jogkör korlátaiktól [Pp. 370. § (1) bekezdés].
- [29] A kereset jogvesztés miatti elutasítása a fentiek szerint nem jogszabálysértő. A felülvizsgálati kérelemben megjelölt további jogszabálysértések vizsgálata ezért szükségtelen, mert azok fennállásuk esetén sem hatnak ki az ügy érdemére, hiszen a kereset – jogvesztés miatt – mindenképpen alaptalan.
- [30] Mindezekre figyelemmel a jogerős ítélet nem sérti a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat, ezért azt a Kúria a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

(Kúria Gfv.I.30.174/2025/8.)

137 Nem állapítható meg az adós fizetése képtelensége, ha a hitelező szerződésen alapuló követelésének bejelentése előtt már vitatta a követelés jogalapját. A fizetése képtelenség megállapításának elkerüléséhez nem szükséges, hogy a hitelező újabb intézkedései kapcsán az adós minden esetben megerősítse az egyszer már közölt és vissza nem vont álláspontját [1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 27. § (2) bek. a) pont, 27. § (2c) bek.].

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A hitelező a felek kizárólagos forgalmazási szerződésének megszegésére alapítottan a 2024. február 27-i levelében 290 000 000 forint összegű *royalty* és árrés megfizetése iránti igényt jelentett be az adóssal szemben. Az adós a 2024. március 25-i, postai úton megküldött válaszlevelében a követelést visszautasította azzal, hogy a felek között nem jött létre kizárólagos forgalmazási szerződés. A hitelező ezt követően 2024. július 1-jén számlát állított ki (3808) a 2024. március 1-jén esedékes jogdíj (*royalty*) és árrés (*price gap*) címén fennálló követeléséről, összesen 255 000 000 forint tőkeösszegben, késedelmi kamattal együtt 261 375 000 forint összegben. A számla fejlécében az adós nevét és székhelyét, a kötelezett rovatban pedig az adós neve mellett a Kft.-t is feltüntette.
- [2] Az adós a követelést nem teljesítette, ezért a hitelező 2024. július 31-én írásban felszólította fel az adóst a vele szemben jogalap nélküli gazdagodás címén fennálló tartozás megfizetésére.

A hitelező kérelme és az adós ellenkérelme

- [3] A hitelező 2024. október 30-án a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 27. § (2) bekezdés a) pontja alapján az adós fizetési képtelenségének megállapítását és felszámolása elrendelését kérte a felek között a d.® márka termékeinek kizárólagos forgalmazására létrejött keretmegállapodás megszegése miatt kártérítés címén fennálló 255 000 000 forint [105 000 000 forint elmaradt jogdíjból (*royalty*) és 150 000 000 forint elmaradt nyereségből álló] nem vitatott tartozás miatt.
- [4] Az adós a fizetési képtelenségi feltételek hiánya miatt az eljárás soron kívüli megszüntetését kérte.

Az első- és a másodfokú határozat

- [5] Az elsőfokú bíróság végzésével a felszámolási eljárást soron kívül megszüntette.
- [6] A hitelező fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság végzését – az utóbb kijavított végzésével – helybenhagyta.
- [7] A jogerős végzés indoklásában azt rögzítette, hogy fellebbezés hiányában nem bírálhatta felül az elsőfokú bíróság következtetését arra, hogy a kérelem alapját képező követelés szerződésen alapult [polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 370. § (1) bekezdés, 371. § (1) bekezdés a), b) és d) pont].
- [8] A fizetési képtelenség Cstv. 27. § (2) bekezdés a) pontjában meghatározott konjunktív törvényi tényállási elemeit értékelve megállapította, hogy a konkrét esetben nem valósult meg a követelés nem vitatott jellege – az adós a kérelem alapját képező tartozást megállapíthatóan vitatta –, és nem teljesült az adós fizetési felszólításával kapcsolatos feltétel sem, mert a hitelező fizetési felhívása (számlája) és a Cstv. 27. § (3) bekezdése szerinti fizetési felszólítása tartalmában nem felelt meg a törvényes követelményeknek, illetve mert nem állt összhangban magával a kérelemmel sem, ezáltal azt nem alapozta meg.
- [9] A másodfokú bíróság a vitatás értékelésével azért fogadta el az adóstól származóként a képviselőtében eljáró ügyvéd által megküldött levelet, mert a hitelező azt az elsőfokú eljárásban ebből a szempontból nem

vonta kétségbe, nem hivatkozott az ügyvéd képviselői jogának hiányzó, illetve előtte nem igazolt jellegére. Az elsőfokú bíróság a Pp. 266. § (1) bekezdése alapján ezért elfogadhatta bizonyítás nélkül megállapítható tényként, hogy a két vitatás – képviselőjén keresztül – az adóstól származott. A hitelező ezzel ellentétes előadása a fellebbezésében meg nem engedett új tényállítás volt a másodfokú eljárásban a Pp. 373. § (2) bekezdése szerint, amit ezért a másodfokú bíróság nem vett figyelembe.

- [10] A másodfokú bíróság egyetértett a törvényszék álláspontjával az adós vitató nyilatkozatainak érdemi megítélésében is. A 2024. március 25-i ügyvédi válaszlevelével tartalmában megfelelt a Cstv. 27. § (2c) bekezdésében foglaltaknak, és megfelelő időben is tették meg a hitelező 2024. február 27-i felszólítása után. Az adós ez utóbbira adott 2024. március 25-i válaszlevelében egyértelműen vitássá tette a kizárólagos forgalmazási szerződés létrejöttét a felek között, és az abból a hitelezőnek a 2024. február 27-i felszólításában jelzett 4%-os *royalty*, valamint 150 000 000 forint árrés megfizetésére irányuló igényét is. A vitató nyilatkozat arra vonatkozó kitétele, hogy „bíróság előtt nem használható fel”, csak a vitatás (mint anyagi jogi jognyilatkozat) címzettjét érintő korlátozás volt.
- [11] Hangsúlyozta a másodfokú bíróság, hogy jogalapjában a követelés a 2024. február 27-i bejelentését követően, annak összegszerű közlése előtt is vitássá volt tehető, ennél fogva az adós első vitató nyilatkozata vitatottá tette a hitelező igényét. Az adósnak a vitatást nem kellett a számla kézbesítése után megismételnie.
- [12] A hitelező ellenkező érvelésével összefüggésben kitért arra is a jogerős végzés, hogy a 2024. február 27-i, 2024. április 8-i és április 11-i levelekben foglaltakkal és az adós válaszleveleivel szemben iratellenesen állította a hitelező, hogy az adós az ügybeli követelést először magából a számlából ismerte meg, ezért fel sem merülhetett annak korábbi vitatása. Kiemelte továbbá a Cstv. 27. § (2) bekezdés a) pontjának szövegezéséből, hogy a követelések nem vitatott jellegére vonatkozó szabályozás szerint is vitatható a tartozás már a számlában megjelölt teljesítési határidő lejártá előtt is. A vitatás szempontjából egyebekben a számla visszaküldésének elmaradása nem bír jelentőséggel: a számla visszaküldése önmagában nem, csak akkor értékelhető vitásként, ha teljesül a Cstv. 27. § (2c) bekezdése, azaz az adós írásban és indokait is megadva megtagadja a számla szerinti összeg teljesítését.
- [13] A vitatásnak az előzők szerint megállapítható ténye miatt nem volt jelentősége az ügyben a további, a 2024. április 22-i e-mail-ben foglalt vitatásnak, és hogy ez utóbbi esetében az e-mail mennyiben felelt meg az írásbeli alakhoz kötött vitatás követelményének. Nem volt jelentősége az ügyben harmadik vitásként megjelölt adósi nyilatkozatnak sem, amellyel kapcsolatban ezért nem merült fel az elsőfokú végzés indoklásának hiányossága sem.
- [14] A másodfokú bíróság osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját a fizetési képtelenség további feltételének hiányát illetően is: nevezetesen abban, hogy a 3808 számú számla és a Cstv. 27. § (3) bekezdése szerinti fizetési felszólítás tartalmi hiányosságai miatt sem állapítható meg az adós fizetési képtelensége.

- Kiemelte, hogy a hitelező a kérelmét a felek között szóban (majd a hitelező pontosított nyilatkozata szerint ráutaló magatartás alapján) létrejött szerződés megszűnése miatt 2024. július 10-én esedékes kártérítési követelésre alapította. Leszögezte, hogy az első felszólításnak minősülő fizetési felhívásnak (a számla) a Cstv. 27. § (3) bekezdésének megfelelőnek, az ezt követő fizetési felszólításnak és a hitelezőnek az adós felszámolására irányuló kérelmének tartalmilag összhangban kell lennie (tartalmi eltérés csak a megjelölt sorrendben, a több és a kevesebb viszonylatában nyilvánulhat meg).
- [15] A fizetési felhívás tartalmát tekintve a másodfokú bíróság a Kúria 4/2013. PJE határozatára utalt: a fizetési felhívással szemben megfogalmazott minimális tartalmi követelmény a követelés ténybeli alapjának, jogcímének, összegének és teljesítési határidejének megjelölése. A hitelező kérelméhez csatolt számlát azért nem találta elfogadhatónak a másodfokú bíróság, mert – a kérelemben és fizetési felszólításban foglaltakkal szemben – két kötelezettet jelölt meg, ezáltal a hitelező kérelméhez kötötte [Pp. 2. § (2) bekezdés] nem volt megállapítható egyértelműen a követelés kötelezettje és a két kötelezett megjelölése miatt (közvetve ugyan, de) kérdésessé válhatott az adósra eső tartozás összege is. Az ítéletábra ezzel kapcsolatosan utalt arra, hogy a hitelező korábbi számláinak csak annyiban volt jelentőségük, hogy a korábbi számlák a hitelező érvelését az angol nyelv következetes alkalmazásában támasztották alá, a kettős kötelezett megjelölését (mint bevett gyakorlatot) viszont nem. A fizetési felszólítás vonatkozásában egyetértett az ítéletábra a törvényszékkel abban, hogy az nem állt összhangban a számla tartalmával, és rámutatott még arra is, hogy nem volt szinkronban magával a kérelemmel sem. Kiemelte, hogy a számla „jogdíjat” és „árrést”, továbbá 2024. július 10-i esedékességet tüntetett fel, amivel szemben a fizetési felszólításban megjelölt jogcím jogalap nélküli gazdagodás volt, abban árrés egyáltalán nem, a „royalty” hivatkozás pedig úgy szerepelt, hogy nem tűnt ki, a fizetési felszólítás szerinti teljes összegre vagy egy részére vonatkozik. Eltért továbbá a fizetési felszólítás szerinti esedékesség (2024. július 1.) is a számla és a kérelem vonatkozó adatától. A fizetési felszólítás – a kérelemtől és a számlától eltérően – egy 2024. július 1-jén esedékessé vált jogalap nélküli gazdagodás címen fennálló tartozás megfizetésére hívta fel az adóst. A fizetési felszólítás ezért nem volt alkalmas a kérelem megalapozására; nem zárta le a vitára nyitva álló határidőt sem.
- [16] A másodfokú bíróság nem fogadta el a fellebbezés hivatkozását a Pp. 342. § (1) bekezdésének megsértésére sem, mivel a fizetési felszólításnak a Cstv. 27. § (3) bekezdésében meghatározott tartalmi elemeit a bíróság jogosult volt hivatalból vizsgálni az adós ellenkérelme után is.
- [17] A fentiekre figyelemmel nem tulajdonított jelentőséget a másodfokú bíróság a kézbesítéssel összefüggő kérdéseknek, ugyanakkor rámutatott, hogy a számla kézbesítése megállapíthatóan megtörtént, illetve, hogy a külföldről kézbesített fizetési felszólítás esetén nem volt követelmény a Cstv. 27. § (3) bekezdésének az az előírása, amely a postai úton kézbesített fizetési felszólításokkal szemben várja el a tértivevény külföldi szolgáltatás igénybevételét. Ennek ugyanakkor a konkrét esetben amiatt sem volt jelentősége, mert az adós nem vitatottan megkapta a fizetési felszólítást.
- Felülvizsgálati kérelem, ellenkérelem**
- [18] A hitelező felülvizsgálati kérelmében a jogerős végzés hatályon kívül helyezését és tartalma szerint az elsőfokú bíróság végzésének megváltoztatásával az adós fizetése képtelenségének megállapítását és a felszámolása elrendelését kérte.
- [19] Arra hivatkozott, hogy a jogerős végzés a Cstv. 27. § (2) bekezdés a) pontjában, 27. § (3) bekezdésébe, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:11. § (2) bekezdésébe és a Pp. 346. § (4) és (5) bekezdésébe ütközően jogszabálysértő.
- [20] A jogerős végzést amiatt tartotta jogszabálysértőnek, mert a bíróság a hatáskörét túllépve vizsgálta érdemben a vitatási határidő után a számlát, a fizetési felszólítást és a jogalapot, a Cstv. 27. § (2) bekezdés a) pontja szerint ugyanis a 20 napon belül nem vitatott követelés jogilag nem vitatottnak minősül, arra a bíróság nem folytathat érdemi vizsgálatot. Hivatkozott továbbá arra is, hogy az ügyvéd útján küldött vitatás nem volt alkalmas a joghatás kiváltására; a jogi képviselő képviseleti jogának igazolása nem történt meg. Állította továbbá, hogy a másodfokú bíróság tévesen értékelte a fizetési felszólítás formai és tartalmi elemeit is; a csatolt irat a Cstv. 27. § (3) bekezdésének maradéktalanul megfelelt.
- [21] Kifejtette, hogy a Cstv. 27. § (2) bekezdés a) pontjában a vitatásra engedett 20 napos határidő szabályát úgy kell értelmezni, hogy a határidő után – ha az adós nem vitatta – a bíróság sem vizsgálhatja a jogalapot. A másodfokú bíróság sem vizsgálhatta volna ezért érdemben a számla tartalmát, a fizetési felszólítást és a jogalapot. Utalt a Kúria Gfv.30.245/2024/4. számú döntésének [35] pontjára, amely szerint az adós fizetése képtelenségének megállapítására irányuló eljárásban a bíróság – a szabályozás jellegéből, azaz a fizetése képtelenség megállapításának törvényi szabályaiból következően – nem folytat a kérelem alapját képező követelés megalapozottsága vonatkozásában érdemi vizsgálatot, hanem kizárólag a fizetése képtelenség megállapításának törvényi feltételeit vizsgálja. A Civilisztikai Kollégiumvezetők 2012. február 22–24-i Országos Tanácskozásának 21. állásfoglalását is kiemelte, amely szerint a fizetése képtelenség megállapítása körében nem vizsgálható a követelés jogszerűsége vagy a vitatás megalapozottsága. Állította, hogy a fizetési felszólítás megfelelő volt, mivel tartalmazta az adós megnevezését, a tartozás jogcímét és összegét, a teljesítési határidőt, a végső határidőt és a felszámolási eljárásra való figyelmeztetést. A fizetési felszólítás szövegéből egyértelműen megállapítható volt, hogy az adós tartozása az ott ismertetett szerződésszövegekből eredt (a direktimportokból, melyek a megállapodástól eltérően a hitelező megkerülésével folytak). A hitelező tartalmilag tehát ebből az okból követelte az adóstól a felek szerződése alapján őt megillető ellenértéket, ezért a megjelölt jogcím a szerződés alapján járó ellenérték volt, nem volt jelentősége, hogy azt „jogdíj” és/vagy „árrés” vagy jogalap nélküli gazdagodás, vagy „price gap” címen jelölte

- meg. Mivel a fizetési felszólítás utalt a 3808 számú számlára, és a hitelező részletesen tájékoztatta az adóst, hogy az érvényesíteni kívánt követelése miből ered, az adós számára egyértelműen megállapíthatónak kellett lennie a Cstv. 27. § (3) bekezdése szerint a tartozása jogcímének. A fizetési felszólítás ezáltal a számlával egyértelműen összerendelhető volt. Nem volt megállapítható a számla, a fizetési felszólítás és a felszámolás elrendelése iránti kérelem között olyan lényeges ellentmondás, amely a tartozás egyértelmű beazonosítását gátolta volna.
- [22] Az ügyvéd által küldött vitatással kapcsolatban állította, hogy nem volt előzetes vitatásnak tekinthető, illetve hogy nem volt elfogadható azért sem, mert nem bizonyított képviseleti jogra hivatkozik, nem tartalmazott meghatalmazást, és mert kifejezetten kizárta a bírósági felhasználhatóságát. Ezen felül tartalmilag sem volt megfelelő, mert nem a követelés tárgyára vonatkozott, hanem egy korábbi szerződésre és védjegyjogvitára. Utalt még összeférhetetlenségre is, mivel az S. Ügyvédi Iroda véleményezte a felek alá nem írt szerződését. Állította ezzel összefüggésben, hogy a másodfokú bíróság megsértette az indokolási kötelezettségét is, és hogy a tényállást okszerű bizonyítás nélkül állapította meg. A közlés – ügyben fel nem tárt – módját tekintve hangsúlyozta, hogy a felek jogviszonyában nem volt kikötve elektronikus kommunikáció.
- [23] Álláspontja szerint továbbá amiatt, hogy az ügyvéd megbízási szerződése csak a másodfokú eljárásban vált a hitelező előtt ismertté, ügyvédi meghatalmazást viszont az adós továbbra sem csatolt, a hitelezőnek önhibáján kívüli okból jutott később tudomásra a megbízási szerződés, a hivatkozása nem volt elkésztett. Nem annak van jelentősége, hogy a hitelező nem volt elzárva attól, hogy a képviseleti jog igazolását megkövetelje, hanem annak, hogy az adós érdekkörébe esik a meghatalmazottja eljárásának igazolása a Ptk. 6:11. § (2) bekezdése szerint. A másodfokú bíróság elmulasztotta vizsgálni, hogy az ügyvéd rendelkezett-e a felszámolási eljárásban szükséges érvényes meghatalmazással, amivel eljárásjogi szabálysértést követett el.
- [24] A Pp. 346. § (4) bekezdésének sérelméhez vezetett még véleménye szerint, hogy a másodfokú végzés 2. oldalán (1. bekezdés) rögzítettek szerint a felek között 2024. szeptember 24-én ráutaló magatartással jött létre megállapodás, a felek üzleti együttműködése azonban ténylegesen 2019-ben indult. A másodfokú végzés megállapításával szemben, hogy a megállapodás az X városban gyártott d.® márkájú termékek forgalmazására vonatkozott, a hitelező az Európai Unión kívül gyártott, de az EU-ban forgalmazott termékek után jogosult *royaltyra*.
- [25] Kitért a felülvizsgálati kérelem az adós és a Kft. kapcsolt jogviszonyára is. A két cég azonos ügyvezetésére, székhelyére, tulajdonosi körére és a Ptk. 6:29. §-a szerint ebből következő egyetemleges kötelezettségre. Sérelmezte, hogy az eljáró bíróságok elmulasztották annak vizsgálatát, hogy az adós és a Kft. kapcsolt vállalkozásnak minősül-e a számviteli szabályok szerint. Megjegyezte ugyanakkor, hogy a bírósági eljárás elhúzódnásával a hitelező Cstv.-ben elismert érdeke sérült.
- [26] Az adós felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős végzés hatályban fenntartására irányult. Egyetértett annak indokaival.
- A Kúria döntése és annak jogi indokai**
- [27] A Kúria a jogerős végzést a Pp. 423. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem korlátain belül vizsgálta felül, és a megjelölt okokból nem találta jogszabálysértőnek.
- [28] A felülvizsgálati eljárás lényegét és korlátait illetően – egyben a felülvizsgálati eljárás kereteinek tisztázásához – előrebocsátja, hogy a felülvizsgálati eljárás nem folytatása a jogerős határozattal befejezett eljárásnak. A felülvizsgálat – a törvényben tételesen megnevezett egyéb végzéseken felül – a jogerős ítélet, illetve az ügy érdemében hozott jogerős végzés ellen igénybevehető rendkívüli perorvoslat, amiből nemcsak az következik, hogy a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, és nem lehet tárgya sem olyan tény-, sem pedig jogkérdés, amely a megelőző eljárásban nem merült fel, de következik az is, hogy felülbírálati jogkörét a Kúria az adott ügyben nem irányadó, három kivételtől eltekintve, a felülvizsgálati kérelem korlátján belül, a törvényes határidőben érkezett perorvoslati kérelemben előadott jogszabálysértések, illetve a kúriai határozattól jogkérdésben való eltérés vizsgálatával gyakorolhatja, amennyiben a felülvizsgálati kérelem hivatkozásai tartalmilag is megfelelnek a Pp. követelményeinek [Pp. 406. § (1) bekezdés, 413. § (1) bekezdés, 423. § (1) bekezdés].
- [29] A jogerős határozat több rendelkezését támadó, avagy több egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozó felülvizsgálati kérelemnek valamennyi hivatkozás tekintetében rendelkeznie kell a törvényben meghatározott, egymással szoros logikai és perjogi kapcsolatban álló kötelező tartalmi kellékekkel.
- [30] A fentiekből következő alapvető elvárás egyben a felülvizsgálati kérelemmel szemben – érdemi elbírálásához és eredményességéhez –, hogy hivatkozásai a fenti tartalommal megfelleltethetők legyenek a jogerős határozatnak: a felülvizsgálatot kérő félnek a felülvizsgálni kért határozat indokaival, érveivel szemben, azok cáfolatára kell az ellenérveit megfogalmaznia. A jogerős határozat abban a részében, amelyet a felülvizsgálati kérelem nem vagy úgy támad, hogy kérelme az adott körben nem rendelkezik maradéktalanul a Pp.-ben előírt tartalmi elemekkel, nem bírálható felül a felülvizsgálati eljárásban.
- [31] Jelen ügyben a felülvizsgálatot kérő hitelező több körülhatárolható okból támadta a jogerős végzést. A felülvizsgálati kérelem azonban – a következőkben részletezettek szerint – nem valamennyi hivatkozás tekintetében felelt meg az érdemi elbírálásához szükséges követelményeknek.
- [32] Bár a felülvizsgálati kérelem maga is utalt rá, de mivel több helyen mégis ellentétes tartalommal is érvelt, leszögezi a Kúria, hogy az adós fizetéseképtelenségének megállapítására a Cstv. 27. § (2) bekezdés a) pontja alapján kezdeményezett eljárásban a bíróság – a szabályozás jellegéből, azaz a fizetéseképtelenség megállapításának törvényi szabályaiból [Cstv. 27. § (2) bekezdés a) pont, (2c)

- bekezdés, (3) bekezdés] következően – nem folytat a kérelem alapját képező követelés megalapozottsága vonatkozásában érdemi vizsgálatot, hanem a fizetéseképtelenség megállapításának törvényi feltételeit vizsgálja, amint az a Cstv. 27. § (2c) bekezdés utolsó mondatából is egyenesen következik. Emiatt a felszámolási ügyekben eljáró bíróság nem foglal állást arról, hogy a hitelező pénzkövetelése jogalapjában, illetve összecszerülésében megalapozott-e (abban sem, hogy melyik kötelezettel szemben áll fenn), és abban sem, hogy a Cstv. 27. § (2c) bekezdésében foglaltaknak megfelelő tartalommal és időben megtett vitató nyilatkozat érdemben helytálló-e, ténybeli és jogi hivatkozásait tekintve megalapozott-e. Ezek a kérdések a felek közötti jogvita érdemi, polgári perre tartozó kérdései.
- [33] Az eljáró bíróságok a Cstv. előzőekben értelmezett szabályainak megfelelően és a következőes bírói gyakorlattal egyezően vizsgálták az adós fizetéseképtelenségét – a hitelező kérelmének és az adós ellenkérelmének korlátai között – aszerint, hogy a hitelező által megjelölt és a másodfokú eljárásban már nem is vitás megállapodásból eredő tartozását vitatta-e az adós a vitatás végső határidején belül, azaz a hitelezőnek a kérelme alapjául így megjelölt 2024. július 31-i fizetési felszólítása kézhezvételét megelőzően.
- [34] A felülvizsgálati kérelem álláspontjától eltérően azzal, hogy a hitelező nem tekintette elfogadható vitatásnak az adós eljárást megelőző nyilatkozatainak egyikét sem, nem zárta el az adóst attól, hogy védekezését erre alapítsa, és az eljáró bíróságokat sem, hogy az adós ellenkérelmének a vitatásra tartozó tény- és jogállásairól a Cstv. 27. §-ának keretei között érdemben állást foglaljanak.
- [35] A jogerős végzés indokolásából kitűnően a másodfokú bíróság a fizetéseképtelenségi feltételek – helyesen értékelt – konjunktív természete mellett két jól elhatárolható okból is kizártnak tekintette az adós fizetéseképtelenségét a hitelező kérelme alapján: egyrészt a hitelező kérelmében megjelölt tartozás megfelelő vitatása miatt, másfelől pedig – a számla, a kérelem és a fizetési felszólítás egymásnak való megfeleltetésével – a fizetési felszólítás tartalmi hiányosságára tekintettel, és mindkét vizsgálódási körben egymástól függetlenül (önállóan is) az adós fizetéseképtelensége megállapíthatóságának az ügybeli hiányára következtetett.
- [36] A felülvizsgálati kérelemnek ezért ahhoz, hogy eredményre vezessen, mindkét körben – mind az adós vitatását tekintve, mind a fizetési felszólítás törvényes tartalma tekintetében – sikerrel kellett támadnia a jogerős végzést. A hitelezőnek a felülvizsgálni kért végzés indokaival szemben valamennyi érv cáfolatára meg kellett fogalmaznia az álláspontját, és megalapozottan kellett hivatkoznia a jogerős végzés jogszabálysértő jellegére.
- [37] Az adós 2024. március 25-i nyilatkozatának értékelése kapcsán a jogerős végzés eljárási okból – a Pp. 373. § (2) bekezdésének tiltó szabálya alkalmazásával – tekintette az adóstól származó nyilatkozatnak a vizsgált vitatást, mivel a hitelező fellebbezésének a másodfokú eljárásban meg nem engedett új hivatkozása volt az adós meghatalmazottjaként eljáró ügyvéd képvisleti jogának kifogásolása. A felülvizsgálati eljárás már ismertetett szabályai szerint ezért a hitelezőnek ahhoz, hogy a jogerős végzés jogszabálysértő jellegét ebben a körben kimutassa, a határozat indokolásának megfeleltethetően, a Pp. adekvát rendelkezésének egyidejű megjelölésével és a jogszabálysértés szöveges kimunkálásával eljárási szabálysértésre kellett volna hivatkoznia: vagy arra, hogy az elsőfokú eljárásban volt hatályosan és a szükséges tartalommal előadott állítása az adós nevében eljáró ügyvéd képvisleti jogának hiányára; vagy arra kellett volna hivatkoznia, hogy az elsőfokú eljárás szabályainak érvényesülése mellett nem mulasztott, a fellebbezése megengedetten tartalmazott új tényállítást. A felülvizsgálati kérelemnek azonban nem volt az előzőeknek megfelelő – a felülvizsgálati kérelemtől elvárt – tartalom tulajdonítható. Bár utalt a hitelező a másodfokú eljárásban megismert megbízási szerződésre és arra önhibáján kívül ekkor tett nyilatkozatra, illetve – teljesen téves értelmezéssel – a másodfokú bíróságot hivatalból terhelő feladatra a felet az eljárás megindítását megelőzően képviselő ügyvéd képvisleti jogának ellenőrzésére, egyik eljárási szabálysértéssel összefüggésben sem jelölt meg álláspontja szerint sérült konkrét jogszabályhelyet. A felülvizsgálati eljárás ismertetett szabályai miatt nem vehető figyelembe a felülvizsgálati kérelem újonnan előadott hivatkozása az adóst korábban képviselő ügyvéd eljárásának abból következő kizártságára sem, hogy az ügyvédi iroda összeférhetetlenség miatt nem járhatott el az adós képviselésében, mivel ez a kérdés nem volt tárgya az eljárás megelőző szakaszainak. A hitelező felülvizsgálati kérelme alapján, amely egyedül a Ptk. 6:11. § (2) bekezdésének megsértését állította, nem vizsgálható felül a jogerős végzés eljárási szabályokon alapuló következtetése arra, hogy az adós tette a felszámolást megelőzően eljáró jogi képviselője közreműködésével a 2024. március 25-i vitató nyilatkozatot.
- [38] A vitatás tartalmi értékelésével a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályok megsértése nélkül jutott a másodfokú bíróság arra a következtetésre, hogy az adós a 2024. március 25-i nyilatkozatával érdemben teljes egészében kétségbe vonta a hitelező felé fennálló fizetési kötelezettségét, abból az okból, hogy nem jött létre a felek között a hitelező követelését (*royalty*, árrés) megalapozó kizárólagos forgalmazási szerződés.
- [39] Helytállóan foglalt állást a másodfokú bíróság abban is, hogy a Cstv. szabályai – a hitelező téves érvelésével szemben – nem zárják ki, hogy az adós a követelés jogalapját, jogcímét már a követelés összecszerű bejelentése előtt vitatottá tegye, ahogyan arra a Kúria – többek között – a Gfv.VII.30.043/2016. számú (megjelent: BH 2016.312.) határozatában is rámutatott. Ebből következően a hitelező az adós által jogalapjában már visszautasított igényre hiába küldte ezt követően az igénybejelentést tartalmazó fizetési felhívást (számlával vagy egyéb módon), majd fizetési felszólítást. Amennyiben ugyanis az adós a tartozást a fizetési felhívásban szereplő esedékességet követő 20 napon belül nem egyenlíti ki és nem is vitatja a Cstv. 27. § (2c) bekezdésében foglaltak szerint, de a felszámolási eljárás során igazolja, hogy a követelés bejelentése előtt vitatta a követelés jogalapját, nem

- állapítható meg a fizetéseképtelensége. A fizetéseképtelenség elkerüléséhez az pedig nem szükséges, hogy a hitelező újabb intézkedései kapcsán az adós minden esetben megerősítse az egyszer már közölt és vissza nem vont álláspontját.
- [40] A hitelező felülvizsgálati érvelésével szemben az adós 2024. március 25-i vitató nyilatkozata megállapíthatóan az ügybeli követelésre vonatkozott: az adós vitatását közvetlenül megelőzte a hitelező 2024. február 27-i levele, melyre reflektálva hárította el az adós a hitelező által jelzett – a kérelem alapjául is megjelölt kizárólagos forgalmazási szerződés megszegése miatt követelt jogdíjból és árrésből álló – fizetési kötelezettségét. Nem rontotta le a hitelezőhöz intézett vitatás hatályosulását és adósi vitatásként értékelését az sem, hogy az adós az irat bírósági felhasználását eredetileg korlátozta, majd azt utóbb a saját felhasználásával feloldotta.
- [41] Helyesen következtetett ezért a másodfokú bíróság a jogerős végzésben arra, hogy a követelést az adós a Cstv. 27. § (2c) bekezdésében foglaltaknak megfelelő tartalommal, írásban és a hitelező 2024. július 31-én kelt fizetési felszólítását megelőzően vitatta, amire tekintettel az adós felszámolása nem volt elrendelhető.
- [42] A megállapíthatóan megtörtént vitatás ténye miatt nem volt jelentősége – ahogyan arra a jogerős végzés is utalt – az adós 2024. március 25-i vitatását követő további vitató nyilatkozatainak, az elektronikus levélváltás azokkal kapcsolatban felmerült megfelelőségének.
- [43] A fizetéseképtelenségi feltételek konjunktív jellege miatt az érdemi vitatás ténye önmagában zárta ki az adós felszámolásának elrendelését, ezért az előzőek szükségtelenné tették egyben a felülvizsgálati kérelem további, a fizetéseképtelenségi feltételek közül a fizetési felszólításra tartozó hivatkozásai vizsgálatát is.
- [44] Az előzőekre figyelemmel alaptalanul állította a hitelező a Pp. 346. § (4) és (5) bekezdéseinek megsértését is. A jogerős végzés indokolása kielégítő magyarázatot ad arra, hogy milyen tények és érvek alapján állapította meg a másodfokú bíróság, hogy az adós fizetéseképtelenségének megállapításához szükséges, a Cstv. 27. § (2) bekezdés a) pontjában írt konjunktív feltételek miért nem állnak fenn, és nemcsak egyértelmű, de helyes indokkal hárította el az ügyben már szükségtelen kérdések vizsgálatát. A felülvizsgálati kérelem álláspontjától eltérően nem vetette fel az indokolási kötelezettség sérelmét a jogerős végzésnek a hitelező kérelmét ismertető tartalma sem. A másodfokú bíróság a felülvizsgálati kérelemben sérelmezett körben a hitelező kérelmét és annak ténybeli alapját ismertette a felek közti megállapodás jellemzőivel; nem tett az ítéletábra az érdemi döntése alapjául figyelembe vett ide tartozó ténymegállapítást. A Kúria hangsúlyozza azt is, hogy a peres eljárások tekintetében a bíróságok indokolási kötelezettségére nézve számos alkotmánybírósági határozat állást foglalt már, amely megfelelően irányadónak tekinthető a bírósági nemperes eljárásokat illetően is. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye azt a minimális elvárás fogalmazza meg a bírói döntésekkel szemben, hogy a bírósági eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és annak értékeléséről határozatában számot adjon. Az Alkotmánybíróság a 3354/2020. (X. 14.) AB határozat [25] pontjában és a 3169/2019. (VII. 10.) AB határozat [32] pontjában kifejtette, a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolásának kötelezettsége, különösen nem a szubjektív elvárásaikat is kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása.
- [45] A Kúria rögzíti, hogy tartalmi hiányossága zárta ki a felülvizsgálati kérelem érdemi elbírálását a bizonyítási eljárás hiányosságát érintő részében. A hitelező anélkül utalt a bizonyítási eljárás hibájára, így az adós kapcsolt vállalkozás jellegét illetően is, hogy a szövegesen előadott eljárási szabálysértéssel összefüggésben a Pp. azzal összhangban álló és álláspontja szerint sérült rendelkezését megjelölte volna.
- [46] A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős végzést a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

(Kúria Gfv.III.30.258/2025/11.)

POLGÁRI KOLLÉGIUM

MUNKAÜGYI SZAKÁG

138 Az Mt. 208. § (1) bekezdésében foglaltak konjunktív feltételek, amelyek közül bármelyik hiánya azt eredményezi, hogy az adott munkakörben foglalkoztatott munkavállaló nem tekinthető e rendelkezés alapján vezető állásúnak [a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) 208. § (1) bek.].

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felek 2023. február 1-jén módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt munkaszerződést írtak alá. Rögzítették, hogy a 2022. május 23-án kötött munkaszerződést 2022. szeptember 28-ával módosították, ezáltal a jogviszonyt folyamatosnak tekintették a 2023. február 1-jén létesített munkaviszonnyal együtt.
- [2] A munkaszerződés 1.1. pontja felsorolja a felperes mint sportigazgató pozíciójához tartozó munkaköri feladatokat. Az 1.2. pont értelmében a határozott időre kötött munkaszerződés 2025. június 30-án szűnik meg „kivéve, ha a jelen szerződés III. cikkében meghatározott felmondás okán korábban szűnik meg ...”.
- [3] A munkaszerződés 3.1. pontja szabályozta a munkaviszony alperes általi felmondását, így a 3.1.1. pont értelmében az alperes bármikor jogosult a munkaszerződést írásbeli értesítéssel, indokolás nélkül felmondani. Ez esetben három havi, a munkaszerződés 3.1.2. pontjában meghatározott összegű alapbérnek megfelelő bánatpénzt köteles fizetni a munkaviszony megszűnésének napjától számított 15 napon belül. A 3.1.4. pont értelemben az alperes által fizetendő „bánatpénz” helyettesít minden egyéb jogorvoslatot, és a 3.1. pont szerinti megszűnés esetén ezen kívül a sportigazgató nem jogosult további fizetésre, javadalmazásra és pozíciójából eredő egyéb kapcsolódó juttatásra. A 3.1.5. pont rögzítette, hogy „a bánatpénz azért szükséges, mivel abban az esetben, ha a klub a szerződést indokolás nélkül, lejárt előtt felmondja, a sportigazgató bizonyos előnyöktől és ösztönzőktől, kiegészítő kompenzációktól eshet el, melynek összege nehezen megállapítható. A felek által kölcsönösen kialakított és megállapított bánatpénz megfelelő és észszerű kompenzációt jelent a sportigazgató számára minden olyan kárért, amelyet az alperesi felmondás okán elszenved(het). Ezen a jogcímen kifizetett összeg nem minősül és nem is értelmezhető kötbérként”.
- [4] A munkaszerződés 3.1.6. pontja értelmében amennyiben a sportigazgató a 3.1. pont megsértése miatt pert indít a klub minden 3.1. szerinti kötelezettsége megszűnik, és a sportigazgató köteles a klubtól kapott bánatpénz teljes összegét visszafizetni. A 3.6. „a rendelkezés érvénytelenség hatásáról” cím alatt azt tartalmazta, hogy „a szerződés valamely rendelkezésének érvénytelensége nem érinti és nem tekinthető úgy,

hogy befolyásolná bármely más rendelkezés érvényességét, és az érvénytelennek minősülő rendelkezés esetére a felek megállapodtak abban, hogy a fennmaradó rendelkezéseket úgy kell tekinteni, mintha azokat mindkét fél az érvénytelen rendelkezés nélkül írta volna alá”.

- [5] Az alperes 2023. június 16-án indokolás nélkül, azonnali hatályú felmondással megszüntette a felperes munkaviszonyát, és a munkaszerződés III.3.1.1.-III.3.1.3. pontja szerint három havi alapbérnek megfelelő összeget, összesen 10 933 500 forintot megfizetett a felperes részére.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

- [6] A felperes módosított keresetében kérte, hogy a bíróság a 2023. február 1-jétől hatályos módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt munkaszerződés 3.1.1. pontjától 3.1.6. pontjáig terjedően érvénytelenséget, semmisséget állapítson meg. Ennek jogkövetkezményeként az Mt. 79. § (1)–(2) bekezdéseinek alkalmazását kérte, és 9 havi távolléti díj megfizetését igényelte összesen 41 019 794 forint és annak kamata összegben.
- [7] Érvelése szerint nem minősült vezető állású munkavállalónak sem a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (továbbiakban: Mt.) 208. § (1) bekezdése, sem pedig (2) bekezdése alapján. Esetében az Mt. 43. § (1) bekezdését mint kögens rendelkezést alkalmazni kell az Mt. 79. § (2) bekezdése szerint, a munkáltató indokolás nélküli felmondása esetén pedig a munkavállaló 12 havi távolléti díj összegére jogosult.
- [8] Az alperes álláspontja szerint a 2023. február 1-jén létesített munkaszerződés módosítást alperes szándéka szerint vezető állású munkavállalóként kötötte meg a felperessel. Adminisztratív hiba okán a szerződésbe külön nem rögzítették, hogy vezető állású munkavállalónak minősül, ezt észelve azonban 2023. február 1-jén elkészítették és átadták felperesnek a munkaszerződés kiegészítését, amit nem volt hajlandó aláírni.
- [9] Alperes véleménye szerint a munkaszerződés módosítás tartalmából pontosan megállapítható, hogy a felperes vezető állású munkavállalói minőséget adott a felperesnek mint sportigazgatónak. Egyrészt ezt igazolja havi nettó 8000 eurós bére, továbbá azt, hogy ösztönzői javadalmazásban is részesült és „minőségi járművet” is kapott a klubtól. Másrészt a sportigazgatói tisztség kiemelkedő és fokozottan bizalmi jellegű munkakör volt.

Az első- és a másodfokú bíróság ítélete

- [11] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy a 2023. február 1-jén aláírt, a módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt munkaszerződés III.1. pontja (III.1.1.–III.1.6. alpontja) érvénytelen, semmis. Kötelezte az alperest, hogy fizessen a felperesnek

- 41 019 794 forint távolléti díjat és ezen összeg kamatát.
- [12] Az elsőfokú bíróság a munkaszerződésben felsorolt feladatkörök, hatáskörök értékelése, értelmezése tekintetében a peres felek ellentétes állításaival szemben az SZMSZ rendelkezéseit vette figyelembe és tekintette irányadónak.
- [13] Az SZMSZ alapján a bíróság nem találta bizonyítottnak az alperes azon állítását, hogy a sportigazgató a döntéseivel meghatározó befolyást gyakorolt az alperes gazdálkodására, működésére, illetve olyan jelentős önálló döntési jogköre volt, hogy mellette az ügyvezetőnek csak adminisztratív feladatokat kellett gyakorlatilag ellátni. Az SZMSZ-ből az sem volt megállapítható, hogy az operatív vezetői értekezlet, a szakmai vezetői értekezlet, valamint a mérkőzésszervezéssel kapcsolatos értekezlet pontosan milyen döntési jogkörrel, hatáskörrel rendelkezett, mely kérdések tekintetében hozott és hozhatott határozatot. Az SZMSZ ezzel kapcsolatban csak annyit ír, hogy a vezetői értekezletek döntései a résztvevő vezetőkre kötelező érvényűek. A felperes az operatív vezetői értekezletnek nem volt tagja, az SZMSZ-ben felsorolt résztvevők között nem szerepel (sőt még a sportszakmai vezetői értekezlet résztvevői között sem). Így az SZMSZ-ből következően nem volt megállapítható, hogy a felperes döntési jogkörei az alperes működésére meghatározó befolyással lettek volna. Az SZMSZ 4. pontjában szabályozottak azt erősítik, hogy az ügyvezetőnek volt valódi döntési, utasítási jogköre, amely valamennyi munkavállalóra kiterjedt. Ez a rendelkezés nem bizonyítja azt az alperesi állítást, miszerint az ügyvezető adminisztratív, illetve kvázi adminisztratív tevékenységet látott el, míg a felperes széleskörű döntési jogosítvánnyal rendelkezett.
- [14] Az alperes nem csatolta a társaság munkaügyi szabályzatát vagy egyéb belső szabályzatát, arra bizonyítékként nem hivatkozott, az SZMSZ rendelkezései pedig kifejezetten cáfolják az alperesnek az ügyvezető, valamint felperes döntési jogköre, hatásköre tekintetében tett tényállításait.
- [15] Nem volt megállapítható az alperes által hivatkozott SZMSZ-ből a helyettesítés rendje sem, mivel az semmilyen rendelkezést erre vonatkozóan nem tartalmaz. Az alperes a per során nem tudta sikerrel bizonyítani, hogy a sportigazgató jogosult volt (a gazdasági igazgató mellett) az ügyvezető helyettesítésére. A munkáltatónak minden eszköze megvolt arra, hogy a helyettesítés rendjét szabályozza, ennek kapcsán szabályzatokat, utasításokat alkosson, ezt azonban nem tette.
- [16] Nem találta bizonyítottnak a bíróság azt sem, hogy a felperes az Mt. 208. § (2) bekezdése alapján minősülne vezetőnek. A meghallgatott tanú vallomása, valamint a peres felek nyilatkozata is azt támasztotta alá, hogy a felperes nem kívánta a munkaszerződése ilyen irányú kiegészítését, nem járult hozzá munkaszerződése módosításához, az aláírt munkaszerződése pedig nem tartalmazott erre vonatkozó megállapodást.
- [17] Fentiek alapján a bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a felperes nem minősült vezető állású munkavállalónak, így a perben alkalmazni kellett az Mt. 43. § (1) bekezdésében foglaltakat, amely szerint a munkaszerződés – jogszabály eltérő rendelkezése hiányában – a második részben foglaltaktól, valamint munkaviszonyra vonatkozó szabálytól csak a munkavállaló javára térhet el. Felperesi érvelés szerint a munkaszerződés 3.1. pontjának rendelkezései a munkavállaló számára hátrányosak, a munkáltató nem a munkavállaló javára tért el az Mt. 79. § (2) bekezdésében foglaltaktól, ezért a munkaszerződés 3.1. pontja jogszabályba ütköző, vagyis semmis.
- [18] A munkaszerződés szerint a munkavállalót az azonnali hatályú, indokolás nélküli munkáltatói felmondás esetére csak három havi „bánatpénz” illeti meg, szemben az Mt. 79. § (2) bekezdésében meghatározott, ennél jóval magasabb összegeknel. Ezen rendelkezések a bíróság álláspontja szerint nem a munkavállaló javára tértek el a törvényi rendelkezésektől, így az Mt. 43. § (1) bekezdésébe ütköznek, tehát semmiek.
- [19] A munkaszerződés részleges érvénytelensége esetére a felek a munkaszerződés 6.3. pontjában úgy állapodtak meg, hogy a szerződés bármely kitétele érvénytelensége esetén a fennmaradó rendelkezéseket úgy kell tekinteni, mintha azokat mindkét fél az érvénytelen rendelkezés nélkül írta volna alá. Erre figyelemmel, valamint az Mt. 29. § (1) (3) bekezdésében foglaltak alapján a bíróság megállapította, hogy az Mt. 79. § (1) bekezdés b) pontja és (2) bekezdésében foglaltakat kell alkalmazni perbeli esetre, vagyis a munkáltató indokolás nélküli azonnali hatályú felmondása miatt felperest 12 havi távolléti díja illeti meg. Ebből 3 havi távolléti díj (bánatpénz) kifizetése megtörtént, így a felperes a különbözetre tartott igényt, amelynek összegszerűségét alperes nem vitatta.
- [22] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [23] A felek között nem volt vitatott, hogy a felperes az alperes első számú vezetője alá tartozott, az azonban igen, hogy az ügyvezető helyettesének minősült-e, és a munkáltató szervezetében olyan kiemelkedően meghatározó szerepet töltött-e be, hogy döntése befolyásolta az alperes eredményes működését.
- [24] A perfelvétel során az alperes arra hivatkozott, hogy a felperes sportigazgatóként kiemelkedő és fokozottan bizalmi jellegű munkakört töltött be, ami az SZMSZ szervezeti ábrájából kitűnően közvetlenül az ügyvezető irányítása alatt álló, annak helyetteseként megfelelő munkakörnek tekintendő. Arra hivatkozott, hogy a sportigazgató döntött a játékosok igazolásáról, munkabérről, az ügyvezető csak aláírta a szerződéseket. Ezzel szemben az ügyvezető és HR vezető egybehangzóan úgy nyilatkozott, hogy minden szerződést az ügyvezető írt alá, és ez vezethető le az SZMSZ-ből is, ahogy arra helyesen utalt az elsőfokú bíróság.
- [25] A felperes a kiválasztás folyamatában vett részt, a játékosokkal „letárgyalta” az igazolásokra vonatkozó feltételeket, döntési jogköre azonban nem volt.
- [26] Az SZMSZ szerint a felperes munkáltatói jogokat nem gyakorolt, ezek az ügyvezetőt illették meg. Az SZMSZ III. pontja szerint az ügyvezetőnek volt a javadalmazási döntések meghozatalára, az alaphér juttatások megállapítására jogköre.
- [27] A felperes mindvégig vitatta, hogy a helyettese lett volna az alperes első számú vezetőjének, a helyettesítés rendjét pedig az alperes igazolni nem

- tudta. A tanú elmondta, hogy a szervezeti hierarchiában a felperessel azonos helyen elhelyezkedő gazdasági igazgató esetében a munkaszerződéseiben szerepelt a vezető állású munkavállaló minősítés, ami pedig az Mt. 208. § (2) bekezdés szerinti vezetői állást jelenti, felperesében azonban ilyen nem volt.
- [28] Az alperes arra sem tett tényállítást, hogy a felperes jogosult volt-e bankszámla felett rendelkezni, utalványozásra és teljesített volna kifizetéseket.
- [30] A tanú meghallgatása során az alperes jelen volt, ennek ellenére a felperes helyettesítési minőségéről a perben utóbb állított munkaköri feladatok kapcsán kérdéseket nem intézett a tanúhoz, utólagos bizonyítás keretében az alperesi bizonyítási érdekre figyelemmel megalapozatlanul kérte ismételt meghallgatását.
- [31] Ugyancsak a felperes terhére írható, hogy az alperes az SZMSZ-ben rögzített helyettesítésre vonatkozó szabályozást nem alkotta meg.
- [32] Az Mt. 208. § (1) bekezdésében foglaltak konjunktív feltételek, amelyek közül bármelyik hiánya azt eredményezi, hogy az adott munkakörben foglalkoztatott munkavállaló nem minősül vezető állásúnak. Mindezek okán a határozott idejű munkaviszony azonnali hatályú felmondása során nem volt alkalmazható az Mt. 209. § (1) bekezdése, azáltal nem volt megengedett az Mt. 79. § (2) bekezdésétől való eltérés. E körben mutatott rá a másodfokú bíróság, hogy az Mt. 85. § (1) bekezdése szerint a kollektív szerződés esetén lehetne eltérni az Mt. 79. § (2) bekezdésében foglaltaktól a munkavállaló hátrányára. Nem vitatottan az alperesnél kollektív szerződés, üzemi megállapodás nem volt hatályban, így nem volt megengedhető az Mt. 79. § (2) bekezdésétől való eltérés. A felperes munkaszerződésének III. pontjában foglaltak az említett törvényi kritériumoknak nem feleltek meg, az alperes jogszerűen nem köthette ki a 3 havi bántópenzt mint anyagi kompenzációt az egyoldalú munkáltatói jognyilatkozattal történő jogviszony megszüntetés esetére.
- Az alperes felülvizsgálati kérelme és a felperes felülvizsgálati ellenkérelme**
- [33] Az alperes előjáróban a felülvizsgálati kérelem befogadását kérte a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 409. § (1) bekezdés d) pontjára hivatkozással.
- [34] Érvelése szerint a tényállás szabad megállapításának elvét megjelenítő Pp. 263. § (1) bekezdése a bizonyítási mód és a bizonyítási eszköz megválasztásának szabadságát is megfogalmazza. A Pp. 267–268. §-ai a bizonyítás módja és eszközei között nem állapítanak fel sorrendet. Az okirati bizonyítás elsődlegessége csak annyiban érvényesül, hogy a Pp. 320. § (5) bekezdése értelmében az okirattal bizonyítható tények esetében a bíróság az egyéb bizonyítást mellőzheti.
- [35] A bíróságok tévesen értékelték a tanú vallomását, aki megerősítette, hogy a sportigazgató kiemelten bizalmi munkakört töltött be. Az alperes mindennapi operatív első életében a tanú által is bizonyítottan a felperes önálló döntési jogkörrel rendelkező vezetőnek minősült, egyben bizonyos szakterületi témákban az ügyvezető helyetteseként járt el.
- [36] A felperes sportigazgatóként önálló döntéseket hozott, utasításadási jogköre volt, és az ügyvezető részleges helyettesének minősült. Az okiratok és a tanúvallomások ezt bizonyítják. A másodfokú bíróság a Pp. 279. §-át megsértve kirívóan okszerűtlenül mérlegelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat.
- [37] A másodfokú bíróság a tanú vallomásának értékelésénél minden alap nélkül kimondta, hogy a felperes döntési jogköre a hétköznapi értelemben megfogalmazott, a kiválasztás folyamatának lebonyolítására vonatkozó jelentéstartalommal rendelkezett, és bár az igazolási folyamatot az ügyvezető végig kísérte, felügyelete nem jelenti azt, hogy ez a tevékenység megfosztotta volna felperest a döntési jogától.
- [38] Az elsőfokú bíróság nem hozhatta volna meg a 32-II. számú végzését, amelyben a felperes keresetváltoztatását engedélyezte, és a változtatással érintett részben kérelmének helyt adott elrendelve a kiegészítő perfelvételt. A végzés hatálytalanítását indítványozta az alperes. Álláspontja szerint nem járult hozzá a másodlagos kereseti kérelemtől való elálláshoz sem.
- Utalt a Pp. 7. § (1) bekezdésében foglaltakra. Álláspontja szerint amennyiben az elsőfokú bíróság keresetváltoztatásnak tekintette felperes nyilatkozatát akkor megfelelő határidőt kellett volna biztosítani az alperes számára ellenkérelme benyújtására.
- [39] A bíróság részéről az lett volna a helyes eljárás, ha részlegesen megszünteti az eljárást a Pp. 242. § (3) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 241. § (1) bekezdés a) pontja szerint. Ténylegesen azonban ilyen döntést sem hozhatott volna, mivel egyrészt nem volt kifejezett kérelem egyik fél részéről sem az eljárás részleges megszüntetésére, másrészt pedig a Pp. 241. § (2) bekezdése alapján meg kellett volna tárgyaláson nyilatkoztatni alperest, hogy az elálláshoz hozzájárul-e.
- [40] A részleges mellőzésnek ott van jelentősége, hogy már a 2024. augusztus 26-i 23. sorszámú beadványban is kérte alperes tanúként meghallgatni a munkaügyi referenst a vezetői helyettesítési rendre nézve. Ezt az indítványát ismételte meg a később előterjesztett irataiban, amelyet a bíróság végzésével elutasított.
- [41] Mivel az indítvány már hatályosult, és a bíróság azt befogadta, alperes kérte ezért a tanú ismételt meghallgatását a korábbi indítványainak megfelelően. Annál is inkább kérte ezt, mert a 23. sorszámú előkészítő iratban az alperes kifejezetten a Pp. 6. § és 237. § szerinti 21. sorszámú jegyzőkönyvbe foglalt bírói felhívásra válaszolt.
- [42] A jogerős ítélet elismeri, hogy az SZMSZ-ből önmagában nem volt megállapítható, hogy az operatív vezetői értekezlet, a sportszakmai vezetői értekezlet, valamint a mérkőzésszervezéssel kapcsolatos értekezlet pontosan milyen döntési jogkörrel, hatáskörrel rendelkezett, mely kérdések tekintetében hozott és hozhatott határozatot.
- [45] Tekintettel arra, hogy a bíróság a jogi képviselétváltást követően valamennyi okirati bizonyítékot visszautasított, az alperes a megismételt eljárásban kérte a felperes személyes meghallgatását. Ugyanez vonatkozik az ügyvezető személyes meghallgatására vonatkozó indítványra is. Arról a

- tényről, hogy a felperes napi operatív munkavégzése milyen munkaköri elemekből, feladatokból tevődött össze, milyen tárgyalási folyamatokban vett részt a tárgyalás közvetlensége miatt ő tudna érdemi előadást tenni.
- [46] Az alperes sportigazgatójának feladatkörei közvetlen hatással vannak a klub működésére, sikerességére és gazdasági eredményeire.
- [47] Összefoglalva a sportigazgató kiemelkedő jelentőségű feladatát látott el, közvetlenül a klub vezetőinek irányítása alatt állt, széleskörű döntési jogkörrel és önállósággal rendelkezett, munkaköre a klub stratégiai céljainak elérésére fókuszált és jelentős felelősséget hordozott magában.
- [48] A jogerős ítélet álláspontjától eltérően az Mt. 208–209. §-aitól függetlenül az általános szabályok szerint is eltérhettek a felek a munkaszerződésben a felperes hátrányára díjazásának megállapításakor, hiszen az Mt. 43. § (1) bekezdésében említett jogszabályi felhatalmazás eltérésre az Mt. X. fejezet 85. §-ában található meg, ez a passzus nem tiltja az Mt. 79. § (2) bekezdésétől a munkavállaló hátrányára való eltérési lehetőséget.
- [49] Az Mt. 85. § (2) bekezdésének mind a hat alpontjában foglaltaktól a kollektív szerződés csak a munkavállaló javára térhet el. Ebből a jogalkotói logikából következik, hogyha csak a munkavállaló javára lehetett volna eltérni az Mt. 79. § (2) bekezdésében foglaltaktól, a törvény azt kifejezetten tartalmazná. Ellenkező logika mentén az alperes szerint nem lenne szükség az Mt. 85. § (2) bekezdésében megismételni azt az előadást, amit már a 43. § (1) bekezdése is tartalmaz.
- [50] A felperesnek döntési joga volt a költségvetési tervezésnél, játékosok fizetésének meghatározásánál, a transzferárak, az átigazolási díjak és eszközbeszerzések mértékének összegeinek kialakításánál.
- [51] A munkavállaló a jogerős ítélet álláspontjával szemben nemcsak akkor minősülhet a vezető helyettesének, ha annak távolléte, illetve akadályoztatása esetén teljeskörű helyettesítésre jogosult. A helyettes megállapíthatóságát az sem zárja ki, ha a munkáltató vezetőjével azonos hatáskörrel nem rendelkezik. A munkakör tartalmát vizsgálva annak van jelentősége, hogy egyébként van-e olyan feladat- és hatásköre, amely lehetővé teszi számára, hogy a munkáltató működésére, gazdálkodására, döntéseivel meghatározó befolyást gyakoroljon. Ez pedig jelen perben a felperesi munkakör tényleges tartalma alapján megállapítható, hiszen az alperes teljes sportszakmai irányításában volt döntő szerepe sportigazgatóként, nem csupán egy szűkebb szakmai területnek volt a vezetője, mint akár az edző.
- [52] Munkaügyi szabályzat nem fellelhető, és az alperesnél rendszeresített HR kézikönyv sem tartalmazza a helyettesítési rendet, így nem maradt más lehetőség, mint a Pp. 220. § (1) bekezdés a) pontja szerinti utólagos ellenbizonyítás keretében kérni ismételt a HR vezető tanúkénti és az alperesi ügyvezető személyes meghallgatását a helyettesítés rendjének kialakult alperesi munkahelyi gyakorlatát bizonyítandó a sportszakmai operatív működés körében.
- [53] Az alperes azt kívánta igazolni, hogy a felperes az ügyvezető igazgatót közvetlenül követő szervezeti szinten helyezkedett el, hatáskörét és feladatkörét illetően az alperes gazdálkodására, sportszakmai döntésére meghatározó befolyása volt. Ezt pedig nem érinti, hogy a munkáltató szempontjából legnagyobb döntéseket az ügyvezető egyedül hozta meg, illetve a jelentősebb döntéseket az ügyvezető és a felperes mint helyettes közösen hozták.
- [54] A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult az alperes perköltségben való marasztalásával.
- [56] Az Mt. 208. § (1) bekezdésében hivatkozott helyettesítésre jogosított munkavállaló tekintetében a helyettesítési jogkör egy társaságnál akkor és annyiban létezik, amennyiben erről a társasági szerződésben, az SZMSZ-ben vagy a vonatkozó munkaszerződésben rendelkeznek. Jelen esetben sem munkaszerződés, sem SZMSZ nem tartalmazott erre vonatkozóan normatív előírást. Ezen túlmenően a töretlen bírói gyakorlat szerint a vezető helyettesének minősítéséhez nem elegendő a megnevezés. A helyettesítési jognak általánosnak, esetszerűségtől mentesnek és a vezető távolléte esetén automatikusnak kell lennie.
- [57] A felperes sportszakmai javaslatlételi joga nem emelhető a vezetői szintű döntéshozatal szintjére. Ugyanez vonatkozik az Mt. 85. § (2) bekezdésében foglaltakra is, amelyet alperes a felülvizsgálati kérelem jogalapjánál nem jelöl meg, de későbbi érvelésében hivatkozik rá.
- [58] A tanú vallomása maradéktalanul igazolta az alperes általános döntéshozatali mechanizmusát, ahol a végső döntés és aláírás minden esetben az ügyvezető igazgatóé. Az ismételt tanúmeghallgatási indítvány ellentétes a Pp. 5. § (1) bekezdésével (jóhiszeműség elve), mivel az az eljárás elhúzódtását eredményezte. Ismételt meghallgatástól új adat, információ nem várható, kizárólag a korábban elhangzott kérdések újrafogalmazása történhet.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [62] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.
- [63] A Kúria mindenekelőtt rámutat arra, hogy az igazságügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2025. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Módtv.) 153–161. §-ai módosították a Pp.-nek a felülvizsgálati eljárásra vonatkozó egyes rendelkezéseit. A Módtv. 243. § (4) bekezdése alapján a módosított tartalmú szabályok 2026. január 1-jén léptek hatályba. Átmeneti rendelkezések hiányában, a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) 15. § (2) bekezdés b) pontja alapján a 2025. december 31-én vagy azt megelőzően meghozott jogerős határozatok – így a jelen perben 2025. december 4-én kelt jogerős ítélet – felülvizsgálatára a módosítás előtti rendelkezések alkalmazandók [Kúria Pfv.I.20.089/2026/4.], ezért a Kúria a korábban hatályos szabályok alapján vizsgálta az alperes kérelmét.
- [64] A perben irányadó Pp. 523. § (1) bekezdése értelmében munkaügyi perben nincs helye felülvizsgálatnak, ha a felülvizsgálati kérelemben vitatott érték, illetve annak a 21. § (1)–(4) bekezdése alapján, továbbá a 21. § (5) bekezdésének az egyesített perekre történő megfelelő alkalmazásával megállapított értéke a teljes munkaidőre megállapított kötelező legkisebb havi munkabér (minimálbér) ötszörösét nem haladja meg. A

- felülvizsgálati kérelemben vitatott érték ezen összeget lényegesen túllépi, így a felülvizsgálat nem szorult engedélyezésre.
- [65] A Pp. 423. § (1) bekezdése alapján a Kúria a felülvizsgálati eljárás során a felülvizsgálati kérelem korlátai között, az ott megjelölt jogszabályok, és az azokra vetítetten előterjesztett érvelés tekintetében vizsgálhatta a jogerős ítélet jogszabálysértő voltát figyelemmel a Pp. 523. §-ában foglaltakra is.
- [66] A Pp. 413. § (1) (2) bekezdése értelmében a jogerős ítélet több rendelkezését támadó vagy több egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozó felülvizsgálati kérelemnek valamennyi érvelés tekintetében rendelkeznie kell a törvényben meghatározott, egymással szoros logikai és perjogi kapcsolatban álló kötelező tartalmi kellékekkel. A tartalmilag fogyatékos felülvizsgálati kérelmet – vonatkozó részében – a Kúria érdemben nem vizsgálhatja (Kúria Pfv.IV.20.242/2023/6., Gfv.III.30.13/2024/5., Pfv.III.20.827/2025/7.).
- [67] Az ismertetett jogszabályi rendelkezések alapján a felülvizsgálati kérelem akkor bizonyulhat eredményesnek, ha a kérelem előterjesztője a szükséges tartalmi kellékekkel rendelkező, határidőben benyújtott beadványában kimutatja a támadott jogerős határozatnak a jogvita érdemi elbírálására konkrétan kiható módon jogszabálysértő voltát, vagyis a támadott határozatra vonatkoztatva előadja a jogszabálysértésre hivatkozásait, a konkrét döntés alapjául szolgáló érvrendszer téves, illetőleg hiányos voltát kimutatja, vagy az érdemi döntésre kiható eljárási jogszabálysértést igazol. Tehát csak azon felülvizsgálati érvelés vizsgálható, amely megfelel a jogszabályi előírásoknak.
- [68] Az alperes felülvizsgálati kérelmében eljárásjogi szabálysértésként utalt a Pp. 263. § (1) bekezdésére, ami a bizonyítási mód és eszköz megválasztásának szabadságát tartalmazza, valamint a Pp. 320. § (5) bekezdésére, amely értelmében a bíróságok az okirattal bizonyítható tények esetén az egyéb bizonyítást mellőzhetik.
- [69] Az eljáró bíróságok ezen jogszabályi előírásoknak eleget tettek, valamennyi rendelkezésre álló bizonyítékot mérlegeltek (munkaszerződés, SZMSZ, tanúnyilatkozatok), és nemcsak az okirati bizonyítékokat vették figyelembe. Mindezzel pedig a Pp. 279. §-ában foglaltakat is helytállóan alkalmazták és érvelésükről kellőképpen számot adtak.
- [70] Alaptalanul sérelmezte az alperes felülvizsgálati kérelmében eljárásjogi szabálysértésként a Pp. 7. §-ának megsértését és azt, hogy a bíróságok a keresettől elállás körében nem nyilatkoztatták arról, hogy ehhez hozzájárul-e (Pp. 242. § (3) bekezdés, Pp. 241. § (1) bekezdés).
- [71] Ezzel szemben a bíróságok – és a felperes is felülvizsgálati ellenkérelmében – helyesen érveltek azzal, hogy a keresetváltoztatás kifejezetten a bíróság anyagi pervezetése körében hozott felhívásra történt meg. A felperes további, más érvényesíteni kívánt jogot nem állított, az összecszerűsége nem változtatott, csupán az igényt a bíróság felhívására pontosította, ez pedig nem minősül keresetváltoztatásnak, és fel sem merülhet az alperes hozzájárulásának hiánya. Ezért nem alapos az alperes 32-II. számú végzés jogellenességét állító előadása sem a kiegészítő perfelvétellel összefüggésben.
- [72] Ugyancsak helytálló a bíróságok azon érvelése, hogy a perfelvételi eljárás lezártaig előterjesztett bizonyítékok voltak érdemben értékelhetők, az ezt követően előterjesztetteket a bíróságoknak figyelmen kívül kellett hagyniuk a Pp. 220. § (7) bekezdésében foglalt előírások szerint.
- [73] E körben alaptalan azon felülvizsgálati érvelés is, hogy a bíróságok a jogi képviselőváltást követően előterjesztett indítványokat elutasították, azokat figyelmen kívül hagyták. Kiemelendő, hogy a törvény egyértelműen megjelöli a felek lehetőségeit a perfelvételi eljárás lezárta követő, utólagos bizonyíték előterjesztésére. Adott ügyben a perfelvétel lezárását követően előterjesztett bizonyítékok érdemi vizsgálatára a bíróságoknak már nem volt lehetőségük, az alperes kimentéssel megfelelő formában nem élt, az általa állítottak miatt jogszabálysértés nem történt.
- [74] Ugyancsak fenti szabályozásból vonható le azon következtetés is, hogy az alperes indítványára újabb tanú meghallgatásra nem volt lehetőség. Ugyanakkor az is rögzíthető, hogy a HR vezető vallomásának megtevételekor az alperesi képviselő jelen volt, hozzá kérdéseket intézhetett, ismételt meghallgatásának elmaradásával az alperest jog- vagy érdeksérelem nem érte. Egyebekben a tanútól nem is volt olyan nyilatkozat várható, amely a jogvita eldöntésére a korábbiaktól eltérő érdemi kihatással lenne.
- [75] A bíróságok nem sértettek jogszabályt, amikor a felperes személyes meghallgatását mellőzve – a bizonyítékok szabad mérlegelése elvének megfelelően – a rendelkezésre álló egyéb adatok értékelésével hozták meg döntésüket [Pp.279. § (1) bekezdés].
- [76] A másodfokú bíróság ítélete [43] bekezdésében jogszabálysértés nélkül mutatott rá arra, hogy a felek munkaszerződésben nem rendelkeztek arról, miszerint a felperes vezető állású munkavállalónak minősül, ezért az Mt. 208. § (2) bekezdésében rögzített törvényi feltételek és ezzel összefüggően előadott – a munkaszerződés módosítás tervezetének tartalmára, a felperes aláírást megtagadó magatartására vonatkozó – alperesi érvelés vizsgálata nem volt indokolt.
- [77] Az Mt. 208. § (1) bekezdése – aminek konkrét megsértését állította egyébként az alperes felülvizsgálati kérelmében is – úgy rendelkezik, hogy ezen jogszabályhely alapján vezető állású munkavállalónak minősül a munkáltató vezetője, valamint a közvetlen irányítása alatt álló – részben vagy egészben – helyettesítésére jogosult munkavállaló. A jogszabályi előírásból következően a vezető helyettesei közül csak az minősül vezető állású munkavállalónak, aki egyfelől az első számú vezető közvetlen irányítása alatt áll és – részben vagy egészen – az ő helyettesítésére jogosult (konjunktív feltételek). Ezért vizsgálni kellett, hogy a felperes rendelkezett-e olyan feladat – illetve hatáskörrel, ami alapján a munkáltatói jogkör gyakorlójának nem esetszerű helyettesítésére volt feljogosítva, ami vezető állású munkavállalói minősítését eredményezné. Önmagában tehát az a körülmény, hogy az alperes tanúvallomással megerősítetten állította, miszerint a felperes bizalmi jellegű munkakört töltött be, még nem támasztja alá vezető állását, mint ahogy a gazdasági igazgató

- munkaszerződése például kifejezetten tartalmazott erre nézve megállapodást.
- [78] Helyes tehát a másodfokú bíróság álláspontja, hogy a felperes ugyan az ügyvezető közvetlen irányítása alá tartozott, arra nézve azonban nem volt sem okirati, sem egyéb adat, hogy annak helyettesítésére lett volna feljogosítva. Az alperesnek lehetősége volt a helyettesítés rendjét szabályozni, amely a felperesre is kihatott volna, ezt azonban elmulasztotta.
- [79] Nem vitásan a felperes bizonyos döntések előkészítésében részt vett, javaslatot tehetett sportszakmai kérdésekben, a végső döntés meghozatalára azonban csak az ügyvezetőnek volt hatásköre. Az alperes maga sem állította, hogy felepres munkaköri feladatai, hatásköre, felelőssége alapján első számú vezetőnek minősülne. Munkaszerződésben foglalt megállapodás hiányában pedig nem volt vizsgálható, hogy a munkáltató működése szempontjából kiemelkedő jelentőségű vagy fokozottan bizalmi jellegű munkakört látott-e el (Mt. 208. § (2) bekezdés).
- [80] Az Mt. 43. § (1) bekezdése szerint a munkaszerződés – jogszabály eltérő rendelkezése hiányában – a Második Részben foglaltaktól, valamint munkaviszonyra vonatkozó szabálytól a munkavállaló javára eltérhet. Ezzel összefüggésben alaptalanul hivatkozott az alperes az Mt. 85. §-a alapján arra, hogy ez nem tiltja az Mt. 79. § szerint a munkavállaló hátrányára való eltérést. A törvény kifejezetten kollektív szerződés ilyen irányú rendelkezése alapján teszi ezt lehetővé, az alperes azonban sem kollektív szerződéssel, sem üzemi megállapodással nem rendelkezett, mint ahogy arra a másodfokú bíróság helytállóan kitért. Mindebből következően pedig a jogerős ítélet helyesen állapította meg, hogy vezető állású munkavállalói minőség hiányában – a felperes márpedig nem volt ilyennek tekintendő – az Mt. 79. § (2) bekezdése szerint szabályozottaktól való eltérés nem volt megengedett.
- [81] A felperes munkaszerződésének III. pontjában foglaltak a fent hivatkozott törvényi előírásoknak nem feleltek meg, az alperes jogszerűen nem köthetett ki három havi „bánatpénzt” mint anyagi kompenzációt a határozott idő lejárta előtti egyoldalú munkáltatói jognyilatkozattal történt munkaviszony megszüntetése esetében.
- [82] Az Mt. 29. § (1) bekezdése alapján a munkaszerződés érvénytelennek minősül, így az Mt. 79. § (2) bekezdése szerinti jogkövetkezményt kell alkalmazni a perbeli esetben. Az alperes a jogalapot vitatta, az összecszerűségeget illetően azonban észrevételt nem tett, így az jelen eljárásnak ez nem lehetett a tárgya.
- [83] Mindezekre figyelemmel a jogerős ítélet nem sérti a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat, ezért a Kúria a Pp. 423. § (1) bekezdése alapján azt hatályában fenntartotta.

(Kúria Mfv.II.10.030/2026/4.)

KÖZIGAZGATÁSI KOLLÉGIUM

139 Az adott kárenyhítési évre vonatkozóan kell vizsgálni, hogy a felperes rendelkezik-e a hozamcsökkenést kiváltó káresemény bekövetkezése előtt megkötött és biztosítási szerződés szerint díjrendezett, az adott növénykultúrára jellemző, e törvény szerinti aszály, belvíz, felhőszakadás, jégeső, mezőgazdasági árvíz, tavaszi fagy, őszi fagy, téli fagy vagy vihar miatt bekövetkező káreseményre kiterjedő hatályú mezőgazdasági biztosítással [2011. évi CLXXXVIII. törvény (Mkk tv.) 5. § (5) bek., 15. § (1) bek., 17. § (1) bek. b) pont; 27/2014. (XI. 25.) FM. rendelet (Rendelet) 9. §. (4b), (4c) és (6) bek.].

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes mezőgazdasági termeléssel foglalkozó gazdasági társaság, melyet 2024. évben termeléssel kapcsolatban kár ért. A felperes a Biztosítónál 2023–2024. évekre vonatkozóan határozatlan időre szóló, azonos kötvényszámú biztosítási szerződéssel rendelkezett. A szerződés 4.5. pontja szerint a szerződőnek minden egyes biztosítási időszakra meg kell adnia a Biztosító számára a biztosítandó mezőgazdasági növénykultúrákat. A felperes az öt terhelő adatszolgáltatási kötelezettségének tett eleget. A 2024. szeptember 10. napján kiállított biztosítási kötvény szerint a biztosítás tartama határozatlan, az adatközlés dátuma 2024. április 13., és a kötvényben felsorolt növényi kultúrákra jég, tűz, aszály, tavaszi fagy, őszi fagy, felhőszakadás, vihar, árvíz, téli fagy kockázatokra terjed ki.
- [2] A felperes a káreseményeket határidőben bejelentette, aminek kapcsán az alperes az őszi búza aszálykár esetében az őszi árpa aszálykár esetében 30%-ot meghaladó mértékű hozamcsökkenést igazolt, míg az őszi árpa és az őszi búza vetőmag, valamint a napraforgó és szemescirok fagykára esetében azt állapította meg, hogy a hozamcsökkenés mértéke a 30%-ot nem érte el.
- [3] A felperes az igazolt hozamcsökkenések alapján kárenyhítő juttatás iránti kérelmet terjesztett elő. Az alperes az első káresemény dátumát 2024. február 23. napján rögzítette a mezőgazdasági biztosítási szerződés megkötésének dátumát 2024. április 13. napján. A mezőgazdasági termelést érintő időjárási és más természeti kockázatok kezeléséről szóló 2011. évi CLXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Mkk tv.) 11. § (5) bekezdése és a kárenyhítési hozzájárulás megfizetésével, valamint a kárenyhítő juttatás igénybevitelével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 27/2014. (XI. 25.) FM rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 9. § (4b) és (4c) bekezdései alapján álláspontja az volt, a biztosítás – az első káresemény bekövetkezése előtt – nem került megkötésre, ekként a felperes nem rendelkezik az előírt, üzemi szintű referencia hozamértékének legalább felére kiterjedő összegű mezőgazdasági biztosítási szerződéssel.

A kereseti kérelem és a védírat

- [4] A felperes keresetében elsődlegesen a határozat megváltoztatását és a biztosítási szerződés hiányára vonatkozó megállapítás mellőzését, másodlagosan a határozat megsemmisítését és az alperes új eljárásra kötelezését kérte, a perköltségének megtérítése mellett.
- [5] Allította, hogy 2023. május 22. napjától határozatlan időre szóló érvényes mezőgazdasági növénybiztosítással rendelkezett a Biztosítónál. Hangsúlyozta, hogy minden évben a tavaszi növénykultúra elvetését követően a felperes a biztosító felé adatközléssel él, az alapján, hogy az előző évi biztosítással érintett terület, illetve biztosításba vont növénykultúra területei az adott gazdasági évben hogyan változnak. Ennek következtében évenként eltér a biztosítási fedezettel érintett növény, valamint a biztosítási fedezettel érintett terület hozama, és változik az egységár is. Hangsúlyozta, hogy 2024. évre vonatkozóan a tavaszi vetést követően 2024. április 13. napján nyújtott be adatközlést. A felperes ugyanezen terület vonatkozásában 2023. évre, 2023. július 31. napján szolgáltatott adatközlést, mely alapján a biztosító 2023. augusztus 1. napjától kezdődő hatállyal módosította a 2023. május 22. napjától határozatlan időre kötött szerződést.
- [6] Előadta, hogy a biztosító a korábbi biztosítási feltételek fenntartásáról csupán július 15-én dönt, az általános szerződési feltételek szerint. Szerinte az alperes az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Akr.) 62. § (1)–(2) bekezdéseit, 2. § (2) bekezdését megsértette, mert amennyiben a Biztosítót megkeresi, az Mkk tv. 15. § (1) bekezdése szerint, akkor a rendelet 9. § (4a)–(4b) bekezdései és az Mkk tv. 11. § (5) bekezdése alapján nem kerülhetett volna sor annak megállapítására, hogy a felperes nem rendelkezik az előírt mezőgazdasági biztosítással.
- [7] Az alperes tévesen tekintette a biztosítási szerződés megkötési időpontjának a felperes Biztosító felé tett adatközlésének dátumát. Több éve fennálló határozatlan időre szóló szerződése van.
- [8] Az első tárgyalást követően 7. sorszám alatt előterjesztett bizonyítási indítványában kifejtette, hogy az alperes tévesen értelmezi a jogszabályt, amikor az eltérő növénykultúrára és káreseményre vonatkozó kárbejelentés szerinti káresemény dátumát tekinti releváns időpontnak annak megítélésakor, hogy a felperesnek volt-e szerződése.
- [9] Az alperes védíratában a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság döntése

- [11] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította.
- [13] Hangsúlyozta, hogy az Mkk tv. 17. § (1) bekezdés b) pontja értelmében a Biztosító a mezőgazdasági biztosítási szerződés megkötését követően, de legkésőbb a tárgyév július 15-ig adategyeztetés céljából megküldi az agrárkár enyhítési szerv részére a biztosítási szerződés jogszabályban előírt adatait. Az alperes a jogszabályi előírás alapján a biztosítás

- időpontját a Biztosító adatszolgáltatásából állapította meg.
- [15] A Rendelet 9. § (4b) bekezdés értelmezése kapcsán kifejtette, hogy a 4. § (1) bekezdésére figyelemmel az első kárbejelentésben feltüntetett mezőgazdasági káresemény bekövetkezésének időpontja előtt megkötött mezőgazdasági biztosítás adhat alapot az időben megkötött biztosítás létének megállapítására.
- [16] Az Mkk tv. 11. § (5) bekezdése nem azt fogalmazza meg, hogy a termelőnek a 100%-os kárenyhítési juttatásért pusztán arra a növénykultúrára kell biztosítással rendelkeznie, amelyre a kárenyhítő juttatást igényli, hanem azt várja el, hogy a termelő az egységes kérelem, valamint a kárenyhítő juttatás iránti kérelem adatai alapján számított üzemi szintű referencia hozam értékének legalább felére kiterjedően rendelkezzen az adott kárenyhítési évre vonatkozóan hozamcsökkentést kiváltó káresemény bekövetkezése előtt megkötött és biztosítási szerződés szerint díjrendezett, az adott növénykultúrára jellemző, e törvény szerinti mezőgazdasági biztosítással.
- [17] Álláspontja szerint felperes által előterjesztett bizonyítékok a 2024. február 23. előtt megkötött, az Mkk tv. 11. § (5) bekezdésének megfelelő mezőgazdasági biztosítás létét nem támasztották alá.
- A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem**
- [18] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, melyben elsődlegesen a jogerős ítélet megváltoztatását, az alperesi határozat megsemmisítését, és az alperes új eljárás lefolytatására történő kötelezését kérte. Másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokon eljáró bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára történő utasítását indítványozta.
- [19] Egyrészt vitatta, hogy bármilyen tiltott kereset kiterjesztés áll fenn. Hangsúlyozta, hogy a 7. sorszám alatti beadványában kizárólag az alperes védiratában előadott, a Rendelet 9. § (4b) bekezdésének szövegét 2024. szeptember 6-tól megváltoztató, módosító rendelet előírásaira reagált.
- [20] Változtatlanul állította, hogy az alperes és a bíróság is helytelenül értelmezte az Mkk tv. 11. § 2023. november 1. óta hatályos (5) bekezdését. Jelentősége van a jogszabályban a hozamcsökkentést kiváltó káresemény és az adott növénykultúrára jellemző kifejezések használatának. Álláspontja szerint egyes növénykultúrák vonatkozásában külön-külön vizsgálendő az első kárbejelentés időpontja és arra vonatkoztatottan a biztosítási szerződés léte, nem pedig az adott évben általánosságban nézve az első kárbejelentés időpontja fogja meghatározni minden egyes eltérő növénykultúrában bekövetkező káresemény elbírálását. Ez már csak azért is életszerűtlen, hiszen az év elején történő fagykár idejében a termelő például napraforgóra mint adott növénykultúrára nem tud biztosítással rendelkezni. A felperes kárenyhítési kérelmének tényállása szerint az őszi búza és őszi árpa termesztett növénykultúrák aszálykára jelentett be kárigényt 2024 júliusában, amelyek esetében a hozamkiváltást okozó káresemény 2024 júniusában történt. A felperes 2024 áprilisában újította meg a szerződést, annak megkötésére 2023-ban került sor, ekként a „megkötött” feltétel teljesülése igazolt.
- [21] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.
- A Kúria döntése és jogi indokai**
- [24] Elsőként a Kúria az elsőfokú bíróságnak a tiltott keresetkiterjesztés kapcsán elfoglalt álláspontját vizsgálta.
- [25] A Kp. 2. § (4) bekezdése előírja, hogy a bíróságnak a közigazgatási jogvitát – fő szabály szerint – a kereseti kérelem, a felek által előterjesztett kérelmek és jognyilatkozatok keretei között kell elbírálnia. A kereseti kérelemhez kötöttség elve közelebbről azt jelenti, hogy a bíróságnak a közigazgatási tevékenység jogszerűségét a kereseti kérelem korlátai között kell vizsgálnia [Kp. 85. § (1) bekezdés]. A keresetváltoztatás, illetve a keresetkiterjesztés a közigazgatási perben szigorú feltételekhez kötött, ami – a perkoncentráció, az eljárás észszerű időn belüli lefolytatása, a per lehetőleg egy tárgyaláson érdemben való elbírállhatósága követelményeinek megfelelően – a per elhúzódásának megakadályozását célozza.
- [26] Az alperes határozatát arra alapította, hogy a felperes 2024. március 6. napján téli fagykára benyújtott bejelentése alapján az első káresemény időpontja 2024. február 23. napja volt, a biztosítói adatbejelentése szerint viszont a mezőgazdasági biztosítási szerződés megkötésének dátuma 2024. április 13. Az Mkk. tv. 11. § (5) bekezdése és a Rendelet 9. § (4b) és (4c) bekezdései alapján a mezőgazdasági biztosítás nem lett időben megkötve (az első káresemény előtt), így azt figyelembe venni nem tudta.
- [27] A felperes kereseti érvelése azon alapult, hogy az alperes tévesen rögzítette, hogy nem rendelkezett mezőgazdasági biztosítási szerződéssel, azt már 2023. május 22. napján megkötötte, díjfizetése rendezett volt, kizárólag a tavaszi vetésre figyelemmel a növénykultúrákban bekövetkezett változást jelentette, de ez nem azt jelenti, hogy attól kezdődően rendelkezett volna biztosítással. Ekként eleget tett az Mkk. tv. 15. § (1) bekezdésében és a Rendelet 9. § (4a) és (4b) bekezdéseiben írt feltételeknek, rendelkezett a káresemény bekövetkezésének időpontja előtt megkötött szerződéssel. A felperes 7. számú beadványában az alperesi védiratra reagálva azt fejtette, hogy az alperes Mkk.tv. 11. § (5) bekezdéséhez kapcsolódó érvelése hibás, jogértelmezése téves. Azzal érvel, hogy az adott növénykultúrára vonatkozóan tett első bejelentés az, ami irányadó a biztosítási jogviszony létrejöttének ellenőrzésekor, ez pedig az őszi búza és árpa tekintetében 2024. július 5., 8. és 10. napján történt meg.
- [28] A Kúria álláspontja szerint a felperes a kereseti támadás irányán nem változtatott, hiszen végig arra hivatkozott, hogy az alperes által megkívánt biztosítással rendelkezett. Tartalmazta a keresete, hogy határozatlan időre szóló biztosítással rendelkezett és kizárólag adatbejelentést tett, ami tevékenységének speciális jellegéből fakad, mert a téli és tavaszi vetés eltér egymástól, minden időszakban átfedésekkel, más-más növénykultúra kerül biztosításra. A perbeli esetben ugyanazon jogszabályhelyek és jogsérelem alapján annak a jogi előírásnak egy eltérő értelmezését, magyarázatát is adva támadja az alperesi határozatot, ami nem

minősül meg nem engedett keresetkiterjesztésnek. Tévesen foglalt ekként állást az elsőfokú bíróság a keresetkiterjesztés kapcsán.

- [29] Nem ért egyet a Kúria az elsőfokú bíróságnak a szerződés meglétére, megkötésére vonatkozó megállapításaival sem. Az elsőfokú bíróság tévesen nem tulajdonított jelentőséget a biztosítási kötvényeken megjelenő, biztosítás tartamára vonatkozó közlésnek. Eszerint 2023. évben az adatközlés dátuma 2023. július 31., de a szerződés határozatlan időtartamra, 2023. augusztus 1-jei hatállyal jött létre, míg a 2024. évre 2024. április 13-i adatközléssel határozatlan időre, 2024. augusztus 5. napi hatállyal jött létre. Jelentősége van annak is, hogy a biztosítási kötvény számok azonosak, ami szintén utalhat arra, hogy a biztosítási jogviszony megszakítás nélkül fennáll. Nem szabad figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy a kárenyhítési év a Rendelet 2. § (1) bekezdése értelmében a tárgyévvel megelőző év november 1-jétől tárgyév október 31-ig terjedő időszak, ezért nem értelmezhető ettől az időszaktól elszakítva a biztosítási szerződés megléte sem. Az Mkk. tv. 11. § (5) bekezdése kifejezetten azt írja elő, hogy az adott kárenyhítési évre vonatkozóan kell a hozamcsökkenést kiváltó káresemény bekövetkezése előtt megkötött és biztosítási szerződés szerint díjrendezett, az adott növénykultúrára jellemző, e törvény szerinti aszály, belvíz, felhőszakadás, jégeső, mezőgazdasági árvíz, tavaszi fagy, őszi fagy, téli fagy vagy vihar miatt bekövetkező káreseményre kiterjedő hatályú mezőgazdasági biztosítással rendelkezni. Az pedig biztosan kijelenthető, hogy a felperes rendelkezett 2023. november 1-jétől, 2024. október 31-ig terjedő időtartamra biztosítással, a csatolt biztosítási kötvények tanúsága szerint.
- [30] A fentiekre tekintettel a Kúria az elsőfokú bíróság jogerős ítéletét a Kp. 121. § (1) bekezdés a) pontja alapján hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította.
- [31] A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak a felperes keresetét a fent kifejtett kúriai jogértelmezésre figyelemmel kell elbírálnia, azt ki kell merítenie, de azon, illetve a felülvizsgálni kért közigazgatási tevékenység keretein túl nem terjeszkedhet, olyan indokokra, amit az alperes határozata nem tartalmazott nem alapíthatja a határozat jogszerűségét. [ítélet 67. pontja]

(Kúria Kfv.I.35.200/2025/7.)

140 Az Európai Unió területén gyártott használt gépjármű preferenciális származása az Európai Unió területén kiállított forgalmi engedéllyel és a márkakereskedő által kiállított megerősítő nyilatkozattal igazolható [2017. évi I. törvény (Kp.) 78. §; 2017. évi CLII. törvény (Vámtörvény) 48. §, 118. § (3) bek.].

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes mint az exportőr közvetlen vámjogi képviselője, Ukrajna irányú kiviteli kérelméhez csatolta a 8704 21 99 vámtarifaszámú, 2 alvázszámú gépjármű preferenciális származásának igazolására az EUR.1 szállítási bizonyítványt (a továbbiakban: Szállítási Bizonyítvány), a gépjármű forgalmi

engedélyét és hivatalos márkakereskedő uniós származást megerősítő nyilatkozatát, valamint az értékesítési számlát, (mely szerint a termék eredete az Európai Unió). A kiviteli vámeljárás során megtörtént a Szállítási Bizonyítvány hitelesítése.

- [2] Az elsőfokú vámhatóság az ukrán vámszervek megkeresésére a Szállítási Bizonyítvány vonatkozásában vámellenőrzést indított, mely alapján határozatával a Szállítási Bizonyítványon szereplő áru származó helyzetének megerősítését elutasította és rögzítette, hogy vámigazgatási bíróság kiszabása várható.
- [3] A felperes fellebbezése alapján eljáró alperes a határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta.
- [4] Határozatát az Unió Vámkodekx létrehozásáról szóló 952/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: Unió Vámkodekx) 46. cikkére, a Tanács 2012. március 26-i, a pán-euromediterrán preferenciális származási szabályokról szóló regionális egyezmény megkötéséről (2013/94/EU) szóló határozata (a továbbiakban: Egyezmény) I. függelék 4. cikk (1) bekezdés k) pontjára, 16. cikk (3) bekezdésére, 27. cikkére, 28. cikk (1) bekezdésére, II. mellékletére, a Magyarázó megjegyzések a származási szabályokról szóló pán-euró-mediterrán jegyzőkönyvekre vonatkozóan 2007/C 83/01 számú Közlemény (a továbbiakban: Magyarázó megjegyzések) 16. cikk b) pontjára, az Unió Vámkodekx létrehozásáról szóló 952/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet egyes rendelkezéseinek végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, a Bizottság (EU) 2015/2447 végrehajtási rendeletének (a továbbiakban: VA) 61. cikk (1) bekezdésére, 63. cikk (1) bekezdésére alapította.
- [5] Az Egyezmény 27. cikkében - példalózó jelleggel - felsorolt okmányoknak a közös jellemzője, hogy azokkal valójában csak a gyártók rendelkeznek. Emiatt a kereskedőknek – a használt áruk esetén különösen – olyan egyéb igazoló okmányra van szükségük, amely alkalmas az áruk preferenciális származó helyzetének az alátámasztására. A VA. 61. cikk (1) bekezdése szerint főszabályként az exportőrnek (vagy képviselőjének) szabályos beszállítói nyilatkozat alapján kell igazolnia az EUR.1 szállítási bizonyítványon feltüntetett gépjármű preferenciális származó helyzetét.
- [7] Az előállítás (vagy behozatal) és a kivitel napja közötti esetleges jelentős időbeli eltérés esetén sem köteles a vámhatóság a beszállítói nyilatkozat helyett elfogadni a Magyarázó megjegyzések 16. cikk b) pontjában felsorolt alternatív bizonyítékokat (a gyártó vagy bármely más kereskedő nyilatkozatai, szakértői vélemény, az áruk márkája vagy annak leírása stb.), azok adattartalmát minden esetben egyediesítve kell megvizsgálnia.
- [8] A preferenciális származás általános alapelvei szerint származó az a termék, amelyet teljes egészében az adott fél területén állítottak elő (azaz nem használtak fel a gyártás során nem származó anyagokat), és az, amelynek előállítása során ugyan felhasználtak nem származó anyagokat, de azt kielégítő megmunkálás vagy feldolgozás alá vonták a gyártás során. Az autóipar sajátosságaira tekintettel a gépjárművek rendszerint az utóbbi kategóriába tartoznak, hiszen gyártásuk során tipikusan használnak nem származó alapanyagokat is. Ezért a gépjárművek preferenciális

származása attól függ, hogy a gyártás során a nem származó anyagokon elvégzett megmunkálás vagy feldolgozás kielégítő mértékű volt-e. Az autópálya sajátosságai miatt a gyártás helye, időpontja, a gyártó személye, illetve a termék márkája nem szolgál kielégítő bizonyítékkal az áru preferenciális származására.

- [9] Jelen ügyben vizsgált Szállítási Bizonyítványon szereplő árut 2018. november 30-án gyártották, a kiviteli vámeljárás 2023. október 24-én történt, a két időpont között jelentős eltérés áll fenn. A felperes által a vámellenőrzés keretében csatolt okiratok nem alkalmasak az áru preferenciális származásának igazolására, ugyanis azok nem igazolják sem a gyártáskori, sem a kivitelkori származó voltát. A Szállítási Bizonyítvány megerősítésére ezért a vámellenőrzés keretében nem volt mód.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [10] A felperes keresetében az alperes határozatának megsemmisítését, hatályon kívül helyezését, az elsőfokú hatóság új eljárásra kötelezését kérte.
- [11] Álláspontja szerint az alperes határozata sérti a VA 61. cikk (1) bekezdését, az Egyezmény 16. cikkét, 27. cikkét, ellentétes a Magyarázó megjegyzések 16. cikkével. Az alperes az uniós vámjog végrehajtásáról szóló 2017. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Vámtörvény) 48. § (1) és (5) bekezdésének és 66. § (2) bekezdésének megsértésével nem tett eleget tényállástisztázási és indoklási kötelezettségének, a bizonyítékokat kirívóan okszerűtlenül értékelte, és egyrészt lehetetlen bizonyításra hívta fel, másrészt a Vámtörvény 39. § (5) bekezdésének és 66. § (3) bekezdésének megsértésével a vámhatóság által elérhető közhiteles nyilvántartásból [European Car and Driving Licence Information System (a továbbiakban: EUCARIS)] megállapítható adatok igazolására kötelezte. Eljárásával megsértette a Vámtörvény 4. §-ában foglalt szakszerűség alapelvét.
- [12] Álláspontja szerint a csatolt iratok, a gyártó hivatalos márkakereskedője által kiállított származási igazolás (*Confirmation of country of origin*), mely szerint az áru származási országa Franciaország, az exportőr számlája, mely szerint az áru eredete (*Country of origin*) az EU, bizonyítja az áru származó státuszát, és az ellenőrzés során nem merült fel ezzel ellentétes információ. A Bizottság a Magyarázó megjegyzésekben rögzítette, hogy a származás igazolására a márka is alkalmas. A gépjármű a forgalmi engedélye, és az abban szereplő egyedi azonosítói (motorszám, alvázszám) alapján beazonosítható. A Magyarázó megjegyzések 16. pontja szerint ezen okiratok alternatív bizonyítékként elfogadhatók.
- [13] Az alperes a kereset elutasítását kérte a határozatában foglalt indokok alapján.

A jogerős ítélet

- [14] Az elsőfokú bíróság jogerős ítéletével a keresetet elutasította.
- [16] A Vámkódex 51. cikk (1) bekezdése és az Egyezmény 16. cikk (3) bekezdése, 28. cikk (3) bekezdése alapján a felperesnek kell rendelkeznie a EUR.1 szállítási bizonyítvány kiadására vonatkozó hitelesítési eljárásban a származást igazoló iratokkal,

dokumentumokkal és azokat az ellenőrzés során be kell mutatnia.

- [17] Az Egyezmény 27. cikke és a Magyarázó megjegyzések 16. cikk b) pontja csak példálózva sorolja fel, hogy mely dokumentumok alkalmasak az áru preferenciális származásának igazolására, ezért a felperesnek az ellenőrzés során az volt a kötelezettsége, hogy alátámassza a Szállítási Bizonyítvány adatait. A Magyarázó megjegyzések 16. cikk b) pontjában szereplő feltételek teljesülésére figyelemmel a felperesnek azt kellett igazolnia, hogy a 2018-ban Franciaországban gyártott jármű európai minősége a gyártás időpontjában származó volt és a státusza a kivitel időpontjáig nem változott.
- [18] A márkakereskedés által 2023. október 24-én kiállított, a használt gépjármű uniós származásának igazolására irányuló dokumentum nem elégséges a kivitelkori státusz igazolására.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [19] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet megváltoztatását, az alperes határozatának megsemmisítését és az alperes új eljárásra kötelezését kérte.
- [20] Álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 78. § (2) bekezdését, a 84. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 346. § (5) bekezdését, a Vámtörvény 5. §-át, 48. § (1), (2), (4) és (5) bekezdését, ellentétes a Magyarázó megjegyzések II. függelék, 16. cikkével, 20. cikkével, 27. cikkével, az EU-Ukrajna Vámüggyelkel foglalkozó albizottság 2023/1. számú határozatában (a továbbiakban: 2023/1. határozat) foglaltakkal.
- [21] Előadta, hogy az elsőfokú bíróság általa az áru származó státuszának igazolására becsatolt okirati bizonyítékok egyenként és összességében történő mérlegelését nem végezte el.
- [22] Az elsőfokú bíróság az okiratok közül kizárólag a márkakereskedő által kiállított származási igazolást vizsgálta, és logikai ellentmondással állapította meg annak elégtelen voltát. Figyelmén kívül hagyta, hogy a márkakereskedő rendelkezik azokkal a szakmai ismeretekkel, amelyek alapján nyilatkozott, hogy az áru származási helye az Európai Unió, Franciaország.
- [24] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [25] A felülvizsgálati kérelem alapos.
- [28] A Kúria megállapította, hogy a felperes által a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott 2023/1. határozata a kiviteli vámeljárás során nem volt még hatályban, annak elfogadására 2023. november 16. napján került sor, így rendelkezései jelen ügyben – a határozat 2. cikke értelmében – nem irányadók. A 2023/1. határozat rendelkezései azonban az Egyezmény rendelkezésével azonosak. Az alperes és az elsőfokú bíróság az ügyben alkalmazandó anyagi jogszabályokat helyesen jelölte meg, és azokból helytállóan következtetett arra, hogy a perbeli esetben a 2018-ban gyártott és 2023. október 24-i vám alá állított használt gépkocsi származásának meghatározásakor nem szükséges a VA 61. cikk (1) bekezdése szerinti, szabályos beszállítói nyilatkozat,

- az áru származó státusza a Magyarázó megjegyzések „16. cikk (Bizonyító erejű okmányok a felhasznált árukról)” rendelkezés alapján egyéb módon is igazolható. A Magyarázó megjegyzések 16. cikke szerint „Származási igazolások kiadhatók használt vagy bármilyen más árukra is, amennyiben egyrészt az előállítás vagy behozatal, másrészt a kivitel napja közötti jelentős időbeli eltérés miatt a szokásos igazoló okmányok nem hozzáférhetők.
- [29] Ezen rendelkezések alapján kellett megítélni, hogy a kivittel érintett gépjármű európai származónak tekinthető-e.
- [32] A Kúria megállapította, hogy jelen ügyben az elsőfokú bíróság egyrészt hiányosan állapította meg a tényállást, mert ítéletében a felperes által a Származási Bizonyítvány aláíratására előterjesztett okiratok közül csak a márkakereskedő igazolását jelenítette meg, és az egyéb, releváns okiratokat és azok tartalmát nem ismerte. A hiányos tényállás alapján a vizsgálata is kizárólag a márkakereskedő igazolására terjedt ki, és a hiányos bizonyítéktérkélezése alapján okszerűtlen jogkövetkeztetéssel, jogszabálysértően utasította el a felperes keresetét.
- [33] A vámhatóság a felperesnél az ukrán vámszerv megkeresésére a Vámkódex 46. cikke, valamint a Vámtörvény 118. § (3) bekezdése szerinti, származás utólagos megerősítése iránti vámellenőrzést folytatott. Ennek keretében a Vámtörvény 118. § (4) bekezdése szerint jogosult volt – különösen - a) az uniós és nem uniós áruk nyilvántartását, az árukészletek, alapanyagok, félkész termékek eredetét, nyilvántartását leltározás útján, b) a bejelentett tények, adatok, körülmények valódiságát, c) az áruk előállítását, raktározását, szállítását, felhasználását, valamint az árukkal kapcsolatosan végzett tevékenységeket, d) az áruk beszerzési és az értékesítési körülményeit, ezek személyi és tárgyi feltételeit, illetve a beszerzés és az értékesítés megtörténtét igazoló iratok valódiságát, hitelességét vizsgálni.
- [34] A felperes a gépjármű származásának igazolására csatolta annak 2023. szeptember 13. napján, Szlovákiában kiállított forgalmi engedélyét, amelyből kitűnik, hogy a gépjármű alvázszáma a VF1 kódszámokkal kezdődik. A forgalmi engedély közhiteles gépjármű-nyilvántartás alapján kerül kiállításra, az tehát egy hatósági igazolás. A nemzeti járműnyilvántartások európai szinten összekapcsolódnak, az európai szinten vezetett nyilvántartásból (Európai Gépjármű és Vezetői Engedély Információs Rendszer - EUCARIS) a lényeges adatok, és azok esetleges változása is lekérdezhető, abból a vámhatóság számára adat adható át.
- [35] Az alvázszám a gépjármű azonosítására (is) szolgál, nemzetközi szinten azonosíthatóvá teszi az adott, egyedi gépjárművet. Az alvázszám (angolul VIN – *Vehicle Identification Number*) 17 karakterből áll, és az 1–3. karaktere (WMI – *World Manufacturer Identifier*) a gyártó régióját, országát és magát a gyártót jelöli. Ebből következően a perbeli gépjármű alvázszámának első három karaktere (a VF1 jelentése): V – Európa régió; F – Franciaország (gyártó ország); 1 – Renault (gyártó). Tehát a gépjármű VF1 kódja egyértelműen azonosítja, hogy a perbeli jármű a Renault franciaországi gyárából származik. Az alvázszám felépítése, adattartalma mindenki számára megismerhető, tehát köztudomású ténynek tekintendő. A Vámkódex 46. cikke és a Vámtörvény 118. § (3) bekezdése szerinti vámellenőrzés során a Vámtörvény 108. § (1) bekezdése és 77. §-a alapján alkalmazandó 48. § (1) bekezdése szerint a vámhatóság köteles a döntéshozatalhoz szükséges tényállást tisztázni; ha ehhez nem elegendőek a rendelkezésre álló adatok, bizonyítási eljárást folytat le. A (2) bekezdése értelmében a vámhatóság által hivatalosan ismert és a köztudomású tényeket nem kell bizonyítani.
- [36] Emellett a forgalmi engedélyen szerepel a gyártó is.
- [37] A felperes a forgalmi engedély mellett csatolta a preferenciális származás igazolására (*Confirmation of country of origin*) a hivatalos márkakereskedésének 2023. október 24. napján kiállított igazolását, amely szerint a gépkocsit a lyoni üzemében (*manufacturer*) gyártották, az franciaországi származású (*country of origin*). Csatlalta továbbá az ugyanezen a napon kelt kereskedelmi számlát, amely szerint a gépjármű származása: Európa (EU).
- [38] Ezen okirati bizonyítékok alapján a gépjármű származása - a Magyarázó megjegyzések 16. cikke szerint - egyértelműen megállapíthatóan az Európai Unió – Franciaország.
- [39] Utal arra a Kúria, hogy a Magyarázó megjegyzések 27. cikke szerint „A 16. cikk (3) bekezdésében és a 21. cikk (5) bekezdésében említett, azt igazoló okmányok, hogy az EUR.1 vagy EUR-MED szállítási bizonyítvány, illetve származási nyilatkozat vagy EUR-MED származási nyilatkozat fedezete alá tartozó termékek a szerződő felek egyikének területéről származó termékeknek tekinthetők és megfelelnek az egyezmény egyéb követelményeinek, többek között a következők lehetnek: (...) 3. az anyagok megmunkálásának vagy feldolgozásának az adott szerződő fél területén való végzését igazoló, az adott szerződő fél területén kibocsátott vagy kiállított okmányok, amennyiben azokat a nemzeti jogszabályokkal összhangban használják.”
- [41] A preferenciális vám alkalmazására vonatkozó kérelem alapján indult vámeljárásban az ügyfél kötelezettsége a kérelem aláíratására vonatkozó igazolások benyújtása. Az igazolás megfelelősége tárgyában indult vámellenőrzés során azonban a vámhatóság kötelezettsége annak bizonyítása, hogy az igazolásban szereplő adatok nem valósak.
- [43] A Kúria álláspontja szerint a felperes által benyújtott EUR.1 Származási Bizonyítvány, azaz a használt gépjármű preferenciális származása megerősítésének lett volna helye.
- [44] Az alperes által hivatkozott C-438/11. (Lagura), C-351/24. (C/C Vámügynöki Kft.), C-409/10. (Afasia) ügyek eltérő tényállás mellett születtek.
- [45] A Kúria mindezek alapján megállapította, hogy a jogerős ítélet a bizonyítékok hiányos és okszerűtlen értékelésén alapul, sérti a Kp. 78. § (2) bekezdését, a Magyarázó megjegyzések 16. és 27. cikkét, ezért a jogerős ítéletet a Kp. 121. § (1) bekezdés b) pontja alapján megváltoztatta, az alperes határozatát az elsőfokú határozatra is kiterjedő hatállyal megsemmisítette és az elsőfokú vámhatóságot új eljárás lefolytatására kötelezte.

- [46] Az elsőfokú vámhatóság az új eljárásban köteles a Származási Bizonyítványt megerősítő határozatot hozni a Kúria végzésében foglalt indokok alapján.

(Kúria Kfv.V.35.255/2025/5.)

141 A tételes jogon túl a felperes tisztességes eljáráshoz való joga is sérül, ha a bíróság nem dönt a Kp. 77. § (5) bekezdése szerinti – a védíratra tett – nyilatkozat megtételére nyitva álló határidő elmulasztása miatti igazolási kérelem tárgyában. Ha a védíratra tett felperesi nyilatkozat a keresetlevél benyújtására nyitva álló határidőben előadott kereseti indokokhoz képest új hivatkozást tartalmaz, az elsőfokú bíróságnak vizsgálnia kell, hogy az jogszerű keresetkiterjesztésnek, avagy tiltott keresetváltoztatásnak minősül-e [2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 153. § (1) bek., 43. § (1) bek., 77. § (5) bek.; 2017. évi I. törvény (Kp.) 43. §, 77. § (1) bek., 85. § (1) bek.].

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [4] A felperes 2023. november 15-én tulajdonjog bejegyzése iránti kérelmet terjesztett elő az alperesnél a perbeli ingatlan 1/1 tulajdoni hányadára vonatkozóan. Kérelméhez csatolta a 2023. február 20-án kelt „Vételi jog gyakorlást tartalmazó jognyilatkozat” elnevezésű okiratot. A felperesi érdekelt ugyanaznap szintén tulajdonjog bejegyzés iránti kérelmet nyújtott be az alpereshez az ingatlanra vonatkozóan. Kérelmének mellékletét képezte a közte és a vételi jog kötelezettje között létrejött, 2021. október 26-án kelt törlési és visszajegyzési megállapodás, valamint engedély.
- [5] A felperesi érdekelt jogi képviselője útján előterjesztette az alperesnél a tőle, a felperestől, valamint a vételi jog kötelezettjétől származó rangsorcsere iránti kérelmet tartalmazó közös nyilatkozatot.
- [6] Az alperes a határozatában a rangsorcsere iránti kérelemnek helyt adott. Ezzel egyidejűleg a felperes tulajdonjog bejegyzés iránti kérelmét elutasította. Az elutasítás tényét feljegyezte.
- [7] Határozatát az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Inytv.) 6. § (1) bekezdés, 26. § (1)–(3) és (6) bekezdés, 32. § (2) bekezdés, 29. §, 32. § (1)–(3) bekezdés, a 39. § (3) bekezdés, az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény 43. § (2)–(3) bekezdés, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 5:167. § rendelkezéseire alapította.

A kereseti kérelem

- [8] A határozattal szemben a felperes közigazgatási pert indított. Keresetében a határozat hatályon kívül helyezését, valamint az alperes új eljárás lefolytatására kötelezését kérte.
- [9] Érvei részletes kifejtésével állította, hogy a határozat sérti az Inytv. 32. § (2) bekezdését, valamint a 39. §-át. Előadta, hogy a határozat meghozatalakor az alperes nem megfelelően értékelte a rendelkezésre álló, illetve a kérelem alapjául szolgáló dokumentumokat, így tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a bejegyzés alapjául szolgáló irat nem lett ellátva ügyvédi ellenjegyzéssel.

- [12] Az elsőfokú bíróság a 2024. december 13. napján kelt végzésében a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 77. § (5) bekezdése alapján felhívta a felperest a részére megküldött védíratra vonatkozó nyilatkozata 15 napon belüli előterjesztésére. Tájékoztatta a feleket, hogy a határidő letelte után a Kp. 77. § (1) bekezdés alapján a perben tárgyaláson kívül határoz.
- [13] Az elsőfokú bíróság a felperes kérelmére a nyilatkozattételre további 5 napot engedélyezett, azzal, hogy a nyilatkozatát legkésőbb 2025. január 31. napjáig terjessze elő.
- [14] A felperes a 2025. február 20-án előterjesztett – igazolási kérelmet tartalmazó – nyilatkozatában előadta, hogy az alperesi határozat a garanciális szabályok megsértésére tekintettel érvénytelen. Az alperes ugyanis helyt adott az érintettek rangsorcsere iránti kérelmének, ennek ellenére a ranghely megváltoztatásának jogilag jelentős tényének feljegyzéséről nem intézkedett, ezzel megsértette az Inytv. 44. § (2) és (3) bekezdését, 17. § (1) és (2) bekezdését. Az alperes megsértette a beadványok elintézésére vonatkozó rendelkezéseket és az érintettek rangsorral kapcsolatos rendelkezési jogát, az eljárás jogellenes a vételi jog jogosultjának mellőzésére tekintettel. Sérült az Inytv. 7. § (1) bekezdése, 44. § (1)–(3) bekezdése, valamint a Ptk. 5:180. § (3)–(4) és (6) bekezdései, azáltal, hogy az érdekelt kérelme tárgyában a kérelmét megelőzően hozott határozatot.

Az elsőfokú ítélet

- [16] Az elsőfokú bíróság a tárgyaláson kívül hozott jogerős ítéletével a felperes keresetét elutasította.
- [18] A [26] bekezdésben rögzítette, hogy a kereseti hivatkozások alapján abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az alperes eljárása során az irányadó jogszabályokat helyesen értelmezve, jogszerűen utasította-e el a felperes tulajdonjog bejegyzés iránti kérelmét.
- [19] Az ítélet [12] bekezdésében a kereset indokainak tartalma körében rögzítette: „Jogsértőnek tartotta abban a vonatkozásban is a határozatot, hogy az alperes helyt adott a rangsorcsere iránti kérelemnek, ennek ellenére a ranghely megváltoztatásának jogilag jelentős tényének feljegyzését elmulasztotta, amellyel megsértette az érintettek rangsorral kapcsolatos rendelkezési jogát. Sérelmezte a vételi jog jogosultja hozzájárulásának mellőzését az anyagi jogi rangsor megsértése miatt. Az álláspontja alátámasztásul hivatkozott a Ptk., az Inytv., az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény végrehajtásáról szóló 109/1999. (XII. 29.) FVM rendelet (Inytv.vhr.) rendelkezéseire, valamint bírósági határozatokra.
- [20] Az ítélet [27] bekezdése szerint a határozat tartalmaz ugyan rendelkezést a rangsorcsere iránti kérelem vonatkozásában is, azonban e kérdésben a bíróságnak nem kellett állást foglalnia, tekintettel arra, hogy ezen alperesi döntésre vonatkozó kereseti kérelmet a kereset nem tartalmazott.
- [23] A 2023. február 20-án kelt vételi jog gyakorlásáról szóló nyilatkozat nem felelt meg az Inytv. 32. § (2)–(3) bekezdései szerinti követelménynek, mert nem tartalmazott ügyvédi vagy kamarai jogtanácsosi ellenjegyzést, ezért az alperesnek a bejegyzés iránti kérelmet el kellett utasítania.

A felülvizsgálati kérelem és az ellenkérelem

- [24] A jogerős ítélettel szemben a felperes felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, amelyben elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését, az ügyben eljáró bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását, másodlagosan annak megváltoztatását, a határozat megsemmisítését és az alperes új eljárás lefolytatására kötelezését kérte, tekintettel arra, hogy az ítélet sérti a felülvizsgálati kérelemben felhívott jogszabályokat, valamint jogkérdésben eltér a Kúria közzétett határozataitól.
- [26] Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe a 2025. február 20-án előterjesztett nyilatkozatát, amelyet határidőn túl terjesztett elő ugyan, ám a határidő elmulasztásának kimentésére igazolási kérelmet csatolt. Az elsőfokú bíróságnak az igazolási kérelmről a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 153. § (1) bekezdése alapján formális határozatot kellett volna hoznia, azonban ezt elmulasztotta. A nyilatkozatában foglaltak figyelmen kívül hagyásával sérült a Kp. 85–86. §-a, a 36. § (1) bekezdés g) pontja alapján alkalmazandó Pp. 279 § -a.
- [27] Az elsőfokú ítélet [27] bekezdésében tett megállapítással szemben kiemelte, hogy a keresetében a határozatot támadta, amit a védíratra tekintettel részletesen kifejtett a 2025. február 20-án előterjesztett beadványában. Amely utóbbiban azt sérelmezte, hogy az alperes nem vette figyelembe a rangsorcsere iránti kérelmét. Másodsorban arra hivatkozott, hogy Kp. 85. § (3) bekezdésére tekintettel az elsőfokú bíróságnak hivatalból is figyelembe kellett vennie az rangsorral kapcsolatos alperesi mulasztásokat.
- [28] Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem vizsgálta a rangsor megváltoztatás ténye feljegyzésének elmaradását, noha az alperes a rangsorcsere iránti kérelemnek helyt adott, az a keresettel támadott határozat rendelkezése volt. A rangsorcsere jogilag jelentős tény, amelynek feljegyzése az Inytv. 17. § (1) bekezdés 24. pontja és a 44. § (2) bekezdése alapján kötelező.
- [29] Az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta az eljárási rangsor megsértését. Az Inytv. 44. § (1) és (2) bekezdései alapján az érintettek közös ranghelymódosító nyilatkozata felülírja a pusztai iktatási sorrendet.
- [31] Kifogásolta, hogy az elsőfokú ítélet nem tér ki arra az érdemi jogsértésre, hogy a vételi jog kötelezettjének tulajdonjogát a vételi jog jogosultjának hozzájárulása nélkül törölte és az érdekelt tulajdonjogát a vételi jog jogosultjának, azaz az ő hozzájárulása nélkül jegyezte be. Az ítélet ellentétes az Inytv. vhr. 15. § (3) bekezdésének és a Ptk. 5:181. §-ának rendelkezéseivel.
- [33] Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.
- A Kúria döntése és jogi indokai**
- [36] A jogerős ítélet érdemi felülvizsgálatra nem alkalmas, mivel azt az elsőfokú bíróság az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértésével hozta meg.
- [39] A Kfv.35.243/2022/11. számú határozatban kifejtettek szerint a tisztességes bírósági eljáráshoz való alapjog sérelmét eredményezheti olyan eljárásjogi vagy anyagi jogi szabály megsértése, amely az eljárás valamelyik szereplője (jellemzően valamelyik fél) számára többletjogosultságot biztosít, vagy őt éppen valamilyen fennálló jogától vagy jogosultságától fosztja meg (pl.: bizonyítás kérdésében). A Kúria Kfv.37.366/2012/4. számú határozatában foglaltak alapján a tisztességes eljárás jogát csak az a bírói mulasztás sérti, amely akadályozza, illetve szükségtelenül, aránytalanul korlátozza a peres felek perbeli cselekményeit.
- [40] A Kp. 36. § (1) bekezdés g) pontja értelmében a polgári perrendtartás szabályait kell alkalmazni a mulasztásra és annak igazolására.
- [41] A Pp. 150. § (1) bekezdése szerint, ha a fél vagy képviselője valamely határrapon önhibáján kívül nem jelent meg, vagy valamely határidőt önhibáján kívül mulasztott el, a mulasztás következményei – a (2) bekezdésben foglaltak kivételével – igazolással orvosolhatók.
- [42] A Pp. 153. § (1) bekezdése alapján az igazolási kérelem tárgyában az a bíróság határoz, amelynek eljárása alatt a mulasztás történt, fellebbezési határidő elmulasztása esetén a másodfokú bíróság.
- [43] A Pp. 153. § (4) bekezdése értelmében, ha a bíróság az igazolási kérelemnek helyt ad, a mulasztó által pótolni cselekményt úgy kell tekinteni, mintha azt az elmulasztott határidőn belül teljesítette volna, az elmulasztott határrapon tartott tárgyalást pedig a szükséges keretben meg kell ismételni. Az új tárgyalás eredményéhez képest az elmulasztott tárgyalás alapján hozott határozat hatályban tartása vagy teljes, illetve részbeni hatályon kívül helyezése kérdésében is határozni kell.
- [44] A Pp. 154. § (1) bekezdése szerint az igazolási kérelmet visszautasító, azt elutasító, valamint az eljárás folytatásának, illetve a határozat végrehajtásának a felfüggesztésére irányuló kérelmet elutasító határozat ellen külön fellebbezésnek van helye.
- [45] A Pp. 153. § (4) bekezdéséből és a 154. § (1) bekezdéséből következően az igazolási kérelem tárgyában a bíróság háromféle – a kérelemnek helyt adó, az igazolási kérelmet visszautasító és az igazolási kérelmet elutasító – döntést hozhat. Az elsőfokú bíróság azzal, hogy az igazolási kérelmről nem döntött, megsértette a Pp. 153. § (1) bekezdés rendelkezését.
- [46] Azzal, hogy az elsőfokú bíróság nem bírálta el a felperes 12. sorszámú előterjesztett igazolási kérelmét azon túl, hogy megsértette az ismertetett tételes jogot, megsértette a felperes tisztességes eljáráshoz való jogát is. Ezzel összefüggésben a Kúria a precedensértékű Kfv.35.156/2022/8. számú határozatában kimondta, ha az elsőfokú bíróság nem dönt az igazolási kérelmről, sérül a tisztességes eljárás követelménye. Az ilyen elsőfokú eljárás akkor sem tisztességes, ha az elsőfokú bíróság szerint el kell utasítani az igazolási kérelmet. Az eljárás tisztessége a perrendi szabályoknak maradéktalanul megfelelő eljárással garantálható.
- [47] Amennyiben az elsőfokú bíróság az igazolási kérelemnek helyt ad, akkor a 12. sorszámú felperesi nyilatkozatban előadottakat a következőkben foglaltak szerinti vizsgálatnak kellett volna alávetnie.
- [49] A Kp. 37. § (1) bekezdés f) pontja szerint a közigazgatási pert keresetlevéllel kell megindítani, amely egyebek mellett tartalmazza a közigazgatási

- tevékenységgel okozott jogsérelmet, az annak alapjául szolgáló tények, illetve azok bizonyítékai előadásával.
- [50] A Kp. 85. § (1) bekezdése szerint a bíróság a közigazgatási tevékenység jogszerűségét a kereseti kérelem korlátai között vizsgálja.
- [51] A kiemelt perrendi szabályokat a Kúria már számos határozatában értelmezte. A Kfv.45.116/2023/5. számú határozatában rámutatott, a közigazgatási perben a kereseti kérelem nem általában vonatkozik a közigazgatási tevékenység jogszerűségének vizsgálatára, a keresetet nem lehet a határozat megváltoztatásának vagy hatályon kívül helyezésének kérelmezésére szűkíteni. A felülvizsgálat kereteit a felperes által a keresetében megjelölt jogsérelem jelöli ki. A felperes által megjelölt jogsérelem szabja meg ugyanis a bíróság számára azokat a korlátokat, amelyek között a közigazgatási tevékenység jogszerűségét vizsgálhatja [Kfv.39.149/2020/8.].
- [52] Az elsőfokú bíróság a jelen perben tárgyaláson kívül hozott ítéletet.
- [53] A Kp. 77. § (5) bekezdése alapján a per tárgyaláson kívül történő elbírálása esetén a bíróság a védirat közlésével egyidejűleg a felek számára beadványaik benyújtására – tizenöt napnál nem rövidebb – határidőt állapít meg. Az e beadványokra adandó válaszok és egyéb beadványok benyújtására a bíróság tizenöt napnál nem rövidebb határidőt állapíthat meg, azzal, hogy arra lehetőleg az első tárgyalás kitűzésére irányadó határidőn belül sor kerüljön. A (6) bekezdés kimondja, hogy azok az eljárási cselekmények, amelyek legkésőbb az első tárgyaláson teljesíthetők, a bíróság által az (5) bekezdés alapján meghatározott határidőn belül, ennek hiányában az ítélet meghozataláig teljesíthetők.
- [54] A Kp. 43. § (1) bekezdése értelmében a felperes a keresetét legkésőbb az első tárgyaláson változtathatja meg. A keresetet a közigazgatási cselekmény keresettel nem támadott, a cselekmény egyéb rendelkezéseitől egyértelműen elkülöníthető rendelkezésére csak a keresetindításra nyitva álló határidőn belül lehet kiterjeszteni.
- [55] A keresetváltoztatás, illetve a keresetkiterjesztés a közigazgatási perben szigorú feltételekhez kötött, ami – a perkoncentráció, az eljárás észszerű időn belüli lefolytatása, a per lehetőleg egy tárgyaláson érdemben való elbírálhatósága követelményeinek megfelelően – a per elhúzódásának megakadályozását célozza. A keresetkiterjesztés tilalmába ütközik, ha a felperes a perindítási határidő letelte után új megtámadási irányt kíván szabni a közigazgatási perben (Kfv.39.149/2020/8.). A több évtizedre visszanyúló töretlen joggyakorlat szerint amennyiben a keresettel támadott közigazgatási határozat rendelkezései valamelyikét a felperes a keresetlevélben nem támadta, ezekre a rendelkezésekre a kereseti kérelmet kiterjeszteni csak a fenti határidőben lehet (Kfv.35.258/2016/9.).
- [56] A tárgyaláson kívüli elbírálás esetén legkésőbb a Kp. 77. § (5) bekezdése szerinti nyilatkozatban kerülhet sor a keresetváltoztatásra.
- [57] A Kúria kiemeli, hogy a keresettel támadott határozat két, jól elkülöníthető rendelkezést tartalmaz az első, a rangsorcsere iránti kérelemnek helyt adó, a második a tulajdonjog bejegyzése iránti kérelmet elutasító rendelkezés.
- [58] A felperes a keresetlevél benyújtására nyitva álló határidő leteltét követően, a védíratra tett Kp. 77. § (5) bekezdése szerinti nyilatkozatában sérelmezte legelőször a perben azt, hogy az alperes a rangsorcsere iránti kérelemnek helyt adással egyidejűleg nem jegyezte fel az ingatlan-nyilvántartásba a rangsorcsere tényét.
- [59] Mivel a rangsorcsere ténye feljegyzésének elmulasztására való hivatkozás a keresetlevél benyújtására nyitva álló határidőben előadottakhoz képest kétségtől új hivatkozás volt, ezért az elsőfokú bíróságnak a Kp. 43. § (1) bekezdéséből következően vizsgálati kötelezettsége keletkezett arra vonatkozóan, hogy az jogszerű keresetkiterjesztésnek minősül, avagy a keresetváltoztatás tilalmába ütközik, azaz a per tárgyát képezheti-e a rangsorcsere iránti kérelemnek helyt adó rendelkezés jogszerűségének a vizsgálata vagy sem.
- [60] A Kúria megállapította, hogy a rendelkezésre álló iratok között nincs nyoma annak, hogy ezt a vizsgálatot az elsőfokú bíróság elvégezte volna, illetve, hogy e körben a felek képviselőit nyilatkoztatta volna. Az elsőfokú ítéletből az a következtetés vonható le, hogy bár az elsőfokú bíróság a rangsorcsere iránti kérelemnek helyt adó rendelkezés kapcsán előadott jogsérelmet az ítélete [12] bekezdésében a kereset indokai körében feltűntette, azonban azt vélhetően nem megengedett keresetkiterjesztésnek tekintette a [27] bekezdésben, amikor azt rögzítette, hogy „a határozat tartalmaz ugyan rendelkezést a rangsorcsere iránti kérelem vonatkozásában is, azonban e kérdésben nem kellett állást foglalnia, tekintettel arra, hogy ezen alperesi döntésre vonatkozó kereseti kérelmet a kereset nem tartalmazott.”.
- [61] A Kúria hangsúlyozza, a garanciális perrendi szabályoknak a tárgyaláson kívüli elbírálás során is érvényesülniük kell. Ez azt jelenti, hogy a tárgyaláson kívüli elbírálás esetén is alkalmaznia kell a bíróságnak a Kp. 43. § (1) bekezdésében írt rendelkezést, nevezetesen, hogy a felperes a keresetét legkésőbb az első tárgyaláson változtathatja meg. A Kp. 77. § (6) bekezdéséből következően tárgyaláson kívüli elbírálás esetén az első tárgyalás alatt a Kp. 77. § (5) bekezdése szerinti, azaz a védíratra vonatkozó nyilatkozat megtételére nyitva álló határidőt, ennek hiányában az ítélet meghozataláig terjedő időtartamot kell érteni.
- [62] A kiemelt perrendi szabályokból következően az elsőfokú bíróság akkor járt volna el jogszerűen, ha – akár a tárgyalásos szabályokra való áttéréssel – a felek nyilatkozatának beszerzésével tisztázza, hogy a védíratra tett felperesi nyilatkozatban szereplő rangsorcsere iránti kérelemnek helyt adó rendelkezéssel szembeni új hivatkozás a keresetlevél benyújtására nyitva álló határidő leteltéig előadott kereseti indokok kibontása, részletezése a kereseti érvrendszerből okszerűen következik-e, azaz jogszerű keresetkiterjesztésnek tekinthető-e, vagy az a kereseti indoktól alapvetően eltérő, új irány és ezért a keresetváltoztatás tilalmába ütközik. Ha azt állapítja meg, hogy az új hivatkozás jogszerű keresetkiterjesztésnek minősül, akkor erről tájékoztatnia kell az alperest és fel kell hívnia a

- keresetkiterjesztés tekintetében érdemi nyilatkozata megtételére. Amennyiben azt állapítja meg, hogy az új hivatkozás a keresetváltoztatás tilalmába ütközik, akkor erről számot kell adnia érdemi határozatában.
- [63] Az elsőfokú bíróság az igazolási kérelem elbírálásának elmulasztásával megsértette a Pp. 153. § (1) bekezdését, a felperes tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát, továbbá a kereset tartalma pontos megállapításának elmulasztásával az ügy érdemére kihatóan megsértette a Kp. 2. § (4) bekezdését, a 43. § (1) bekezdését, valamint a 85. § (1) bekezdését.
- [64] A fentiekben kifejtettekre tekintettel a Kúria az elsőfokú ítéletet a Kp. 121. § (1) bekezdés a) pontja alapján hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította.
- [65] Az elsőfokú bíróságnak az új eljárás során döntenie kell az igazolási kérelem tárgyában. Amennyiben annak helyt ad, meg kell vizsgálnia, hogy a védíratra tett nyilatkozatban foglalt új hivatkozás jogszerű keresetkiterjesztésnek, avagy tiltott keresetváltoztatásnak minősül-e. Ha jogszerű keresetkiterjesztésnek tekinti, akkor pontosan rögzítenie kell a kereset tartalmát és lehetőséget kell adnia az alperesnek az azzal kapcsolatos álláspontja kifejtésére. Ez követően kerül abba a helyzetbe, hogy a határozat megvalósításának időpontjában fennálló tények alapján döntsön a határozat jogszerűsége kérdésében a kereseti indokok mentén. Ha úgy tekinti, hogy az új hivatkozás a keresetváltoztatás tilalmába ütközik, megállapításáról számot kell adnia az érdemi határozatában.

(Kúria Kfv.VI.37.359/2025/10.)

142 A perben beszerzett szakértői véleményből a jogi következtetések levonása, illetve ennek érdekében az egyértelműség hiányának kiküszöbölése, e körben az esetleges ellentmondások feloldása a bíróság feladata. Ennek szükséges előfeltétele, hogy a felek a szakértői véleményre nyilatkozatot tessenek és a nyilatkozataikat a bíróság értékelje. Ezek hiányában a jogerős ítélet érdemi felülvizsgálatra nem alkalmas [2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 279. § (1) bek., 346. § (5) bek.; 2017. évi I. törvény (Kp.) 2. § (6) bek., 84. § (2) bek.].

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A perben nem álló tulajdonos 2026. október 1. napjától 2041. december 31. napjáig terjedő határozott időre a 2024. április 24. napján kelt szerződéssel haszonbérbe adta a szántó művelési ágú, 7,4531 hektár területű és 209,43 AK értékű ingatlan az alperesi érdekeltnek. A szerződés szerint a haszonbérleti díj mértéke 6000 forint/AK/év, amelyet a felek öt évente közösen felülvizsgálnak és szükség esetén módosítanak.
- [2] Az alperes eljárásában a felperes Kamara Vármegyei Elnökségének nyilatkozata szerint a kikötött haszonbérleti díj jelentősen meghaladja a helyben szokásos haszonbér mértékét, a településen a hasonló adottságú szántó művelési ágú ingatlanok vonatkozásában a helyben szokásos haszonbér mértéke 3000–3500 forint/AK/év, 100 000–120 000 forint/ha/év. A perbeli terület 6000 forint/AK/év haszonbérleti díja hektáronként 168 540 forint díjat jelent.
- [3] Az alperes a határozatával a kikötött haszonbér összegét arányosnak találta és a szerződést jóváhagyta. A rendelkezésre álló iratok, irattári anyagok, a földek tulajdonsága, valamint a felperes Vármegyei Elnökségének nyilatkozata alapján megállapította, hogy a községben a perbeli ingatlanhoz hasonló tulajdonsággal rendelkező földrészek haszonbérleti díjai átlagosan 3500–4000 forint/AK/év, az alperesi érdekelt egy hasonló minőségű földterületre vonatkozóan 2024. évben 3500 forint/AK/év haszonbérleti díj fejében kötött haszonbérleti szerződéseket. Rögzítette, hogy az inflációkövetésben történő megállapodás a szerződő felek között nem ritka és azt eredményezi, hogy a 2020–2022. években 3500 forint/AK/év értéken megkötött haszonbérleti díj 4–6 év után már megközelítheti a 6000 forint/AK/év összeget.
- [4] Az alperes határozata szerint a bérleti díjat nem abszolút értéken kell vizsgálni, hanem egyedileg az AK érték, illetve a terület nagysága, minőségi osztálya viszonyában. Ha összehasonlításra kerül egy 1. vagy 2. minőségi osztályú föld 3500 forint/AK/év értékben megkötött szerződése, egy 5. vagy 6. minőségi osztályú 6000 forint/AK/év értéken megkötött szerződéssel, akkor előfordulhat, hogy területarányosan ugyanannyi bérleti díjat kell fizetni.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [5] A felperes keresetében a megelőző eljárás során tett nyilatkozatát fenntartva a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény (a továbbiakban: Földforgalmi tv.) 53. § (1) bekezdés g) pontjára és az 53. § (2a) és (2b) bekezdésére hivatkozással az alperes határozatának megsemmisítését és az alperes új eljárásra kötelezését kérte.
- [6] Az alperes a határozatában foglaltak fenntartása mellett a kereset elutasítását kérte.
- [7] Az alperesi érdekelt a perben nem tett nyilatkozatot.

Az elsőfokú bíróság eljárása és a jogerős ítélet

- [8] A felperes keresete alapján eljáró törvényszék megállapította, hogy a felperes az alperes határozatát a szerződésben szereplő haszonbérleti díj eltúlzottsága okán vitatta, amelynek vizsgálata szakkérdés volt, és erre tekintettel a felperes indítványára igazságügyi szakértőt rendelt ki.
- [9] Az igazságügyi szakértő szakvéleményét a feleknek megküldte, amelyben foglaltakat a felperes elfogadta, az alperes „nagyobbrészt” elfogadta, azonban hangsúlyozta, hogy a haszonbérleti díj arányosságának vizsgálata során lényeges szempont a szakértői véleményben foglaltakon túl a szerződés megkötésének ideje, mert a véleménye szerint csak az azonos időpontban kötött szerződések hasonlíthatóak megalapozottan össze, a különböző időpontban kötöttek esetében a bérleti díj jövőbeni vagy jelenértékével is számolni kell. Vizsgálandó továbbá az egyben művelhetőség és a szerződések hossza is. Az alperes kifejtette, hogy a perbeli ingatlan három oldalról is az alperesi érdekelt által művelt földek veszik körül, ami az alperesi érdekelt üzleti döntését jelentősen befolyásolja, továbbá a bérleti szerződés hosszabb időre való megkötése szintén a bérleti díj magasabb összegben való

- meghatározását támasztja alá. Mindezért az álláspontja szerint a perbeli bérleti díj összege az összes tényező együttes értékelésére tekintettel nem tekinthető aránytalannak.
- [10] Az eljáró bíróság a felek nyilatkozatainak beérkezését követően tárgyalást tűzött, ahol tájékoztatta a feleket, hogy a szakértői vélemény aggályos, a helyben szokásos haszonbérleti számítása több számítási hibát tartalmaz, téves a haszonbérleti díjak forint/ha/AK értékeiből képzett átlagösszeg, a szakértő a korrekció mértékét következtetlenségként tüntette fel. A szakértő a kirendelő végzés 3. számú kérdésére nem adott teljeskörű választ, csupán rögzítette, hogy a perbeli haszonbérleti díj kiugrónak számít a település tekintetében, azonban a szakvéleményből nem derül ki, hogy a perbeli szerződésben érintett földrészlet rendelkezik-e olyan előnyös tulajdonsággal, amely az eltérést indokolja. Tájékoztatta ezért a feleket, hogy az aggályos szakvélemény a perben nem vehető figyelembe, azonban a felek a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 313. § (2) bekezdése alapján indítványozhatják, hogy a szakértő a szakvélemény aggályosságának kiküszöböléséhez szükséges felvilágosítást adjon meg.
- [11] A felek indítványozták a szükséges felvilágosítás megadását, az alperes ebben a tekintetben megismételte a szakértői véleményre tett észrevételeiben foglaltakat. A szakértő a szakvéleményét kiegészítette, azt a törvényszék a feleknek nyilatkozattételre való felhívás nélkül megküldte, majd tárgyaláson – az alperes távollétében – ítéletet hozott, amellyel az alperes határozatát megsemmisítette és az alperest új eljárásra kötelezte.
- [12] A jogerős ítélet szerint a szakértő jelezte, hogy a számítások korrekciója révén a helyben kialakult haszonbérleti díjak átlagszámításának eredménye 3505,86 forint/AK értékre módosult, továbbá határozottan úgy foglalt állást, hogy a perbeli ingatlan esetében jelenleg magasnak tartja a 6000 forint/AK értéket, hiszen nem rendelkezik olyan tulajdonságokkal, ami ezt az értéket indokolná.
- [13] A törvényszék megítélése szerint a szakértő a kirendelő végzésben szereplő kérdéseket hiánytalanul és ellentmondásmentesen megválaszolta, a kiegészített szakvélemény világos, megalapozott volt, az alapján megállapítható volt, hogy szerződésben feltüntetett haszonbérleti díj aránytalan, mivel jelentősen eltér a helyben szokásos haszonbér mértékétől és a perbeli ingatlan nem rendelkezik olyan előnyös tulajdonságokkal, amelyek az eltérést indokolnák. Kiemelte, hogy „a Földforgalmi tv. 53. § (2a) bekezdésének szó szerinti értelmezése alapján csak a termőföld előnyös tulajdonságai (pl. fekvése, minősége, öntözhetősége, művelhetősége vagy közútról való megközelíthetősége) vehetők figyelembe a helyben szokásos haszonbér mértékétől való eltérés indokaként, egyéb körülmények, így a szerződés időtartama vagy az infláció nem”.
- [14] Az eljáró bíróság megállapította ezért, hogy a haszonbér aránytalansága okán az alperesnek a haszonbérleti szerződés jóváhagyását a Földforgalmi tv. 53. § (1) bekezdés g) pontja alapján meg kellett volna tagadnia. Előírta, hogy a megismételt eljárásban az alperesnek a szerződés jóváhagyásáról az ítéletben kifejtettekre figyelemmel abból kiindulva kell döntenie, hogy a szerződésben meghatározott haszonbér értéke aránytalan.
- A felülvizsgálati kérelem**
- [15] A jogerős ítélettel szemben az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróság új eljárásra, új határozat hozatalára utasítása iránt. Előadta, hogy a bíróság súlyosan, az ügy érdemére kiható módon megsértette a Pp. 346. § (5) bekezdésében foglaltakat azáltal, hogy az ítéletét egyetlen átlagszámításra alapozta, és nem adta meg az alperes által a szakvélemény kapcsán előadottak mellőzésének indokait. Állította, hogy a jogerős ítélet sérti a Földforgalmi tv. 53. § (2a) bekezdését azáltal, hogy az ott felsorolt indokok meglétéről a bíróság tudomást nem vett, mellőzésüket nem indokolta.
- [16] Az alperes szerint a jogerős ítélet ellentétes a Kfv.III.37.289/2017/5., BH 2020.160., Kfv.II.37.234/2017/5., Kfv.II.37.290/2017/6., Kfv.III.37.755/2017/13. számú határozatokkal és a 2/2018. (IX. 17.) KMK véleménnyel, így különösen nem értékelte azt, hogy a hosszabb távra kötött bérleti szerződés a bérleti díj nagyságára növekvőleg hat és az egyben művelés lehetősége kedvezőbb gazdálkodási feltételeket jelent.
- [17] A felperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte, kifejtve, hogy az eljáró bíróság a jogerős ítéletét megalapozott szakértői véleményre alapította, döntése nem ellentétes a Kúria közzétett határozataiban foglaltakkal.
- [18] Az alperesi érdekelt a felülvizsgálati eljárásban nem tett nyilatkozatot.
- A Kúria döntése és jogi indokai**
- [20] A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint megalapozott.
- [21] A Kp. 120. § (5) bekezdése, valamint a 115. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó 108. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, a Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálati ellenkérelem keretei között a jogerős határozat meghozatalakor rendelkezésre álló iratok és bizonyítékok alapján dönt.
- [22] A Kp. 2. § (6) bekezdése kimondja, hogy a bíróság köteles gondoskodni arról, hogy a felek minden, az eljárás során előterjesztett bizonyítékot megismerhessenek, és azokra – megfelelő határidőn belül – nyilatkozhassanak.
- [23] A Kúria megállapította, hogy a perben szakértői bizonyításra került sor. Az elsőfokú bíróság által kirendelt szakértő szakvéleményt készített, amellyel kapcsolatban a törvényszék – a per 2025. június 25-i tárgyalásán – arról tájékoztatta a feleket, hogy az aggályos, így figyelembe nem vehető (26. jegyzőkönyv). Ezt követően a feleket arról tájékoztatta, hogy a szakértőtől a szakvélemény aggályosságának kiküszöböléséhez szükséges felvilágosítás megadását kérhetik, majd a felek kérelmére elrendelte a szakvélemény kiegészítését (29. végzés). Az eljáró bíróság szakvélemény 31. szám alatti kiegészítését a 32. szám alatti tárgyalásra szóló idézéssel a feleknek anélkül küldte meg, hogy

- tájékoztatta volna őket arról, hogy az abban foglaltakra – megfelelő határidőn belül – észrevételt tehetnek. A felek a szakvéleményre nyilatkozatot így nem tettek.
- [24] A Kp. 2. § (4) bekezdése értelmében a bíróság a közigazgatási jogvitát a kereseti kérelem, a felek által előterjesztett kérelmek és jognyilatkozatok keretei között bírálja el. A Kp. 84. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 346. § (5) bekezdése szerint az ítélet indokolása tartalmazza a megállapított tényekre vonatkozó bizonyítékokat azokkal a körülményekkel együtt, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, a tények megállapításának egyéb körülményeit, továbbá azokat az okokat, amelyek miatt a bíróság valamely tényállítást nem talált bizonyítottnak, vagy amelyek miatt a felajánlott bizonyítást mellőzte.
- [25] Az eljáró bíróság a kiegészített szakvélemény tekintetében a felek részére az észrevétel megtételének lehetőségét nem biztosította, megállapítható azonban az alperes perben beszerzett első szakvéleményre 21. sorszám alatt részletes észrevételt tett.
- [26] Az eljáró bíróság az alperes első szakvéleményre tett észrevételeit a kiegészített szakvéleményben foglaltakkal nem ütköztette, így a jogerős ítéletben különösen nem adta indokát annak, hogy milyen szempontból bír vagy nem bír jelentőséggel a szerződés megkötésének ideje, az egyben művelhetőség és a szerződés időtartama, csupán példálózó jelleggel és indokolás nélkül rögzítette, hogy a szerződés időtartama vagy az infláció a haszonbér összege szempontjából nem értékelhető (jogerős ítélet [38] bekezdés).
- [27] A Kúria gyakorlata egységes abban a kérdésben, hogy a perbeli szakértői véleményből a jogi következtetések levonása, illetve ennek érdekében az egyértelműség hiányának kiküszöbölése, e körben az esetleges ellentmondások feloldása a bíróság feladata. (Kfv.VI.37.380/2024/5.) Ennek szükséges előfeltétele, hogy a felek a szakértői véleményre nyilatkozatot tessenek és a nyilatkozataikat a bíróság értékelje. Ezek hiányában a jogerős ítélet érdemi felülvizsgálatra nem alkalmas. A tisztességes, kontradiktórius eljárás megköveteli ugyanis, hogy a bíróság a kirendelt szakértő véleményét a felekkel megismertesse, és számukra észrevételezési lehetőséget biztosítson. A szakvéleményre alapított döntés csak akkor jogszerű, ha a bíróság a felek szakvéleménnyel szembeni kifogásait érdemben megvizsgálja és ütközteti a szakértő álláspontjával.
- [28] A kifejtettek alapján a Kúria megállapította, hogy a felek szakvéleményre való észrevételei megtételére irányuló felhívás mellőzésével, a felek észrevételeinek mellőzésével meghozott jogerős ítélet a Kp. 2. § (4) és (6) bekezdéseibe, továbbá a Kp. 78. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 279. § (1) bekezdésébe és a Kp. 84. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 346. § (5) bekezdésébe ütközött és azt a Kp. 121. § (1) bekezdés a) pontjára alapítottan hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította.
- [29] A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság köteles a kiegészített szakvéleményt – megfelelő határidő tűzése mellett – a feleknek azzal a tájékoztatással megküldeni, hogy az abban foglaltakra észrevételt tehetnek. Ezt követően a felek esetleges észrevételeit a szakértői véleménnyel ütköztetnie kell, melynek során figyelemmel kell lennie az alperes védírátaban felhívott, a Kúria adott kérdésben közzétett gyakorlatára is.
- (Kúria Kfv.IV.37.774/2025/6.)
- 143** A hulladék veszélyes hulladékká való átsorolása nem eredményezi a hulladék fizikai, kémiai vagy biológiai tulajdonságának megváltoztatását. Visszamenőleges jogalkalmazás nem valósult meg, hiszen az engedély nélkül gyűjtött hulladék már a gyűjtéskor és az ellenőrzéskor is veszélyes volt [2016. évi CL. törvény (Ákr.) 123. §; 2012. évi CLXXXV. törvény (Ht.) 84. § (4) bek., 96. § (1) bek.].
- A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás**
- [1] A felperes a perbeli ingatlanon engedély nélkül gyűjtötte a felperesi érdekelt mint hulladéktermelő telephelyéről származó 1729,35 tonna 19 12 11* HAK kódú veszélyes hulladékot, valamint 6,01 tonna 16 02 16 HAK kódú hulladékot.
- [2] Az alperes 2023. július 18. és 19. napján a felperes által bérelt ingatlanokon tartott helyszíni ellenőrzés során megállapította, hogy erős vegyszerszag volt érezhető, az egyik csarnokban mintegy 5776 darab részben 19 12 12 HAK azonosító kóddal ellátott acélhordó, valamint 49 darab fa raklapon 16 02 16 HAK azonosító kóddal jelölt műanyag zsákokba csomagolt hulladék volt. A másik csarnokban 3240 darab 19 12 12 HAK azonosító kóddal részben jelölt acélhordó volt. A felperes a helyszíni szemlén semmilyen, a szállításra, mérlegelésre vonatkozó dokumentumot nem tudott bemutatni. Úgy nyilatkozott, hogy a telephelyre semmilyen hulladékgazdálkodási engedéllyel nem rendelkezik, ő csak logisztikai és szállítási tevékenységet végez, a hulladék nem az ő, hanem a felperesi érdekelt tulajdonát képezi. Az alperes ezért 2023. július 20. napján a felperessel szemben hulladék engedély nélküli gyűjtése miatt hivatalból eljárást indított, és a határozatában az ingatlanon a hulladék engedély nélküli gyűjtését megtiltotta.
- [3] Az alperes hivatalból indított eljárása során vizsgálta a felperesi érdekelt által 19 12 12 HAK kódú hulladékként besorolt anyag összetételét, és 19 12 12 HAK kóddal jelölt hulladékot 19 12 11* (egyéb, veszélyes anyagokat tartalmazó hulladék mechanikai kezelésével nyert hulladék) azonosító kóddal sorolta be, majd 2023. augusztus 9. napján a hulladék engedély nélküli gyűjtése miatti jogkövetkezmény alkalmazása tárgyában hivatalból indított eljárást. A 2023. augusztus 24. napján kelt határozatával a felperest 103 038 351 Ft hulladékgazdálkodási bírság megfizetésére kötelezte a hulladék engedély nélküli gyűjtése miatt.
- A kereseti kérelem és az alperes védekezése**
- [4] A felperes keresetében elsődlegesen az alperesi határozat megváltoztatását, a hulladékgazdálkodási bírság összegének a nem veszélyes hulladék besorolás alapján történő megállapítását és módosítását, másodlagosan az alperes határozatának megsemmisítését és alperes új eljárásra kötelezését kérte.

- [5] Sérelmezte a hulladékgazdálkodási bírság számítása során a 10-es szorzó alkalmazását. Előadta, hogy a hulladékok a felperesi érdekelt tulajdonát képezi. A hulladékot veszélyessé minősítő alperesi határozattal szemben előterjesztett keresete alapján indult perre figyelemmel kérte az eljárás felfüggesztését. Álláspontja szerint az alperes határozata sérti az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 2. § (1)–(2) bekezdéseit, 3. §-át, 6. § (1)–(3) bekezdéseit, valamint a 62. § (1)–(2) bekezdéseit.
- [6] A felperes új jogsérelemként hivatkozott arra, hogy a hulladék átminősítéséről szóló határozatot részére 2023. augusztus 11. napján kézbesítették, ezért annak megállapításait az alperes a bírság kiszabása során a visszaható hatály tilalmába ütközően vette figyelembe a 2023. június 12. és július 10. közötti időszakra. Ez alapján a határozat semmisségét és alaptörvény-ellenességét állította. Hivatkozott arra, hogy a veszélyes hulladékká történt átminősítésről szóló határozat átvétele előtt abban a tudatban volt, hogy az átvett hulladék nem veszélyes. Azt is sérelmezte, hogy az alperes határozatából nem derül ki, hogy a jogsértő cselekmény mely időpontban történt.
- [7] Az alperes – határozata ténybeli és jogi megalapozottságára tekintettel – a kereset elutasítását kérte.
- [8] Egyrészt arra hivatkozott, hogy a felperes a hulladék veszélyes hulladékká történő átsorolását jelen perben nem vitathatja. Előadta, hogy a felperes által jogorvoslással nem támadott, 2023. augusztus 8. napján véglegessé vált határozatával a felperest az ingatlanon engedély nélkül gyűjtött veszélyes hulladék elszállítására és annak engedéllyel rendelkező részére történő átadására kötelezte. Nem ellenezte az eljárás felfüggesztését a hulladékot veszélyes hulladékká átsoroló határozattal szembeni per befejezéséig. Kifejtette, hogy a felperes csak általánosságban hivatkozott eljárásjogi jogséremlere, ezzel kapcsolatos konkrétumokat keresetlevele sem tartalmaz.
- [9] A Kúria a Kfv.III.37.863/2022/7. számú ítéletére hivatkozva kifejtette, hogy a közigazgatási jogsértés megvalósulásával irreleváns, hogy felperes milyen gondossággal járt el, vagy milyen dokumentáció alapján döntött akkor, amikor hulladékgazdálkodási tevékenységre vállalkozott és a hulladékokot nem veszélyes hulladékként vette át.
- [10] Rámutatott, hogy a felperes által csak a második tárgyaláson előadott jogséremlerek tiltott keresetkiegészítésnek minősülnek. A felperes a keresetlevelében a hulladék besorolását, illetve a 10-es szorzó alkalmazását vitatta, az engedély nélkül történt hulladékgyűjtés tényét nem.
- [11] A felperesi érdekelt a felperes hivatkozásaival egyezően elsődlegesen alperes határozatának a megváltoztatását, másodlagosan annak megsemmisítését és az alperes új eljárás lefolytatására kötelezését kérte.
- [12] Az elsőfokú bíróság a felperes kérelme alapján a pert a hulladékot veszélyessé minősítő határozattal szemben benyújtott felperesi kereset alapján indult eljárás befejezéséig felfüggesztette. Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította. Megállapította, hogy az alperes jogszerűen járt el, amikor a határozatában a felperes által az ingatlanon engedély nélkül gyűjtött hulladékot a 19 12 11* HAK kód alá sorolta. A jogerős ítélettel szemben felülvizsgálati kérelmet nem nyújtottak be.
- A jogerős ítélet**
- [13] Az elsőfokú bíróság jogerős ítéletével a felperes keresetét elutasította.
- [14] Megállapította, hogy a felperes a keresetindításra nyitva álló határidőn belül nem, hanem csak a második tárgyalásán hivatkozott a hulladék besorolásáról szóló határozat visszaható hatály tilalmába ütköző figyelembevételére, és a perbeli határozat indokolásának hiányosságára. A jogerős ítélet a Kúria Kfv.37.158/2024/7. számú határozatának idézésével és a Kfv.III.37.636/2023/8., Kfv.III.37.473/2022/2., Kfv.III.37.946/2020/7., Kfv.V.37.723/2023/6., Kfv.VII.37.666/2020/5., Kf.VI.39.149/2020/8., Kfv.IV.37.874/2022/7. számú határozatainak felhívásával megállapította, hogy a felperes második tárgyaláson előadott érvei elkésztettek, azokkal a felperes teljesen új irányt szabott volna a közigazgatási pernek, ezért azok meg nem engedett keresetkiterjesztésnek minősülnek. Azt is megállapította, hogy a felperes semmisségi okként hivatkozott az alperes visszaható hatály tilalmába ütköző eljárására, azonban ezzel összefüggésben jogszabályhelyet nem jelölt meg. Az elsőfokú bíróság szerint semmilyen, a bíróság által hivatalból figyelembe veendő semmisségi ok nem azonosítható be a felperes erre vonatkozó hivatkozásával kapcsolatban.
- [15] A jogerős ítélet szerint a felperes a hulladék engedély nélküli gyűjtésének tényét nem, csak a hulladék veszélyes hulladékként történt besorolásának, és az az alapján a veszélyes hulladékokra irányadó 10-es bírságszorító alkalmazásának a jogszerűségét vitatta. Megállapította, hogy a hulladék besorolásának jogszerűsége a hulladékgazdálkodási bírság kiszabása tárgyában indított perben nem vizsgálható, azt a bíróság jogerősen jogszerűnek minősítette.
- [16] Az elsőfokú bíróság a felperes felróhatósága hiányára való hivatkozásait a bírságkiszabással kapcsolatban vizsgálta. Megállapította, hogy bár nem volt vitatott, hogy a hulladék termelője és tulajdonosa a felperesi érdekelt, birtokosa pedig a felperes, így a besorolási kötelezettség a felperesi érdekeltet terhelte, a közigazgatási jogi felelősség azonban objektív, tehát a jogsértéshez fűzi a jogkövetkezményt a szabályszegőnek vétkeességétől, felróhatóságától függetlenül. Az engedély nélkül történt veszélyes, illetve nem veszélyes hulladék gyűjtés a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény (a továbbiakban: Ht.) 96. § (1) bekezdés b) pontja és 84. § (4) bekezdés a) pontja alapján olyan jogsértő hulladékgazdálkodási tevékenységnek minősül, amely kapcsán a bírság kiszabása nem mellőzhető, kimentési okot nem állapított meg a jogalkotó. Az engedély nélküli hulladékgazdálkodási tevékenységgel miatt bírság kiszabás során a hulladékgazdálkodási bírság mértékéről, valamint kiszabásának és megállapításának módjáról szóló 271/2001. (XII. 21.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) különböző, objektív alapokon nyugvó, mérlegelési jogkör nélkül alkalmazandó szorzót rendel a veszélyes és nem veszélyes hulladékkal kapcsolatban. Az a körülmény, miszerint

a hulladék a felperesi érdekelttől történt átvételkor még nem volt megfelelően besorolva, nem változtat azon a tényen, hogy a hulladék veszélyes. A jogerős ítélet szerint az engedély nélkül gyűjtött hulladék veszélyességi jellemzőivel kapcsolatos felperesi tudattartalom vizsgálata a megelőző eljárás során érdemi relevanciával nem bírt, ezért az alperes a bírság kiszabása során jogszerűen alkalmazta a Korm. rendelet mellékletében a veszélyes hulladékokra előírt 10-es szorzót.

A felülvizsgálati kérelem, a felülvizsgálati ellenkérelem és a nyilatkozat

- [17] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra lefolytatására és új határozat meghozatalára utasítását kérte.
- [18] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság jogszabálysértően nem vette figyelembe, hogy a visszamenőleges hatályú jogalkotás követelményének a hatósági eljárásban is érvényesülnie kell.
- [19] Azt sérelmezte, hogy sem a hulladék perbeli ingatlanon való elhelyezésekor, sem a helyszíni szemle időpontjában ő, de még az alperes sem tudott arról, hogy a hulladékot veszélyes hulladékká minősítették át, az arról szóló határozatot 2023. augusztus 11. napján kézbesítették részére. Álláspontja szerint ezért az a 2023. június 12. és július 10. napja közötti hulladékgazdálkodási tevékenységre visszamenőlegesen és visszaható hatállyal nem alkalmazható, a visszaható hatállyal történő alkalmazás pedig alapeljárásban teszi semmissé az alperes határozatát, mely semmisségre bármikor, bárki hivatkozhat. Azzal is érvelt, hogy a nem volt tudomása arról, hogy az általa szállított, majd ideiglenesen tárolt hulladék veszélyes volna, azt a rendelkezésére bocsátott okiratok szerint nem veszélyes hulladék besorolással adták át.
- [20] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében – annak ténybeli és jogi megalapozottságára tekintettel – a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.
- [21] Kifejtette, hogy a megelőző eljárásban a veszélyes hulladékká átsoroló határozatot nem visszaható hatállyal alkalmazta, azzal a felperesi érdekelt tévedését korrigálta, a helyes besorolás a hulladék jellegében, típusában változást nem eredményezett, az már a keletkezésekor veszélyességi jellemzőkkel bírt, veszélyes hulladék volt. A felperes a hulladékkal semmilyen hulladékgazdálkodási tevékenységet nem végzett a telephelyen, ami a hulladék jellegében változást okozhatott volna. Állította, hogy a felperes visszamenőleges jogalkalmazással kapcsolatos hivatkozása a tiltott keresetmódosítás tilalmába ütközött, mert a veszélyes hulladékká átsoroló határozatot a keresetlevél benyújtása előtt átvette, ehhez képest erre csak a második tárgyaláson hivatkozott. A Kúria Kfv.III.37.863/2022/7. számú ítéletére hivatkozva kifejtette, hogy a jogsértő magatartáshoz a szabályszegő vétkességétől vagy felróhatóságától függetlenül kapcsolja a jogkövetkezményt, vagyis a jogszabály megszegése önmagában a jogellenességre tekintettel jogkövetkezményt von maga után. Ilyen esetben a szubjektív elemek vizsgálatára nincs mód.
- [22] Hangsúlyozta, hogy a jelen per tárgya a hulladék engedély nélküli gyűjtése miatt közigazgatási

bírságot kiszabó határozat, nem pedig a hulladék besorolásáról hozott határozat.

- [23] A felperesi érdekelt nyilatkozatában előadta, hogy az alperes határozatának alapját a felperesnél lefolytatott helyszíni szemle képezte, amely időpontban sem a felperes, sem ő, sem az alperes nem tudta, hogy a hulladék veszélyes hulladék. Vitatta továbbá, hogy a felperes semmisségi hivatkozása tiltott keresetváltoztatás lett volna.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [24] A felülvizsgálati kérelem alapos.
- [25] A Kúria a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 115. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó 108. § (1) bekezdése szerint a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálati ellenkérelem keretei között vizsgálta felül.
- [26] A Kp. 120. § (5) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, a Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a jogerős határozat meghozatalakor rendelkezésre álló iratok és bizonyítékok alapján dönt.
- [27] A felperes a közigazgatási per kereteit alapvetően meghatározó keresetlevélben azzal támadta az alperes határozatát, hogy mivel az alperes – külön perben támadott határozatával – nem megfelelően sorolta át a hulladékot veszélyes hulladékká, a közigazgatási bírság összegének meghatározásakor a veszélyes hulladékokra vonatkozó 10-es szorzó helyett a nem veszélyes hulladékokra vonatkozó 2,5-ös szorzót kellett volna alkalmaznia. Miután a Törvényszék jogerős – és felülvizsgálati kérelemmel sem támadott – ítéletével a felperes az alperes hulladék veszélyes hulladékká átsoroló határozatával szemben előterjesztett keresetét elutasította, a felperes az átsoroló határozat visszamenőleges hatályára mint hivatalból figyelembe veendő semmisségi okra hivatkozott.
- [28] A semmisségi ok fennállása esetén, amelyet a Kp. 85. § (3) bekezdés a) pontja alapján a bíróságnak hivatalból kell figyelembe vennie, a döntést az Ákr. 123. § (1) bekezdése szerint az Ákr. IX. fejezetében szabályozott eljárásokban, így a közigazgatási perben is meg kell semmisíteni, vagyis a semmisségi ok észlelése a semmis döntés megsemmisítését vonja maga után. Erre figyelemmel meg kellett vizsgálni, hogy fennáll-e semmisségi ok, különösen olyan, amelyre a felperes hivatkozott. Az Ákr. 123. § (1) bekezdés a)–h) pontjaiban határozza meg azokat az okokat, amely alapján a döntést meg kell semmisíteni, illetve vissza kell vonni, és szükség esetén új eljárást kell lefolytatni. Ezek – összefoglalóan – a fórumhiba, a kriminalitás, az *ignorantia curiae*, az ügyfél mellőzése, valamint valamely súlyos eljárási jogszabálysértés, amelyet törvény semmisségi oknak minősít. Az Ákr. 123. §-ában meghatározott semmisségi okok köre kizárólag törvényben – akár az Ákr.-ben, akár más törvényben – bővíthető, arra jogértelmezéssel nincs mód. Erre figyelemmel egy, az adott ügyben is alkalmazandó egyedi döntés alkalmazása lehet ugyan jogszabálysértő, ez a jogszabálysértés akár az ügy érdemére is kihathat, de önmagában – vagyis, ha az az alapján meghozott döntés az Ákr. 123. § (1)

bekezdés a)–h) pontjai alá tartozó hibában nem szenved – nem jelent semmisségi okot, az pusztán e körülmény miatt nem fog az Ákr. 123. §-a alá tartozni. Ezen túlmenően a felperes sem a perben, sem a felülvizsgálati eljárás során nem jelölt meg olyan, az Ákr. 123. § (1) bekezdés h) pontja alá tartozó, más törvényben semmisségi okká minősített súlyos eljárási jogszabálysértést, és ilyenről a Kúriának sincs tudomása, ezért a felperes semmisségi okra való hivatkozását nem találta megalapozottnak.

- [29] Ezt követően vizsgálta a Kúria azt, hogy a felperes hivatkozásának megfelelően az alperes a hulladék veszélyes hulladékká átminősítéséről hozott határozatának volt-e visszamenőleges hatálya. A perben nem volt vitatott a hatósági ellenőrzés alkalmával a felperes telephelyén található hulladék mennyisége. A felperes nem hivatkozott arra, hogy az alperes határozatának meghozatalakor már nem a hatósági ellenőrzéskor fellelt mennyiségű hulladékot tárolta a telephelyén. Ebből pedig az következik, hogy a hulladékgazdálkodási bírság kiszabásakor a hulladék hatósági ellenőrzéskor fellelt mennyiségét kellett alapul venni. A felperes sem a megelőző eljárás során, sem az elsőfokú bíróság előtti eljárásában nem tett olyan előadást, amely arra vonatkozott volna, hogy a hatósági ellenőrzéskor fellelt hulladék minősége az alperes határozatának meghozataláig megváltozott volna, vagyis a felperesi érdekelt telephelyéről a felperes telephelyére szállított hulladék minősége a megelőző eljárás során nem változott.
- [30] A felperes azt tartotta visszamenőleges hatályú jogalkalmazásnak, hogy a hulladék veszélyes hulladékká történt átsorolására a hulladék beszállítását, sőt az alperes hatósági ellenőrzését követően került sor. Indokolt azonban kiemelni, hogy a perbeli hulladék összetétele a megelőző eljárás során nem változott, az már akkor veszélyes hulladék volt, amikor azt a hulladék előállítójától és tulajdonosától (a felperesi érdekelttől) átvette, a hulladék ugyanis nem az átsorolástól vált veszélyes hulladékká. A veszélyes hulladékká átsorolás ugyanis nem eredményezte a hulladék egyetlen fizikai, kémiai vagy biológiai tulajdonságának változását sem.
- [31] Azt is sérelmezte a felperes, hogy a perbeli hulladékot nem ő sorolta át, erre nem is lett volna sem joga, sem felhatalmazása. A Kúria hangsúlyozza, hogy – amint azt a Kúria már a Kfv.IV.35.317/2021/12. számú ítéletében is kifejtette – miként a közigazgatási per nem a hatósági eljárás folytatása, úgy a felülvizsgálati eljárás rendeltetése és célja sem a hatósági eljárás megismétlése, de nem is másodfokú bírósági eljárás lefolytatása. Ennek megfelelően, ha a fél felülvizsgálati kérelmében ahelyett, hogy azt támasztaná alá, hogy a jogerős bírósági döntés miért jogszabálysértő vagy az mennyiben tér el a Kúria közzétett határozatától, a hatósági eljárásban tett nyilatkozatait vagy éppen keresetleveleiben és a közigazgatási perben korábban előadottakat ismételi meg, nem vezethet eredményre. Ebből az következik, hogy ha a felülvizsgálati kérelemben több, egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozik, valamennyinek meg kell felelnie a Kp. 115. § (1) bekezdésében meghatározott követelményeknek. Ez

azt jelenti, hogy valamennyi, a jogerős ítélet jogszabálysértő voltára vonatkozó hivatkozása esetében konkrétan meg kell jelölnie, hogy az álláspontja szerint mely jogszabályhelyet sértette meg, és elő kell adnia a jogszabálysértés és hivatkozásának indokait is. A felepres felülvizsgálati kérelmének ezen része azonban ilyen indokokat nem tartalmazott, így azt a Kúria érdemben nem is vizsgálhatta.

- [32] A fentiek alapján a Kúria megállapította, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelem által vitatott körben nem jogszabálysértő, ezért a jogerős ítéletet a Kp. 121. § (2) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

(Kúria Kfv.VI.37.509/2025/9.)

144 I. A kijelölt hatóságnál az ügyintézési határidő akkor indul, amikor hozzá a kijelölő végzés megérkezik.

II. Az Ákr. 103. § (4) bekezdése nem a határozathozatali kötelezettséget zárja ki az ügyintézési határidő kétszeresének túllépése jogkövetkezményeként, bizonyított jogsértés esetén a jogsértés tényének megállapítását, továbbá a jogellenes magatartás megszüntetésére vagy a jogszerű állapot helyreállítására való kötelezés alkalmazását kifejezetten előírja [2016. évi CL. törvény (Ákr.) 15. § (1) bek., 24. §, 37. § (2) bek., 50. § (1) bek., 103. § (4) bek., 104. § (1) és (3) bek.].

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az alperesi érdekelt bejelentése alapján, az illetékes Vármegyei Kormányhivatal (a továbbiakban: VKH) mint természetvédelmi hatóság ellenőrzést folytatott egyes Natura 2000 és védett természeti területén. Az ellenőrzés során a helyszíni szemlélt tartott és a begyűjtött információk alapján megállapította, hogy az I., II. és III. rendű felperesek engedély nélküli legeltetést folytattak. A VKH az ellenőrzést követően a felperesekkel szemben 2024. április 26. napján természetvédelmi hatósági eljárásokat indított, melyekről a felpereseket értesítette, majd 2024. május 2. napján az Agrárminiszternek bejelentette, hogy az eljárásokban kizárási okot észlelt, ezért másik hatóság kijelölését kérte. Az agrárminiszter a 2024. május 29. napján kelt végzéseivel a VKH-t kizárta a természetvédelmi hatósági eljárásokból és az alperest jelölte ki az eljárások lefolytatására.
- [2] A kijelölő végzéseket az alperes 2024. május 30. napján, a teljes iratanyagot pedig 2024. június 11. napján kapta meg. Ezt követően hatósági ellenőrzést folytatott le, és 2024. szeptember 25. napján arról értesítette a felpereseket, hogy velük szemben az ellenőrzés során feltárt jogsértések miatt természetvédelmi hatósági eljárásokat indított.
- [3] Az alperes a 2024. november 22. napján kelt határozatában megállapította, hogy a felperesek Natura 2000 területen való engedély nélküli téli legeltetéssel jogsértést valósítottak meg, ezért 27 600 000 forint természetvédelmi bírság megfizetésére kötelezte őket. Az alperes ugyanaznap kelt határozatában megállapította, hogy a felperesek a Természetvédelmi Területet érintő, természetvédelmi engedély nélküli legeltetéssel jogsértést valósítottak meg, amiért 16 200 000 forint

- természetvédelmi bírság megfizetésére kötelezte őket.
- [4] A jogsértés tényének megállapításáról, a jogellenes magatartás megszüntetéséről és a jogszerű állapot visszaállításáról külön keresettel nem támadott határozatban intézkedett az alperes.
- A kereseti kérelem és az alperes védekezése**
- [5] A felperesek kereseteikben elsődlegesen az alperes határozatainak megsemmisítését, másodlagosan azok hatályon kívül helyezését és az alperes új határozat meghozatalára kötelezését kérték. Kérték továbbá annak megállapítását, hogy a határozat meghozatalának nem volt helye.
- [6] Sérelmezték, hogy az egységesen kezelendő cselekményükről (legeltetés) az alperes külön határozatokat hozott.
- [7] A bírság jogalapját arra hivatkozva vitatták, hogy a VKH által 2024. április 26. napján megindított eljárás ügyintézési határidejének kétszerese 2024. augusztus 23. napján letelt, azonban az alperes határozatait csak 2024. november 22. napján hozta meg. Az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 103. § (4) bekezdése alapján az alperes legfeljebb a jogsértés tényét állapíthatta volna meg, és a jogellenes magatartás megszüntetésére vagy a jogszerű állapot helyreállítására kötelezhette volna őket, de természetvédelmi bírságot nem szabhatott volna ki velük szemben. Álláspontjuk szerint az ügyintézési határidő a kijelöléssel nem indult újra.
- [8] A legeltetés tényét nem, de az alperes határozatainak ténybeli megalapozottságát vitatták.
- [9] Az alperes védírataiban a keresetek elutasítását kérte.
- [10] Kifejtette, hogy hatósági ellenőrzés során megállapított felperesi természetvédelmi jogsértés miatt indított eljárást, amelyről 2024. szeptember 25. napján értesítette a felpereseket, így az ügyintézési határidő 2024. november 22. napján járt le, aznap kiadmányozta a határozatokat és gondoskodott is azok közzéteiről, ezért az ügyintézési határidőt megtartotta, azt nem lépte túl. A határidőt a saját eljárásának megindításától számította, a VKH ügyintézési idejét ahhoz hozzászámítani nem lehet.
- A felülvizsgálni kért jogerős határozatok**
- [11] Az elsőfokú bíróság jogerős ítéleteivel az alperes jogsértéseket megállapító határozatait és bírságot kiszabó határozatait megsemmisítette.
- [12] A jogerős ítéletek szerint a rendelkezésre álló iratokból megállapítható, hogy a természetvédelmi eljárás már megindult a VKH előtt, ennek időpontja 2024. április 26. Az Ákr. 104. § (4) bekezdése szerinti tartalommal ellátott végzés megküldésre került, ezért az Ákr. 104. § (3) bekezdése alapján ezt az időpontot kell az eljárás megindításának tekinteni. Ezt követően, 2024. május 2. napján kérte kizárását az eljárásból a VKH. A megindított természetvédelmi eljárás tehát a felperesek oldaláról nézve nem zárult le, csupán a felügyeleti szerv kijelölt egy másik hatáskörrel rendelkező szervet az eljárás lefolytatására. A kizárásról, kijelölésről szóló végzés is azt rögzíti, hogy a hatósági eljárásból zárja ki a VKH-t és a hivatkozott eljárás lefolytatására jelöli ki az alperest az Agrárminiszter.
- [13] Mivel az Ákr. 103. § (3) bekezdése rögzíti, hogy kizárólag az eljárás felfüggesztése nem számít bele az ügyintézési határidőbe, a VKH eljárásának időtartama, a kizárási eljárás teljes időtartama, valamint az alperesi eljárás teljes időtartama is beleszámítandó az ügyintézési határidőbe. Emiatt megállapítható, hogy a 2024. április 26. napján indult eljárás a perbeli határozat közzétételéről történő gondoskodással zárult 2024. november 22. napján, ezért az ügyintézési határidő (60 nap) kétszeresének határideje már eltelt.
- [14] Az Ákr. 103. § (4) bekezdése szerint az alperes nem szabhatott volna ki bírságot a felperesekkel szemben. Jelen per tárgyát képező határozatok csupán a bírság kiszabásáról rendelkeznek, egyéb jogkövetkezményt nem írtak elő a felpereseknek. Mivel az ügyintézési határidő kétszeresét átlépte az alperes, bírságot az Ákr. 103. § (3) bekezdése alapján nem szabhatott volna ki.
- [15] E körben a bíróság nem fogadta el az alperes azon érvelését, miszerint a kijelölésre és részére a teljes iratanyag megküldésére olyan időpontban került sor, amikor már nem járhatott volna el a felperesekkel szemben. Az Ákr. 103. § (3) bekezdése ugyanis nem az eljárás lefolytatását tiltja meg az alperesnek, hanem azt, hogy a jogsértés tényének megállapításán és a jogellenes magatartás megszüntetésének elrendelésén vagy a jogszerű állapot helyreállítására kötelezésen túl egyéb jogkövetkezményt is alkalmazzon az ügyfelekkel szemben. Ez egyfajta korlátozás, melynek alapja az, hogy a hatóság jogszabályt sért, túllépi az ügyintézési határidőt, ami ugyan nem eredményezi az eljárás megszűnését vagy lefolytatásának tilalmát, csupán az alkalmazandó jogkövetkezmények körét szűkíti. A jogerős ítélet szerint az Ákr. Nagykommentár rögzíti, hogy „A Kúria szerint az Ákr. 103. § (4) bekezdéséhez fűzött miniszteri indoklás szerint a rendelkezés célja az, hogy valódi korlátok közé szorítsa a hivatalbóli eljárás időtartamát, ezért az eljárási határidő jelentős, kétszeres túllépése esetén korlátozza a hatóság jogkörét azzal, hogy ilyen esetben nincs lehetősége egyéb szankció alkalmazására – tipikusan bírság –, mint a jogsértés tényének megállapítása, és a jogellenes helyzet megszüntetése”.
- [16] A tisztességes eljáráshoz való jog indokolja azt, hogy a hivatalból induló eljárás során az ügyfelekkel szemben a lehető leggyorsabban befejeződjének az eljárások. Ezt támasztja alá az Ákr. azon szabályozása is, hogy az ügyintézési időből nem lehet „kiejteni” egyéb időszakokat, kizárólag a felfüggesztés esetét. Az eljárások a felperesekkel szemben pedig minden kétséget kizáróan akkor indultak, amikor a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező VKH az eljárásokat megindította és ezekről értesítést küldött. Az alperes hivatkozása, miszerint az eljárásokat akkor tudta megkezdeni, amikor a kijelölést követően az iratanyagot a részére megküldték, azért nem fogadható el, mert a felperesekkel szemben már egy illetékességgel és hatáskörrel rendelkező hatóság eljárást indított ugyanazon cselekmények okán. Az Ákr. 103. § (4) bekezdésének utolsó fordulata pedig éppen azt kívánja megakadályozni, hogy ugyanazon cselekmény miatt újabb eljárás induljon a felperesekkel szemben. Ha elfogadjuk az alperes érvelését, miszerint nem a VKH eljárását folytatta, hanem új eljárást indított, akkor ezt a rendelkezést is megszegte.

- [17] Nem a felperesek jelentették be a kizárást és az ebből eredő további időszak nem eshet az ő terükre. A hivatalból indult eljárás esetében a jogalkotó nem szabályozott a felfüggesztésen kívül egyéb olyan időszakot, mely meghosszabbítaná az ügyintézési határidőt, ezért nincs jogszabályi alapja annak sem, hogy a hatóság által bejelentett kizárás miatti időszak, amíg az alpereshez minden irat meg nem érkezett, kiesne az ügyintézési határidőből. Az ügyintézési határidő kétszerese azonban ekkor (2024. június 11.) még nem telt le, az alperesnek 2024. augusztus 23. napjáig lett volna lehetősége a kétszeres határidőn belül befejezni az eljárásokat.
- [18] A kizárás jogintézménye, amennyiben a hatóság maga jelenti be elfogultságát, lényegében egy olyan munkaszervezési feladat, mely során a kijelöléssel megtörténik a hatáskörrel rendelkező és immár illetékességet is „szerző” hatóság megnevezése. Azzal, hogy az alperes kijelölése megtörtént, a bíróság álláspontja szerint nem volt szükség újabb hatósági ellenőrzés lefolytatására és újabb eljárást indító végzések megküldésére, mivel a már megindított eljárások lefolytatására kapott az alperes felhatalmazást a kijelölő végzéssel. Az Ákr. Nagykommentár szerint a kizárásról döntőnek kell mérlegelnie, hogy figyelembe vehetők-e a megvalósított eljárási cselekmények. A kizáró-kijelölő végzések nem rendelkeztek a már megtörtént, teljesített eljárási cselekmények jogi sorsáról, ezért a VKH által végzett cselekmények nem váltak érvénytelenné.
- [19] Az alperes az Ákr. 103. § (4) bekezdésére figyelemmel bírságot nem szabhatott volna ki a felperesekkel szemben. A jogsértés tényének megállapításáról, a jogellenes magatartás megszüntetéséről és a jogszerű állapot visszaállításáról külön határozatban intézkedett az alperes.
- [20] A felperesi jogsértés ugyan megvalósult, annak megállapítására azonban új eljárást a bíróság nem rendelt el, mivel az alperes határozatában ezt a jogsértést az előzőek szerint megállapította.
- A felülvizsgálati kérelmek és a felülvizsgálati ellenkérelmek**
- [21] Az alperes azonos tartalmú felülvizsgálati kérelmeiben a jogerős ítéletek hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására, új határozat hozatalára utasítását kérte.
- [22] Álláspontja szerint a jogerős ítéletek az Ákr. 24. § (4) bekezdését, 50–51. §-ait, 103–104. §-ait sértik.
- [23] Sérelmezte a jogerős ítéletek határidőszámítással kapcsolatos megállapításait, mert álláspontja szerint az Ákr. 104. § (3) bekezdése csak akkor alkalmazható, ha az eljárást lefolytató hatóság végig maga az ügy ura és felelős azért, hogy a tisztességes ügyintézés követelménye figyelembevételével ne nyújtsa el az eljárást olyan mértékben, hogy az a határidő kétszeres túllépésének tilalmába ütközzön.
- [24] Előadta, hogy a kizárt hatóság nem rendelkezik eljárási képességgel, eljáró hatóság a hivatalból eljáráshoz is csak az a hatóság lehet, amely rendelkezik eljárási képességgel, és ennek eljárási jogosítványait nem korlátozhatja egy másik hatóság eljárási cselekménye vagy mulasztása. A kijelölt hatóságnak mint különös illetékességgel rendelkező hatóságnak kizárólagos eljárási joga keletkezik az adott ügy elintézésére, és ez saját jogán új hatósági jogviszonyt keletkeztet a vele hatósági jogviszonyba kerülő ügyfelekkel. Az ítéleti jogértelmezésből az következne, hogy a kijelölt hatóságra nem azok az eljárási szabályok és keretek vonatkoznak, mint más hatóságokra, és nem áll számára a nyitva álló teljes ügyintézési határidő. Rámutatott, hogy a kijelölés nem eredményez az eljáró hatóság személyében jogutódlást. Tévesnek tartotta azt a jogértelmezést, hogy a kizárt hatóságnál indult ügyintézési határidőt a kijelölt hatóság folytatja.
- [25] Az ítéleti jogértelmezés a szankcionálási hatáskör elvonásához vezet annál a hatóságnál, amelyik az eljárásra kijelöléssel egyedi illetékességet kapott az ügyre, közhatalmi feladatait azonban önhibáján kívül mégsem tudja maradéktalanul ellátni.
- [26] Kifejtette, hogy a hivatalból eljárásnál az Ákr. ügyintézési határidőbe be nem számító időtartamokat megnevező rendelkezése azért nem említi a kizárás jogintézményét, mert a kizárással megszűnik a kizárt hatóság hatásköre, illetékessége, és a kijelölt hatóság a saját hatáskörében az eljárást a kijelölő végzés kézhezvétele és az iratanyag rendelkezésre állása után tudja megindítani. A VKH a kizárással elvesztette hatáskörét és illetékességét, ami az egész eljárásra vonatkozik, ezért eljárása egyetlen eleme sem használható fel, így az eljárást megindító és ügyintézési határidőt megállapító végzései sem. Ez alól csak a törvény adhat felmentést. Ha pedig a kizárt VKH eljárását folytatná, az ügyintézési határidőt ekkor is a kijelölő végzések és iratanyagok megérkezésétől kell számítani. Álláspontja alátámasztására hivatkozott a kérelemre induló eljárásra vonatkozó szakirodalomra és a Kúria abban felhívott Kfv.VI.37.875/2019/9. és Kfv.VI.37.876/2019/6. számú határozataira.
- [27] Azt is vitatta, hogy kijelölése folytán nem volt szükség újabb hatósági ellenőrzés lefolytatására és újabb eljárást indító végzés megküldésére, mert a már megindított eljárások lefolytatására kapott felhatalmazást a kijelölő végzéssel. Álláspontja szerint a kizárt hatóság által elvégzett eljárási cselekmények nem felhasználhatók. Ha kizárólag az SVKH által megküldött iratanyag alapján kellett volna eljárnia, és nem lett volna lehetősége a teljes körű, minden szempontra kiterjedő tényállás feltárára és bizonyításra, nem tudott volna az ügyintézési határidő kétszeresen belül sem jogszerű döntést hozni.
- [28] A felperesek egyező tartalmú felülvizsgálati ellenkérelmeikben a jogerős ítéletek hatályukban fenntartását kérték.
- [29] Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság ítéleteinek indokolása és jogi érvelése is megfelelő, a tényállásból a jogszabályok helyes alkalmazásával helytálló jogi következtetést vont le.
- [30] Kifejtették, hogy az ügyintézési határidőbe a kizárás miatti kijelölés időtartama is beletartozik, az eljárás a kijelölt hatóság általi lefolytatása nem érinti az eljárás lezárásának Ákr. szerinti időtartamát, ezért az Ákr. sem szabályozza a felfüggesztési okok között a felülvizsgálati szerv eljárását.
- [31] Előadta, hogy a VKH eljárása 2024. április 26. napján indult meg, az ügyben az alperesnek attól számított 120 napon belül, azaz 2024. augusztus 23. napjáig kellett volna meghoznia a döntését és azt közölni az ügyfelekkel. A kizárást követően a kijelölt

- alperes az iratokat 2024. június 11. napján megkapta, így innentől még 72 napja volt a döntés meghozatalára a 120 nap túllépését megelőzően. A határidők megtartásával kapcsolatban felhívták az Alkotmánybíróság 5/2017 (III. 10.) AB határozatát. Hivatkoztak az Alaptörvény megfelelő ügyintézéshez való jogot biztosító XXIV. cikkére, továbbá arra is, hogy ennek és az Ákr.-ben meghatározott eljárási garanciák érvényesülése érdekében határoz meg az Ákr. ügyintézési határidőt, illetve kapcsol szankciót annak kétszeresének túllépése esetére. Álláspontjuk szerint a kizárás és a kijelölés az eljáró hatóság személyében való jogutódlást jelent.
- [32] Ellentmondásosnak tartották azt az alperesi érvelést, amely szerint csak a kijelölés után, az iratok megérkezését követően volt abban a helyzetben, hogy eljárását megkezdje, azonban a kijelölt hatóság nem jogelődje a korábbiaknak, így a korábbi eljárás iratai használhatók.
- [33] A Kúria a felülvizsgálati eljárásokat egyesítette.
- A Kúria döntése és jogi indokai**
- [34] A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint részben alapos.
- [35] A Kúria a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 115. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó 108. § (1) bekezdése szerint a jogerős ítéleteket a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálati ellenkérelem keretei között vizsgálat felül.
- [36] A Kp. 120. § (5) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, a Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a jogerős határozat meghozatalakor rendelkezésre álló iratok és bizonyítékok alapján dönt.
- [37] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 118. § (1) bekezdés *ab)* alpontja alapján befogadta, mivel megállapította, hogy még nem foglalt állást abban, hogy a hatóság kizárása esetén a kijelölt hatóság hivatalbóli eljárása során hogyan kell értelmezni az Ákr. 103. § (4) bekezdésének „Ha a hatóság a hivatalbóli eljárásban az ügyintézési határidő kétszeresét túllépi” fordulatát.
- [38] Az Ákr. a hivatalbóli eljárásokat önálló fejezetben, a kérelemre induló teljes eljáráshoz képest meghatározott eltérésekkel [Ld. Ákr. 103. § (1) bekezdés] szabályozza. Az Ákr. hivatalbóliság elvét rögzítő 3. §-a szerint a hatóság a kizárólag kérelemre indítható eljárások kivételével hivatalból eljárást indíthat. A kérelemre és a hivatalból induló eljárás a hatósági eljárás megindításának két alapvetően különböző fajtáját jelentik. Az ezek közötti lényeges különbség, hogy míg a kérelemre induló eljárásokban az ügyfél az ügy ura, addig a hivatalból induló eljárásokban a szabályozás célja, hogy a hatóságnak minden törvényes eszköze meglegyen a közérdek maradéktalan érvényesítésére. Erre figyelemmel szabályozza az Ákr. 104. § (1) bekezdése azokat az okokat, amelyek alapján a hatóság az illetékességi területén hivatalból – vagyis e feltételek fennállása esetén további mérlegelés nélkül – köteles megindítani az eljárást. A kérelemre induló és a hivatalbóli eljárások eltérő rendeltetéséből szükségszerűen következik, hogy utóbbiban nincs kérelem, és senkinek sincs alanyi joga az eljárás kezdeményezésére.
- [39] A perbeli esetekben az eljárás megindításának alapja szempontjából az Ákr. 104. § (1) bekezdés *a)* és *c)* pontjai – miszerint a hatóság az illetékességi területén hivatalból megindítja az eljárást, ha az eljárás megindítására okot adó körülmény jut a tudomására, vagy erre felügyeleti szerve utasította – relevánsak.
- [40] Egyértelmű, hogy a VKH a 104. § (1) bekezdés *a)* pontja szerint, az alperesi érdekelt szignalizációja alapján, az Ákr. VI. fejezetében foglaltaknak megfelelően lefolytatott hatósági ellenőrzés eredményéhez képest – mivel az eljárás megindítására okot adó körülmény (jogszabálysértő legeltetés) jutott a tudomására – indította meg 2024. április 26. napján a felperesekkel szembeni hivatalbóli eljárásait. Ezt követően, 2024. május 2. napján jelezte az VKH felügyeleti szervének a kizárási okot, és kérte az eljárásokra másik hatóság kijelölését. A kizárásról a felügyeleti szerv a 2024. május 29. napján kelt és az alperessel 2024. május 30. napján közölt végzéseiben döntött, és „a hivatkozott hatósági eljárás[ok] lefolytatására” az alperest jelölte ki, aki „az eljárás[ok] lefolytatására [...] köteles”.
- [41] A felügyeleti szerv kijelölő végzései nyomán – és nem az Ákr. 104. § (1) bekezdés *a)* pontja alapján – keletkezett eljárási kötelezettsége az alperesnek, mert az Ákr. 15. § (1) bekezdése szerint a hatóság a hatáskörébe tartozó ügyben az illetékességi területén vagy kijelölés alapján köteles eljárni. Ennek az eljárási kötelezettségnek a tartalmát és terjedelmét ugyancsak a felügyeleti szerv kijelölő döntései határozták meg akkor, amikor nem általában a felperesek legeltetésével összefüggésben lefolytatandó, közelebből meg nem határozott hatósági tevékenység gyakorlására, hanem a döntésekben pontosan megjelölt hatósági eljárások (ügyek) lefolytatására jelölte ki az alperest. A perbeli megelőző eljárások lefolytatására az alperest a felügyeleti szerve utasította, azért azokat az alperes csak az Ákr. 104. § (1) bekezdés *c)* pontja alapján indíthatta meg.
- [42] Az Ákr. 104. § (3) bekezdése szerint a hivatalbóli eljárás az első eljárási cselekmény elvégzésének napján kezdődik. A perbeli esetben ez a kijelölő végzések alperessel való közlése, az alperes azokról való hivatalos tudomásszerzése. E végzésekről való tudomásszerzéstől kezdve van ugyanis az eljárásra kijelölt alperesnek eljárási kötelezettsége. Mivel az Ákr. a hivatalbóli eljárásokban az ügyintézési határidő kezdő időpontjára sajátos szabályokat nem állapít meg, az Ákr. 103. § (1) bekezdése alapján a kérelemre induló teljes eljárás szabályai megfelelő alkalmazásával megállapítható, hogy az ügyintézési határidő az eljárás megindulásának napján kezdődik [Ld. Ákr. 50. § (1) bekezdés]. Ennyiben alapos volt az alperes hivatkozása arra, hogy eljárása nem 2024. április 26. napján indult meg. A kijelöléssel tehát egyrészt a VKH eljárása lezárult, másrészt az alperes eljárása megindult.
- [43] Nem volt megalapozott azonban az alperes azon hivatkozása, amely szerint nem számít bele az ügyintézési határidőbe az az időtaram, amely alatt a hatóságot kizáró végzés nyomán az ügy valamennyi irata eljut az eljárásra kijelölt hatósághoz. Az alperes által e körben felhívott, közelebből egyébként sem

- megjelölt szakirodalmi hivatkozás nem jogszabály, és mint ilyen önmagában nem alkalmas arra, hogy az elsőfokú eljárás jogszabálysértő jellegét alátámassza. Ugyanakkor a Kúria rámutat arra, hogy az Ákr. 50. §-a a közigazgatás belső, ügyviteli jellegű tevékenységére vonatkozó határidőbe bele nem számító időtartamot nem szabályoz. Az Ákr. 50. § (1) bekezdése egyértelműen fogalmaz akkor, amikor kimondja, hogy ha törvény eltérően nem rendelkezik, az ügyintézési határidő az eljárás megindulásának napján kezdődik. Nem indulhat meg az eljárás addig, amíg az eljárásra kötelezett hatósághoz nem érkezik meg az ügy, az eljárások a kijelölő végzéseinek az alpereshez történő megérkezésének időpontjában indultak, a kapcsolódó iratok utaztatása olyan belső, ügyviteli jellegű tevékenység, amelynek időtartama nem hosszabbítja meg az ügyintézési határidőt. Amint a kérelemre induló eljárásra, úgy a hivatalbóli eljárásra vonatkozóan sem állapít meg az Ákr. olyan rendelkezést, amely az eljárás kezdő időpontját az iratanyag teljességéhez igazítaná.
- [44] Indokolt rámutatni arra, hogy az Ákr. eljárási kötelezettségről rendelkező 15. §-a – szemben az alperesi hivatkozással – nem érinti sem a kijelölt, sem pedig a kizárt hatóság hatáskörét vagy illetékességét. Az eljárási kötelezettség ugyanis feltételezi a hatóság hatáskörét, és – figyelemmel az illetékesség Ákr. 16. §-a szerinti fogalmára – ehhez képest főszabályt („illetékességi területén”) és kivételt („vagy kijelölés alapján”) állapít meg. A kijelölés sem a VKH hatáskörét nem szüntette meg, sem az alperes hatáskörét nem hozta létre, az Ákr. 9. §-a értelmében ugyanis hatáskör gyakorlására törvény, kormányrendelet vagy önkormányzati hatósági ügyben önkormányzati rendelet jogosít fel, vagy hatósági hatáskör gyakorlására jogszabály jelöl ki, vagyis hatáskört a felügyeleti szerv kijelölése nem „adhat”. De a kijelölés illetékességet sem keletkeztet. Az Ákr. 16. § (1) bekezdés c) pontja szerint, ha jogszabály másként nem rendelkezik, az azonos hatáskörű hatóságok közül az jár el, amelynek illetékességi területén a jogellenes magatartást elkövették. Az Ákr. 15. §-a azonban egy olyan törvényi rendelkezés, amely az illetékesség általános szabályától eltér. Ezt támasztja alá az is, hogy a kijelölést az Ákr. nem az illetékesség, hanem az eljárási kötelezettség körében szabályozza. Az alperes eljárási kötelezettsége természetvédelmi hatósági hatóságként nem valamiféle különös illetékességi szabály alapján, hanem az Ákr. 15. § (1) bekezdés utolsó fordulata (kijelölés) alapján állt fenn.
- [45] A felügyeleti szerv kijelölő döntése nyomán tehát az alperesnek eljárási kötelezettsége keletkezett. Szemben azonban a jogszabály által meghatározott illetékességgel, a kijelölés sosem normatív, hanem mindig egyedi aktus, még akkor is, ha jogszabály meghatározza, hogy a felügyeleti szervnek az azonos hatáskörű szervek közül melyiket kell kijelölnie. Vagyis a kijelölő döntésnek minden esetben pontosan meg kell meghatároznia, hogy a kijelölt hatóságot mire jelöli ki. A felügyeleti szerv kijelölő végzései az azokban hivatkozott hatósági eljárások lefolytatására jelölték ki az alperest, mert a kizárási ok a VKH-lal szemben fennáll, ezért a folyamatban lévő hatósági ügyből történő kizárást megalapozottnak találta.
- [46] A kijelölő végzések alapján megállapítható, hogy a felügyeleti szerv az alperest meghatározott hatósági ügyekben való eljárásra jelölték ki. E körben csak utalni szükséges az Ákr. tárgyi hatályát megállapító 7. § (1) bekezdésére, amely szerint a hatóság eljárása során az e törvény hatálya alá tartozó közigazgatási hatósági ügyben és a hatósági ellenőrzés során e törvény rendelkezéseit alkalmazza. A hatósági ügy 7. § (2) bekezdésében meghatározott fogalma nem terjed ki a hatósági ellenőrzésre. Ha tehát a felügyeleti szerv az illetékes hatóságot a folyamatban lévő hatósági ügyekből kizárta, és a hatósági eljárások lefolytatására az alperest jelölte ki, az alperesnek nem nyílt lehetősége hatósági ellenőrzés lefolytatására, neki a kijelölésben megjelölt hatósági ügyekben kellett eljárnia. Ebből az is következik, hogy az alperesnek nem volt jogszabályi lehetősége arra, hogy hatósági ellenőrzést folytasson, hiszen az rendszerint a hatósági eljárást megelőző eljárási cselekmény.
- [47] Az alperes vitatta a VKH által lefolytatott hatósági ellenőrzés eredményeinek felhasználhatóságával kapcsolatos ítéleti megállapítást, miszerint mivel azok megismétlését a felügyeleti szerv nem rendelte el, azok a megelőző eljárásokban is felhasználhatók voltak. Az Ákr. 24. § (2) bekezdése az ügyintézővel szemben felmerült kizárási ok esetén, a hatóság vezetője számára írja elő, hogy arról is döntsön, hogy meg kell-e ismételni azokat az eljárási cselekményeket, amelyekben a kizárt ügyintéző járt el. A perbeli megelőző eljárások lefolytatására a felügyeleti szerv a VKH kizártsága miatt jelölte ki az alperest, de az Ákr. ezt megalapozó 24. § (4) bekezdése nem teszi lehetővé, hogy a felügyeleti szerv eljárási cselekmények megismétlésének szükségességéről döntsön. Ez esetben ugyanis fel sem merülhet, hogy a kizárt hatóság által elvégzett eljárási cselekmény felhasználható lenne. E körben az ítélet az Ákr. 24. §-ától eltérő, jogszabálysértő álláspontra helyezkedett.
- [48] Annak azonban nemhogy nincs akadálya, hanem a hatóság Ákr. 62. § szerinti tényállástisztázási kötelezettségének teljesítéséhez egyenesen szükséges lehet, hogy helyszíni szemlét folytasson, vagy az ügyfelek nyilatkozatát beszeresse. Erre az előtte folyamatban lévő ügyben a tényállás tisztázása érdekében, nem pedig egy kijelölésen túlterjeszkedő, új hatósági ellenőrzés keretében kerülhet sor.
- [49] Mindezek alapján a Kúria megállapította, hogy a perbeli megelőző eljárások kezdő időpontja 2024. május 30. napja volt. Azzal, hogy az alperes csak 2024. november 22. napján hozott az ügyekben határozatot, túllépte az ügyintézési határidő kétszeresét, ezért helyesen vette figyelembe az elsőfokú bíróság az Ákr. 103. § (4) bekezdését, mert a jogsértés tényének megállapításán és a jogellenes magatartás megszüntetésére vagy a jogszerű állapot helyreállítására kötelezően túl egyéb jogkövetkezményt az alperes nem alkalmazhatott volna. Erre figyelemmel az elsőfokú bíróság azon megállapítása, amely szerint az eljárás kezdő időpontja 2024. április 26. napja volt, jogszabálysértő, ez azonban azért nem hatott ki az ügy érdemére, mert az alperes az ügyintézési határidő kétszeresét 2024. május 30. napjához képest is túllépte.

- [50] Az alperes sérelmezte a jogerős ítélet azon megállapítását, miszerint az Ákr. 103. § (4) bekezdésének utolsó fordulata (helyesen: mondata) azt kívánja megakadályozni, hogy ugyanazon cselekmény miatt újabb eljárás induljon a felperesekkel szemben. Ha elfogadjuk az alperes érvelését, miszerint nem a VKH eljárását folytatta, hanem új eljárást indított, akkor ezt a rendelkezést is megszegte. Ez a megállapítás két okból is jogszabálysértő: egyfelől nincs figyelemmel az eljárási kötelezettség Ákr. 15. §-ában tételezett és fentiekben elemzett rendelkezésére, másfelől ilyen következtetés magából az Ákr. 103. § (4) bekezdésből sem vonható le akkor, ha annak utolsó mondatát nem szöveggörnyezetből kiragadottan, hanem az első mondatra tekintettel értelmezzük. E rendelkezés ugyanis a már befejezett, hatósági eljárásra vonatkozik, és a „jogsértés tényének megállapításán és a jogellenes magatartás megszüntetésére vagy a jogszerű állapot helyreállítására kötelezésen túl egyéb jogkövetkezményt nem alkalmazhat” fordulatból kitűnően az ügy érdemében hozott döntéssel (határozat) lezárt ügyre vonatkozik. A perbeli megelőző eljárások során kizárólag az alperes hozott határozatot, amiből pedig az következik, hogy megelőző eljárásai fogalmilag nem minősülhetnek ugyanazon ügyféllel szemben, ugyanazon ténybeli és jogi alapon nem indítható új eljárásnak. E körben a Kúria ismételtlen utal a felülvizsgálati szerv kijelölő végzésének korábban részletesen értelmezett rendelkezéseire.
- [51] A jogerős ítélet Ákr. 103. § (4) bekezdésének megsértésével kapcsolatos alperesi előadásokkal összefüggésben a Kúria a következőkre mutat rá. E rendelkezés kizárólag a jogsértés tényének megállapításán és a jogellenes magatartás megszüntetésére vagy a jogszerű állapot helyreállítására kötelezésen túl egyéb jogkövetkezmény – jellemzően bírság vagy más szankció – alkalmazását tiltja. Ebből pedig az következik, hogy a perbeli határozatok jogszerűségének vizsgálata körében két jól elkülöníthető kérdést kellett az elsőfokú bíróságnak vizsgálnia. Egyfelől azt, hogy alkalmazandó-e az Ákr. 103. § (4) bekezdésének a szankció alkalmazását kizáró rendelkezése, másfelől, hogy a jogsértés tényét megalapozottan állapította-e meg az alperes. Az elsőfokú bíróság a kereseti kérelmekre figyelemmel a határozatok teljes vizsgálatát elvégezte, és nem csak az ügyintézési határidő kétszeres túllépését és ezért a bírság kiszabásával kapcsolatban állapította meg a jogszabálysértést, hanem azt is, hogy „a felperesi jogsértés ugyan megvalósult, annak megállapítására azonban új eljárást a bíróság nem rendelt el.
- [52] Indokolt rámutatni, hogy az alperes a perbeli határozatait és a keresettel nem támadott határozatát három – bár egymással szorosan összefüggő ténybeli és az eljárás során értékelt, jogsértést tekintve azonos jogi alapokon álló – különböző hatósági eljárásban hozta. Míg ezek közül a perbeli határozatokkal szemben előterjesztett kereseteket az elsőfokú bíróság jogerős ítéletével elbírált, addig jogszerű állapot visszaállítására kötelező határozat bírósági elbírálásáról, így annak anyagi jogerejéről a Kúriának nincs tudomása. A Kp. 4. § (1) bekezdése szerint a közigazgatási jogvita tárgya a közigazgatási szerv közigazgatási jog által szabályozott, az azzal érintett jogalany jogi helyzetének megváltoztatására irányuló vagy azt eredményező, a perbeli esetekben egyedi döntésének mint közigazgatási tevékenységének jogszerűsége. Az 5. § (1) bekezdés értelmében a bíróság a közigazgatási jogvitát közigazgatási perben bírálja el. E rendelkezések kijelölik tehát a közigazgatási per tárgyát, a perbeli esetben az alperes két határozatát, amelyek jogszerűségéről kellett az elsőfokú bíróságnak döntenie. Mindkét jogerős ítélet tartalmazza azt, hogy az alperes melyik határozata volt a per tárgya. A jogerős ítéletek szerint az alperes perbeli határozatai az Ákr. 103. § (4) bekezdés szankció alkalmazását tiltó rendelkezéseit sértik, de a jogerős ítéletek azt is leszögezték, hogy a felperesek az eljárás alapjául szolgáló jogsértéseket megvalósították. Erre figyelemmel az elsőfokú bíróság is azt állapította meg, hogy a keresetek részben alaposak. Az alperes mindkét perbeli határozata rendelkező része tartalmát tekintve két rendelkezést tartalmazott: egyfelől megállapította az engedély nélküli téli legeltetéssel megvalósított jogsértést, másfelől a közigazgatási szabályszegés miatt a felpereseket meghatározott összegű természetvédelmi bírság megfizetésére kötelezte. Ha a bíróság a jogsértés megállapítása körében ad helyt a keresetnek, akkor ennek a bírság jogalapjára és összegére vonatkozó következményeit ítéletében le kell vonnia, és a szükségeshez képest a bírságra vonatkozó rendelkezésekre is kiterjedően kell megsemmisíteni a közigazgatási cselekményt. A jogerős ítéletekben azonban ennek az ellenkezője történt. Az elsőfokú bíróság az Ákr. 103. § (4) bekezdés első mondata alapján – helytállóan – a bírság alkalmazása jogalapjának hiányát állapította meg azzal, hogy a felperesek a terhükre rótt jogsértést elkövették. A jogsértés tekintetében az elsőfokú bíróság tehát a felperesek kereseteit elutasította. A Kp. 89. § (1) bekezdése értelmében a közigazgatási cselekmény megsemmisítésének akkor van helye, ha a bíróság a jogsértést megállapítja. Az engedély nélküli téli legeltetés tekintetében az elsőfokú bíróság ezzel ellentétes megállapítást tett, ezért figyelemmel az Ákr. 103. § (4) bekezdés első mondatára, az alperes határozatainak kizárólag a természetvédelmi bírság megállapítására vonatkozó részeitben voltak jogszabálysértők, a jogsértés tényének megállapítására vonatkozó részei nem. Azzal, hogy az elsőfokú bíróság a perbeli határozatokat olyan, a jogszabálysértő rendelkezéstől elkülöníthető rendelkezéseire is kiterjedően semmisítette meg, amelyek tekintetében kifejezetten megalapozatlannak találta a kereseteket, olyan ellentmondás, amely eredményeként kétséget kizáró módon nem állapítható meg a bíróság döntése. Ez pedig az ügy érdemére is kiható olyan jogszabálysértés, amely a felülvizsgálat eljárásban nem orvosolható.
- [53] A fentiekre tekintettel a Kúria a Kp. 121. § (1) bekezdés a) pontja alapján a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította.
- [54] Az új eljárásban az elsőfokú bíróságnak az elkülöníthető határozatrészek és elkülöníthető keresetrészekre figyelemmel kell ítéletét meghoznia,

rendelkező részének az indokolásban tett megállapításaiból ellentmondásmentesen kell következnie. Ha a kereseteknek részben helyt ad, ennek ítélete rendelkező részéből is ki kell tűnnie. Figyelemmel kell továbbá lennie arra, hogy az Ákr. 103. § (4) bekezdése nem a határozathozatali kötelezettséget zárja ki az ügyintézési határidő kétszeresének túllépése jogkövetkezményként, bizonyított jogsértés esetén, a jogsértés tényének megállapítását, továbbá a jogellenes magatartás megszüntetésére vagy a jogszerű állapot helyreállítására való kötelezés alkalmazását kifejezetten előírja. Az ügyintézési határidő számításánál arra kell figyelemmel lennie, hogy az alperesnél a határidő akkor indult, amikor a kijelölő végzések hozzá megérkeztek.

(Kúria Kfv.VI.37.043/2026/3.)

145. I. A település nevének használatára vonatkozóan az önkormányzat rendeltet alkothat.

II. A település jogellenes névhasználatára vonatkozó önkormányzati rendeleti szabályozással alkalmazott szankció célja és a Ptk. névhasználati jogának megsértése miatt alkalmazott sérelemdíj célja eltérő, ezért a Ptk. szabályai nem váltják ki az önkormányzati rendeleti szabályozás lehetőségét [2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 8. §, 143. § (4) bek. d) pont; 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:43. § f) pont, 2:51. §, 2:52. §].

Az indítvány alapjául szolgáló tényállás

- [1] Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzatának Jegyzője (a továbbiakban: elsőfokú hatóság) 2025. május 17. napján kelt határozatával az alapügy felperesét Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata Képviselő-testületének a közösségi együttélés alapvető szabályairól és ezek elmulasztásának jogkövetkezményeiről szóló 2/2013. (I. 29.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: Községi Rendelet) 8/A. § a) pontjában meghatározott, a közösségi együttélés alapvető szabályait megsértő magatartás elkövetése miatt figyelmeztetésben részesítette, és felhívta, hogy a jövőben tartózkodjon a közösségi együttélés alapvető szabályait megsértő magatartás elkövetésétől. A határozat indokolásában kifejtette, hogy bár a felperes a hivatalos, bejegyzett nevében nem használja az „Újbuda” elnevezést, azonban a Facebookon elérhető hivatalos internetes profilján használt neve mellett, a logójában, valamint a hivatalos e-mail címében azt feltünteti. A felperes ugyanakkor névhasználati kérelmet nem terjesztett elő, ebből kifolyólag névhasználati engedélyt nem kapott.
- [2] Az elsőfokú hatóság megállapította, hogy a felperes megsértette Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata Képviselő-testületének az Önkormányzat és a városrészek jelképeiről, használatuk rendjéről, valamint az „Újbuda” név és a városrész nevének felvételéről és használatáról szóló 13/2015. (III. 25.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: Névhazsnálati Rendelet) 15. § (1) bekezdését, és ezzel megvalósította a Községi Rendelet 8/A. § a) pontjában foglaltakat. Rögzítette azt is, hogy az „Újbuda” név jogellenes használatának következményeit a Névhazsnálati

Rendelet 21/A. §-a határozza meg. Mivel a figyelmeztetéstől kellő visszatartó hatás várható, az elsőfokú hatóság a közigazgatási szabályszegek szankcióiról szóló 2017. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Szankció tv.) 6. § (1)–(3) bekezdései alapján, a 9. § (2) bekezdés a) pontjára figyelemmel figyelmeztetésről határozott.

- [3] A felperes fellebbezése alapján eljár alapügy alperese Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata Képviselőtestülete a 2025. június 19. napján kelt 219/2025. (VI. 19.) XI. ÖK (IX/1444/2/2025) számú határozatával az elsőfokú hatóság határozatát helybenhagyta.
- [4] A felperes az alperes határozatával szemben keresetet terjesztett elő az indítványozó Fővárosi Törvényszéknél, amelyben kérte annak megsemmisítését. Egyebek mellett arra hivatkozott, hogy a rendeleti szabályozás jogsértő, az „Újbuda” név jogszerű használatához a Községi Rendelet 8/A. §-a alapján nincs szüksége engedélyre.

Az indítvány és az önkormányzat védírata

- [5] A Fővárosi Törvényszék (a továbbiakban: indítványozó) 2026. február 20. napján kelt végzésével a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 144. §-a alapján indítványozta a Kúria Önkormányzati Tanácsának eljárását és egyidejűleg a per tárgyalását a normakontroll eljárás jogerős befejezéséig felfüggesztette.
- [6] Az indítványozó megállapította, hogy Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata (a továbbiakban: Önkormányzat) mind a Névhazsnálati Rendelet 21/A. §-át, mind a Községi Rendelet 8/A. § a) pontját a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 143. § (4) bekezdés d) pontjában kapott felhatalmazás alapján alkotta meg.
- [7] A Kúria Önkormányzati Tanácsának joggyakorlatára hivatkozva rögzítette, hogy a Névhazsnálati Rendelet 21/A. §-ának és a Községi Rendelet 8/A. § a) pontjának közigazgatási normaként kell érvényesülniük, annak ellenére, hogy magánjogi jogviszony — Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata névviseleshez való joga megsértésére tekintettel a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:2. § (1) bekezdése alapján keletkező kötelelem — szabályozására irányulnak. Önmagában azonban a Ptk. személyiségi jogi szabályai mellett megvalósuló párhuzamos szabályozás ténye, illetve a magánjogi jogviszonyra kiterjedő szabályozási tárgykör nem sérti az Mötv. felhatalmazó rendelkezését.
- [8] Kifejtette, hogy a közösségi együttélés alapvető szabályainak megalkotásakor a helyi önkormányzat jogalkotóként jár el, helyi életviszonyokat szabályoz, a magánjogi jogviszonyok esetében az általános magatartási szabály meg nem határozható címzett kört érint. Ezzel összefüggésben arra hivatkozott, hogy a Névhazsnálati Rendelet és a Községi Rendelet jelzett rendelkezései nem felelnek meg a közösségi együttélés szabályozása ezen ismérveinek. Az ekként szabályozott magánjogi jogviszonyok ugyanis olyan kötelelmek, amelyek jogosultja valamennyi esetben egyetlen jogi személy — az érintett önkormányzat — így a jogviszony kötelezettje az ő névviseleshez való jogát sérti.

- [9] Álláspontja szerint az „Újbuda” név jogellenes használata megfellelthető a Ptk. 2:43. § f) pontjának, az eljárást a sérelmet szenvedett fél, azaz a helyi önkormányzat szerve indítja meg, hasonlóan ahhoz, hogy a személyiségi jog megsértése esetén az érintett maga dönt arról, hogy jogait perbe viszi-e. Az alkalmazható szankciók, a jogsértéstől való tartózkodásra kötelezés, a bírság kiszabása pedig a formai különbözőség ellenére a sérelmet szenvedett felet illeti meg, megfellelthetőek a Ptk. 2:51. §-a és 2:52. §-a szerint a személyiségi jogok megsértése esetén alkalmazható objektív szankcióknak, illetve a sérelemdíjnak. Bár a közigazgatási hatósági eljárás értelemszerűen nem bíróság előtt folyik, annak közjogi szerepét árnyalja, hogy lefolytatására szintén a sérelmet szenvedett fél jogosult. E sajátosságokra is figyelemmel az indítványozó úgy ítélte meg, hogy az önkormányzat a sérelmezett rendelkezések megalkotásával közjogi eszközökkel valójában saját magánjogi érdekét védi, egyúttal megkettőzi a Ptk. védelmi rendszerét, s bár formailag közigazgatási jogi eszközöket használ, a helyi önkormányzat névviseleséhez való alanyi jogának biztosítására, a tartalma szerint magánjogi felelősségi alakzatot vezet be.
- [10] Erre figyelemmel a Névhasználati Rendelet 21/A. §-a és a Közösségi Rendelet 8/A. § a) pontja tartalma szerint magánjogi szabály, és mint ilyen kívül esik a közösségi együttélés szabályozásán, túllépi az Mötv. 8. §-ában és 143. § (4) bekezdés d) pontjában a helyi önkormányzatra ruházott felhatalmazás kereteit, és ennél fogva az Mötv. e rendelkezéseibe ütközik.
- [11] Az indítványozó mindezekre tekintettel kérte a Kúria Önkormányzati Tanácsától a kifogásolt rendelkezések más jogszabályba ütközésének megállapítását és megsemmisítését, továbbá azok általános alkalmazási tilalmának megállapítását a bíróság előtt folyamatban lévő egyedi ügyben, valamint valamennyi, a megsemmisítés időpontjában valamely bíróság előtt folyamatban lévő egyedi ügyben.
- [12] Az érintett önkormányzat védiratában az indítvány elutasítását kérte. Az Alkotmánybíróság 47/1995. (VI. 30.) AB határozatára és a Kúria Köf.5058/2014/5. számú határozatára hivatkozva kifejtette, hogy az adott település nevének használatára vonatkozó szabályozás hagyományos önkormányzati szabályozási tárgykörök. A település neve a közösség identitásához és jó hírnevéhez kapcsolódik, amennyiben pedig a névhasználat félrevezető vagy visszaélésre ad okot, a szankció a közösség jogos védelmét szolgálja. Utalt arra is, hogy az önkormányzat által a kifogásolt rendelkezésben meghatározott korlátok arányosak.
- [13] Álláspontja szerint a Névhasználati Rendelet 21/A. §-a és a Közösségi Rendelet 8/A. § a) pontja nem az önkormányzat saját, hanem a település (kerület) nevének használatát szabályozza.
- Az Önkormányzati Tanács döntésének indokai**
- [14] Az indítvány nem megalapozott.
- [15] A Névhasználati Rendeletnek az „Újbuda” név és a városrészek nevének felvételéről és használatáról rendelkező 15. § (1) bekezdése szerint, gazdasági, társadalmi, tudományos szervezetek, intézmények, jogi személyek és jogi személyiség nélküli gazdasági társaságok részére elnevezésükhöz, tevékenységük gyakorlásához vagy működésük folytatásához az „Újbuda”, „Újbudai”, „XI. Kerület Újbuda” megjelölés, illetve név használatának engedélyezéséről a Kulturális és Köznevelési Bizottság javaslata alapján a Polgármester dönt.
- [16] A Névhasználati Rendelet 2015. november 25. napjától hatályos, „[a]z „Újbuda” név jogellenes használatának következményei” alcím alatt szabályozott 21/A. §-a értelmében az e rendeletben szabályozott, és a közösségi együttélés alapvető szabályairól és ezek elmulasztásának jogkövetkezményeiről szóló önkormányzati rendeletben büntetni rendelt magatartások esetén közigazgatási bírság kiszabásának van helye.
- [17] A Közösségi Rendelet 2015. november 25. napjától hatályos 8/A. §-a értelmében, aki az „Újbuda” nevet a) jogellenesen használja, b) a használatra vonatkozó engedélytől eltérően használja természetes személy esetében kettőszázezer forintig, jogi személy és jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet esetében ötszázezer forintig terjedő közigazgatási bírsággal sújtható.
- [18] Az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdése alapján feladatkörében eljárva a helyi önkormányzat törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, illetve törvényben kapott felhatalmazás alapján önkormányzati rendeletet alkot.
- [19] Az Mötv. 8. §-a szerint (1) A helyi közösség tagjai a helyi önkormányzás alanyaként kötelesek: a) öngondoskodással enyhíteni a közösségre háruló terheket, képességeik és lehetőségeik szerint hozzájárulni a közösségi feladatok ellátásához; b) betartani és betartatni a közösségi együttélés alapvető szabályait. (2) A helyi önkormányzat képviselő-testülete rendeletében meghatározhatja az (1) bekezdésben foglalt kötelezettségek tartalmát, elmulasztásuk jogkövetkezményeit.
- [20] Az Mötv. 143. § (4) bekezdés d) pontja az öngondoskodás és a közösségi feladatok ellátásához való hozzájárulás, továbbá a közösségi együttélés alapvető szabályainak, valamint ezek elmulasztása jogkövetkezményeinek meghatározására ad felhatalmazást a helyi önkormányzat képviselő-testülete számára.
- [21] A Ptk. 2:43. § f) pontja értelmében a személyiségi jogok sérelmét jelenti különösen a névviseleshez való jog megsértése.
- I.
- [22] A Kúria Önkormányzati Tanácsának elsőként abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a Közösségi Rendelet és a Névhasználati Rendelet vitatott szabályozása megfelel-e az Mötv. 8. §-ában és 143. § (4) bekezdés d) pontjában a helyi önkormányzatra ruházott felhatalmazás kereteinek.
- [23] Az Alkotmánybíróság 47/1995. (VI. 30.) AB határozatában foglalkozott a települések névhasználatával, kifejtve, hogy „[k]ülönbözőbb bizonyítás nélkül megállapítható, hogy egyes városnak, településnek fűződhet jogi érdeke nevének használatához. Nem érdektelen, hogy a helység nevét milyen célra, milyen tevékenység mellett stb. kívánják használni. Ebből következik, hogy a város

- nevének használatához, ha a település önkormányzata úgy döntött, hozzájárulása szükséges.” A Kúria Köf.5032/2014/5. számú határozata rögzíti, hogy „[e] tekintetben a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvényt felváltó, Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) sem teremtett eltérő szabályozási környezetet. Az önkormányzatokra vonatkozó törvényi szabályozás és a fenti határozat megállapításai alapján több önkormányzat a településnév használati engedélyezési eljárást mint önkormányzati hatósági ügyet rendeletben szabályozza.” A Kúria ezen döntésében „azt állapította meg, hogy a településnév használata az önkormányzati jogokkal, illetve azok védelmével összefüggést mutat, a település nevének, címerének, zászlajának használatára vonatkozóan az önkormányzat rendeltet alkothat. Nemcsak az önkormányzatnak mint jogi személynek – aki e minőségében a névviselési jog sérelme esetén a polgári bíróság előtt perindításra jogosult –, de az önkormányzat területén élőknek is érdeke a rendezett településnév-használat.”
- [24] Mindezek alapján a Kúria – a korábbi gyakorlatát megerősítve – megállapította, hogy az Mötv. 8. §-a és 143. § (4) bekezdés d) pontja alapján az önkormányzat felhatalmazással rendelkezik a jelen ügy tárgyát képező névhasználat rendeleti úton történő szabályozására.
- II.
- [25] A Kúria Önkormányzati Tanácsa ezt követően a helyi önkormányzat névhasználattal kapcsolatos szankcionálási lehetőségét, illetve a szankcionálás Ptk. rendelkezéséhez való viszonyát vizsgálta.
- [26] Mivel a tárgyi ügy alapperében az önkormányzati hatóság figyelmeztetést alkalmazott az alapper felperesével szemben a Névhazsnálati Rendelet 21/A. §-ában és a Közösségi Rendelet 8/A. § a) pontjában szabályozott, a közösség elleni magatartás megsértése miatt, ezért a Szankció tv. 6. § (2) bekezdése alapján ezen rendelkezéseket az ügyben alkalmazandó jogszabályoknak kell tekinteni, amelyre figyelemmel azokat a Kúria Önkormányzati Tanácsa érdemben vizsgálta.
- [27] A fentiekben kifejtettek szerint a település neve a közösség identitásához és jó hírnevéhez kapcsolódik, a névhasználat védelmére, az ehhez kapcsoló helyi szabályok megalkotására az önkormányzat jogosult. Tárgyi ügyben a jogsértő magatartás, az „Ujbuda” név jogellenes (engedély nélküli) használata. Egyetért a Kúria Önkormányzati Tanácsa a védíratban foglaltakkal, amely szerint a szankció – e vonatkozásban – a közösség jogos védelmét szolgálja.
- [28] Az indítványozó álláspontja szerint az önkormányzat a sérelmezett rendelkezések megalkotásával közjogi eszközökkel valójában saját magánjogi érdekét védi, egyúttal megkettőzi a Ptk. védelmi rendszerét, és bár formailag közigazgatási jogi eszközöket használ a helyi önkormányzat névviseléséhez való alanyi jogának biztosítására, a tartalma szerint magánjogi felelősségi alakzatot vezet be.
- [29] A közjog és a magánjog elhatárolásával (a közterület-használati jogviszony jellegének megítélésével összefüggésben) – az indítványban is hivatkozott – a Kúria 1/2022. közigazgatási-polgári jogegységi határozata és a Kúria Önkormányzati Tanácsa Köf.5032/2017/4. számú határozata is foglalkozott. E döntések szerint a magánjog a személyeket megillető alanyi jogok biztosítását, gyakorolhatóságát, jogilag elismert érdekeinek előmozdítását szolgálja. A közjog ezzel szemben a közhatalom kiépítését, fenntartását és gyakorlását szabályozza. A közjog és a magánjog elhatárolása a jogrendszer egyik meghatározó sajátossága, vannak azonban olyan komplex jellegű jogviszonyok, amelyekben a közjogi és a magánjogi elemek egyaránt jelen vannak (1/2022. KPJE határozat).
- [30] A Kúria Önkormányzati Tanácsa rámutat, amíg a Ptk. indítványban felhívott rendelkezéseinek célja az önkormányzat névhasználati, vagyis személyiségi jogának megsértésével okozott vagyoni, illetve nem vagyoni kár megtérítése, amelynek címzettje a sérelmet szenvedett fél, addig az önkormányzati rendelet szerinti szankció célja a közösségi együttélés szabályait sértő jogellenes magatartás szankcionálása, a jogszabályok betartásának szankció útján történő betartatása. Vagyis amíg a magánjogi jogkövetkezmények kifejezetten a jogsérelem megállapítását és adott esetben az okozott károk megtérítését szolgálják, az önkormányzati rendelettel megalkotott szabályok a jogszabályok betartásának szankció alkalmazásával történő elősegítését célozzák.
- [31] A Kúria nem ért egyet azzal az indítványozói állítással, hogy az önkormányzat a szankcionálással magánjogi érdekeit védi. Az Mötv. alapján a helyi önkormányzat mint közjogi jogalany – a fent bemutatott módon – felhatalmazással rendelkezik a névhasználatot illetően, a szankcionálás nem egy magánjogi jogalany, hanem a közösség érdekeit szolgálja. Az Alaptörvény 31. cikk (1) bekezdése szerint Magyarországon a helyi közügyek intézése és a helyi közhatalom gyakorlása érdekében helyi önkormányzatok működnek. Az adott település (fővárosi kerület) földrajzi jelölésű nevének használata helyi közügynek tekintendő, annak védelme (akár a jogellenes névhasználat rendeleti szankcionálásával) a helyi közhatalom gyakorlásának része.
- [32] A Ptk. 2:43. § f) pontja a névviseléshez való jog megsértését tekinti a magánjog rendszerében személyiségi jogi jogsérelemnek, amelynek célja nem a helyi közügyek védelme. Tekintettel tehát arra, hogy a Ptk. és a Névhazsnálati Rendelet rendelkezéseinek céljai eltérnek, az azok alapján lefolytatott eljárások nem eredményezik a ne bis in idem elvének sérelmét. A kétszeres eljárás alá vonás és büntetés tilalma sérelmének vizsgálatakor a két eljárás esetében nem csupán a tanúsított magatartásnak, a felelősség (jogerős) megállapításának kell jelentőséget tulajdonítani, hanem egymáshoz való viszonyuknak is. Így nem sérül a jogelv akkor, ha a különböző eljárások egymást kiegészítik, és nem megisméltik. Lásd pl. a 18/2022. (VIII. 1.) AB határozat (Indokolás [60]). Jelen ügyben nyilvánvaló, hogy a polgári jogi esetleges jogkövetkezmények (pl. a sérelemdíj) és a településnév használatára vonatkozó közösségi együttélés alapvető szabályainak megsértéséből eredő szankcionálás nem az ugyanazon eljárások megisméltését, hanem egymás kiegészítését

szolgálgják. A Ptk. szabályai így nem váltják ki az önkormányzati rendeleti szabályozás lehetőségét.

- [33] A fentiekre figyelemmel a Kúria Önkormányzati Tanácsa a Fővárosi Törvényszék indítványát a Kp. 142. § (2) bekezdése alapján elutasította.

(Kúria Köf.5.005/2026/4.)

EURÓPAI UNIÓ BÍRÓSÁGA

HATÁROZATAI

I.

C-488/24 - Kigas ügyben 2026. május 13-án hozott ítélet

A 2019. november 27-i (EU) 2019/2161 európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, a fogyasztók jogairól, a 93/13/EGK tanácsi irányelv és az 1999/44/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 85/577/EGK tanácsi irányelv és a 97/7/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2011. október 25-i 2011/83/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 5. cikke (1) bekezdésének a) és c) pontját

a következőképpen kell értelmezni:

harmadik országból az Unió valamely tagállamába irányuló nemzetközi közúti árufuvarozási szerződés keretében a kereskedőt e rendelkezés alapján terhelő tájékoztatási kötelezettség magában foglalja, hogy a feladó fogyasztót tájékoztatni köteles arról, hogy az áruknak az Unió területére történő behozatala vámalkíságok elvégzését követelheti meg, és hogy vám vehető ki e fogyasztó terhére. Ezzel szemben a kereskedő nem köteles sem részletes tájékoztatást adni a vámnál benyújtandó dokumentumokról, sem pedig az alkalmazandó vámtételeket és -összegeket megjelölni.

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a 2019. november 27-i (EU) 2019/2161 európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL 2019. L 328., 7. o.) módosított, a fogyasztók jogairól, a 93/13/EGK tanácsi irányelv és az 1999/44/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 85/577/EGK tanácsi irányelv és a 97/7/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2011. október 25-i 2011/83/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2011. L 304., 64. o.) (a továbbiakban: 2011/83 irányelv) 5. cikke (1) bekezdése a) és c) pontjának az értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet a D. V. fogyasztó és az MB „Kigas” fuvarozó társaság között egy nemzetközi közúti árufuvarozási szolgáltatásra vonatkozó, a Kigas által megfizetett vámnak megfelelő összeget tartalmazó számla megfizetése tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Az alapeljárás

14 D. V., egy fogyasztó, telefonon kötött a Kigas fuvarozási társasággal szerződést a tulajdonában lévő áruk, nevezetesen két motorkerékpár, egy négykerékű motorkerékpár, két mosógép és két szárítógép Norvégiából Litvániába történő fuvarozására, 450 euró összegért. Az alapeljárás felei tehát nem kötöttek írásbeli fuvarozási szerződést, és nem állítottak ki fuvarlevelet.

15 2020. június 16-án D. V. átadta Norvégiában a Kigasnak az áruit, és az e társaság által ezzel kapcsolatban feltett kérdésre válaszolva jelezte, hogy mivel a fuvarozott árukat a személyes használatára szánja, nem szükséges vámáru-nyilatkozatot benyújtani.

16 2020. június 17-én a Norvégia és Svédország közötti határon végzett ellenőrzés során a svéd vámhatóságok megállapították, hogy ezeket az árukat az Unió területére való belépéskor be kell jelenteni. Következésképpen vámáru-nyilatkozatot készítettek, amely a vám összegét 40 899 svéd koronában (SEK) (hozzávetőleg 3890,59 euró) állapította meg, amelyet a Kigas megfizetett.

17 2020. június 18-án a Kigas számlát állított ki D. V. részére, amely tartalmazta mind az árufuvarozási szolgáltatásért eredetileg megállapított 450 euró összeget, mind pedig a svéd vámhatóságok által kivetett vámoknak megfelelő összeget.

18 2020. június 20-án a Kigas a megállapodás szerinti litvániai helyre szállította a D. V. által rábízott valamennyi árut, egy motorkerékpár kivételével, amelyet visszatartott a számla kiegyenlítéséig.

19 D. V. keresetet indított a Kigas ellen a Kauno apylinkės teismas (kaunasi kerületi bíróság, Litvánia) előtt, lényegében azt kérve e bíróságtól, hogy egyrészt ismerje el, hogy nem köteles megfizetni az e számlán a vámok visszatérítése címén könyvelésbe vett összeget. Másrészt D. V. azt kérte az említett bíróságtól, hogy az kötelezze a Kigast az általa visszatartott motorkerékpár haladéktalanul történő visszaszolgáltatására.

20 A Kigas viszontkeresetet terjesztett elő, amelyben azt kérte, hogy a bíróság kötelezze D. V.-t arra, hogy árufuvarozás címén 450 eurót, költségek címén pedig 3876,76 eurót fizessen meg számára.

21 2023. május 17-i határozatával a Kauno apylinkės teismas (kaunasi kerületi bíróság) helyt adott e viszontkeresetnek, és kötelezte a Kigast, hogy adja vissza D. V. részére azt a motorkerékpárt, amelyet nem szállított le.

22 2023. november 16-i végzésével a Kauno apygardos teismas (kaunasi regionális bíróság, Litvánia) helybenhagyta e határozatot.

23 E két bíróság lényegében egyrészt úgy ítélte meg, hogy az alapügy nemcsak a litván polgári törvénykönyv jóváhagyásáról, hatálybalépéséről és végrehajtásáról szóló VIII-1864. sz. törvény alapügyre alkalmazandó változata fuvarozási szerződésekre vonatkozó rendelkezéseinek, hanem a CMR rendelkezéseinek is a hatálya alá tartozik, és hogy összeütközés esetén ez utóbbiaknak kell elsőbbséget élvezniük.

24 Másrészt az említett bíróságok megállapították, hogy D. V. mint a áruk feladója nem teljesítette azon kötelezettségét, hogy a fuvarozó rendelkezésére bocsássa a vámalkíságok elvégzéséhez szükséges valamennyi dokumentumot és információt, ami igazolja, hogy vissza kell térítenie a Kigas részére az általa megfizetett

vámokra vonatkozó összeget. Álláspontjuk szerint e vámok nem tekinthetők az ezen áruk fuvarozásáért járó díjazás részének.

25 Ebben az összefüggésben D. V. keresetet indított a Kauno apygardos teismas (kaunasi regionális bíróság) határozatával szemben a Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Litvánia legfelsőbb bírósága) előtt, amely a kérdést előterjesztő bíróság.

26 D. V. arra hivatkozik, hogy a Kigasszal kötött szerződés keretében a kereskedőt a 2011/83 irányelv 5. cikke alapján terhelő tájékoztatási kötelezettség magában foglalja a vámokra, azok mértékére és a vámeljárássok lefolytatásához szükséges dokumentumokra vonatkozó részletes információk szolgáltatására vonatkozó kötelezettséget. A feladónak a CMR 11. cikkében előírt azon kötelezettsége, hogy a fuvarozó rendelkezésére bocsássa a vám- és egyéb alakiságok elvégzéséhez szükséges dokumentumokat és információkat, csak akkor alkalmazandó, ha a fogyasztó előzetesen megkapta az ezen 5. cikknek megfelelően nyújtandó részletes információkat.

27 A Kigas azt állítja, hogy a 2011/83 irányelv 5. cikke értelmében a fogyasztó részére áru fuvarozási szolgáltatást nyújtó kereskedő nem köteles tájékoztatást adni a vámeljárássokról, a vámokról és a vámalakiságok elvégzéséhez szükséges dokumentumokról. E társaság szerint a CMR 11. cikkének megfelelően a fogyasztónak mint feladónak ezen információkat a kereskedő rendelkezésére kell bocsátania.

28 A kérdést előterjesztő bíróság emlékeztet egyrészt arra, hogy az alapeljárás a feladó személyes használatára szolgáló áruk nemzetközi közúti fuvarozásra vonatkozik. Következésképpen a vitatott szerződéses jogviszonyok egy fogyasztóra és egy kereskedőre vonatkoznak, és a 2011/83 irányelv hatálya alá tartoznak.

29 Másrészt e bíróság megjegyzi, hogy az alapügyben szóban forgó fuvarozási szolgáltatás a CMR hatálya alá tartozik, azzal a pontossággal, hogy e szolgáltatás nem minősül a CMR 1. cikkének 4. bekezdése értelmében vett átköltözködési ingóságok fuvarozásának. E tekintetben az említett bíróság emlékeztet arra, hogy a CMR 11. cikkének 1. bekezdése szerint a feladó köteles a fuvarlevélhez csatolni azokat az iratokat, amelyek az áru kiszolgáltatása előtt végrehajtandó vám- vagy más hatósági kezeléshez szükségesek, illetve köteles ezeket az iratokat a fuvarozó rendelkezésére bocsátani és a fuvarozó részére minden szükséges felvilágosítást megadni. A CMR 11. cikkének 2. bekezdése úgy rendelkezik, hogy a fuvarozó nem köteles vizsgálni, hogy ezek az iratok és felvilágosítások helyesek-e vagy kielégítőek-e, és hogy a feladó felelős a fuvarozóval szemben minden kárért, amely az iratok és felvilágosítások hiányából, nem kielégítő voltából vagy szabálytalanságából származik, kivéve, ha a fuvarozót vétkesség terheli.

30 E körülmények között a kérdést előterjesztő bíróság először is arra keresi a választ, hogy a 2011/83 irányelv 5. cikke (1) bekezdésének a) pontját, amely azt a kötelezettséget írja elő a kereskedő számára, hogy tájékoztassa a fogyasztót a szolgáltatás lényeges tulajdonságairól, szigorúan úgy kell-e értelmezni, hogy az kizárólag az áruk átadásának helyére, az útvonalra és az árra vonatkozó információkra vonatkozik, vagy tágan, úgy, hogy az a fogyasztó részére nemzetközi áru fuvarozási szolgáltatást nyújtó kereskedőt arra kötelezi, hogy a fogyasztót is tájékoztassa a fuvarozásra

alkalmazandó vámeljárássokról. E második esetben e bíróság azt kívánja megtudni, hogy elegendő-e, ha a kereskedő közli a feladó fogyasztóval, hogy neki kell gondoskodnia a vámeljárássok lefolytatásához szükséges dokumentumokról, és megfizetni a vámot, vagy a kereskedőnek részletes tájékoztatást kell nyújtania a vámhatóságok részére bemutatandó konkrét dokumentumokról, valamint a vámtételekről és -összegekről. Az említett bíróság hajlik annak megállapítására, hogy aránytalan lenne, ha ilyen terhet rónának a kereskedőre.

31 Főszabály szerint ugyanis a feladó ismeri leginkább a fuvarozóra bízott áru tulajdonságait és jellemzőit, valamint a szállítás célját. A kérdést előterjesztő bíróság szerint, még ha a kereskedő azon kötelezettsége, hogy tájékoztassa a fogyasztót a szolgáltatás lényeges tulajdonságairól magában is foglalja azt a tényt, hogy a szállítandó áruk vámeljáráss alá vonhatók, e tájékoztatásnak csak általános jellegűnek kell lennie. A kereskedőtől nem követelhető meg, hogy közölje a fogyasztóval a vámhatóságnak bemutatandó pontos iratokat, sem pedig azt, hogy kiszámítsa és közölje a fogyasztóval az alkalmazandó vámok pontos összegét.

32 Másodszor, a kérdést előterjesztő bíróságnak kétségei voltak azzal kapcsolatban, hogy a kereskedőnek a 2011/83 irányelv 5. cikke (1) bekezdésének c) pontjában meghatározott azon kötelezettsége, hogy a fogyasztónak tájékoztatást nyújtson az áru vagy szolgáltatás adóval növelt áráról, vagy – amennyiben az áru vagy a szolgáltatás jellegéből adódóan az árat nem lehet előre észszerűen kiszámítani – az ár kiszámításának módjáról, valamint adott esetben az összes fuvardíjról, szállítási vagy postaköltségről, illetve, amennyiben e költségeket nem lehet észszerűen előre kiszámítani, arról, hogy e költségek esetlegesen felmerülhetnek, magában foglalja-e a fogyasztónak nemzetközi áru fuvarozási szolgáltatást nyújtó kereskedő azon kötelezettségét, hogy az ezen fuvarozásra vonatkozó vámokról, vámtételekről és összegéről tájékoztatást nyújtson a fogyasztónak.

33 E bíróság úgy véli továbbá, hogy e rendelkezés értelmezhető akár megszorítóan, akár tágan, mivel arra a következtetésre jut, hogy a kereskedő ily módon mentesül az alól, hogy tájékoztassa a fogyasztót a vámtételekről és -összegekről, vagy köteles lenne ezen információkat megadni.

34 E körülmények között a Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Litvánia legfelsőbb bírósága) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából kérdéseket terjeszt a Bíróság elé.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

„1) Úgy kell-e értelmezni a 2011/83 [irányelv] 5. cikke (1) bekezdésének a) pontját, amely előírja, hogy a kereskedő tájékoztatást nyújt a fogyasztónak a szolgáltatás jellemzőiről, hogy a fogyasztó részére nemzetközi fuvarozási szolgáltatást nyújtó kereskedő köteles tájékoztatni a fogyasztót a fuvarozásra alkalmazandó vámeljárássokról? Ha a 2011/83 [irányelv] 5. cikke (1) bekezdésének a) pontját úgy kell értelmezni, hogy az a kereskedőt arra kötelezi, hogy tájékoztassa a fogyasztót a nemzetközi fuvarozásra alkalmazandó vámeljárássokról, elegendő-e, ha a kereskedő közli, hogy a feladónak (a fogyasztónak) kell gondoskodnia a vámeljárássához szükséges dokumentumokról és kell a vámot megfizetni, vagy a kereskedőnek részletes

tájékoztatást (jegyzéket) kell adnia a vámhatóságok részére bemutatandó konkrét dokumentumokról és az alkalmazandó vámtételekről (összegekről)?

2) A kereskedőnek a 2011/83 [irányelv] 5. cikke (1) bekezdésének c) pontjában meghatározott azon kötelezettsége, hogy a fogyasztónak tájékoztatást nyújtson az áru vagy szolgáltatás adóval növelt áráról, vagy – amennyiben az áru vagy a szolgáltatás jellegéből adódóan az árat nem lehet előre észszerűen kiszámítani – az ár kiszámításának módjáról, valamint adott esetben az összes fuvardíjról, szállítási vagy postaköltségről, illetve, amennyiben e költségeket nem lehet észszerűen előre kiszámítani, arról, hogy e költségek esetlegesen felmerülhetnek, magában foglalja-e a nemzetközi fuvarozási szolgáltatást nyújtó kereskedő azon kötelezettségét, hogy a konkrét fuvarozásra vonatkozó vámokról (vámtételekről és összegekről) nyújtson tájékoztatást a fogyasztónak?”

A Bíróság előtti eljárás

35 Emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság feladata az, hogy – az uniós és nemzeti bíróságok hatáskörmegosztásának keretén belül – figyelembe vegye azt az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban meghatározott ténybeli és szabályozási hátteret, amelybe az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés illeszkedik. Következésképpen, mivel a kérdést előterjesztő bíróság meghatározta az általa feltett kérdések ténybeli és jogi hátterét, annak helytállóságát a Bíróság nem vizsgálhatja (2026. március 19-i Almirall ítélet, C-589/24, EU:C:2026:217, 25. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

36 E tekintetben a Bíróság által annak pontosítására irányuló információkérésre válaszul, hogy az alapügyben szóban forgó, telefonon kötött fuvarozási szerződést távollevők között vagy üzlethelyiségen kívül kötött szerződéstől eltérő szerződésnek kell-e tekinteni, oly módon, hogy az eladó vagy a szolgáltató által a fogyasztók részére nyújtandó tájékoztatást a 2011/83 irányelv 5. cikkének megfelelően kell nyújtani, vagy ellenkezőleg, e szerződést ezen irányelv 2. cikkének 7. pontja szerinti távollevők között kötött szerződésnek kell tekinteni, a kérdést előterjesztő bíróság megerősítette, hogy felülvizsgálati bírósággént kötve van az elsőfokú és a fellebbviteli bíróság megállapításaihoz, így maga nem értékeli a tényállást, és kizárólag jogkérdésekről határoz. Jelezte, hogy az így megállapított ténybeli elemek alapján az alapügyben szóban forgó szerződés nem tekinthető az említett irányelv 2. cikke 7. pontjának értelmében vett távollevők között vagy üzlethelyiségen kívül kötött szerződésnek, és hogy az eladó vagy szolgáltató által a fogyasztónak nyújtandó tájékoztatást tehát az említett irányelv 5. cikke szabályozza.

37 E körülményekre tekintettel a kérdést előterjesztő bíróság által előterjesztett két kérdés megválaszolása érdekében a 2011/83 irányelv 5. cikkét kell értelmezni.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

38 Együttesen vizsgálándó két kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2011/83 irányelv 5. cikke (1) bekezdésének a) és c) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy harmadik országból az Unió valamely tagállamába irányuló nemzetközi közúti áru fuvarozási szerződés keretében a kereskedőt e

rendelkezés alapján terhelő tájékoztatási kötelezettség magában foglalja, hogy a feladó fogyasztót tájékoztatni kell arról, hogy az áruknak az Unió területére történő behozatala megkövetelheti vámalakíságok elvégzését, és hogy vám vethető ki. Igenlő válasz esetén a kérdést előterjesztő bíróság arra vár választ, hogy a kereskedőnek részletes tájékoztatást kell-e adnia a vámnál benyújtandó dokumentumokról, valamint az alkalmazandó vámtételekről és -összegekről.

39 Előzetesen egyrészt meg kell jegyezni, hogy a D. V. és a Kigas közötti jogvita a kérdést előterjesztő bíróság szerint a CMR hatálya alá tartozik.

40 40 A CMR-egyezmény 1. cikkének 1. bekezdése értelmében ugyanis ezen Egyezmény minden olyan szerződésre érvényes, amely áruknak közúton járművel díj ellenében végzett szállításáról szól, ha az áru átvételének helye és a kiszolgáltatásra kijelölt hely, – amint ezeket a fuvarozási szerződésben megjelölték – két különböző állam területén van, amelyek közül legalább az egyik szerződő állam.

41 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy az alapeljárás Norvégiából Litvániába – amely mindkét ország a CMR szerződő országa – irányuló, ellenszolgáltatás fejében végzett közúti áru fuvarozási szerződésre vonatkozik, és hogy e szolgáltatás nem minősül a CMR 1. cikkének 4. bekezdése értelmében vett átköltözködési ingóságok fuvarozásának.

42 Másrészt, amint azt a 2011/83 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése előírja, ezen irányelv hatálya alá tartozik a kereskedő és a fogyasztó között létrejött szerződés. Márpedig a kérdést előterjesztő bíróság által tett, a jelen ítélet 28. pontjában felidézett megállapításokból kitűnik, hogy D. V., aki az alapügyben szóban forgó fuvarozási szerződést a Kigasszal mint fuvarozási vállalkozóval kötötte, az említett irányelv 2. cikkének 1. pontja értelmében vett fogyasztónak minősült, mivel olyan célból járt el, amely kívül esett a kereskedelmi, ipari, kézműipari vagy szakmai tevékenységen. Ennélfogva e szerződés a 2011/83 irányelv hatálya alá tartozik.

43 Először is, amint az az ezen irányelv 1. cikkéből kiderül, figyelemmel ezen irányelv (4), (5) és (7) preambulumbekkezdéseire, az említett irányelv célja a fogyasztóvédelem magas szintjének elérése, a kereskedőkkel kötött ügyleteik során tájékoztatásuk és biztonságuk garantálása révén. Ezenfelül, a fogyasztóvédelmet az Európai Unió politikáiban az EUMSZ 169. cikk, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartájának 38. cikke is célként rögzíti (2019. január 23-i Walbusch Walter Busch ítélet, C-430/17, EU:C:2019:47, 34. pont).

44 Következésképpen a 2011/83 irányelv célja, hogy a fogyasztókat fokozott védelemben részesítse, bizonyos jogokat biztosítva számukra. E tekintetben a szerződéskötést megelőzően a szerződési feltételeket és a szerződéskötés következményeit illetően nyújtott tájékoztatás a fogyasztó számára alapvető jelentőséggel bír. Ugyanis ez utóbbi ezen információk alapján dönti el, hogy szerződéses kapcsolatba kíván-e lépni valamely kereskedővel (lásd ebben az értelemben: 2019. január 23-i Walbusch Walter Busch ítélet, C-430/17, EU:C:2019:47, 35. és 36. pont).

45 Ennek érdekében a 2011/83 irányelv 5. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy a fogyasztót a távollevők között vagy üzlethelyiségen kívül kötött szerződéstől eltérő szerződés vagy annak megfelelő

ajánlat mindaddig nem köti, amíg a kereskedő egyértelműen és közérthető módon tájékoztatást nem nyújt a fogyasztónak különböző információkról, amennyiben azok a körülmények alapján nem nyilvánvalóak. E rendelkezés célja annak biztosítása, hogy a szerződés megkötése előtt közöljék a fogyasztóval mind a szerződési feltételekre és a szerződéskötés következményeire vonatkozó információkat – amelyek lehetővé teszik a fogyasztó számára annak eldöntését, hogy szerződéses jogviszonyt kíván-e létesíteni a kereskedővel –, mind pedig a szerződés megfelelő teljesítéséhez, és különösen a fogyasztó jogainak gyakorlásához szükséges információkat (lásd ebben az értelemben: 2022. május 5-i Victorinox ítélet, C-179/21, EU:C:2022:353, 26. pont).

46 Ami közelebbről a 2011/83 irányelv 5. cikke (1) bekezdésének a) pontjában szereplő, a szerződéskötést megelőző tájékoztatási kötelezettséget illeti, ez utóbbi előírja, hogy a kereskedőnek az alkalmazott kommunikációs eszköznek és az érintett árunak vagy szolgáltatásnak megfelelő mértékben tájékoztatnia kell a fogyasztót az áru vagy szolgáltatás lényeges tulajdonságairól.

47 Ebből következik, hogy a kereskedő által a nemzetközi árufuvarozási szerződés keretében előzetesen közlendő információ terjedelmét többek között a szolgáltatás jellege alapján kell értékelni.

48 Márpedig az a körülmény, hogy a fuvarozott áruk behozatala vámalakiságokat követelhet meg, jelentős hatással lehet a nyújtott fuvarozási szolgáltatás teljesítésére azáltal, hogy késleltetheti vagy akár megakadályozhatja az áruk kiszolgáltatását, vagy többletköltségeket okozhat. Következésképpen, amint azt a főtanácsnok az indítványának 62. pontjában lényegében megállapította, figyelembe véve a nemzetközi árufuvarozási szerződések határokon átnyúló jellegét, valamint azt a tényt, hogy az áruk harmadik országból történő behozatala adott esetben vámköteles lehet, észszerű azt a következtetést levonni, hogy a vámalakiságok a 2011/83 irányelv 5. cikkének (1) bekezdése értelmében vett ilyen típusú szerződés egyik lényeges jellemzőjének minősülnek, amelyről a kereskedőnek a szerződés megkötése előtt tájékoztatnia kell a fogyasztót.

49 Következésképpen az olyan fuvarozási szerződés keretében, mint amelyről az alapügyben szó van, a hivatásos fuvarozó köteles tájékoztatni a fogyasztót arról, hogy a fuvarozott áruk behozatala vámalakiságok elvégzését követelheti meg.

50 Ezzel szemben, ha a kereskedő kizárólag az áruk fuvarozását végzi anélkül, hogy egyébként vámügynöki tevékenységet végezne, nem kötelezhető arra, hogy részletes tájékoztatást nyújtson a vám elé terjesztendő dokumentumokról. E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy a CMR 11. cikkének 1. és 2. bekezdéséből kitűnik, hogy a feladó feladata, hogy a fuvarozó rendelkezésére bocsássa a vámalakiságok elvégzéséhez szükséges dokumentumokat, és hogy a fuvarozó nem köteles megvizsgálni, hogy e dokumentumok pontosak vagy elégségesek-e.

51 Másodszor, ami a 2011/83 irányelv 5. cikke (1) bekezdésének c) pontját illeti, emlékeztetni kell arra, hogy e rendelkezés szerint a kereskedőnek tájékoztatnia kell a fogyasztót az áru vagy szolgáltatás adóval növelt teljes áráról, vagy – amennyiben az áru vagy a szolgáltatás jellegéből adódóan az árat nem lehet előre észszerűen kiszámítani – az ár kiszámításának módjáról,

valamint adott esetben az összes fuvardíjról, szállítási vagy postaköltségről, illetve, amennyiben e költségeket nem lehet észszerűen előre kiszámítani, fel kell tüntetnie azt a tényt, hogy esetlegesen további költségek merülhetnek fel.

52 E cikk szövegéből először is az következik, hogy különbséget kell tenni a végső ár feltüntetése és az ezen ár kiszámítási módjának feltüntetése között, továbbá az, hogy a szolgáltatás jellege határozza meg azt a helyzetet, amikor az említett árat a kereskedő észszerűen nem tudja előre kiszámítani, végül pedig, hogy mivel a kereskedő nem tudja feltüntetni ugyanezt az árat, meg kell jelölnie azokat a módzatokat, amelyek alapján azt kiszámítják, vagy másként fogalmazva, a végső ár kiszámításának módját (lásd analógia útján: 2025. január 23-i NEW Niederrhein Energie und Wasser ítélet, C-518/23, EU:C:2025:35, 30. pont). Ezen túlmenően, függetlenül a teljes ár feltüntetésétől vagy az ár kiszámításának módjától, figyelembe kell venni azokat a további költségeket, amelyek a szolgáltatás teljes árán felül merülhetnek fel, és amelyeket, ha azokat nem lehet előre kiszámítani, a fogyasztóval szemben érvényesíthetőként fel kell tüntetni.

53 Egyébiránt a CMR 6. cikke 1. bekezdésének i) pontjából kitűnik, hogy a vámok a „fuvarozással kapcsolatos költségek” között szerepelnek, amelyeket a nemzetközi közúti árufuvarozás fuvarlevelében fel kell tüntetni.

54 Mivel a vámok nem magának a fuvarozási szolgáltatásnak a teljesítése, hanem a fuvarozott áruknak az Unió vámterületére történő beléptetése miatt követelhetők, a 2011/83 irányelv 5. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében vett további költségeknek kell tekinteni, amelyek hozzáadódnak a fuvarozási szolgáltatás teljes árához.

55 Azon tény miatt ugyanis, hogy a vámokat a szállítandó áruk alapján számítják ki, előfordulhat, hogy a kereskedő nem rendelkezik előre és pontosan a teljes ár valamennyi összetevőjével, így előfordulhat, hogy nem tudja oly módon közölni a fogyasztóval ezen ár kiszámításának módját, hogy az érdekelt maga elvégezhesse ezt a számítást (lásd analógia útján: 2025. január 23-i NEW Niederrhein Energie und Wasser ítélet, C-518/23, EU:C:2025:35, 38. pont).

56 Ebben az összefüggésben a nemzetközi árufuvarozási szerződések keretében a kereskedő nem mindig tudja kiszámítani a fuvarozási szerződés megkötését megelőzően a szolgáltatás „valamennyi adóval növelt” teljes árát, különösen mivel a vámok pontos összege függhet bizonyos, előre nem ismert tényezőktől, például az áruk értékétől, tarifális besorolásától és származásától.

57 Így a 2011/83 irányelv 5. cikke (1) bekezdésének c) pontjában előírt tájékoztatási kötelezettség keretében a kereskedő csak arról köteles tájékoztatni a fogyasztót, hogy vám vethető ki, amely a fogyasztót terhelő olyan további költség, amelyet nem lehet észszerűen előre kiszámítani és a fuvarozási szolgáltatás árába belefoglalni.

58 A fenti megállapításokra tekintettel azt kell válaszolnia az előterjesztett kérdésekre, hogy a 2011/83 irányelv 5. cikke (1) bekezdésének a) és c) pontját úgy kell értelmezni, hogy harmadik országból az Unió valamely tagállamába irányuló nemzetközi közúti árufuvarozási szerződés keretében a kereskedőt e rendelkezés alapján terhelő tájékoztatási kötelezettség magában foglalja, hogy a feladó fogyasztót tájékoztatni

köteles arról, hogy az áruknak az Unió területére történő behozatala vámalkaliságok elvégzését követelheti meg, és hogy vámok vethetők ki e fogyasztó terhére. Ezzel szemben a kereskedő nem köteles sem részletes tájékoztatást adni a vámnál benyújtandó dokumentumokról, sem pedig az alkalmazandó vámtételeket és -összegeket megjelölni.

II.

C-684/24 és C-685/24 - Across Fiduciaria e a. ügyben
2026. május 21-én hozott ítélet

1) A C-685/24. sz. ügyben előterjesztett ötödik kérdés vizsgálata nem tárt fel egyetlen olyan körülményt sem, amely érinthetné a 2018. május 30-i (EU) 2018/843 európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, a pénzügyi rendszerek pénzmosás vagy terrorizmusfinanszírozás céljára való felhasználásának megelőzéséről, a 648/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 2005/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv és a 2006/70/EK bizottsági irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2015. május 20-i (EU) 2015/849 európai parlamenti és tanácsi irányelv 31. cikke (1), (2) és (10) bekezdésének érvényességét.

2) A 2018/843 irányelvvel módosított 2015/849 irányelv 31. cikkének (1) bekezdését a következőképpen kell értelmezni:
azzal nem ellentétes az a nemzeti szabályozás, amelynek értelmében az olasz jog szerinti vagyonkezelő társaságokkal kötött vagyonkezelői megbízásokat (mandato fiduciario) úgy kell tekinteni, hogy azok az e rendelkezés értelmében vett „egyéb jellegű jogi konstrukciók” fogalma alá tartoznak.

3) A C-684/24. sz. ügyben előterjesztett első kérdés vizsgálata nem tárt fel egyetlen olyan körülményt sem, amely érinthetné a 2018/843 irányelvvel módosított 2015/849 irányelv 31. cikke (4) bekezdése első albekezdése c) pontjának érvényességét.

4) A 2018/843 irányelvvel módosított 2015/849 irányelv 31. cikke (4) bekezdése első albekezdésének c) pontját a következőképpen kell értelmezni:
azzal nem ellentétes az a nemzeti szabályozás, amely lehetővé teszi a bizalmi vagyonkezelési konstrukció vagy hasonló, társulás jellegű jogi megállapodás tényleges tulajdonosaira vonatkozó információkhoz való hozzáférést az olyan magánszemélyek számára, beleértve a diffúz érdekekkel rendelkező magánszemélyeket is, akik releváns és elkülönült jogi érdekekkel rendelkeznek, amennyiben valamely jogilag védett helyzetnek megfelelő érdek megóvása vagy védelme érdekében szükséges e tényleges tulajdonosok kiténének ismerete, és amennyiben e magánszemélyek bizonyítékokkal rendelkeznek arra vonatkozóan, hogy az érintett tényleges tulajdonos nem a jogi tulajdonos, mivel e nemzeti szabályozás előírja, hogy e jogi érdeknek közvetlennek, konkrétan és fennállónak kell lennie, és a diffúz érdekeket képviselő szervezetek esetében annak nem kell egybeesnie a képviselt kategóriába tartozó személyek érdekével.

5) A 2018/843 irányelvvel módosított 2015/849 irányelv 31. cikkének (7a) bekezdését az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkével összefüggésben a következőképpen kell értelmezni:

azzal nem ellentétes az a nemzeti szabályozás, amely egy nem bírósági közigazgatási szervet ruház fel hatáskörrel arra, hogy e 31. cikk (7a) bekezdése alapján felmentést adjon a bizalmi vagyonkezelési konstrukció vagy hasonló, társulás jellegű jogi megállapodás tényleges tulajdonosaira vonatkozó információkhoz való hozzáférés tekintetében. Ezzel szemben az ilyen nemzeti szabályozás ellentétes e rendelkezéssel, amennyiben nem írja elő, hogy az érintett tényleges tulajdonos ideiglenes jogi védelemben részesülhet, ha az ilyen felmentés megadására nem kerül sor.

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek az alábbiakra vonatkoznak:

– a 2018. május 30-i (EU) 2018/843 európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL 2018. L 156., 43. o.) módosított, a pénzügyi rendszerek pénzmosás vagy terrorizmusfinanszírozás céljára való felhasználásának megelőzéséről, a 648/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 2005/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv és a 2006/70/EK bizottsági irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2015. május 20-i (EU) 2015/849 európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2015. L 141., 73. o.) (a továbbiakban: 2015/849 irányelv) 31. cikke (4) bekezdésének érvényessége, figyelemmel az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) 7. és 8. cikkére, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, 1950. november 4-én Rómában aláírt európai egyezmény (kihirdette: 1993. évi XXXI. tv., a továbbiakban: EJEE) 8. cikkére, valamint a 2015/849 irányelv 31. cikke (4) és (7a) bekezdésének, a Charta 47. cikkének és az EJEE 6. cikkének értelmezése (C-684/24. sz. ügy), és

– a 2015/849 irányelv 31. cikke (1), (2) és (10) bekezdésének az EUMSZ 114. cikkre és az EUMSZ 288. cikk harmadik bekezdésére tekintettel fennálló érvényessége, valamint az EUSZ 5. cikk (4) bekezdésének, a Charta 6–8. és 16. cikkének, a 2015/849 irányelv (1), (2), (4), (5) és (12)–(17) preambulumbekzdésének, 2. cikkének, 3. cikke 6. pontjának, 30. és 31. cikkének, továbbá a 2018/843 irányelv (4), (5), (16), (17) és (25)–(34) preambulumbekzdésének értelmezése (C-685/24. sz. ügy).

2 E kérelmeket az Across Fiduciaria SpA, a Galvani Fiduciaria Srl és a Sfo Fiduciaria Srl (C-684/24. sz. ügy), valamint az Unione Fiduciaria SpA, az Assoservizi Fiduciari, a Torino Fiduciaria – Fiditor Srl és a Ser-Fid Italiana Fiduciaria e di Revisione SpA (C-685/24. sz. ügy) és a Presidenza del Consiglio dei ministri (a minisztertanács elnöksége, Olaszország), a Ministero dell'Economia e delle Finanze (gazdasági és pénzügyminisztérium, Olaszország) a Ministero delle Imprese e del Made in Italy (vállalkozásokért és a Made in Italy termékekért felelős minisztérium, Olaszország), a Garante per la protezione dei dati personali (a személyes adatok védelméért felelős biztos, Olaszország), az Unione italiana delle camere di commercio, industria, artigianato e agricoltura (Unioncamere), az Infocamere Scpa (C-684/24. sz. ügy), valamint a Camera di commercio, industria, artigianato e

agricoltura di Milano, Monza-Brianza, Lodi, a Camera di commercio, industria, artigianato e agricoltura di Torino és Camera di commercio, industria, artigianato e agricoltura di Roma (C-685/24. sz. ügy) között az olasz jog szerinti vagyonkezelő társaságok által kötött vagyonkezelői megbízásokkal kapcsolatos tájékoztatói és hozzáférési kötelezettségek tárgyában folyamatban lévő két eljárásban terjesztették elő.

Az alapeljárás

17 Az alapeljárás felperesei – az Assoservizi Fiduciari kivételével – olasz jog szerinti vagyonkezelő társaságok. A 2015/849 irányelv 31. cikkének az olasz jogrendbe való átültetése keretében az e társaságok által kötött vagyonkezelői megbízásokat az e 31. cikk (1) bekezdése értelmében olyan társulás jellegű jogi megállapodásoknak tekintették, amelyek „a bizalmi vagyonkezelési konstrukciókhoz hasonló struktúrával vagy funkciókkal” rendelkeznek, amiből következően azokkal összefüggésben az érintett tényleges tulajdonosokra vonatkozó információszolgáltatási kötelezettség merült fel.

18 Az alapeljárás felperesei többek között a 2015/849 irányelv 31. cikkét átültető nemzeti szabályok uniós joggal való összeegyeztethetlenségére, valamint magának a 31. cikknek a jogellenességére hivatkozva a Tribunale amministrativo regionale per il Laziohoz (lazioi regionális közigazgatási bíróság, Olaszország) fordultak, amely elutasította kereseteiket. Ezt követően a felperesek a Consiglio di Statohoz (államtanács, Olaszország) fordultak, amely a kérdést előterjesztő bíróság.

19 Az alapeljárás felperesei által felhozott jogalapokra tekintettel a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy az előtte folyamatban lévő jogviták elbírálása a 2015/849 irányelv 31. cikkének érvényességére és értelmezésére vonatkozó döntéshozatalt tesz szükségessé.

20 Elsősorban e bíróság jelzi, hogy az alapeljárás egyes felperesei vitatják a 2015/849 irányelv 31. cikke (1), (2) és (10) bekezdése rendelkezéseinek érvényességét annyiban, amennyiben azok ellentétesek az EUMSZ 114. cikkel és az EUMSZ 288. cikk harmadik bekezdésével, valamint a hatékony érvényesülés elvével. Álláspontjuk szerint e rendelkezések nem egyértelműek, nem pontosak és hatásaikat illetően nem előre láthatók, és nem teszik lehetővé a jogbiztonság céljának elérését, mivel ezen irányelv többek között olyan nem meghatározott jogi fogalmakra hivatkozik, mint a „hasonlóság”, anélkül hogy meghatározná a szükséges közös objektív szempontokat.

21 Másodsorban, ami a vagyonkezelői megbízások olyan jogi konstrukciókként való, a 2015/849 irányelv 31. cikke hatálya alá történő bevonását illeti, amelyek „a bizalmi vagyonkezelési konstrukciókhoz hasonló struktúrával vagy funkciókkal” rendelkeznek, a kérdést előterjesztő bíróság először is arra keresi a választ, hogy milyen terjedelemmel rendelkezik az e 31. cikk (1), (2) és (10) bekezdésének olasz nyelvi változatában szereplő „istituti giuridici” (társulás jellegű jogi megállapodások) fogalma.

22 E bíróság szerint az olasz jogtudomány által a nemzeti jogrendben az „istituto” kifejezésnek tulajdonított jelentésre tekintettel e fogalom úgy értelmezhető, mint amely egy társadalmi jelenséget szabályozó, összehangolt szabály- és elvrendszerre utal,

ugyanakkor e megközelítés nem tűnik összeegyeztethetőnek az említett 31. cikk (1), (2) és (10) bekezdésének többi nyelvi változatával. Az is lehetséges, hogy az említett fogalom konkrét és specifikus gazdasági-jogi műveletre vonatkozik, ami azonban esetről esetre történő elemzést tesz szükségessé, és ennél fogva kétségeket vet fel a jogbiztonság szempontjából. Az említett bíróság tehát egy harmadik megközelítés mellett érvel, amely szerint ugyanezt a fogalmat a gazdasági-jogi ügyletek azon típusai vonatkozásában kell értelmezni, amelyeket azok alapvető jellemzői alapján kell értékelni, és amelyek minden esetben „a bizalmi vagyonkezelési konstrukciókhoz hasonló struktúrával vagy funkciókkal” rendelkeznek.

23 Másodsorban, a kérdést előterjesztő bíróság emlékeztet arra, hogy a 2015/849 irányelv 31. cikke (1) és (10) bekezdésének megfelelően a tagállamok feladata azon társulás jellegű jogi megállapodások azonosítása, amelyek „a bizalmi vagyonkezelési konstrukciókhoz hasonló struktúrával vagy funkciókkal rendelkeznek”, és tájékoztatniuk kell a Bizottságot a „bizalmi vagyonkezelési konstrukció és hasonló, társulás jellegű jogi megállapodások kategóriáiról, jellemzőinek leírásáról, megnevezéseiről és – adott esetben – jogalapjáról”, amely megállapodások összevont listáját a Bizottság közzéteszi az Európai Unió Hivatalos Lapjában. Mivel az Olasz Köztársaság megtette a szükséges bejelentést, és felvette e hasonló jogi konstrukciók közé az olasz jog szerinti vagyonkezelői megbízást (mandato fiduciario), e bíróság arra keresi a választ, hogy ezen értesítés és a Bizottság által e 31. cikk (10) bekezdése alapján közzétett összevont lista konstitutív vagy deklaratív hatállyal rendelkezik-e.

24 Harmadszor, a kérdést előterjesztő bíróság azt kívánja tisztázni, hogy az olasz jog szerinti vagyonkezelő társaságok által kötött vagyonkezelői megbízások struktúrája, illetve funkciói az említett 31. cikk (1) bekezdése értelmében „hasonlónak” tekinthetők-e a bizalmi vagyonkezelési konstrukciók struktúrájával és funkcióival. E tekintetben pontosítja, hogy az ilyen vagyonkezelői megbízás alapján az érintett vagyonkezelő társaság megszerzi a rábízott vagyontárgyakhoz vagy tőkéhez kapcsolódó jogok gyakorlásának jogát, anélkül azonban, hogy megszerezne azok tulajdonjogát, amely továbbra is a vagyonrendelő kezében marad. Az a kérdés merül fel tehát, hogy e vagyonkezelői megbízás még akkor is úgy tekinthető-e, hogy „a bizalmi vagyonkezelési konstrukciókhoz hasonló struktúrával vagy funkciókkal” rendelkezik, ha nem jár együtt az említett megbízás tárgyát képező vagyontárgyak vagy tőke tulajdonjogának átruházásával.

25 Negyedszer, e bíróság jelzi, hogy az alapeljárás felperesei szerint az olasz jog szerinti vagyonkezelő társaságokat az általuk kötött vagyonkezelői megbízások tekintetében a 2015/849 irányelv 31. cikkében előírt kötelezettségeknek alávető határozat ellentétes többek az arányosság elvével. Az e társaságok tevékenységeire már alkalmazandó szabályokban előírt kötelezettségek elegendőek az ezen irányelv által kitűzött célok eléréséhez.

26 Harmadsorban, mivel a 2015/849 irányelv 31. cikke (4) bekezdése első albekezdésének c) pontja értelmében a bizalmi vagyonkezelési konstrukció vagy hasonló, társulás jellegű jogi megállapodás tényleges tulajdonosaira vonatkozó információk bármely olyan természetes vagy jogi személy számára hozzáférhetők,

aki vagy amely bizonyítani tudja a jogos érdekét, az alapeljárás felperesei vitatják azon személyek túlzottan széles körét, akik számára hozzáférést biztosítanak, továbbá azt állítják, hogy a hozzáférési jog gyakorlásának lehetősége, ha az kizárólag valamely meg nem határozott „jogos érdek” fennállásához lenne kötve, annak alkalmazását illetően bizonytalanságot eredményezne. Így a magánszemélyek e tényleges tulajdonosokra vonatkozó információkhoz való hozzáférést igazoló szigorúbb feltételek hiánya összeegyeztethetetlen többek között a Charta 7., illetve 8. cikkében biztosított, a magánélet tiszteletben tartásához és a személyes adatok védelméhez való alapvető joggal.

27 Negyedsorban, a kérdést előterjesztő bíróság kérését fejezi ki a 2015/849 irányelv 31. cikke (4) bekezdése első albekezdésének c) pontját átültető nemzeti szabályozás tekintetében. Az alapeljárás felperesei ugyanis többek között a 2022. november 22-i Luxembourg Business Registers ítéletre (C-37/20 és C-601/20, EU:C:2022:912) hivatkozva azt állítják, hogy e nemzeti szabályozás nem felel meg az uniós jognak, mivel túlságosan széles körű hozzáférést tesz lehetővé a tényleges tulajdonosokra vonatkozó információkhoz.

28 Ötödször és utolsósorban a kérdést előterjesztő bíróság a 2015/849 irányelv 31. cikke (7a) bekezdésének értelmezésével kapcsolatban vár választ. E rendelkezés első mondata szerint az e rendelkezésben említett esetekben a tagállamok eseti alapon, részben vagy egészben felmentést adhatnak a tényleges tulajdonosra vonatkozó információkhoz való hozzáférés tekintetében. Ezenkívül e 31. cikk (7a) bekezdésének harmadik mondata úgy rendelkezik, hogy a felmentés megadásáról szóló határozat közigazgatási felülvizsgálatához és a hatékony jogorvoslatához való jogot garantálni kell.

29 Ez utóbbi tekintetben e bíróság pontosítja, hogy jöllehet a 2015/849 irányelv 31. cikkének (7a) bekezdését átültető nemzeti szabályozás előzetes információcserét ír elő az érintett tényleges tulajdonos, és azon illetékes kereskedelmi kamara között, amely szervezetnek a tényleges tulajdonosokra vonatkozó információkhoz való hozzáférés iránti kérelemről kell határoznia, e nemzeti szabályozás nem biztosít olyan jogorvoslati lehetőséget, amely előzetesen érvényesíthető lenne. Így a tényleges tulajdonosok jogi védelme csak utólagosan, az ezen információkhoz való hozzáférés iránti kérelemnek helyt adó határozat közigazgatási bíróság előtti megtámadásának lehetősége útján biztosított. Ebben az összefüggésben az említett bíróság kétségeit fejezi ki azzal kapcsolatban, hogy az említett nemzeti szabályozás megfelel-e az érintett tényleges tulajdonosok jogainak és érdekeinek.

30 E körülmények között a Consiglio di Stato (államtanács) a C-684/24. sz. ügyben úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából kérdéseket terjeszt a Bíróság elé.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

„1) Összeegyeztethető-e [a Charta 7. és 8. cikkével], valamint az [EJEE 8. cikkével] [a 2015/849 irányelv] 31. cikkének (4) bekezdése, amely lehetővé teszi a bizalmi vagyonkezelés vagy a hasonló, társulás jellegű jogi megállapodás tényleges tulajdonosára vonatkozó információkhoz való hozzáférést a tekintetben, hogy minden esetben anélkül teszi lehetővé a hozzáférést bármely természetes vagy jogi személy számára, »aki vagy amely bizonyítani tudja jogos érdekét«, hogy

pontosítaná vagy körülhatárolná a »jogos érdek« fogalmát, és teljes mértékben a tagállamokra bízva annak a mérlegelési jogkörükben való meghatározását, ami a hozzáférésre jogosultak körének túlzottan tág, a fent említett alapvető emberi jogokat esetlegesen sértő meghatározásának kockázatát eredményezi?

2) Összeegyeztethető-e [a 2015/849 irányelv] 31. cikkének (7a) bekezdésében előírt garanciákkal, amelyek (a nemzeti jog által megállapított kivételes körülmények fennállása esetén) a [z ezen 31. cikk (4) bekezdése] szerinti (a bizalmi vagyonkezelés vagy a hasonló, társulás jellegű jogi megállapodás tényleges tulajdonosára vonatkozó információkhoz bármely esetben megengedett) hozzáférés alóli felmentés megadásáról szóló határozat közigazgatási felülvizsgálatához való joggal kapcsolatosak, figyelembe véve [a Charta] 47. cikke (a hatékony jogorvoslatához és a tisztességes eljáráshoz való jog) valamint az [EJEE] 6. cikke által nyújtott védelmet, [az 55/2022. sz. miniszeri] rendelet 6. és 7. cikke, amennyiben az illetékes gazdasági kamarához hasonló, nem bírósági közigazgatási szervet ruház fel döntési jogkörrel, ami az adatok visszafordíthatatlan joghatásokkal járó nyilvánosságra hozatalát eredményezi, és csak egy későbbi szakaszban biztosítja a tényleges tulajdonos által gyakorolható jogorvoslatához való jogot?”

31 A Consiglio di Stato (államtanács) a C-685/24. sz. ügyben úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Úgy kell-e értelmezni [a 2015/849 irányelv] 31. cikke (1), (2) és (10) bekezdésének olasz nyelvű változatában szereplő »istituti giuridici« [(társulás jellegű jogi megállapodások)] fogalmát, hogy az a többi elsődleges nyelvi változathoz, valamint az irányelv szövegkörnyezetéből és céljából levezethető módon valamely társadalmi jelenségre irányadó szabályok és elvek szerves egységének meglétére, illetve – ezzel szemben – egy konkrét gazdasági-jogi ügyletre, vagy még inkább a lényegi jellemzőik alapján értékelt gazdasági-jogi ügyletek olyan típusaira utal, amelyek mindenesetre a bizalmi vagyonkezeléshez hasonló struktúrával vagy funkcióval rendelkeznek?

2) Úgy kell-e értelmezni [a 2015/849 irányelv] 31. cikkének (10) bekezdését, hogy a tagállamok által adott tájékoztatások, valamint a Bizottság által az Európai Parlament és a Tanács részére készített jelentés nem rendelkezik kötelező normatív erővel, hanem csupán olyan aktusoknak minősülnek, amelyek elismerik a különböző jogrendszerekben meglévő, a hasonló társulás jellegű jogi megállapodásokat, aminek következtében a nemzeti bíróságnak és az Európai Unió Bíróságának mindenesetre a feladata, hogy jogvita esetén megvizsgálja, hogy kizárólag [ezen] irányelv rendelkezései fényében e társulás jellegű jogi megállapodások struktúrája vagy funkciói a bizalmi vagyonkezeléshez hasonlóak-e, mivel e jogi aktusok nem tekinthetők az [uniós] jogot kiegészítő aktusnak?

3) Úgy kell-e értelmezni az európai uniós jogot, és különösen [a 2015/849 irányelv] (1), (2), (4), (5), (12), (13), (14), (15), (16), (17) preambulumbekkezdését, valamint 2. cikkét, 3. cikke (1) bekezdésének [6. pontját] és 31. cikkét, továbbá [a 2018/843 irányelv] (4), (5), (16), (17), (25), (26), (27), (28), (29), (30), (31), (32), (33) és (34) preambulumbekkezdését, hogy azokkal ellentétes egy, a 231/7. sz. felhatalmazáson alapuló törvényerejű rendelet 1. cikke (2) bekezdésének ee) pontjában,

valamint 20., 21. és 22. cikkében foglaltakhoz hasonló nemzeti szabályozás, amennyiben az a bizalmi vagyonkezeléshez hasonló struktúrájú és funkciójú társulás jellegű jogi megállapodások közé sorolja a vagyonkezelő társaságok vagyonkezelési megbízásait?

4) Ellentétes-e az uniós joggal, és különösen az arányosság elvével, valamint [a 2015/849 irányelv] 31. cikke (1) bekezdésének az EUSZ 5. cikk (4) bekezdésével, valamint [a 2018/843 irányelv] (5) és (27) preambulumbekzdésével összefüggésben értelmezett rendelkezéseivel egy, a 231/2017. sz. felhatalmazáson alapuló törvényerejű rendelet 1. cikke (2) bekezdésének ee) pontjában, valamint a 20., 21. és 22. cikkében foglalthoz hasonló nemzeti szabályozás, amennyiben az a bizalmi vagyonkezeléshez hasonló struktúrájú és funkciójú társulás jellegű jogi megállapodások közé sorolja a vagyonkezelő társaságok vagyonkezelési megbízásait, még akkor is, ha e társaságok tevékenysége több kötelezettségnek van alávetve, és különböző nemzeti hatóságok felügyelete alá tartozik, illetve azokra a kockázatokra tekintettel, amelyeket az elvégzett ügyletek magukban hordozhatnak?

5) [A 2015/849 irányelv] 31. cikke (1), (2) és (10) bekezdésének rendelkezései érvénytelenek-e azért, mert ellentétesek az EUMSZ 114. cikkel és az EUMSZ 288. cikk [harmadik] bekezdésének rendelkezéseivel és a tényleges érvényesülés elvével?

6) Úgy kell-e értelmezni az európai uniós jogot, különösen [a 2015/849] irányelv (1), (2), (5), (12), (13), (14), (15), (16) és (17) preambulumbekzdését, valamint 30. és 31. cikkét, [a 2018/843] irányelv (4), (5), (16), (17) és (25)–(34) preambulumbekzdését, az EUMSZ 6., EUMSZ 7., EUMSZ 8. és EUMSZ 16. cikket, valamint az EUSZ 5. cikk (4) bekezdésében foglalt arányosság elvét – a Bíróság C-37/20. és C-601/20. sz. egyesített ügyekben 2022. november 22-én hozott ítéletére is figyelemmel –, hogy azokkal ellentétes a 231/2007. sz. felhatalmazáson alapuló törvényerejű rendelet 21. cikke 4. bekezdésének d-bis) pontjában, valamint az 55/2022. sz. miniszteri rendelet 7. cikkének 2. bekezdésében foglaltakhoz hasonló olyan szabályozás, amely lehetővé teszi a hozzáférést a magánszemélyek számára, a diffúz érdekekkel rendelkezőket is beleértve, akik releváns és differenciált jogi érdekekkel rendelkeznek, olyan esetekben, amikor a tényleges tulajdonos személyének ismerete szükséges a jogilag védett helyzetnek megfelelő érdek megővéséhez vagy védelméhez, amennyiben a tényleges és a jogi tulajdonos közötti eltérésre vonatkozóan konkrét és dokumentált bizonyítékkal rendelkeznek, megkövetelve továbbá, hogy az érdek közvetlen, konkrét és aktuális legyen, és a diffúz érdekeket képviselő jogalanyok esetében ne essen egybe a képviselt kategóriába tartozó személyek érdekével?”

Az elfogadhatóságról

33 A Ser-Fid Italiana Fiduciaria e di Revisione úgy véli, hogy a C-685/24. sz. ügyben előterjesztett kérdések nem relevánsak, és ezért elfogadhatatlanok. A kérdést előterjesztő bíróság úgy fogalmazta meg az olasz jog szerinti vagyonkezelő társaságok által kötött vagyonkezelői megbízásoknak a 2015/849 irányelv 31. cikke (1) bekezdése értelmében vett, „a bizalmi vagyonkezelési konstrukciókhoz hasonló struktúrával vagy funkciókkal” rendelkező, társulás jellegű jogi megállapodások közé sorolásának feltételezett jogszerűségére vonatkozó kérdéseit, hogy azokban az

olasz jog ezen irányelvet átültető olyan szabályaira hivatkozott, amelyek valójában nem írják elő e besorolást.

34 E tekintetben emlékeztetni kell egyrészt arra, hogy az eljárási szabályzat 94. cikke értelmében bármely előzetes döntéshozatal iránti kérelem tartalmazza „a jogvita tárgyának, valamint a kérdést előterjesztő bíróság által megállapított releváns tények rövid ismertetés[ét], vagy legalább a kérdések alapját képező tények ismertetés[ét]”, „az ügyben esetlegesen alkalmazandó nemzeti rendelkezések tartalm[át] és – adott esetben – a vonatkozó nemzeti ítélkezési gyakorlat[ot]”, valamint „azon okok ismertetés[ét], amelyek miatt a kérdést előterjesztő bíróságban kérdés merült fel egyes uniós jogi rendelkezések értelmezésére vagy érvényességére vonatkozóan, valamint azt a kapcsolatot, amelyet e bíróság e rendelkezések és az alapeljárásban alkalmazandó nemzeti jog között felállít”.

35 Másrészt az EUMSZ 267. cikkben szabályozott eljárás a nemzeti bíróságok és a Bíróság feladatainak világos szétválasztásán alapul. Az alapügy tényállásának a megállapítása és értékelése, valamint a nemzeti jog értelmezése és alkalmazása kizárólag a nemzeti bíróság hatáskörébe tartozik. Ugyancsak kizárólag az ügyben eljáró és határozathozatalra hivatott nemzeti bíróság hatáskörébe tartozik annak megítélése is, hogy – tekintettel az ügy különleges jellemzőire – szükségesek és relevánsak-e a Bírósághoz intézett kérdései (2024. november 7-i Centro di Assistenza Doganale Mellano ítélet, C-503/23, EU:C:2024:933, 32. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

36 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság részletesen ismertette a jogi és ténybeli háttérrel, valamint azon okokat, amelyek arra vezették, hogy az ítéletének meghozatala érdekében kérdést vessen fel az uniós jog egyes rendelkezéseinek érvényességére és értelmezésére vonatkozóan. Ezenkívül annak megállapítása, hogy tévesek-e azok az előfeltevések, amelyekre a kérdést előterjesztő bíróság a kérdéseiben támaszkodik, a ténybeli háttér körébe tartozó kérdés, amelynek helytállóságát a Bíróság nem vizsgálhatja (2025. február 27-i Dyrektor Krajowej Informacji Skarbowej [KBV kezelésének módja] ítélet, C-18/23, EU:C:2025:119, 37. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

37 Következésképpen a C-685/24. sz. ügyben előterjesztett kérdések elfogadhatók.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

A C-685/24. sz. ügyben előterjesztett ötödik kérdésről

38 A C-685/24. sz. ügyben előterjesztett ötödik kérdés, amelyet elsőként kell megvizsgálni, szövege szerint a 2015/849 irányelv 31. cikke (1), (2) és (10) bekezdésének az EUMSZ 114. cikke és az EUMSZ 288. cikk harmadik bekezdésére, valamint a hatékony érvényesülés elvére tekintettel való érvényességére vonatkozik. A kérdést előterjesztő bíróság által e kérdés alátámasztására szolgáltatott információkból ugyanakkor egyértelműen kitűnik, hogy az közelebbről a jogbiztonság elvének tiszteletben tartására vonatkozik, mivel e bíróság a C-685/24. sz. ügy alapeljárása egyes felpereseinek azon érvelésére hivatkozik, amely szerint ezen irányelv rendelkezései nem egyértelműek, nem pontosak és hatásait illetően nem előre láthatók. Álláspontjuk szerint többek között az említett irányelv

olyan nem meghatározott jogi fogalmakat tartalmaz, mint a „hasonlóság”, anélkül hogy meghatározná a szükséges közös objektív szempontokat.

39 Meg kell tehát állapítani, hogy az említett kérdéssel a kérdést előterjesztő bíróság annak megállapítását kéri a Bíróságtól, hogy a 2015/849 irányelv 31. cikkének (1), (2) és (10) bekezdése sérti-e a jogbiztonság elvét.

40 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a jogbiztonság elve megköveteli egyfelől azt, hogy a jogszabályok egyértelműek és pontosak legyenek, másfelől pedig azt, hogy alkalmazásuk előre látható legyen a jogalanyok számára, különösen olyankor, amikor kedvezőtlen következményeik lehetnek. Ezen elv konkrétan megköveteli, hogy a szabályozás tegye lehetővé az érdekelték számára az ennek alapján őket terhelő kötelezettség terjedelmének pontos ismeretét, és azt, hogy egyértelműen megismerhessék jogaikat és kötelezettségeiket, és ezeknek megfelelően járassanak el (2024. október 4-i Litvánia és társai kontra Parlament és Tanács [Mobilitási csomag] ítélet, C-541/20–C-555/20, EU:C:2024:818, 158. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

41 Ugyanakkor ezek a követelmények nem értelmezhetők sem annak kizárásaként, hogy az uniós jogalkotó egy általa elfogadott norma keretében elvont jogi fogalmat használjon, sem pedig annak előírásaként, hogy az ilyen elvont szabályban fel kell sorolni azokat a különböző konkrét eseteket, ahol az alkalmazást nyerhet, mivel a jogalkotó nem tudja előre meghatározni az összes ilyen esetet (2024. október 4-i Litvánia és társai kontra Parlament és Tanács [Mobilitási csomag] ítélet, C-541/20–C-555/20, EU:C:2024:818, 159. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

42 Így nem szükséges, hogy maga a jogalkotási aktus technikai pontosításokat tartalmazzon, és az uniós jogalkotó folyamodhat olyan általános jogi kerethez, amelyet adott esetben a későbbiekben pontosítani kell (2024. október 4-i Litvánia és társai kontra Parlament és Tanács [Mobilitási csomag] ítélet, C-541/20–C-555/20, EU:C:2024:818, 160. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

43 Következésképpen az, hogy egy jogi aktus mérlegelési mozgásterrel ruhazza fel a végrehajtásért felelős hatóságokat, önmagában nem ütközik az előreláthatóság követelményébe, feltéve hogy az ilyen jogkör terjedelmét és gyakorlásának módját az adott jogszerű célra tekintettel kellő pontossággal határozzák meg ahhoz, hogy megfelelő védelmet biztosítson az önkényes eljárással szemben (2024. október 4-i Litvánia és társai kontra Parlament és Tanács [Mobilitási csomag] ítélet, C-541/20–C-555/20, EU:C:2024:818, 161. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

44 Ami a 2015/849 irányelv 31. cikkét illeti, annak (1) bekezdése első albekezdése első mondatából kitűnik, hogy azt alkalmazni kell a „bizalmi vagyonkezelésre és egyéb jellegű jogi megállapodásokra, amilyen például a fiducie, a Treuhand vagy a fideicomiso, amennyiben az ilyen megállapodások hasonló struktúrával, illetve [funkciókkal] rendelkeznek”. Az említett 31. cikk (1) bekezdése első albekezdésének második mondata hozzáteszi, hogy „[a] tagállamok meghatározzák azokat a jellemzőket, amelyek révén megállapítják, hogy a jogi megállapodások a tagállami jog alapján szabályozott jogi megállapodások tekintetében a bizalmi vagyonkezeléshez hasonló struktúrával vagy funkciókkal rendelkeznek-e”.

45 Ezenkívül a tagállamok a 2015/849 irányelv 31. cikkének (2) bekezdésével összhangban biztosítják, hogy az e 31. cikk (1) bekezdésében említett, hasonló, társulás jellegű jogi megállapodásokban a vagyonkezelővel egyenértékű pozíciót betöltő személyek meghatározott információkat közöljenek, amennyiben teljesülnek az említett 31. cikk (2) bekezdésében meghatározott feltételek.

46 Végül a 2015/849 irányelv 31. cikke (10) bekezdésének első albekezdése előírja egyrészt, hogy a tagállamok 2019. július 10-ig tájékoztatják a Bizottságot az e 31. cikk (1) bekezdésében említett bizalmi vagyonkezelési konstrukció és hasonló, társulás jellegű jogi megállapodások kategóriáiról, jellemzőinek leírásáról, megnevezéseiről és – adott esetben – jogalapjáról. Másrészt e rendelkezés értelmében a Bizottságnak 2019. szeptember 10-ig közzé kell tennie az Európai Unió Hivatalos Lapjában e bizalmi vagyonkezelési konstrukciók és hasonló, társulás jellegű jogi megállapodások összevont listáját.

47 A 2015/849 irányelv 31. cikkének hatálya alá tartozó „bizalmi vagyonkezelés” fogalmát illetően meg kell állapítani, hogy ez utóbbi nem határozza meg e fogalmat, és hogy ezen irányelv nyelvi változatai bizonyos eltéréseket mutatnak. Mindazonáltal az említett fogalom értelmezése kellően egyértelmű, mivel a legtöbb nyelvi változatában, beleértve az olasz nyelvi változatot is, kifejezett utalás történik a „trusts”-ra. A „trust” kifejezés olyan jogi fogalomra utal, amely a common law országokban elterjedt, és amely – amint arra a főtanácsnok indítványának 45. és 46. pontjában rámutatott – a nemzetközi közjogban pontos meghatározással rendelkezik.

48 A 2015/849 irányelv 31. cikke „egyéb jellegű jogi megállapodásra” is alkalmazandó, amelyeket e 31. cikk (2) és (10) bekezdése „hasonló jogi megállapodásnak” minősít. Amint az az említett 31. cikk (1) bekezdésének második mondatából és a 2018/843 irányelv (27) preambulumbekkezdéséből kitűnik, a tagállamok feladata, hogy azonosítsák a saját joguk által szabályozott ezen egyéb jellegű jogi megállapodásokat.

49 Az említett egyéb jellegű jogi megállapodások azonosítása keretében a tagállamokat köti a 2015/849 irányelv 31. cikke (1) bekezdésének első albekezdésében előírt azon feltétel, amely szerint az csak azokra a jogi megállapodásokra vonatkozik, amelyek „a bizalmi vagyonkezelési konstrukciókhoz hasonló struktúrával vagy funkciókkal rendelkeznek”. Ebben az összefüggésben a tagállamoknak figyelembe kell venniük az adott jogi konstrukcióval járó azon kockázatot, hogy azt pénzmosás és terrorizmus finanszírozásának céljára használják fel. A 2015/849 irányelv fő célja ugyanis a pénzügyi rendszer ilyen célokra való felhasználásának megelőzése (lásd ebben az értelemben: 2026. január 29-i Steiermärkische Bank und Sparkasse és társai ítélet, C-291/24, EU:C:2026:52, 24. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

50 E körülmények között az uniós jogalkotó által választott szabályozási módszer megfelel a jelen ítélet 43. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatnak, amennyiben a 2015/849 irányelv által a végrehajtásával megbízott hatóságok számára elismert mérlegelési mozgáster terjedelmét és gyakorlásának módját kellő pontossággal határozták meg.

51 Ezenkívül, amint arra a 2018/843 irányelv (29) preambulumbekkezdése rámutat, a 2015/849 irányelv 31. cikkének (10) bekezdése értelmében a tagállamok éppen

a jogbiztonság biztosítása érdekében kötelesek közölni a Bizottsággal a bizalmi vagyonkezelési konstrukció és hasonló, társulás jellegű jogi megállapodások kategóriáit, jellemzőinek leírását, megnevezéseit és – adott esetben – jogalapját, és a Bizottságnak ennek érdekében kell közzétennie az e bizalmi vagyonkezelési konstrukciók és hasonló, társulás jellegű jogi megállapodások összevont listáját. Ezen előírások célja tehát annak biztosítása, hogy az érintett személyek a jelen ítélet 40. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatnak megfelelően pontosan megismerhessék az őket terhelő kötelezettségek terjedelmét.

52 Ezenkívül figyelembe kell venni a szabályozási terület sajátosságait is. A 2018/843 irányelv (27) preambulumbekzdése ugyanis az Unióban jelenleg létező bizalmi vagyonkezelési konstrukciók széles skálájára, valamint a hasonló, társulás jellegű jogi megállapodások még változatosabb körére hivatkozik. Márpedig a Bíróság már kimondta, hogy az EUMSZ 114. cikk alapján harmonizálendő terület általános összefüggései és sajátos körülményei függvényében az uniós jogalkotót mérlegelési mozgástér illeti meg a közelítésnek a kívánt eredmény elérése céljából legmegfelelőbb módját illetően, különösen azokban a tárgykörökben, amelyeket összetett technikai sajátosságok jellemeznek (lásd ebben az értelemben: 2019. december 3-i Cseh Köztársaság kontra Parlament és Tanács ítélet, C-482/17, EU:C:2019:1035, 60. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

53 Végeredményben nem releváns a C-685/24. sz. ügy alapeljárásának egyes felperesei által előadott azon érv, amely szerint számos tagállam arról tájékoztatta a Bizottságot, hogy jogrendjében nem léteznek a bizalmi vagyonkezelési konstrukciókhoz hasonló, társulás jellegű jogi megállapodások, miközben valamennyi tagállam jogrendszerében léteznek a képviselő nélküli megbízással azonos, társulás jellegű jogi megállapodások, vagy mindenesetre olyan társulás jellegű jogi megállapodások, amelyek causa fiducia elválnak a tényleges tulajdonostól és a jog szerinti tulajdonostól.

54 Ez az érv ugyanis arra a kérdésre vonatkozik, hogy a tagállamok tiszteletben tartották-e a 2015/849 irányelv 31. cikkének (1) és (10) bekezdéséből eredő kötelezettségeiket, és nem alkalmas arra, hogy megkérdőjelezze e rendelkezésnek a jogbiztonság elvével való összeegyeztethetőségét.

55 Ebből az következik, hogy a 2015/849 irányelv 31. cikkének (1), (2) és (10) bekezdése nem sérti a jogbiztonság elvét.

56 E megfontolásokra tekintettel a C-685/24. sz. ügyben előterjesztett ötödik kérdésre azt a választ kell adni, hogy e kérdés vizsgálata nem tárt fel egyetlen olyan körülményt sem, amely érintheti a 2015/849 irányelv 31. cikke (1), (2) és (10) bekezdésének érvényességét.

A C-685/24. sz. ügyben előterjesztett első, második, harmadik és negyedik kérdéstről

57 A C-685/24. sz. ügyben előterjesztett első, második, harmadik és negyedik kérdésével, amelyeket célszerű együttesen és másodsorban vizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy úgy kell-e értelmezni a 2015/849 irányelv 31. cikkének (1) bekezdését, hogy azzal ellentétes az a nemzeti szabályozás, amelynek értelmében az olasz jog szerinti vagyonkezelő társaságok által kötött vagyonkezelői

megbízásokat (mandato fiduciario) úgy kell tekinteni, hogy azok az e rendelkezés értelmében vett „egyéb jellegű jogi konstrukciók” fogalma alá tartoznak.

58 E tekintetben előzetesen meg kell állapítani, hogy a tagállam által a 2015/849 irányelv 31. cikke (10) bekezdése első albekezdésének megfelelően tett tájékoztatásnak nincs kötelező normatív ereje azon kérdést illetően, hogy az érintett jogi konstrukció e fogalom alá tartozik-e.

59 Amint ugyanis az a 2018/843 irányelv (29) preambulumbekzdéséből kitűnik, e tájékoztatásnak, valamint a bizalmi vagyonkezelési konstrukciók és hasonló, társulás jellegű jogi megállapodások összevont listájának a Bizottság általi közzététele arra irányul, hogy megkönnyítse azok más tagállamok általi azonosítását a jogbiztonság, és ezáltal – amint az a jelen ítélet 51. pontjából következik – annak biztosítása érdekében, hogy az érintett személyek pontosan megismerhessék az őket terhelő kötelezettségek terjedelmét.

60 Ennek pontosítását követően emlékeztetni kell arra, hogy a 2015/849 irányelv 31. cikkének (1) bekezdése arra irányul, hogy az alkalmazandó legyen a „bizalmi vagyonkezelésre és egyéb jellegű jogi megállapodásokra, amilyen például a fiducia, a Treuhand vagy a fideicomiso, amennyiben az ilyen megállapodások hasonló struktúrával, illetve feladatokkal rendelkeznek”.

61 Mivel a 2015/849 irányelv nem határozza meg sem az „egyéb jellegű jogi megállapodások”, sem pedig a „bizalmi vagyonkezelés” fogalmát, amelyre az előbbi fogalom vonatkozik, a jelentésüket és hatályukat az általános nyelvhasználatban elfogadott szokásos jelentésüknek megfelelően kell meghatározni, figyelembe véve azt a szöveggörnyezetet, amelyben e kifejezéseket használják, és azon szabályozás célkitűzéseit, amelynek azok a részét képezik (lásd analógia útján: 2020. október 1-jei Entoma ítélet, C-526/19, EU:C:2020:769, 29. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

62 E tekintetben meg kell állapítani, hogy – amint az a jelen ítélet 47. pontjában megállapításra került – a „bizalmi vagyonkezelés” fogalmát illetően a 2015/849 irányelv 31. cikke (1) bekezdésének nyelvi változatai bizonyos eltéréseket mutatnak, a legtöbbjük azonban kifejezetten utal a „trust” kifejezésre, amely a common law országokban elterjedt jogi fogalmat jelöli. Ezenkívül e rendelkezés az általa hivatkozott „egyéb jellegű jogi megállapodások” szemléltetése érdekében olyan típusokra hivatkozik, mint a „fiducie”, a „Treuhand” vagy a „fideicomiso”.

63 Ami a 2015/849 irányelv 31. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „jogi megállapodás” fogalmát illeti, e rendelkezés nyelvi változatai szintén eltéréseket mutatnak. Amint ugyanis arra a kérdést előterjesztő bíróság rámutat, az említett rendelkezés olasz nyelvi változatában (istituti giuridici) e fogalom úgy értelmezhető, mint amely egy meghatározott, jogi jelentőséggel bíró jelenség összehangolt szabályozására vonatkozik. Ezzel szemben úgy tűnik, hogy a német (Rechtsvereinbarungen) vagy az angol (legal arrangements) nyelvi változatok az érintett felek által megtárgyalt megállapodásra helyezik a hangsúlyt. Más nyelvi változatok, mint például a spanyol (instrumentos jurídicos) vagy a francia (constructions juridique), láthatóan különböző jellegű helyzetekre utalnak.

64 A 2015/849 irányelv 31. cikke (1) bekezdésének nyelvi változatai közötti ezen eltérésekre tekintettel a

„jogi megállapodás” fogalmát nem lehet megszorítóan, vagyis oly módon értelmezni, hogy az a szóban forgó műveletet szabályozó különös szabályozás fennállását feltételezi, mivel ez azt jelentené, hogy az e rendelkezés egyik nyelvi változatban használt megfogalmazásának elsőbbséget kellene biztosítani a többi nyelvi változatban használt megfogalmazáshoz képest, ami összeegyeztethetetlen lenne az uniós jog egységes alkalmazásának követelményével (lásd ebben az értelemben: 2026. február 12-i Opera Laboratori Fiorentini ítélet, C-313/24, EU:C:2026:91, 28. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Mindemellett, mivel e 31. cikk (1) bekezdése a nyelvi változatok többségében a jogi megállapodások „[típusaira]” utal, e fogalom olyan jogügyletekre vonatkozik, amelyek sajátos jellemzőik alapján kategorizálhatók. Az említett 31. cikk (1) bekezdése első albekezdésének második mondata és (10) bekezdésének első albekezdése értelmében a tagállamokra háruló azonosítási és tájékoztatási feladat megerősíti ezt az értelmezést.

65 Ezenkívül a 2015/849 irányelv 31. cikkének az e 31. cikk (1) bekezdése értelmében vett „egyéb jellegű jogi megállapodásokra” való alkalmazhatósága azt feltételezi, hogy e jogi megállapodások „a bizalmi vagyonkezelési konstrukcióhoz hasonló struktúrával vagy funkciókkal rendelkeznek”.

66 Azon szövegkörnyezetet és célokat illetően, amelybe a 2015/849 irányelv 31. cikke illeszkedik, illetve amelyeket az követ, meg kell állapítani, hogy e 31. cikk ezen irányelvnek „A tényleges tulajdonosokra vonatkozó információk” címet viselő III. fejezete részét képezi. E tekintetben az említett irányelv (12) és (14) preambulumbekkezdése hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a tényleges átláthatóság biztosítása érdekében azonosítani kell minden olyan természetes személyt, aki valamely jogi entitás tulajdonosa, vagy afölött irányítást gyakorol, valamint annak szükségességét, hogy pontos és naprakész információkkal rendelkezzenek a tényleges tulajdonosra vonatkozóan.

67 Ami konkrétan a bizalmi vagyonkezelési konstrukciókra és hasonló, társulás jellegű jogi megállapodásokra alkalmazandó szabályokat illeti, a 2018/843 irányelv (27) preambulumbekkezdéséből kitűnik, hogy az e szabályokat átültető nemzeti jogszabály célja annak megakadályozása, hogy a bizalmi vagyonkezelési konstrukciókat és hasonló, társulás jellegű jogi megállapodásokat pénzmosás, terrorizmusfinanszírozás vagy kapcsolódó alapbűncselekmények céljaira használják fel. Ebben az összefüggésben ezen irányelv (28) preambulumbekkezdése pontosítja, hogy a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás kockázatai eltérőek lehetnek a bizalmi vagyonkezelési konstrukciók és hasonló, társulás jellegű jogi megállapodások jellemzői szerint.

68 E tekintetben a Bizottság a Bírósághoz benyújtott írásbeli észrevételeiben rámutatott arra, hogy a 2015/849 irányelvvel összefüggésben az „egyéb jellegű jogi megállapodások” fogalmának bevezetése lehetővé teszi, hogy ezen irányelv 31. cikkének hatálya alá tartozzanak azok az ügyletkategóriák, amelyek – még ha nem is minősülnek „bizalmi vagyonkezelésnek” – azt eredményezik, hogy szétválják a vagyoni eszközök tényleges tulajdonosa és az ezen eszközök kezelésével megbízott személy, amely utóbbi e vagyonkezelés keretében harmadik személyekkel áll kapcsolatban, olyan „lepelhatást” keltve ezzel, amely elrejtí a harmadik

személyek elől e tényleges tulajdonost vagy e jogviszonyokat.

69 Ebből következően, amint az a jelen ítélet 49. pontjában megállapításra került, a 2015/849 irányelv 31. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „egyéb jellegű jogi konstrukciók” azonosítása során a tagállamoknak figyelembe kell venniük az adott jogi konstrukcióval járó azon kockázatot, hogy azt pénzmosás és terrorizmus finanszírozása céljára használják fel.

70 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság pontosítja, hogy a vagyonkezelői megbízás (mandato fiduciario) nem képezi átfogó szabályozási keret tárgyát, hanem a vagyonkezelői ügylet megvalósulásához kapcsolódó gazdasági ügyletek kategóriái szerkezetük, funkciójuk és hatásaik tekintetében teljes mértékben különböznek egymástól. Ezenkívül a C-685/24. sz. ügyben előterjesztett előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy e vagyonkezelői megbízás láthatóan olyan szerkezeti és működési jellemzőkkel rendelkezik, amelyek hasonlóvá teszik azt a bizalmi vagyonkezeléshez. Közelebből olyan mechanizmusról van szó, amelynek keretében egy másik személy nevében más tulajdonát képező vagyoni eszközt fektetnek be annak kezelése és az azzal való gazdálkodás céljából, és amely azt vonja maga után, hogy elváljak az e vagyoni eszközt kezelő és azzal gazdálkodó személy azon személytől, aki e feladatot ráruházta és akinek érdekében bizalmi alapon eljár. Ráadásul a kérdést előterjesztő bíróság az említett vagyoni eszköznek a vagyonkezelő nevében történő befektetésével járó „lepelhatásra” utal, amelynek keretében e vagyonkezelő „paravánfunkciót” tölt be, amely lehetővé teszi a vagyonrendelő személyazonosságának elrejtését, ami a 2015/849 irányelv által követett fő célra tekintettel releváns tényezőnek minősül.

71 E körülmények között az olasz jog szerinti vagyonkezelő társaságok által kötött vagyonkezelői megbízások (mandato fiduciario) a 2015/849 irányelv 31. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „egyéb jellegű jogi megállapodások” fogalma alá tartozhatnak, aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

72 E tekintetben nem releváns az a körülmény, hogy a kérdést előterjesztő bíróság szerint az eszközöknek a meghatalmazott nevében a vagyonkezelői megbízás alapján történő befektetésére a tulajdonjog átruházása nélkül kerül sor. Az ilyen tulajdonjog-átruházás ugyanis nem tekinthető kötelező feltételnek ahhoz, hogy az ügyleteket a 2015/849 irányelv 31. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „egyéb jellegű jogi megállapodásoknak” lehessen minősíteni. Bár a 2018/843 irányelv (29) preambulumbekkezdése ebben az összefüggésben példaként hivatkozik „a vagyon jog szerinti és tényleges tulajdonosának elkülönítés[re] vagy szétválasztásá[ra]”, nem tulajdonít kötelező feltétel jelleget a tulajdonjog-átruházásnak.

73 Végeredményben a C-685/24. sz. ügy felperesei által előadott azon érvelés, amely szerint a vagyonkezelő társaságok tevékenységét szabályozó különböző nemzeti szabályozások már elegendőek a 2015/849 irányelv céljainak tiszteletben tartásához, szintén nem kérdőjelezi meg a jelen ítélet 71. pontjában megfogalmazott megállapítást. E tekintetben elegendő megjegyezni, hogy – amint azt a kérdést előterjesztő bíróság a C-685/24. sz. ügyben előterjesztett előzetes döntéshozatalra utaló határozatában részletesen kifejtette – e nemzeti szabályozások olyan kötelezettségeket írnak elő,

amelyek nem felelnek meg teljes mértékben az ezen irányelv 31. cikke szerinti kötelezettségeknek, mivel e cikk szélesebb körű és eltérő célokat követ az átláthatóság és a megelőzés területén.

74 A fenti indokok összességére tekintettel a C-685/24. sz. ügyben előterjesztett első, második, harmadik és negyedik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2015/849 irányelv 31. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az a nemzeti szabályozás, amelynek értelmében az olasz jog szerinti vagyonkezelő társaságok által kötött vagyonkezelői megbízásokat (mandato fiduciario) úgy kell tekinteni, hogy azok az e rendelkezés értelmében vett „egyéb jellegű jogi konstrukciók” fogalma alá tartoznak.

A C-684/24. sz. ügyben előterjesztett első kérdésről

75 A C-684/24. sz. ügyben előterjesztett első kérdésével, amelyet harmadsorban kell megvizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a Charta 7. és 8. cikkére, valamint az EJEE 8. cikkére tekintettel érvényes-e a 2015/849 irányelv 31. cikke (4) bekezdése első albekezdésének c) pontja.

76 Amennyiben a kérdést előterjesztő bíróság az EJEE 8. cikkére hivatkozik, előjáróban emlékeztetni kell arra, hogy jöllehet – mint azt az EUSZ 6. cikk (3) bekezdése megerősíti – az EJEE által biztosított alapvető jogok általános elvként az uniós jogrend részét képezik, továbbá jöllehet a Charta 52. cikkének (3) bekezdése akként rendelkezik, hogy a Chartában foglalt, az EJEE által biztosított jogoknak megfelelő jogok tartalmát és terjedelmét azonosnak kell tekinteni azokkal, amelyek ezen egyezményben szerepelnek, ez az egyezmény nem minősül az uniós jogrendbe szervesen beépülő jogforrásnak, mivel az Unió nem csatlakozott hozzá. Így az uniós jogi aktusok jogszerűségének vizsgálatát kizárólag a Charta által biztosított alapvető jogokra, a jelen esetben a Charta 7. és 8. cikkére tekintettel kell elvégezni (lásd ebben az értelemben: 2016. február 15-i N. ítélet, C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, 45. és 46. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

A bizalmi vagyonkezelési konstrukció vagy hasonló, társulás jellegű jogi megállapodás tényleges tulajdonosaira vonatkozó információk bármely olyan természetes vagy jogi személy számára való hozzáférhetővé tételéről, aki vagy amely bizonyítani tudja a jogos érdekét

77 A Charta 7. cikke mindenki számára biztosítja a jogot arra, hogy a magán- és családi életét, otthonát és kapcsolattartását tiszteletben tartsák, míg a Charta 8. cikkének (1) bekezdése mindenki számára kifejezetten biztosítja a rá vonatkozó személyes adatok védelméhez való jogot.

78 Amint az a 2015/849 irányelv 31. cikke (1) bekezdésének második albekezdéséből, valamint (2) és (3a) bekezdéséből kitűnik, a tagállamok kötelesek előírni a bizalmi vagyonkezelési konstrukció vagy hasonló, társulás jellegű jogi megállapodás tényleges tulajdonosaira vonatkozó bizonyos meghatározott információk gyűjtését és megőrzését. E rendelkezés alkalmazásában a „tényleges tulajdonos” fogalmát ezen irányelv 3. cikke 6. pontjának b) és c) alpontja határozza meg.

79 A 2015/849 irányelv 31. cikke (4) bekezdése első albekezdésének c) pontja értelmében a tagállamok biztosítják, hogy a bizalmi vagyonkezelési konstrukció vagy hasonló, társulás jellegű jogi megállapodás

tényleges tulajdonosaira vonatkozó információk bármely olyan természetes vagy jogi személy számára hozzáférhetőek legyenek, aki vagy amely bizonyítani tudja a jogos érdekét. A rendelkezésre álló információk e 31. cikk (4) bekezdése második albekezdésének megfelelően magukban foglalják a tényleges tulajdonos nevét, születési évét és hónapját, a tartózkodási helye szerinti ország nevét és a tényleges tulajdonos állampolgárságát, valamint a tényleges tulajdonosi érdekelttség jellegét és mértékét.

80 E 31. cikk (4) bekezdésének harmadik albekezdése hozzáteszi, hogy a tagállamok – a nemzeti jogban meghatározott feltételek szerint – olyan további információkhoz adhatnak hozzáférést, amelyek lehetővé teszik a tényleges tulajdonos azonosítását, és amelyek „magukban foglalják legalább a születés időpontját vagy az elérhetőségeket, az adatvédelmi szabályoknak megfelelően. Ezenkívül a tagállamok – nemzeti jogukkal összhangban – szélesebb körű hozzáférést is biztosíthatnak a nyilvántartásban szereplő információkhoz.

81 E tekintetben meg kell állapítani, hogy mivel a 2015/849 irányelv 31. cikke (4) bekezdésének második albekezdésében említett adatok azonosított természetes személyekre, nevezetesen a bizalmi vagyonkezelési konstrukció vagy hasonló, társulás jellegű jogi megállapodás tényleges tulajdonosaira vonatkozó információkat tartalmaznak, ezen információknak az olyan természetes vagy jogi személy számára való hozzáférhetővé tétele, aki vagy amely bizonyítani tudja a jogos érdekét, érinti a Charta 7. cikkében biztosított, a magánélet tiszteletben tartásához való alapvető jogot, anélkül hogy ebben az összefüggésben jelentősége lenne annak, hogy ezen adatok szakmai tevékenységre vonatkozhatnak. Ezenkívül az említett adatok rendelkezésre bocsátása a Charta 8. cikkének hatálya alá tartozó személyesadat-kezelésnek minősül (lásd analógia útján: 2022. november 22-i Luxembourg Business Registers ítélet, C-37/20 és C-601/20, EU:C:2022:912, 38. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

82 Azt is meg kell állapítani, hogy – amint az az állandó ítélkezési gyakorlatból kitűnik – a személyes adatok harmadik személlyel való közlése a Charta 7. és 8. cikkében biztosított alapvető jogokba történő beavatkozásnak minősül, függetlenül attól, hogy a közölt információkat utóbb mire használják. E tekintetben kevésbé fontos, hogy a magánélettel kapcsolatos érintett információk különleges jellemzőkkel bírnak-e, vagy hogy az érintetteknek ez a beavatkozás okozott-e esetleges kellemetlenségeket, vagy sem (2022. november 22-i Luxembourg Business Registers ítélet, C-37/20 és C-601/20, EU:C:2022:912, 39. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

83 Ennélfogva a bizalmi vagyonkezelési konstrukció vagy hasonló, társulás jellegű jogi megállapodás tényleges tulajdonosaira vonatkozó információknak az olyan természetes vagy jogi személy számára való hozzáférhetővé tétele, aki vagy amely bizonyítani tudja a jogos érdekét, a Charta 7. és 8. cikkében biztosított jogokba való beavatkozásnak minősül.

A szóban forgó beavatkozás igazolásáról

84 A Charta 7. és 8. cikkében biztosított jogok nem korlátlan jogosultságokat jelentenek, hanem azokat a társadalomban betöltött szerepük alapján kell megítélni

(2022. november 22-i Luxembourg Business Registers ítélet, C-37/20 és C-601/20, EU:C:2022:912, 45. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

85 A Charta 52. cikke (1) bekezdésének első mondata szerint a Chartában elismert jogok és szabadságok gyakorlása csak a törvény által és e jogok lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. A Charta 52. cikke (1) bekezdésének második mondata szerint az arányosság elvére figyelemmel, e jogok és szabadságok korlátozására csak akkor és annyiban kerülhet sor, ha és amennyiben az elengedhetetlen és ténylegesen az Unió által elismert általános érdekű célkitűzéseket vagy mások jogainak és szabadságainak védelmét szolgálja. E tekintetben a Charta 8. cikkének (2) bekezdése pontosítja, hogy a személyes adatokat többek között csak „meghatározott célokra, az érintett személy hozzájárulása alapján vagy valamilyen más, a törvényben rögzített jogos okból lehet kezelni”.

A jogszerűség elvének tiszteletben tartásáról

86 Az a követelmény, amely szerint az alapvető jogok gyakorlása csak törvény által korlátozható, magában foglalja, hogy az e jogokba történő beavatkozást lehetővé tevő jogi aktusnak magának kell meghatároznia az érintett jog gyakorlásával kapcsolatos korlátozás terjedelmét, azzal, hogy egyrészt e követelmény nem zárja ki, hogy e korlátozást a különböző helyzetekhez és a változó körülményekhez való alkalmazkodáshoz kellően nyitott módon fogalmazzák meg, másrészt pedig hogy a Bíróság adott esetben értelmezés útján pontosíthatja az említett korlátozás konkrét hatályát, figyelembe véve mind a szóban forgó uniós szabályozás megfogalmazását, mind pedig az általános rendszerét és az általa megvalósítani kívánt, a Chartában biztosított alapvető jogok fényében értelmezett célkitűzéseket (2022. november 22-i Luxembourg Business Registers ítélet, C-37/20 és C-601/20, EU:C:2022:912, 47. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

87 E tekintetben rá kell mutatni arra, hogy a Charta 7. és 8. cikkében biztosított alapvető jogok gyakorlásának a bizalmi vagyongazdálkodási konstrukció vagy hasonló, társulás jellegű jogi megállapodás tényleges tulajdonosaira vonatkozó információk olyan természetes vagy jogi személy számára való hozzáférhetővé tételéből eredő korlátozását, aki vagy amely bizonyítani tudja a jogos érdekét, uniós jogalkotási aktus, nevezetesen a módosított 2015/849 irányelv írja elő. Ebben az összefüggésben ezen irányelv 31. cikke (1) bekezdésének második albekezdése, (2) bekezdése és (4) bekezdésének második albekezdése pontosítja, hogy mely, kimerítően felsorolt információkat kell összegyűjteni, és hogy azok milyen mértékben hozzáférhetők azon személyek számára, akik bizonyítani tudják a jogos érdeküket.

88 Kétségtelen, hogy maga az említett irányelv 31. cikke (4) bekezdésének harmadik albekezdése biztosít mérlegelési mozgásteret a tagállamok számára a tekintetben, hogy vagy olyan további információkhoz adnak hozzáférést, amelyek lehetővé teszik a tényleges tulajdonos azonosítását, és amelyek magukban foglalják legalább a születés időpontját vagy az elérhetőségeket, vagy szélesebb körű hozzáférést biztosítanak a nyilvántartásban szereplő információkhoz. E mérlegelési mozgásternek ugyanakkor határt szab azon követelmény, amely szerint ezen, további információkhoz való

hozzáférés feltételeit „a nemzeti jog[nak kell meghatároznia]”, és ezen, a nyilvántartásban szereplő információkhoz való szélesebb körű hozzáférést „a nemzeti jog[nak] megfelelően” kell biztosítani.

89 Ezenkívül az említett irányelv 31. cikke a (7a) bekezdésében meghatározza azokat a feltételeket, amelyek között a tagállamok az ezen irányelv (4) bekezdése első albekezdésének c) pontja szerinti, a bizalmi vagyongazdálkodási konstrukció vagy hasonló, társulás jellegű jogi megállapodás tényleges tulajdonosaira vonatkozó információk olyan természetes vagy jogi személy számára való hozzáférhetővé tételétől való eltéréseket írhatnak elő, aki vagy amely bizonyítani tudja a jogos érdekét.

90 E körülmények között meg kell állapítani, hogy a jogszerűség elve teljesül.

A Charta 7. és 8. cikkében biztosított alapvető jogok lényeges tartalmának tiszteletben tartásáról

91 Ami a Charta 7. és 8. cikkében biztosított alapvető jogok lényeges tartalmának tiszteletben tartását illeti, meg kell állapítani, hogy azok az információk, amelyekre a 2015/849 irányelv 31. cikke (4) bekezdésének második albekezdése kifejezetten utal, két külön adatkategóriára oszthatók, amelyek közül az első a tényleges kedvezményezett személyazonosságával kapcsolatos adatokat (név, születési év és hónap, tartózkodási hely szerinti ország, valamint állampolgárság), a második pedig a gazdasági jellegű adatokat (tényleges tulajdonosi érdekeltségek jellege és mértéke) foglalja magában (lásd ebben az értelemben: 2022. november 22-i Luxembourg Business Registers ítélet, C-37/20 és C-601/20, EU:C:2022:912, 50. pont).

92 Ezenkívül, bár igaz, hogy a 2015/849 irányelv 31. cikke (4) bekezdésének harmadik albekezdése lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy további információkhoz biztosítsanak hozzáférést, e 31. cikk (1) bekezdésének második albekezdése értelmében csak a tényleges tulajdonosokra és a tényleges tulajdonosi érdekeltségekre vonatkozó „megfelelő” információk szerezhetők meg, tárolhatók, és ebből következően potenciálisan ezen információk tehetők hozzáférhetővé, ami kizárja többek között azokat az információkat, amelyek nem állnak megfelelő kapcsolatban ezen irányelv céljával (lásd ebben az értelemben: 2022. november 22-i Luxembourg Business Registers ítélet, C-37/20 és C-601/20, EU:C:2022:912, 51. pont).

93 Márpedig nem tűnik úgy, hogy a fenti céllal ilyen kapcsolatban álló információk hozzáférhetővé tétele bármilyen módon sértene a Charta 7. és 8. cikkében biztosított alapvető jogok lényeges tartalmát (lásd ebben az értelemben: 2022. november 22-i Luxembourg Business Registers ítélet, C-37/20 és C-601/20, EU:C:2022:912, 52. pont).

94 Ebben az összefüggésben azt is meg kell állapítani, hogy az információk 2015/849 irányelv alapján történő bármely gyűjtésének, tárolásának és hozzáférhetővé tételének teljes mértékben meg kell felelnie a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. április 27-i (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendeletből (általános adatvédelmi rendelet) (HL 2016. L 119., 1. o.; helyesbítések: HL 2016. L 314., 72. o.; HL 2018. L 127., 2. o.; HL 2021. L 74., 35. o.) eredő követelményeknek

(2022. november 22-i Luxembourg Business Registers ítélet, C-37/20 és C-601/20, EU:C:2022:912, 53. pont).

95 E körülmények között az a beavatkozás, amellyel a 2015/849 irányelv 31. cikke (4) bekezdése első albekezdésének c) pontjában előírt, a bizalmi vagyongazdálkodási konstrukció vagy hasonló, társulás jellegű jogi megállapodás tényleges tulajdonosaira vonatkozó információknak az olyan természetes vagy jogi személy számára való hozzáférhetővé tétele jár, aki vagy amely bizonyítani tudja a jogos érdekét, tiszteletben tartja a Charta 7. és 8. cikkében biztosított alapvető jogok lényeges tartalmát (lásd ebben az értelemben: 2022. november 22-i Luxembourg Business Registers ítélet, C-37/20 és C-601/20, EU:C:2022:912, 54. pont).

Az Unió által elismert közérdekű célról

96 A 2015/849 irányelv célja – magának az 1. cikke (1) bekezdésének szövege szerint – az, hogy megelőzze az uniós pénzügyi rendszereknek a pénzmosás, valamint terrorizmusfinanszírozás céljára való felhasználását. E tekintetben a 2018/843 irányelv (4) preambulumbekkezdése pontosítja, hogy e cél követése csak akkor lehet hatékony, ha az említett környezet nem teszi lehetővé a bűnelkövetők számára, hogy vagyontuk nem átlátható struktúrába menekítsék, és hogy az Unió gazdasági és pénzügyi környezete átfogó átláthatóságának fokozása erőteljes visszatartó erőt jelenthet (2022. november 22-i Luxembourg Business Registers ítélet, C-37/20 és C-601/20, EU:C:2022:912, 55. pont).

97 Ami közelebbről a 2018/843 irányelvvel bevezetett, a bizalmi vagyongazdálkodási konstrukció vagy hasonló, társulás jellegű jogi megállapodás tényleges tulajdonosaira vonatkozó információk olyan természetes vagy jogi személy számára való hozzáférhetővé tételére irányuló célt illeti, aki vagy amely bizonyítani tudja a jogos érdekét, ezen irányelv (29) és (30) preambulumbekkezdéséből kitűnik, hogy az e tényleges tulajdonosokra vonatkozó információkhoz való nyilvános hozzáférés hozzájárulna a bizalmi vagyongazdálkodási konstrukciók és hasonló, társulás jellegű jogi megállapodások pénzmosás vagy terrorizmusfinanszírozás céljából történő visszaéléshez való használatának megakadályozásához.

98 Ebben az összefüggésben az említett irányelv (30) preambulumbekkezdése kimondja, hogy e nyilvános hozzáférés lehetővé teszi, hogy a civil társadalom – ezen belül a sajtó vagy a társadalmi szervezetek – fokozottan ellenőrizze az információkat, és hozzájárul a gazdasági ügyletek és a pénzügyi rendszer integritásába vetett bizalom megőrzéséhez. Ezenkívül a 2018/843 irányelv (32) preambulumbekkezdése pontosítja, hogy a befektetők és a nyilvánosság pénzügyi piacok iránti bizalma nagyban függ egy olyan pontos közzétételi rendszer meglététől, amely biztosítja a gazdasági társaságok és más jogi entitások, valamint bizonyos típusú bizalmi vagyongazdálkodási konstrukciók és hasonló, társulás jellegű jogi megállapodások tényleges tulajdonosi szerkezetének és ellenőrzési struktúráinak átláthatóságát.

99 Ebből az következik, hogy az uniós jogalkotó azért, hogy előírja a bizalmi vagyongazdálkodási konstrukció vagy hasonló, társulás jellegű jogi megállapodás tényleges tulajdonosaira vonatkozó információk olyan természetes vagy jogi személy számára való hozzáférhetővé tételét, aki vagy amely bizonyítani tudja a jogos érdekét, a pénzmosás és a

terrorizmusfinanszírozás megelőzésére törekszik oly módon, hogy fokozott átláthatóság révén a fenti tevékenységeket kevésbé szolgáló környezetet hoz létre (lásd ebben az értelemben: 2022. november 22-i Luxembourg Business Registers ítélet, C-37/20 és C-601/20, EU:C:2022:912, 58. pont).

100 Márpedig e cél olyan közérdekű célnak minősül, amely a Charta 7. és 8. cikkében biztosított alapvető jogokba való, akár súlyos beavatkozásokat is igazolhatja (2022. november 22-i Luxembourg Business Registers ítélet, C-37/20 és C-601/20, EU:C:2022:912, 59. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

A szóban forgó beavatkozás alkalmasságáról, szükségességéről és arányosságáról

101 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint azon intézkedések arányossága, amelyekből a Charta 7. és 8. cikkében biztosított jogokba való beavatkozás következik, megköveteli nemcsak az ezen intézkedések alkalmasságára és szükségességére, hanem azoknak az elérni kívánt célhoz viszonyított arányosságára vonatkozó feltétel tiszteletben tartását is (2022. november 22-i Luxembourg Business Registers ítélet, C-37/20 és C-601/20, EU:C:2022:912, 63. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

102 Konkrétan, a személyes adatok védelme alóli kivételek és e védelem korlátozásai a feltétlenül szükséges mértékre korlátozódnak, azzal, hogy amikor több, a követett jogszerű célok elérésére alkalmas intézkedés közötti választásra van lehetőség, a legkevésbé korlátozó jellegűt kell igénybe venni. Ezenkívül, valamely közérdekű célt nem lehet elérni annak figyelembevétel nélkül, hogy azt össze kell egyeztetni az intézkedéssel érintett alapvető jogokkal, mivel el kell végezni egyrészt a közérdekű cél, másrészt pedig a szóban forgó jogok közötti kiegyensúlyozott mérlegelést annak biztosítása érdekében, hogy az ezen intézkedéssel okozott hátrányok ne legyenek aránytalanok az elérni kívánt célokhoz képest. A Charta 7. és 8. cikkében biztosított jogokat érintő korlátozás igazolásának lehetőségét tehát az e korlátozással járó beavatkozás súlyosságának felméréseivel, valamint annak ellenőrzésével kell értékelni, hogy az e korlátozás által elérni kívánt közérdekű cél jelentősége arányban áll-e a beavatkozás súlyosságával (2022. november 22-i Luxembourg Business Registers ítélet, C-37/20 és C-601/20, EU:C:2022:912, 64. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

103 Egyébiránt, az arányosság követelményének teljesítéséhez a szóban forgó beavatkozást előíró szabályozásnak ezenkívül egyértelmű és pontos szabályokat kell tartalmaznia az általa előírt intézkedések hatálya és alkalmazása vonatkozásában, és minimális követelményeket kell előírnia annak érdekében, hogy az érintettek elegendő olyan biztosítékkal rendelkezzenek, amely lehetővé teszi személyes adataiknak a visszaélések veszélyeivel szembeni hatékony védelmét. Meg kell jelölnie különösen, hogy milyen körülmények között és milyen feltételek mellett lehet az ilyen adatok kezelését előíró intézkedést megtenni, biztosítva ezáltal, hogy e beavatkozás a szigorúan szükséges mértékre korlátozódjék. Az ilyen biztosítékokkal való rendelkezés szükségessége még nagyobb jelentőséggel bír abban az esetben, ha a személyes adatokat a nyilvánosság számára, és így potenciálisan korlátlan számú személy számára

teszik hozzáférhetővé, és azok alkalmasak arra, hogy az érintett személyekre vonatkozó érzékeny információkat tárjanak fel (2022. november 22-i Luxembourg Business Registers ítélet, C-37/20 és C-601/20, EU:C:2022:912, 65. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

104 Ezen ítélkezési gyakorlatnak megfelelően először is azt kell megvizsgálni, hogy a bizalmi vagyongazdálkodási konstrukció vagy hasonló, társulás jellegű jogi megállapodás tényleges tulajdonosaira vonatkozó információk olyan természetes vagy jogi személy számára való hozzáférhetővé tétele, aki vagy amely bizonyítani tudja a jogos érdekét, alkalmas-e az elérni kívánt közérdekű cél megvalósítására, másodsor azt, hogy a Charta 7. és 8. cikkében biztosított jogokba való, az ilyen hozzáféréstől eredő beavatkozás a feltétlenül szükséges mértékre korlátozódik-e abban az értelemben, hogy a cél észszerűen nem érhető el más, az érintett személyek alapvető jogait kevésbé sértő eszközökkel, harmadszor pedig azt, hogy e beavatkozás nem aránytalan-e a fent említett célhoz képest, ami különösen e cél jelentőségének és az említett beavatkozás súlyosságának egymással szembeni mérlegelését feltételezi (lásd ebben az értelemben: 2022. november 22-i Luxembourg Business Registers ítélet, C-37/20 és C-601/20, EU:C:2022:912, 66. pont).

105 Először is meg kell állapítani, hogy a bizalmi vagyongazdálkodási konstrukció vagy hasonló, társulás jellegű jogi megállapodás tényleges tulajdonosaira vonatkozó információk olyan természetes vagy jogi személy számára való hozzáférhetővé tétele, aki vagy amely bizonyítani tudja a jogos érdekét, alkalmas arra, hogy hozzájáruljon a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás megelőzésére irányuló, a jelen ítélet 99. pontjában hivatkozott közérdekű cél megvalósításához, mivel e hozzáférés biztosítása és az abból eredő fokozott átláthatóság az ilyen célokat kevésbé szolgáló környezet kialakításához járul hozzá (lásd ebben az értelemben: 2022. november 22-i Luxembourg Business Registers ítélet, C-37/20 és C-601/20, EU:C:2022:912, 67. pont).

106 Másodsor, a 2015/849 irányelv 31. cikke (4) bekezdése első albekezdésének c) pontjában előírt hasonló szabályozás, amely szerint az információkhoz való hozzáférést a nyilvánosság azon tagjai számára kell biztosítani, akik jogos érdeket igazolhatnak, főszabály szerint a feltétlenül szükséges mértékre korlátozhatja a Charta 7. és 8. cikkében biztosított jogokba való beavatkozást.

107 Ezzel szemben bármely, kizárólag a 2015/849 irányelv 31. cikke (4) bekezdésének a) és b) pontjában említett illetékes hatóságok és kötelezett szolgáltatók hozzáférését érintő korlátozás szükségszerűen akadályát képezne a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás fokozott átláthatóság révén történő megelőzésére irányuló célkitűzés megvalósításának.

108 Harmadsor, ami azt a kérdést illeti, hogy a szóban forgó beavatkozás nem aránytalan-e ezen célhoz képest, egyrészt hangsúlyozni kell ez utóbbi cél jelentőségét, amely – amint arra a jelen ítélet 100. pontja emlékeztet – a Charta 7. és 8. cikkében biztosított alapvető jogokba való, akár súlyos beavatkozásokat is igazolhatja.

109 Másrészt, ami a beavatkozás súlyosságát illeti, kétségtelen, hogy a rendelkezésre bocsátott, a tényleges tulajdonos személyazonosságára, valamint a tényleges tulajdonosi érdekeltségek jellegére és terjedelmére vonatkozó információk lehetővé tehetik egy adott profil

megalkotását bizonyos személyazonosító adatok és az érintett személy vagyoni helyzete tekintetében.

110 A 2022. november 22-i Luxembourg Business Registers ítéletben (C-37/20 és C-601/20, EU:C:2022:912, 41–44. pont) a Bíróság megállapította, hogy a nyilvánosság bármely tagjának, és így potenciálisan korlátlan számú személynek az ezen információkhoz való hozzáférése a Charta 7. és 8. cikkében biztosított jogokba való súlyos beavatkozásnak minősül.

111 Ebből az ítéletből azonban kitűnik, hogy az ilyen rendszerhez képest azon rendszer, amely az illetékes hatóságok és bizonyos szervezetek hozzáférésén kívül bármely olyan személy vagy szervezet hozzáféréséről rendelkezik, aki vagy amely a jogos érdekét igazolni tudja, ezen alapvető jogok jelentősen kevésbé súlyos sérelmét valósítja meg (lásd ebben az értelemben: 2022. november 22-i Luxembourg Business Registers ítélet, C-37/20 és C-601/20, EU:C:2022:912, 85. pont).

112 Hozzá kell tenni, hogy az uniós jogalkotó a 2015/849 irányelv 31. cikkének (7a) bekezdésében kifejezetten figyelembe vett különböző olyan kockázatokat, amelyeknek a tényleges tulajdonos ki lehet téve, és engedélyezte a tagállamok számára, hogy részben vagy egészben felmentést adjanak az e tulajdonosra vonatkozó információkhoz való hozzáférésre vonatkozóan. Ezenkívül ezen irányelv 31. cikke (4a) és (5) bekezdésének megfelelően a tagállamok az érintett információk rendelkezésre bocsátását online regisztráció feltételéhez köthetik, és biztosítaniuk kell, hogy a tárolt információk megfelelőek, pontosak és naprakészek legyenek.

113 Egyébiránt, ami a kérdést előterjesztő bíróság azzal kapcsolatos kétségeit illeti, hogy az uniós jogalkotó nem pontosította és nem határolta körül a „jogos érdek” fogalmát, és a tagállamokra bízta e fogalom meghatározását, meg kell állapítani – amint azt a főtanácsnok indítványának 64–67. pontjában tette –, hogy a 2015/849 irányelv általános rendszere és célkitűzései lehetővé teszik e fogalom hatályának behatárolását abban az értelemben, hogy amennyiben valamely személy hozzá kíván férni a bizalmi vagyongazdálkodási vagy a hasonló, társulás jellegű jogi megállapodás tényleges tulajdonosára vonatkozó információkhoz, bizonyítania kell a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás megelőzése, valamint a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelem tekintetében fennálló jogos érdekét.

114 Amint ugyanis azt a 2015/849 irányelv (14) preambulumbekkezdése pontosítja, a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy azok a személyek, akik a pénzmosás, a terrorizmusfinanszírozás és az ezekhez kapcsolódó alaphüvelykezmények – például a korrupció, az adóhüvelykezmények és a csalás – tekintetében jogos érdekeket igazolni tudják, hozzáférést kapjanak a tényleges tulajdonosokra vonatkozó információkhoz.

115 Ezenkívül, amint arra a Bíróság a 2018/843 irányelv (30) preambulumbekkezdésére hivatkozva már rámutatott, mind a sajtónak, mind pedig a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás megelőzésével és az azok elleni küzdelemmel kapcsolatos tevékenységet végző civil társadalmi szervezeteknek jogos érdekük fűződik ahhoz, hogy hozzáférjenek a tényleges tulajdonosokra vonatkozó információkhoz. Ugyanez érvényes azon – szintén az e preambulumbekkezdésben említett – személyekre, akik valamely társaság vagy más jogi

entitás tényleges tulajdonosainak személyazonosságát kívánják megismerni, mivel ügyleteket kívánnak kötni velük, illetve a pénzmosással és terrorizmusfinanszírozással kapcsolatos jogsértések elleni küzdelemben részt vevő pénzügyi intézményekre és hatóságokra, mivel ez utóbbi jogalanyok a 2015/849 irányelv 31. cikke (4) bekezdése első albekezdésének a) és b) pontja alapján már nem férhetnek hozzá a szóban forgó információkhoz (lásd ebben az értelemben: 2022. november 22-i Luxembourg Business Registers ítélet, C-37/20 és C-601/20, EU:C:2022:912, 74. pont).

116 Ráadásul a 2018/843 irányelv (42) preambulumbekzdéséből kitűnik, hogy a „jogos érdek” fogalmának a tagállamok jogában fennálló meghatározása nem korlátozható a folyamatban lévő közigazgatási vagy bírósági eljárásokra, és adott esetben lehetővé kell tennie a pénzmosás, a terrorizmusfinanszírozás és a kapcsolódó alaphüncselekmények elleni küzdelem terén a nem kormányzati szervezetek és az oknyomozó újságírók által végzett megelőző tevékenységek figyelembevételét.

117 E körülmények között a 2015/849 irányelv 31. cikke (4) bekezdése első albekezdésének c) pontja értelmében vett „jogos érdek” fogalmának a szóban forgó szabályozás szövegére, rendszerére és céljaira tekintettel ily módon pontosított terjedelme megfelel a jelen ítélet 103. pontjában hivatkozott egyértelműség és pontosság követelményének.

118 Ebből következően a Charta 7. és 8. cikkében biztosított alapvető jogokba való beavatkozás, amellyel a 2015/849 irányelv 31. cikke (4) bekezdése első albekezdésének c) pontjában előírt, a bizalmi vagyongazdálkodási konstrukció vagy hasonló, társulás jellegű jogi megállapodás tényleges tulajdonosaira vonatkozó információknak az olyan természetes vagy jogi személy számára való hozzáférhetővé tétele jár, aki vagy amely bizonyítani tudja a jogos érdekét, nem aránytalan az uniós jogalkotó által követett célhoz képest.

119 A fenti megfontolások összességéből az következik, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés vizsgálata nem tárt fel egyetlen olyan körülményt sem, amely érintené a 2015/849 irányelv 31. cikke (4) bekezdése első bekezdésének érvényességét.

A C-685/24. sz. ügyben előterjesztett hatodik kérdésről

120 A C-685/24. sz. ügyben előterjesztett hatodik kérdésével, amelyet negyedsorban kell megvizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy úgy kell-e értelmezni a 2015/849 irányelv 31. cikke (4) bekezdése első albekezdésének c) pontját, hogy azzal ellentétes az a nemzeti szabályozás, amely lehetővé teszi a bizalmi vagyongazdálkodási konstrukció vagy hasonló, társulás jellegű jogi megállapodás tényleges tulajdonosaira vonatkozó információkhoz való hozzáférést az olyan magánszemélyek számára, beleértve a diffúz érdekekkel rendelkező magánszemélyeket is, akik releváns és elkülönült jogi érdekekkel rendelkeznek, amennyiben valamely jogilag védett helyzetnek megfelelő érdek megóvása vagy védelme érdekében szükséges e tényleges tulajdonosok kilitének ismerete, és amennyiben e magánszemélyek bizonyítékokkal rendelkeznek arra vonatkozóan, hogy az érintett tényleges tulajdonos nem a jogi tulajdonos, mivel e nemzeti szabályozás előírja, hogy e jogi érdekek

közvetlennek, konkrétan és fennállóknak kell lennie, és a diffúz érdekeket képviselő szervezetek esetében nem kell egybeesnie a képviselt kategóriába tartozó személyek érdekével.

121 E kérdés lényegében a kérdést előterjesztő bíróság azon kétségeire irányul, amelyek a 2015/849 irányelv 31. cikke (4) bekezdése első albekezdésének c) pontját átültető olasz szabályozás uniós joggal való összeegyeztethetőségére vonatkozik, és amelyek azon érveléshez kapcsolódnak, amely szerint e szabályozás túl széles körű hozzáférést tesz lehetővé a tényleges tulajdonosokra vonatkozó információkhoz.

122 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a tagállamok mérlegelési mozgástérrel rendelkeznek arra, hogy az átültetésre vonatkozóan olyan intézkedéseket határozzanak meg, amelyek a különböző várható helyzetekhez igazíthatók (lásd ebben az értelemben: 2008. január 29-i Promusicae ítélet, C-275/06, EU:C:2008:54, 67. pont).

123 Mindazonáltal valamely irányelv átültetése során a tagállami hatóságoknak amellet, hogy saját nemzeti jogukat ezzel az irányelvvel összhangban kell értelmezniük, arra is ügyelniük kell, hogy annak ne olyan értelmezését vegyék alapul, amely ellentétes az uniós jogrend révén védelemben részesített alapvető jogokkal vagy az e jogrendben elismert egyéb általános elvekkel (lásd ebben az értelemben: 2008. január 29-i Promusicae ítélet, C-275/06, EU:C:2008:54, 68. pont; 2022. június 21-i Ligue des droits humains ítélet, C-817/19, EU:C:2022:491, 87. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

124 Következésképpen, amint arra a főtanácsnok az indítványának 70. pontjában rámutatott, az illetékes hatóságoknak a „jogos érdek” fogalmát illetően olyan értelmezést kell elfogadniuk, amely megfelelő egyensúlyt biztosít egyrészt a 2015/849 irányelv által követett, a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás megelőzése, valamint a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelemre irányuló célkitűzés, másrészt pedig a Charta 7. és 8. cikke által védett jogok között. Nem tagadhatják meg szisztematikusan a tényleges tulajdonosokra vonatkozó információkhoz való hozzáférést, és nem is tehetnek mindig eleget a hozzáférés iránti kérelmeknek.

125 A jelen ügyben meg kell állapítani, amint azt a főtanácsnok is tette indítványának 68. pontjában, hogy a C-685/24. sz. ügyben előterjesztett hatodik kérdés tárgyát képező nemzeti szabályozással az olasz jogalkotó szabályozta azokat a feltételeket, amelyek között a magánszemélyek hozzáférhetnek a tényleges tulajdonosokra vonatkozó információkhoz, egyúttal pontosítva a „jogos érdek” fogalmát, ugyanakkor mérlegelési mozgásteret hagyva azon illetékes hatóságok számára, amelyeknek azt az adott ügyre alkalmazniuk kell.

126 E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság, amely kizárólagos hatáskörrel rendelkezik a nemzeti jog értelmezésére, pontosította egyrészt, hogy az alapügyben szóban forgó nemzeti szabályozás megköveteli mind a releváns és elkülönült jogi érdek fennállását, mind pedig azt, hogy a hozzáférésre valamely jogilag védett helyzetnek megfelelő érdek megóvása vagy védelme érdekében van szükség. E bíróság másrészt rámutatott arra, hogy az e szabályozásban szereplő, ezen érdek „elkülönült” jellegére való hivatkozást úgy kell értelmezni, hogy az a 2015/849 irányelv által követett célokra utal.

127 Egyebekben, amint azt a főtanácsnok az indítványának 70. pontjában hangsúlyozta, az illetékes hatóságok feladata, hogy a „jogos érdek” fogalmának olyan értelmezésére támaszkodjanak, amely megfelelő egyensúlyt biztosít egyrészt a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás megelőzése, másrészt pedig a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelemre irányuló célkitűzés és a Charta 7. és 8. cikke által védett jogok között.

128 E körülmények között a Bíróság rendelkezésére álló információk alapján és a kérdést előterjesztő bíróságra háruló végső értékelésekre is figyelemmel nem tűnik úgy, hogy az olasz jogalkotó túllépte volna a 2015/849 irányelv 31. cikke (4) bekezdése első albekezdése c) pontjának átültetése keretében rendelkezésére álló mérlegelési mozgásteret.

129 A fenti megfontolások összességére tekintettel a C-685/24. sz. ügyben előterjesztett hatodik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2015/849 irányelv 31. cikke (4) bekezdése első albekezdésének c) pontját úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az a nemzeti szabályozás, amely lehetővé teszi a bizalmi vagyongazdálkodási konstrukció vagy hasonló, társulás jellegű jogi megállapodás tényleges tulajdonosaira vonatkozó információkhoz való hozzáférést az olyan magánszemélyek számára, beleértve a diffúz érdekekkel rendelkező magánszemélyeket is, akik releváns és elkülönült jogi érdekekkel rendelkeznek, amennyiben valamely jogilag védett helyzetnek megfelelő érdek megóvása vagy védelme érdekében szükséges e tényleges tulajdonosok kilétének ismerete, és amennyiben e magánszemélyek bizonyítékokkal rendelkeznek arra vonatkozóan, hogy az érintett tényleges tulajdonos nem a jogi tulajdonos, mivel e nemzeti szabályozás előírja, hogy e jogi érdeknek közvetlennek, konkrétan és fennállónak kell lennie, és a diffúz érdekeket képviselő szervezetek esetében annak nem kell egybeesnie a képviselt kategóriába tartozó személyek érdekével.

A C-684/24. sz. ügyben előterjesztett második kérdésről

130 A C-684/24. sz. ügyben előterjesztett második kérdésével, amelyet ötödikként és utolsósorban kell megvizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2015/849 irányelv 31. cikkének (7a) bekezdését a Charta 47. cikkével összefüggésben úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az a nemzeti szabályozás, amely egy nem bírósági közigazgatási szervet ruház fel hatáskörrel arra, hogy e 31. cikk (7a) bekezdése alapján felmentést adjon a bizalmi vagyongazdálkodási konstrukció vagy hasonló, társulás jellegű jogi megállapodás tényleges tulajdonosaira vonatkozó információkhoz való hozzáférés tekintetében, és amely nem írja elő, hogy az érintett tényleges tulajdonos ideiglenes jogi védelemben részesülhet, amennyiben az ilyen felmentés megadására nem kerül sor.

131 A 2015/849 irányelv 31. cikke (7a) bekezdésének első mondatából kitűnik, hogy a nemzeti jogban meghatározandó kivételes körülmények között, amennyiben bármely olyan természetes vagy jogi személy hozzáférése, aki vagy amely bizonyítani tudja a jogos érdekét, a tényleges tulajdonost az e rendelkezésben említett egy vagy több kockázatnak tennie ki, vagy ha a tényleges tulajdonos kiskorú vagy egyéb

okból cselekvőképtelen, a tagállamok eseti alapon részben vagy egészben felmentést adhatnak az ezen információkhoz való hozzáférésre vonatkozóan. E 31. cikk (7a) bekezdésének második és harmadik mondata ezenkívül előírja, hogy a tagállamok gondoskodnak arról, hogy ezeket a felmentéseket a körülmények kivételes jellegének részletes értékelése alapján adják meg, és hogy a felmentés megadásáról szóló határozat közigazgatási felülvizsgálatához és a hatékony jogorvoslathoz való jogot garantálni kell.

132 Amint tehát a 2015/849 irányelv 31. cikke (7a) bekezdésének szövegéből egyértelműen kitűnik, e rendelkezés lehetővé teszi a nem bírósági közigazgatási szerv tekintetében, hogy hatáskörrel ruházzák fel arra, hogy felmentést adjon a tényleges tulajdonosokra vonatkozó információkhoz való hozzáférés tekintetében.

133 E 31. cikk (7a) bekezdésének végrehajtása során azonban a tagállamoknak figyelembe kell venniük a Charta 47. cikkét, amely megköveteli, hogy a közigazgatási hatóság azon határozata, amely nem felel meg az ez utóbbi cikkben előírt feltételeknek, később bírósági felülvizsgálat tárgyát képezhesse, és a bíróságnak többek között hatáskörrel kell rendelkeznie valamennyi releváns kérdés eldöntésére (lásd ebben az értelemben: 2017. május 16-i *Berlioz Investment Fund* ítélet, C-682/15, EU:C:2017:373, 55. pont; 2020. május 14-i *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság* ítélet, C-924/19 PPU és C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, 128. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

134 Ezenkívül az uniós jog szerint megítélendő jogvitában eljáró nemzeti bíróságnak az uniós jog alapján felhívott jogok fennállására és terjedelmére vonatkozóan meghozandó határozat teljes hatékonysága érdekében lehetőséget kell biztosítani ideiglenes intézkedések elrendelésére (lásd ebben az értelemben: 1990. június 19-i *Factortame* és társai ítélet, C-213/89, EU:C:1990:257, 21. pont; 2007. március 13-i *Unibet* ítélet, C-432/05, EU:C:2007:163, 67. pont; 2022. június 2-i *Skeyes* ítélet, C-353/20, EU:C:2022:423, 53. pont).

135 A jelen ügyben a C-684/24. sz. ügyben hozott előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy a 2015/849 irányelv 31. cikkének (7a) bekezdését átültető olasz szabályozás értelmében a területileg illetékes kereskedelmi kamara, tehát egy nem bírósági szerv feladata a felmentést megadásáról szóló határozatok meghozatala, ugyanakkor e határozatokat bírósági szerv utólagosan felülvizsgálhatja. Ezzel szemben, ellentétben a jelen ítélet előző pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatból eredő követelménnyel, e bírósági szerv e későbbi felülvizsgálat keretében nem jogosult ideiglenes intézkedések elrendelésére. Az ilyen szabályozás ez utóbbi pontot illetően tehát ellentétes e 31. cikknek a Charta 47. cikkével összefüggésben értelmezett (7a) bekezdésével.

136 A fenti megfontolások összességére tekintettel a C-684/24. sz. ügyben előterjesztett második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2015/849 irányelv 31. cikkének (7a) bekezdését a Charta 47. cikkével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az a nemzeti szabályozás, amely egy nem bírósági közigazgatási szervet ruház fel hatáskörrel arra, hogy e 31. cikk (7a) bekezdése alapján felmentést adjon a bizalmi vagyongazdálkodási konstrukció vagy hasonló, társulás jellegű jogi megállapodás tényleges tulajdonosaira vonatkozó információkhoz való

hozzáférés tekintetében. Ezzel szemben az ilyen nemzeti szabályozás ellentétes e rendelkezéssel, amennyiben nem írja elő, hogy az érintett tényleges tulajdonos ideiglenes jogi védelemben részesülhet, ha az ilyen felmentés megadására nem kerül sor.

III.

C-843/24 - 24.hu ügyben 2026. május 21-én hozott ítélet

A belső piaci médiaszolgáltatások közös keretének létrehozásáról és a 2010/13/EU irányelv módosításáról szóló, 2024. április 11-i (EU) 2024/1083 európai parlamenti és tanácsi rendelet (a tömeg tájékoztatás szabadságáról szóló európai rendelet) 3. cikkét

a következőképpen kell értelmezni:

az nem alkalmazandó a valamely tagállam szabályozása szerinti, sajtó-helyreigazítási kérelemre vonatkozó jogvitára egy olyan sajtócikk tekintetében, amely egy másik tagállamban megjelent kiadványban szereplő, állítólagosan valótlan tényt vesz át, amennyiben e sajtócikket azt megelőzően tették közzé, hogy e 3. cikk e rendelet 29. cikke értelmében alkalmazhatóvá vált volna.

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a belső piaci médiaszolgáltatások közös keretének létrehozásáról és a 2010/13/EU irányelv módosításáról szóló, 2024. április 11-i (EU) 2024/1083 európai parlamenti és tanácsi rendelet (a tömeg tájékoztatás szabadságáról szóló európai rendelet) (HL L, 2024/1083) 3. cikkének és az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 11. cikkének értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet az Orbán Viktor és egy online híroldal, a 24.hu Szerkesztősége között egy Magyarországon közzétett, egy másik tagállamban megjelent sajtócikket szemlélő és állítólagosan valótlan tényre hivatkozó cikkekre vonatkozó sajtó-helyreigazítási kérelem tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Az alapeljárás

7 2024. március 17-én a 24.hu Szerkesztősége közzétett egy, „A Spar elkezdte kimenteni vagyonát Magyarországról” című sajtócikket (a továbbiakban: az alapügy tárgyát képező sajtócikk). Az alapügy tárgyát képező sajtócikk többek között a Spar-csoport osztrák leányvállalata, a Spar Austria vezérigazgatójának, egy osztrák szaklapban szereplő nyilatkozatát tartalmazta, amely szerint Orbán V. magyar miniszterelnök azt kérte e csoporttól, hogy engedje meg rokonának, hogy befektessen az említett csoport magyar leányvállalatába (a továbbiakban: az alapügyben szóban forgó nyilatkozat).

8 2024. április 3-án Orbán V. a magyar szabályozás alapján az alapügy tárgyát képező sajtócikk tekintetében sajtó-helyreigazítási kérelemmel fordult a 24.hu Szerkesztőségéhez. A 24.hu Szerkesztősége nem tett eleget ennek a kérelemnek, hanem 2024. április 10-én egy „Frissítés: feljelentések” című részzel egészítette ki e cikk végét, amelyben többek között az szerepel, hogy Orbán V. helyreigazítási kérelmet nyújtott be, amelyben azt állítja, hogy a 24.hu Szerkesztősége valótlan tényt híresztelt az alapügyben szóban forgó nyilatkozat közzétételével, holott állítása szerint ez nem igaz.

9 Orbán V., mivel úgy vélte, hogy a 24.hu Szerkesztősége nem teljesítette a kért helyreigazítás közzétételére vonatkozó kötelezettségét, keresetet nyújtott be a Fővárosi Törvényszékhez (Magyarország), amely a kérdést előterjesztő bíróság. E bíróság jelzi, hogy az elsőfokú eljárást meg kell ismételnie, mivel az általa 2024. május 17-én hozott ítéletet eljárási szabálysértés miatt hatályon kívül helyezték.

10 Orbán V. keresetlevélében, anélkül hogy vitatná, hogy az alapügy tárgyát képező sajtócikk az alapügyben szóban forgó nyilatkozatot hűen átvette, azt kéri, hogy a magyar szabályozásnak megfelelően kötelezzék a 24.hu Szerkesztőséget arra, hogy helyreigazító közleményt tegyen közzé, amelyből kitűnik, hogy a 24.hu Szerkesztősége ezen nyilatkozat közzétételével valótlan tényt híresztelt, és hogy ezzel szemben a valóság az, hogy nem kérte sem a Spar Austria vezérigazgatójától, sem a Spar-csoport bármely tulajdonosától, képviselőjétől vagy munkavállalójától, hogy engedje meg rokonának, hogy befektessen e csoport magyar leányvállalatába.

11 Védekezésül a 24.hu Szerkesztősége azt állítja, hogy az alapügyben szóban forgó nyilatkozat nem tényközlés, hanem újságírója véleménye és értéktétele kifejezésének minősül, ami jogi védelmet élvez. Egyébiránt a 24.hu Szerkesztősége arra hivatkozik, hogy az alapügy tárgyát képező sajtócikk – a jelen ítélet 8. pontjában ismertetett, 2024. április 10-i kiegészítésével együtt – mind Orbán V. helyreigazítási kérelmére, mind az általa megjeleníteni kért valóságra hivatkozott annak érdekében, hogy az olvasó teljes képet kaphasson.

12 A kérdést előterjesztő bíróság rámutat arra, hogy a sajtó-helyreigazítás a magyar jogrendben a polgári jog személyiségvédelmi eszköze, amely képes e jogok nyilvánosság előtt okozott sérelmeinek hatékony orvoslására. Ha valakiről egy médiatartalomban olyan tényt állítanak, híresztelnek, amelynek valósága nem megalapozott, vagy való tény hamis színben tűnhet fel, rövid határidőn belül helyreigazítási kérelmet terjeszthet elő. Amennyiben a sajtószerv a helyreigazításra vonatkozó kötelezettségének nem tesz eleget, e személy peres eljárásban szerezhethet érvényt a helyreigazítási jogának.

13 E bíróság pontosítja, hogy a sajtó-helyreigazítási perekre vonatkozóan a jogalkalmazásban irányadó szempontokat – az alapeljárás szempontjából releváns bizonyítási kérdéseket illetően – a Kúria (Magyarország) 1984. június 1-jétől alkalmazandó PK 14. sz. állásfoglalása tartalmazza. A kérdést előterjesztő bíróság kiemeli, hogy ezen állásfoglalásból kitűnik, hogy mivel egy nemleges tény bizonyítása legalábbis nagyon nehéz, az érintett sajtószerv köteles bizonyítani az adott sajtócikkben szereplő vitatott tényállítás valóságát. Ez általában akkor is így van, ha e sajtócikk híven közli más személy tényállítását, nyilatkozatát, vagy átveszi más sajtószerv közleményét. Ezeket az elveket átvette a Kúria által a PK 14. sz. állásfoglalása nyomán kifejlesztett, a magyar bíróságokra nézve kötelező ítélkezési gyakorlat is.

14 Ebben az összefüggésben a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy az a tény, hogy – amint azt az alapügyben szóban forgó nemzeti szabályozás előírja – a sajtószerveket főszabály szerint arra kötelezik, hogy bizonyítsák a szemlélzett tartalom valóságát egy másik tagállamban szerkesztői felelősség mellett közölt médiatartalom szemlélése vagy annak egyszerű közlése esetén, összeegyeztethető-e az uniós joggal, különösen a

2024/1083 rendelet 3. cikkével, amely többek között arra kötelezi a tagállamokat, hogy tiszteletben tartsák a médiaszolgáltatások igénybe vevőinek azon jogát, hogy szerkesztői szempontból független médiatartalmak sokféleségéhez férjenek hozzá, valamint a Charta 11. cikkével, amely a tömegtájékoztatás szabadságát és sokszínűségét biztosítja.

15 A kérdést előterjesztő bíróság szerint ugyanis a sajtó-helyreigazítási perek olyan eljárások, amelyek a 2024/1083 rendelet 3. cikke végrehajtásának minősülnek, így a Charta – annak 51. cikke (1) bekezdése alapján – szintén alkalmazandó. E bíróság szerint e rendelet elveinek és céljainak többek között kötelezően érvényesülnie kell ezekben, a tömegtájékoztatás szabadságát biztosító eljárások fontos elemét képező perekben, és ezen eljárások hatása nem korlátozhatja a médiapluralizmust.

16 Mindemellett e bíróság rámutat, hogy az alapügy tárgyát képező sajtócikket 2024. március 17-én tették közzé, míg a 2024/1083 rendelet 3. cikke – e rendelet 29. cikkének értelmében – csak 2024. november 8-tól alkalmazandó. Felmerül tehát a kérdés, hogy e cikknek az alapeljárás keretében történő alkalmazása az említett cikk tiltott visszaható hatályú alkalmazását jelentené-e.

17 Továbbá e bíróság szerint az EUSZ 2. cikkből kitűnik, hogy az Európai Unió a tagállamok – többek között – egy igazságos társadalomban érvényesülő közös értékein, például a jogállamiság értékén alapul. Az alapeljárás keretében, noha a Bíróság ítélkezési gyakorlatának megfelelően a tagállamok nem módosíthatják jogszabályaikat oly módon, hogy az a jogállamiság értéke védelmének leértékelődését eredményezze, meg kell határozni, hogy az érintett nemzeti szabályozás valamely lehetséges értelmezése ilyen leértékelődést eredményez-e azáltal, hogy sérti a polgárok azon jogát, hogy független médiatartalmak sokféleségéhez férjenek hozzá. Így a Bíróság hatásköre a 2024/1083 rendelet 3. cikkének alkalmazhatóságától függetlenül is megállapítható, és az közvetlenül a Charta rendelkezésein alapulhat.

18 E körülmények között a Fővárosi Törvényszék úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából kérdéseket terjeszt a Bíróság elé.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

„1) A [2024/1083 rendelet] 2024. november 8-ától alkalmazandó 3. cikkét kell-e alkalmaznia a nemzeti bíróságnak 2024. november 8-át követően az alapügyben, ahol a jogvita alapját képező sajtóközlemény közzétételére 2024. március 17-én került sor?

2) Amennyiben az 1. kérdésre igenlő a válasz, úgy a [2024/1083 rendelet] 3. cikkét [a Charta] 11. cikkében biztosított véleménynyilvánítási és tájékoztatói szabadsághoz való joggal összefüggésben úgy kell-e értelmezni, hogy egy másik tagállamban szerkesztői felelősség mellett közölt médiatartalom szemlézése esetén az »általában« a sajtószerzőre rótt bizonyítási teher a szemlézett médiatartalomban foglalt tények bizonyítására vonatkozóan nem felel meg [az e] 3. cikkben foglalt követelményeknek?

3) Amennyiben a 2. kérdésre adott válasz nemleges, úgy [az uniós] joggal és különösen [a Charta] 11. cikkével összhangban áll-e az a tagállami joggyakorlat, miszerint egy sajtótermék egy másik

tagállam sajtótermékében közzétettek bemutatására csak akkor jogosult, ha a szemlézett tartalom valóságát bizonyítani tudja, annak ellenére, hogy a sajtóközlemény egyértelműen jelzi, hogy szemlézett tartalomról van szó?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

19 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2024/1083 rendelet 3. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy az alkalmazandó a valamely tagállam szabályozása szerinti, sajtó-helyreigazítási kérelemre vonatkozó jogvitára egy olyan sajtócikk tekintetében, amely egy másik tagállamban megjelent kiadványban szereplő, állítólagosan valótlan tényt vesz át, amennyiben e sajtócikket azt megelőzően tették közzé, hogy e 3. cikk e rendelet 29. cikke értelmében alkalmazhatóvá vált volna.

20 Emlékeztetni kell arra, hogy valamely új jogi szabály azon jogi aktusnak a hatálybalépésétől alkalmazandó, amely e jogi szabályt tartalmazza, és bár az nem vonatkozik a korábbi jogszabály hatálya alatt keletkezett és véglegesen kialakult jogi helyzetekre, azt alkalmazni kell e helyzetek jövőbeli hatásaira, valamint az új jogi helyzetekre. Ez csak abban az esetben van másképpen – a jogi aktusok visszaható hatályának a tilalmára vonatkozó elv sérelme nélkül –, ha az új szabályhoz olyan különleges rendelkezések kapcsolódnak, amelyek a szabály időbeli alkalmazásának feltételeit külön meghatározzák. E tekintetben az eljárási szabályoktól eltérően, amelyeket általában a hatálybalépésüktől kezdve kell alkalmazni, az uniós anyagi jogi szabályokat a jogbiztonság és a bizalomvédelem elve tiszteletben tartásának biztosítása érdekében úgy kell értelmezni, hogy azok a hatálybalépésüket megelőzően keletkezett jogviszonyokra csak annyiban vonatkoznak, amennyiben azok szövegéből, céljából és rendszeréből világosan következik, hogy ilyen hatást kell nekik tulajdonítani (lásd: 1981. november 12-i Meridionale Industria Salumi és társai ítélet, 212/80–217/80, EU:C:1981:270, 9. és 10. pont; 2021. június 15-i Facebook Ireland és társai ítélet, C-645/19, EU:C:2021:483, 100. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

21 Az előző megfontolások fényében először is meg kell állapítani, hogy egyrészt a 2024/1083 rendelet 3. cikke anyagi jogi szabálynak minősül, mivel úgy rendelkezik, hogy a tagállamok tiszteletben tartják a médiaszolgáltatások igénybe vevőinek azon jogát, hogy szerkesztői szempontból független médiatartalmak sokféleségéhez férjenek hozzá, és biztosítják e rendelettel összhangban az említett jog védelméhez szükséges keretfeltételek meglétét, mindezzel a szabad és demokratikus közbeszéd javát szolgálva.

22 Másrészt a 2024/1083 rendelet 29. cikke előírja, hogy e rendelet az Európai Unió Hivatalos Lapjában való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba. Mivel e rendeletet 2024. április 17-én hirdették ki, az ugyanezen év május 8-án lépett hatályba. Mindemellett e 29. cikk az említett rendelet időbeli hatályának feltételeit is meghatározza. E tekintetben az említett 29. cikk kimondja, hogy ugyanezen rendeletet 2025. augusztus 8-tól kell alkalmazni, ugyanakkor e rendelet eltérő időpontot ír elő az alkalmazás kezdetére egyes

rendelkezései, köztük a 3. cikke tekintetében, amelyet 2024. november 8-tól kell alkalmazni.

23 Másodszor, ami az alapeljárást illeti, a kérdést előterjesztő bíróság által szolgáltatott információkból kitűnik, hogy a magyar szabályozás értelmében a sajtó-helyreigazítási jog a személyiségi jogok nyilvánosság előtti megsértésének orvoslására irányul, és közvetlenül kapcsolódik az érintett személlyel kapcsolatos olyan tény közléséhez, amelyet valamely médiatartalomban állítanak, híresztelnek, amelynek valósága nem megalapozott, vagy olyan való tény közléséhez, amelyet hamis színben tüntetnek fel.

24 Az alapügyben szóban forgó helyzet tehát 2024. március 17-től, az alapügy tárgyát képező sajtócikk közzétételének időpontjától véglegesen kialakult, anélkül hogy ezt a megállapítást megkérdőjelezhetné az e sajtó-helyreigazításhoz való jog érvényesítése érdekében az alapügyben benyújtott kereset (lásd ebben az értelemben: 2022. október 27-i Stadt Mainz ítélet, C-544/21, EU:C:2022:843, 23. pont).

25 Ebből következik, hogy mivel ez a helyzet a 2024/1083 rendelet 3. cikke alkalmazásának kezdőnapját megelőzően véglegesen kialakult, e cikk az időbeli hatályára tekintettel nem alkalmazható az alapügyben szóban forgó jogvitára.

26 Annak érdekében, hogy teljes mértékben hasznos választ lehessen adni a kérdést előterjesztő bíróságnak, amely a Charta 11. cikkének esetleges alkalmazására hivatkozik, emlékeztetni kell egyébiránt arra, hogy a Charta 51. cikkének (1) bekezdése értelmében a Charta rendelkezéseinek a tagállamok csak annyiban címzettjei, amennyiben az Unió jogát hajtják végre.

27 Az uniós jogrendben biztosított alapvető jogokat ugyanis az uniós jog által szabályozott valamennyi tényállásra alkalmazni kell, az ilyen tényállásokon kívül azonban nem (lásd: 2013. február 26-i Åkerberg Fransson ítélet, C-617/10, EU:C:2013:105, 19. pont; 2026. február 26-i Bizottság kontra Magyarország [Médiaszolgáltatások rádiófrekvencián történő nyújtásának joga] ítélet, C-92/23, EU:C:2026:108, 95. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

28 Végezetül emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint, ha valamely jogi tényállás nem tartozik az uniós jog alkalmazási körébe, a Bíróság annak elbírálására nem rendelkezik hatáskörrel, a Charta esetleg hivatkozott rendelkezései pedig önmagukban nem alapozhatják meg e hatáskört (lásd: 2013. február 26-i Åkerberg Fransson ítélet, C-617/10, EU:C:2013:105, 22. pont; 2015. október 6-i Delvigne ítélet, C-650/13, EU:C:2015:648, 27. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

29 Márpedig egyrészt, amint az a jelen ítélet 25. pontjában kifejtésre került, a 2024/1083 rendelet 3. cikke időbeli hatályára tekintettel nem alkalmazható az alapeljárásra.

30 Másrészt a Charta 11. cikkének e jogvitára való alkalmazása nem alapulhat kizárólag azon, hogy a kérdést előterjesztő bíróság az EUSZ 2. cikkben rögzített értékekre hivatkozik. E 2. cikk ugyanis nem foszthatja meg teljesen hatékony érvényesülésüktől az olyan egyéb uniós jogi rendelkezések, köztük a Charta rendelkezéseinek hatályára vonatkozó korlátozásokat, amelyeknek – a Charta 51. cikkének (1) bekezdése értelmében – a tagállamok csak annyiban címzettjei, amennyiben az Unió jogát hajtják végre (lásd ebben az

értelemben: 2026. április 21-i Bizottság kontra Magyarország [Az Unió értékei] ítélet, C-769/22, EU:C:2026:326, 550. pont).

31 E körülmények között, mivel az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból nem tűnik ki, hogy kapcsolat állna fenn az uniós jog egyéb rendelkezéseivel, meg kell állapítani, hogy a Charta 11. cikke nem alkalmazható az alapeljárásban.

32 A fenti megfontolások összességére tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2024/1083 rendelet 3. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az nem alkalmazandó a valamely tagállam szabályozása szerinti, sajtó-helyreigazítási kérelemre vonatkozó jogvitára egy olyan sajtócikk tekintetében, amely egy másik tagállamban megjelent kiadványban szereplő, állítólagosan valótlán tényt vesz át, amennyiben e sajtócikket azt megelőzően tették közzé, hogy e 3. cikk e rendelet 29. cikke értelmében alkalmazhatóvá vált volna.

A második és a harmadik kérdésről

33 Tekintettel az első kérdésre adott válaszra, a második és a harmadik kérdésre nem szükséges válaszolni.

IV.

C-225/25 - Korfin és Sempiola Invest ügyben 2026. május 13-án hozott ítélet

A nyilvános vételi ajánlatról szóló, 2004. április 21-i 2004/25/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. cikke (1) bekezdésének a) pontját a következőképpen kell értelmezni:
egy társaság értékpapírai tulajdonosainak címzett, ezen értékpapírok egészének vagy egy részének megszerzésére irányuló ajánlat nem minősül az e rendelkezés értelmében vett „nyilvános vételi ajánlat” fogalma alá tartozó önkéntes ajánlatnak, amennyiben azt egy olyan ajánlattevő nyújtja be, aki már rendelkezik az érintett társaság irányításával.

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a nyilvános vételi ajánlatról szóló, 2004. április 21-i 2004/25/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2004. L 142., 12. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 2. kötet, 20. o.) 2. cikke (1) bekezdése a) pontjának értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet a KORFIN, s.r.o., (a továbbiakban: Korfin) a SEMPIOLA INVEST LIMITED (a továbbiakban: Sempiola) és a SLOVNAFT, a.s. (a továbbiakban: Slovnaft) között a Slovnaft rendkívüli közgyűlése azon határozata érvényességének értékelése tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, amelynek értelmében a Slovnaft kisebbségi részvényesei által birtokolt összes részvényt átruházták többségi részvényesére, a MOL Nyrt-re.

Az alapeljárás

14 2019. október 10-i határozatával a Slovnaft rendkívüli közgyűlése jóváhagyta a fennmaradó kisebbségi részvényesek tulajdonában lévő összes részvénynek a MOL – amely ebben az időpontban a Slovnaft többségi részvényese volt, és 98,56%-os részesedéssel rendelkezett ez utóbbi tőkéjében – javára történő átruházását az értékpapírok tulajdonosainak az

értékpapírokról szóló törvény 118i. cikkében előírt kizorítására irányuló eljárás keretében.

15 A KORFIN és a SEMPPIOLA, a Slovnaft kisebbségi részvényesei keresetet indítottak e határozat semmisségének megállapítása iránt, többek között arra hivatkozva, hogy a MOL nem rendelkezhetett kizorítási joggal, mivel nem tett a 2004/25 irányelv 2. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében vett „nyilvános vételi ajánlatot” a Slovnaft értékpapírjainak valamennyi birtokosa számára, ellentétben azzal, amit ezen irányelv 15. cikkének (1) bekezdése megkövetel.

16 A Korfin és a Sempiola nem vitatta, hogy az említett határozatot megelőzte a MOL által a Slovnaft részvényeinek megszerzése érdekében benyújtott ajánlat, amely 2019. május 10. és július 18. között volt érvényes. Azt állították azonban, hogy ez az ajánlat nem felel meg az ahhoz szükséges feltételeknek, hogy az említett irányelv 2. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében vett „nyilvános vételi ajánlatnak” lehessen minősíteni. Egyrészt a MOL jóval ezen ajánlat benyújtása előtt irányítást biztosító részesedést szerzett a Slovnaft-ban, így az nem tekinthető az ugyanezen irányelv 5. cikkének (1) bekezdése értelmében vett kötelező ajánlatnak. Másrészt ez az ajánlat nem minősülhet önkéntes ajánlatnak sem, mivel nem az volt a célja, hogy megszerezze a Slovnaft feletti irányítást, amelyet a MOL már az ajánlatának benyújtását megelőzően gyakorolt.

17 2021. december 13-i ítéletével az Okresný súd Bratislava II (II. sz. pozsonyi járásbíró, Szlovákia) elutasította a Korfin és a Sempiola által benyújtott keresetet. E bíróság úgy ítélte meg, hogy a 2004/25 irányelv 2. cikke (1) bekezdése a) pontjának szlovák nyelvi változata pontatlan, mivel abból az következik, hogy a nyilvános vételi ajánlat úgy kerül meghatározásra, mint egy olyan kötelező vagy önkéntes nyilvános ajánlat – kivéve a magától az érintett társaságtól származó ajánlatot –, amely egy társaság értékpapírjainak birtokosai részére ezen értékpapírok egészének vagy egy részének megszerzése céljából tesznek, és amelyből az következik vagy amelynek célja az érintett társaság feletti irányítás megszerzése a nemzeti jog szerint. Mindazonáltal e rendelkezés cseh és angol nyelvi változatából az következik, hogy önkéntes ajánlatot lehet tenni azt követően is, hogy az ajánlattevő megszerezte az ajánlattal érintett társaság feletti irányítást.

18 Az Okresný súd Bratislava II (II. sz. pozsonyi járásbíró) ítéletét másodfokon helybenhagyta a Krajský súd v Bratislave (pozsonyi regionális bíróság, Szlovákia) 2023. március 1-jei ítélete, amellyel szemben a Korfin és a Sempiola fellebbezést nyújtott be a Najvyšší súd Slovenskej republikyhez (a Szlovák Köztársaság legfelsőbb bírósága), a kérdést előterjesztő bírósághoz. Ez utóbbi bíróság kifejti, hogy fellebbezésük alátámasztására a Korfin és a Sempiola arra hivatkozik, hogy a 2004/25 irányelv rendszertani és teleologikus értelmezéséből az következik, hogy kötelező ajánlatot kell tenni az érintett társaságban fennálló irányítást megalapozó részesedés megszerzését követően, míg önkéntes ajánlatot bármikor, de kizárólag az érintett társaságban fennálló irányítást megalapozó részesedés megszerzése céljából lehet benyújtani.

19 E körülmények között a Najvyšší súd Slovenskej republiky (a Szlovák Köztársaság legfelsőbb bírósága) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából kérdést terjeszt a Bíróság elé.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

„Úgy kell-e értelmezni a [2004/25] irányelv 2. cikke (1) bekezdésének a) pontját, hogy nyilvános vételi ajánlatot csak akkor lehet önkéntesen tenni, ha az arra irányul, hogy a céltársaságban irányítást megalapozó részesedést szerezzenek, és ezért önkéntesen nem tehet nyilvános vételi ajánlatot egy olyan jogalany, amely már rendelkezik a céltársaságban irányítást megalapozó részesedéssel?”

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságáról

20 A Slovnaft arra hivatkozik, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatatlan, mivel a kérdést előterjesztő bíróság által feltett kérdésre adandó válasz nem releváns az alapügy megoldása szempontjából. E tekintetben azt állítja, hogy a 2004/25 irányelv csak minimális harmonizációt hajt végre, így a tagállamok előírhatják, hogy az önkéntes részesedésszerzésre vonatkozó nyilvános ajánlatot olyan részvényes is benyújthatja, aki már rendelkezik az érintett társaság feletti ellenőrzéssel. Márpedig az értékpapírokról szóló törvény 114. §-a (1) bekezdéséből az következik, hogy egy ilyen részvényes önkéntes ajánlatot tehet.

21 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a nemzeti bíróság által saját felelősségére meghatározott jogszabályi és ténybeli keretben – amelynek helytállóságát a Bíróság nem vizsgálhatja – felvetett, az uniós jog értelmezésére vonatkozóan előterjesztett kérdések releváns voltát vélelmezni kell. A nemzeti bíróság által előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelemről való határozathozatalt a Bíróság csak abban az esetben tagadhatja meg, ha az uniós jog kért értelmezése nyilvánvalóan semmilyen összefüggésben nincs az alapügy tényállásával vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus jellegű, vagy ha nem állnak a Bíróság rendelkezésére azok a ténybeli vagy jogi elemek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az elé terjesztett kérdésekre hasznos választ adhasson (2025. augusztus 1-jei Alace és Canpelli ítélet, C-758/24 és C-759/24, EU:C:2025:591, 38. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

22 A jelen ügyben az alapeljárás egy olyan határozat érvényességére vonatkozik, amely a társaság többségi részvényese által az e társaság részvényeinek megszerzése céljából benyújtott ajánlatot követően jóváhagyja a fennmaradó kisebbségi részvényesek tulajdonában lévő összes részvénynek e részvényes részére kizorítási eljárás keretében történő átruházását. Márpedig az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésben említett 2004/25 irányelv tartalmazza a 15. cikket, amely éppen a kizorításra vonatkozik.

23 E körülmények között nem állapítható meg, hogy a 2004/25 irányelv kért értelmezése nyilvánvalóan semmilyen összefüggésben nincs az alapügy tényállásával vagy tárgyával, vagy hogy a felvetett probléma hipotetikus jellegű. A Bíróságnak az elé terjesztett kérdésre adott válasza ugyanis szükséges lehet az alapügy megoldásához, többek között annak értékeléséhez, hogy a szlovák jog azon rendelkezései, nevezetesen az értékpapírtörvény 114. §-ának(1) bekezdése és 118i. §-a, amelyek alapján az alapügyben szóban forgó határozatot elfogadták, összhangban

vannak-e ezen irányelvvel, és adott esetben e rendelkezéseknek az említett irányelvvel összhangban álló értelmezése céljából.

24 Egyébiránt a Slovnaft azon érve, amely szerint a 2004/25 irányelvvel lényegében nem ellentétes, hogy a tagállamok a nemzeti jogukban anélkül írják elő a kötelező visszavonás lehetőségét, hogy teljesülnének az ezen irányelv 15. cikkében előírt feltételek, az említett irányelv értelmezésére vonatkozik, és ezért az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés érdemi vizsgálata, nem pedig elfogadhatósága körébe tartozik.

25 Következésképpen az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadható.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

26 Kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy úgy kell-e értelmezni a 2004/25 irányelv 2. cikke (1) bekezdésének a) pontját, hogy egy társaság értékpapírai tulajdonosainak címzett, ezen értékpapírok egészének vagy egy részének megszerzésére irányuló ajánlat az e rendelkezés értelmében vett „nyilvános vételi ajánlat” fogalma alá tartozó önkéntes ajánlatnak minősül, amennyiben azt egy olyan ajánlattevő nyújtja be, aki már rendelkezik az érintett társaság irányításával.

27 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint valamely uniós jogi rendelkezés értelmezéséhez nemcsak a szóban forgó uniós jogi rendelkezés szövegét, hanem azt a kontextust is figyelembe kell venni, amelybe az illeszkedik, valamint azon jogi aktus céljait is, amelynek az a részét képezi (1983. november 17-i Merck ítélet, 292/82, EU:C:1983:335, 12. pont; 2025. október 30-i Pome ítélet, C-398/24, EU:C:2025:843, 23. pont).

28 Először is, ami a 2004/25 irányelv 2. cikke (1) bekezdése a) pontjának szövegét illeti, meg kell állapítani, hogy e rendelkezés a „nyilvános vételi ajánlat” vagy az „ajánlat” fogalmát úgy határozza meg, hogy az egy olyan, egy társaság értékpapírainak birtokosai számára az összes értékpapír vagy azok egy részének megszerzésére akár kötelezően akár önkéntesen tett (nem a céltársaságtól származó) nyilvános vételi ajánlat, „amelynek eredménye vagy célja a céltársaság irányításának a nemzeti joggal összhangban történő megszerzése”.

29 E meghatározásból kitűnik, hogy az említett rendelkezés értelmében vett nyilvános vételi ajánlatok kritériumok két kategóriája szerint különböztethetők meg. Egyrészt az ajánlat lehet kötelező vagy önkéntes. Másrészt erre vagy az érintett társaság feletti irányítás megszerzését követően kerülhet sor, vagy az ilyen irányítás megszerzésére irányulhat.

30 Márpedig e megfogalmazásból nem tűnik ki egyértelműen, hogy az e két kategóriába tartozó kritériumokat hogyan lehet egymáshoz kapcsolni. Különösen az a kérdés merül fel, hogy az első kategóriába tartozó egyes kritériumok csak a második kategória egyikével kapcsolhatók-e össze, vagy az összessel.

31 Egyébiránt hangsúlyozni kell, hogy a kérdést előterjesztő bíróság, valamint a Slovnaft és az Európai Bizottság a Bírósághoz benyújtott írásbeli észrevételeiben felhívta a figyelmet arra, hogy a 2004/25 irányelv 2. cikke (1) bekezdése a) pontjának szlovák nyelvi változata eltér az e rendelkezés más nyelvi változataiban szereplő szövegtől, mivel az az említett rendelkezés értelmében vett nyilvános vételi ajánlatot

úgy határozza meg, hogy az egy olyan ajánlat, „amely a nemzeti jog szerint az érintett társaság feletti irányítás megszerzéséhez vezet vagy azt célozza”, ami láthatóan kizárja e meghatározásból az olyan ajánlatot, amelyre ezen irányítás megszerzését követően kerül sor.

32 Meg kell továbbá állapítani, hogy a 2004/25 irányelv 2. cikke (1) bekezdése a) pontjának német nyelvi változata az érintett társaság feletti irányítás megszerzését követően tett ajánlat megjelöléséhez az „sich [...] anschließt” igét használja, amely az irányítás megszerzése és az ajánlat benyújtása közötti bizonyos időbeli közelségre utal. Úgy tűnik tehát, hogy e megfogalmazás kizárja az e rendelkezés értelmében vett „nyilvános vételi ajánlat” fogalmából azt az ajánlatot, amely a céltársaság értékpapírai egészének vagy egy részének megszerzésére vonatkozik, és amelyet az ajánlattevő az e társaság feletti irányítás megszerzésétől többé-kevésbé távoli időpontban tesz.

33 Ami a 2004/25 irányelv 2. cikke (1) bekezdése a) pontjának különböző nyelvi változatai közötti, a jelen ítélet 31. és 32. pontjában említett eltéréseket illeti, emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint egy uniós jogi rendelkezés valamely nyelvi változatának megfogalmazása nem szolgálhat e rendelkezés értelmezésének kizárólagos alapjául, illetve e tekintetben nem élvezhet elsőbbséget más nyelvi változatokkal szemben. Az uniós jog rendelkezéseit ugyanis egységesen kell értelmezni és alkalmazni az Unió valamennyi nyelvén készült változatok figyelembevételével. Így az uniós jogi szövegek egyes nyelvi változatai közötti eltérés esetén a szóban forgó rendelkezést azon szabályozás általános rendszerére és céljára tekintettel kell értelmezni, amelynek az a részét képezi (1977. október 27-i Bouchereau ítélet, 30/77, EU:C:1977:172, 14. pont; 2025. április 30-i Celní jednatelství Zelinka ítélet, C-330/24, EU:C:2025:296, 19. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

34 Következésképpen, mivel a jelen ítélet 29–32. pontjában kifejtett indokok miatt a kérdést előterjesztő bíróság által feltett kérdésre nem lehet kizárólag a 2004/25 irányelv 2. cikke (1) bekezdése a) pontjának szövege alapján válaszolni, figyelembe kell venni azt a szöveggörnyezetet is, amelybe e rendelkezés illeszkedik, továbbá az ezen irányelv által követett célt.

35 Ennek megfelelően, másodsorban, ami azt a szöveggörnyezetet illeti, amelybe az említett irányelv 2. cikke (1) bekezdésének a) pontja illeszkedik, egyrészt ugyanezen irányelv 5. cikkét kell figyelembe venni. Ezen 5. cikk (1) bekezdése előírja a tagállamok számára annak biztosítását, hogy az a természetes vagy jogi személy, aki vagy amely a saját vagy a vele összehangoltan eljáró személyek általi részesedésszerzés eredményeként a 2004/25 irányelv hatálya alá tartozó társaság értékpapíraival rendelkezik, amely – a korábban szerzett értékpapíraival vagy a vele összehangoltan eljáró személyek értékpapíraival együtt – közvetlenül vagy közvetve a szavazati jogok meghatározott százalékát biztosítja e társaságban, amely lehetővé teszi számára a társaság irányítását, köteles a lehető legrövidebb időn belül nyilvános vételi ajánlatot tenni a céltársaság értékpapírainak valamennyi tulajdonosa számára, az említett 5. cikk (4) bekezdésében meghatározott méltányos áron az összes részesedésükre vonatkozóan.

36 Ezen irányelv 5. cikkének (1) bekezdése így kötelező nyilvános vételi ajánlatot ír elő, amelyre a céltársaság feletti irányítás megszerzését követően kerül sor. Az említett irányelv által előírt egyetlen kötelező

ajánlatról van szó, mivel az irányelv egyetlen más rendelkezése sem ír elő ilyen kötelezettséget. Ebből következik, hogy az ugyanezen irányelv 2. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében vett kötelező nyilvános vételi ajánlatra az érintett társaság feletti irányítás megszerzését követően kerül sor, és annak nem lehet célja e társaság feletti irányítás megszerzése.

37 Egyébiránt a 2004/25 irányelv 5. cikkének (2) bekezdése előírja, hogy az ezen 5. cikk (1) bekezdésében előírt ajánlattételi kötelezettséget már nem kell alkalmazni abban az esetben, ha az értékpapírok valamennyi birtokosa részére az összes részesedésükre vonatkozóan tett önkéntes ajánlatot követően került sor az érintett társaság irányításának megszerzésére. E rendelkezés szövegéből kitűnik, hogy az ebben felvázolt önkéntes nyilvános vételi ajánlat egy olyan ajánlat, amelynek célja a céltársaság feletti irányítás megszerzése, és amely ténylegesen ezen irányítás megszerzéséhez vezetett.

38 Másrészt a 2004/25 irányelv 2. cikke (1) bekezdése a) pontjának rendszertani értelmezése céljából figyelembe kell venni ezen irányelv 15. cikkét is, amelynek (4) bekezdése előírja, hogy ha az ajánlattevő gyakorolni kívánja az ezen 15. cikk (2) bekezdésében foglalt azon jogát, hogy a fennmaradó értékpapírok birtokosaitól megkövetelje ezen értékpapírok méltányos áron történő értékesítését, ezt az említett irányelv 7. cikkében meghatározott, az ajánlat elfogadására nyitva álló határidő végét követő három hónapon belül kell gyakorolnia.

39 Márpedig e határidőt megfosztaná a hatékony érvényesüléstől annak elfogadása, hogy a 2004/25 irányelv hatálya alá tartozó társaság felett irányítást gyakorló személy ezen irányítás megszerzését követően bármikor tehet az ezen irányelv 2. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében vett önkéntes ajánlatot e társaság fennmaradó értékpapírjainak megszerzésére. Ha ugyanis e személy tartózkodik attól, hogy az említett irányelv 15. cikkének (4) bekezdésében előírt határidőn belül gyakorolja az értékpapírok tulajdonosaival szemben a kivásárláshoz való jogát, elegendő lenne, ha új önkéntes ajánlatot nyújtana be annak érdekében, hogy új határidő induljon e jog gyakorlására.

40 A jelen ítélet 35–39. pontjában kifejtett megfontolások ezért azon értelmezés mellett szólnak, amely szerint a 2004/25 irányelv 2. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében vett önkéntes ajánlatot olyan ajánlatként kell értelmezni, amelynek célja az érintett társaság feletti irányítás megszerzése, következésképpen nem minősülhet az ezen irányítás megszerzését követően benyújtott ajánlatnak.

41 Harmadsorban, ezt az értelmezést az ezen irányelv által követett cél is megerősíti.

42 Amint ugyanis arra a holland kormány és a Bizottság is hivatkozott észrevételeiben, az említett irányelv 3. cikke (1) bekezdése a) pontjának második mondatából, valamint (2) és (9) preambulumbekkezdéséből az tűnik ki, hogy ugyanezen irányelv célja a hatálya alá tartozó társaságok részvényesei védelmének biztosítása abban az esetben, ha e társaságok irányításszerzésre vagy irányítás megszerzésére irányuló nyilvános ajánlat tárgyát képezi.

43 Ezzel szemben meg kell állapítani, hogy az irányítás megváltozásának hiányában a kisebbségi

részvényesek védelme nem tartozik a 2004/25 irányelv által követett célok közé.

44 E tekintetben hangsúlyozni kell egyrészt, hogy ezen irányelv 3. cikke (2) bekezdésének a) pontja az említett irányelvben meghatározott követelményeket „minimumkövetelményeknek” minősíti, b) pontja pedig elismeri a tagállamok azon lehetőségét, hogy az ugyanezen irányelvben előírtaknál szigorúbb feltételeket és rendelkezéseket írjanak elő az ajánlatok szabályozása érdekében.

45 Másrészt a 2004/25 irányelv (24) preambulumbekkezdése kimondja, hogy a társaság fennmaradó értékpapírjai tulajdonosainak kötelező visszavonására és ezen értékpapírok kötelező kivásárlására vonatkozó azon eljárásokat illetően, amelyek nem felelnek meg az ezen irányelv 15., illetve 16. cikkében előírt feltételeknek, a tagállamok továbbra is alkalmazhatják nemzeti rendelkezéseiket.

46 A tagállamoknak lehetőségük van arra is, hogy nemzeti jogukban előírják, hogy a társaság felett már irányítást gyakorló részvényes ajánlatot tehet a társaság fennmaradó részvényeinek megszerzésére, és ezt követően kötelezheti a fennmaradó részvényeseket, hogy az értékpapírok tulajdonosainak kötelező visszavonása keretében értékesítsék részvényeiket.

47 A jelen ügyben a nemzeti jogának értelmezésére kizárólagos hatáskörrel rendelkező kérdést előterjesztő bíróság feladata annak meghatározása, hogy a szlovák jog alapeljárásban alkalmazandó rendelkezéseit úgy kell-e értelmezni, hogy azok lehetővé teszik az ilyen részvényes számára, hogy ilyen ajánlatot tegyen, és ezt követően az ezen értékpapírok tulajdonosainak e részvényes javára történő kötelező visszavonására vonatkozó határozatot hozzon.

48 A fenti megfontolások összességére figyelemmel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2004/25 irányelv 2. cikke (1) bekezdésének a) pontját úgy kell értelmezni, hogy egy társaság értékpapírjai tulajdonosainak címzett, ezen értékpapírok egészének vagy egy részének megszerzésére irányuló ajánlat nem minősül az e rendelkezés értelmében vett „nyilvános vételi ajánlat” fogalma alá tartozó önkéntes ajánlatnak, amennyiben azt egy olyan ajánlattevő nyújtja be, aki már rendelkezik az érintett társaság irányításával.

V.

C-286/25 – BRANDL ügyben 2026. május 13-án hozott ítélet

Az uniós jogot úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely az ingatlanokon fennálló haszonélvezeti jogoknak a törvény erejénél fogva, az EUMSZ 63. cikk és az Európai Unió Alapjogi Chartája 17. cikkének megsértésével történő törlését követően e jogok jogosultja által elszenvedett kár megtérítését olyan vagyoni kompenzáció útján írja elő, amelyet kizárólag e vagyontárgyaknak a haszonélvezeti jogok ingatlan-nyilvántartásból való törlése időpontjában fennálló forgalmi értéke alapján számítanak ki.

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EUMSZ 63. cikknek, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 17. cikkének az értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet a BRANDL Mezőgazdasági, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. (a továbbiakban: Brandl) és az Agrárminisztérium (Magyarország) között a 2019. május 21-i Bizottság kontra Magyarország (Mezőgazdasági földterületeken létesített haszonélvezeti jog) ítélet (C-235/17, EU:C:2019:432) végrehajtása érdekében a magyar jogszabályok által előírt vagyoni kompenzáció összege tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Az alapeljárás

12 A Brandl haszonélvezeti joggal rendelkezik Magyarországon található mezőgazdasági földterületeken, amelyeket e tagállam ingatlan-nyilvántartásába 0159/3 és 0160 helyrajzi számon jegyezték be.

13 Az átmeneti szabályokról szóló 2013. évi törvény 108. §-ának (1) bekezdése értelmében e haszonélvezeti jogok a törvény erejénél fogva megszűntek. Azokat 2014. október 2-án törölték az ingatlan-nyilvántartásból.

14 A Bíróság, miután a 2018. március 6-i SEGRO és Horváth ítéletben (C-52/16 és C-113/16, EU:C:2018:157, 62–66., 94., 107. és 126. pont) megállapította, hogy az EUMSZ 63. cikkel ellentétes az olyan rendelkezés, mint az átmeneti szabályokról szóló 2013. évi törvény 108. §-ának (1) bekezdése, a 2019. május 21-i Bizottság kontra Magyarország (Mezőgazdasági földterületeken létesített haszonélvezeti jog) ítéletben (C-235/17, EU:C:2019:432, 129. pont) pontosította, hogy ez utóbbi rendelkezés a Charta 17. cikkében biztosított tulajdonhoz való jogot is sérti.

15 Ezen utóbbi ítéletet követően a magyar jogalkotó módosította az átmeneti szabályokról szóló 2013. évi törvényt annak érdekében, hogy bizonyos feltételek mellett lehetővé tegye az e törvény 108. §-ának (1) bekezdése alapján törölt haszonélvezeti jogok ingatlan-nyilvántartásba történő visszajegyzését, valamint az e jogok jogosultjainak kártalanítását.

16 A 2021-ben módosított 2013. évi törvény 108/B. §-ának (1) bekezdése alapján a Brandl sikeresen igényelte haszonélvezeti jogainak az ingatlan-nyilvántartásba történő visszajegyzését.

17 Az e jogok törléséből eredő gazdasági veszteség kompenzációjaként a Nemzeti Földügyi Központ (Magyarország), amely e tárgykört illetően az Agrárminisztérium jogelődje, 10 940 000 forint (HUF) (hozzávetőleg 31 000 euró) és 30 810 000 HUF (hozzávetőleg 87 000 euró) összeget állapított meg a Brandl javára az ingatlan-nyilvántartásba 0159/3, illetve 0160 helyrajzi számon bejegyzett ingatlanok tekintetében. A 2021-ben módosított 2013. évi törvény 108/K. §-ának megfelelően ezen összegek a Nemzeti Földügyi Központ számításai szerint e vagyontárgyak 2014. október 2-i forgalmi értéke 1/20-ának felelnek meg, megszorozva a haszonélvezeti jogok törlése és visszajegyzése között eltelt évek számával.

18 A Brandl, mivel úgy ítélte meg, hogy e kompenzáció nem minősül megfelelő jóvátételnek a haszonélvezeti jogai jogellenes megvonása miatt őt ért kárért, keresetet indított az Agrárminisztériummal szemben a Győri Törvényszék (Magyarország) előtt, amely a kérdést előterjesztő bíróság. E kereset alátámasztása érdekében e társaság azt állítja, hogy a kár megtérítése során figyelembe kell venni az elmaradt hasznot.

19 E tekintetben a Brandl előadta, hogy haszonélvezeti jogainak törlését megelőzően maga művelte a szóban forgó földterületeket, és hogy e törlést követően e földterületek haszonbérleti szerződés tárgyát képezték. Az e haszonbérleti szerződésekben rögzített bérleti díjak összege releváns az elmaradt haszon mértékének meghatározása szempontjából.

20 A Győri Törvényszék szerint a haszonélvezeti jogok jogellenes törlése miatt a haszonélvezeti jogok jogosultját ért valamennyi vagyoni hátrányt kompenzálni kell. Az elmaradt hasznot tehát figyelembe kell venni. A 2021-ben módosított 2013. évi törvény 108/K. §-a, amely a szóban forgó vagyontárgyaknak a haszonélvezeti jogok törlésének időpontjában fennálló forgalmi értékén alapul, nem biztosítja a méltányos összegű kártalanítást. Közelebbről, e rendelkezés nem veszi figyelembe azt, hogy az e jogok törlése és visszajegyzése között eltelt évek során e vagyontárgyak forgalmi értéke jelentősen változhatott. A jelen ügyben egy igazságügyi szakértő kiszámította, hogy ha figyelembe vennék a forgalmi érték ezen évek során bekövetkezett növekedését, egyebekben pedig az említett rendelkezésben előírt kritériumot alkalmaznák, a kompenzáció összege a 0159/3 helyrajzi számú ingatlan esetében 16 596 000 HUF (hozzávetőleg 47 000 euró), a 0160 helyrajzi számú ingatlan esetében pedig 49 341 500 HUF (hozzávetőleg 140 000 euró) lenne.

21 E körülmények között a Győri Törvényszék úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából kérdéseket terjeszt a Bíróság elé.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

„[1] Az [EUMSZ] 63. cikkét és [a Charta] 17. cikkét akként kell-e értelmezni, miszerint azokkal összhangban áll-e az a tagállami szabályozás, amely a mezőgazdasági ingatlanokon fennálló haszonélvezeti jog uniós jogba ütköző törlését követően a haszonélvezeti jog visszaállítása után a haszonélvezőt olyan vagyoni kompenzációban részesíti, amely nem veszi figyelembe a haszonélvezeti jog törlésével érintett ingatlanoknál a törléssel érintett években megvalósult jelentős forgalmi érték növekedését?

[2] Megfelel-e [a Charta] 17. cikkébe foglalt és a [2019. május 21-i Bizottság kontra Magyarország (Mezőgazdasági földterületeken létesített haszonélvezeti jog)] ítéletben [(C-235/17, EU:C:2019:432, 129. pont)] előírt méltányos összegű kártalanítás fogalmának az a tagállami szabályozás, amely a mezőgazdasági ingatlanokon fennálló haszonélvezeti jog uniós jogba ütköző törlését követően a haszonélvezőt olyan vagyoni kompenzációban részesíti, amely nem veszi figyelembe a haszonélvezeti jog törlésével érintett ingatlanoknál a törléssel érintett években megvalósult jelentős forgalmi érték növekedését?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az elfogadhatóságról

22 A Bírósághoz benyújtott észrevételeiben az Európai Bizottság hangsúlyozza, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelemben említett egyetlen határokon átnyúló elem az, hogy a Brandl, egy magyar jog szerinti társaság ügyvezetője egy Magyarországtól eltérő tagállam állampolgára. E körülmények között ezen

előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatósága a Bizottság szerint kétséges.

23 Igaz, hogy az EUM-Szerződésnek a letelepedés szabadságára, a szolgáltatásnyújtás szabadságára és a tőke szabad mozgására vonatkozó rendelkezései nem alkalmazandók azokra a helyzetekre, amelyeknek minden eleme egyetlen tagállamra korlátozódik (2016. november 15-i Ullens de Schooten ítélet, C-268/15, EU:C:2016:874, 47. pont; 2026. január 27-i OMW Petrom Marketing végzés, EU:C:2026:82, C-439/25, 36. pont).

24 Ezenfelül, a tagállamok fellépését illetően a Charta alkalmazási körét a Charta 51. cikkének (1) bekezdése határozza meg, amelynek értelmében a Charta rendelkezéseinek a tagállamok csak annyiban címzettjei, amennyiben az uniós jogot hajtják végre, és e rendelkezés megerősíti a Bíróság azon ítélkezési gyakorlatát, amely szerint az uniós jogrendben biztosított alapvető jogokat az uniós jog által szabályozott valamennyi helyzetre alkalmazni kell, ezeken kívül azonban nem. Ha azonban valamely jogi tényállás nem tartozik az uniós jog alkalmazási körébe, a Bíróság annak elbírálására nem rendelkezik hatáskörrel, a Charta esetleg hivatkozott rendelkezései pedig önmagukban nem alapozhatják meg e hatáskört (2024. szeptember 12-i Changu ítélet, C-352/23, EU:C:2024:748, 63. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

25 A jelen ügyben nem zárható ki, hogy az alapeljárás, amelynek eldöntéséhez a kérdést előterjesztő bíróság szerint az EUMSZ 63. cikk, és ennek keretében a Charta 17. cikkének értelmezése szükséges, olyan helyzetre vonatkozik, amelynek minden eleme egyetlen tagállamra korlátozódik, amint arra a jelen ítélet 23. pontja hivatkozik. Mivel az előzetes döntéshozatal iránti kérelemben semmi nem utal arra, hogy a Brandl ügyvezetője pénzügyi részesedéssel rendelkezik a Brandl tőkéjében, e kérelem nem tartalmaz egyetlen olyan elemet sem, amely lehetővé tenné annak bizonyossággal történő megállapítását, hogy e jogvita határokon átnyúló jellegű.

26 Mindazonáltal, még ha feltételezzük is, hogy az alapügy valamennyi releváns eleme Magyarországra korlátozódik, ebből nem következik, hogy az említett kérelem elfogadhatatlan.

27 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 49., EUMSZ 56. vagy EUMSZ 63. cikkben rögzített alapvető szabadságok értelmezése olyan ügyben is relevánsnak bizonyulhat, amelynek minden eleme egyetlen tagállamra korlátozódik, amennyiben a nemzeti jog előírja a kérdést előterjesztő bíróság számára, hogy az e bíróság joghatósága szerinti tagállam állampolgárát ugyanazon jogokban kell részesíteni, mint amelyekkel valamely más tagállam állampolgára ugyanilyen helyzetben rendelkezne az uniós jog alapján (lásd: 2000. december 5-i Guimont ítélet, C-448/98, EU:C:2000:663, 23. pont; 2016. november 15-i Ullens de Schooten ítélet, C-268/15, EU:C:2016:874, 52. pont).

28 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből kitűnik, hogy a 2021-ben módosított 2013. évi törvénnyel bevezetett kompenzációs rendszer e törvény 108/B. §-a értelmében minden olyan „természetes vagy jogi személy[re]” alkalmazandó, „akinek haszonélvezeti jogát a[z] átmeneti szabályokról szóló 2013. évi törvény] 108. § (1) bekezdés[e] [...] alapján törölték az ingatlan-nyilvántartásból”. Ezenkívül e kérelemből kitűnik, hogy a Nemzeti Földügyi Központ, majd az Agrárminisztérium elismerte, hogy a 2019. május 21-i

Bizottság kontra Magyarország (Mezőgazdasági földterületeken létesített haszonélvezeti jog) ítéletnek (C-235/17, EU:C:2019:432) való megfelelés érdekében a Brandl kompenzációra jogosult a 2021-ben módosított 2013. évi törvényben foglalt szabályok alapján, amely szabályok álláspontjuk szerint biztosítják a kár megfelelő jóvátételét.

29 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemben szereplő e konkrét elemekre tekintettel megállapítható, hogy a valamely tagállam által az uniós jog megsértésével – a jelen esetben az EUMSZ 63. cikknek és a Charta 17. cikkének a 2019. május 21-i Bizottság kontra Magyarország (Mezőgazdasági földterületeken létesített haszonélvezeti jog) ítéletben (C-235/17, EU:C:2019:432) megállapított megsértésével – okozott károk megtérítésére vonatkozó uniós jogi elvek relevánsak az alapügy eldöntése szempontjából, függetlenül attól, hogy a Brandl Magyarországtól eltérő tagállam állampolgárságával rendelkező ügyvezetőjének van-e részesedése e társaság tőkéjében, vagy sem. E körülmények között a jelen ítélet 27. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlat alkalmazandó, és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések tekintetében fennáll az elfogadhatóságukat eredményező relevancia vételeme.

30 A fenti megfontolásokból következik, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések elfogadhatók.

Az ügy érdeméről

31 A Bíróság a 2019. május 21-i Bizottság kontra Magyarország (Mezőgazdasági földterületeken létesített haszonélvezeti jog) ítéletében (C-235/17, EU:C:2019:432) megállapította, hogy a haszonélvezeti jogoknak az átmeneti szabályokról szóló 2013. évi törvény erejénél fogva történő megszüntetése összeegyeztethetetlen az EUMSZ 63. cikkel és a Charta 17. cikkével. E nemzeti szabályozásnak a tőke szabad mozgásával való összeegyeztethetlensége egyébiránt már a Bíróság 2018. március 6-i SEGRO és Horváth ítéletéből (C-52/16 és C-113/16, EU:C:2018:157) is következett.

32 Ebben az összefüggésben a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem annak meghatározására irányul, hogy a 2021-ben módosított 2013. évi törvényben előírthoz hasonló kompenzációs rendszer biztosítja-e az e törvény erejénél fogva történő megszüntetésből eredő kár megfelelő jóvátételét.

33 Ennélfogva meg kell állapítani, hogy kérdéseivel, amelyeket együttesen kell vizsgálni, az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az uniós jogot úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely az ingatlanokon fennálló haszonélvezeti jogoknak a törvény erejénél fogva, az EUMSZ 63. cikk és a Charta 17. cikkének megsértésével történő törlését követően e jogok jogosultja által elszenvedett kár megtérítését olyan vagyoni kompenzáció útján írja elő, amelyet kizárólag e vagyontárgyaknak a haszonélvezeti jogok ingatlan-nyilvántartásból való törlése időpontjában fennálló forgalmi értéke alapján számítanak ki.

34 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az uniós jognak a valamely tagállam általi felróható megsértése miatt sérelmet szenvedett magánszemélyek három feltétel együttes fennállásakor rendelkeznek kártérítéshez való joggal, nevezetesen, ha a megsértett

uniós jogi szabály célja, hogy a magánszemélyek számára jogokat keletkeztessen, e szabály megsértése kellően súlyos, és fennáll a közvetlen okozati összefüggés e jogsértés és a magánszemélyek kára között (lásd: 1996. március 5-i *Brasserie du pêcheur és Factortame* ítélet, C-46/93 és C-48/93, EU:C:1996:79, 51. pont; 2025. augusztus 1-jei *Minister for Children, Equality, Disability, Integration and Youth* és társai ítélet, C-97/24, EU:C:2025:594, 27. pont).

35 A 2021-ben módosított 2013. évi törvényben előírt kompenzációs rendszer által szabályozotthoz hasonló helyzetben e feltételek teljesülnek. Egyrészt a Bíróság már kimondta, hogy az EUMSZ 63. cikk és a Charta 17. cikke olyan jogi szabálynak minősül, amelynek az a célja, hogy a magánszemélyek számára jogokat keletkeztessen, és hogy e rendelkezéseknek a kötelezettségzegést megállapító ítéletben megállapított és a jelen ítélet 31. pontjában említett, előzetes döntéshozatali eljárásban hozott ítéletből következő megsértése kellően súlyosnak minősíthető (lásd ebben az értelemben: 2022. március 10-i *Grossmania* ítélet, C-177/20, EU:C:2022:175, 70. és 71. pont). Másrészt a kérdést előterjesztő bíróság előtt nem vitatott az e jogsértés és azon személyek kára közötti közvetlen okozati összefüggés fennállása, akiknek a haszonélvezeti jogait törölték, hiszen a 2021-ben módosított 2013. évi törvény egyes rendelkezései éppen a Bíróság által megállapított említett jogsértés miatt elszenvedett kár megtérítésére irányulnak.

36 Mivel az említett feltételek teljesülnek, az uniós jog megköveteli, hogy az érintett magánszemélyeknek okozott károk megtérítése arányos legyen az elszenvedett kárral, és biztosítsa jogaik hatékony védelmét (lásd: 1996. március 5-i *Brasserie du pêcheur és Factortame* ítélet, C-46/93 és C-48/93, EU:C:1996:79, 82. pont; 2021. március 25-i *Balgarska Narodna Banka* ítélet, C-501/18, EU:C:2021:249, 125. pont).

37 A tagállamok nemzeti jogrendszerének feladata azon kritériumok meghatározása, amelyek lehetővé teszik e kártérítés mértékének megállapítását azzal a feltétellel, hogy e kritériumok nem lehetnek kedvezőtlenebbek, mint azok, amelyek a hasonló jellegű, nemzeti jogon alapuló igényekre vonatkoznak, valamint nem lehetnek olyanok, hogy gyakorlatilag lehetetlenné vagy rendkívül nehézé tegyék a kártérítés elérését (lásd: 1996. március 5-i *Brasserie du pêcheur és Factortame* ítélet, C-46/93 és C-48/93, EU:C:1996:79, 90. pont; 2007. április 17-i *AGM-COS.MET* ítélet, C-470/03, EU:C:2007:213, 94. pont).

38 A Bíróság – elismerve a tagállamok széles mozgásterét – pontosította, hogy az elmaradt haszonnak a megtéríthető károk köréből való teljes kizárása nem engedhető meg az uniós jog megsértése esetén, mivel különösen a gazdasági és kereskedelmi jellegű jogviták esetén az elmaradt haszon teljes kizárása gyakorlatilag lehetetlenné tenné a kártérítést (1996. március 5-i *Brasserie du pêcheur és Factortame* ítélet, C-46/93 és C-48/93, EU:C:1996:79, 87. pont; 2007. április 17-i *AGM-COS.MET* ítélet, C-470/03, EU:C:2007:213, 95. pont).

39 A mezőgazdasági ingatlanokon fennálló haszonélvezeti jogoknak az átmeneti szabályokról szóló 2013. évi törvény 108. §-ának (1) bekezdésében előírtához hasonló, törvény erejénél fogva történő megszüntetése esetén, amelyet e jogok visszaállítása követ, meg kell állapítani – a kérdést előterjesztő bíróság által elvégzendő vizsgálat fenntartásával –, hogy az elmaradt

haszon az ezen ingatlanok hasznosításából vagy bérbeadásából származó olyan bevételekből áll, amelyeket a károsult haszonélvező nem szerezhett meg az e megszüntetés és a helyreállítás között eltelt időszakban.

40 Habár a 2019. május 21-i Bizottság kontra Magyarország (Mezőgazdasági földterületeken létesített haszonélvezeti jog) ítéletet (C-235/17, EU:C:2019:432) követően Magyarországon fennállóhoz hasonló helyzetben az uniós jognak a Bíróság által megállapított megsértése miatt az érintetteket ért kár megtérítése céljából be lehet vezetni olyan egységes számítási képletet, amely lehetővé teszi az egyes esetekben a fizetendő kompenzáció összegének meghatározását, a tényleges érvényesülés elve, amelynek tartalmát a jelen ítélet 37. és 38. pontja idézi fel, megköveteli, hogy az ilyen képletet úgy alakítsák ki, hogy olyan kompenzációt eredményezzen, amely kellő pontossággal fedezi ezt az elmaradt hasznot.

41 Márpedig, amint az az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, a 2021-ben módosított 2013. évi törvény 108/K. §-ában szabályozott kompenzációs rendszerben a kompenzáció összegének meghatározása a szóban forgó mezőgazdasági földterületeknek a haszonélvezeti jogok jogellenes törlése időpontjában fennálló forgalmi értékén alapul.

42 Amint abban a Bírósághoz észrevételeket benyújtó érdekelt felek egyetértének, ez az érték annak az eladási árnak felel meg, amelyet e földterületek tulajdonosa a törlés időpontjában fennálló kínálat és kereslet függvényében kaphatott volna.

43 A kompenzáció összegének kiszámításához a 2021-ben módosított 2013. évi törvény 108/K. §-ában ily módon meghatározott kritérium önmagában nem teszi lehetővé a sérelmet szenvedett haszonélvező elmaradt hasznának megállapítását. Azon bevételek ugyanis, amelyeket a haszonélvező a haszonélvezeti jogok megszüntetése és azok visszaállítása közötti időszakban a szóban forgó mezőgazdasági földterületek művelésével vagy bérbeadásával szerezhett volna, nincsenek közvetlen összefüggésben azzal az árral, amelyet e földterületek tulajdonosa a haszonélvezeti jogok törlésének időpontjában e földterületek értékesítésével szerezhett volna.

44 Noha olyan helyzetben, mint amelyről az alapügyben szó van, amelyben az elmaradt haszon a haszonélvező által elszenvedett kár teljes vagy legalábbis túlnyomó részét képezi, egy ilyen kompenzációs rendszer a gyakorlatban mégis olyan kártérítést eredményezhet, amelynek összege bizonyos mértékben fedezi ezen elmaradt haszon összegét, továbbra is fennáll – a kérdést előterjesztő bíróság által elvégzendő vizsgálat függvényében – az, hogy az e rendszer alapjául szolgáló kritérium nem vezet az említett elmaradt haszon, és következésképpen e kár megfelelő értékeléséhez.

45 Következésképpen a 2021-ben módosított 2013. évi törvény 108/K. §-ában szabályozotthoz hasonló kompenzációs rendszer a gyakorlatban rendkívül nehézé teszi az elszenvedett kár megtérítését, és ezért nem egyeztethető össze az elszenvedett kár megfelelő jóvátételének a jelen ítélet 36–38. pontjában felidézett követelményével.

46 E következtetést nem kérdőjelezi meg a magyar kormány által hangsúlyozott azon körülmény, hogy a 2021-ben módosított 2013. évi törvény 108/L. §-a lehetővé teszi a károsult személyek számára, hogy a szóban forgó vagyontárgyak bizonyos jellemzői alapján

kiegészítő kártérítést igényeljenek. Bár e jellemzők relevánsak az elmaradt haszon értékelése szempontjából, a kérdést előterjesztő bíróság által elvégzendő vizsgálat fenntartása mellett továbbra is fennáll, hogy az említett törvény 108/L. §-a nem kötelezi az illetékes hatóságot arra, hogy az említett jellemzőket figyelembe vegye a kártérítés mértékének meghatározásakor, és így a károsultnak az ugyanezen törvény 108/K. §-ából következőnél szélesebb körű kártérítést ítéljen meg.

47 A jelen ítélet 45. pontjában levont következtetést az sem cáfolja, hogy a 2021-ben módosított 2013. évi törvény 108/N. §-a haszonélvezeti jogok megszüntetése és a kompenzáció megfizetése közötti időmúlás ellentételezése érdekében kamatfizetést ír elő. Az ilyen rendelkezés ugyanis elsősorban a pénzromlás kompenzálására irányul, de nem célozza és nem is eredményezi az elmaradt haszon tényleges megtérítésének biztosítását.

48 A jelen ügyben – azon mérlegelési mozgáster sérelme nélkül, amellyel az érintett tagállam a kár megfelelő jóvátételéhez vezető számítási képlet meghatározása tekintetében rendelkezik – a kártérítésnek a kérdést előterjesztő bíróság által az alapeljárás keretében elvégzendő értékelését illetően meg kell jegyezni, hogy az e bíróság által szolgáltatott számadatokból kitűnik, hogy az érintett mezőgazdasági földterületek forgalmi értékén alapuló kártérítési mechanizmus alkalmazása során rendkívül nehéznek bizonyulhat a kár megfelelő jóvátétele, ha az nem veszi figyelembe ezen értéknek a haszonélvezeti jogok megszűnése és azok helyreállítása közötti időszakban bekövetkezett esetleges jelentős növekedését.

49 A fentiekre tekintettel az előterjesztett kérdésekre azt a választ kell adni, hogy az uniós jogot úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely az ingatlanokon fennálló haszonélvezeti jogoknak a törvény erejénél fogva, az EUMSZ 63. cikk és a Charta 17. cikkének megsértésével történő törlését követően e jogok jogosultja által elszenvedett kár megtérítését olyan vagyoni kompenzáció útján írja elő, amelyet kizárólag e vagyontárgyaknak a haszonélvezeti jogok ingatlan-nyilvántartásból való törlése időpontjában fennálló forgalmi értéke alapján számítanak ki.

FÓRUM

Boros Dominik*
A szoftverfrissítések jogi megítélései

Absztrakt

A tanulmány a fogyasztóvédelmi jog két kiemelt jelenkori törekvése, a digitalizáció és a zöld átállás keresztszétét vizsgálja a digitális elemekkel rendelkező áruk szoftverfrissítéseinek keresztül. A szerző jogdogmatikai módszerrel elemzi a digitális adásvételeket szabályozó 2019/771 irányelvet, valamint a tervezett avulás ellen fellépő, új 2024/825 irányelvet. Bár az új szabályozás célja a fogyasztói szerepvállalás erősítése a zöld átállásban, a tanulmány kritikai megállapítása szerint a 2024/825 irányelv nem képes hatékonyan megállítani a szoftveres tervezett avulást. A jogalkotó a gyakorlat érdemi betiltása helyett csupán információs modellekre és tájékoztatói kötelezettségekre támaszkodik. A tanulmány de lege ferenda javaslatként a szavatossági időtartam 4–5 évre történő felemelését, valamint a szoftveres avulási gyakorlatok teljes körű betiltását szorgalmazza.

Legal Sustainability Assessments of the Latest Rules on Software Updates

Abstract

The study examines the intersection of two prominent contemporary ambitions in consumer protection law – digitalization and the green transition – through the lens of software updates for goods with digital elements. Employing a legal-dogmatic approach, the author analyses Directive (EU) 2019/771 regulating the sale of digital goods, as well as the new Directive (EU) 2024/825 introduced to combat planned obsolescence. Although the new regulation aims to empower consumers in the green transition, the study critically concludes that Directive (EU) 2024/825 fails to effectively halt software-based planned obsolescence. Instead of substantively banning the practice, the legislator merely relies on informational models and disclosure obligations. As a *de lege ferenda* proposal, the study advocates for extending the statutory warranty period to at least 4–5 years and

calls for a comprehensive ban on software-driven obsolescence practices.

Bevezetés

Az európai uniós fogyasztóvédelmi jog szerepe és megítélése számtalan változáson ment keresztül az évtizedek során. A belső piac egységesítésével elérendő magasabb szintű fogyasztóvédelem megteremtése, a gyengébb fél védelmének a megszilárdítása, a magánjogi jogharmonizáció, a digitalizáció és a jelen esetben a zöld átállás határozza meg a fogyasztóvédelmi jog célját és eszköztárát.

A digitális áruk és szolgáltatások köré az európai uniós jogalkotó egy ún. jogszabályi ökoszisztémát épített, ahol szinte minden jogterületnek az volt a célja, hogy hozzájáruljon a digitalizáció hatékony szabályozásához is. A fogyasztóvédelmi jog is aktívan részt vett az európai uniós célkitűzés megvalósításában, például a 2019/771 irányelvvel¹ vagy a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó joganyag frissítésével is.

A digitális jogalkotás mellett párhuzamosan megjelent a zöld átállás kérdése. A 2019-ben megalkotott *Green Deal* által inspirált legislatív kezdeményezés szintén számos jogterület eszközeit vette igénybe egy hasonló ökoszisztéma kialakításánál, amit a digitalizáció során lehetett tapasztalni. A fogyasztóvédelmi jog a fenntartható fogyasztás ideájának a megvalósítása érdekében olyan kérdésekben foglalt állást, mint a javításhoz való jog, illetve a tervezett avulás, amelyek lényegében arra irányulnak, hogy a tartós használati eszközöket tovább használják a fogyasztók és az eszközök körforgásban maradjanak.

Jelen tanulmány hipotézise az, hogy a fogyasztóvédelmi jog szempontjából a digitalizáció és a zöld átállás közötti jogszabályi rendszerekben található egy keresztszét, nevezetesen a digitális elemekkel rendelkező áruk megítélése a szoftverfrissítések szempontjából.² Például világszerte 4,5 milliárd ember használ mobiltelefont,³ amelyeknek a működését nagyban meghatározhatja, hogy a gyártók a szoftveres (funkcionális vagy biztonsági) frissítésekkel milyen pozitív vagy negatív változást idézhetnek elő a

* A szerző PhD-hallgató, Debreceni Egyetem Marton Géza Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola, a tanulmány írásakor gyakornok, Kúria. A tanulmány a szerző álláspontját tartalmazza, az nem értelmezhető a Kúria állásfoglalásaként.

¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/771 irányelve (2019. május 20.) az áruk adásvételére irányuló szerződések egyes vonatkozásairól, az (EU) 2017/2394 rendelet és a 2009/22/EK irányelv módosításáról, valamint az 1999/44/EK irányelv hatályaon kívül helyezéséről.

² Természetesen a 2019/771 irányelv által megvalósított digitális modernizációnak nem a fenntartható fogyasztás előmozdítása a célja, viszont az új szabályanyag másodlagos jelleggel hordoz magában fenntarthatósági pozitívumokat.

³ Deloitte. (2022). Digital consumer trends survey 2021, Focus Italia. Deloitte. www.deloitte.com/it/it/Industries/tmt/analysis/digital-consumer-trends-2022.html [utolsó letöltés: 2026. június 30.]

fogyasztók készülékeiben, ami az idő előtti lecseréléshez is vezethet.

A fenti hipotézis alátámasztásához a jogdogmatikai elemző módszert használok, amely során megvizsgálom a digitális áruk adásvételére vonatkozó 2019/771 irányelv digitális elemekkel rendelkező áruk és frissítések szabályozását, és ezt követően az új, a 2024/825 irányelv⁴ tervezett avulást megelőző intézkedéseit. A tanulmány célja bemutatni, hogy egy elsősorban digitális funkcióval bíró eszköz (a szoftverfrissítés) milyen fenntarthatósági relevanciával bír és ez hogyan jelenik meg az európai uniós szabályozásban.

I. Szoftverfrissítés a 2019/771 irányelv alapján

A 2019/771 irányelv a fogyasztóvédelmi magánjog terén számos, fontos digitális jellegű újdonságot vezetett be. Egyrészt definiálta a digitális elemeket tartalmazó áruk fogalmát, eszerint bármilyen (olyan) ingóság, amely digitális tartalmat vagy digitális szolgáltatást foglal magában vagy azzal össze van kapcsolva olyan módon, hogy az adott digitális tartalom vagy digitális szolgáltatás hiányában az áru nem tudná betölteni a funkcióját.⁵ Fontos, hogy a fent megnevezett árukba beépített vagy azokkal összekapcsolt „digitális tartalom” bármilyen digitális formában előállított és szolgáltatott adat lehet, mint például operációs rendszerek és alkalmazások, továbbá bármely egyéb szoftver.⁶ Így a gyakorlatban az okostelefon és az operációs rendszer vagy az okosóra és a kisegítő alkalmazásai ebbe a fogalomba illenek.⁷

Másrészt a szerződésszerűség szubjektív kritériumai olyan elemekkel egészültek ki, mint a kompatibilitás és az interoperabilitás.

Az interoperabilitás a 2019/771 irányelv 27. preambulumbekkezdése alapján: „az interoperabilitás fogalma arra vonatkozik, hogy az áru képes-e, és milyen mértékben képes olyan hardverrel vagy szoftverrel együttműködni, amely eltér attól, amellyel az azonos típusú árukat általában együtt használják. Sikeres együttműködésnek minősülhet többek között például az, ha az áru képes arra, hogy az említett eltérő szoftverrel vagy hardverrel információt cseréljen, és felhasználja a kicserélt információt.”

A 2019/771 irányelv a kompatibilitást úgy határozza meg, hogy „az áru azon képessége, hogy együtt

tudjon működni olyan hardverrel vagy szoftverrel, amellyel az azonos típusú árukat általában együtt használják, anélkül, hogy ehhez az árut, a hardvert vagy a szoftvert át kellene alakítani”.⁸

I.1. Hibás teljesítés és szoftverfrissítés

A digitális elemeket tartalmazó áruk szerződésszerű állapotáért az árut értékesítő vállalkozás felel, még akkor is, ha nem ő fogja eszközölni a szoftveres javításokat. Egy átlagos fogyasztó szemszögéből nézve teljesen észszerű, hogy a beágyazott digitális tartalmat (például a számítógép *firmware*-jét) a fogyasztói adásvétel szabályai alá vonják: egy „okos” termék továbbra is termék, még ha „okos” is. Ha az autó fékrendszerének blokkolásgátló szoftvere nem működik, az nyilvánvalóan a gépjármű hibás teljesítésének minősül, és az autó eladója felelősséggel tartozik érte, még akkor is, ha magát a szoftvert nem ő készítette. Ez a helyzet semmiben sem különbözik attól az esettől, amikor a hibás teljesítést az áru valamely más (nem digitális) alkatrésze okozza: az eladó nem mentesülhet a felelősség alól pusztán azért, mert az eladott termék hibás alkatrészét más gyártotta.⁹

A 2019/771 irányelv 28. preambulumbekkezdése nagy hangsúlyt fektet a szoftverfrissítések fontosságára: „mivel az árukba beépített vagy azokkal összekapcsolt digitális tartalmak és digitális szolgáltatások folyamatosan fejlődnek, az eladók megállapodhatnak a fogyasztókkal abban, hogy frissítéseket szolgáltatnak az ilyen árukhoz. Az adásvételi szerződésben megállapított frissítések javíthatják és fokozhatják az áruk digitálisztartalom- vagy digitális szolgáltatás-elemét, kiterjeszthetik a funkcionalitásukat, hozzáigazíthatják őket a technikai fejlődéshez, megvédhetik őket az új biztonsági fenyegetésektől, valamint egyéb célokat is szolgálhatnak. Az árukba beépített vagy azokkal összekapcsolt digitális tartalmak és digitális szolgáltatások tekintetében az áruk szerződésszerűségének értékelésekor ezért azt is figyelembe kell venni, hogy az ilyen áruk digitálisztartalom- vagy digitális szolgáltatás-elemét az adásvételi szerződéssel összhangban frissítették-e. Az adásvételi szerződésben megállapított frissítések teljesítésének elmulasztását hibás teljesítésnek kell tekinteni. Emellett a hibás vagy hiányos frissítést is hibás teljesítésnek kell tekinteni,

⁴ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/825 irányelve (2024. február 28.) a 2005/29/EK és a 2011/83/EU irányelv módosításáról, a fogyasztók zöld átállásban való szerepvállalásának a tisztességtelen gyakorlatokkal szembeni hatékonyabb védelem és a hatékonyabb tájékoztatás révén történő növelése tekintetében.

⁵ 2019/770 2.cikk 3. pont.

⁶ VÉKÁS Lajos: Az uniós fogyasztói szerződési jog megújítása és az új irányelvek átültetése, Magyar Jog, 2021/2, 68.

⁷ Fontos distinkciót kell tenni a digitális elemeket tartalmazó áruk és az összekapcsolt vagy járulékos szolgáltatások fogalmai között. A 2019/771 irányelv 14 és 15. preambulumbekkezdései azt hozzák például az utóbbira, hogy: okostelevízió alkalmazásai, okostelefonokra előre telepített szabványos alkalmazások, felhőalapú környezetben nyújtott szoftver mint szolgáltatás (SaaS), a navigációs

rendszerekhez folyamatosan szolgáltatott forgalmi adatok, illetve az okosórák esetében a személyre szabott edzéstervek folyamatos biztosítása. Ezen esetekben általában nem az áru eladója, hanem egy harmadik fél (digitális tartalomszolgáltató, gyakran szoftverfejlesztő) nyújtja a fogyasztónak a digitális szolgáltatásokat. Ugyanakkor a fogyasztó gyakran külön licenyszerződést köt a digitális szolgáltatás nyújtójával, és adott esetben külön díjat is fizet ezekért a szolgáltatásokért. Mivel a járulékos digitális szolgáltatások nem szükségesek az áruk rendeltetésszerű működésében, így az ilyen kérdések nem képezik a tanulmány tárgyát.

⁸ 2019/771. 2.cikk 8.pont.

⁹ SEIN, Karin: Goods With Digital Elements and the Interplay With Directive 2019/771 on the Sale of Goods, Available at SSRN 3600137 <https://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3600137> 3.

mivel az ilyen frissítés ez esetben sem az adásvételi szerződésnek megfelelően történik.”

A szoftverfrissítések fontosságának a tükröződése a konkrét szabályozási anyagban is észrevehető, ugyanis a 2019/771 irányelv a szerződésszerűség szubjektív követelményeinél kiemeli, hogy egy áru különösen akkor felel meg az adásvételi szerződésnek, ha [...] ahhoz az adásvételi szerződésben meghatározott frissítéseket szolgáltatják.¹⁰

Ezt a követelményt fejt ki aztán a 2019/771 irányelv az objektív szerződésszerűség követelményeknél is. A 7. cikk (3) bekezdésében az irányelv úgy rendelkezik: „Digitális elemeket tartalmazó áruk esetében az eladónak biztosítani kell, hogy a fogyasztó értesítést kapjon az olyan – például biztonsági – frissítésekről, amelyek az említett áruk szerződésszerűségének fenntartásához szükségesek, valamint hogy megkapja ezeket az alábbi időszakon keresztül: az áru és a digitális elemek típusa és célja alapján, valamint figyelembe véve a körülményeket és a szerződés jellegét, a fogyasztó által észszerűen elvárható időszakon keresztül, amennyiben az adásvételi szerződés a digitális tartalom vagy a digitális szolgáltatás egyszeri szolgáltatásáról rendelkezik; vagy a 10. cikk (2) bekezdésében vagy adott esetben (5) bekezdésében megjelölt időszakon keresztül,¹¹ ha az adásvételi szerződés a digitális tartalom vagy a digitális szolgáltatás tekintetében meghatározott időszakon keresztül folyamatos szolgáltatásáról rendelkezik.”

A 2019/771 irányelv azzal a kérdéssel is foglalkozik, hogy mi történik abban az esetben, ha a fogyasztó nem telepíti fel megfelelő határidőn belül a szoftverfrissítéseket. Ebben az esetben az eladó vállalkozás akkor mentesül a szavatossági és/vagy jótállási kötelezettség alól, ha az eladó tájékoztatta a fogyasztót a frissítés elérhetőségéről és a telepítés fogyasztó általi elmulasztásának következményeiről; valamint a frissítés telepítésének fogyasztó általi elmulasztása vagy a frissítés fogyasztó általi helytelen telepítése nem a fogyasztó számára biztosított telepítési útmutató hiányosságának tudható be.¹²

Ez a szabályozás azonban számos kérdést vet fel: Minden szoftveres frissítés ugyanabba a kategóriába esik? Meddig kell az eladónak a kötelező frissítésekkel ellátnia a digitális elemeket tartalmazó árukat? A fogyasztónak kötelező-e letölteni azokat?

1.1.1. A szoftverfrissítés kategóriái

Az eladónak általánosságban kötelessége a szerződéses felelősségi ideje alatt biztosítani az áruk szerződésszerűségét. Ezt az axiómát tükrözi az alábbi megállapítás bizonyos szoftverfrissítések kötelező jellege miatt: „A szerződésben megállapodott frissítéseken túl az eladónak további frissítéseket – köztük biztonsági frissítéseket – is biztosítani kell ahhoz, hogy a digitális elemeket tartalmazó áruk szerződésszerűsége fennmaradjon.

Az eladó kötelezettsége olyan frissítésekre korlátozódik, amelyek az ezen irányelvben meghatározott objektív és szubjektív szerződésszerűségi követelmények teljesítéséhez szükségesek. A felek ettől eltérő szerződéses megállapodása hiányában az eladó a szerződésszerűségi követelményeken túl nem köteles frissített verziót biztosítani az árukhoz kapcsolódó digitális tartalomhoz vagy digitális szolgáltatáshoz, továbbá nem köteles tovább javítani vagy kiterjeszteni az áruk funkcionalitását. Ha az eladó vagy az adásvételi szerződés alapján a digitális tartalmat vagy digitális szolgáltatást nyújtó harmadik fél egyik frissítése a digitális elemeket tartalmazó áru hibás teljesítését okozza, az eladó köteles az árut ismét szerződésszerűvé tenni.”¹³

Tehát az eladónak kötelessége a fogyasztóval kötött szerződés és a szerződésszerűségi kritériumok alapján a szoftveres frissítéseket biztosítani. Ha az eladó a szoftverfrissítés során csak új funkcióval látja el az adott digitális elemet tartalmazó készüléket (például egy fitnesskövetőhöz kapcsolódó alkalmazás grafikai megjelenésének megváltoztatása esetén) az nem tekinthető a szerződésszerűséget biztosító frissítésnek, hanem csak egy járulékos fejlesztésnek.¹⁴ Ezért a fitnesskövető eladójának kötelessége, hogy tájékoztassa a fogyasztót, és biztosítsa számára azokat a frissítéseket, amelyek garantálják, hogy az alkalmazás a szerződésnek, valamint a 2019/771 irányelv szerinti objektív megfelelési követelményeknek megfelelően működjön. Az eladónak azonban nincs kötelezettsége arra, hogy bármilyen módon fejlessze az áruhoz kapcsolódó digitális elemeket – például új funkciókat adjon az alkalmazáshoz.¹⁵

A kulcskérdés a digitális részben végrehajtott módosítások mértéke. Ha a változtatások alapvetőek (például a funkciók jelentősen bővülnek), akkor azokat nem lehet frissítésnek („update”) tekinteni, hanem fejlesztésnek („upgrade”) kell minősíteni. Az eladót nem terheli kötelezettség ilyen fejlesztések biztosítására, kivéve, ha erről a felek másként állapodtak meg. Annak eldöntéséhez, hogy frissítésről vagy fejlesztésről van-e szó, a frissítés tartalmát kell értékelni.

Előfordulhat, hogy az eladó nem kíván frissítési kötelezettségvállalásokat tenni, mivel nincs ráhatása a további frissítésekre vagy fejlesztésekre („upgrades”), illetve nem is képes azokat biztosítani. A digitális elemeket tartalmazó áruk frissítéseit gyakran harmadik felek nyújtják, akik az áru digitális részét (alkalmazásokat, beágyazott digitális tartalmat, biztonsági frissítéseket stb.) fejlesztik, vagy fejlesztését másnak megrendelik. Ugyanakkor a frissítési kötelezettségekre vonatkozó megállapodások létrejöhetnek a szerződés kötés körülményeiből is, például az eladó által a szerződés előkészítése során a vevő felé nyújtott tájékoztatásból, az eladott áru vagy annak jellemzőinek bemutatásából, valamint az eladó

¹⁰ 2019/771 6.cikk d) pont.

¹¹ Tehát a szerződéses felelősség időtartamában és az elévülési időn belül.

¹² 2019/771 irányelv 4. cikk a) és b) pontok.

¹³ 2019/771 irányelv 30. preambulumbekzdés.

¹⁴ MÖLLNITZ Christina: Änderungsbefugnis des Unternehmers bei digitalen Produkten. Auslegung

und Folgen des § 327f BGB-RefE, Multimedia und Recht, 2021, 117.

¹⁵ TONNER Klaus: Die EU-Warenkauf Richtlinie: auf dem Wege zur Regelung langlebiger Waren mit digitalen Elementen, Verbraucher und Recht, 2019/10, 368.

egyoldalú nyilatkozataiból, amelyek az áru tulajdonságaira vonatkoznak.¹⁶ Például, ha az eladó egy fitnesskövetőt értékesít, és a csomagoláson az szerepel, hogy a készülék szoftverét három éven keresztül frissítik a legújabb alvaskövetési funkciók tekintetében, akkor az eladót kötelezettség terheli a megígért frissítések (fejlesztések) biztosítására.¹⁷

1.1.2. A szoftverfrissítés szolgáltatásának időbeli keretei

Annak meghatározásához, hogy az eladónak mennyi ideig kell biztosítania a fogyasztó számára a frissítéseket, fontos különbséget tenni az egyszeri teljesítésre irányuló szerződések és a digitális tartalom vagy digitális szolgáltatás folyamatos nyújtására irányuló szerződések között. A frissítési kötelezettség időtartamára vonatkozó szabályok e két kategória esetében eltérnek. Sajnos e két kategória elhatárolása gyakran nehéz.¹⁸ Például egy fényképet SD-kártyáról megjelenítő digitális képkeret megvásárlása kétségkívül egyszeri teljesítésű szerződésnek minősül. Ugyanakkor egy e-könyv olvasó vásárlása azzal a feltétellel, hogy a fogyasztó három éven át havonta tíz könyvhöz fér hozzá ingyenesen, már a digitális tartalom folyamatos nyújtásának esete. Tekintettel a digitális tartalmat tartalmazó áruk sokféleségére, számos olyan eset is előfordulhat, amikor a minősítés nem ilyen egyértelmű, mint a fenti példákban.

Ha a szerződés a digitális tartalom vagy digitális szolgáltatás folyamatos nyújtását írja elő, akkor a 2019/771 irányelv 7. cikkének (3) bekezdés b) pontja ugyanezen irányelv 10. cikkének (2) és (5) bekezdéseiben meghatározott időkorlátokra utal. Ennek megfelelően, ha az adásvételi szerződés a digitális tartalom vagy szolgáltatás folyamatos nyújtását írja elő, az eladónak biztosítania kell, hogy a frissítések a fogyasztó részére az áru átadásától számított két éven belül rendelkezésre álljanak. Ha a szerződő felek a digitális tartalom vagy szolgáltatás nyújtására két évnél hosszabb időtartamban állapodtak meg, az eladót a szerződés szerinti frissítési kötelezettség terheli.

A jog kevésbé egyértelmű az eladó frissítési kötelezettségének időtartamát illetően akkor, ha a szerződés egyszeri digitális tartalom vagy szolgáltatás nyújtására irányul [2019/771 irányelv 7. cikk (3) bekezdés a) pont]. E rendelkezés értelmében az eladót olyan ideig terheli frissítési kötelezettség, ameddig az a fogyasztó részéről észszerűen elvárható. Ennek az időtartamnak a meghatározásához figyelembe kell venni az áru

típusát és rendeltetését, a digitális elemek jellegét, valamint a szerződés körülményeit és természetét.

Kritika is érte azt a szabályt, amely az eladó felelősségét nem köti konkrét időtartamhoz, mivel ez bizonytalanságot okoz a szerződő felek számára.¹⁹ A fogyasztó észszerű elvárásai határozzák meg, hogy az eladónak milyen esetekben kell frissítéseket biztosítania. Egy konkrét időkeret valószínűleg csökkentené a vitákat az eladók és fogyasztók között a frissítési kötelezettség időtartamáról. Ugyanakkor érthető módon nehéz olyan egységes időkorlátot meghatározni, amely minden okoseszköz-adásvételi szerződésre megfelelő lenne – ez magyarázza a 2019/771 irányelv jelenlegi szabályozási megoldását.

Másfelől, ha a fogyasztó egy drágább eszközt vásárol, amelyet hosszabb ideig kíván használni – például egy navigációs eszközt –, észszerű elvárása lehet, hogy a navigációs szoftver több ideig legyen naprakész, mint néhány hét. Ilyen esetben az is észszerű elvárás lehet, hogy az eszközt két éven keresztül frissítsék. Más áruk, például gépjárművek esetében ez az időtartam akár hosszabb is lehet. Ezek a példák szemléltetik, hogy a 2019/771 irányelv az okoseszközök rendkívül széles körére alkalmazandó, és valóban nehéz meghatározni az eladó frissítési kötelezettségének időtartamát. Ezek a példák szélsőséges eseteket mutatnak: egyes áruk drágák, hosszú távú használatra szánták őket, míg mások olcsók, és valószínűleg nincs szükségük frissítésre. Az áruk azonban a két véglet között széles skálán helyezkednek el. Mi a helyzet például, ha a fogyasztó 200 euróért vásárol egy fitnesskövetőt? Mennyi ideig tartson az eladó frissítési kötelezettsége?²⁰

A 2019/771 irányelv (31) preambulumbekkezdése szerint a fogyasztó általában addig számíthat frissítésekre, ameddig az eladó felel a nem megfelelőségért. Egyes értelmezések szerint²¹ a 2019/771 irányelv 7. cikkének (3) bekezdését a 10. cikk (1) bekezdésével együtt olvasva az következik, hogy egyszeri teljesítésű szerződések esetében a fogyasztó észszerű elvárásai legfeljebb két évig terjedhetnek. Ugyanakkor, ha kizárólag a 2019/771 irányelv 7. cikkének (3) bekezdését vizsgáljuk, nyilvánvaló, hogy a fogyasztó észszerű frissítési elvárásai ennél sokkal hosszabb ideig is fennállhatnak – például fűtési berendezések esetében akár tíz évig. Ez különösen a biztonsági frissítésekre igaz lehet. Valóban észszerű, hogy a fogyasztó legalább biztonsági frissítésekre számíthasson az eladó felelősségi időszakának lejártá után is.²²

¹⁶ CARVALHO Jorge Morais: Sale of Goods and Supply of Digital Content and Digital Services – Overview of Directives 2019/770 and 2019/771, *Journal of European Consumer and Market Law*, 2019/8, 198.

¹⁷ KALAMEES Piia: *Goods with Digital Elements and the Seller's Updating Obligation*, *Journal of Intellectual Property, Information Technology and Electronic Commerce Law*, 2021/12, 131.

¹⁸ GEIREGAT Simon and STEENNOT Reinhard: *DCD Proposal: Scope of Application and Liability for a Lack of Conformity*, In *Digital Content and Distance Sales*. New Developments at EU Level (eds.: Claeys Ignace–Terryne Evelyn), Intersentia, 2017, 161.

¹⁹ STAUDENMAYER Dirk: Kauf von Waren mit digitalen Elementen – Die Rechtlinie zum Warenkauf, *Neue Juristische Wochenschrift*, 2019, 2891.

²⁰ KALAMEES i.m. 136.

²¹ TWIGG-FLESNER Christian: *Conformity of Goods and Digital Content/Digital Services*, In: *El Derecho Privado En El Nuevo Paradigma Digital* (dirs.: Arroyo Amayuelas, Esther–Cámara Lapuente, Sergio), Colegio Notarial de Cataluña–Marcial Pons, 2020, <https://ssrn.com/abstract=3526228> 70.

²² STAUDENMAYER i.m. 2891.

1.1.3. A fogyasztói kötelezettségek a szoftverfrissítés során

A 2019/771 irányelv 30. preambulumbekzdése alapján: „A fogyasztó szabadon dönthet a rendelkezésére bocsátott frissítések telepítéséről. Amennyiben a fogyasztó úgy dönt, hogy nem telepíti a digitális elemeket tartalmazó áruk szerződésszerűségének fenntartásához szükséges frissítéseket, nem várhatja el, hogy az áru szerződésszerűsége fennmaradjon. Az eladónak tájékoztatnia kell a fogyasztót, hogy a digitális elemeket tartalmazó áruk szerződésszerűségének megőrzéséhez szükséges frissítések, többek között a biztonsági frissítések telepítésének elmulasztása befolyásolja az eladónak a digitális elemeket tartalmazó áruk azon elemeinek megfelelő állapotáért viselt felelősségét, amelyeknek szerződésszerűségét az adott frissítéseknek kellett volna fenntartaniuk.”

A digitális környezet gyakori és gyors változásai miatt előfordulhat, hogy egy frissítés bizonyos funkciók elvesztését eredményezi a fogyasztó készülékén. Ez lehet például, hogy a fogyasztó többé nem tudja játszani a kedvenc játékát a számítógépén, vagy nem tud használni bizonyos alkalmazásfunkciókat az okostelefonján. A jelenlegi szabályozás lehetőséget ad a fogyasztónak arra, hogy ne fogadjon el és ne telepítsen olyan frissítéseket, amelyek számára hátrányos következményekkel járnának. A fogyasztó választási szabadságát biztosító, látszólag egyértelmű szabályozás azonban bonyolulttá válhat, ha a frissítés telepítése szükséges az áru szerződésszerű állapotban tartásához, de a fogyasztó ehhez nem kívánja megtenni a szükséges lépéseket. Ez akkor fordulhat elő, ha például egy operációs rendszer frissítéséhez a fogyasztónak törölnie kellene néhány alkalmazást a telefonjáról, hogy elegendő tárhely szabaduljon fel.²³ Ha a fogyasztó ebben a helyzetben úgy dönt, hogy nem telepíti a frissítést, majd később biztonsági sérülés történik, kérdéses, hogy a fogyasztó élhet-e jogorvoslattal az eladóval szemben. A válasz az, hogy ha az eladó tájékoztatta a fogyasztót a frissítés elérhetőségéről és a telepítés elmaradásának lehetséges következményeiről, és a biztonsági probléma azért következett be, mert a fogyasztó nem telepítette a frissítést, akkor az eladó nem felel az áru nem-megfelelőségéért. Ellenkező esetben a fogyasztó kizárólagos mérlegelésére lenne bízva, hogy az eladó felelős-e vagy sem.

II. Fenntartható fogyasztás és a szoftverfrissítések kapcsolata

A „tervezett avulás” kifejezés egyik legrégebbi tudományos meghatározása egy tizenkilenc oldalas brosrában jelent meg a Wisconsin-Madisoni Egyetemen 1932-ben. Abban az időben az USA-ban a gazdasági válság miatt a fogyasztók vásárlóereje értelemszerűen csökkent. A tanulmány a címe: „*Ending the Depression through Planned Obsolescence*”, amelyet 1932-ben írt Bernard London, aki hangsúlyozta: „Az amerikai gazdaság recesszióban volt, és az amerikaiak addig használták a termékeiket, amíg nem vásároltak újakat, mint a depresszió előtt és az alacsony fogyasztás következményeként az ipari termelés visszaesésnek indult. A recesszió leküzdésére London a tervezett elavulást javasolta.”²⁴

Az Európai Unió Bizottsága szerint a tervezett avulás „olyan kereskedelmi stratégiaként határozható meg, amelyek keretében valamely terméket szándékosan korlátozott hasznos élettartamúra terveznek annak érdekében, hogy bizonyos idő elteltével idő előtt elavulttá vagy működésképtelenné váljon.”²⁵

A tervezett avulásnak több fajtáját különböztethetjük meg:²⁶

- Korlátozott javíthatóság kialakítása. A szükséges alkatrészek, amelyek használat közben romlásnak vannak kitéve, olyan drágák, hogy jobban megéri olcsóbb, új terméket vásárolni.

- Korlátozott élettartamra való („*death dating*”) tervezés vagy mesterkelt tartósság. A terméket úgy tervezték, hogy gyorsan avuljon, ezért a termék minden egyes összetevője ilyen szempontok figyelembevételével készült. A tartósság korlátozásának az egyik módszere az, hogy a kulcsfontosságú alkotórészekhez nem megfelelő anyagokat használnak, például olyan műanyagot, amely könnyen kopik, alulméretezett csavarokat és egyéb olyan technikákat, amelyek tovább gyengítik a termék használatát.

- Esztétikai avultatás. Jól látható esztétikai jellemzők, amelyek idővel amortizálódnak, mint például a használat során oxidálódó alkatrészek és ezért rongják a termék megjelenését.

- Új stílusok, stílusjegyek alkalmazása a régebbi termékek lecserélése érdekében. Ez az avulásfajta a divat sajátosságait használja a termékek tervezésénél, annak érdekében, hogy a fogyasztókat meggyőzzék, hogy cseréljék le a megvásárolt terméket egy olyan termékre, amelyik új dizájnnal rendelkezik.

- Új termékek bevezetése más technológiai fejlesztésekkel vagy funkciókkal, így GPS-t tartalmazó mobiltelefonok, digitális televízió, vagy számítógépek nagyobb teljesítményű memóriával, processzorokkal stb., ami vonzóvá teszi a régi gépek lecserélését, amelyek nem rendelkeztek ezekkel az új jellemzőkkel.

TANÁCS IRÁNYELVE a 2005/29/EK és a 2011/83/EU irányelv módosításáról, a fogyasztók zöld átállásban való szerepvállalásának a tisztességtelen gyakorlatokkal szembeni hatékonyabb védelem és a hatékonyabb tájékoztatás révén történő növelése tekintetében, 22.

²⁶ Satyro–Sacomano–Contador –Telles i.m. 746–747.

²³ KALAMEES i.m. 137.

²⁴ SATYRO, Walter Cardoso–SACOMANO, Jose Benedito–CONTADOR, Jose Celso–TELLES, Renato: *Planned obsolescence or planned resource depletion? A sustainable approach*, Journal of Cleaner Production, 2018/9, 746.

²⁵ Brüsszel, 2022.3.30. COM(2022) 143 final, Javaslat AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A

– A szoftveres rendszer elavulása – maga a termék működik, de már nem támogatott vagy teljes mértékben nem kompatibilis egy továbbfejlesztett rendszerrel. A példa erre a szoftverfrissítés, amely lelassíthatja az eszközt, vagy akár meg is szüntetheti a működését.

A szoftveres avulásra remek példát nyújtanak az Apple- és a Samsung-ügyek²⁷. Az Apple- és a Samsung-ügyekben az olasz versenyhatóság (AGCM) tárt fel tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokat, mert olyan szoftverfrissítéseket alkalmaztak, amelyek egyes készülékek használhatóságát jelentősen korlátozták. Az Apple-ügy esetében olyan fogyasztókat ért károsodás, akik iPhone 6, 6 Plus, 6 s és 6sPlus készülékeket birtokoltak. Az Apple nyomást helyezett a fogyasztókra annak érdekében, hogy frissítsék operációs rendszerüket iOS 10-re, majd iOS 10.2.1-re – amely megváltoztatta a készülékük funkcionális jellemzőit és jelentősen csökkentették a fent említett telefonok teljesítményét.

Mindezt anélkül tették, hogy az ügyfeleket előzetesen megfelelően tájékoztatták volna a frissítések telepítése által okozhatott kellemetlenségekről és csak korlátozottan, illetőleg késve adtak tájékoztatást a fogyasztóknak. A Samsung esetében is hasonlóan járt el az olasz versenyhatóság, mert a Samsung Android operációs rendszer Marshmallow nevezetű frissítése miatt hátrányt és kárt szenvedtek a Samsung Galaxy Note 4 telefont használók. A frissítés szintén nagy mértékben rontott az egyes Samsung készülékek minőségén és teljesítményén.

II. 1. A 2024/825 irányelv

Az európai unió jogalkotó a 2024/825 irányelvvel²⁸ a fogyasztók zöld átállásban történő szerepvállalását akarta megerősíteni. Ennek érdekében kiegészült a 2005/29/EK²⁹ és a 2011/83/EU³⁰ irányelv olyan változtatásokkal, amelyek az áruk tartósságára, javíthatóságára és az élettartamára vonatkozó információk pontos és tisztességes közlését írják elő. A szoftveres avulási alakzatokra kiemelkedő figyelmet fordít a 2024/825 irányelv. „A 2005/29/EK irányelv I. mellékletében azt is meg kell tiltani, hogy visszatartsák a fogyasztóktól az arra vonatkozó információkat, hogy valamely szoftverfrissítés negatív hatással lesz a digitális elemeket tartalmazó áruk működésére, illetve a digitális tartalom vagy a digitális szolgáltatások használatára. A szoftverfrissítések fejlesztéséért

felelős kereskedőktől általában elvárható, hogy rendelkezzenek ezekkel az információkkal, míg más esetekben a kereskedők támaszkodhatnak például a szoftverfejlesztők, a beszállítók vagy az illetékes nemzeti hatóságok által szolgáltatott megbízható információkra. Például amikor a kereskedő felhívja a fogyasztókat, hogy frissítsék okostelefonjuk operációs rendszerét, nem szabad visszatartania a fogyasztóktól az azzal kapcsolatos információt, hogy a frissítés negatívan befolyásolja az okostelefon valamely funkciójának – például az akkumulátornak, bizonyos alkalmazások teljesítményének – a működését vagy az okostelefon teljes lelassulását okozza. A tilalomnak minden frissítésre vonatkoznia kell, beleértve a biztonsági és a funkcionalitást érintő frissítéseket is. Az áru, a digitális tartalom és a digitális szolgáltatás megfelelőségének fenntartásához szükséges frissítésekre – beleértve a biztonsági frissítéseket is – az (EU) 2019/770 európai parlamenti és tanácsi irányelv 8. cikke és az (EU) 2019/771 európai parlamenti és tanácsi irányelv 7. cikke is alkalmazandó. Ez nem érinti az (EU) 2019/770 irányelv 19. cikkét.”³¹

Továbbá: „a biztonsági frissítésnek minősülő szoftverfrissítések szükségesek a termék biztonságos használatához, míg a funkcionalitás javításához kapcsolódó frissítések nem. Ezért a 2005/29/EK irányelvnek meg kell tiltania, hogy a szoftverfrissítést a termék megfelelőségének fenntartásához szükségesnek tüntessék fel, ha a frissítés csak a funkcionális tulajdonságokat javítja.”³²

A 2024/825 irányelv a 33. preambulumbekzdésében tovább szemlélteti a fogyasztói tájékozódás fontosságát. „A fogyasztók tájékozottabb döntéshozatala és a digitális elemeket tartalmazó áruk tartósságával kapcsolatos, gyártók közötti verseny előmozdítása érdekében az ilyen árukat értékesítő kereskedőknek tájékoztatniuk kell a fogyasztókat arról a minimális periódusról – akár időtartam, akár egy időpontra való utalás formájában meghatározva azt –, amely alatt a gyártó vállalja, hogy a szóban forgó árukhoz szoftverfrissítéseket biztosít. A digitális tartalmakat és szolgáltatásokat kínáló kereskedőknek hasonlóképpen tájékoztatniuk kell a fogyasztókat arról a minimális időszakról is, amely alatt a digitális tartalom vagy szolgáltatás szolgáltatója vállalja a digitális tartalmak és szolgáltatások szerződszerűségének a fenntartásához szükséges szoftverfrissítések – köztük a biztonsági frissítések – biztosítását. Ennek a kötelezettségnek biztosítania kell, hogy a

²⁷ DE FRANCESCHI, Alberto: Planned Obsolescence challenging the Effectiveness of Consumer Law and the Achievement of a Sustainable Economy, *Journal of European Consumer and Market Law*, 2018/6, 220.

²⁸ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/825 irányelve (2024. február 28.) a 2005/29/EK és a 2011/83/EU irányelv módosításáról, a fogyasztók zöld átállásban való szerepvállalásának a tisztességtelen gyakorlatokkal szembeni hatékonyabb védelem és a hatékonyabb tájékoztatás révén történő növelése tekintetében.

²⁹ Az Európai Parlament és a Tanács 2005/29/EK irányelve (2005. május 11.) a belső piacon az üzleti vállalkozások fogyasztókkal szemben folytatott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatairól,

valamint a 84/450/EGK tanácsi irányelv, a 97/7/EK, a 98/27/EK és a 2002/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvek, valamint a 2006/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról („Irányelv a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról”).

³⁰ Az Európai Parlament és a Tanács 2011/83/EU irányelve (2011. október 25.) a fogyasztók jogairól, a 93/13/EGK tanácsi irányelv és az 1999/44/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 85/577/EGK tanácsi irányelv és a 97/7/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv hatályaon kívül helyezéséről.

³¹ 2024/825 irányelv 17. preambulumbekzdés.

³² Uo. 18. preambulumbekzdés.

fogyasztók az említett tájékoztatást egyszerű és egyértelmű módon kapják meg, ami lehetővé teszi számukra a különböző minimális időtartamok összehasonlítását. [...] A szoftverfrissítésekre vonatkozó tájékoztatást a 2005/29/EK irányelv értelmében oly módon kell nyújtani, hogy az ne legyen félrevezető. A kereskedő csak akkor köteles a tájékoztatás nyújtására, ha a gyártó vagy a szolgáltató rendelkezésre bocsátotta ezeket az információkat.”

A fentiek alapján kérdésként felmerül, hogy hogyan képes a 2024/825 irányelv megállítani a szoftveres tervezett avulást a szoftverfrissítéseket érintő szabályozások tekintetében? Meglátásom szerint az irányelv képtelen volt elérni céljait, hiszen nem az történt, hogy *ipso iure* tilos olyan szoftveres frissítéseket kibocsátani a digitális elemekkel rendelkező árukra, amelyek bármilyen negatív módon befolyásolják a digitális elemekkel rendelkező áru bármilyen tulajdonságát. Ezzel szemben, ha szoftverfrissítést kibocsátani köteles vállalkozás tájékoztatja a fogyasztókat a szoftverfrissítések lehetséges negatív körülményeiről és nem érinti az áru szerződésszerűségi tulajdonságait, akkor semmilyen fellépést nem lehet kezdeményezni. Továbbá, ha a szoftverfrissítés az áruk tartósságát, javíthatóságát, interoperabilitását stb. érinti, de már nem vonatkozik az áru szerződésszerűségi felelősség, még akkor sem lehet semmit sem kezdeményezni, ha a fogyasztó megfelelő tájékoztatást kapott ezekről.

II. 2. A 2019/771 és a 2024/825 irányelvek közötti koherencia

Jól látható módon a 2024/825 irányelv konzisztens módon hivatkozik a 2019/771 irányelvben felbukkanó szerződésszerűségi kritériumokra, frissítés előtti tájékoztatási követelményekre, stb.

A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok bővítésével a 2024/825 irányelv kiegészíti a 2019/771 irányelvet, ugyanis így a tagállami fogyasztóvédelmi jogalkalmazó szervek, hatóságok hatékonyabban tudnak fellépni olyan frissítések ellen, amelyek nem voltak szükségesek a termék minőségének fenntartásához, vagy nem tájékoztatták a frissítés során megfelelően a fogyasztókat a várható hatásokról.

Véleményem szerint viszont a 2024/825 irányelv nem fejlesztette tovább érdemben a 2019/771 irányelvet. Ez a megállapítás következik abból, hogy a 2024/825 irányelv eszköztárára meglehetősen szűkös, ugyanis a fogyasztói jogokon és a kereskedelmi gyakorlaton kívül például nem foglalkozik a hibás teljesítéssel átfogóbb módon.

Ennek a jogalkotói negligenciának az eredménye az, hogy ebben a tekintetben sem tudja a 2024/825 irányelv a fogyasztói szerepvállalást megerősíteni, ugyanis érdemben nem akadályozta meg az európai uniós jogalkotó, hogy a fogyasztók idő előtt megváljanak a digitális elemeket tartalmazó áruiktól.

Konklúzió

A 2019/771 irányelv megalkotásával úgy tűnt, az európai uniós jogalkotó rátapintott arra, hogy a fogyasztóknak mik az elvárásaik a digitális elemeket tartalmazó áruk kapcsán. Az új szerződésszerűségi kritériumok bevezetése nemcsak a digitalizáció irányában erősítette meg a fogyasztóvédelmi jogot,

hanem egyben fenntarthatósági aspektusokat is magában hordozott, ugyanis a kompatibilitás és az interoperabilitás követelményei biztosítják, hogy a fogyasztónak idő előtt ne kelljen lecserélnie a terméket vagy annak tartozékait.

Ezt a szemléletet kellett volna továbbfejlesztenie az európai uniós jogalkotónak, hiszen nagy bizonyossággal kijelenthető, hogy az alapok megvoltak az 2019/771 irányelvben, nevezetesen a harmonizált szerződésszerűségi kritériumok és a szintúgy harmonizált szerződéses felelősségi idő.

Ehhez képest a 2024/825 irányelv nem változtatott érdemben a jelenlegi szabályozáson. Nem tiltotta be a szoftverfrissítésekkel történő avultatási gyakorlatokat, hanem tájékoztatási kötelezettségeket írt elő a vállalkozások számára. Habár ez a megoldás még konform lenne a 2019/771 irányelvvel, mégis – meglátásom szerint – az információs szabályozási modellek nem biztosítanak hatékony fogyasztói jogvédelmet.

Megfontolásra érdemes javasolni az európai uniós jogalkotó számára, hogy egyrészt emelje meg a szerződéses felelősség időtartamát legalább 4–5 évre, ugyanis ennyi minimum elvárható egy tartós használati terméktől, illetve tiltsa be minden tervezett avulási gyakorlatot, ebben az esetben a szoftveres avulási gyakorlatokat is.

A javasolt intézkedéssel három nagyon fontos területen erősödne a belső piaci helyzet: a digitalizációs integrációban, a magasabb szintű fogyasztóvédelemben és a fenntartható fogyasztás megvalósítása felé tett lépésekben.

Felhasznált irodalom

Tanulmányok, tanulmánykötetek

- [1] CARVALHO, Jorge Morais: *Sale of Goods and Supply of Digital Content and Digital Services – Overview of Directives 2019/770 and 2019/771*, Journal of European Consumer and Market Law, 2019/8, 194–201.
- [2] DE FRANCESCHI, Alberto: *Planned Obsolescence challenging the Effectiveness of Consumer Law and the Achievement of a Sustainable Economy*, Journal of European Consumer and Market Law, 2018/6, 217–221.
- [3] Deloitte: *Digital Consumer Trends Survey 2021*. Focus Italia. Deloitte, 2022. www.deloitte.com/it/it/Industries/tmt/analysis/digital-consumer-trends-2022.html [utolsó letöltés: 2026. június 30.]
- [4] GEIREGAT, Simon–STEENNOT, Reinhard: *DCD Proposal: Scope of Application and Liability for a Lack of Conformity*, In: *Digital Content and Distance Sales. New Developments at EU Level* (eds.: Claeys, Ignace–Terry, Evelyne), Intersentia, 2017, 95–166.
- [5] KALAMEES, Piia: *Goods with Digital Elements and the Seller's Updating Obligation*, *Journal of Intellectual Property, Information Technology and Electronic Commerce Law*, 2021/12, 131–142.
- [6] MÖLLNITZ, Christina: *Änderungsbefugnis des Unternehmers bei digitalen Produkten. Auslegung und Folgen des § 327f BGB-Ref*, *Multimedia und Recht*, 2021, 116.
- [7] SATYRO, Walter Cardoso–SACOMANO, Jose Benedito – CONTADOR, Jose Celso–TELLES, Renato: *Planned obsolescence or planned*

- resource depletion? A sustainable approach, *Journal of Cleaner Production*, 2018/9, 744–752.
- [8] SEIN, Karin: 'Goods With Digital Elements' and the Interplay With Directive 2019/771 on the Sale of Goods, Available at SSRN 3600137, <https://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3600137>
- [9] STAUDENMAYER, Dirk: *Kauf von Waren mit digitalen Elementen – Die Richtlinie zum Warenkauf*, Neue Juristische Wochenschrift, 2019, Heft 40, 2889–2893.
- [10] TONNER, Klaus: *Die EU-Warenkauf-Richtlinie: auf dem Wege zur Regelung langlebiger Waren mit digitalen Elementen*, Verbraucher und Recht, 2019, Heft 10, 363–370.
- [11] TWIGG-FLESNER, Christian: *Conformity of Goods and Digital Content/Digital Services*, In: *El Derecho Privado En El Nuevo Paradigma Digital* (dirs.: Arroyo Amayuelas, Esther–Cámara Lapuente, Sergio), Colegio Notarial de Cataluña–Marcial Pons, 2020, <https://ssrn.com/abstract=3526228>
- [12] VÉKÁS Lajos: *Az uniós fogyasztói szerződési jog megújítása és az új irányelvek átültetése*, Magyar Jog, 2021/2, 65–75.

Jogforrások

- [1] Az Európai Parlament és a Tanács 2005/29/EK irányelve (2005. május 11.) a belső piacon az üzleti vállalkozások fogyasztókkal szemben folytatott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatairól.
- [2] Az Európai Parlament és a Tanács 2011/83/EU irányelve (2011. október 25.) a fogyasztók jogairól.
- [3] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/770 irányelve (2019. május 20.) a digitális tartalom szolgáltatására és digitális szolgáltatások nyújtására irányuló szerződések egyes vonatkozásairól.
- [4] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/771 irányelve (2019. május 20.) az áruk adásvételére irányuló szerződések egyes vonatkozásairól.
- [5] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/825 irányelve (2024. február 28.) a 2005/29/EK és a 2011/83/EU irányelv módosításáról, a fogyasztók zöld átállásban való szerepvállalásának növelése tekintetében.

Egyéb források

- [1] Európai Bizottság: *Javaslat az Európai Parlament és a Tanács irányelvére a fogyasztók zöld átállásban való szerepvállalásának növelése tekintetében*. COM(2022) 143 final, Brüsszel, 2022. március 30.

KÚRIAI DÖNTÉSEK
Bírósági Határozatok
A Kúria lapja

A szerkesztőbizottság elnöke:
Dr. Ábrahám Márta, a Werbőczy István Országbírói Kutatóintézet igazgatója

Főszerkesztő:
Dr. Balogh Zsolt, kúriai tanácselnök

A szerkesztőbizottság tagjai:
Dr. Csák Zsolt, elnökhelyettes
Dr. Kalas Tibor, elnökhelyettes
Dr. Gyarmathy Judit, elnökhelyettes
Dr. Somogyi Gábor, kollégiumvezető-helyettes
Dr. Dzsula Marianna, kollégiumvezető-helyettes
Dr. Gimesi Ágnes Zsuzsanna, kúriai tanácselnök
Dr. Molnár Ferencné, kúriai tanácselnök
Dr. Stark Marianna, kúriai tanácselnök
Dr. Simonné dr. Gombos Katalin, kúriai tanácselnök
Dr. Kiss Árpád Lajos, kúriai bíró.

Jogi szaknyelvi lektor:
Dr. habil. Beliznai Kinga tanszékvezető egyetemi docens

A kiadó, szerkesztőség címe:
Kúria
1055 Budapest, Markó utca 16.
Kiadja:
Kúria – Werbőczy István Országbírói Kutatóintézet

A kiadásért felel: a Kúria Werbőczy István Országbírói Kutatóintézetének igazgatója

Megjelenik havonként.

ISSN 2786-3964 (Online)
